Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

4. RÆKKE 5. BIND

1393–1395

UDARBEJDET AF

HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

HANS BLOSEN, DORTE LANGGUTH

og

VIBEKE WINGE

C. A. REITZELS FORLAG

KØBENHAVN 1998

Danmarks Riges Breve 4:5

Bekostet af Carlsbergfondet og
Kulturministeriet

DANMARKS RIGES BREVE

UDGIVET AF

DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELSKAB

4. RÆKKE 5. BIND

1393–1395

UDARBEJDET AF

HERLUF NIELSEN

DE TYSKE TEKSTER AF

HANS BLOSEN, DORTE LANGGUTH

og

VIBEKE WINGE

C. A. REITZELS FORLAG

KØBENHAVN 1998

Tilsynsførende:

Esben Albrectsen, Ole Fenger og John Kousgård Sørensen

De tyske tekster i 1393 og 1394 ved Hans Blosen og Dorte Langguth,
de tyske tekster i 1395 ved Vibeke Winge

© Det Danske Sprog- og Litteraturselskab 1998

Printed in Denmark, Design Sats, Nykøbing F.

ISBN 87-7876-094-1

INDHOLDSFORTEGNELSE

	side
Manuskript- og Bogfortegnelse	VII
Breve 1393-1395	1-418
Personregister	421
Stednavneregister	450
Ordforklaringer	462

Brevene er oversat fra latin,
medmindre andet udtrykkeligt bemærkes.

MANUSKRIPT- OG BOGFORTEGNELSE

Åhus hospitals registratur (1600), trykt ÆA. V 783-96.

Åkjærske reg. = Registratur over Breve paa Aakjær 1611, trykt ÆA. II 113-66.

Ålborghus reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over breve på Aalborghus (1573 og 1578), trykt ÆA. III 1-76.

Århusbogen = E Donatione Variorum 53, 2°, Kgl. Bibl., Kbh.

Alling kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Alling Klosters Registratur (1580), trykt ÆA. II 167-94.

Antvorskov kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Antvorskov Klosters breve (1607), trykt ÆA. IV 57-274.

Arhnung, J.O., Roskilde Domkapitels Historie. I. Tiden indtil 1416. Roskilde 1937.

B 29. Sv. RA. »Specification uppå dhee breef och documenta, som till Lunde dombkyrckio tillhöriga finnas« (før 1693) (= Skånebrevsfortegnelsen).

B 30. Sv.RA. »Extracter af åthskillige breef« (omkr. 1685). Udkast til B 29, Sv. RA.

Bartholin = Th. Bartholin, Collectanea, Kgl. Bibl. Kbh., E Donatione variorum 1,2°.

Bunge = Liv-, Esth- und Curländisches Urkundenbuch nebst Regesten. Hrsg. von F. G. von Bunge. I-VI. Reval 1853-73.

Børglum klosters registratur = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Børglum Klosters breve (1542), trykt ÆA.III 77-108.

Clem. = Clementis papae V. Constitutiones. Udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1130-1200.

Cypræus, Povl, Kgl. Bibl., Gl. kgl. Saml. 1047, 2°.

Detmar, ed. Koppmann II = Die Chroniken der deutschen Städte vom 14. bis ins 16. Jahrhundert. Bd. 26: Die Chroniken der niedersächsischen Städte, Lübeck Bd. II. Hrsg. v. Karl Koppmann. Leipzig 1899.

Devon, F., Issues of the Exchequer, being a Collection of Payments made out of His Majesty's Revenue, from King Henry III to King Henry VI inclusive. London 1857.

DgL. = Danmarks gamle Landskabslove med Kirkelovene. I-VIII. Kbh. 1933-61.

Dictionnaire de Théologie catholique. I-XV. Troisième tirage red. A. Vacant, E. Mangenot et E. Amann. Paris 1923-47. XVI. Par B. Loth et A. Michel. Paris 1951-72.

Dipl. Dan. = Diplomatarium Danicum. 1. Række I-VII. 2. Række I-XII. 3. Række I-IX. 4. Række I-IV. Kbh. 1938 ff.

Dipl. Svec. = Diplomatarium Svecanum I ff. Sthlm. 1829 ff.

Dogiel, M., Codex diplomaticus regni Poloniæ et magni ducatus Litvaniæ. V. Vilnæ 1759.

DRB. = Danmarks Riges Breve udg. af Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. 1.-4. række, I ff. Kbh. 1938 ff.

E 102 a = »Excerpta diplomatum. E 102 a. Biörners m.fl. Extracter« (omkr. 1685). Udkast til B 29, Sv. RA.

Eline Gøyes jordebog = RA. Mourids Olsen Krognos' arkiv; trykt i Fru Eline Gøyes Jordebog med tilhørende Brevuddrag, udg. af A. Thiset. Kbh. 1892.

Erslev, Testamenter = Testamenter fra Danmarks Middelalder. Udg. af Kr. Erslev. Kbh. 1901.

Esrombogen = E donatione Variorum 140,4°, Kgl. Bibl., Kbh.

Extravag. comm. = Extravagantes decretales, quae a diversis Romanis pontificibus post sextum emanaverunt, udg. af E.

Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1237-1312.

Extravag. Iohannis XXII = Extravagantes tum viginti d. Ioannis papae XXII. tum communes. Udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1201-36.

Frandsen, Ernst, Mariaviserne. Den lyriske Madonnadigtning fra Danmarks Middelalder, belyst gennem Bønnebøgernes Prosatexter. Kbh. 1926.

Friedberg = Corpus iuris canonici. Editio Lipsiensis secunda post Aemilii Ludouici Richteri curas ad librorum manu scriptorum et editionis Romanae fidem recognouit et adnotatione critica instruxit Aemilius Friedberg. I-II. Leipzig 1879-81; fotografisk optryk Graz 1959.

Hamsfort = Cornelius Hamsfort, Chronologia Rerum Danicarum Secunda. Afskrift i Uppsala Univ. Bibl. De la Gardies Donation 25-29, fotografi på Kgl. Bibl., Kbh., ms. phot. 67,2°, trykt SRD. I 266-334.

Hanserec. = Die Recesse und andere Akten der Hansetage. I ff. Leipzig 1870 ff.

Hans. UB. = Hansisches Urkundenbuch. I ff. Halle 1876 ff.

Helms, H. J., Næstved St. Peders Kloster, Næstved 1940.

Horsens, Hans Pedersen, Catalogus pontificum ecclesie Arhusiensis, i afskrift af Stephanius i Kungliga Biblioteket i Stockholm (tidl. i Kalmar läroverks bibliotek).

Kalundborgske registratur (1476) = RA. De ældste Arkivregistraturer. Kallundborgske registratur 1476, trykt ÆA. I 1-86.

Kalundborgske registratur (1551) = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Brevene paa Folen paa Kalundborg 1551, trykt ÆA. IV 1-81.

Kult. leks. = Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder. I-XXII. Kbh. 1956-78.

Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg. I-X. Hamburg 1869 -1951.

Langebek = Langebeks Diplomatarium, RA.

Lexikon für Theologie und Kirche. Begründet von Dr. Michael Buchberger. 2. Aufl. I ff. Freiburg 1957.

Lucoppidan = P. Lucoppidans kopibog, Ny kgl. Saml. 561,2°, Kgl. Bibl., Kbh.

Lundebogen = Sv.RA. Registrum ecclesie Lundensis (1494), fotostatkopi i DSLs arkiv.

Lundegårds reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Lundegaards Breve (1555 og 1577), trykt ÆA. IV 291-364.

Lunde domkapitels gavebøger, se Weeke.

Løgumbogen = Kgl. Bibl., Kbh. Ny kgl. Saml. 881,2° = ms. phot. 45, 2°.

Maastrichts Lang Verdragboek, håndskrift i Maastricht byarkiv.

Mariager kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Breve i Mariager Klosters Arkiv 1584 (-1602), trykt ÆA. V 643-761.

Maribo Amts Stednavne. Udg. ved Anders Bjerrum og Christian Lisse. Kbh. 1954 (Danmarks Stednavne 11).

Maribo kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Maribo Klosters Breve 1624, trykt ÆA. III 251-312.

Mekl. UB. = Meklenburgisches Urkundenbuch. I ff. Schwerin 1863 ff.

Missale Romanum ex decreto sacrosancti oecumenici concilii Vaticani II instauratum. Libreria edit, Vaticana. 1975.

Niederstadtbuch i Lübeck Stadtarchiv.

Niels og Otto Krags våbenbog i rigsarkivet.

Næstved Klosters Registratur = Næstved Skt.Petri Klosters Registratur (Næstved Gavebog) 1528: Herlufsholm Bibliotek = Kgl. Bibl. ms. phot. 11,2°, trykt SRD. IV 335-406.

Olaus Petris svenske krønike = Olai Petri Svenska Krönika, utg. af G. E. Klemming. Sthlm. 1860.

Pavelige kopibøger = Registra Lateranensia og Registra Vaticana, Vatikanarkivet.

Pavelige obligationsregistre = Obligationes et solutiones, Vatikanarkivet.

Pavelige supplikregistre = Registra supplicacionum, Vatikanarkivet.

Perroy, Edouard, The Diplomatic Correspondence of Richard II. London 1933. (Publications of the Royal Historical Society. 3. Series Vol. 48).

Reg. Dan. = Regesta diplomatica historiæ Danicæ. I. Kbh. 1847.

Reg. Dan.* = Regesta diplomatica historiæ Danicæ. Series 2. I. Kbh. 1889.

Rep. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen, udg. af Kr. Erslev. I-IV. Kbh. 1894-1912.

Rep. 2. rk. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis. Series secunda. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen. 2. Række, udg. v. W. Christensen. I-IX. Kbh. 1928-39.

Ribe kapitels reg. = RA. Ribe bisp og kapitel. Registratur over Ribe Kapitels Arkiv (1553 og senere), trykt ÆA. V 319-461.

Roskilde Agnete kl. reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over St. Agnete Klosters breve i Roskilde (1575), trykt ÆA. IV 275-90.

Roskilde Clara kl. reg. = AM 1050, 4° afsnit IX: Registratur over Breve i Universitetets Arkiv, hovedsagelig fra Roskilde Claræ Klosters Arkiv (1586 og senere), trykt ÆA. V 559-601.

Roskilde Vor Frue klosters brevbog. RA. Fragmentsamlingen nr. 486-87.

Roskildegårds reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Breve paa Roskildegaard (omkr. 1570), trykt ÆA. III 313-74.

Rostocker Etwas 1737 = Etwas von gelehrten Rostockschen Sachen, für gute Freunde. 1. Jahr. 1737. Rostock (1737).

Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. = Schleswig-Holsteinische Regesten und Urkunden. VI-VII. Neumünster 1962-80.

Schulte, J. F. v., Die Geschichte der Quellen und Literatur des canonischen Rechts. I-III. Stuttgart 1875-80.

Schäfer, Dietrich, Das Buch des lübeckischen Vogts auf Schonen. Halle a. S. 1887. 2. Auflage. Lübeck 1927.

Schäfer, Dietrich, Die Hansestädte und König Waldemar von Dänemark. Jena 1879.

Scriptores minores = Scriptores minores historiæ Danicæ medii ævi, recensuit M. Cl. Gertz. I-II. Kbh. 1917-22.

Silkeborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Brevene paa Silkeborg 1558, trykt ÆA. II 1-111.

Skånebrevsfortegnelsen, se B 29, B 30, E 102 a.

Skanderborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Skanderborgske Registratur (1606), trykt ÆA. I 161-276.

Sorø gavebog = Gl. kgl. Saml. 2485, 4° = ms. phot. 75,4°, begge Kgl. Bibl. Kbh., trykt SRD. IV 463-531.

SRD. = Scriptores Rerum Danicarum, Ed. J. Langebek m.fl. I-IX. Kbh. 1772-1878.

Steidl, P. D., Vor Frues Sange fra Danmarks Middelalder. Kbh. 1918.

Stralsunds Liber debitorum, håndskrift i Stralsund Stadtarchiv.

Stralsunds Liber memorialis, håndskrift i Stralsund Stadtarchiv, trykt Der Stralsunder Liber memorialis. Bearbeitet von Horst-Diether Schroeder. I-V. Schwerin 1964, Weimar 1969-82. (Veröffentlichungen des Stadtarchivs Stralsund V/1-5).

Sv. RA.s Perg.bref = Svenska Riks-Archivets Pergamentsbref från och med 1351, förtecknade med angifvande af innehållet. I-II. 1351-1400. Sthlm. 1866-68.

Terpager = P. Terpager, Ripæ Cimbricæ descriptio. Flensborg 1736.

Tommerup Klosters registratur = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Tommerup Klosters Breve (1550), trykt ÆA. IV 365-82.

Wallin, Curt, Tommarps Urkundsbok. 1085-1600. I-II. Sthlm., Lund 1955-76.

Weeke = Libri memoriales capituli Lundensis. Lunde Domkapitels gavebøger. Udg. ved C. Weeke. Kbh. 1884-89.

Vestervig Klosters registratur (1599) i RA. De ældste Arkivregistraturer, trykt ÆA. III 131-70.

VI = Liber Sextus Decretalium domini Bonifacii papæ VIII, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 929-1124.

Viborg St. Hans klosters registratur (1574) i RA. De ældste Arkivregistraturer, trykt ÆA. II 361-392.

Viborg stifts reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Registratur over Viborg Stifts Breve (1540'erne og 1574), trykt ÆA. II 201-360.

Vordingborgske reg. = RA. De ældste Arkivregistraturer. Vordingborgske Registratur (1476), trykt ÆA. I 87-160.

X = Decretalium Gregorii Papæ IX, udg. af E. Friedberg, Corpus Iuris Canonici II 1-927.

Yngre Kalundborgske registratur, se Kalundborgske registratur 1551.

ÆA. = De ældste danske Archivregistraturer. I-V. Kbh. 1854-1910.

Æbelholtbogen = Additamenta 51,2° = ms. phot. 47,2°, begge Kgl. Bibl., Kbh.

1393-1395

1393. 5. januar. 1

Notits i staden Deventers kæmnerregnskab om udgift til et sendebud fra Kampen, der bragte brev om, at Dronning Margrete ønskede at lægge skibe i Øresund.

Regnskabsnotits i Deventer.

Om søndagen, dagen før helligtrekongersdag, (betalt) fire skilling otte penninge som drikkepenge til staden Kampens sendebud, der bragte et brev til vor stad om, at dronningen af Danmark ønskede at lægge skibe i Øresund.

1393. 19. januar. 2

Peder Sten af Huseby, væbner, lejer Roskilde sankt Agnete klosters gods i Sundbylille og Oppe-Sundby på livstid.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Peder Sten af Huseby, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, at jeg erkender, at jeg af den regelbundne frue søster Kristine Bodatter, priorinde for sankt Agnete kloster i Roskilde, og af hele det menige konvent sammesteds har modtaget alt deres gods i Sundby Lille og Oppe-Sundby i Jørlunde herred i leje med alle tilliggender til nævnte gods[1]), så længe jeg lever, på den betingelse, at jeg forpligter mig til at betale dette kloster, priorinden og hendes kloster et pund byg og et pund rug af deres gods i Sundby Lille, det første år inden den hellige jomfrus renselsesdag[2]), og at jeg skal have det andet gods i Oppe-Sundby det første år[1]) på grund af de bygninger jeg har

opført og måtte opføre på dette gods, men når det første år er forløbet, skal jeg inden nævnte termin ufortøvet betale to pund byg, godt og gangbart, og to pund rug, godt og gangbart, i afgift i klostret i Roskilde[1] af begge godser, nemlig det i Oppe-Sundby og det i Sundby Lille. Og hvis jeg svigter med betalingen af nævnte afgift inden nævnte termin, som ovenfor omtalt, da skal de have fuldmagt til at tilbagekalde deres brev. Men når jeg er afgået ved døden, skal fornævnte gods tillige med bygninger, undergivne og afgiften for det år, som skal ydes af dette gods, til nærmeste mikkelsdag efter min død frit vende tilbage til dette kloster uden indsigelse fra mine arvinger eller hvilke som helst andre. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig herrerne Gunnar Jensen og Jens Brynnekesen, kanniker i Roskilde. Givet i det Herrens år 1393 søndagen næst før apostlen sankt Paulus' omvendelsesdag.

1) herefter angives lakuner med ..... i afskriften; de kan ikke udfyldes med sikkerhed. - 2) 2. februar.

[1393. Før 21. januar][1]). 3

Højmesteren for den tyske orden meddeler dronning Margrete, at han har modtaget brev og budskab, sendt med hendes udsending Johan Blome, beklager hertugen af Mecklenburgs uordholdenhed, men kan ikke for øjeblikket gå ind for en fælles optræden imod ham og redegør til slut for ordenens sammenstød med bl. a. storfyrst Witold af Litauen.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde, stormægtige, nådige frue.

Eders højheds brev med det budskab, som Eders tjener Johan Blome på Eders vegne har bragt til vort kendskab, har vi venligt modtaget og taget til os og også nøje lagt os på sinde. I dette Eders brev skriver Eders stormægtighed blandt andet til os om Eders fjender, <1> at de med smukke ord og lange forhandlinger har holdt Eder hen og dog ikke desto mindre har overfaldet og skadet Eders lande i sorgløs fred[2]) og sikkerhed, og desuden, at I i god tro har overdraget hertug Johan den yngre af Mecklenburg Eders borge og forskansninger, og at han mod løftet og mod ret forholder Eder dem og holder dem besat. Dette har Eders fornævnte tjener Johan Blome gjort nøjere rede for på den måde, at det for et år siden var blevet aftalt mellem Eder og dem fra

Mecklenburg, at de skulde være kommet til et møde i Vordingborg, og de skulde da for 50.000 lødige mark sølv være forblevet i Eders gunst[3]), og at Eders herlighed derudover havde overdraget den fornævnte hertug Johan Eders borge til hans tro hånd, og at han var draget derfra, således at han ikke forblev i Eders gunst mod en sådan sum på 50.000 lødige mark, og (at han) heller ikke har givet Eder borgene tilbage, og at I ikke kan opnå billighed og ret fra hans side derfor. Fremdeles (sagde han), at de har holdt Eder hen med snak og smukke ord, således at Eders skibe ikke kunde forberedes til krigstogt førend nu i efteråret, da købmanden drev fiskeri, og at I da ikke vilde sende Eders folk ud, for at der ikke skulde ske købmanden skade, hvilket vi takker Eder, stormægtige frue, såre for. Fremdeles, at da Eders fjender havde hørt, at Eders folk var draget hver til sit, var de taget til Eders lande, men havde ved Guds nåde ikke forvoldt nogen stor skade, hvilket vi i sandhed har hørt med glæde, og at de siden var draget til Øresund og dér havde røvet og plyndret alle de skibe, som de kunde få fat i, både fra vore og også fra andre lande. På alle de forskrevne punkter svarer vi Eder, stormægtige frue, således, at det i sandhed smerter os af hele vort hjerte, at der er splid og krig mellem Eder på begge sider, og det mishager os i endnu højere grad og endnu mere, at vi hører og erfarer, at herrerne ikke overholder deres ord og breve, som de afgiver ved forhandling og aftaler med Eders stormægtighed, og yderligere, at vi ser og erkender, at krigen påfører vore fattige folk store skader og tab. Og om det var Guds vilje, da så vi alle gerne, at spliden tog en ende, og at den blev bilagt godt og venligt imellem parterne, og kunde vi deri tjene Eder med noget, som vi kunde gøre med Gud(s velsignelse) og med ære, så vilde vi gerne beflitte os derpå, så meget vi end kan. <2> Fremdeles har Eders fornævnte tjener bragt til vort kendskab, at de fra Wismar og fra Rostock under den gode fred og under den retmæssige forsoning, som I har befundet Eder i med dem, har ført krig mod Eder i halvandet år, førend de havde opsagt freden med Eder, og de har ikke sendt fejdebrev til Eder. Og desuden, at de i dette år, hvor I har haft våbenstilstand med dem, havde taget biskop Tord til fange sammen med mange af Eders tjenere 14 dage før våbenstilstanden var udløbet[1]), og at I ikke kunde opnå billighed og ret af dem derfor. Dette gør os, stormægtige frue, også i sandhed ondt, og Eders kvaler og Eders skade mishager os ganske bestemt. <3> I særdeleshed gør det os ondt, at de fra Wismar og fra Rostock ikke har sendt fejdebrev til Eder, således som æren byder, da de i alle deres dage hidtil

er blevet kaldt to ærlige stæder, og det gør os ondt på deres vegne, at de ikke holder deres ord og løfter, således som Eders fornævnte tjener har bragt det til vort kendskab. <4> Fremdeles skriver Eders herlighed, at I har fået at vide, at der i dette efterår er forvoldt vore købmænd fra vore stæder stor skade af Eders modstandere, hvilken, høje fyrstinde, desværre er større, end godt er for os, og I ønsker af os, at vi skulde skrive tilbage, om vi eller vore stæder var til sinds at yde nogen hjælp dertil mod sådanne skadevoldere og på grund af sådanne skader, eller om vi ønskede nogen hjælp dertil fra Eder, og på hvilken måde vi vilde give eller modtage hjælpen. Ligeledes bragte Eders fornævnte tjener også til vort kendskab, at I ønskede råd og hjælp fra os på grund af en sådan uret, som var vederfaret Eder fra dem fra Mecklenburg og fra deres stæder Wismar og Rostock, og (han spurgte) også, hvad vi på vor side ønskede, at I skulde gøre dertil, sådan som der står skrevet ovenfor. <5> Derpå, stormægtige frue, ved vi på dette tidspunkt intet rimeligt at svare Eder; thi vi nærer i denne tid intet andet end hengivenhed og venskab over for herrerne af Mecklenburg og over for deres folk, bortset fra at vore folk har lidt stor skade fra deres folk. Og angående de samme skader har vi ret tit sendt dem vore breve, idet vi fordrede og bad dem om, at de skulde foranledige og sørge for, at vore folk fik erstattet deres skader, som de har lidt i deres krig, som vi intet har at gøre med. Af den grund har de for nylig sendt deres breve til os[3]), hvori de skriver, at de om kort tid hos os vil have deres ærlige udsendinge, der skal have en venskabelig forhandling med os om alle vore skader, hvilket vi også har indvilliget i over for dem, førend Eders brev og bud kom til os, og (vi) venter på udsendingene. Og kan der af dem ydes os en sådan erstatning for vor skade, således at vi er tilfredse, så vil vi gerne tage imod den og vil gerne erklære os tilfredse med billighed og med ret. Kan dette imidlertid ikke ske for os, så må vi overveje, hvis vi kan, hvorledes vi kan afkræve dem en retlig afgørelse for vort gods. Og skulde det da ske, hvilket Gud forbyde, at de da nægtede os billighed og ret, således at der ikke kunde ske os og vore folk nogen ret fra deres side eller en erstatning for vort gods, så kunde vi ikke undlade at skrive og klage til Eders højhed og andre herrer, konger og fyrster og til alle dem, der har ret kær og som skyr uret, at der ikke kunde vederfares os billighed og ret af dem, og at de havde taget vort gods fra os og vore folk uden grund og ret, uden at der var varslet fejde, da vi var sikre på deres hengivenhed og godhed. <6> Fremdeles anfører Eders herlighed i Eders brev, at hvis det

var således, at der ikke var vederfaret os nogen uret af dem af Mecklenburg og af deres folk, så håber I dog, at vi alligevel måtte være Eder og Eders riger venligt og gunstigt stemt, hvilket Eders tjener også har erindret om i sit budskab på den måde, at I gerne så, at købmændene fra vore købstæder var Eder gunstigere og venligere stemt, end de har været hidtil, fordi I hæger om dem og beskytter dem, hvor I end kan, og at de burde være ugunstigt stemt over for dem, der bekriger dem. Og desuden, at I ønsker, at vi skulde befale vore folk, at hvis nogle af vore købstæder kom til at tale med andre købstæder, at de (da) lod dem forstå, at vore folk burde være venligt og gunstigt stemt over for Eder og Eders riger ligesom andre købstæder, som også er Eder venligt og gunstigt stemt. <7> Derpå svarer vi Eder, høje fyrstinde, at vi intet kender til andet end lutter hengivenhed og gunstigt venskab mellem Eders nåde og Eders riger og os og vor orden, at vi gerne vil tjene Eder og være Eder til behag, hvor vi kan. Det samme har vi også pålagt og befalet vore stæder, som vi på grund af samme Eders budskab og også andre sager havde sammenkaldt hos os, (og) som har svaret os således derpå, at de, så vidt det står i deres magt, altid har været og vil være Eders og Eders rigers ydmyge tjenere og særlige venner og velyndere, hvilket de også efter vor befaling gerne vil og skal meddele de andre. <8> Men, nådige frue, de samme vore stæder har dér beklaget sig over for os, således som de tidligere ofte har beklaget sig både over for vor forgænger - salig ihukommelse - og også over for os over, at de i Eders riger for år tilbage har lidt store og ufattelige skader både på skibbrudent gods, som blev bjærget i Eders lande, og også ellers på andet gods, som dér med magt blev frataget dem af Eders folk, nemlig af hr. Henning Podebusk, Henneke Limbæk og af andre af Eders mænd, hvilket de også, som de siger, ihærdigt har fremført og ofte rejst klage over hos Eders nåde. Om dette har (da) også vor forgænger sendt sine og også vi ret tit sendt vore bønskrivelser, hvilket vi tydeligt kan huske, (og) om dette har også de samme vore stæder med store omkostninger og udgifter haft deres udsendinge hos Eder, og alligevel kunde der aldrig ydes dem retfærdighed i dette i overensstemmelse med udsagnet i de privilegier og de breve, der er givet hansestæderne i fællesskab og til (dem i) vore lande i Preussen i særdeleshed af Eders salige forfædre, de høje konger[6]). Dog tror og håber vi, stormægtige frue, at det altsammen er sket uden Eders vidende og mod Eders vilje, og vi beder endvidere med renfærdigt sind om, at I for Guds og vor tjenestes skyld i fremtiden behager at rette Eders

nåde mod dette og nådigt hjælpe, så at vore fattige folk får deres tilbage, eller at der bliver ydet en rimelig afgørelse og en godtgørelse for det; thi vi har, som vi håber, over for Eders herlighed og over for Eders folk aldrig forskyldt, at vore folk blev skadet så groft i Eders lande og af Eders folk, og at der ikke kan vederfares dem nogen rimelig afgørelse derfor. Og hav den godhed også at være gunstigt stemt og nådig over for vore folk igen og at hæge om dem og beskytte dem, hvor I kan. Hav i særdeleshed den godhed nådigt at bevare vore folk i besiddelsen af de nådesbevisninger og friheder, der er givet dem af Eder og af Eders salige forgængere. For dette vil vi gerne sammen med hele vor orden til hver en tid bønfalde og bede Gud, vor herre, om Eders ærværdige persons salighed. <9> Desuden har, høje fyrstinde, Eders tjener Johan Blome sagt til os, at I har givet en af vore købmænd hans skib tilbage, skønt det havde været på togt sammen med Eders fjender, da Eders lande blev udplyndret. Vi takker Eder, stormægtige frue, med flid for, at I har givet det tilbage, og vi vil gerne gengælde det over for Eders herlighed. Men, nådige frue, om det, at det havde været på togt med Eders fjender, har vi talt alvorligt med vore stæder, der har svaret os således derpå, at to skibe fra Elbing var sejlet ind til Bornholm med deres købmandsvarer. Til dem var der kommet folk fra Mecklenburg og havde taget dem med magt og havde ført dem med sig. Dog havde de igen ladet det ene slippe fri; men de havde taget derfra, hvad de vilde (have), og det samme skib, der således var blevet sluppet fri, vilde sejle mod Stralsund. Da var Eders folk kommet og havde taget det på ny. Og det samme skib har Eders højhed givet tilbage, hvilket vi takker Eder for med flid. Og Eders stormægtighed skal stole fast på, at hvis der var nogen fra vore lande og af vore folk, der hjalp Eders modstandere og drog fra vore lande for at volde Eder skade, så vilde det smerte os lige så meget, som om han voldte os selv skade. I denne sag vilde vi også gøre så meget, at Eders stormægtighed vilde indse, at det smertede os. <10> Fremdeles stormægtige frue, har fornævnte Johan Blome på Eders vegne ønsket af os, at vi skulde skrive til Eder, hvorledes det var gået os med krigstogtet sidste sommer. Derom skal I, allerhøjeste fyrstinde, vide, at ligesom den hellige kristentro, i hvis sag vor hellige orden fra sin begyndelse (og) indtil nu har kæmpet tappert og ridderligt og, om Gud vil, skal kæmpe ridderligt, så længe den består, snart har haft modgang og ulykke, snart velsignet medgang og ved Guds hjælp fremover må have velsignet fremgang, således er det sidste år ved hans hjælp gået os. Thi, nådige frue, den troløse Witold,

som vi tidligere nøje har skrevet til Eders herlighed om, (nemlig) at han havde sluttet sig til os og til vor orden, har ved den ondes vildførelse og sin egen ondskab sidste år desværre igen forræderisk vendt sig fra os og fra kristentroen og er igen vendt tilbage og har sluttet sig til vantroen i Litauen og i Rusland, som han med magt havde kæmpet imod, og han har brændt og ødelagt to forskansninger for os, som vi havde bygget i grænselandet og ved grænserne til de vantro lande. Det skriver vi til Eder, stormægtige frue, i fuld tillid; thi vi håber meget og ved i sandhed også godt, at det fylder Eder og Eders hjerte med sorg, når I hører, at det går os og vor orden og i særdeleshed kristendommen ilde; thi vi erkender fuldt ud, at Guds ære er Eder kær. <11> Dog skriver vi desuden Eders højhed som en god nyhed, at vi kort tid derefter, nemlig omkring sankt Michaels dag havde sendt vor øverste marsk med adskillige andre af vore befalingsmænd og med Nederlænderne med en hær mod Rusland. Den er det ved Guds nåde gået godt; thi de indtog en forskansning ved navn Surasz, der tilhørte den samme Witold, og brændte den og tog derpå omkring 300 mennesker eller flere til fange, fra Litauen og fra Rusland, unge og gamle, og de kom ved Guds nåde hjem igen uden (at have lidt) nogen skade. Desuden har vi nu, Gud til lovprisning og vor kære Frue til tjeneste, udrustet og sendt en hær af sted, ligeledes mod Rusland, som Gud i sin godhed må være så nådig at lede og beskærme. Hvorledes det nu går den, om Gud hjælper den hjem, og hvad der viser sig at kunne skrives derom, det vil vi da gerne skrive til Eders stormægtighed.

1) brevet var knyttet som bilag til højmesterens takkebrev af 21. januar, nr. 4, ifølge overskriften vedlagt i afskrift, jf. indledningen til nr. 4 i Dipl. Dan. - 2) teksten har *heile fredis* - 3) jf. 1392 10. juli, DRB. IV 4 nr. 583. - 4) jf. DRB. IV 4 nr. 629 og 661. - 5) kendes ikke, men i brev af [1393] 21. januar fra højmesteren til hertugen af Mecklenburg hentydes også til problemerne med følgende bemærkning: "Og i særdeleshed beder vi Eders stormægtighed om, således som vi før ret tit har bedt om det, at I ordner det (således) for Eders folk, at de ikke tilføjer vore folk nogen skade, thi vi nærer ikke andet end hengivenhed og venskab over for Eder og Eders folk og har desuden intet at skaffe med Eders krig og beder om et venligt svar derpå. - 6) jf. 1369 30. november, DRB. III 8 nr. 372, gentaget 1370 24. maj, smstds. nr. 449, 1371 27. oktober, DRB. III 9 nr. 93.

[1393][1])21. januar. Marienburg. 4

Højmesteren for den tyske orden takker dronning Margrete for de gaver, som hendes udsending Johan Blome har overbragt ham.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde, stormægtige, nådige frue.

Eftersom Eders højhed har sendt Eders tro tjener Johan Blome, til os med budskab, hvis fremstilling vi har hørt, og med Eders breve, hvis indhold vi klart har forstået, sender vi herved, Eders stormægtighed, et aktstykke, indesluttet heri, hvori vort svar og svarskrivelse på såvel budskabet som også på Eders breve står skrevet, idet vi med oprigtig flid beder om, at Eders stormægtighed nådigt vil lytte til, og også vil modtage dem i godhed. Og vi takker Eder, stormægtige frue, med flid for den gunst, I har vist os, og den gode vilje, som I nærer over for os og over for vor orden, således som vi har erkendt dem tydeligt i gerning og - om Gud vil - endnu skal erkende dem yderligere, og i særdeleshed for Eders klenodier, nemlig en meget smuk fingerring og et bæger, som I har sendt os, og som Eders tjener Johan Blome, har overdraget os helt og godt på Eders vegne, og som også behager os særdeles, og hvilke vi takker Eder, vor særlig nådige frue, for, navnlig den meget smukke fingerring, som vi af kærlighed til Eder også ønsker at bevare med glæde, så længe vi lever, og også give i arv til vore efterkommere. Må den almægtige Gud hermed have Eder i sin varetægt, og byd over os o.s.v. Givet i Marienburg på sankt Agnetes dag.

1) årsangivelsen mangler, men har ifølge brevets overskrift i kopibogen haft nr. 3 som bilag, der bl.a. behandler forhandlingerne i Vordingborg 1392 juni om kong Albrechts løsladelse og til sidst omtaler erobringen af borgen Surasz (Sarrasin) efter mikkelsdag, bekræftet af krønikeskriveren Johan Posilge († 1405), under 1392 som sket "i efteråret". Højmesterens takkebrev kan da tidligst være udstedt i 1393.

[1393. Omkr. 21. januar][1]). 5

Højmesteren for den tyske orden giver i anledning af, at dronning Margretes udsending Johan Blome har forelagt ærkebispen af Rigas klager over den tyske ordens gren i Livland til dronningen for ham, en redegørelse til hende for ordenens stilling til sagen.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde, stormægtige, nådige frue.

Eftersom I har sendt Johan Blome, Eders tro tjener, som bud med Eders brev til os og har skrevet os til, at vi fuldstændigt skal tro ham vedrørende Eders budskab, som han på dette tidspunkt bringer os på Eders vegne, så skal Eders højhed nådigt vide, at vi har modtaget hans tale og

Eders budskab og i ydmyghed lagt os dem på sinde, således som det er sømmeligt og billigt, og Eders fornævnte tjener har ladet os tydeligt forstå på Eders nådes vegne, hvorledes ærkebispen af Riga tit og ofte har sendt sit budskab til Eder, og også, at han i egen person selv har været hos Eders nåde, og hvorledes han stærkt og med vægt klager over ordensmesteren og ordenen i Livland på grund af megen uret og urimeligheder, som ordensmesteren og kommendatorerne og ordenen i Livland påfører ham. Endvidere har Eders fornævnte bud meddelt os, at Eders højhed ikke vilde give ham noget svar på klagen, medmindre I også havde hørt vort svar og vor tale om, hvorledes det var bevendt med sagen. Dette takker vi Eders højbårne stormægtighed flittigt og inderligt for og vil med hele vor orden gerne bede til Gud, vor Herre, for Eder, for Eders velfærd og for Eders lange liv og for Eders legemes sundhed, og vi sender Eders højhed disse indesluttede skrivelser, for at I derved erkender sandheden. Når I lader dem læse for Eder o.s.v., vil I i Eders højhed klart forstå og erkende, hvorledes sagen står og er opstået mellem ærkebispen af Riga på den ene side og ordensmesteren og ordenen i Livland på den anden side. I særdeleshed har Eders bud underrettet os på Eders nådes vegne om, at vi alene for Guds skyld skulde handle og skulde være mægler mellem ærkebispen af Riga og hans kirke og fornævnte ordensmester og ordenen i Livland. Vi takker Eders nåde af hjertet for dette budskab, da vi deri erkender, at Eders højhed har vor ordens anseelse og lykke for øje, og derfor, allernådigste frue, beder vi Eder som vor særligt bevågne frue om, at I modtager den løn fra Gud og tilbyder den fornævnte ærkebisp retslig afgørelse over ordensmesteren og ordenen i Livland her over for os i overensstemmelse med den indesluttede afskrifts vidnesbyrd. Og I skal vide, allernådigste frue, at hvis ærkebispen af Riga og hans kapitel og kirken i Riga vil stille sig tilfreds med den retslige afgørelse eller med forlig eller afgørelse i venskab, vil vi gøre så meget dertil efter afskriftens vidnesbyrd, at han ikke har grund til at beklage sig over for Eders nåde eller andre fyrster, herrer, riddere og væbnere eller over for nogen, (nemlig over), at der er sket overgreb eller uret mod ham, eller at der ikke kunde ske ham ret, såfremt de vil stillle sig tilfreds med en retslig afgørelse. Og hvis der i vore områder er noget, som det vilde være Eders stormægtighed behageligt og kært at skrive til os om, så vilde dette være os en særlig glæde i vort hjerte, og byd altid over os som over Eders ganske særligt udvalgte. Givet[1]).

1) dateringen er udeladt i afskriften, der er indført i kopibogen umiddelbart efter nr. 3 og 4. Brevet er sikkert fra omtrent samme tidspunkt, da dronningen både besvarer dette og nr. 3 under eet i sin redegørelse til højmesteren i nr. 49.

1393. 2. februar. 6

Sigvard Stenwek, borgmester i København, oplader et grundstykke i kræmmernes boder til Sorte Klaus, bymand i København, for en gæld på otte mark sølv.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Sigvard Stenwek, borgmester i København, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

I skal alle vide, nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den hæderværdige mand, nærværende brevviser, Sorte Klaus, bymand i København, for otte mark sølv i gode hvide lovlige og gængse penge. For disse otte mark sølv oplader jeg frit og overgiver jeg med dette brev et grundstykke, der ligger mellem Mogens Langs og Hille Gravestens grundstykker i kræmmernes boder i København, til denne Sorte Klaus sammen med et åbent brev angående samme grundstykke, udstedt af Mathias Skønefeld, samt med de vilkår, artikler og al ret, således som det fremgår af selve brevet. Jeg forpligter mig til at hjemle og fri og frigøre ham eller hans arvinger fornævnte grundstykke uden indsigelse fra nogen som helsts side. Hvis fremdeles fornævnte grundstykke fravindes eller fradømmes ham eller hans arvinger i overensstemmelse med landets love, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at befri og ganske at holde ham og hans arvinger skadesløse for ethvert tab, som han eller de måtte pådrage sig på grund af mangel ved min hjemling eller usikre frigørelse. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig hr. Peder Lunge, kannik i København, og Anders Holbæk, borgmester sammesteds. Givet i det Herrens år 1393 på den hellige jomfru Marias renselsesdag.

1393. Omkring 2. februar[1]). Lübeck. 7

Lydeke Potghecze køber et slagterbodested i Falsterbo af brødrene Jakob og Markvard Potghecze.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Lydeke Potghecze har købt et slagterbodested i Skåne i Falsterbo af brødrene Jakob og Markvard, kaldet Potghecze, således som det ligger, hvilket de oplod til ham for rådet.

1) indførelsen er den 3. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1393 på den højhellige jomfru Marias renselsesdag.*

1393. 3. februar. Hjelmseryds kirke. 8

Klaus Bondeson, Jon Håkonsson, Peter Ingemarsson og Tyrgils Mattisson skænker til bod for Gjurd Peterssons sjæl alt det gods i Bodatorp i Hjelmseryds sogn, som den afdøde havde købt af Ingjald Skytte for 30 mark penge, til Nydala kloster. "Til vidnesbyrd herom og sikrere bevis beder vi om, at segl tilhørende de velbyrdige og gode mænd, nemlig Werneke, høvedsmand på borgen Sundsholm, hr. Peter, sognepræst i Hjelmseryd, Sigmund i Böllingetorp, fortaler for Njudung, sammen med segl tilhørende Nils Andersson af Tagel og Jöns Djäkn, eksekutorer af fornævnte Gjurds testamente, hænges under dette brev, da vi ikke benytter egne segl. Givet ved Hjelmseryds kirke i det Herrens år 1393 på selve den berømmelige biskop og martyr Blasius' dag".

Original i det svenske rigsarkiv.

[1393] 6. februar [- efter 8. februar][1]). 9

Lübeck meddeler de preussiske stæder, at man har forhandlet med Rostock og Wismar om de skader, der tilføjes hansekøbmanden ved krigen med Danmark, Sverige og Norge. Rostock og Wismar har forlangt, at handelen med de tre riger indstilles. Man er derfor blevet enige om at indbyde til forhandlinger i Lübeck 1. maj.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Meget venskabelig hilsen tillige med oprigtig kærlighed tilforn.

Kære venner. Eftersom I alt har erfaret, at det til søs står ilde til, og at der er sket og endnu fra tid til anden sker stor drabelig skade ved udsejling fra havnene og farvandene på den mecklenburgske side, hvorfor hansekøbmanden, om han end sejler østfra eller vestfra, eller hvorfra han sejler, er i stor fare og derved lider skade på liv og gods, har vi og de fra Hamburg derfor for vort fælles bedstes skyld på dette tidspunkt

holdt et møde herom i vor stad med dem fra Rostock og fra Wismar, da der ved udsejling fra deres havne og ind igen er sket mest skade, og har nidkært påmindet dem om og arbejdet på, så vidt det overhovedet stod i vor magt, at de skulde sørge for, at den skade, der er sket, blev gjort god igen, og at de skulde drage omsorg for, at noget lignende ikke skulde være nødvendigt for fremtiden. Derpå har de svaret, hvorledes de befinder sig i krig og orlog med de tre riger Danmark, Sverige og Norge om udfrielse af deres herre, kong Albrecht, som er i fangenskab, og at de derfor ikke kan forhindre, at den købmand, der opsøger eller forlader de tre riger, lider skade derved, og de begærede af os, at vi for en tid skal lade vor købmand undgå de tre riger Danmark, Sverige og Norge og Skåne, thi de håbede desto bedre at komme overens med dronningen og desto før at kunne opnå en afslutning på deres krig. Derpå har vi svaret dem således, at de privilegier, som vi har i de tre riger, og især i Danmark, dem har vi og hansestæderne opnået ved stor krig, lang tids anstrengelser og mange omkostninger. Derfor tilkommer det ikke os alene at følge dem deri; men hvad hansestæderne vil gøre deri, det vil vi ikke unddrage os. Derfor har vi og de fra Hamburg for det fælles bedstes skyld med dem berammet et møde, som hansestæderne skal holde her i vor stad Lübeck på næstkommende festdag for de hellige apostle Filips og Jakobs dag[2]), for at tale om fornævnte sag og desuden om den ordning, som var fastsat for den flamske fart[3]), som mange folk har misagtet, og som ikke er blevet overholdt på den måde, som ordningen foreskriver. Dette skal man pådømme, som det bør sig, og man skal også tale om mange slags andre sager og mangler, som vedrører hansekøbmanden, især om de fire artikler, om hvilke I har skrevet til os i Eders brev[1]). Derfor beder vi Eder venligt om, at I ikke undlader at sende Eders råds befuldmægtigede sendebud hertil til det foran anførte møde for at tale om den foran anførte sag og begivenhed, thi de fra Rostock og fra Wismar beklager sig såre over, at de er kommet i stor skade og nød på grund af krigen, og de begærer derfor råd og hjælp fra Eder og os og fra hansestæderne. Vi frygter, at krigen vil blive så omfattende og udbredt, hvis ikke det bliver standset med klogskab og gode råd, at det kan komme os alle og hansekøbmanden til uforvindelig skade og ulempe i mange slags sager. Fremdeles har de hansestæder, som er beliggende ved Zuidersøen, sendt os et brev, af hvilket vi sender Eder en afskrift fra ord til andet indesluttet i dette nærværende brev, og vi har skrevet dem det som svar, at vi før det tidspunkt, da deres brev kom

til os, med de stæder, som er beliggende omkring os, havde berammet et møde, der skal holdes for hansestæderne her i vor stad Lübeck på de foran anførte hellige apostles festdag. Og vi har med flid bedt dem om, at de endelig ikke skal undlade at have deres befuldmægtigede bud her i vor stad på selvsamme festdag for at drøfte de foran anførte sager, da vi havde berammet så lang frist, for at I og alle de andre stæder, som det er fjernt beliggende for, desto bedre kan komme dertil. De breve[3]), der er skrevet til stæderne i Livland og på Gotland sammen med disse, dem bedes I fremsende videre. Vi beder om, at der ved nærværende brevviser gives os svar på det fornævnte. Gud bevare Eder lykkeligt, som vi ønsker det. Skrevet på selve den hellige jomfru Dorotheas dag under vort sekret.

Rådmændene i staden Lübeck.

1) årsangivelse mangler, men brevet må være udstedt i 1393, da det bl.a. henviser til de preussiske stæders brev af [1392] 30. november, DRB. IV 4 nr. 634. Hansedagen afholdtes i Lübeck 1393 1. maj, jf. også Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg I 478. Det i teksten omtalte brev fra stæderne ved Zuidersøen, anført som vedlagt og ankommet, efter at mødedagen var fastlagt, må være identisk med brevet af 8. februar, nr. 10. I så fald må det pågældende afsnit af brevet være indsat efter 8. februar og afsendelsen forskudt, jf. i den forbindelse også, at man i Danzig noterer i overskriften til afskriften, at Lübecks brev er modtaget 17. marts. - 2) 1. maj. - 3) jf. hertil DRB. IV 3 nr. 389 note 3. - 4) af [1392] 30. november, jf. note 1. - 5) kendes ikke.

[1393][1]). 8. februar. 10

Stæderne ved Zuidersøen meddeler Lübeck, at man har lidt store tab ved krigen mellem hertugen af Mecklenburg og dronning Margrete. Man ønsker forhandlinger i Lübeck 30. marts og Stralsund og de preussiske stæder indbudt hertil.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Reverens, tjeneste, gunst og ære med al venlighed foran skrevet.

Særlig kære venner. I de to år, der er gået, har købmanden opsøgt Øresund og Skåne i stor fare, og nogle er også blevet alvorligt skadet af hertugen af Mecklenburg og af hans stæder, og de fra Amsterdam af den høje dronning af Danmarks folk. Og vi har forstået, at foran anførte dronning vil lade skibe udruste og vil fratage sin modpart alt, hvad de kan og formår. I den forbindelse er vi bekymrede for, at Eders og vore folk herved kunde lide uforvindelig skade, medmindre man standser det i tide. Derfor vil vi sende nogle af vore folk til Eder i Lübeck, om

Gud vil, på næstkommende palmesøndag[2]) for at tale med Eder og med andre stæder, som det berører, og rådslå med hinanden om, hvorledes man bedst kan skabe fred i Øresund og beskytte købmanden, så han uskadt og uhindret kan drage ud og vende hjem. Derfor beder vi Eder, ærlige, vise mænd, venligt om, at I for vor skyld vil behage at meddele det videre og med bud at indkalde de ærlige folk, borgmestre, magistrater[3]) og rådmænd fra stæderne Stralsund og fra Preussen og andre stæder, som det berører, beliggende i Eders nærhed, at de også sender deres sendebud med fuldmagt til Eders stad til det foran anførte møde. Og hvad Eders vilje er i denne sag, og hvad I vil gøre, det beder vi (Eder) skrive klart tilbage til os med dette bud. Gud den almægtige bevare Eder sunde og lykkelige, altid bydende over os. Skrevet lørdag efter sankt Agathes dag under staden Kampens sekret, som vi alle bruger på dette tidspunkt.

1) da brevet videresendtes til de preussiske stæder som bilag til nr. 9, må det også dateres til 1393. - 2) i 1393 30. marts - 3) om disse personers funktioner se DRB. II 5 nr. 168 note 2.

1393. 16. februar. 11

Amund, præst og prior i Dalum kloster, udlejer på livstid til Jens Madsen de jorder i Store-Rise på Ærø, som Bodil, enke efter Niels Degn, havde under plov.

Original i rigsarkivet.

Amund, præst og prior for nonnerne i Dalum, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, såvel nulevende som fremtidige, at jeg til den agtværdige væbner Jens Madsen med dette brev på Dalum klosters vegne for en årlig afgift frit i hans levedage har bortforpagtet jorder på Ærø i Store-Rise sogn, på hvilke Niels Degns enke, nemlig Bodil – from ihukommelse – boede, med hvert enkelt tilliggende, således som den fornævnte, nemlig Bodil, havde det under sin plov; denne betingelse er aftalt, at fornævnte Jens Madsen årlig deraf skal give fornævnte kloster to øre byg, men at fornævnte jorder, når han afgår ved døden eller svigter med betalingen, uanfægtet og ukæret skal tilfalde fornævnte kloster tillige med de bygninger og bygværker, som da forefindes på disse, uanset en eller anden indsigelse eller et eller andet krav

fra hans arvinger eller hvilke som helst andres side. Til vidnesbyrd herom er mit segl sammen med segl tilhørende hr. Navne, sognepræst i Sanderum og samme klosters kapellan, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 fastelavnssøndag.

1393. 16. februar. 12

Jens Madsens genbrev til forrige nr.

Original i rigsarkivet.

Jens Madsen, væbner af Ærø, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at jeg af Dalum kloster i mine levedage for en årlig afgift har lejet og forpagtet jorder på Ærø i Store-Rise sogn, på hvilket Niels Degns enke Bodil – from ihukommelse – boede; denne betingelse er aftalt, at jeg hvert år ufortøvet skal betale to øre byg, godt og gangbart, i afgift deraf, men at når jeg afgår ved døden eller – det ske ikke – svigter med betalingen, skal fornævnte jorder frit og ukæret tilfalde fornævnte kloster, uanset indsigelse fra mine arvinger eller hvilke som helst andre. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 fastelavnssøndag.

1393. 19. februar. 13

Margrete, enke efter Anders Jakobsen, Jakob og Bent Andersen, brødre, pantsætter alt deres gods i Dråby til Niels Pedersen Gris for 100 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Margrete, enke efter Anders Jakobsen – god ihukommelse – Jakob Andersen og Bent Andersen, brødre, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi til den gode mand Niels Pedersen, kaldet Gris, nærværende brevviser, med dette brev pantsætter alt vort gods i Dråby, nemlig 18 ørtug skyldjord med alle dets tilliggender, agre, enge, skove, græsgange, vådt og tørt, slet intet undtaget, for 100 mark lødigt sølv efter kølnsk vægt, dog på det vilkår, at hvis nævnte gods på en eller anden måde fravindes samme Niels Pedersen eller hans

arvinger i overensstemmelse med landets love på grund af mangel ved vor hjemling, da forpligter vi os og vore arvinger til at holde denne Niels Pedersen og hans arvinger skadesløse. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Bo Porse, Henneke Esbernsen og hr. Oluf, præst ved Lynge kirke. Givet i det Herrens år 1393 onsdagen i fasten.

1393. 25. februar. Rostock. 14

Rådet i Rostock sælger under forbehold af tilbagekøbsret 16 mark 10 skilling årlig afgift af buntmagernes og købmændenes stader til protonotaren Konrad Römer til gengæld for et lån på 208 mark, der var givet til stadens tarv, nemlig til vor krig, som vi har ført mod Danmarks, Norges og Sveriges riger for befrielsen af vor nådige herre hr. Albrecht, Sveriges konge, Erik, hans søn, og de øvrige, der var fanget sammen med dem.

Original i Rostock.

1393. 2. marts. Oslo. 15

Kong Erik, 7. af Pommern udbyder leding af Land, Torpen og Sinnen på grund af krigen med tyskerne og påbyder bønderne at møde i Oslo senest otte dage efter påske.

Original i det norske rigsarkiv.

1393. 2. marts. Itzehoe. 16

Greverne Klaus og Albrecht af Holsten og Gerhard, af samme nåde hertug af Slesvig og greve af Holsten...., *udvider Arnold Lowens grundstykke i Itzehoe.*

Original på nedertysk i Breitenburg.

1393. 16. marts. Åhus. 17

Sofie Jensdatter pantsætter alt sit gods i Halland og Skåne med undtagelse af de gårde, hun har skænket kirker og klostre, til sin ægtefælle Tue Nielsen for 300 mark sølv.

Original på dansk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Sofie Jensdatter hilser alle, der ser eller hører dette brev læst, evindelig med Gud.

Det skal være alle vitterligt, nulevende og fremtidige, at jeg til min kære husbond Tue Nielsen, nærværende brevviser, med min gode vilje og efter lang betænkning med dette brev har pantsat alt mit gods i Halland og i Skåne, hvor det end er, med alt tilliggende til dette gods, såsom ager, eng, skov, fiskevand, græsgang, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, for 300 lødige mark sølv, gyldige og gængse penge, nemlig fem skilling grot til een mark sølv og ingen anden værdi, med undtagelse af de gårde af dette gods, som jeg vil nævne her nedenfor, hvilke gårde jeg til min sjæls tarv har givet til kirker og klostre. Først til sankt Laurentius' kirke i Lund en gård i Östra Gårdstånga, i hvilken Jens Nielsen boede, af hvilken går tre skilling grot til landgilde, til Gärsnäs kirke en gård der i byen, i hvilken Åge Erlandsen bor, som giver tre pund korn i landgilde, til Välinge kirke en gård i Välingetorp, hvilken giver een skilling grot i landgilde, til Ysby kirke en gård i Lejeby i Sønderhalland, og i den bor Bjare Bosen, en halv tønde smør går deraf til landgilde, og til gråbrødre kloster i Ystad en gård, som ligger der i byen, og som skal stå til indløsning for min husbond Tue Nielsen for tolv lødige mark, når han vil indløse den, og der derefter ikke skal lægges ham hindringer i vejen af nogen. Med undtagelse af dette nævnte gods pantsætter jeg alt mit gods, hvor som helst det ligger som ovenfor anført, således at ingen skal have magt til at gøre krav på dette gods, førend samme sum penge fuldstændigt er betalt den samme Tue Nielsen, min kære husbond, af mine arvinger, idet dette fornævnte gods skal indløses af mine arvinger et år efter, at jeg er afgået ved døden. Fremdeles om det skulde gå således, at dette fornævnte gods ikke indløstes på denne fornævnte time, da skal den samme Tue Nielsen, min husbond, have fuldmagt til at bestemme over dette fornævnte gods efter sin vilje til gavn for begge vore sjæle over for hver mands krav, mest fordi denne samme Tue Nielsen er kommen i stor gæld og skyld for begge vores tarvs skyld, hvorfor jeg har ydet denne samme Tue Nielsen, min kære husbond, denne sikkerhed. Givet i Åhus i vor Herres år 1393 midfaste søndag under mit segl tillige med flere gode mænds til vidnesbyrd, hvilke er den hæderlige fader ærkebiskop Jakob af Lund, abbed Jens af Bækkeskov, prior Åge af Åhus, Henrik Jensen, hr. Hannes, udvalgt abbed af Tommerup, og Arnold Pinnow.

1393. 24. marts. Hviding herredsting. 18

Tingsvidne af Hviding herredsting om, at væbneren Lars Jensen fra Emmerlev sogn har skødet en gård i Birkelev i Vodder sogn til Jens Helt, ærkedegn i Ribe.

To originaler i rigsarkivet.

Lave Degn i Hviding, Lave Larsen, Svend Jensen, væbnere, og hele samfundet, der bor i Hviding herred, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1393 dagen før den hellige jomfru Maries bebudelsesdag fremstod Lars Jensen, væbner, fra Emmerlev sogn personligt på vort ting i Hviding herred og til nærværende brevviser, den hæderværdige mand hr. Jens Helt, ærkedegn i Ribe, der ligeledes personligt fremstod sammesteds, frit skødede, afhændede og til fri og evig besiddelse med hel og fuld ret oplod en gård i landsbyen Birkelev i Vodder sogn tillige med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove og alle andre jorder, tørt og vådt, intet undtaget, hvilken gård tillige med dens tilliggender han nemlig retmæssigt erhvervede med Elisabeth Pedersdatter, sin hustru, mens hun levede, og som på tre ting efter hinanden, nærmest forud for samme, i overensstemmelse med fædrelandets sædvane åbenbart blev lovbudt slægtninge og pårørende at købe og modtage, hvis de skulde ønske at købe den, idet han erkendte, at han fuldt ud havde modtaget fuld og fyldestgørende betaling for samme gård og dens tilliggender efter sit ønske, og idet han ligeledes forpligtede sig og sine arvinger til at hjemle, frigøre og fuldt ud fri fornævnte hr. ærkedegnen og hans arvinger eller efterfølgere ovennævnte gård tillige med dens tilliggender for ethvert retmæssigt påkrav fra hvem som helst. Dette har vi set og hørt, og vi erklærer det med sandfærdige ord med dette brev. Givet ovennævnte år og dag under vore og vort herredssamfunds segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Jens, sognepræst ved kirken i Emmerlev, og Peder Eriksen, væbner af Kogsbøl, til vidnesbyrd om og sikkerhed for det forannævnte.

1393. 25. marts. Axevall. 19

Dronning Margrete pålægger fogeder og officialer i Östergotland ikke at

kræve skatter og ægter af de undergivne på kirkens gods eller tynge dem med gæsteri.

Afskrift i Linköping.

1393. 25. marts. Kalundborg. 20

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, pantsætter sit gods i Klovby til Herman Fleming for 21 mark sølv.

Vidisse 1414 24. februar i rigsarkivet.

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige og gode mand, nærværende brevviser Herman, kaldet Fleming, for 21 mark sølv i hvide penninge, gode og gængse, således at enhver hvid penning er fire gode lybske penninge værd, hvormed den ene købmand kan fyldestgøre den anden, fuldt ud at betale ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger til førstkommende sankt Michaels dag. For disse pantsætter jeg ham med dette brev mit gods i Klovby i Ars herred, nemlig mine to brydegårde, af hvilke Oluf Nielsen nu bor på den ene, og som årligt giver seks pund korn i afgift, på den anden gård bor Oluf Bille og giver tre pund korn årligt, tillige med alle tilliggender til dette gods, nemlig agre, enge, skove, græsgange, fiskevande, vådt og tørt, slet intet undtaget, på den betingelse, at fornævnte Herman årligt skal oppebære afkastninger og afgifter og skal have myndighed til at indsætte og afsætte undergivne og frit skal råde over fornævnte gods til sin egen nytte, indtil det på lovlig vis indløses af mig eller mine arvinger fra ham eller hans arvinger for den foran anførte sum penge. Men i det år, da det nævnte gods bliver indløst, skal afkastninger og afgifter tilfalde Herman eller hans arvinger tillige med gældens hovedstol. Men betalings- og indløsningsterminen for det fornævnte gods skal altid overholdes som sidste tingdag i Ars herred inden sankt Mortens dag. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til i overensstemmelse med landets love at hjemle og fri ham og hans arvinger det hyppigt nævnte gods for krav fra hvem som helst. Men hvis det på nogen måde med lovlig ret fravindes ham, så forpligter jeg mig til inden seks uger at betale fornævnte Herman den foran anførte sum sølv eller til igen at betro ham tilsvarende gods som pant. Til vidnesbyrd her-

om er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, hr. Jensike, hr. Ove Hase, riddere, Georg Jork, væbner, Peder Brand og Jens Dondeman, borgmestre i Kalundborg. Givet i Kalundborg i det Herrens år 1393 på den hellige jomfrus bebudelsesdag.

1393. 1. april. Westminster. 21

Kong Richard 2. takker dronning Margrete for hendes brev og erklærer sig rede til at gå ind i forhandlinger om at finde en passende ægtefælle til kong Erik 7. af Pommern.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, af Guds nåde Englands og Frankrigs konge, til den navnkundige og berømmelige fyrstinde Margrete, af samme nåde rigerne Norge, Sverige og Danmarks dronning, vor såre kære søster, hilsen og øget oprigtig kærlighed.

Idet den klerk, der er sendt til os, vender tilbage til os personlig på Eders vegne, høje dronning, på grund af det ham betroede tillidshverv, har han mundtligt forklaret os, at lykken tilsmiler Eder, høje dronning, med fulde løfter, hvorfor vi lykønsker mange gange, og at I er oprigtigt bevæget over, at der bringes Eder lignende nyt om vor frelse, idet I anser det for såre ønskeligt, at der befæstes et evigt venskabsbånd mellem Eder og os, og ligeledes at den berømmelige fyrste, sønnen af hertugen af Pommern, der med Eders bifald og samtykke for nylig er kronet til konge af Norge, og, således som vi har hørt, skal følge Eder i Eders øvrige riger, skal ægte en eller anden fremtrædende person i vort rige af en velbyrdig slægt efter vor gode vilje, og derudover at vi straks ifølge den sikre viden, der er forelagt os af Eders fornævnte klerk, skulde sende to krigsskibe tillige med et vist antal væbnede mænd. Idet vi derfor betænker, at det, der således med tak er tilbudt os, er fremgået som tegn på stor kærlighed, bringer vi derfor Eder, oprigtige høje dronning, af hjertet vore fulde taksigelser, og for at denne os højligt behagelige bevæggrund til dette forbund hurtigt i overensstemmelse med begges ønsker kan føres frem til den forønskede virkning i betænkning af, at der sandsynligvis kan følge umådelige goder efter, foreslår vi i løbet af kort tid at sende vore visse udsendinge, udrustet med fyldestgørende fuldmagt, til Eder personlig, høje dronning, idet I skal vide, at vi under alle synsvinkler vil overveje, hvorledes man i overensstemmelse med en så stor konges

behov kan drage omsorg for en hæderværdig og behagelig brud for ham her i vort rige. Men på grund af den sags hast mener vi dog, at det vil være til megen gavn, at I, så hurtigt det kan ske, ved brev sørger for at udpege os en bestemt person, som særligt kunde godkendes hertil efter Eders prøvelse, gode dronning, eftersom I i denne sag i sandhed vil finde os tilstrækkelig velvillig og til fremme af bekræftelsen på nævnte forbindelse ikke alene rede med hensyn til skibe, men også med hensyn til vore folk i et større antal, end der bedes om, når det måtte være nødvendigt at komme til hjælp, så at vi kan vise Eder, kære dronning, en velbehagelighed. Endelig beder vi Eder indtrængende om, at hvad der for tiden måtte ske af fremgang for Eder, kære høje dronning, det skal I hyppigt underrette os om til opmuntring for vort sind, vi, som med Guds vilje for tiden er styrket af legemlig sundhed, hvorover vi tror, at I glæder Eder. Givet o. s. v. på slottet Westminster den 1. april i vort sekstende år.

1393. 2. april. Westminster. 22

Kong Richard 2. pålægger hertug Johan 2. af Mecklenburg at tilbagegive dronning Margrete de borge, hun har betroet ham.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, o. s. v., til den velbyrdige og mægtige mand Johan, hertug af Mecklenburg, vor ven, hilsen.

På vor såre kære søster Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks riges vegne er det i en klage påvist for os, at I, efter at samme vor søster, der stolede på Eders troskab og troværdighed, havde overladt Eder nogle borge og forskansninger tilhørende hende, i modstrid med Eders troskabsløfte ikke uden plet på Eders navn har nægtet at foretage tilbagegivelse af dem, skønt I på passende måde var blevet opfordret til denne tilbagegivelse[1]). Vi, der jo af kærlighed nidkært vogter over vor fornævnte søsters ære og stilling, opfordrer og beder Eder på dennes indtrængende opfordring indtrængende om, at I virkningsfuldt i denne sag vil vise samme vor søster alt, hvad der er stemmende med det rette, det billige eller fornuften, for så vidt som I ønsker at tage vare på Eders hæder og ro, og at vor nævnte søster for fremtiden ikke derefter atter skal have grund til at rejse klage hos os og andre af hendes venner. Til fremme heraf agter vi at

komme samme vor søster til hjælp med råd og dåd, såfremt det måtte være nødvendigt, ikke blot med henblik på retfærdigheden, men også, for at vi, som det sømmer sig, kan vise nidkært venskab. Givet o. s. v. på slottet Westminster den anden april i vort sekstende år.

1) jf. også nr. 3 § <1>.

1393. 2. april. Westminster. 23

Kong Richard 2. opfordrer efter klage af dronning Margrete stæderne Rostock og Wismar til at vise hende retfærdighed.

Afskrift i Edinburgh.

Richard, o. s. v., til de fremsynede mænd, borgmestre og rådmænd i stæderne Wismar og Rostock hilsen.

En hyppig klage fra den navnkundige og berømmelige fyrstinde Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til Danmarks rige, vor såre kære søster, har givet genlyd i vore øren, hvorfor vi ikke med urette er oprørt over, hvorledes I uanset frit lejde, stillet sikkerhed og fred, sluttet af Eder, har dristet Eder til at angribe og fornærme nævnte dronning mod al retfærdighed, førend I har sørget for at undsige samme og hendes mænd tillige med det varsel, som det er skik at sende i sådanne tilfælde. Og skønt det derefter var nødvendigt, at der skete passende fyldestgørelse i denne sag angående de uretfærdigheder, der er begået af Eder mod samme, kunde hun dog ikke opnå nogen rettens oprejsning derefter, men tværtimod, således som det tilføjes i vor nævnte søsters klage, så ofte som I skulde mødes til forhandlinger og aftaler sammen med Eders herre og hans råder, findes der slet ikke fasthed eller troskab hos Eder, men man trækker det altid uretfærdigt i langdrag uden enhver virkelig gennemførelse af dem og mod tilbørlig agtværdighed. Idet vi derfor med henblik på de bønner, der er udgydt af samme vor søster over for os af denne grund, ønsker at vise, hvilket nidkært venskab vi nærer til hende, opfordrer og beder vi Eder indtrængende om, at I virkningsfuldt lader vise vor nævnte søster retfærdighed og billighed i det fornævnte, således at sagen ikke derefter i fremtiden skal underkastes fornyet klage fra hende hos os og andre af hendes venner, eftersom vi af hensyn til hendes kærlighed og for at dyrke og begunstige retfærdigheden gerne viser os rede til at komme samme vor søster til hjælp såvel med råd og dåd, hvis vi skulde synes, at det er nødvendigt. Men

hvis I for fremtiden skulde have forhandlinger eller aftaler med hende, skal I sørge for at overholde det, der loves af Eder, for ikke at sætte en plet på Eders råds ære og af hensyn til Eders navn og rygte. Men hvad I mener, der bør gøres i denne sag, beder vi om, at I meddeler os. Givet som ovenfor[1]) i vort sekstende år.

1) jf. nr. 22.

1393. 13. april. 24

Brødrene Jakob, Bent, Hans og Erik Andersen skænker Niels Pedersen Gris alt deres gods i Dråby, som tidligere var pantsat til denne.

Original i rigsarkivet.

Jacob Andersen, Bent Andersen, Hans Andersen og Erik Andersen, brødre, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi til den gode mand Niels Pedersen, kaldet Gris, nærværende brevviser, med vort enstemmige samtykke giver alt vort gods i Dråby, nemlig 18 ørtug skyldjord, tillige med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, skove, græsgange, aldeles intet undtaget, hvilket var blevet pantsat til ham af vor moder og vore brødre Jakob Andersen og Bent Andersen[1]), at besidde til evig tid. Ydermere forpligter vi os og vore arvinger til at hjemle og i overensstemmelse med landets love at fri fornævnte Niels Pedersen nævnte gods fra indsigelse fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under sammen med segl tilhørende de gode mænd Bo Porse, Niels Bosen og Oluf Henriksen, borgere i Slagelse. I det Herrens år 1393 på søndagen Quasi modo geniti.[2]).

1) jf. nr. 13. - 2) 1. søndag efter påske.

[1393][1]) 20. april. Westminster. 25

Kong Richard 2. af England tillader dronning Margretes udsending Svend Stalefod at føre tre svære krigsskibe med sig tilbage til forsvaret af Norge, Sverige og Danmark.

Afskrift i London.

Kongen til alle, hvem dette brev når, hilsen.

I skal vide, at på grund af det forpligtelses- og venskabsforbund, der gensidigt ved Guds hjælp skal indgås og bekræftes mellem os og vor

såre kære søster dronningen af Norge, Sverige og Danmark af hensyn til os og nævnte dronning og arvinger, riger, lande og begge parters undergivne, og den berømmelige velvilje, hvormed vi omfatter denne dronning og hendes landes indbyggere hos os og vore undergivne, idet vi i samme forhold hjerteligt ønsker, og det er vor vilje med nådigt sind gunstigt at drage omsorg for hjælp og lettelse for samme dronning, som – hvad vi sørger over – mangfoldigt tynges af alvorlige angreb fra hendes fjenders side, har vi tilstået og givet den for os elskede Svend Stalefod, denne dronnings befuldmægtigede udsending, som på denne dronnings befaling er kommet til vort rige England for at opnå denne hjælp og det andet fornævnte, tilladelse til, at han frit og uden nogen hindring i nævnte dronnings navn kan tilbageholde tre svære krigsskibe i byen Kings Lynns havn med hele sammes udstyr og søfolk, nemlig det skib, hvor John Wisbech er kaptajn, det skib, hvor James Fobbyng er kaptajn, og det skib, hvor Adam Onclawe er kaptajn, fra fornævnte kaptajner og sammes ejere, med hvem der indbyrdes og gensidigt skulde træffes overenskomst om pant, og føre de skibe med sig til sine fornævnte lande tillige med fornævnte kaptajner og søfolk til hjælp og forsvar for nævnte lande, og vi har på samme måde med dette brev givet samme kaptajner og søfolk særlig tilladelse til, når de af fornævnte grund skulde danne følgeskab med fornævnte Svend, at disse sammen med samme Svend i fornævnte skibe frit og ustraffet kan overføres til fornævnte lande og opholde sig dersteds til hjælp og forsvar for nævnte lande ifølge ordlyden og formen for deres følgeskab, og dette kundgør vi med dette brev for fornævnte kaptajner og søfolk og alle vore tjenere, undergivne og trofaste mænd og andre, hvem det vedkommer. Til vidnesbyrd har vi ladet dette vort åbne brev udfærdige. Med kongen som vidne den 20. april i Westminster.

Ved denne konge og rådet.

1) brevet står i kopibogen for 1393.

[1393. 20. april. Westminster][1]). 26

Kong Richard 2. af England pålægger Robert Bekerton, serjeant-at-arms, at instruere kaptajner og søfolk på de tre krigsskibe, som skal følge med Svend Stalefod til tjeneste hos dronning Margrete.

Afskrift i London.

Kongen til den for ham elskede Robert Bekerton, hans serjeant-at-arms, hilsen.

Du skal vide, at da vi på grund af det forpligtelses- o. s. v. som ovenfor indtil dér[2]) fjenders side, og derefter således: har tilstået og givet den for os elskede Svend Stalefod o. s. v. som ovenfor indtil dér: og vi har på samme måde med ordlyden af vort åbne brev givet, og derefter således: for deres følgeskab, således som det fuldstændigt indeholdes i samme brev. Vi, der fuldt ud stoler på Din troskab og omsigtsfuldhed, har overdraget Dig efter vor nærværende hensigt at erklære og forklare fornævnte kaptajner og søfolk på fornævnte skibe og yderligere at tilføje over for samme på vore vegne, at disse ifølge ordlyden af fornævnte aftale skal drage med fornævnte Svend til tjeneste hos nævnte dronning og give agt på og stå til ansvar over for hende i alt, som det sømmer sig. Og af den grund pålægger vi Dig, at Du giver omhyggeligt agt på det fornævnte og gør og udfører det i fornævnte form. Men vi giver med dette brev fornævnte kaptajner og søfolk og alle vore tjenere, undergivne og trofaste mænd og andre, hvem det vedkommer, urokkeligt som befaling, at de skal give agt på og stå til ansvar over for Dig ved udførelsen af det fornævnte. Til vidnesbyrd herom har vi ladet dette vort åbne brev udfærdige. Med vidne som ovenfor[2]).

Ved denne konge og rådet.

1) angående dateringen jf. forrige nr. - 2) jf. forrige nr.

1393[1]). [Før 26. april][2]). 27

Henrik Glewetzow, Emeke Eskens og Henrik Bremer lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter Gerhard Bersin, der var død i Ystad.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Henrik Glewetzow, Emeke Eskens og Henrik Bremer lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund skadesløse angående alt det arvegods, der er efterladt i Ystad ved Gerhard Bersins død, han, som er afgået ved døden sammesteds, og nævnte Henrik Glewetzow, der er bemyndiget befuldmægtiget i denne sag, skal inddrive det i kraft af stadens åbne anbefalingsbrev[3]), der er givet herom, således at ingen yderligere påmindelse derfor skal følge efter.

1) indførelsen er den 2. på siden, der som overskrift har *År 93.* - 2) den 3. indførelse er dateret *lørdag efter Misericordia domini.* - 3) kendes ikke.

1393. 1. maj. Roskilde. 28

Peder Jensen Preen, væbner, skænker Roskilde sankt Clara kloster en gård i Sandby.

Original i den arnamagnæanske samling.

Peder Jensen, kaldet Preen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, at jeg til bod og frelse for min sjæl og for mine forældres og min elskede hustru Kristines efter moden overvejelse har givet min gård i Sandby i Tuse herred, i hvilken Svend Olufsen nu bor, af hvilken gård han årligt skal give to pund korn, til kirkens bygningsfond i den hellige jomfru Claras kloster i Roskilde, i hvilket jeg har valgt min grav, og til søstrene sammesteds med dette brev har overgivet denne gård med al ret, at besidde frit evindeligt. Af den grund forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og skøde fornævnte gård til disse søstre eller sammes forstander, uanset indsigelse fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Peder, kaldet Krag, væbner, Mogens Lang, borgmester i Roskilde, og Tue, kaldet Liden, Peder Lindebjerg. Givet i Roskilde i det Herrens år 1393 på de hellige apostle Filips og Jakobs dag.

1393. 1. maj. 29

Jens Eskilsen kvitterer Palle Kirt for betaling af tyve mark lødigt sølv, som skyldtes ham af hr. Niels Esgesen.

Original i rigsarkivet.

Jens Eskilsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige skal vide, at jeg erkender, at jeg af den gode og hæderlige mand Palle Kirt fuldt ud har oppebåret hans del, kaldet 'antaal'[1]), af tyve mark lødigt sølv tillige med skadesløsholdelse, hvilke hr. Niels Esgesen - god ihukommelse - skyldte mig, således som det klart indeholdes i hans åbne brev[2]). Herfor erklærer jeg med dette brev denne og hans arvinger for kvit og ganske fritaget at være for krav fra mig og mine arvinger. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Ove, provst, Tage Nielsen, Jens Gunne-

sen og Niels Glob i Vesløs hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 på jomfruen Valborgs dag.

1) dansk ord i den latinske tekst. - 2) kendes ikke.

1393. 1. maj. 30

Grev Klaus af Holsten erklærer sammen med syv af sine mænd, at Segebod Krummedige med ære udløste sig af fangenskabet hos kong Valdemar 4. Atterdag.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Klaus, af Guds nåde greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, erkender åbent med dette brev, at det er vitterligt for os og vore mænd, der står skrevet herefter, nemlig hr. Godskalk Wiltberch, hr. Henrik Brockdorf, hr. Johan v. Thienen, hr. Klaus Kerle, store Henneke Buchwald, Markvard van Campen og Volrad Dosenrode, at Segebod Krummedige med ære skiltes fra kong Valdemar, konge af Danmark, nemlig i forbindelse med fangenskabet, og at fornævnte Segebod for en sum penge udløste sig fra fornævnte konge, som var tilfreds dermed og lod (ham) være ledig og fri. Og vi, grev Klaus, betalte efter den tid fornævnte Segebod så mange penge, som han udløste sig for. At dette er vitterligt for os, det bevidner alle vi forskrevne, nemlig vi, grev Klaus, hr. Godskalk Wiltberch, hr. Henrik Brockdorf, hr. Johan v. Thienen, hr. Klaus Kerle, riddere, store Henneke Buchwald, Markvard van Campen og Volrad Dosenrode, væbnere, med vore segl, der er hængt under dette brev, der er givet år 1393 efter Guds fødsel på apostlene Filips og Jakobs dag.

1393. 3. maj. 31

Herman Redebere fra Hamburg, skipper, erklærer, at han ved egen forsømmelighed ved Helsingør har mistet sit skib, hvormed han havde forpligtet sig til at tjene dronning Margrete.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Jeg skipper Herman Redebere fra Hamburg, erkender og bevidner med dette brev åbent for alle dem, der ser dette brev eller høre det blive læst, at den velbårne fyrstinde (og) frue, fru Margrete, dronning over rigerne Norge (og) Sverige og ret arving til riget Danmark, og

hr. Folmer Jakobsen, hendes høvedsmand på borgen Gurre, havde vundet mit skib, så at jeg skulde tjene den velbårne fyrstinde på hendes nåde; da kom det sig visselig af min og mine skibsfolks forsømmelighed, at skibet gik på grund for mig ved Helsingør. For det lader jeg, skipper Herman, med mine venner den velbårne fyrstinde af de fornævnte riger og hendes høvedsmand hr. Folmer Jakobsen være kvit og løs, og jeg og mine venner (vil) ikke nidkært påminde eller forulempe nogen fra Danmark mere angående det. For at holde disse forskrevne punkter stadig og fast uden argelist og udflugter, så har jeg fornævnte Herman med min gode vilje hængt mit segl under dette brev, skrevet i det Herrens år 1393 på den dag, da det hellige kors blev fundet.

1393. 4. maj. Borgen Helsingborg. 32

Jens Nielsen, væbner, lover at tilskøde Niels Svendsen alt sit gods i Hurva, tidligere pantsat til denne for ni mark sølv, eller ubetinget at betale gælden førstkommende Vor Frue fødselsdag.

Original i det svenske rigsarkiv.

Jens Nielsen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand Niels Svendsen, nærværende brevviser, for ni mark sølv, der fuldt ud skal betales til ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger på den hellige jomfru Marias nu førstkommende fødselsdag[1]) i gode, lovlige og gængse penge og i ingen anden betaling eller værdi på den betingelse, at hvis jeg på nogen måde svigter med betalingen til den for mig fastsatte betalingstermin, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre, fri og tilskøde fornævnte Niels Svendsen og hans arvinger alt mit gods i Hurva i Skåne med alle dets tilliggender, vådt og tørt, intet undtaget, med hvilke navne det end benævnes, således som jeg tidligere har pantsat det til ham, at besidde med evig ret. Hvis ydermere fornævnte Niels Svendsen ikke vil have fornævnte gods i skødning for hine fornævnte ni mark sølv, da forpligter jeg mig og mine arvinger til på tro og love ubetinget at betale nævnte Niels Svendsen og hans arvinger fornævnte ni mark sølv efter hans og deres ønske. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdi-

ge mænd, nemlig hr. Stig Pedersen, ridder, og Oluf Tuesen, væbner. Givet på borgen Helsingborg i det Herrens år 1393 nærmeste søndag efter dagen, da det hellige kors blev fundet.

1) 8. september.

1393. 5. maj. 33

Svend Stalefod, dronning Margretes kapellan, meddeler den engelske konges kansler, at John Wace af King's Lynn har losset 600 kvarter malt i Bergen.

Original i London.

Svend Stalefod, den fromme og ydmyge tjener og kapellan hos den navnkundige frue, rigerne Danmark, Sverige og Norges dronning, til den ærværdige fader i Kristus og herre, den såre berømmelige herre kongen af Englands kansler, med særlig forudskikket ærbødighed, lydighed og æresbevisning.

Jeg tilkendegiver med dette brev over for Eder, såre ærværdige gode herre, at en John Wace af King's Lynn personlig og ved sine tjenere ad to gange sidste år har overført 600 kvarter[1]) malt på Thomas Foghlers skib fra samme til byen Bergen i Norges rige, idet engelske købmænd færdes i nævnte rige for at købe stokfisk[2]) og andre købmandsvarer sammesteds og føre dem til riget England, og sammesteds losset 600 kvarter malt og ikke andetsteds, således som et brev[3]) af sandfærdige mænd, nemlig lagmanden og to borgmestre i fornævnte by Bergen, tilstrækkelig klart har vist mig. Til vidnesbyrd herom er mit segl fæstet til dette brev. Givet den 5. maj i det Herrens år 1393.

1) gengiver tekstens *quarteria*, engelsk kornmål. - 2) dansk ord i den latinske tekst. - 3) kendes ikke.

1393. 6. maj. 34

En ukendt gejstlig institution vistnok i København sælger et grundstykke, der var testamenteret den af Henze Blomsten.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

.....[1])

..... har solgt for..... i gode og gængse penge..... (og) har overgivet og skødet til evig besiddelse ....., der vedrører nævnte grundstykke, hvilket grundstykke Henze Blomsten – salig ihukommelse – til bod for sin sjæl

har testamenteret og frit overdraget os for sin grav, ligeledes at besidde evindeligt, således som det fuldstændigt påvises i det åbne brev, der er affattet herom[2]). Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende broder Niels, tilsynsmand, og Anders Holbæk, borgmester i København, og de herrer kanniker, nemlig Peder Lunge og Peder Bonde. Givet i det Herrens år 1393 på lille sankt Hansdag.

1) den tabte original var stærkt beskadiget. - 2) kendes ikke.

[1393][1]). Omkr. 8. maj. Haag. 35

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, Zeeland og Hennegau, anmoder hertug Johan 2. af Mecklenburg, Rostock og Wismar om at lade handelsskibene fra Zierikzee og de øvrige stæder i Holland og Zeeland sejle i fred, da de holder sig uden for krigen.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland, og herre over Friesland, kundgør for alle folk, at den flåde, der fremviser dette åbne beseglede brev, helt og holdent er fra vor stad Zierikzee og fra andre stæder i vore lande Holland og Zeeland. Derfor beder og begærer vi venligt af vore særligt kære og gode venner, nemlig den højbårne fyrste hertug Johan af Mecklenburg, af staden Rostock og af staden Wismar, og desuden af alle dem, der på Eders vegne til søs har skibe liggende på vagt, at I vil lade vore gode folk, undersåtter, borgere og skippere fra vore stæder i vore lande Holland og Zeeland, der kommer med denne flåde, med deres skibe, gods og købmandsvarer sejle frit, sikkert, uantastet og uhindret ud og vende hjem for at ernære sig selv og drive deres købmandskab, fordi de ikke på nogen måde har til hensigt at indblande sig i Eders krig og orlog hverken på den ene eller den anden side; men de har til hensigt at fremme deres rejse og drive deres anliggender, sådan som gode købmænd er pligtige til at gøre. Og, kære og gode venner, i dette skal I gøre Eders for vor skyld, så at fornævnte vore gode folk ikke af Eder eller af Eders folk bliver beskattet eller krænket på deres liv eller på deres gods, og at det ikke er nødvendigt for os, hvis det skulde være, at det skete, at hente (det tabte gods) tilbage eller gøre krav gældende over for Eders folk, der er i vort land eller kan komme dertil. Med vid-

nesbyrd af dette brev, beseglet med vort segl. Givet i Haag omkring den ottende dag i maj.

[Omkr. 1393. 8. maj][1]). 36

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, Zeeland og Hennegau, anmoder dronning Margrete om at lade handelsskibene fra Zierikzee og de øvrige stæder i Holland og Zeeland sejle i fred. da de holder sig uden for krigen.

Registratur på nedertysk i Haag.

Fremdeles på samme måde endnu et åbent beseglet brev, stilet til dronningen af Danmark.

1) jf. nr. 35.

1393. 21. maj. Roskilde. 37

Biskop Niels af Roskilde overdrager præsten Josef Jensen sankt Mortens alter i Roskilde domkirke, der var ledigt efter Troels Troelsen, som ved provision havde fået et kanonikat og en præbende.

Original i den arnamagnæanske samling.

Niels, af Guds nåde biskop af Roskilde, til sin elskede søn i Kristus Josef Jensen, præst, faderlig kærlighed og hilsen med Gud.

Din retskaffenheds fortjenester og dyder, om hvilke der over for os aflægges et for Dig rosværdigt vidnesbyrd, tilskynder og bevæger os til at omfatte Din person med en særlig gunst og nåde. Derfor overdrager vi Dig på kanonisk vis sankt Mortens alter i vor kirke i Roskilde tillige med alle tilliggender til fornævnte alter, der for tiden retligt og faktisk er ledigt som følge af, at vi ved provision har givet hr. Troels Troelsen et kanonikat og en præbende sammesteds, idet vi med vor ring investerer hr. Oluf Pant, vor dekan i Roskilde, i Dit navn i samme. Til vidnesbyrd om denne overdragelse og investitur er vort segl hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1393 på onsdagen inden ottendedagen efter Kristi himmelfartsdag[1]).

1) 15. maj, ottendedagen derefter 22. maj.

1393. 21. maj[1]). 38

Det engelske skatkammer (Exchequer) udbetaler 53 skilling 4 penning til Robert Bekerton, kong Richard 2.s serjeant-at-arms, der to gange har været i King's Lynn for bl.a. at ledsage Svend Stalefod, dronning Margretes udsending, dertil.

Originalregnskab i London.

Til Robert Bekerton, kongens serjeant-at-arms, der to gange blev sendt til King's Lynn for at tilbageholde visse søfolk til overførelse på visse tilbageholdte skibe sammesteds, for at ledsage Svend Stalefod, sendebud og beskikket udsending fra Sveriges, Norges og Danmarks dronning, til samme egne tillige med visse breve og gaver fra kongen, der skal overgives samme dronning som denne herre kongens gave..... 53 skilling fire penning.

1) datering ifølge Perroy, Diplomatic Correspondence of Richard II s. 240.

1393. 23. maj[1]). 39

Det engelske skatkammer (Exchequer) udbetaler 50 pund til dronning Margretes udsending Svend Stalefod for et skib samt klæde, sendt til dronningen som gave fra den engelske konge.

Originalregnskab i London.

Til Svend, kapellan hos dronningen af Sverige og Danmark ..... 50 pund, som kongen med samtykke af sit råd befalede at udbetale til ham..... til et skib, fyldestgørende udstyret med søfolk og lejet af denne Svend i King's Lynn, til det klæde, der som denne herre konges gave til denne dronning er sendt hinsides havet til fornævnte lande.

1) datering ifølge Perroy, Diplomatic Correspondence of Richard II s. 240.

1393. 24. maj. Stralsund. 40

Testamente af Johan Hogedorp, borger i Stralsund.

Original på nedertysk i Stralsund.

I Guds navn, amen. Jeg Johan Hogedorp, borger i Stralsund, bundet til min sygdomsseng, selv om jeg er syg på legemet, er jeg dog ved min forstands og mine sansers fulde brug. Sker det, at jeg bytter dette nær-

værende liv med det evige liv, så sætter jeg mit testamente op på følgende måde. ..... Fremdeles skal man i seks år op til hver påskehøjtid lade badstuen i Trelleborg opvarme for at bade fattige folk til Guds ære og dertil til hver påskehøjtid give dem to tønder let øl og give franciskanerne i Trelleborg min kålhave til Guds ære og give min moder Geseke, som er hos mig, tyve mark stralsundsk, og disse forskrevne almisser skal man udrede af mine rede penge, hvor jeg (end) har dem. Og hvis Herman, min søn, led tab på sine rede penge og mistede dem til lands eller til vands, eller hvis der blev dyrtid, hvad Gud forbyde, før disse almisser blev udredt, så skal man sælge en arvelod, som synes at være nyttig, og udrede almisserne deraf, hvor der er mangel, sådan som der står skrevet her foran, og man skal ikke lade nogen almisse, som står skrevet her, stå ubetalt. Fremdeles giver jeg min onkel Tideke Hogedorp min gård i Trelleborg ved gaden, og der skal Herman Kersten bo kvit (og frit) og uden leje, så længe Herman selv lever, og jeg giver min onkel Tideke 18 tønder salt dertil og giver ham dertil mine heste, der løber vildt sammen med munkenes heste i Tommarp, således som de er store og små, hingste og hopper, og eftergiver ham dertil kvit og fri al den gæld, som han er mig skyldig. ..... Givet og skrevet i Stralsund år 1393 efter Guds fødsel dagen før pinse, den ærværdige højtid.

1393. 25. maj. 41

Marina Jensdatter, enke efter ridderen Niels Hak af Hyby, sælger to gårde i Råby, Frosta herred, til Niels Svendsen.

Original i det svenske rigsarkiv.

Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak af Hyby, forhen ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand Niels Svendsen, nærværende brevviser, med evig besiddelsesret har solgt, afhændet og med dette brev fuldt og helt overgivet og i sandhed for fuld betaling, således som jeg med dette brev giver mig tilfreds med, at jeg fuldstændigt har oppebåret, skødet mit gods, nemlig to gårde i Råby i Frosta herred i Skåne, som nævnte hr. Niels Hak, min elskede afdøde ægtefælle, - salig ihukommelse - ved køb erhvervede af en Jens Torkilsen og af faderen til nævnte Jens Torkilsens hustru, og jeg derefter lovligt med arveret erhvervede efter min elskede datter Inge-

freds død, sammen med alle tilliggender til samme to gårde, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, intet undtaget, med al ret, der på enhver måde er tilfaldet mig angående nævnte to gårde. Jeg forpligter mig og mine arvinger til at hjemle og frigøre nævnte Niels Svendsen og hans arvinger fornævnte to gårde med alle deres tilliggender for krav og tiltale fra mine arvinger og alle andre. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Oluf Tuesen, Peder Bonde, væbnere, og Toste, borgmester i byen Helsingborg. Givet i det Herrens år 1393 pinsesøndag.

1393. 28. maj. 42

Egbert Smed kvitterer Niels Pedersen Verre for indløsningen af en gård i Malmø.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Kvittering udstedt af Egbert Smed, borger i Malmø, til Niels Pedersen Verre, at nævnte Verre havde indløst det pantebrev, som Lydeke Finke havde pantsat til ham, og som lyder på en gård i Malmø, der var pantsat for 100 mark i lybske penge. Givet onsdag i pinsen 1393.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd udstedt af Egbert Smed, borger i Malmø, at han havde tilbageleveret et pantebrev, der lød på en gård i Malmø, som Åge Rask beboede, til Niels Pedersen Verre. Givet 1393.

(13)93. 31. maj. 43

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, Zeeland og Hennegau, tillader Hugo Falk, hvem dronningen af Danmarks folk og undersåtter har påført tab på 300 pund grot, at skaffe sig erstatning ved at angribe danskerne inden og uden for hertugens område.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Fremdeles om lørdagen efter pinsedag år 93 tillod min herre ved sit åbne beseglede brev Hugo Falk, at han, eftersom dronningen af Danmarks folk og undersåtter med magt og vold havde taget hans skib og hans gods og hans medhjælperes gods til en sum på ialt 300 pund grot fra ham, må angribe gods tilhørende den fornævnte dronnings undersåtter, hvor han end kan finde dem i min herres farvand og uden

for det, og at han skal stille dem under min herres ret, der hvor han går i land, så længe, indtil den skade, som han har lidt, er erstattet og godtgjort for ham,

1393. 1. juni. 44

Rådet i Lund anmoder rådet i Lübeck om at foranledige, at gods tilhørende den afdøde Herman Stotteblok må blive udleveret til den afdødes broder Asser Skomager.

Original i Lübeck.

Rådmændene i staden Lund i Skåne til de hæderværdige mænd og gode herrer, borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtig velvilje med henblik på hver enkelt begæring.

Hæderværdige elskede venner. Vi erklærer klart med dette brev over for Eder, gode mænd, at den gode mand Asser Skomager, vor medborger, nærværende brevviser, der kom til stede for os personlig, har forklaret os, at en Herman Stotteblok, hans afdøde broder, havde deponeret noget gods tilhørende ham og nogle penge tilhørende ham under opbevaring på tro og love hos en Kristian Brussche og nogle andre af Eders borgere, og det godtgøres, at samme Asser Skomager er samme Herman Stottebloks rette og nærmeste arving, og at ingen er nærmere end ham til samme arv. Denne afdøde Herman og fornævnte Asser, hans broder, er ligeledes avlet hos os af retmæssige forældre og i lovformeligt ægteskab og ægteskabeligt bånd, og på samme måde som dette fornævnte er blevet undersøgt over for os af sanddru mænd og autentiske personer, således bevidner vi det over for Eder med sandfærdigt vidnesbyrd, idet vi venskabeligt og indtrængende bønfalder Eder, agtværdige mænd, om, at I til samme Asser Skomager uden tøven og uden yderligere hindring og møje for Guds og retfærdighedens skyld skal lade overgive samme gods og samme penge, der således – som fornævnt – er deponeret i Eders stad og hos Eders borgere, idet I skal have sikker tillid og urokkelig tilflugt til os om, at ingen yderligere påmindelse eller intet yderligere krav i fremtiden skal følge efter angående eller i anledning af fornævnte gods og fornævnte penge over for Eder, der enten har dette gods eller pengene i varetægt, thi vi har i samme forhold fået fyldestgørende garanti og sikkerhed af vore borgere, således at vi vil holde Eder fuldstændigt skadesløse i anledning af alt det fornævnte. Givet under vort segl i det Herrens år 1393 trinitatis søndag.

1393. 8. juni. 45

Vidnesbyrdbrev om, at Lars Skomager havde skødet en ager i Kartofte mark til Niels Tulesen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at hr. Niels, sognepræst i Musse, gør vitterligt, at for ham fremstod Jakob Skriver, Tyge Degn, Peder Jyde og Jens Pedersen, som boede i Fjelde sogn, og tilstod, at de trinitatis søndag samme år var til stede, så og hørte, at Lars Skomager skødede Niels Tulesen en ager i Kartofte mark, som kaldes Kulruds ager. Givet søndagen næst efter Kristi legems dag[1]) 1393.

1) 5. juni.

1393. 11. juni. Sjællands landsting. 46

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, og seks verdslige og gejstlige erklærer, at Jens Skave på foranledning af Henneke Olufsen af Søholm har ladet Åge Eskilsens brev af 1386 1. maj vidimere på Sjællands landsting.

Original i rigsarkivet.

Jens Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland, Jens Grubbe af Gunderslev, Herlug Nielsen af Englerup, Jens Nielsen af Gudum, Jens Drage af Næsby, Bjørn Jensen, klerk i Roskilde stift, og Jens Nielsen, indbygger i Ringsted, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at vi ovenfor nævnte i det Herrens år 1393 onsdagen før abbeden sankt Botulphus' dag[1]) var til stede på vort landsting på Sjælland tillige med andre gode mænd, der søger nævnte ting, så og hørte, at den gode mand Jens Skave på den velbyrdige mand Henneke Olufsen af Søholms vegne fremstod i denne særlige anledning, lod læse og offentliggøre et åbent brev med velbeholdne og hele segl, uskrabet, ustunget og ganske umistænkeligt. Dette brevs ordlyd var ord til andet, som følger. Åge Eskilsen, væbner, *(o.s.v. = DRB. IV 3 nr. 38)*. Hvad vi har set, overværet og hørt, det erklærer vi med dette brev, og til større sikkerhed har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 17. juni.

1393. 13. juni. Rostock. 47

Rådet i Rostock sælger en årlig afgift på 12 mark Rostockisk til vekselereren Lubbert v. Münster for et lån på 153 mark til stadens tarv, nemlig til vor krig mod Danmarks, Sveriges og Norges riger.

Original i Rostock.

1393. 14. juni. 48

Svend Sakstorp, dekan i Lund, udsteder stævningsbrev til kannikerne i Roskilde mod Gunnar Jonsen for overfald på Markvard, kannik i Odense.

1. Skånebrevsfortegnelsen

Svend Sakstorps, dekan ved kirken i Lund og enedommer til det nedenfor anførte, til kannikerne i Roskilde givne stævning, fordi en odenseansk kannik var blevet slet behandlet. Givet den 14. juni 1393.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Svend Sakstorps stævningsbrev mod Gunnar Jonsen for det begåede overfald på kanniken kaldet Markvard. Givet 1393.

[1393. Efter 24. juni - Før 27. juli][1]). 49

Dronning Margretes udsending giver højmesteren for den tyske orden en redegørelse for dronningens stillingtagen til aktuelle stridsspørgsmål, bl.a. også til klager fra de preussiske stæder.

Afskrift på tysk i Danzig.

For det første takker min frue, dronningen, Eder for Eders gave og venskabet og for mange gode handlinger og i særdeleshed for det venlige svar, som I gennem mig har meddelt hende i Eders brev. Svaret var min frue særdeles velbehageligt og navnlig svaret om ærkebispen af Riga, og hvis ærkebispen derefter havde skrevet hende til om sagerne, så vilde hun have svaret ham, således som I har skrevet hende til. Skulde det også ske, at han desuden sendte sit bud til hende, så agter hun stadig at svare ham, således som I har meddelt hende. Men hun understreger meget, at hun på ingen måde vilde befatte sig med hans anliggender, hvis han ikke mere vil forlade sig på hende.

<2> Fremdeles om de skader og skibbrud, som Eders stæder og

købmænd har lidt både af hr. Henning Podebusk og også af de andre. Min frue ved godt, at I ikke ved mere derom, end hvad Eders stæder og købmænd har underrettet Eder om, og de siger ikke, hvorledes alle tingene og tildragelserne er sket fra ende til anden. Thi hvad der er sket på sådan måde, det skete dengang, da hr. Henning Podebusk holdt Helsingborg og styrede den på stædernes vegne, og derom blev de forligt i Stralsund, dengang de var sammen dér[2]). Thi med hendes vidende er der aldrig senere sket skade, efter at hun begyndte at forestå Danmarks rige og råde over det. Og hvis nogen vilde bevise andet, så ønskede hun, at I sendte ham til hende, og med ham Eders visse ærlige bud fra Eders orden, som kunde være til stede og hørte, hvorledes det var bevendt dermed. Derfor er hun nu af den formening, at I ikke tror på sådanne rygter, som man siger til Eder om hende, men I skal have Eders bud med, idet I mener, at ingen anden kan sige Eder sandheden så godt. Hun vil altid tale sandt fuldt ud og meddele Eder (sandheden).

<3> Fremdeles skiltes hertug Johan af Mecklenburg efter påske fra hende i Helsingborg, og de har berammet et andet møde til sankt Hans dag forleden. Hvad der bliver forhandlet der, det vil hun meddele Eder med et tilforladeligt bud.

<4> Fremdeles truer fjenderne hende såre sammen med Eders stæder, og hun sætter sin lid til Eder, at I på rette vis afværger dette og beskytter hende derimod. Desuden siger nogle i Eders stæder, at hun, hvis hun afsluttede krigen med dem fra Stockholm, agtede at føre krig mod landet Livland. Deri er hun rede til at bevise sin uskyld, nemlig at hun aldrig har tænkt derpå, og at det heller aldrig var faldet hende ind, at hun vilde føre krig mod nogen, som hun på rimelig vis kan leve i fordragelighed med, og at hun beder Eder og Eders stæder om, at I ikke tror på sådan tale.

<5> Fremdeles blev der af min frues tjenere taget to skibe, der kom fra Preussen. Thi min frues tjenere vidste ikke andet end, at de var fjender. Men da de hørte, at de var fra Preussen, da gav min frue skibene og godset tilbage. Dog har hun hyret de samme skibe for sine egne penge for det tilfælde, at hun skulde have brug for dem.

<6> Fremdeles kom et andet skib fra Bergen med fjendegods og havde forsynet hendes fjender med proviant, og de sagde, at de vilde til Preussen. Det kan hun let bevise og bevidne retsgyldigt, at de lå inde med fjendegods. Men hvis I ønsker at få samme skib tilbage af hende, vil hun gerne give Eder det igen.

<7> Fremdeles kom to skibe nordfra gennem Øresund, den ene skipper hedder Lorenz, den anden Johan Backer. Da de kom ind i Øresund, hvor min frues tjenere lå, da sejlede min frues tjenere ud til dem med en snekke og spurgte dem, hvem de var. Da gav de dem ikke noget svar, men de skød mod dem med en bøsse og skød frakken itu på en af min frues tjenere. I anden omgang sejlede min frues tjenere ud til dem med to snekker og opfordrede dem til, at de skulde lade sejlene stryge, og spurgte dem, om de var ven eller fjende. Var de ven, skulde de ikke lide skade. Hine gav dem ikke noget svar. Og da de ikke kunde få noget svar, så tænkte de, at de var fra Wismar og fra Rostock. Da sejlede de ud til dem med fire snekker og med et stort skib og spurgte dem igen som før, hvem de hørte til. Da spurgte hine disse, hvem de hørte til. Da sagde disse, at de hørte dronningen til. Da spurgte disse igen, hvem hine hørte til. Da sagde de, de var fra Mecklenburg. Da lagde de sig sammen. Da bandt skipper Lorenz sit skib til det andet skib, og de slog fra sig og værgede for sig og kom om bord på min frues skib og slog min frues tjenere ud af forkastellet[3]) og hen bag masten. Da kom min frues tjenere frem igen for at værge for sig og slog dem tilbage ud af skibet. Og da blev der såret og dræbt 30 af min frues tjenere og ni af hine, som de siger. Og dette skete altsammen under råbet Mecklenburg, idet de råbte Mecklenburg. Og da skiltes de, og min frues tjenere sejlede tilbage til København, og de to andre skibe sejlede ind mod Dragør. Da var min frues tjenere kede af skaden, og de sejlede igen ud til dem med tre store skibe og med 12 snekker. Og da de kom til Lorenz' skib, da fandt de ingen derpå, thi de havde rømmet det og var med både kommet til Malmø. Der er de arresteret for at blive stillet for retten. Det andet skib fandt de med bevæbnede folk. Det bemægtigede de sig. At denne sag forholder sig således, det har min frues tjenere med løftede fingre aflagt ed på over for hende.

<8> Fremdeles vilde min frues tjenere straks have taget disse skibe og gods som bytte, men min frue lod skibene og godset beslaglægge med henblik på retslig afgørelse inden for seks uger. Og forholder det sig således, at de er fra Preussen - hvilket hun dog ikke tror, eftersom de råbte Mecklenburg og har forvoldt hende den store skade - så er det min frues ønske, at I er så venlige sammen med mig til hende at sende Eders bud, som kan være med og overvære, at der sker disse folk så meget, som der er enighed om, og som retten har afgjort, thi min frue, dronningen, kan ikke få godset fra sine tjenere, medmindre hun gør det

med retslige midler, thi de mener, at de har vundet godset retmæssigt, og derfor må min frue føre retssag derom med dem, og derfor skal det klart bevises, at skibene og godset er fra Preussen.

<9> Fremdeles beder min frue Eder om, at I pålægger Eders købmænd og Eders stæder, at de ikke forsyner hendes fjender med proviant og ikke beskytter hendes fjenders gods, eftersom hun godt ved, at det ikke er Eders vilje; for, tilføjes min frue og hendes tjenere skade, så er det dem fra Mecklenburg, der har gjort det. Men hvis hun eller hendes tjenere tilføjer noget menneske skade, så er der folk nok, der forsvarer godset[1]).

<10> Fremdeles begærer min frue et venligt svar herpå fra Eder, og at I sender mig tilbage fra Eder lige så snart, som I kan.

1) redegørelsen, der ifølge nr. 50 blev sendt til højmesteren Konrad von Wallenrode, blev af denne videregivet til udtalelse hos de preussiske stæder, men indført i håndskriftet under udeladelse af protokol og eskatokol med afsender og datering. Den indeholder dronning Margretes reaktion på højmesterens to breve fra begyndelsen af 1393, jf. nr. 3 og 4 - samt her i § <3> - bebudelse af endnu en redegørelse for forhandlinger med hertug Johan af Mecklenburg, påbegyndt i Helsingborg omkr. påske, 6. april, og fortsat 24. juni 'forleden'. Nærværende redegørelse må da være afgået efter 24. juni, men inden højmesterens død, der indtraf 25. juli, jf. nr. 67 og Hanserec. IV 120 note 1. - 2) jf. 1385 11. maj, DRB IV 2 nr. 575. - 3) om kastellerne som standpladser for forsvarerne, se Kult. leks. XV 490, jf. også VI 161. - 4) uvist hvilke begivenheder der hentydes til.

[1393. Efter 24. juni - Før 27. juli][1]). 50

De preussiske stæder afgiver svar til højmesteren for den tyske orden på dronning Margretes redegørelse.

Afskrift på tysk i Danzig.

Stormægtige nådige herre.

Dette er Eders stæders svar på det budskab, som dronningen af Danmark og Norges bud har overbragt og har overleveret Eders nåde skriftligt, den skrivelse, som Eders nåde har sendt videre til Eders stæder.

<1> Til den første artikel[2]), nemlig om Eders gunst og Eders venskab og svaret vedrørende bispen af Rigas sag, har vi intet at svare.

<2> Fremdeles til den anden artikel, hvor hun lader berette om den skade og det skibbrud, som vi har lidt o. s. v., og at vi ikke siger, hvorledes alle ting og begivenheder er sket fra ende til anden o. s. v. Derpå er vort svar, at vi skønt vi er folk af ringe stand, til hver en tid har bragt vor klage og alle vore anliggender for Eders nåde og for alle herrer, fyrster,

riddere, væbnere, stæder og for alle retskafne folk i sandhed og med retmæssig begrundelse og aldrig er blevet bedømt anderledes. Derimod vil dronningen ikke for Guds, for anseelsens eller for retfærdighedens skyld undlade det, men kan tale åbent for sin magt, thi hun og hendes folk har med gerningerne øvet stor vold mod Eders folk, hvilket vi klager over for Gud og Eders nåde og alle retskafne folk, som har retfærdighed kær, og hvem uret er forhadt. Deri kunde der aldrig vederfares os billighed efter retten fra hende eller hendes folk, som vi dog mangen gang har prøvet det i hendes nærvær, med Eders nådes breve og med vore bud med store omkostninger for os, hvad der altsammen ikke har hjulpet os; men hun og hendes folk forholder os vort skibbrudne gods og frarøvede gods med magt og med uret i strid med vore privilegier og friheder, som af kong Valdemar - salig ihukommelse - hendes fader, og Danmarks riges råd i fællesskab er givet og beseglet os og de andre stæder[3]).

<3> Fremdeles lader hun meddele, at den skade, der er sket os, er sket den gang, da hr. Henning Podebusk på hansestædernes vegne havde Helsingborg under sig, og at vi blev forligt derom i Stralsund o.s.v. Derpå er vort svar, at et skib ved navn Kristian Rudiger i året (13)77 omkring mikkelsdag gik ned ud for Helsingborg. Af godset blev der for det første bjerget 13 pakker. Deri var der 965 'laken'[4]) og 144 stykker klæde fra Arras, fremdeles en kiste med 100 stykker klæde fra Arras, fremdeles en kiste med klæder og krydderi, fremdeles to kister med ris og mandler, fremdeles 66 piber olie. Om det forskrevne gods blev vi forligt med hr. Henning Podebusk i Stralsund i året (13)78 onsdag efter palmesøndag[5]), således at han beholdt tiendedelen af godset og gav os det andet tilbage, og for det blev der givet ham kvitteringsbreve. Men da blev der i anden omgang bjerget 11 pakker med hjælp og bistand fra Johan Lifholt fra Thorn, der var med på skibet, og som selv talte det altsammen og skrev mærkerne hvert for sig[6]). Deri var der 532 'laken'[4]) og tre frakker. Godset kostede 1214 pund grot. Dette gods kom altsammen ind i kirken og på borgen. Herom blev hr. Henning rykket på samme tid i Stralsund. Derom lovede han at give vore bud et passende svar og udredning i Stralsund til pinse på mødet i det forskrevne år[7]). Alt dette er ikke sket, hvorfor vi ofte har rykket og vil rykke så længe, at der vederfares os retfærdighed.

<4> Fremdeles lader hun meddele, at der med hendes vidende aldrig siden er sket os skade. Derpå er vort svar, at det undrer os såre meget,

thi det er en underlig glemsomhed, at hun husker det, der er sket først, og ikke vil huske det sidste, som dog mere end een gang er blevet indklaget for og forhandlet med hende og hendes råd. Især i året (13)80 omkring mikkelsdag tog dronningens folk, nemlig hr. Gynter, som blev dræbt i Marstrand, Stolte Rud og hr. Mikkel Rud, dennes broder, og deres hjælpere et skib fuldt af gods om natten på Øresund ud for Helsingborg. Skipperen hed Folkvin Vorschutze, og de sejlede ind i havnen i Getakärr og bragte godset op på borgen i Varberg og tog af det, da dronningen var til stede. Hvad der blev hende til del deraf, det ved hun godt. Dette gods havde kostet 10.078 pund grot i Flandern, og hvert pund grot var på den tid bedre end fire mark preussisk, ialt 40.312 mark i preussiske penge. Dette har vi ofte indbragt for hende og klaget over.

<5> År (13)87 da forliste der et skib ved Skagen. Skipperen hed Lubbert van der Beke[a]). Da blev godset altsammen bjerget og bragt ind i kirken i nærværelse af præsten hr. Bernhard og dronningens foged på Rugtved. Dette gods lod dronningen beslaglægge og tage i sit brug, hvorom vi på vor egen bekostning to gange har sendt vort bud til dronningen af Danmark og har givet hende en beskrivelse af vor skade. Om det kunde der aldrig vederfares os nogen retfærdighed. Den sum, som dette klæde havde kostet, nemlig 2700 pund grot, og alt dette er vitterligt for Eders skaffere fra Marienburg og fra Königsberg, som også havde gods med og også havde sendt bud med til dronningen o.s.v.

<6> Fremdeles forliste kort forinden et skib ved Ribe på det lille stykke land, der hedder Sild. Skipperen hed Peder Gerhardsen. Derfra blev der bjerget, hvad Henneke Limbæk tog, (nemlig) 51 stykker voks, 27 1/2 læster jern, 13 1/2 læster kobber og en kiste med pelsværk. Dette gods har vi også og især gennem vore sendebud indklaget indstændigt for hansestæderne, da samme Henneke var til stede; men han havde skaffet sig frit lejde, så at de ikke med retsgyldighed kunde få noget fra ham. Summen på dette gods er 2808 1/2 mark preussisk.

<7> Fremdeles er der inden for de sidste fire år forlist et skib ved Anholt. Skipperen hed Egbert Heket, og størstedelen af besætningen druknede, og de, der overlevede, (og) som kom i land, de blev da uden nåde drevet bort med fare for deres liv, således at de ikke kunde være til stede, da godset blev bjerget. Desuden har vi på dette tidspunkt ikke fortegnelsen hos os. Hvis det kommer til bevisførelse, så vil vi, om Gud vil, afgive nøje beretning derom.

<8> Fremdeles lader hun meddele, at fjenderne truer hende sammen

med Eders stæder. Det er vi ikke vidende om. Desuden at nogle i Eders stæder skulde tale om, at hun vilde føre krig mod Livland o. s. v. Det har vi heller ikke hørt om, og om sådanne rygter bekymrer vi os ikke. Men kunde vi nyde Guds og Eders nåde, så at vi kunde få vort tilbage, det være sig med bøn eller trussel, eller hvis det sømmede sig at gøre mere dertil, og der kunde vederfares os ret for uret, så vilde vi være fuldstændig tilfredse med det.

<9> Fremdeles beretter budet om to skibe, der er sejlet fra Preussen, og som dronningens tjenere har taget o. s. v. Til det er vort svar, at vi er vidende om, at den ene (skipper) er fra Königsberg, altså her fra landet, og hedder Reimar Johan Jordanssen, og at godset også hører her til landet, og at de har skudt en mand. Han var borger i Königsberg og hedder Alman van Minden. Hvor meget gods der har været i det samme skib, det ved vi ikke, og at de har hyret skibene for deres (egne) penge, det er en uhørt hyren, som vi ikke har hørt magen til. Den betaling vil disse folk af ringe stand gerne være foruden, den, som de må tjene med fare for tab af liv og gods. Det andet af de to skibe det er ikke fra dette land o.s.v.

<10> Fremdeles om det skib, der er sejlet fra Bergen. Om det ved vi, at det er fra Elbing i Preussen og har været på koffardi, og skipperen hedder Everhard Hoffe og har ikke haft noget fjendegods om bord. Vil hun vise sin nåde og give det tilbage, således som budet meddeler, så tager vi det gerne, hvorledes det end alt sammen igen bliver hans.

<11> Fremdeles beretter budet også om to skibe, som hendes tjenere har taget. Derom ved vi, at den ene hedder Lorenz van Russen og den anden Johan Backer, og begge er borgere i Danzig, og de er draget til søs for deres sikre nærings skyld og var sejlet med last fra Preussen til England, og de kom tilbage fra England ind i Øresund og har aldrig gjort noget menneske ondt. Derpå er dronningens folk kommet med magt og med vold og har dræbt og såret dem, og selv om de har sat sig til modværge, så meget de kunde, som retskafne folk, der ønsker at beholde det, der er deres, har de[n]) alligevel taget skib og gods fra dem. Og at man beskylder dem for, at de skulde have råbt Mecklenburg, til det svarer disse folk af ringe stand med deres ed ved helgenerne, at det ikke forholder sig således. Desuden er det ikke i overensstemmelse med sandheden og er heller aldrig hørt, at folk, når de kom til venneland og blev angrebet, skulde nægte, at de var venner, og dermed beholde liv og gods og skulde sige, at de var fjender og begive sig i fare for at miste liv

og gods. Det er en uhørt og en ufattelig ting, og at de har dræbt eller såret dronningens folk og også selv er blevet dræbt og såret, det gør os ondt, det har de gjort i retfærdig nødværge. Havde man ladet dem sejle i fred og ro og uden tvivl[10]), så havde de ikke gjort nogen noget. Derfor beder vi Eders nåde om, at I ved hendes bud og med Eders breve behager at lægge dronningen på sinde, at hun skal give Eders folk deres skibe og gods tilbage uden yderligere besværligheder. Ligeledes meddeler budet, at Eders nåde skulde sende Eders bud derhen for at være til stede (og sikre), at der skete Eders folk så meget, som ret var. Derpå svarer vi følgende: Vi har sammen med de andre hansestæder friheder og privilegier i Danmark fra kongen og rigets råd[4]), med hvilke vi og vore folk opsøger landet, og beder Eders nåde lægge hende[11]) på sinde, at hun skal give folkene af ringe stand deres skibe og gods tilbage, som er frataget dem med urette. At vi skulde give afkald på vore privilegier og give os ind under hendes lov, det passer sig ikke for os; vi kunde heller ikke forsvare det over for hansestæderne o. s. v.

<12> Fremdeles meddeler budet, at Eders nåde skulde lægge Eders stæder på sinde, at de hverken skulde forsyne hendes fjender med proviant eller beskytte hendes fjenders gods. På det svarer vi således, at Eders folk af ringe stand fra gamle tider har sejlet med deres købmandsvarer for deres levebrøds skyld til mange lande, der er kristne. Da de ikke over for nogen kender til andet end kærlighed og venskab, så mener de, at de ikke forsyner nogens fjende med proviant. Desuden har vi aldrig beskyttet hendes fjenders gods og ønsker ikke at gøre det. Gud give, at vi kunde bruge vort eget i fred og ro; det vilde vi være godt tilfredse med og fremover lade enhver løbe sin egen risiko.

1) jf. nr. 49 note 1. - 2) henviser til rækkefølgen i nr. 49, - 3) jf. 1369 30. november, DRB. III 8 nr. 372, og gentagelsen 1370 24. maj, DRB. III 8 nr. 449, samt 1371 27. oktober, DRB. III 9 nr. 93. - 4) jf. DRB. III 7 nr. 116 note 2 samt D. Schäfer, Das Buch des Lübeckischen Vogts auf Schonen, Einl. s. LXXXVI (i 2. udg.). - 5) jf. DRB. IV 1 nr. 379. - 6) jf. [1378. Efter 26. februar], DRB. IV 1 nr. 370. - 7) jf. 1378. Efter 30. maj, DRB. IV 1 nr. 402-403, der dog ikke omtaler sagen, men Henning Podebusk sender senere, 24. juni, højmesteren en redegørelse, jf. DRB. IV 1 nr. 409. - 8) om dette forlis, jf. DRB. IV 3 nr. 378. - 9) d.v.s. dronningens folk. - 10) nemlig om at de var venner. - 11) d.v.s. dronningen.

1393. 29. juni. Assens. 51

Broder Jakob, biskop af Constantia, stedfortræder for biskop Tetze af Odense, eftergiver alle, der besøger Kærum kirke på en række festdage eller rækker dens bygningsfond en hjælpende hånd, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrift på det kgl. bibliotek.

Vi broder Jakob, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Constantia og stedfortrædende biskop for den ærværdige fader og herre hr. Tetze, af Guds nåde biskop af Odense, til alle troende kristne, der besøger sankt Laurentius' kirke i Kærum, hilsen med ønsket om i stråleglans at skue vor herre Jesu Kristi åsyn.

Eftersom vi efter apostlenes skik altid skal stræbe at nå de bedste gaver, bøjer vi os derfor fromt for Eders oprigtige ønsker og imødekommer alle Eders ansøgninger og eftergiver barmhjertigt med Gud i tillid til den almægtige Guds barmhjertighed og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed lige så ofte alle, der rækker en hjælpende hånd til fornævnte kirkes bygningsfond, til kalke, bøger og udsmykning, eller som fromt besøger den på de fremtrædende festdage for påske, pinse, juledag, evangelisterne og på dagen for Johannes døberen og de fremtrædende martyrer, nemlig Stefanus[1]), Laurentius[2]), Vincentius[3]), Dionysius[4]), Fabianus og Sebastianus[5]) og på festdagen for sankt Nicolaus[6]), Martinus og på dagen for Marie Magdalene[7]) og sankt Katarina[8]) såvel som på festdagen for alle helgener[9]) og alle engle[10]) og alle sjæle[11]), og som følger handlingen med sakramentet eller nadveren eller den sidste olie, når den bringes til de syge, og som bøjer knæ for billedet af den korsfæstede og fromt fremsiger fem Fader Vor og Ave Maria til ære for Kristi fem sår, og som under aftenklokkens bedeslag bøjer knæ og fremsiger Ave Maria een gang for kirkens fred, og alle, som går rundt om kirkegården og beder eet Fader Vor og Ave Maria for de afdøde, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, ligeså ofte som de foretager noget af dette fornævnte. Givet i Assens i det Herrens år 1393 på apostlenes Petrus' og Paulus' dag.

1) 26. december. - 2) 10. august. - 3) 22. januar. - 4) 9. oktober. - 5) 20. januar. - 6) 6. december. - 7) 22. juli. - 8) 25. november. - 9) 1. november. - 10) 29. september. - 11) 2. november.

1393. 6. juli. Vordingborg. 52

Dronning Margrete skænker det gods i Skovbo herred, som hun havde købt af Henneke og Timme Limbæk, til Hundslund kloster, mod opførelse af et alter og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, hilser alle, der ser eller hører dette brev, kærligt med Gud.

Vi kundgør for alle, at vi da af det land og det gods, som Gud har undt os, og som vi fik og købte af Henneke Limbæk og Timme Limbæk, med velberåd hu og velovervejet og god vilje til ære for Gud og Vor Frue og det hellige kors fra os og vore arvinger og efterkommere til nonneklostret i Hundslund med al ret til evig besiddelse nemlig giver, skøder og afhænder Agdrup, Vrangdrup, Ris, Snibegård og Musted i Skovbo herred i Nørrejylland med alt tilliggende til dette fornævnte gods, nemlig ager og eng, fiskevand og græsgang, skov og mølle og møllested og alt tilliggende til dette gods, vådt og tørt, intet undtaget, og med alle de breve og rettigheder, som vor fader og vi har haft og har dertil, hvad det end er. Og alle breve og rettigheder, som vor fader og vi har haft og har til dette fornævnte gods, dem overgiver vi priorinden og konventet i fornævnte Hundslund kloster på deres og deres efterkommeres vegne. Dog skal der til ære for Gud, Vor Frue og det hellige kors gøres således derfor, som herefter følger, for hvilket de, der skal gøre det skal stå til ansvar over for Gud, og priorinden i fornævnte nonnekloster i Hundslund skal lade det foretage, som herefter følger. Først at der nu straks skal bygges et alter i fornævnte nonnekloster, og det skal indvies til det hellige kors, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe til ære for det hellige kors, og mens messen synges, skal der brændes et lys, og hver dag umiddelbart efter at messen er sunget, skal der straks derefter synges den lovprisning af Vor Frue, som hedder "Hil Dig, barmhjertighedens dronning o.s.v."[1]). Dette skal gøres til gavn og støtte for vor faders, vore forfædres, vore venners sjæle og vor egen sjæl, og hvert år dagen efter det hellige kors' ophøjelsesdag[2]) skal der holdes en årtid for vor fader, vore forfædre og os, og samme dag skal priorinden beværte nonnerne det bedste hun kan med mad og øl. Til sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter til evig tid skal forblive urokkelige, faste og ubrudte for os og vore arvinger og efterkommere - og hver den, der

handler herimod, han handler imod Gud, Vor Frue og det hellige kors - da har vi ladet vort sekret hænge under dette brev, fordi vi ikke nu havde vort segl hos os. Og til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter da har vi Svend, af Guds nåde biskop i Børglum, og Peder, biskop i Århus, og Kristian Vendelbo, ridder, og Peder Nielsen af Ågård og Henneke Skarpenberg og Anders Nielsen af Asdal ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet og skrevet i Vordingborg år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[1]).

1) om denne antifon, jf. DRB. III 2 nr. 153 note 16 samt Kult. leks. XI 376-378. - 2) 14. september. - 3) 29. juni.

1393. 6. juli. 53

Priorinden og menige konvent i Hundslund kloster udsteder genbrev i anledning af, at dronning Margrete har givet gods i Skovbo herred til klostret, og mod opførelse af et alter og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi priorinde og konvent i nonneklostret i Hundslund hilser alle, som ser og hører dette brev, evindeligt med Vor Herre.

Vi kundgør for alle, at eftersom den ærlige fyrstinde, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, til vort kloster i Hundslund til evig besiddelse har undt og givet og skødet det gods, som herefter står skrevet, nemlig Agdrup, Vrangdrup, Riis, Snibegård og Musted i Skovbo herred i Nørrejylland med alt tilliggende til dette fornævnte gods og den ret, som fornævnte dronning Margrete og hendes fader købte dertil, og som hun og hendes fader har haft dertil, hvad det end er, intet undtaget, på det vilkår, at den nuværende priorinde, og hvem der siden kan blive priorinde i vort nævnte kloster, skal lade det foretage, der følger herefter[1]). Først at der nu straks skal bygges et alter i vort fornævnte kloster, og det skal indvies til det hellige kors, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe til ære for det hellige kors, og mens messen synges, skal der brændes et lys. Dette skal gøres til gavn og støtte for fornævnte dronning Margretes og hendes faders og hendes forfædres sjæle, og hvert år dagen efter det hellige kors' ophøjelsesdag[2]) skal der holdes en årtid for

hendes fader, hendes forfædre og hende selv, og samme dag skal priorinden beværte nonnerne det bedste hun kan med mad og øl, og hver dag skal der synges den lovprisning af Vor Frue, som hedder "Hil Dig, barmhjertighedens dronning o.s.v."[3]) efter den fornævnte messe til ære for det hellige kors, som hver dag skal synges, som tidligere er sagt. Vi priorinde og konvent i Hundslund forpligter os og vore efterkommere da med dette brev til urokkeligt, fast og ubrydeligt at overholde alle disse forskrevne punkter og til evigt at fuldbyrde dem i alle henseender, som nu tidligere står skrevet. Til sikkerhed for alle disse forskrevne punkter da har vi fornævnte priorinde og konvent ladet vore segl hænge under dette brev. Og til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter da har vi Svend, af Guds nåde biskop i Børglum, og provsten og kapitlet sammesteds ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[4]).

1) sætningskonstruktionen, der indledtes med *at eftersom*, er brudt på grund af de vedføjede betingelser. - 2) 14. september. - 3) om denne antifon, jf. DRB. III 2 nr. 153 note 16 samt Kult.leks. XI 376-378. - 4) 29. juni

1393. 6. juli. 54

Biskop Svend af Børglum samt provst og kapitel sammesteds udsteder genbrev i anledning af, at dronning Margrete har givet gården Rugtved i Skovbo herred til bispebordet i Børglum med alt tilliggende gods, undtagen det, hun har skænket til Hundslund kloster, på betingelse af, at gårdens bygninger nedrives, og mod opførelse af et alter i domkirken og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Svend, af Guds nåde biskop i Børglum, og provst og kapitel sammesteds, hilser alle, som hører og ser dette brev, evindeligt med Vor Herre.

Vi kundgør for alle, at eftersom den ærlige fyrstinde, fru Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, fra sig og sine arvinger og efterkommere til bispens bord i Børglum til evig besiddelse har undt og givet, skødet og afhændet gården Rugtved, som ligger i Skovbo herred i Nørrejylland, med alt denne gårds tilliggende og med al den ret, som hun og hendes fader købte

dertil, og som hun og hendes fader har haft og har dertil, hvad det end er, intet undtaget, på det vilkår, at den bygning, både af sten og træ, som nu findes på fornævnte gård Rugtved, straks skal nedbrydes og skal anvendes til domkirkens bygning i Børglum og intet andet sted, og med undtagelse af det gods, som fornævnte dronning Margrete har givet til Hundslund kloster[1]), og på det vilkår, at biskoppen af Børglum skal lade det foretage, der følger herefter[2]). Først at der nu straks skal bygges et alter i fornævnte domkirke i Børglum, og det skal indvies til faderen, sønnen og den helligånd, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe til ære for faderen, sønnen og den helligånd, og mens messen synges, skal der brændes et lys. Dette skal gøres til gavn og støtte for fornævnte dronning Margretes faders, hendes forfædres, hendes venners sjæle og hendes egen sjæl, og hvert år dagen efter sankt trinitatis søndag skal der holdes en årtid for hendes fader, hendes forfædre og hende selv, og på den dag skal biskoppen beværte provsten og kannikerne det bedste han kan med mad og øl, og peblingene skal gives fri den dag, og der skal gives dem en tønde øl og eet hundrede brød og mad dertil, og samme aften skal de synge Vor Frues lovprisning "O, blomstrende rose, prægtige Guds moder o.s.v."[3]) foran Vor Frue alter i fornævnte domkirke i Børglum, og samme lovprisning "O, blomstrende rose, prægtige Guds moder o.s.v."[3]) skal desuden synges hver dag efter den fornævnte messe, der som tidligere sagt hver dag skal synges til ære for faderen, sønnen og den helligånd. Vi biskop, provst og kapitel i Børglum forpligter os og vore efterkommere da med dette brev til urokkeligt, fast og ubrydeligt at overholde alle de fornævnte punkter og til evigt at fuldbyrde dem i alle henseender, som nu tidligere står skrevet. Til sikkerhed for alle disse fornævnte punkter har vi fornævnte biskop Svend samt provsten og kapitlet i Børglum ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[4]).

1) jf. nr. 53. - 2) sætningskonstruktionen, der indledtes med *at eftersom*, er brudt på grund af de vedføjede betingelser. - 3) *O, florens rosa*, antifon, rimeligvis forfattet af Herman den Lamme *(Contractus)*, benediktinermunk, død 1054 i Reichenau, jf. Corpus mensurabilis musicae bd. 23: I (1961) s. II nr. 2 samt U. Chevalier, Repertorium hymnologicum II nr. 12991, hertil V. Addenda s. 278 ad 12991; om denne antifon i Danmark se Steidl, Vor Frues Sange s. 148 flg. - 4) 29. juni.

1393. 6. juli. 55

Biskop Jakob af Viborg samt provst og kapitel sammesteds udsteder genbrev i anledning af, at dronning Margrete har givet gården Hald i Nørlyng herred med alt tilliggende gods til bispebordet i Viborg på betingelse af, at gårdens bygninger nedrives, og mod opførelse af et alter i domkirken og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Jakob, af Guds nåde biskop i Viborg, og provst og kapitel sammesteds hilser alle, der hører og ser dette brev, evindeligt med Vor Herre.

Vi kundgør for alle, at eftersom den ærlige fyrstinde fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, fra sig og sine arvinger og efterkommere til bispens bord i Viborg til evig besiddelse har undt og givet, skødet og afhændet gården Hald, som ligger i Nørlyng herred i Nørrejylland, med alt denne gårds tilliggende og med al den ret, som hun og hendes fader købte dertil, og som hun og hendes fader har haft og har dertil, hvad det end er, intet undtaget, på det vilkår, at den bygning, både af sten og træ, som nu findes på fornævnte gård Hald, straks skal nedbrydes og skal anvendes til Vor Frue kirkes bygning i Viborg og intet andet sted, og på det vilkår, at biskoppen af Viborg skal lade det foretage, der følger herefter[1]). Først at der nu straks skal bygges et alter i fornævnte Vor Frue kirke i Viborg, og det skal indvies til Vor Frue, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe til ære for Vor Frue, og mens messen synges, skal der brændes et lys. Dette skal gøres til gavn og støtte for fornævnte dronning Margretes faders, hendes forfædres, hendes venners sjæle og hendes egen sjæl, og hvert år dagen efter Vor Frues himmelfartsdag[2]) skal der holdes en årtid for hendes fader, hendes forfædre og hende selv, og på den dag skal biskoppen beværte provsten og kannikerne det bedste han kan med mad og øl, og peblingene skal gives fri den dag, og der skal gives dem en tønde øl og eet hundrede brød og mad dertil, og samme aften skal de synge Vor Frues lovprisning "Vær hilset, himlenes dronning o.s.v."[3]) foran Vor Frue alter i fornævnte Vor Frue kirke, og samme lovprisning "Vær hilset, himlenes dronning o.s.v."[3]) skal desuden synges hver dag efter den fornævnte messe, der som tidligere sagt hver dag skal synges til ære for Vor Frue. Vi biskop, provst og kapitel i Viborg forpligter os og vore efterkommere da med dette brev til urokkeligt, fast

og ubrydeligt at overholde alle de fornævnte punkter og til evigt at fuldbyrde dem i alle henseender, som nu tidligere står skrevet. Til sikkerhed for alle disse fornævnte punkter har vi fornævnte biskop Jakob samt provsten og kapitlet i Viborg ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[1]).

1) sætningskonstruktionen, der indledtes med *at eftersom*, er brudt på grund af de vedføjede betingelser. - 2) 15. august. - 3) antifon fra 12. årh., jf. Kult. leks. XI 376-77, se også Steidl, Vor Frues Sange 155 flg., og Ernst Frandsen, Mariaviserne 132. - 4) 29. juni.

1393. 6. juli. 56

Priorinden og menige konvent i Ålborg nonnekloster udsteder genbrev i anledning af, at dronning Margrete har givet gården Egholm med tilliggende gods til klostret på betingelse af, at gårdens bygninger nedrives, og mod opførelse af et alter og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi priorinde og konvent i nonneklostret i Ålborg hilser alle, som hører og ser dette brev, evindeligt med Vor Herre.

Vi kundgør for alle, at eftersom den ærlige fyrstinde, fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, til vort kloster i Ålborg til evig besiddelse har undt og givet og skødet gården Egholm med alt denne gårds tilliggende og med alle breve og med al den ret, som fornævnte dronning Margrete og hendes fader købte dertil, og som hun og hendes fader har haft dertil, hvad det end er, intet undtaget, på det vilkår, at den bygning, både af sten og træ, som nu findes på fornævnte gård Egholm, straks skal nedbrydes og skal anvendes til vort fornævnte klosters bygning og intet andet, og på det vilkår, at den nuværende priorinde, og hvem der siden kan blive priorinde for vort nonnekloster i Ålborg, skal lade det foretage, der følger herefter[1]). Først at der nu straks skal bygges et alter i vort fornævnte kloster, og det skal indvies til sankt Kristoffer, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe til ære for sankt Kristoffer, og mens messen synges, skal der brændes et lys. Dette skal gøres til gavn og støtte for fornævnte dronning Margretes og hendes faders og hendes forfædres og hendes venners sjæle, og hvert år dagen efter sankt Jakobs dag[2]) skal der holdes en årtid for hende, hendes fader og hendes for-

fædre, og samme dag skal priorinden beværte nonnerne det bedste hun kan med mad og øl, og hver dag skal der synges den lovprisning af Vor Frue, som hedder "Hil Dig, barmhjertighedens dronning o.s.v."[3]) efter den fornævnte messe til ære for sankt Kristoffer, som hver dag skal synges, som tidligere er sagt. Vi priorinde og konvent i nonneklostret i Ålborg forpligter os og vore efterkommere da med dette brev til urokkeligt, fast og ubrydeligt at overholde alle disse forskrevne punkter og til evigt at fuldbyrde dem i alle henseender, som nu tidligere står skrevet. Til sikkerhed for alle disse forskrevne punkter da har vi fornævnte priorinde og konvent ladet vore segl hænge under dette brev. Til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter da har vi Jakob, af Guds nåde biskop i Viborg, og Jens, provst, og hele kapitlet sammesteds ladet vore segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[4]).

1) sætningskonstruktionen, der indledtes med *at eftersom*, er brudt på grund af de vedføjede betingelser. - 2) 25. juli. - 3) om denne antifon, jf. DRB. III 2 nr. 153 note 16 samt Kult. leks. XI 376-378. - 4) 29. juni.

1393. 6. juli. 57

Dronning Margrete skøder gården Saltø med tilliggende til bispebordet i Roskilde mod opførelse af et alter i domkirken og afholdelse af en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, hilser alle, som hører eller ser dette brev, evindeligt med Vor Herre.

Vi kundgør det for alle, at vi da af det land og gods, som Gud har undt os, med velberåd hu og velovervejet og god vilje til ære for Gud og Vor Frue fra os og vore arvinger og efterkommere til bispebordet i Roskilde til evindelig besiddelse giver og skøder og afhænder gården Saltø med bygning og ager og eng, fiskevand, græsgang, skov, vådt og tørt og hele gårdens tilliggende, intet undtaget, både med køb og med brev og al den ret, som vi har dertil, hvad det end er. Dog skal der til ære for Gud og Vor Frue gøres således derfor, som herefter følger, for hvilket den, som skal gøre det, skal stå til ansvar over for Gud, og biskoppen af Roskilde skal lade det foretage, som herefter følger. Først at der nu straks skal bygges et alter, og det skal indvies til Gud fader og søn og den hel-

ligånd, og hver dag indtil dommens dag skal der holdes en sungen messe ved det samme alter for Gud fader og søn og den helligånd, og hver dag, mens messen synges, skal der brændes et lys, og hver dag efter den samme messe skal der synges en lovprisning af Vor Frue, som hedder "Ave Maria, fuld af nåde, Herren være med Dig o.s.v."[1]) Dette skal gøres til gavn og støtte for vor faders og vore forfædres og venners sjæle og vor egen, og hvert år dagen efter sankt trinitatis søndag skal der holdes en årtid for vor fader og vore forfædre og os, og den dag skal biskoppen af Roskilde beværte kannikerne det bedste han kan med mad og øl, og biskoppen af Roskilde skal give de kanniker, som den dag deltager i sjælemessen og aftenen før i vigilierne, som det er sædvane i samme kirke, een lødig mark til deling mellem dem, og peblingene skal gives fri den dag, og der skal gives dem en tønde øl og eet hundrede brød og mad dertil, og de skal samme aften synge den fornævnte lovprisning af Vor Frue, som hedder "Ave Maria, fuld af nåde, Herren være med Dig o.s.v."[1]), i Roskilde domkirke for Vor Frue alter. Til sikkerhed for alle disse fornævnte punkter har vi ladet vort segl hænge under dette brev og har til vidnesbyrd bedt den hæderværdige fader biskop Tetze af Odense, og hr. Jens Andersen, hr. Folmer Jakobsen, hr. Anders Jakobsen og hr. Peder Basse, riddere, Henneke Olufsen og Jens Due, væbnere, lade deres segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag.

1) tidebøn på grundlag af englehilsenen i Luk. 1, 28 og Elisabeths hyldest i Luk. 1, 42, jf. herom Kult. leks. I 284-85, samt P. D. Steidl, Vor Frues sange 132-42.

[1393. 6. juli][1]). 58

Dronning Margrete skænker gården Kelstrup med tilliggende i Ods herred, som hun har købt af hr. Ture Knudsen m. fl., til Vor Frue kloster i Roskilde mod afholdelse af en messe for Vor Frue og en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Afskrift på dansk i Roskilde Vor Frue klosters brevbog i rigsarkivet.

.....[2]) een gang hvert år dagen efter Vor Frue himmelfartsdag[3]) .....[2]) årtid for .....[2]) forfædre og os selv, og på den dag skal priorinden og fornævnte klosters forstander beværte nonnerne det bedste de kan med mad og øl, og samme aften skal nonnerne synge den fornævnte lovpris-

ning af Vor Frue, som hedder "Vær hilset, himlenes dronning o.s.v."[1]) foran det fornævnte Vor Frue alter. Til sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter evigt, ubrydeligt og uigenkaldeligt skal blive overholdt og i alle henseender fuldbyrdet, som tidligere er sagt, da har vi ladet vort segl hænge under dette brev, og vi har bedt de ærlige fædre biskop Peder, biskop af Århus, biskop Tetze af Odense, hr. Oluf Pant, dekan i Roskilde, hr. Jens Rud .....[2]).

1) jf. nr. 59. - 2) kun brudstykker af afskriften er bevaret. - 3) 15. august. - 4) jf. nr. 55 note 3.

1393. 6. juli. 59

Priorinden og menige konvent i Vor Frue kloster i Roskilde udsteder genbrev i anledning af, at dronning Margrete har givet gården Kelstrup i Ods herred til klostret med alt tilliggende gods, som hun havde købt af hr. Ture Knudsen, på betingelse af, at gårdens bygninger nedrives, og mod afholdelse af en messe for Vor Frue og en årtid for hendes fader, forfædre og hende selv.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi priorinde og konvent i Vor Frue kloster i Roskilde sender alle, der hører eller ser dette brev, evindelig hilsen med Vor Herre.

Vi kundgør for alle, at eftersom den mægtige fyrstinde, fru Margrete, Sveriges og Norges dronning, og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, med velberåd hu og velovervejet og god vilje til ære for Gud og Vor Frue fra sig og sine arvinger og efterkommere til fornævnte Vor Frue kloster i Roskilde til evig besiddelse da har givet og skødet og afhændet gården Kelstrup i Ods herred med bygning og alt denne gårds tilliggende, og alt det gods, der lå dertil, da hun købte det både af hr. Ture Knudsen og flere andre, og alt det gods, der ligger til fornævnte gård, og med alle breve og rettigheder og med alt tilliggende til fornævnte gård og gods, agre og enge, fiskevande og græsgange, skove og møller, møllesteder, dæmninger, vådt og tørt, intet undtaget, og med alle breve og rettigheder, som hun har haft og har dertil og til alle tilliggender til fornævnte gård og gods, hvad det end er[1]), og den bygning, både af træ og sten, som står på grunden i Kelstrup, straks skal nedbrydes og anvendes til fornævnte Vor Frue klosters bygning. Dog skal der til ære for Gud og Vor Frue gøres således derfor, som følger herefter, for hvilket de, som skal gøre det, skal stå til ansvar over for Gud, og priorinden i fornævnte

Vor Frue kloster og samme klosters forstander skal lade det foretage, som følger herefter. Først at man skal lade det alter, som Vor Frues billede står på, ved siden af højaltret i fornævnte Vor Frue klosters kirke indvie til Vor Frue, hvis det ikke allerede er viet til hende, og hver dag indtil dommens dag skal der foran samme alter holdes en sungen messe til ære for Vor Frue med alt, hvad der hører til, med officiet "Lad os glæde os"[2]), med kollekt, epistel og evangelium og alle de andre stykker, som man plejer at synge på Vor Frue himmelfartsdag[3]), og mens messen synges, skal der brændes et lys, og hver dag efter denne samme messe skal der synges en lovprisning af Vor Frue, som hedder "Vær hilset himlenes dronning o.s.v."[1]). Dette skal gøres til gavn og støtte for fornævnte dronning Margretes faders, hendes forfædres, hendes venners sjæle og hendes egen sjæl, og hvert år dagen efter Vor Frues himmelfartsdag[3]) skal der holdes en årtid for hendes fader, hendes forfædre og hende selv, og på den dag skal priorinden og nævnte klosters forstander beværte nonnerne det bedste de kan med mad og øl, og samme aften skal nonnerne synge den fornævnte lovprisning af Vor Frue, som hedder "Vær hilset, himlenes dronning o.s.v."[1]) foran det nævnte Vor Frue alter. Til sikkerhed for, at alle de forskrevne punkter evigt, ubrydeligt og uigenkaldeligt skal blive overholdt og i alle henseender fuldbyrdet, som tidligere er sagt, da har vi fornævnte priorinde og konvent sammen med abbed Niels, som er abbed i Sorø, ladet vore segl hænge under dette brev. Og vi har bedt de ærlige fædre biskop Peder, biskop i Århus, biskop Tetze, biskop i Odense, Oluf Pant, dekan i Roskilde, hr. Jens Rud, hr. Mikkel Rud og hr. Peder Basse, riddere, Henneke Olufsen og Herman Fleming, væbnere, om til vidnesbyrd at lade deres segl hænge under dette brev, som er givet år 1393 efter Vor Herres fødselsår ottendedagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag[5]).

1) sætningskonstruktionen, der indledtes med *at eftersom*, er brudt på grund af den lange godsbeskrivelse. - 2) antifon ved messen på Marie himmelfartsdag, jf. Missale Romanum (1975) s. 596. - 3) 15. august. - 4) jf. nr. 55 note 3. - 5) 29. juni.

1393. 6. juli. 60

Dronning Margrete skænker sit gods i Kuserup og Kattrup til Sorø kloster.

Registratur af Bartholin.

Dronning Margrete skænker Sorø kloster alt sit urørlige gods i Kuserup og Kattrup i Løve herred, som tilhørte hende og hendes fader før

hende. Et brev herom givet 1393 ottendedagen efter apostlene Peters og Paulus' dag.

Referat i Sorø gavebog.

Den høje fyrstinde fru Margrete, dronning, kong Valdemars datter, skænkede sankt Marie kloster i Sorø det jordegods i Kuserup og Kattrup i Løve herred med al den ret og ejendomsret, hvormed hendes fader og hun efter ham havde besiddet det ifølge retmæssig erhvervelse, og skødede det til klostret med samtykke af sine råder til evindelig besiddelse til gengæld for de velgerninger, der hyppigt var ydet hende og hendes forfædre af klostret og desuden for at erhverve sig og sine forfædre del i bønnerne og udøvelsen af andre gode gerninger, som finder sted i Sorø kirke. I det Herrens år 1393 inden ottendedagen efter apostlene Peters og Paulus' dag[1]).

1) dateringen i Bartholins registratur må foretrækkes, jf. dateringen af de øvrige breve af samme karakter, udstedt 6. juli.

[1393][1]) 15. juli. Westminster. 61

Kong Richard 2. af England pålægger sine toldopkrævere i Londons havn mod behørig toldbetaling at tillade to tyske købmænd 'at laste 1200 sække uden korn i fornævnte havn og udføre dem til landene Preussen, Flandern eller Skåne', *uanset tidligere forbud.*

Afskrift i London.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene for 1393.

1393. 20. juli. 62

Kristine Pedersdatter, enke efter Niels Truedsen, skænker gården Vinslöv til Araslöv kirke.

1. Skånebrevsfortegnelsen..

Gavebrev, udstedt af Kristine Pedersdatter, enke efter Niels Truedsen af Araslöv, til Araslöv kirke på hendes fædrene gård kaldes Vinslöv i Göinge herred. Givet på sankt Margretes dag 1393.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Kristine Pedersdatter, til Araslöv kirke angående hendes rette fædrene gård Vinslöv i Göinge herred. Givet 1393.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Kristine Pedersdatter erkender at have skødet og afhændet fra sig og til Araslöv kirke sin rette fædrene gård Vinslöv i Göinge herred, med fire segl. Var skrevet og givet 1393.

1393. [omkr. 20. juli][1]). 63

Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Niels Truedsen af Araslöv, skøder en gård i Vinslöv til præstebordet i Araslöv.

Lundegårds registratur (1577).

Fru Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Niels Truedsen af Araslövs skødebrev på en gård i Vinslöv by, givet til præstebordet i Araslöv. Givet 1393.

1) jf. forrige nr.

1393. 22. juli. Perugia. 64

Pave Bonifacius 9. bevilger efter ansøgning af dronning Margrete, at personer af begge køn 'fra hendes riger Sverige, Danmark og Norge', *der af nærmere angivne grunde ikke har kunnet besøge Rom i jubelåret 1390, efter skøn af bispen af Linköping eller i hans forfald efter kapitlets eller kollektorens afgørelse kan opnå samme syndsforladelse ved at besøge Vadstena kloster i løbet af en måned efter den kommende Trinitatis søndag, dog under udtrykkelig forudsætning af, at halvdelen af de gaver, som de besøgende måtte skænke til klostret, skal videreledes til Rom til brug for Peterskirken, Laterankirken og Sta. Maria Maggiore sammesteds.*

Afskrift i Stockholm.

1393. [Efter] 22. juli. Lübeck. 65

Reces af hansedagen i Lübeck.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-6) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1393 på Maria Magdalenes dag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i staden Lübeck, nemlig fra Hamburg Kristian Ritter og Nicolaus van Geldersen, fra Stralsund Gregor Swerting og Arnold Buk, fra Greifswald Vincent Wikbolds, fra Kolberg Vincent Holk, fra Preussen: fra Thorn Albrecht Russe, fra

Danzig Tideman Huxer, fra Lübeck de herrer Henrik Westhof, Johan Nyebur, Johan Pertzeval, Gerhard v. Attendorn, Thomas Morkerke, Bruno Warendorp, Henrik v. Hachede og Bertold Kerkring, og gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager. Og fra Kampen Jan Schilder.

<1-2> .....[1])

<3> Eftersom det fremdeles står ilde til på havet, hvorved hansekøbmanden er blevet og bliver svært skadet, så er stæderne blevet enige om, at ingen i år skal opsøge landet Skåne eller Danmarkssiden for at salte sild under trussel om tab af ære og gods. Derom har vi skrevet breve til alle de stæder, som det berører. Og heller ingen købmand eller købmandssvend eller knægt skal bytte eller købe sild af nogen i Skåne eller på Danmarkssiden.

<4> Hvis det fremdeles var således, at nogen købmand var i Skåne eller på Danmarkssiden før denne forordning og saltede eller købte sild der, før han fik at vide, at det var forbudt, den sild må han tage med sig her over, uden (at det er) brud (på vedtagelsen), hvis han vil bevise, at det er sket, før han fik kendskab til forordningen. De fra Stralsund har forpligtet sig til, at de, så snart de kan, vil meddele det til Skåne og til Danmarkssiden, hvor man plejer at salte sild. Men fogeden fra Kampen har skrevet det hjem.

<5> Desuden er stæderne blevet enige om, at ingen (silde)kurve skal være i omløb i Skåne, og også at ingen købmand skal købe sild fra (silde)kurvene under trussel om en bøde på to skilling grot, så ofte som nogen gør det. Det skal hver enkelt foged pådømme og ved sin ed sørge for, at det bliver overholdt således[2]).

<6> Fremdeles er stæderne kommet overens om, at man ikke for tiden skal lade fiskerskuder sejle til Skåne eller til Danmarkssiden for at fiske sild.

1) §§ 1-2 handler om forholdet til købmændene uden for hanseforbundet. - 2) § 5 gentager og præciserer stædernes påbud i 1392, jf. DRB. IV 4 nrr. 631, 633 og 635.

[1393][1]). 25. juli. 66

Albrecht Russe og Tideman Huxer meddeler borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, at hansestæderne på mødet i Lübeck har besluttet at frigive beslaglagt gods tilhørende personer uden for hansen, at deltagelse i sildefang-

sten i Skåne er forbudt, og at forhandlinger mellem Dronning Margrete og mecklenburgerne skal iværksættes.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, vore oprigtigt kære venner.

Vor venlige hilsen og hvad vi til alle tider formår foran skrevet. I skal vide, kære herrer og kære venner, at hansestæderne, der nu for tiden er forsamlet her i Lübeck, er kommet overens og er blevet enige for det første om det inddragede gods, der er blevet beslaglagt og tilbageholdt, at man skal give det tilbage til dem, der ikke er med i hanseforbundet. Endvidere er man kommet således overens angående farten på Skåne, at ingen under trussel om tab af ære og gods må opsøge landet Skåne og Danmarkssiden for at salte sild. Yderligere er stæderne blevet enige om at beordre et bud til dronningen af Danmark angående et møde mellem dronningen og de mecklenburgske herrer. Dette budskab må vi afvente her. Lev vel i Gud. Skrevet på den hellige apostel sankt Jakobs dag under et fremmed segl, som vi for tiden bruger.

Albrecht Russe og Tideman Huxer.

1) forhandlingerne i Lübeck fandt sted 22. juli, jf. nr. 65. Albrecht Russe og Tideman Huxer repræsenterede de preussiske stæder.

(13)93. 27. juli. Marienburg. 67

Storkommendatoren for den tyske orden meddeler dronning Margrete, at højmesteren pludselig er død, anmoder om udsættelse med svaret på det brev, som Johan Blome har overbragt, og beder hende om at tage ordenen under sin beskyttelse.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Høje fyrstinde og nådige frue. I samme forhold som I, høje fyrstinde, har sendt den agtværdige Johan Blome, Eders svend, på sendefærd med breve til vor højmester, - hvem den Højeste må se i nåde til, - har den Johan Blome, der kom herhen, fornuftigt udrettet det, der var betroet ham af Eder, høje fyrstinde, men skønt han, da han kom herhen, fandt vor højmester som hidtil sund og frisk, blev denne dog meget kort tid derefter angrebet af en svær sygdom, under hvilken også døden - o, ve - overraskede ham[1] og kunde ikke udrette noget i disse sager, og

på grund heraf ved vi[2]) ikke, - eftersom vi ikke har noget overhoved - hvad vi skal svare til det fornævnte, da denne sag for størstedelen er os ukendt, hvorfor vi bønfalder Eder, stormægtige frue, med oprigtige ønsker om, at I i tålmodighed vil afvente de anliggender og sager, der som fornævnt er forelagt her af fornævnte Johan Blome, indtil Gud i sin nåde vil drage omsorg for os og vor orden med et overhoved, thi da skal I, som vi håber, få et gavnligt og velvilligt svar på alt dette. Men, høje fyrstinde, vi bønfalder Eders nåde ydmygt og hengivent om, at I skal værdiges nådigt at tage os og vor orden under Eders værn og beskyttelse og nådigt begunstige og ligeledes befordre os og vore mænd, der søger deres hverv i forskellige dele af verden, idet I ikke tillader, at samme rammes af tab og røverier fra Eders folks side. Men I, stormægtige frue, skal særligt vise Eder nådig og velvillig i sagen, nemlig angående de tilbageholdte skibe og det gods, som ligeledes samme Johan Blome har omtalt i sin indberetning, idet I skal sørge for, at de gives tilbage til dem af vore mænd, fra hvem de er taget; derved skal I modtage belønning af den Højeste. Givet i Marienburg dagen efter sankt Annas dag år o.s.v. 93.

1) højmesteren Konrad v. Wallenrode døde 1393 25. juli, jf. Hans. UB. V s. 61 note 1. - 2) d.v.s. storkommendatoren, jf. overskriften til afsnittet: *Her begyndte storkommandatoren i højmesterens sted.*

1393. 28. juli. 68

En ukendt erhverver tingsvidne om, at der ikke var klager vedrørende Næsbækgård eller dens tilliggende.

Viborg stifts registratur (1540'erne), beskadiget.

.....elsens af Fur tingsvidne, som han af
.....ting, som lyder, at der ingen klagemål var
.....Næsbækgård eller noget af dets tilliggende i
.....1393 mandag næst før Olufs dag[1].

1) 29. juli.

1393. 4. august. Vadstena. 69

Juliane Ågesdatter skænker Vadstena kloster to otting jord i Ludderhuvud for sit og sin ægtefælles gravsted.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Juliane Ågesdatter hilser alle de dannemænd, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Jeg erkender med dette mit åbne brev, at jeg har givet Vadstena kloster to otting jord i Litla Ludderhuvud med alle tilliggender, nær by og fjernt, fra mig og mine arvinger og til klostrets nytte og evig ejendom til gengæld for min herres og mit gravsted[1]). Og jeg forbyder alle at lægge hindringer i vejen for eller rejse krav på dette fornævnte gods. Og til yderligere sikkerhed og til brevets varighed hænges mit segl og hr. Sten Stenssons herunder. Givet i Vadstena i det Herrens år 1393 mandagen næst efter sankt Peter i lænkers dag[2]).

1) Juliane Ågesdatter var datter af Åge Ingvarsen (Båd) af Frøslev, søster til Peder Ågesen og gift med Klaus Doget, jf. 1398 13. juni, Sv. RA.s Perg.bref. II 340 nr. 2919. - 2) 1. august.

1393. 6. august. 70

Notits i staden Deventers kæmnerregnskab om udgift til Lübecks udsending, der medførte et brev om forbud mod at rejse til Skåne.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles om onsdagen derefter[1]) (betalt) 31 grot som drikkepenge til staden Lübecks bud, som bragte vor stad et brev om, at farten på Skåne var forbudt.

1) d.v.s. efter fredag, sankt Peter i lænkers dag, 1. august, (i 1393).

1393. 7. august. 71

Notits i staden Brügges regnskaber om udgift til borgmesteren François den Cuperes sendefærd til Dijon angående farten på Skåne.

Regnskabsnotits på nedertysk i Brügge.

Fremdeles den 7. dag i august måned[1]) blev François den Cupere på hele landets vegne sendt til Dijon i Burgund til vor højtærede herre af Burgund med henblik på farten på Skåne; for 26 dage (à) fire pund i rede penge for hver dag (betalt) ialt 104 pund.

1) i 1393.

[1393][1]) 10. august. 72

Danzig videresender Albrecht Russe og Tideman Huxers brev af [1393] 25. juli med den tilføjelse, at de fleste af deres medborgere allerede er afsejlet.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Vor venlige hilsen foranskrevet.

Kære herrer. I skal vide, at vi netop i dag har modtaget et brev af den herefter anførte ordlyd[2]). Da var størstedelen af vore medborgere allerede sejlet på deres egen risiko. Skrevet på sankt Laurentius' dag o.s.v.

1) for dateringen jf. nr. 65 og nr. 66. - 2) d.v.s. nr. 66.

1393. 14. (?) august. 73

Abbeden i Alling kloster pantsætter en gård i Truust til provsten i Tvilum.

Silkeborgske registratur (1558).

Fremdeles en vidisse på latin af et pantebrev på latin på en gård i Truust, som abbeden af Alling kloster pantsatte til provsten i Tvilum. Givet 1393 dagen før[1]) den hellige jomfrus himmelfart.

1) reg. har *3ª uigilias*, der antagelig må opfattes som fejllæsning af *in uigilia* d.v.s. dagen før.

[1393][1]) 24. august. 74

Albrecht Russe og Tideman Huxer meddeler borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, at hansestædernes udsending er vendt tilbage fra dronning Margrete med tilsagn om, at forhandlinger mellem hende og hertug Johan 2. af Mecklenburg skal finde sted i Falsterbo den 8. september. Forbudet vedrørende Skåne skal forstås således, at man uden risiko kan købe de sild, som danske fører til hansestæderne.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, vore oprigtigt kære venner.

Vort gunstige ønske og hvad godt vi formår foran skrevet. I skal vide, kære herrer og venner, som vi også tidligere har skrevet til Eder, at hansestæderne var blevet enige om, at de vilde sende et bud til dronningen med henblik på at holde et møde mellem dronningen og hertug Johan

af Mecklenburg[2]). Derfor sendte hansestæderne en udsending til dronningen, og han er kommet tilbage samme dag, da dette brev er skrevet, og har givet os følgende svar og bragt dronningens og hertug Johans breve med sig om, at der fra begge sider er berammet et møde, der skal holdes i Falsterbo den førstkommende vor kære fru Marias fødselsdag[3]), og de beder om og opfordrer til, at stæderne skal komme til dette møde, og vi agter at tage med. Som vi fremdeles tidligere har skrevet til Eder, at hansestæderne er blevet enige om, at farten på Skåne er forbudt[4]), derom skal I vide, at man her forstår det således: Hvis nogen dansker bragte sild til nogen stad, som hører under hanseforbundet, så må man godt købe dem uden straf. Måtte Gud bevare Eder, idet I altid kan byde over os. Skrevet på den hellige apostel sankt Bartholomæus' dag under et fremmed segl, da vi for tiden må undvære vort eget.

Albrecht Russe og Tideman Huxer.

1) for dateringen jf. nr. 65 og nr. 66. - 2) jf. nr. 66. - 3) 8. september. - 4) jf. nr. 66.

1393. 28. august. S. Pietro i Rom. 75

Pave Bonifacius 9. tillader efter ansøgning af markgrev Wilhelm af Meissen, at indbyggere i markgrevskabet og nabostaterne og ligeledes vor kære datter i Kristus Margrete, Danmarks berømmelige dronning, og hendes følge, *der alle har været forhindret i at besøge Rom i jubelåret 1390 og få del i syndsforladelsen, i stedet må besøge domkirken og en række andre kirker i Meissen, enten personligt eller ved stedfortræder, inden for et tidsrum af otte måneder at regne fra ottendedagen efter påske 1394, dog mindst femten dage samlet eller delt.*

Original i Dresden.

[1393][1]). 13. september. 76

Albrecht Russe og Tideman Huxer meddeler borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, at de på grund af vejrforholdene ikke er kommet af sted til forhandlingerne i Falsterbo, men venter at rejse den 14. I mellemtiden har de erfaret, at hertug Johan 2. af Mecklenburg, Rostock og Wismar har opbragt en række handelsskibe; efter forhandlinger har de i forening med Lübeck aftalt, at varerne fra dem udlosses i Wismar og udleveres efter mødet i Falsterbo.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, vore oprigtigt kære venner.

Vort gunstige, venlige ønske og hvad godt vi formår foran skrevet. I skal vide, kære herrer og venner, at vi, som vi tidligere har skrevet til Eder, vilde drage med herrerne til møde i Danmark. I skal derfor vide, at vi var fuldstændig rede til at sejle otte dage før vor Frues fødselsdag[2]), men vejr og vind forsinkede os. Og i den mellemliggende tid fik vi at vide, at der var sket stor, drabelig skade til søs, idet hertug Johan af Mecklenburg og hans hjælpere har taget mange skibe fra Preussen og fra andre stæder, hvilke de har bragt til Wismar. Da blev herrerne fra Lübeck enige med os om, at de sendte to borgmestre, som vi red sammen med, til Wismar og klagede til hertug Johan og de to stæder, Rostock og Wismar, og sagde, at disse skulde give det gods tilbage, som de havde taget uretmæssigt og med stor uret og under våbenstilstanden, og forhandlede i hele fire dage med dem ude i havnen, fordi de ikke vilde gå i land. Til sidst traf vi under mange forhandlinger den aftale, at de skulde losse alt godset i Wismar, (således at det var) under rådets beskyttelse, indtil mødet i Danmark er afholdt. Og derefter har hertug Johan, Rostock og de fra Wismar lovet, at de vil give godset tilbage til de købmænd, der har krav derpå, og i særdeleshed til dem fra Preussen. Men efter hvad vi har erfaret, er meget af godset allerede blevet bortskaffet. De har også lovet, at man skal bringe det ind til Wismar. Og holder de dette, så bemærker vi det let. Og alle disse skibe, som de har taget, dem udruster de og vil igen til søs med dem. Hvis det derfor behager Eder, vise mænd, så underret skipperne og købmændene om, at de ikke skal sejle ud; thi vi befrygter, at de tager det, der kommer i vejen for dem, fra alle og enhver. Og hvis I finder det for godt, så kan I skrive dette til stæderne i Livland. Endvidere skal I vide, at vi på det hellige kors' dag[3]), såfremt der er gunstig vind, agter at sejle med herrerne til mødet i Danmark. Måtte Gud bevare Eder længe, det ønsker vi. Skrevet dagen før det hellige kors' dag under hr. Albrecht Russes segl.

Albrecht Russe og Tideman Huxer.

(Her følger ordlyden af en indesluttet seddel:) Dette er de skippere, som blev taget til fange, således som vi har fået underretning om: For det første Johan Repelhorst, fremdeles Johan Ryman fra Elbing, fremdeles Bulhagen fra Elbing, fremdeles Steven Yk fra Elbing, fremdeles Ever-

hard Mederik fra Elbing, fremdeles Heket fra Elbing, Jakob Johanssen, fremdeles Jakob Dubbelssen, fremdeles Herman Pawels fra Reval, fremdeles Nanne Janssen fra Amsterdam, fremdeles Henrik Emekendorp fra Wismar, fremdeles 'unge' Funke fra Danzig. Og vi formoder, at der er langt flere af dem, som vi ikke kender til.

1)for dateringen jf. nrr. 65-66 samt nr. 74. - 2) 8. september.

1393. [Før 16. september][1]). 77

Notits i staden Yperns regnskab om udgift til Andries van Doways ophold i Brügge angående brev, der skal skrives til dronning Margrete.

Notits på nedertysk i regnskabsafskrift i Bruxelles.

Andries van Doway for tre dage i Brügge for sammen med (dem fra) Gent og Brügge at skrive til dronningen af Danmark (betalt) ni pund.

1) notitsen hidrører fra Yperns byregnskab fra 1393, tabt under 1. verdenskrig, den må have sammenhæng med de breve, der omtales i efterfølgende nr. 78.

1393. 16. september. 78

Notits i staden Brügges regnskaber om udgift til breve, der sendtes til dronning Margrete, Rostock og Wismar.

Regnskabsnotits på nedertysk i Brügge.

Fremdeles da[1]) af borgmesteren hr. Camphin givet 15 skilling grot til gehejmeskriveren[2]) for breve, der var blevet sendt til dronningen af Norge og til stæderne Rostock og Wismar, og for et bud, der var blevet sendt med breve fra min herre, kansleren i Amiens.

1) d.v.s. den 16. september, indført under året 1393. - 2) teksten har *secretaris clerken.*

1393. 19. september. Schönberg. 79

Biskop Gerhard af Ratzeburg vidimerer kong Kristoffer 2.s breve af 1329 28. juni og 28. september og kong Valdemar 4. Atterdags breve af 1340 21. og 19. maj og 1356 28. december.

Original i Slesvig.

I Herrens navn, amen. Vi Gerhard, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Ratzeburg, erkender klart og bevidner med dette brev, at den berømmelige fyrste og herre Erik den ældre, hertug af Sachsen, Westfalen og Engern i vort stift Ratzeburg, personligt var til stede hos os og sammen med os og fremviste for os sammesteds nogle åbne breve af de afdøde herrer - salig ihukommelse - Kristoffer og Valdemar, de Danskes og Venders konger og hertuger af Estland, hele og ubeskadigede og savnende enhver anledning til mistanke, beseglet, som det viste sig, med nævnte afdøde kongers rette segl, og bønfaldt med omhu om, at vi på grund af den tiltro, der overalt skal vises til samme breve, vilde lade dem afskrive ord til andet og ved vor trufne afgørelse bestyrke dem ved at hænge vort segl under. Da vi anser disse den nævnte hr. hertugs bønner for retfærdige og stemmende med retten, har vi derfor i nærværelse af nedenfor anførte vidner set, hørt og undersøgt fornævnte breve og de hængende segl tillige med pergamentremmene og erklæret disse for rette og sande og desuden befalet, at de skulde vidimeres trofast ord til andet, idet vi træffer vor afgørelse om, at der overalt skal fæstes lid til denne vor afskrift som til originalerne, og disse breves ordlyd var og er denne fra ord til andet. Vi Kristoffer, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (*o.s.v.* = *DRB. II 10 nr. 127*). Kristoffer, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (*o.s.v.* = *DRB. II 10 nr. 156*). Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (*o.s.v.* = *DRB. III 1 nr. 43*). Vi Valdemar, af Guds nåde konge af Danmark (*o.s.v.* = *DRB. III 1 nr. 37*). Vi Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge (*o.s.v.* = *DRB. III 4 nr. 493*). Til klart vidnesbyrd om alt dette har vi befalet, at denne vor afskrift urokkeligt skal bestyrkes ved vedhængning af vort segl. Handlet og givet på vor bispegård Schönberg i vort nævnte stift i det Herrens år 1393 fredagen før apostlen og evangelisten sankt Mathæus' dag i nærværelse af de hæderværdige og strenge mænd de herrer magister Nicolaus, dekan ved kirken i Güstrow, vor sekretær, Kammin stift, Herman v. Gandersheim, præst ved sognekirken i byen Mölln, Herman v. Sammit, evig vikar ved sognekirken Dassow, vor kammermester, Otto v. Ritzerow og Henrik v. Krummesse, væbnere i vort nævnte stift, vidner til det fornævnte.

1393. 22. september. Plön. 80

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, Klaus og Albrecht, *af samme nåde alle grever af Holsten, sælger 100 mark årlig evig afgift af landsbyen Grossenbrode til abbedisse, priorinde og menige konvent i sankt Johannes kloster i Lübeck for 1200 mark under forbehold af tilbagekøbsretten.*

Afskrift på nedertysk i Lübeck.

1393. 29. september. 81

Ingvar Pedersen Tranekær pantsætter alt sit gods i Vinkel sogn til ridderen hr. Kristian Vendelbo for 20 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Ingvar Pedersen, kaldet Tranekær, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg af den hæderlige og velbyrdige mand hr. Kristian Vendelbo, ridder, efter mit ønske fuldt ud har oppebåret 20 mark lybsk, nemlig i penge af god pris og værdi, for hvilke jeg til ham med dette brev pantsætter alt mit gods, der ligger i Vinkel sogn, med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande tillige med et øde møllested, vådt og tørt, indtil dette gods af mig og mine rette arvinger på lovlig vis indløses fra denne hr. Kristian og hans rette arvinger for nævnte sum penge. Yderligere frier jeg fornævnte gods for ham fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Thomas Bentsen, præst, og Hågen Tygesen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 på ærkeenglen sankt Michaels dag.

1393. [Efter] 29. september. Skanør og Falsterbo. 82

Reces af hansedagen i Skanør og Falsterbo.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-12) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1393 på ærkeenglen sankt Michaels dag forsamledes de herrer og rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i Skanør og Falsterbo, fra Lübeck de herrer Henrik Westhof og Gerhard v. Attendorn, fra Preussen: fra Thorn Albrecht Russe, fra Danzig Tideman Hux-

er, fra Stralsund Gregor Swerting og Gotfred Nybe, fra Kampen Jan Schilder, fra Greifswald Arnold Letzenitze og Vincent Wikbolds, fra Stettin Henrik Sotebotter, og gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager.

<1> For det første har der dér fundet mangfoldige ordvekslinger sted fra begge sider, (nemlig) mellem dronningen og hendes råd på den ene side og hertug Johan og hans råd på den anden side, om kongen[1]), således at denne fornævnte hertug og hans råd vilde tilslutte sig stædernes afgørelse i (al) ret, mindelighed og venskab.

<2> Til det svarede dronningen, at hun ligeledes vilde tilslutte sig stædernes afgørelse, så vidt hun overhovedet kunde gøre det med ære, og vilde love stæderne lige så meget som de, hvis man her vilde forsone dem.

<3> Det talte stæderne med hinanden om og svarede således derpå, at de ikke godt kunde sige yderligere dertil, medmindre de hørte begges retskrav. Da tilbød dronningen, at hun gerne vilde fremføre sine retskrav og fremførte en del deraf. Til det svarede hertug Johan og hans råd, at ingen kendte retskravene så godt som kongen selv, og de begærede, at kongen måtte komme og være til stede der.

<4> Dertil svarede dronningen, at det ikke tilkom hende at foranledige, at man sendte kongen frem og tilbage; men vilde hertugen og hans råd ride til ham på Lindholm, så var hun helt indforstået dermed. Om det mente hertugen og hans råd, at det ikke syntes dem nogen nytte til, medmindre de vidste noget formål med at ride til ham.

<5> Da man mellem mange andre ordvekslinger, som er skrevet ned, eller også ikke er skrevet ned, ikke kunde træffe nogen afgørelse, da traf stæderne en afgørelse på en anden måde, som det står skrevet herefter, til begges tilfredshed. Og afgørelsens udformning lyder, som det står skrevet herefter: (nemlig) at dronningen skulde frigive kongen i to eller tre år, mindre eller mere, hvorledes man end blev enig om det, og til gengæld skulde man sætte Stockholm som sikkerhed under fire personer, altså to fra hvert af de to råd, hvorom de nu kunde blive enige på begge sider, på følgende betingelser: Forholdt det sig således, at den fornævnte konge inden for dette tidsrum kunde komme til rette med dronningen, det være sig i almindelighed, i venskab eller med ret, så skulde det forblive derved, således som de var enige om det. Forholdt det sig på den anden side således, at de ikke inden for det forskrevne tidsrum kunde komme overens ad rettens vej, så skulde kongen igen komme i fangenskab uden argelist. Og de, som Stockholm var overgivet til, skulde

give byen tilbage i kongens magt, hvem han end lod udøve den, uden argelist. Var det på den anden side således, at kongen ikke kom i fangenskab, så skulde man overgive Stockholm i dronningens magt, hvem hun end lod udøve den.

<6> Nu kunde de ikke blive enige om de fire personer, som de på begge sider vilde betro Stockholm. Da sagde stæderne derom, at de skulde tænke videre over, om ikke de kendte nogen, som de på begge sider vilde betro Stockholm på de samme betingelser.

<7> Derom sagde først hertug Johan med sit råd og svarede således derpå, at han vilde erklære sig indforstået med stæderne i ordningen vedrørende Stockholm. Hertil svarede dronningen blandt mange ord, at hun også vilde gøre det samme, så meget hun nu kunde gøre det med ære, thi hun måtte rådføre sig med rigets råd i Norge og Sverige, som hun nu for øjeblikket ikke havde hos sig; thi hun var skiltes fra dem med aftaler, som hun ikke kunde ændre uden dem. Hvad de så, når disse kom til stede, blev enige med stæderne om angående ordningen og sikkerheden, det vilde være ganske i overensstemmelse med hendes vilje.

<8> Hertil har stæderne svaret således, at de har berammet et møde, der skal holdes i Lübeck efter jul, så snart de kan, og vil hun inden den tid rådføre sig med sit råd og sende sit råd til mødet eller meddele sin vilje der, så vil stæderne drøfte det yderligere.

<9> Fremdeles efter alle disse forskrevne forhandlinger og efter vort svar, som står skrevet her foran, kom vi, nemlig sendebudene fra Lübeck, fra Preussen, fra Stralsund og fra Kampen, igen til dronningen, nemlig for at fremføre vort eget anliggende der. Da sagde dronningen, at hun havde den klare formodning, at vi ikke havde forstået hendes svar under forhandlingerne så nøjagtigt, som hun mente det, og sagde da sin mening med sådanne ord, som står skrevet herefter: At vi gerne vil betro stæderne kongen for en tid, hvis stæderne med henblik på kongen giver os og vore riger sådan sikkerhed, som vi og vore riger er sikrede ved, således at vi og vort riges råd til den tid enten får kongen tilbage i fangenskab hos os, som vi har ham nu, eller får Stockholm, der ligger i Sverige, frit og uhindret i varetægt hos os og vort riges råd uden argelist, og at stæderne og vort riges råd samles derom og kommer overens om, hvordan sikkerheden skal være.

<10> Stæderne fik også at vide, at mange folk saltede sild ned i Malmø, i Ystad og i Trelleborg og andetsteds. Derfor kom de overens om, at de vilde sende dem fra Lübeck et brev, idet de bad om, at disse skulde skri-

ve til købmanden i Flandern og i England, at de i denne sag, hvis der kom sild ind fra dem, der faldt ind under forbudet, skulde forholde sig, som det brev foreskrev, der blev sendt dem fra Lübeck.

<11> Fremdeles har stæderne berammet et møde, som skal holdes i Lübeck førstkommende kyndelmisse[2]). Det har de fra Preussen, fra Greifswald og de fra Stettin henvist til deres råd; men de håber, at deres råd ikke afslår det.

<12> Desuden synes stæderne, at det er nyttigt, at de fra Lübeck sender breve derom til søstæderne og andre stæder, som de synes det er nyttigt for. Og det er også blevet pålagt dem fra Preussen, at de skal skrive det til stæderne i Livland for på vore alles vegne at bede dem om at komme til samme møde.

1) d.v.s. kong Albrecht af Sverige. - 2) 2. februar.

1393. 1. oktober. 83

Notits i staden Brügges regnskaber om udgift til et sendebud med breve til dronning Margrete, Rostock og Wismar.

Regnskabsnotits på nedertysk i Brügge.

Fremdeles den første dag i oktober[1]) givet til Clement, søn af Meeus, der på hele landets vegne drog til dronningen af Danmark og til stæderne Rostock og Wismar med breve fra vor højtærede herre og fra stæderne. Og han var ude i 17 uger og havde fra den før omtalte rejse 28 franker, udgør tre pund 17 skilling grot, ialt 46 pund og fire skilling[2]).

1) indført i byens regnskab af 1393 under denne datering. - 2) forholdet mellem de opgivne beløb kan ikke bestemmes med sikkerhed, da franken i samme regnskab opføres til værdier svingende mellem 1 frank = 33 grot og 5 frank = 1 pund grot eller andetsteds = 50 grot.

1393. 16. oktober. 84

Peder Enge sælger og skøder med samtykke af sin hustru Kristine tre otting jord i Jardelund til Helligåndshuset i Flensborg.

Original i Flensborg.

Peder Enge til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev

erkender, at jeg og min hustru Kristine til Helligåndsgården i Flensborg efter min og min nævnte hustrus forudgående sunde og modne overvejelse rigtigt og lovformeligt har solgt og, som det er skik, i overensstemmelse med landets love fuldt ud skødet tre otting jord på Jardelund mark med alle deres tilliggender, nemlig skove og marker, agre, enge, græsgange, fiskevande, uvejsomt og afsides, tørt og vådt, sammen med alt andet gods sammesteds, der rettelig tilkommer mig på min hustrus vegne, på hvilken måde eller med hvilket navn det end betegnes, idet alle nulevende eller fremtidiges påkrav angående nævnte gods er ryddet af vejen, at besidde evindeligt. Til klart vidnesbyrd herom har jeg ladet mit segl sammen med segl tilhørende de gode mænd Ivan Didriksen og Sønnike Kile og Peder Jonsen, rådmænd i Flensborg, hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 på selve de berømmelige martyrer Gallus' og Lullus' dag.

1393. 18. oktober. Nyhus. 85

Hertug Erik 3. den ældre af Sachsen(-Lauenburg) erklærer, at han på Urnehoved landsting har skødet al den arveret til hertugdømmet Slesvig, som han og grev Otto af Tecklenburg havde krav på efter afdøde hertuginde Regitse af Slesvig, til greverne Klaus og Albrecht af Holsten og hertug Gerhard 6. af Slesvig.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Erik den ældre, af Guds nåde hertug af Sachsen, af Engern og af Westfalen, bekendtgør og bevidner åbent med dette brev, at vi på dagen i dag har været på landstinget i Urnehoved sammen med de ædle herrer vore onkler[1]), grev Klaus, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, hertug Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og med grev Albrecht, greve af disse forskrevne lande, og vi oplod for os og for vore arvinger til vore fornævnte onkler og skødede til dem med velberåd hu og efter vore rådgiveres råd på dette fornævnte landsting i nærværelsen af drosten af hertugdømmet Slesvig og af de menige sønderjyder, der på dette tidspunkt var til stede der, alle vore rettigheder, der var tilfaldet os, vore arvinger og vor onkel, grev Otto af Tecklenburg, og hans arvinger som arv i hertugdømmet Slesvig, på hvilken måde det end er tilfaldet os, vore arvinger, forskrevne grev Otto og hans arvinger som arv både på vor moster fru Regitses veg-

ne[2]), hertuginde af Slesvig[2]), - salig ihukommelse - og fra anden arv, som nu var og er tilfaldet os, og vi gjorde på samme landsting alt for disse vore forskrevne onkler og deres retmæssige arvinger, hvad deres landret anviser, og hvad de havde behov for ved tilskødningen af det fornævnte hertugdømme, og hvad der for dem var nyttigt og godt dertil, både på forskrevne grev Ottos og hans arvingers vegne, hvilket vi helt havde fuldmagt til i denne sag[3]), sådan som vi dér gjorde vitterligt med hans åbne breve, og på vore og vore arvingers vegne, og vi og vore arvinger skal og vil fremover for vore forskrevne onkler og deres retmæssige arvinger frigøre dette fornævnte hertugdømme fra grev Otto af Tecklenburg og hans arvinger og fra vor forskrevne mosters arvinger, som vil gøre retsligt krav derpå. Alle disse forskrevne punkter bevidner vi fornævnte Erik og lover vi at overholde stadig og fast uden argelist sammen med vore arvinger over for vore fornævnte onkler grev Klaus, hertug Gerhard, grev Albrecht og deres retmæssige arvinger, og vi har til vidnesbyrd herom med forsæt befalet at hænge vort segl under dette brev, der er givet på Nyhus år 1393 efter Guds byrd på den hellige evangelist sankt Lucas' dag. Vidner til disse ting er vore mænd og råder Godskalk van Züle, Lydeke Schack, Otto van Ritzerow, Klaus Wusseke, Wulf Ratlowe og Otto Mistorp, væbnere, og vi besegler dette sammen med vore fornævnte herrer til vidnesbyrd og vitterlighed.

1) gengiver tekstens *oem*, der i fyrsternes sprogbrug ofte betyder "frænde", navnlig på spindesiden, jf. DRB. III 1 nr. 10 note 1. Om grev Klaus' mulige arvekrav gennem sin faster, der var den afdøde hertug Henriks farmoder, se Esben Albrectsen, Herredømmet over Sønderjylland s. 61. - 2) hertuginde Regitse var søster til hertug Erik 3.s moder Beate, gift med Albrecht 4. af Sachsen-Lauenburg, jf. DRB. III 1 nr. 63. - 3) jf. grev Otto Tecklenburgs brev af 1386 6. maj, DRB. IV 3 nr. 41, hvoraf fremgår, at hertuginde Regitse var søster til grev Ottos fader grev Nicolaus af Tecklenburg.

[1393][1]). 18. oktober. 86

Rådet i staden Wismar svarer Danzig og de øvrige preussiske stæder, at deres herrer og deres egne udsendinge deltager i forhandlingerne med dronning Margrete om løsladelse af kong Albrecht af Sverige. Efter afslutningen af disse vil man gøre, hvad man kan, for de preussiske stæder.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og højtansete mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Danzig, og desuden til de herrer og

meget kære venner i de andre stæder i Preussen.

Ærbødig hilsen i tjenstvillighed og med æresbevisning tilforn. Kære venner. Eders breve har vi modtaget med ærbødighed og nøje lagt os på sinde. I skal vide, at vore herrer sammen med stædernes udsendinge og med vore udsendinge er til stede på mødet med dronningen angående vor nådige herres løsladelse. Måtte Gud rette sin nåde mod dette. Dertil og til dette møde er alt vedrørende godset henlagt. Kære venner. I skal tro os, at vi, når mødet er forbi, i alt, hvad vi da formår for Eders skyld i kærlighed og i godhed, vil vise os, som vi allerbedst kan og formår. Byd over os til alle tider. Givet på den hellige evangelist Lucas' dag under vort sekret.

Borgmestre og rådmænd i staden Wismar, Eders (tjenere).

1) dette og det efterfølgende brev fra Rostock mangler årsangivelse. De i begge omtalte forhandlinger med dronning Margrete må være de den 29. september indledte forhandlinger i Falsterbo, jf. nr. 82. Det i Rostocks brev omtalte beslaglagte gods fra Preussen, der kun indirekte berøres i slutningen af Wismars brev, er det samme, som Albrecht Russe og Tideman Huxer berører i deres brev af 13. september, nr. 76. Wismars og Rostocks breve må da ligeledes dateres til 1393.

[1393][1]). 21. oktober. 87

Rådet i Rostock svarer de preussiske stæder på disses brev om det beslaglagte gods, beklager den skete skade og beder dem formå dronning Margrete til at kræve en rimelig løsesum for kong Albrecht af Sverige og de øvrige fanger.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og flittige mænd, de herrer råder i stæderne i Preussen, vore særlig kære venner. Med al mulig tjenstvillighed og hæder i oprigtig kærlighed.

Kære ærlige særlige venner. Eders brev, i hvilket I skriver om det tilbageholdte gods fra landet Preussen o.s.v., har vi modtaget med velvilje og nøje lagt os på sinde. Derfor ønsker vi, at I, kære venner, skal vide, at det sandelig gør os af hjertet ondt, at der dér skete nogen som helst retskaffen mand skade, det kan I fast forlade Eder på, og at vi med al vor flid gerne har sørget for og, så vidt det overhovedet står i vor magt, gerne vil sørge for, at der ikke sker Eders folk nogen skade fra vore folk, som vi har magt over; men som det er Eder, gode, vise mænd, såre bekendt, så er der mange slags folk, der for egen risiko deltager i vor herres og vor krig, (og) som vi ikke har magt over og heller ikke kan styre. Således er

der også mangehånde havne i vor herres lande, som de sejler ind til, hvor vi ikke har beføjelse til at færdes. Hvad vi derudover kan tjene Eder med, kære venner, det har vi gerne gjort og vil vi - så vidt overhovedet muligt - gerne gøre fremover, som vi bedst kan og formår. Fremdeles, kære udkårne, beder vi indstændigt om, at I beder og maner dronningen af Norge til fordel for vor herre, kongen, hans søn og for de andre tilfangetagne, herrer, riddere og væbnere, om at hun skal tage rimelig løsesum af dem, og at I tænker på vor herres og vort bedste, således som vi fuldt tiltror Eder, kære venner, at I gerne gør. Det vil vi gerne til enhver tid gengælde Eder. Måtte den højestes magt værdiges at bevare Eder i evighed. Skrevet på de 11.000 jomfruers dag under vort sekret.

Rådmændene i Rostock.

1) jf. nr. 86 note 1.

[1393][1]). 21. oktober. 88

Rådet i staden Wismar svarer storkommendatoren, at sagen om det tagne gods bliver behandlet under forhandlingerne mellem deres herre, dronning Margrete og stæderne.

Afskrift på nedertysk i Thorn.

Vore trofaste tjenester forudskikket tillige med opfyldelse af alt det, som vi ved vil være kærkomment for Eder, agtværdige herre[2]).

Ærlige, kære herre. Eders brev har vi modtaget og nøje lagt os på sinde, nemlig hvad I skriver om Eders folks gods. Hav derfor den godhed at vide, at det vedrørende det gods, der blev taget, er henlagt til det møde, som vore herrer holder med stæderne og med dronningen. Og vi vil, når mødet er forbi, vise os rede til at tjene Eder deri og i alle forhold med kærlighed og med godhed, som vi allerbedst kan og formår. Byd over os til alle tider som over Eders tjenere. Givet på de hellige 11.000 jomfruers dag under vort sekret.

Borgmestre og rådmænd i staden Wismar, Eders (tjenere).

1) jf. nr. 86 og nr. 87. - 2) adressen fremgår af overskriften til afskriften: *Skal ærbødigt gives til den stormægtige og fremragende mand, den herre storkommendatoren, i højmesteren af Preussens sted, vor nådige herre.*

[1393][1]). 1. november. 89

Rådet i staden Lübeck beder borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder om at sende udsendinge til nye forhandlinger i Lübeck 1394 6. januar eller senest 2. februar, da forhandlingerne med dronning Margrete i Falsterbo ikke tilendebragtes.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

At give med ærbødighed til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i hansestæderne i Preussen, vore oprigtig kære venner.

Meget venskabelig hilsen i oprigtig kærlighed forbindtligt tilforn. Kære venner. Vi ønsker, at I, kære venner, skal vide, at der er afholdt et møde mellem den høje fyrstinde, fru dronningen af Danmark, og hendes råd på den ene side og hertug Johan af Mecklenburg og hans råd på den anden side om den høje fyrste kong Albrecht af Sverige, hvilke imidlertid er skiltes uden afgørelse, hvor Eders rådsudsendinge har været til stede sammen med de andre stæder. Derfor har stæderne her nu berammet et møde, som man skal indkalde hansestæderne til, at afholde her i vor stad Lübeck den førstkommende helligtrekongersdag. Skulde det også ske, at det trak ud, at man da i alt fald skulde være her før kyndelmisse for at forhandle om de samme sager, som er blevet behandlet på det forskrevne møde, således som Eders hr. Albrecht og hr. Tideman, Eders sendebud, nøje kan berette om, som i forhandlingerne med stor flid har bevist sig som kloge og velvillige. Også for (på samme møde) at forhandle andre sager, der er hansekøbmanden magtpåliggende. Derfor beder vi Eder, kære venner, venligt om, at I endelig føjer det således, at Eders sendebud er til stede her på den forskrevne dag, thi vi håber, at det, når Eders folk og andre stæder kommer og er til stede, ved Guds nåde skal bilægges vel og i venskab. Også at Eders folk da kommer med fuldmagt hertil for at forhandle om, hvorledes man, hvis der ikke blev fred, hvilket Gud forbyde, da agtede at forholde sig i det år, thi vi frygter, at det vil stå ilde til på havet. Også synes det os nyttigt, hvis det behager Eder, vise mænd, at I hverken lader Eders folk eller andre sejle ud af Eders farvande, før I har underretning om, hvorledes dette møde ender. Derfor ønsker vi, at I snarest skriver Eders venlige svar tilbage. Måtte den Højeste bevare Eder, idet I byder over os. Skrevet på allehelgensdag under vort sekret.

Rådmændene i staden Lübeck.

1) forhandlingerne i Falsterbo 1393 29. september, nr. 82, afsluttedes med aftale om nye forhandlinger i Lübeck 1394 2. februar.

[1393][1]). 4. november. 90

Søstædernes rådsudsendinge meddeler Dortmund, at forhandlingerne med dronning Margrete ikke afsluttedes endeligt, men at et nyt møde skal finde sted i Lübeck 6. januar eller senest 2. februar 1394.

Afskrift på nedertysk i Dortmund.

Venlige hilsener forudskikket.

Kære venner. Vi ønsker, at I skal vide, at der er afholdt et møde mellem den høje fyrstinde, dronningen af Danmark, og hendes råd på den ene side og hertug Johan af Mecklenburg og hans råd på den anden, nemlig om den høje fyrste, kongen af Sverige, hvor vi har haft vore folk med, hvilket møde dog er afsluttet uden afgørelse. Derfor har vi, der fra stæderne er forsamlet her, berammet et andet møde, nemlig at afholde angående den samme sag den førstkommende helligtrekongersdag i staden Lübeck. Derfor beder vi Eder venligt om, at I vil have Eders befuldmægtigede rådssendebud med på mødet. Og skulde det være således, at I på det tidspunkt ikke kunde have dem der, (beder vi om,) at I da uden nogen tvivl vil have dem der inden kyndelmisse, thi vi håber, at man, hvis I og de andre stæder, som vi også har skrevet dette til, kommer og er til stede, ret kan finde veje, om Gud vil, så at der kan blive fred på havet, og købmanden kan sejle frem og tilbage uden at lide skade. Og vi beder på alle vores vegne om at sende Eders svar derom til de herrer, rådet i Lübeck. Skrevet tirsdag efter allehelgensdag under staden Lübecks sekret, som vi alle bruger i denne tid.

Rådsudsendingene fra søstæderne, forsamlet til forhandlinger i Lübeck på datoen for dette brev.

1) for dateringen til 1393, jf. nr. 89. Brevet er optaget i Dortmunds Briefbuch.

[1393][1]). 8. november. [Wismar]. 91

Albrecht Russe og Tideman Huxer meddeler de preussiske stæder, at forhandlingerne mellem dronning Margrete, kong Albrecht af Sverige og hertug Johan 2. af Mecklenburg ikke blev afsluttet, at dronningen har udleveret de

beslaglagte preussiske skibe, og at de undervejs i Wismar har udvirket, at det der beslaglagte preussiske gods frigives. Flåden fra Flandern, som var i Skanør, er siden blevet splittet af vind og vejr.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Vor venlige hilsen i al underdanighed, til enhver tid beredt.

Kære herrer og venner. Vi ønsker, at I skal vide, at vi er kommet fra mødet i Danmark, og at der ingen endelig afslutning er mellem dronningen og kong Albrecht og hertug Johan; men vi håber, at det skal blive godt, hvilket vi gerne vil berette for Eder mundtligt, når vi kommer til Eder. Fremdeles angående de skibe, som dronningen havde taget fra Preussen, dem har hun givet tilbage, skibe og gods. Men en del af godset var bortskaffet, det vil hun gerne betale, som hun har lovet os. Fremdeles er vi kommet til Wismar og har gjort krav på det gods, der var taget fra Preussen, idet vi havde efterladt sagen uafsluttet i Wismar. Og derom har vi forhandlet så vidt med hertug Johan og med stæderne, at de har givet os alt det gods tilbage, der er taget fra Preussen, undtagen det, der er bortskaffet. Endvidere har vi forhandlet så vidt om det gods, der er taget fra Livland, at vi håber, at det også igen skal blive vort. Med henblik herpå har de fastsat et møde med os førstkommende torsdag, og vi ved ikke andet end, at vi skal have det tilbage, det ene med det andet. Og som I har skrevet til os, at vi ikke skal haste herfra, derfor bliver vi og vil afvente mødet, thi der er bortskaffet så meget gods både fra Preussen og fra Livland, at vi håber, at en del skal komme tilbage inden for denne tid. Det har vi ordnet, så godt vi kunde. Fremdeles skal I vide om flåden fra Flandern, den var med os i Skanør. Det havde vi ordnet således, at vi havde skaffet dem lejde og havde håbet, at de allerede var i Preussen og var kommet så vidt som til Revekol. Nu har vinden slået dem ud af kurs, så at fire af skibene er kommet til Wismar, og de ved ikke, hvor de andre er sejlet hen. Lev vel i Kristus. Skrevet under hr. Albrecht Russes segl den nærmeste lørdag før sankt Mortens dag.

Albrecht Russe - Tideman Huxer.

1) de i brevet omtalte uafsluttede forhandlinger i Danmark er forhandlingerne i Falsterbo 1393 29. september, nr. 82.

1393. 11. november. 92

Niels Andersen pantsætter en gård i Lille-Musse til Godskalk Olufsen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Godskalk Olufsen har fået en gård i Lille-Musse på Lolland i pant af Niels Andersen for otte mark sølv, idet hver mark regnes for fem skilling grot, og at han ingen hindring vil gøre ham angående samme gård, når han vil indløse den. Givet sankt Mortens dag 1393.

1393[1]). [Før 14. november][2]). 93

Hr. Fikke Gransebyt og Henrik v. d. Springe lover at holde rådmændene i Stralsund skadesløse for deres brev angående arvegodset efter Didrik Kukenshagen, der var efterladt i Simrishamn.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Hr. Fikke Gransebyt og Henrik van dem Springe lovede at holde de herrer rådmænd i Stralsund sikrede og skadesløse angående alt det arvegods, der var efterladt af Didrik Kukenshagen i Simrishamn og i nabolaget der, og som skal inddrives af Henrik Pflug, befuldmægtiget i denne sag, med stadens åbne anbefalingsbrev, der er overgivet herom, således at ingen anden påmindelse skal opkomme angående samme.

1) indførelsen er den sidste på siden, der som overskrift har *År 93.* - 2) indførelserne for 1393 afsluttes på den følgende side med en indførelse, dateret *Handlet dagen efter sankt Briccius' dag.*

[1393][1]). 22. november. 94

Magistrater og rådet i Kampen tilstiller efter opfordring rådet i Zutphen afskrifter af recesserne af hansedagene 1393 [efter] 22. juli og 1393 [efter] 29. september.

Original på nedertysk i Zutphen.

Gode venner. Pilgrim Voern og Gerrit Die Witte, medlemmer af vort råd, har meddelt os, at I gerne vilde vide, hvilket budskab og hvilken aftale vor foged havde bragt hjem til os fra Lübeck, nemlig fra de hanseatiske rådssendebud, som var forsamlet der. Det skriver vi til Eder ord til andet, som følger herefter. Eftersom det fremdeles står ilde til (*o.s.v.* = *nr.*

65 § 3 flg.). Dette skete på Maria Magdalenes dag. Endvidere gennemdrøftede de på ærkeenglen sankt Michaels dag disse nedenfor anførte sager og oplæg. For det første har der dér fundet mangfoldige (*o.s.v. = nr. 82 § 1 flg.*). Gud være med Eder. Givet dagen før sankt Clemens' dag.

Magistrater og råd i Kampen.

1) Kampens brev er rimeligvis udstedt i samme år som de heri optagne recesser af 1393.

1393. 24. november. Lindholm. 95

Peder Ågesen, foged i Simrishamn, anmoder rådet i Lübeck om at frigive de ham tilhørende 16 tønder sild.

Original på nedertysk i Lübeck.

Jeg Peder Ågesen, foged i Simrishamn, gør vitterligt for Eder, ærlige borgmestre, og hele rådet i Lübeck, at Lambrecht Schulte har været hos mig og har klaget over, at I har beslaglagt 16 tønder sild, som han har forvaltet som almindelig svend på mine vegne, og han har saltet de fornævnte sild ned for mine penge og ikke for sine egne. Derfor beder jeg Eder, ærlige herrer, om, at I udleverer mit gods til ham, frit og uindskrænket. Forhold Eder herved, som I ønskede, at hr. Jakob Mus og jeg skulde tjene Eder eller Eders borgere, hvor I eller de havde behov for det i Skåne eller andetsteds. At denne forskrevne sagsfremstilling er sand, har jeg af den grund ladet mit segl trykke på dette brev, der er givet på Lindholm dagen før sankt Katharinas dag i det Herrens år 1393.

[1393][1]). 27. november. Danzig. 96

Johan Stoltevot meddeler borgmestre og råd i Reval, at rådet i Danzig har ladet ham læse deres udsendinges brev om dronningen af Danmarks udlevering af beslaglagte skibe og om de uafsluttede forhandlinger.

Original på nedertysk i Reval.

Venlige hilsener forudskikket[2]).

Herrer og kære venner. I skal vide, at rådet i Danzig lod mig læse et brev, som deres udsendinge havde oversendt fra mødet[1]). Deri stod, at dronningen af Danmark har givet de tre skibe tilbage sammen med det

gods, som hun havde taget. Og hvad der er taget deraf, det vil hun betale. Og mødet er endt uden afgørelse; og hvad der mere er vederfaret dem, det vil de nøje underrette dem om mundtligt, når de kommer til dem. Og de håber, at det altsammen vil blive godt. Og de er draget videre til Wismar, nemlig for at tale om det gods, som er frataget købmanden. Fremdeles, kære herrer, så siger man os her, at de har forhandlet med hertugen og med dem fra Wismar og har bragt det så vidt, at disse har givet det gods tilbage, der hører hjemme i Preussen og i Livland. Og hvad der er blevet bortskaffet af det gods, der blev taget fra flåden, det har de lovet at betale - give Gud, at det må gå sådan. Og hvad der tilhører Lübeck eller Kampen, det vil de ikke give tilbage. Hvilken mening det end har, hvad jeg end får at vide derom, det vil jeg gerne skrive til Eder senere. Fremdeles, kære herrer, så siger man os, at budene fra Preussen om kort tid skal være her, om fire eller fem dage. Derfor, kære herrer, så anser jeg det for at være bedst, at jeg bliver her så længe, indtil det tidspunkt, da budene kommer hertil, så at jeg træffer aftale i denne sag om, at jeg, hvis det da yderligere er nyttigt og godt, derefter kan opnå støtte fra vor herre højmesteren, såfremt det kan lade sig gøre, når han bliver kåret på sankt Andreas's dag[3]). Og jeg har også, så snart jeg kom til Danzig, sendt en afskrift til Wismar af den skrivelse, som jeg har med mig. Og fogeden fra Wenden sagde da til mig, at Albrecht van dem Berge har været hos ham, (og) at han havde været ham behjælpelig med, at han fik et brev fra storkommendatoren til hertugen og til dem i Wismar, så at jeg (af den grund) håber, at det ikke skal volde nogen skade, at jeg ikke iler så hurtigt derhen. Og man siger mig, at de har åbnet det gods med vold, der var hos Jakob Dubbelssen, og fordelte det iblandt sig. Hvad der er kommet tilbage deraf, det kan jeg endnu ikke skrive til Eder nøje. Ellers intet (nyt) i denne tid. Lev vel i Gud. Skrevet i Danzig torsdag før sankt Andreas' dag.

Ved mig, Johan Stoltevot.

Fremdeles skal I vide, at Albrecht Schulte og Bodenstein i stormen er kommet til Wismar, og Arnold van Hasselt har losset klædet i Stralsund og er selv kommet ind i Weichsel med saltet.

1) det nedenfor omtalte brev fra de preussiske stæders udsendinge er nr. 91 af [1393] 8. november. - 2) adressen står på brevets bagside: *Skal gives til borgmestre og råd i staden Reval.* - 3) 30. november.

1393. 4. december. 97

Ivar Finsen af Skydebjerg sælger en øde toft i Bæring i Barløse sogn til Henrik Walsrode Altena for 18 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Ivar Finsen af Skydebjerg til alle, der ser dette brev, hilsen og vedvarende kærlighed med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til den hæderværdige mand, nærværende brevviser, Henrik Walsrode kaldet Altena, væbner, fuldt ud har solgt en øde toft, på landets eget sprog kaldet 'byggested', i Barløse sogn i Bæring by i Båg herred med dens tilliggender, alle og hvert enkelt, og tillige de til den i kraft af ret og hævd hørende ejendomsrettigheder, nemlig agre, enge, græsgange, vande og skove, rørligt og urørligt, intet undtaget derfra, for 18 mark lybsk, efter at jeg forinden på første tingdag efter apostlen sankt Andreas' dag[1]) på Båg herredsting inden for tingets fire grænselinjer efter landets love rigtigt og på rosværdig måde og - på landets sprog - havde 'lovbudt' det og senere på samme tingdag og fornævnte ting og tillige på et ret passende tidspunkt under tinget lovligt havde skødet fornævnte gods med alle de ejendomsrettigheder til fornævnte hæderværdige mand Henrik Walsrode til evig besiddelse. Jeg erkender med dette brevs udstedelse fuldt ud at have modtaget 18 mark lybsk i gode hvide penge i rede penge og ikke i andre værdier for fornævnte gods af fornævnte Henrik Walsrode. I øvrigt forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle fornævnte Henrik Walsrode og hans rette arvinger fornævnte gods og fuldstændigt at fri det fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd, nemlig Henneke Røper og Mathias Brok, væbnere, samt Anders Nielsen af Søby og Jesse Ingvarsen, bønder, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 på selve den ærværdige jomfru sankt Barbaras dag.

1) 30. november.

1393. 6. december. 98

Margrete Pedersdatter, enke efter Konrad Milow, ridder, sælger al sin ret til to brydegårde i Uglestrup til Ove Steg.

Original i den arnamagnæanske samling.

Margrete Pedersdatter, enke efter Konrad Milow, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til nærværende brevviser Ove Steg, min højtelskede søstersøn, for fyldestgørende betaling har solgt, på lovlig måde skødet og til hans hånd frit opladt al den ret, som på nogen måde nu kan tilkomme eller i fremtiden vil kunne tilkomme mig i to brydegårde, der er beliggende i landsbyen Uglestrup i Volborg herred, tillige med alle tilliggender til nævnte gods, vådt og tørt, intet undtaget, med hvilke navne de end betegnes, at besidde evindeligt, og jeg erkender med dette brev, at jeg af samme Ove Steg fuldt ud har fået og i enhver henseende har oppebåret fuld betaling for foranomtalte gods, hvorfor jeg forpligter mig og mine arvinger til at hjemle ham eller hans arvinger min hele ret i det fornævnte gods, som det er omtalt foran, og frigøre og i bund og grund fri det for påkrav fra hvem som helst. Dersom fremdeles dette gods på lovlig vis fravindes denne Ove eller hans arvinger på grund af mangel ved min hjemling, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at holde hyppigtnævnte Ove eller hans arvinger skadesløs og skadesløse for alt tab og al morarente med hensyn til fornævnte. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de hæderværdige mænd Evert Moltke og Jens Gyrstinge hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1393 på selve den hellige biskop og bekender Nicolaus' dag.

[1393][1]). 6. december. 99

Johan Stoltevot meddeler borgmestre og råd i Reval, at Danzigs udsendinge er vendt tilbage, og at stæderne har udvirket, at det i Wismar beslaglagte gods er udleveret efter forhandlingerne i Danmark, således som det var lovet.

Original på nedertysk i Reval, ifølge tryk i Hanserec.

Venlige hilsener forudskikket[2]).

Herrer og kære venner. I skal vide, at budene fra Preussen kom til Danzig før sankt Nicolaus' dag og har forhandlet således, at de har givet det gods tilbage, der befandt sig i Wismar. Fremdeles det andet, hvad der er bortskaffet deraf, det vil hertugen og de fra Wismar være så venlige at give tilbage, så snart det bliver fundet. Thi da stæderne fik at vide, at godset var blevet taget, da afholdt de forhandlinger med hertugen og med dem fra Wismar, før de skulde til mødet i Danmark. Så lovede her-

tugen og de fra Wismar stæderne, at man vilde losse godset helt og holdent i Wismar med henblik på en retsforhandling, indtil det tidspunkt da budene kom tilbage fra mødet. Derpå har budene igen været hos dem og har fået det gods udleveret, som befandt sig der, efter retslig afgørelse hos hertugen og hos hans råd og hos hans stæder. Og det andet, hvad der er bortskaffet deraf, det er indbefattet i det løfte, som hertugen og de fra Wismar gav dem. Derfor kan de så meget desto bedre kræve det. .....[3]) Fremdeles har stæderne berammet et møde, at holde i Lübeck til kyndelmisse. .....[3]) Og de siger til os, at Johan van der Heide, det være klaget til Gud, er forlist ved Ystad.....[3]) Lev vel i Kristus. Skrevet i Marienburg på sankt Nicolaus' dag.

Ved mig, Johan Stoltevot.

1) for dateringen, jf. nr. 96. - 2) adressen står på brevets bagside: *Skal gives til borgmestre og råd i Reval.* - 3) det udeladte indeholder en detailleret redegørelse for de livlandske tab og initiativer til generhvervelse af godset.

1393. 8. december. 100

Rådet i Maastricht forordner, at den, der sælger østlig sild fra tønde eller løb, skal forsyne den med et rødt mærke, og sælger han den som 'skånsk sild', *ifalder han en bøde på fem gamle gylden.*

Indførelse i Maastrichts Lang Verdragboek.

[1393][1]). 14. december. 101

Rådet i Köln meddeler Lübeck som svar på søstædernes indbydelse til at deltage i nye forhandlinger mellem dronning Margrete og hertug Johan 2. af Mecklenburg angående kong Albrecht af Sverige, at man ikke kan deltage.

Afskrift på nedertysk i Dortmund.

Vore venlige hilsener med vor tjenstvillighed forudskikket[2]).

Særlig kære venner. Rådsbudene fra søstæderne har skrevet til os, at der er blevet afholdt et møde i deres stad mellem dronningen af Danmark og hertug Johan af Mecklenburg om kongen af Sverige, og at mødet er endt uden afgørelse, og at de derfor har indkaldt til et andet møde, nemlig at afholde i deres stad dagen før førstkommende helligtrekongersdag, og de har bedt os om, at vi skal have vore venner med

fuldmagt til stede på mødet, og hvis vi ikke kan gøre det på det tidspunkt, at vi da vilde have dem der inden kyndelmisse. Og da de i deres breve har bedt om at meddele Eder et svar herpå, så ønsker vi, at I skal vide, at vore sager til den tid ligger sådan, at vi ikke kan sende vore venner til Eder på grund af mangfoldige fejder, som vi og vor stad har i denne tid[1]), og vi beder Eder venligt om, at I vil gøre det bedste for os og hansekøbmanden i de sager. Givet søndagen efter Lucias dag[1]).

1) brevet er kendt fra en afskrift som bilag til nr. 102. - 2)adressen er udeladt i afskriften. - 3) usikkert, hvilke forviklinger der er tale om. - 4) endnu et afslag på indbydelsen indløb i 1394 fra Hildesheim, jf. indledningen i Dipl. Dan.

[1393][1]). 14. december. 102

Rådet i Köln meddeler Dortmund, hvorledes man har besvaret søstædernes indbydelse til at deltage i nye forhandlinger mellem dronning Margrete og hertug Johan 2. af Mecklenburg angående kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på nedertysk i Dortmund.

Vore venlige hilsener forudskikket.

Særlig gode venner. Rådsbudene fra søstæderne har nu skrevet til os, at der er blevet afholdt et møde mellem dronningen af Danmark og hertug Johan af Mecklenburg, nemlig om kongen af Sverige, og at mødet er endt uden afgørelse, og at de derfor har indkaldt til et andet møde, nemlig at afholde i staden Lübeck dagen før førstkommende helligtrekongers dag, og de har bedt om, at vi skal have vore venner med fuldmagt til stede på mødet, og hvis vi ikke kunde gøre det på det tidspunkt, at vi da vilde have dem der inden kyndelmisse. Og da vi er sikre på, at de også har sendt lignende breve til Eder, så ønsker vi, at I skal vide, at vi har svaret dem derpå, som I klart vil se i den kopi, som vi sender Eder indesluttet heri. Og passer det Eder, så kan I også rette Eder efter det svar. Og svaret har vi skrevet til staden Lübeck, som de i deres brev har ønsket det. Givet søndagen efter Lucias' dag[2]).

Borgmester og råd og andre borgere i staden Köln.

1) de forhandlinger, hvortil Lübeck og søstæderne indbød, var indkaldt til 1394 6. januar, subsidiært til 2. februar, jf. nr. 101. - 2) 13. december.

(13)93. 15. december. 103

Danzig giver Johan Wydeman anbefalingsbrev til dronning Margrete angående engelsk klæde.

Registratur i Danzig.

Johan Wydeman får anbefalingsbrev til Danmarks dronning angående 25 halve (stykker) engelsk klæde. Nicolaus Wegener stillede sikkerhed. Handlet (13)93 mandagen efter Lucias dag[1]).

1) 13. december.

1393. 16. december. 104

Rådet i Wismar erklærer over for rådet i Lübeck på grundlag af skipperen Peter Johansens beretning, at en halv tønde sild, som Johan van dem Lohe havde sendt til Lübeck, og som blev beslaglagt, hverken er røvet eller stjålet, men saltet i Skåne.

Original på nedertysk i Lübeck.

Dette brev skal gives til de ærlige og vise mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore oprigtigt elskede venner, med venskabelig og ærbødig hilsen tilforn.

Kære venner. I skal vide, at Johan van dem Lohe har været hos os og klart har ladet os forstå, at han til Eders stad til Eders borgere Engelke Nachtegale og Peter Rytzeke havde sendt hver en halv tønde sild på deres (egen) bekostning, hvilke I har ladet beslaglægge hos Eder. Derfor har en skipper, Peter Johansen, været hos os og har nøje berettet for os, hvorledes hr. Konrad v. Kumens svende - han, der er fanget i Danmark - sejlede ud på havet til Skåne og selv havde saltet silden ned og bad én bringe silden hertil, og den er ikke røvet eller taget fra nogen. Det har den foranskrevne Peter Johansen bekræftet tilfredsstillende over for os ved helgenerne. Dette vidnesbyrd og denne bevidnelse, der således har fundet sted over for os, dem bringer vi til Eders kendskab med dette nærværende brev. Givet i det Herrens år 1393 tirsdag efter Lucias dag[1]) under vort sekret, der til vidnesbyrd om det fornævnte er trykt på bagsiden af dette brev.

Rådmændene i Wismar.

1) 13. december.

1393. 18. december. 105

Reces af de preussiske stæders dag.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-15) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år o.s.v. (13)93 torsdag efter sankt Lucias dag har stæderne i Preussen gennemdrøftet følgende.

<1-2> .....[1]).

Danzigs eksemplar:

<3> Fremdeles om mødet med dronningen af Danmark, at afholde på hendes begæring o.s.v., skal herrerne fra Danzig svare med følgende ordlyd: Allerhøjeste fyrstinde (*o.s.v. = nr. 106*).

Thorns eksemplar:

<3> Fremdeles om mødet med dronningen af Danmark, sådan som hun anmoder om, at det afholdes med hende førstkommende efterår .....[2]) for at forhandle om mange slags sager og især om den skade, som dette land har lidt i hint land. Det er vor mening, at man skal skrive til hende, så passende man kan, og afslå over for hende at komme til møde med hende på dette tidspunkt, da vi på grund af mange slags andre sager ikke kan få det til at føje sig på dette tidspunkt, og at vi på et andet tidspunkt gerne vilde holde møde med hende, fordi der endnu er lang tid, så at vi betids nok vilde lade hende det vide. Og det brev, der gør krav gældende over for dronningen, står i den næste reces, skrevet herefter[3]), og det skal herrerne fra Danzig sende til hende.

<4> Eftersom de fra Lübeck fremdeles skriver som deres forgodtbefindende, nemlig at man ikke skal lade nogen sejle, før man har underretning om, hvorledes mødet med stæderne ender, er det vor mening, at man nedlægger sejladsen i den tid, som de ønsker, og ikke lader nogen

sejle, medmindre nogen havde gods, der hørte til her i landet, på Bornholm. Han må sejle dertil i ballast for at bringe godset hertil. Derpå har vor herre højmesteren svaret, at man skal forbyde sejladsen for en nærmere angiven tid, nemlig indtil Marias renselsesdag[1]). Det er henvist til det næste møde, hvis ikke der kunde ske noget godt i den sag inden da.

<5-15> .....[5]).

[1]) § 1 drejer sig om repræsentationen på mødet i Lübeck 2. februar, § 2 om Stockholm samt fredeliggørelsen af havet. - 2) teksten er ufuldstændig på dette punkt. Udtrykket *das vnsir herre der homeister mit den heren vnd anderen boten*, "at vor herre højmesteren med herrerne og andre bud på dette lands vegne", kan ikke bringes i forbindelse med resten af sætningen. - 3) afskriften er anbragt for sig selv umiddelbart efter recessen. - 4) 2. februar. - 5) §§ 5-6 og 10 handler om forholdet til Flandern, § 7-8 om forholdet til skafferen og mønten, § 9 om udsendinge til næste dag i Lübeck, §§ 11-15 om bestræbelserne på at få beslaglagt gods tilbage i Rostock, Flandern og England.

[1393. Omkring 18. december][1]). 106

De preussiske stæder meddeler dronning Margrete, at de er underrettet om udfaldet af forhandlingerne med hertugen af Mecklenburg og takker for udleveringen af preussisk gods. I øjeblikket er de ikke i stand til at sige ja til en indbydelse til forhandlinger i Skanør til efteråret. Endelig beder de om, at skibbrudent gods på Bornholm må blive udleveret mod passende bjergeløn.

Afskrift på tysk i Thorn og Danzig.

Allerhøjeste fyrstinde o.s.v.[2])

Vi ønsker, at Eders stormægtighed skal vide, at vi ærbødigt har modtaget Eders breve, der er sendt til os af Eders stormægtighed med Eders nærværende bud, og nøje har lagt os (dem) på sinde. For det første, angående forhandlingerne på det møde, som Eders stormægtighed har holdt med hertugen af Mecklenburg, da vore sendebud var til stede sammen med de andre stæder; de har underrettet og belært os nøje om alle sager, som er blevet forhandlet der, og om, med hvilken afslutning mødet er endt, og også om, hvorledes stæderne er skiltes fra Eders nåde, og kunde vi og vore sendebud have gjort eller gøre noget godt til forhandlingen og til alle andre sager, som kunde føje sig til fred og endrægtighed, så vilde vi altid være parat dertil. Endvidere skriver Eders stormægtighed om de skibe og det gods, der var blevet beslaglagt fra vore folk i Eders rige, hvorledes Eders nåde for vor og vore udsendin-

ges anmodnings skyld har givet det tilbage til de samme vore folk, og at I, hvis de samme vore folk havde lidt nogen skade på gods, der var frataget dem af Eders folk, vil give dem erstatning derfor. Alt det takker vi Eders stormægtighed for. Desuden skriver Eders nåde og begærer, at vi til efteråret skulde sende vore bud til Skanør for at afholde et møde med Eders stormægtighed på grund af mangehånde klager og sager om den skade, som vore forskrevne sendebud har forelagt Eders nåde på vore vegne, og derom ønsker vi, at Eders nåde skal vide, at vi ikke på dette tidspunkt kan skrive noget endeligt svar til Eder derpå; thi hvis vi fastsatte en bestemt dag med Eders nåde, så er der endnu så lang tid mellem her og efteråret, at der stadig kunde vederfares os sådanne hændelser og begivenheder, at vi ikke kunde overholde dagen, hvorved vi kunde pådrage os Eders unåde, og hvorved vor rimelige klage og vort krav, som vi har over for Eders nåde og over for Danmarks rige, kunde svækkes. Men kommer det så vidt, at vi kan mærke og vide, at vi kan afholde mødet med Eder til efteråret, vil vi derefter, sådan som vore sendebud også har meddelt, lade Eders herlighed det vide så betids, at Eders nåde godt kan indbyde dem dertil, som I vil have til stede der. Vi tror også, at det ikke er blevet fortiet for Eders nåde, at Arnold Duker fra Elbing beklageligvis er forlist og har lidt skibbrud ved Bornholm. Størstedelen af det gods, der tilhører vore folk, har den ærværdige ærkebiskop af Lund ladet bjerge af sin foged der og bragt det til borgen Hammershus. Også er der, som vi har erfaret, forlist et skib på Skånesiden. Og det tilhører vor herre af Livlands folk, og godset er også bjerget. Vi beder ydmygt Eders nåde, samme hr. ærkebiskop, hans foged og andre, der har det forskrevne gods og også, hvad der hører til Livland, i deres varetægt: Vær nådig og læg (dem) alvorligt på sinde, at vore folk får deres gods og de fra Livland deres bjergede gods tilbage. Men hvis nogen skulde have hjulpet med at bjerge det, og det tilkom ham at modtage bjergeløn derfor, for at vi ikke fremtidig skal have klage og krav efter vore privilegiers ordlyd[3]), beseglet for os og givet af Eders fader - salig ihukommelse - (og givet og beseglet) med rigets råds og ærkebiskoppen af Lunds segl, og vi har anledning til at takke Eders nåde o.s.v.[4]).

1) for dateringen se nr. 105, hvoraf det ligeledes fremgår, at brevet er udstedt af de preussiske stæder. - 2) afskriften er ufuldstændig, både indledningen og sidste del af brevet er udeladt. - 3) hentyder til 1369 30. november, DRB. III 8 nr. 372, især § 2. - 4) afskriften slutter abrupt uden den afsluttende eftersætning.

1393. 27. december. 107

Brødrene Emeke, Markvard, Hartvig og Henneke Wonsfleth kvitterer grev Klaus af Holsten og 'Gerhard, hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg' *for 400 mark lybske penninge, for hvilke de havde haft 40 mark penge i afgift af fire landsbyer i Nortorf sogn som pant.*

Original på nedertysk i Slesvig.

1393. 28. december. 108

Hertug Gerhard 6. af Slesvig, Henrik v.d. See, domprovst i Slesvig, Benedikt v. Ahlefeld, ridder, Eggert Kule og Timme Meinerstorp slutter som mæglingsmænd forlig mellem sognepræsten i Rendsborg og rådet sammesteds i en strid om skolen og tjenesterne i sognekirken.

Udtog efter original på nedertysk i Rendsborg.

Dette er den kendelse, som vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, som opmand, og vi Henrik van dem See, domprovst i Slesvig, hr. Benedikt v. Ahlefeld, ridder, Eggert Kule og Timme Meinerstorp, mæglingsmænd, samdrægtigt kundgør og siger i disse nedenfor anførte punkter (i striden) mellem hr. Johan Scholen, sognepræst i Rendsborg, på den ene side og rådmændene i Rendsborg på den anden side.... Og vi har til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet år 1393 efter Guds byrd på den fjerde helligdag i julen, d.v.s. de uskyldige børns dag.

1393. 29. december. Marienburg. 109

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-3) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år (13)94[1]) mandagen efter Kristi fødsel blev der truffet aftale i Marienburg af højmesteren og stæderne.

<1> For det første om, at man skal sende udsendinge til Lübeck på Marias renselsesdag[2]) for at forhandle og drøfte de her nedenfor skrevne artikler. Der skal være to udsendinge, én fra Thorn og én fra Elbing.

<a> For det første skal de bestræbe sig på, at kongen kunde løslades for en tid og pålægges en passende sum penge som sikkerhed - og landets stæder og hvem de kræver dertil af de andre stæder skal borge derfor - og (desuden) at tage Stockholm med hvad dertil hører i varetægt derfor - bringe kongen tilbage eller at give pengene og beholde Stockholm, indtil byen blev løskøbt af kongen.

<b> Kunde det ikke ske, så skal dette lands udsendinge kræve skadeserstatning af Danmarks rige og tage til hjælp, hvem man kan, og ikke længere forpligte sig, indtil vor skade bliver godtgjort for os, og der vederfares (os) ret for uret.

<c> Og hvis man desuden skulde gå i forbund med dem fra Mecklenburg, at man forinden skal stille krav til dem om erstatning for den skade, som de har voldt vort land, og skal lade os få sikkerhed derfor, før man går i forbund med dem.

<2> Desuden skal enhver stad udtale sig om disse artikler.

<a> For det første, hvad det var tilrådeligt at gøre, hvis landets stæder ikke opnåede, at de tog Stockholm i deres varetægt, som det er bestemt ovenfor, og hvis de fra Lübeck, fra Stralsund og andre stæder med dem kunde aftale, at de fik Stockholm i deres varetægt uden os, og kongen kom fri.

<b> Hvis man fremdeles skulde gå i forbund med nogen, hvor fast man da højest skulde slutte forbund med dem, og hvor længe man vilde slutte forbund.

<c> Desuden at rådslå om, om det var nyttigt at beholde alle skibe, som nu er her i landet, inden for landet på egen risiko, hvorledes nu forhandlingerne i Lübeck vilde ende på Marias renselsesdag.

<3> .....[3])

1) året begyndte 25. december i de preussiske stæder. - 2) 2. februar. - 3) § 3 handler om priser på vin, brød og øl.

1393. 31. december. Lund. 110

Ærkebiskop Jakob af Lund stadfæster fru Elenes gave til et vikardømme i Bosjø kloster.

Angående tekst og tryk se DRB. IV 4 nr. 486.

1393. 111

Rådet i Rostock sælger 10 mark årlig afgift til Ludolf Koppelow for et lån på 100 mark af dennes fader Johan Koppelow til vor krig mod rigerne Danmark, Sverige og Norge.

Indførelse i Rostocks Leibrentenbuch.

1393. 112

Asser Pedersen på Svinø og Niels Vejlø i Rislev overdrager al deres ret til en gård og en bod i Næstved til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Asser Pedersen på Svinø og Niels Vejlø i Rislev, samarvinger efter broder Hemming Jensen, fordum munk i Skovkloster, overgav klostret al ret til en gård vest for sankt Mortens kirke og til et bodested mod syd nær ved samme gårds port. 1393.

1393. Hammer herredsting. 113

Jakob Bosen i Sallerup skøder sin gård i Køng til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Jakob Bosen i Sallerup overdrog og skødede sin gård i Køng markby, hvortil der ligger en øre skyldjord, til klostret på Hammer herredsting for sin fromheds skyld, idet han forpligtede sig til at ville opføre en vindmølle i nærheden af Sallerup; og han gav en forgyldt kalk til den hellige jomfrus alter, hvor han skal begraves sammen med sin hustru, idet han erkendte, at han havde det gods, han bebor, samt Avnø i leje af klostret. 1393.

1393. Hammer herredsting. 114

Jakob Bosen skøder ovennævnte gård[1]) på Hammer herredsting.

Næstved klosters registratur (1528).

Samme[1]) Jakob skødede os samme gård[1]) på Hammer herredsting. 1393. Under samme opregning[2]).

1) jf. forrige nr. - 2) d.v.s. som i forrige nr.

1393. 115

Fru Ida Lavesdatter til Clausholm skøder alt sit gods i Ugelvore til Kristian Jensen af Brusgård.

1. Fortegnelse i Sjællands landsarkiv over Brusgaards arkiv.

Ida Lavesdatter til Clausholm hendes udstedte skøde til Kristian Jensen til Brusgård på en gård og et bol, kaldet Ugelvore. År 1393. Original.

2. Referat i stadfæstelsesbrev af rigens kansler 1541 15. juli i rigsarkivet.

Fremdeles det tredie[1]) et dansk brev, der lyder, at fru Ida Lavesdatter af Clausholm havde solgt, skødet og afhændet fra sig og sine arvinger og til Kristian Jensen af Brusgård og hans arvinger alt sit gods i Ugelvore, der ligger i Ølst sogn, hvilket er en gård, der kaldes Vestergård, tillige med to bol med al deres rette tilliggende, intet undtaget deraf, til evindelig ejendom o.s.v.

3. Rigens forfølgningsbog I.

Det tredie[1]), der lyder, at Kristian Jensen af Brusgård af fru Ida Lavesdatter af Clausholm havde købt alt hendes gods i Ugelvore i fornævnte Ølst sogn, som er en gård, der kaldes Vestergård, og to bol o.s.v.

1) foruden dette fremlægges på Jens Hvas' børns vegne yderligere tre breve til stadfæstelse: 1355, DRB. III 4 nr. 402, 1361, DRB. III 6 nr. 135, og 1456 25. juli, Rep. 2. rk. nr. 630.

1393. 116

Dronning Margrete skænker et grundstykke i Lund til Gøde Bentsen.

1. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Dronning Margretes gavebrev til Gødeke[1]) Bentsen på et grundstykke på Bredegade i sankt Peders sogn i Lund, hvilken gård var blevet tildømt kronen, fordi en borger var blevet halshugget. Givet 1393.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Dronning Margretes brev, som indeholder en gave til Gødeke[1]) Bentsen på en gård, som ligger på Bredegade i Lund. Givet 1393.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Dronning Margretes gavebrev, givet Gødeke[1]) Bentsen, landsdommer i Skåne, angående et grundstykke, som ligger i sankt Peders sogn i

Lund på Bredegade, hvilken gård blev tildømt kronen, fordi en skomager blev halshugget. Givet 1393.

1) teksten har *Gödekino* eller *Godekino*, Gødeke, hvilket må være en forvanskning af registratoren Westhius af det rette fornavn *Gødoni* eller *Gøthoni*, Gøde. Gøde Bentsen nævnes første gang 1381 19. april, DRB. IV 2 nr. 132, og sidste gang 1398 23. marts, Rep. nr. 4195, og kaldes ellers overalt for Gøde.

1393. 117

Overenskomst mellem Stig Andersen og ærkedegnen hr. Peder om noget gods på Samsø.

Åkjærske registratur (1611).

Et gammelt pergamentbrev om en overenskomst mellem Stig Andersen og hr. Peder, ærkedegn, om noget uskiftet gods på Samsø. 1393[1]).

1) et andet håndskrift af registraturen har det urigtige år 1300, jf. Dipl. Dan.

1393. 118

Eskil Nielsen stadfæster sine forældres skøde på en gård i Rubjerg.

Børglum klosters registratur (1542).

Et skødebrev på latin, at Eskil Nielsen stadfæster sine forældres skøde på den gård i Rubjerg. 1393.

1393. 119

Jakob Lavesens skøde på en gård i Gammel-Nørager.

Viborg stifts registratur (1540 'erne).

Fremdeles et gammelt brev på latin på en gård i Nørager. Givet 1393 på sankt .....s dag[1]).

Viborg stifts registratur (1574).

Jakob Lavesens skøde på latin på en gård i Nørager. År 1393.

1) dagens navn tabt ved beskadigelsen af bladet i registraturen.

1393. 120

Herman Ivarsen Pinnow og hustru Lucie skøder alt hans gods i Salling syssel til Gunne Nielsen.

Viborg stifts registratur (1540'erne).

Fremdeles et gammelt brev på latin, der lyder, at Herman Ivarsen, som kaldes Pinnow, og hans hustru Lucie har skødet Gunne Nielsen alt hans gods i Salling syssel, Næsbækgaard med mølle. Givet 1393 søndagen næst for.....[1]).

1) resten af dagsangivelsen tabt ved beskadigelsen af bladet i registraturen.

1393. 121

Indførelsesbrev på gods i Værslev sogn.

Maribo klosters registratur (1624).

Indførelsesbrev på gods i Værslev sogn i *Vutre.* 1393.

1393. 122

Beate Ingemarsdatters skøde på gods i Horslunde.

Maribo klosters registratur (1624).

Beate Ingemarsdatters skøde på noget gods i Horslunde. 1393.

1393. 123

Henrik Langebænk oplader to gårde i Lundforlund og Hyllerup til hr. Zabel Kerkendorp.

Roskildegårds registratur (omkring 1570).

Henrik Langebænks brev, i hvilket han oplader hr. Zabel Kerkendorp af Hørby sine to gårde i Lundforlund og Hyllerup for otte mark sølv. Givet 1393. På latin.

1393. 124

Niels Rochenberg af Nørre-Frenderup skøder sit gods i Tordrup til Jens Svendsen.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Niels Rochenberg af Frenderup på Møn har skødet alt sit gods i Tordrup i Søllerød sogn til Jens Svendsen. Givet 1393. På latin.

1393. 125

Jens Svendsen af Tygelsjö skøder sit gods i Tordrup til biskop Niels af Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Svendsen af Tygelsjö i Oxie herred har skødet biskop Niels sit gods i Tordrup i Søllerød sogn. Givet 1393. På latin

Notits af Lucoppidan († 1717).

1393 Jens Svendsen af Tygelsjö, velbyrdig skåning.

1393. 126

Margrete Larsdatter mageskifter sit gods i Engestofte og Hoby til Johan Moltke af Bavelse for gods i Lille-Rørbæk.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Margrete Larsdatter har mageskiftet med Johan Moltke af Bavelse alt sit gods i Engestofte og Hoby på Lolland mod det gods, han havde i Lille-Rørbæk. Givet 1393. På latin.

1393. 127

Jens Mikkelsen lejer en gård i Slagstrup af Helligåndshuset i Slagelse og pantsætter samme Helligåndshus en gård i Førslev.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Mikkelsens brev, der indeholder, at han har en gård i Slagstrup i Slagelse herred i leje af forstanderen ved Helligåndshuset i Slagelse. Desuden pantsatte fornævnte Jens Mikkelsen en gård i Førslev i Flakkebjerg herred til fornævnte Helligåndshus. 1393.

1393. 128

Jens Kås af Hessel sælger Vibygård til Peder Mortensen.

Registratur på det kongelige bibliotek.

Jens Kås af Hessel sælger Vibygård til Peder Mortensen. År 1393.

[1393-1394][1]). 129

Hr. Jakob Stromekendorp erklærer, at de sild, han har solgt til Klaus Zecher og Klaus van Waren, dels er erhvervet af Konrad Kumen, som saltede dem ned i Malmø, dels af skipperen Blutheger, som indladede dem i Skanør.

Original på nedertysk i Lübeck.

Det skal være vitterligt for alle dem, der hører eller ser dette brev blive læst op, at jeg hr. Jakob Stromekendorp har solgt ni tønder sild til Klaus Zecher. De fire tønder fik jeg af hr. Konrad Kumen, der saltede den[2]) ned i Malmø, hvilket mangen mand er vidende om. De andre fem tønder fik jeg af Blutheger, der var min skipper på rejsen; for han lastede 26 læster i Skanør, een tønde pr. læst som fragtløn. Deraf gav skipperen mig 1/2 læst af fragtlønnen. Denne aftalte (mængde) sild har jeg solgt til denne nærværende mand, Klaus van Waren, altså ikke røvet og ikke stjålet. Det vil jeg holde fast ved, som jeg med rette må holde fast ved, nemlig at jeg har solgt ham disse sild på denne måde. Til vidnesbyrd om disse punkter har jeg trykt mit segl på dette brev.

1) Jakob Stromekendorp valgtes til rådmand i Wismar 1393 18. juni, jf. Mekl. UB. XXII nr. 12535. Erklæringer om, hvorfra silden kom, var nødvendige efter forbudet mod hansekøbmandens deltagelse i sildefangsten ved Skåne 1393 22. juli, jf. nr. 65 og 66. Dette ophævedes atter 1394 8. september, jf. nr. 257. - 2) d.v.s. silden.

1394. 6. januar. Kiel. 130

Hertug Gerhard 6. af Slesvig pantsætter Gram herred til Henneke Limbæk, væbner, for 1135 mark lybsk.

Original på nedertysk i rigsarkivet,

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev og hører det blive læst, både nulevende og fremtidige, at vi Gerhard, hertug af Slesvig og greve af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, og vore

arvinger og vore efterkommere i retmæssig, vitterlig gæld skylder den ærlige væbner Henneke Limbæk og hans arvinger 1135 mark lybske penninge i en sådan mønt, som er gængs og gangbar i Lübeck og i Hamburg, og hvormed enhver god mand kan gøre fyldest over for den anden, undtagen hule penge. Derfor pantsætter vi og vore arvinger og vore efterkommere Gram herred, der ligger i hertugdømmet Slesvig, som retmæssigt uindskrænket pant[1]) til den fornævnte Henneke Limbæk og hans arvinger med alt, hvad dertil hører, og alle friheder, med alle rettigheder og med alle grænseskel, som det (nu) er beliggende, både tørt og vådt, således at ingen ting skal udskilles derfra undtagen tjenesteydelser[2]) og kirkelen[3]), og fremover så frit, som vi og vore forfædre allerfriest har haft og besiddet det fornævnte herred, som hedder Gram herred. Fremdeles så skal vi og vil vi og vore arvinger og vore efterkommere eller nogen på vore vegne ikke indløse det fornævnte Gram herred eller lade det indløse, så længe den fornævnte Henneke Limbæk lever; men når den fornævnte Henneke Limbæk afgår ved døden - når han altså er død - forholder det sig da således, at vi eller vore arvinger eller efterkommere igen vil indløse dette fornævnte Gram herred af Henneke Limbæks arvinger, så skal vi og vore arvinger og vore efterkommere opsige det hos dem og gøre det vitterligt for dem et helt år forinden mellem sankt Mortens dag og sankt Nicolaus dag[1]). Så skal vi og vil vi og vore arvinger og vore efterkommere inden for det næste år, som derpå kommer, give og betale Henneke Limbæks arvinger denne foranskrevne sum penge, nemlig 1135 mark i sådanne penge og mønt, som det er skrevet her foran, på borgen Tørning. Forholder det sig også således, at det ikke passede forskrevne Henneke Limbæks arvinger at modtage denne foranskrevne sum penge på Tørning, så skal vi og vil vi og vore arvinger og vore efterkommere give og betale denne foranskrevne sum penge til Henneke Limbæks arvinger på et andet sikkert sted i hertugdømmet Slesvig, hvor det behager dem, og hvor deres penge måtte være sikre. Hvad den fornævnte Henneke Limbæk og hans arvinger fremdeles oppebærer og nyder fordel af fra dette foranskrevne herred, som hedder Gram herred, det skal man ikke trække fra summen af de fornævnte penge. Fremdeles så skal vi og vil vi og vore arvinger og vore efterkommere med hensyn til dette foranskrevne pant og pengesummen ordne alt på bedste måde for den fornævnte Henneke Limbæk og hans arvinger, oprigtigt og intet til argelist Alle disse forskrevne punkter lover vi fornævnte Gerhard for os og for vore arvinger og for

vore efterkommere sammen med vore medlovere, nemlig med vor kære fætter[5]) Klaus og med vore kære broder[6]) Albrecht, grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, samdrægtigt og oprigtigt at overholde stadig og fast over for den fornævnte Henneke Limbæk og hans arvinger uden nogen forhaling, argelist og uden udflugter, som kunde gavne os og vore arvinger og vore efterkommere, og som kunde skade den fornævnte Henneke Limbæk og hans arvinger, og vi aflægger endvidere vort løfte til deres tro hånd[7]) over for hr. Benedikt v. Ahlefeld, hr. Johan v. Thienen, hr. Henrik v. Ahlefeld, riddere, Timme Limbæk, Klaus v. Ahlefeld og Klaus Limbæk, den fornævnte Henneke Limbæks søn, væbnere. Til større vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter er vort segl sammen med vore forskrevne medloveres segl med forsæt, vidende og med velberåd hu i samdrægtighed blevet hængt under dette nærværende brev. Givet og skrevet i Kiel år 1394 efter Guds byrd på helligtrekongersdag.

1) jf. herom DRB. IV 1 nr. 9 note 1. - 2) teksten har *manscop*, jf. herom DRB. III 1 nr. 10 note 4. - 3) d.v.s. patronatsret. - 4) 6. december. - 5) her i betydning farbroder. Grev Klaus var broder til hertug Gerhards fader, grev Henrik 2. af Holsten. - 6) teksten har *bøle*. - 7) jf. DRB. III 2 nr. 79 note 2.

1394. 7. januar. 131

Rådet i Rostock erklærer over for rådet i Lübeck, at de sild, som Herman van Syghen har ført dertil med salg for øje, men som er blevet beslaglagt, ikke er fanget ved Skåne.

Original på nedertysk i Lübeck.

Skal gives til de hæderværdige og vise mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner.

Oprigtig og behagelig hilsen tilforn.

I skal vide, kære, særlige venner, at Herman v. Syghen nøje har gjort rede for, hvorledes han havde bragt sild til Eders stad Lübeck, og at den nu er beslaglagt. Da var der i denne sag vore nedenskrevne medborgere, (nemlig) fiskere, hos os sammen med Herman van Syghen, og de har med hånden hævet ved helgenerne svoret på, at fornævnte Herman van Syghen af dem ret og redeligt havde købt den samme nedenskrevne sild, som han har bragt til Eders stad, (og) som nu er beslaglagt dér, nemlig to halve tønder og tre fjerdinger af Hans Falkenhagen, to tønder af

Henneke Kerkhof, en tønde af Tideke Wilde og en halv tønde af Hans Timmerman, og (de har svoret på), at de har fanget den samme sild og saltede den ned ved vor side ved Höveden og ikke ved Skånesiden. Derfor beder vi Eder venligt om, at I udleverer den forskrevne sild til vor fornævnte medborger Herman van Syghen, nærværende brevviser, for at han kan sælge den, thi det er retmæssigt (erhvervet) gods, eftersom det jo ikke tilkommer vore borgere at fange sild dér (nemlig) i Skåne. Det vil vi gerne gengælde i en lignende eller større (sag), hvor vi formår det. Til vidnesbyrd om det fornævnte er vor fornævnte stads sekret trykt på bagsiden af dette brev i det Herrens år 1394 dagen efter helligtrekongersdag.

Rådmændene i staden Rostock.

[1394][1]). 10. januar. Westminster. 132

Kong Richard 2. af England pålægger mayor og fogederne i King's Lynn at udsætte den retssag om erstatning, som købmændene John Helmesley, Thomas Astilby og John de Lofthouse har rejst mod skipperen Robert Turnebull, da man 'på Robert Turnebulls vegne, sømand og skipper på et skib, kaldet La Cristofre af Newcastle-upon-Tyne' *har underrettet kongen om, at de tre købmænd havde lastet skibet* 'med hvidsild i Skåne' *med kurs mod Flandern, men at det af hårdt vejr blev slået ud af kurs til Lynn Deeps, at købmændene derefter ønskede at anløbe King's Lynn, hvorefter skibet ved uforstand løb på en sandbanke og næsten blev slået til vrag.*

Afskrift i London.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene for 1394.

1394. 11. januar. Hammershus. 133

Konrad Iserenvord, væbner, høvedsmand på Bornholm, erklærer at have tilbageleveret gods til en række navngivne personer på ærkebiskop Jakob af Lunds vegne.

Afskrift på nedertysk i Thorn og Danzig.

Det skal være vitterligt for alle de folk, der ser, hører eller læser dette brev, at jeg Konrad Iserenvord, væbner[1]), høvedsmand på borgen og over landet Bornholm, har tilbageleveret (følgende) på den ærværdige fader i Gud, ærkebiskop Jakob af Lunds vegne.

For det første har Hans Walraven fået ni stykker klæde fra St.-Omer tilbage; fremdeles Henrik Gerdes på skafferens vegne 47 stykker klæde og på sine egne vegne fem stykker klæde, een pibe olie; fremdeles Godeke van Nymegen ti stykker klæde, tre halve stykker klæde, 24 fra Arras; fremdeles Hans Robit 25 stykker klæde, 14 halve stykker klæde; fremdeles Peter Stangenwolt 18 stykker klæde, seks halve stykker klæde, 28 fra Arras, tre piber olie; fremdeles Henrik van Halteren fem stykker klæde, 22 dusin huer; fremdeles Johan Westfal 35 stykker klæde, fire halve stykker klæde, 43 (stykker) kersej[2]); fremdeles Everhard Ubach syv piber olie; fremdeles Godeke van Reken 7 1/2 dusin huer, eet stykke klæde; fremdeles Olf van Hallen een pibe olie, een tønde mandler; fremdeles Herbert Plige på skafferens vegne i Königsberg 28 brede[3]) fra Tournai og Comines i stedet for ti fra Ypern, fem fra Comines, syv fra Dinant; fremdeles Herman Gral og Arnold Giscow seks stykker klæde; fremdeles Herman Lange på Andreas van Rudens vegne 21 halve stykker engelsk klæde; fremdeles Johan Engelke på hr. Johan v. Volmestens vegne 18 brede[3]) fra Tournai, otte kandisk[4]), 20 dusin huer; fremdeles Peter Rogow på Johan v. Thorns vegne 11 stykker klæde fra Tournai, eet smalt[3]) fra Arras, eet blåt stykke klæde og 1/2 brunt for indpakningen og for den hvide 'seter'[5]); fremdeles Peter Franke på hr. Arnold Rovers vegne 17 fra Comines; fremdeles Johan Overvelt på Arnold Balkes vegne to korte[3]) fra Brüssel, fremdeles fire fra Comines, tre brede[3]) fra Tournai, eet engelsk, 1/2 fra Brabant i stedet for syv korte[3]) fra Brüssel; fremdeles Johan Engelke, Peter Rogow og Peter Franke i fællesskab 13 piber olie, fire tønder peber; fremdeles Everhard Ubach alt, hvad der var i hans kiste, bortset fra een sten[6]) ris, eet dusin huer og en bornholmsk skæppe peber; fremdeles hr. Johan van der Mersche 97 stykker klæde, 7 1/2 piber olie; fremdeles Johan Insleger een pibe olie i stedet for een tønde krydderi. Skrevet på Hammershus i det Herrens år 1394 på den første søndag efter helligtrekongersdag. Til vitterlighed for disse forskrevne punkter så har jeg trykt mit segl på dette brev.

1) teksten har *knappe van wapen*. - 2) et slags krusset (nopret) uldstof, jf. Kult. leks. VIII 462 samt ODS. X 304. - 3) jf. herom DRB. IV 3 nr. 378 note 17. - 4) teksten har *Kandisch*, som ikke har kunnet identificeres. - 5) gengiver *czeter* i den middelnedertyske tekst; seter kendes fra samtidige svenske kilder som betegnelse for fint farvet indisk bomuldstøj, jf. Söderwall II under *säter* samt Suppl. II 861 og Kult. leks. II 71, men er vistnok ikke nævnt i danske kilder. - 6) 1 sten = 20 eller 21 pund, jf. Maal og Vægt (Nordisk Kultur XXX (1936)) s. 191 og 239.

1394. 16. januar. Akershus. 134

Kong Erik 7. af Pommern befaler bønderne i søndre Gudbrandsdal at betale visøre[1]) til Mariakirken i Oslo som hidtil.

Original i det norske rigsarkiv.

1) skat til kongen i visse dele af Norge, jf. Kult. leks. XX 168-70.

1394. 17. januar. Lübeck. 135

Johan, provst ved kirken i Lübeck, stævner Ludolf, dekan ved kirken i Einbeck, der, skønt udpeget dommer i en sag mellem Johan Vlogel, indehaver af et evigt beneficium ved kapellet på borgen Dannenberg, og provsten, borgmestre og rådmænd i Salzwedel, ikke har ført sagen på den rette måde. 'I nærværelse af de hæderværdige og gode mænd de herrer Nicolaus vom Werder, Jakob Pleskow og Johan Lange, kanniker ved kirken i Lübeck og desuden Markvard Lowenbeke, gejstlig i Slesvig stift, offentlig notar, særligt hidkaldte og udbedte vidner til det fornævnte'.

Transsumpt 1394 25. juni i Salzwedel.

1394. 18. januar. Thorn. 136

Reces af de preussiske stæders dag i Thorn.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-7) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år 1394 på den hellige jomfru Priscas dag forsamledes de preussiske stæder i Thorn og gennemdrøftede disse nedenskrevne sager.

<1> For det første om den artikel om at frigive kongen og at tage Stockholm i varetægt som sikkerhed, efter hensigt og ordlyd af den reces, som sendebudene har bragt fra Danmark[1]). Derom er det stædernes opfattelse, at det ikke er tilrådeligt, at vi skiller os ud fra hansestæderne eller alene at tage Stockholm i varetægt eller at bifalde og tillade dem fra Lübeck sammen med de andre stæder at tage Stockholm i varetægt uden os, men (vi ønsker) med stædernes fulde samdrægtighed at udfri kongen mod en fastsat sum penge, og at hansestæderne hjælper os med at kræve erstatning for vor skade fra dronningen af Danmark, og at vi til gengæld hjælper dem med, at man, hvis det ikke kan ske eller være

så, starter en krig mod dronningen med stædernes fulde samdrægtighed.

<2> Desuden om silden, saltet ned i Skåne o.s.v. Det skal budene forsvare over for hansestæderne og belære dem om, så godt de kan, at folkene var sejlet ud før den tid, (nemlig) førend vi havde fået det at vide af vore sendebud, og at tiden var for kort til, at stæderne i Preussen kunde være kommet sammen derom, således at man i samdrægtighed havde forbudt det; thi én stad alene har ikke beføjelse til at udstede et sådant almindeligt påbud. Og det er også efter ordlyden af den reces, som sendebudene bragte fra Lübeck[2]), at de, der var sejlet ud før forbudet og ikke havde vidst om det, ikke skulde lide skade eller have brudt det.

<3-7> .....[3])

1) jf. nr. 82. - 2) jf. nr. 65. - 3) § 3 og § 4 indeholder yderligere overvejelser om sejladsen, § 5 handler om udmøntningen, § 6 om ensartet vægt og § 7 om mulige retningslinier for malearbejde.

1394. 18. januar. Thorn. 137

De preussiske stæder giver forholdsordrer for deres udsendinge til den kommende hansedag i Lübeck.

Afskrift på tysk i Danzig og Thorn.

I det Herrens år 1394 på den hellige jomfru Priscas dag i Thorn blev det besluttet af stæderne:

Disse nedenskrevne artikler skal dette lands udsendinge søge at få gennemført i Lübeck på Marias renselsesdag.

<1> For det første (*o.s.v. = nr. 136 § 1*).

<2> Hvis desuden een, to eller tre stæder ikke vilde slutte op om at kræve (erstatning for) vor skade og at få kongen frigivet og at forhandle, så skal de forsøge sig med de andre stæder, der vil komme til forhandlingerne dér (med henblik på), hvad de vil gøre for os. Og skulde de finde rimelighed hos dem, så skulde de da også forsøge sig hos dem fra Mecklenburg, nemlig om de i de sager også fandt rimelighed hos dem, og hvad der så vederfares dem i de sager, som de ikke kan imødekomme, det skal de skrive til dette lands stæder.

<3> Desuden angående silden (*o.s.v. = nr. 136 § 2*).

[Omkr. 1394. 18. januar][1]). 138

De preussiske stæders opgørelse over gods og værdier, som endnu ikke er tilbagegivet af dronning Margrete og ærkebispen af Lund efter skibsforlis, bl.a. ved Bornholm.

Original på tysk i Danzig.

I det Herrens år 1377 i Kristian Rudigers skib.

Vore udsendinge, som vi havde sendt af sted med henblik på udlevering af sådant gods, sagde til hr. H.: Hr. Henning, som I godt ved (*o.s.v. = DRB. IV 1 nr. 370*). Summen af det gods, som hr. Henning tilbageholdt, foruden alt det gods, som han udleverede, udgør i året (13)77 et underskud på 1214 pund grot.

Folkvin Vorschutze.

Fremdeles år (13)80 - med hensyn til Volkvin Vorschutze - [2]) blev der i Øresund ud for Helsingør om natten taget en kogge med gods og klæde. Det gjorde dronningen af Danmarks mænd. De anførere, der tog det, var hr. Gynter, som blev dræbt i Marstrand, Stolte Rud og hr. Mikkel Rud, hans broder. Og godset og klædet blev bragt til borgen i Varberg. Da blev det fordelt i dronningens nærværelse, og hun fik størstedelen af klædet. Fremdeles i Folkvin Vorschutzes kogge 10.078 pund grot i året (13)80.

Lubbert v. Telgite.

I året (13)90 fremdeles i Lubbert v. Telgites kogge, (der) strandede ved Bornholm med kobber, voks, pelsværk og andre varer[3]). Deri har disse herefter skrevne haft (deres andel). Det gods har dronningen også sat sig i besiddelse af.

Johan Paris 141 mark
Godeke Vasan 361 mark
Johan Wessel 60 mark
Johan Bugheym 309 mark
Konrad Rusoppe 291 mark
Kristian Sternberg 403 mark
Everhard Sepperde 130 mark
Herman Ludenscheide 261 mark
Johan Kanel 56 1/2 mark
Johan Mumhard 100 mark
Clauco van der Linde 150 mark
Tideman Stormer 95 mark
Johan Barlaw 45 mark

Summen af dette gods 2406 1/2 mark.

Arnold Duker.

Arnold Duker strandede med sin kogge ved Bornholm i året 1393 efter Mortensdag[4]). Godset blev helt og holdent bjærget af ærkebiskop-

pen af Lunds foged, og det bjærgede gods tog biskoppen altsammen og beholdt de bedste stykker klæde og de bedste redskaber og gav folkene det tilbage, som han vilde. Det gods, som de fra Thorn havde der og som tilhørte dem, var mere værd end 2000 pund grot, hvad man altsammen kan bevise fra person til person, fra mærke til mærke, fra stykke til stykke, nøjagtigt, hvis det er nødvendigt. Af dette har de fra Thorn fået forskelligt klæde tilbage, beløbende sig til 1366 mark preussisk. Det øvrige mangler de stadig. Desuden var der i skibet en kiste med mangehånde genstande, såsom bøger og klenodier i sølv og guld, der var mange penge værd. Det er tilfaldet biskoppen.

1) Opgørelsen er rimeligvis udfærdiget til brug for de preussiske stæders udsendinge til den kommende hansedag i Lübeck, jf. nr. 136 og nr. 137. - 2) en opr. konstruktion, parallel med *Lubbert v. Telgte* ndf., er brudt af beskrivelsen af begivenhedsforløbet i Øresund. - 3) jf. DRB. IV 4 nr. 312 og 651. - 4) jf. også nr. 106 ovf.

[1394][1]) 24. januar. Kalmar. 139

Dronning Margrete meddeler søstædernes borgmestre og råd, at hun ikke ser sig i stand til at deltage i de kommende forhandlinger i Lübeck, og foreslår i stedet forhandlinger andetsteds på et andet tidspunkt.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, til de forstandige og omsigtsfulde mænd, borgmestre og rådmænd i søstæderne, for tiden forsamlet i Lübeck til forhandlinger.

Vor oprigtige gunst i Herren forudskikket. I skal vide, særlige venner, hvorledes hertug Johan og vi skiltes ved de forhandlinger, der blev ført i Falsterbo[1]). Herom håber vi, at Eders stæders råd, der dengang var med dér, har underrettet Eder nøje og også (fremover) kan underrette Eder nøje derom, og vi håber, at vi på dette samme tidspunkt tilbød (så meget), at vi dengang ikke kunde tilbyde mere, og det skortede fra vor side ikke på, så meget som vi (nu engang) på det tidspunkt kunde tilbyde, at vi i sandhed gerne havde set fred, og vi beder Eder venligt om, at I ikke opfatter det som ondskab, at vi på dette tidspunkt ikke kan sende nogen fra vort råd til Eder i Lübeck; thi var det dengang i Falsterbo blevet sagt os, at hertug Johan vilde gøre og tage imod, hvad vi tilbød dér, så havde vi gerne talt med vort råd i mellemtiden og havde gerne sendt

Eder en eller to af dem med fuldmagt. Eftersom det nu var umuligt for os, at vi i løbet af så kort tid kunde rådslå med vort råd eller sende nogen fra vort råd til Eder, som I selv godt kan forestille Eder, fordi de bor langt borte, så beder vi Eder venligt, således som vi ofte har gjort det, om, at I vil tale på vore og vore rigers vegne og sørge for vort og vore rigers bedste, som vi i særdeleshed tiltror Eder det på alle måder, og vi beder Eder om, at I vil modtage vor undskyldning for, at vi ikke har nogen fra vort råd hos os at sende til Eder lige nu. Gud ved for vist, at havde vi vidst det i tide, så havde vi sendt dem derhen lige så gerne, som nogen, der er til stede dér, gerne havde set (dem) dér. Og Gud ved det også for vist, at vi gerne af hele vort hjerte så og havde fred, og vore mænd ligeså. Siden den tid, da Eders råd skiltes fra os i Falsterbo, har vi heller ikke hørt andet fra vort råd end så meget, som vi hidtil har drøftet, nemlig at vi bestemt kan stole lige så meget på Eder, som hertug Johan stoler på Eder, såfremt der ydes os og vort råd en sådan garanti, at vi og vore riger er sikrede derved; thi vi og vort råd håber, at I ikke vil vedtage andet, end hvad vi og vore riger er sikrede ved. Desuden håber vi, at vi og vore riger hos Eder igen skal finde gunst og venskab, fordi vi og vore mænd ikke på nogen måde med forsæt har voldt Eders folk eller købmændene skade, som det er vitterligt for os. Er det dog sket uden vort vidende, så er det ikke umuligt, at den, der har forbrudt sig, råder bod derpå. Som det fremdeles er klart for Eders råd, der var i Falsterbo, og (hvilket) vi dels selv meddelte dem og meget gerne havde meddelt yderligere, hvis de ikke var draget af sted så pludseligt, så syntes det os at være nyttigt både for Eder og hansekøbmændene og for os og vore riger, at I, hansekøbmændenes råd, og vi med vort råd kom sammen på et sted i Danmarks rige, hvor det var muligt for os på begge sider at komme, (med henblik på), om vi med Guds hjælp kunde og formåede at drøfte eller forhandle nogle punkter, der kunde sigte mod fred eller mod endrægtighed, både til lands og til vands. Og skulde I, som nu er kommet sammen i Lübeck, synes herom, så ønsker vi, at I vil meddele os det i god tid og så længe (i forvejen), at vi og vort råd rettidigt kan komme dertil; thi I ved godt, at vinteren her i disse lande varer længere end nogetsteds i andre lande, og vort råd er bosat vidt omkring, hvilket I godt ved. Forholdt det sig også således, at I er enige eller bliver enige om, at I vil gøre noget mod sørøverne eller mod dem, der i disse år har skadet købmændene; om I dertil havde behov for vort råd og vor hjælp, (så ønsker vi), at I i tide vil lade os det vide. Vi har ofte tilbudt os hertil; men

alligevel kunde vi ikke få noget svar tilbage herpå. Skulde I synes, at det var bedre for almenheden og for købmændenes bedste og for freden, både til lands og til vands, at I berammede nogle møder, tidspunkter eller (forhandlinger om) fred mellem hertug Johan og hans hjælpere og os og vore riger, således at hertugen og vi, hver med sit råd, og med Eder, hansestædernes råd, alle kunde komme sammen på et tidspunkt: hvis I med Guds hjælp kan prøve, om dette kunde sigte mod nogen som helst afslutning eller fred, så skal I deri og i alle disse foranskrevne punkter have vort og vort riges bedste for øje, således som vi i særdeleshed tiltror Eders visdom det, men sådan, at vi og vort rige derved er sikrede. Og skriv os gennem dette bud, vor skriver Jens Bryms, et svar om alle disse foranskrevne punkter. Og vær så venlige straks at sende ham tilbage fra Eder til os. Dermed befaler vi Eder til Gud. Skrevet på vor borg Kalmar, dagen før sankt Paulus' omvendelsesdag under vort sekret.

1) jf. nr. 82.

1394. 2. februar. Ystad. 140

Tove Nielsen, væbner, foged på Åhus, bevidner over for rådet i Lübeck, at Hans Lemgo er hans svend, og at de seks læster sild, de har indladet i Lydeke Knops skib, er saltet ned i Ystad og tilhører dem.

Original på nedertysk i Lübeck.

Jeg Tove Nielsen, væbner[1]), foged på Åhus i Skåne, ønsker med dette nærværende skriftstykke at gøre vitterligt og bevidner åbent over for mine kære venner, de ærlige herrer, borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, at Hans Lemgo, overbringer af dette brev, er i mit brød som svend, og at de seks læster sild, mærket med dette mærke (*bomærke*), som han havde indladet i Lydeke Knops skib, i sandhed tilhører mig og den samme min svend, der er i mit brød. Den har han saltet ned i Ystad, (og) den har ingen borger eller borgers svend eller borgers knægt fra søstæderne lod eller del i. Dette bevidner jeg i sandhed og vil aflægge ed derpå, hvis der er behov for det. Derfor beder jeg venligt Eder, ærlige herrer, og alle dem, som dette vedrører, om, at I uhindret udleverer de forskrevne seks læster sild til min fornævnte svend, der er i mit brød, til at bruge efter hans vilje. Til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter er mit segl hængt under dette brev. Skrevet i Ystad år 1394 efter Guds byrd på Vor Frues renselsesdag.

1) teksten har *Knape van wapene.*

1394. 2. februar. Weissensee. 141

Biskop Johan af Slesvig kvitterer landgrev Balthasar af Thüringen for al skyld og skade vedrørende borgen Questenberg.

Afskrift på tysk i Dresden.

Mandag, på Vor Frues renselsesdag, i det Herrens år (13)94 på borgen i Weissensee i den lille stue ved tårnet på spisesalen erklærede biskoppen af Slesvig min herre kvit og fri fra al gæld og skade, som denne havde haft hos ham og måtte have vedrørende borgen Questenberg, fra ydelser eller fra hvilke krav det end måtte være. Til stede var hr. Didrik v. Bernwalde, hofmester, Didrik van Weberstete, marsk, Herman v. Harstal, Nicolaus List, kammermester, og Mathias, skriver, o.s.v.

1394. 3. februar. Danzig. 142

Reces af de preussiske stæders dag i Danzig.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-5) i Danzig og Thorn.

I det Herrens år 1394 dagen efter Marias renselsesdag forsamledes de preussiske stæder, nemlig Thorn, Elbing og Danzig, i staden Danzig og gennemdrøftede nedenfor anførte sager.

<1> for det første om det klæde, der forliste ved Bornholm i Arnold Dukers skib og blev bjærget, er man kommet overens om, at den, der er kommet fra Flandern i det samme skib og har bjærget sit gods, han skal fremlægge bevis fra Flandern på, at han har købt tilsvarende stykker klæde i Flandern, som han har bjærget fra skibet. Når han fremlægger beviset, (kræves det), at han da uden argelist ved helgenerne sværger på, at det er de samme stykker klæde, som han har købt dér. Så skal man udlevere ham dem.

<2-5> .....[1])

1) §§ 2-4 beskriver fremgangsmåder ved fremskaffelse af yderligere bevismateriale fra Flandern vedrørende klædet. § 5 indkalder redegørelse til Thorn bl.a. vedrørende omkostninger i forbindelse med skibslejde.

1394. 5. februar. 143

Rådet i Ystad beder rådet i staden Lübeck om at frigive syv læster sild tilhørende Johan Bekerholt, tjener hos borgmestrene i Ystad.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Ystad erklærer offentligt med dette brev over for Eder, hæderværdige mænd og berømte herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore oprigtigt elskede venner, at den gode mand Johan Bekerholt, tjener hos vore borgmestre, nærværende brevviser, fremstod for os og med fingrene oprakt over det hellige lovformeligt bekræftede med sin ed, at de syv læster sild, således signeret med deres eget mærke (*bomærke*) eller betalingen af dem for nylig er beslaglagt hos Eder, men er fornævnte Johan Bekerholts eget gods og ingen andens på nogen som helst måde, og ingen anden har nogen del i disse læster sild, ej heller gør han eller havde han gjort dette til fordel eller hjælp for nogen mand. Af den grund bønfalder vi Eder i Eders nådige, venskabelige forstandighed og ligeledes i Eders særlige kærlighed, at I, ærværdige vise mænd, af hensyn til vor tjenstvillighed og på vore indtrængende bønner skal værdiges at overgive nævnte Johan Bekerholt hans fornævnte gods, frit for ethvert hindrende krav, idet vi ønsker venskabeligt at fremme samme Johan Bekerholt eller hans sendebud i denne sag, eftersom vi på tilbørligt sted og tidspunkt ønsker overalt at gøre os fortjent over for Eder, Eders medborgere, venner og undergivne i taknemmelig gengæld, idet vi i dette vil handle, således som vi stoler på at finde det i Eders nådige kærlighed. Givet under vort sekret på bagsiden i det Herrens år 1394 på den berømmelige jonfru sankt Agathes dag.

1394. 8. februar. 144

Rådet i København anmoder rådet i Lübeck om at tilbagegive Peder Mikkelsen og Jakob Madsen deres sild, der er blevet beslaglagt i Lübeck.

Original i Lübeck.

Rådmændene i København til de vise hæderværdige mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore oprigtige venner, urokkeligt venskab i al forbindtlighed, kærlighed og ære med hilsen.

Såre elskede venner. Det er velbekendt for Eder, berømte herrer, at den herre hertugen af Mecklenburg med sine søstridskræfter nu i efteråret hærgende har belejret vor stad, hvis stormangreb og belejring en skare danske på det tidspunkt mandigt modsatte sig til vort og ligeledes Danmarks riges forsvar. Af den grund har vi som følge af venners

anmodning, da hertugen af Mecklenburg med hæren trak sig tilbage fra vore lande, til nærværende brevvisere Peder Mikkelsen og Jakob Madsen, lovformelige sønner, der nedstammer fra hæderlige forældre nærved vor by i en halv mils afstand, og som i flere år har taget fast ophold sammen med os i vor stad, givet tilladelse til at drage over til Malmø for at salte sild på grund af ulempe og forskellige anstrengelser for og af hensyn til vor - Danmarks - hær, der ligger sammen med os. Men disse fornævnte Peder Mikkelsen og Jakob Madsen sammensankede fem læster tillige med ni tønder sild, saltet for ejendom tilhørende dem begge og ikke tilhørende nogen anden, hvorom vi har fået stillet sikkerhed ved vidnesbyrd af troværdige mænd, der bor sammen med os, idet de begge ligeledes har ydet og givet forsikring på det hellige hertil. Disse fornævnte Peder og Jakob overførte samme fem læster tillige med ni tønder sild til Eders stad og klagede over for os over, at samme deres gods var taget med magt og beslaglagt hos Eder. Derfor beder vi ydmygt i Herren Eder, berømte herrer, om, at I befaler, at Peder Mikkelsens og Jakob Madsens fornævnte gods befries og frigøres fra samme hindring og beslaglæggelse, idet I ikke tillader, at de eller deres gods utilbørligt fortrædiges. Det ønsker vi omvendt at gøre os fortjent til hos Eder. Givet under vort sekret, fæstet til bagsiden, i det Herrens år 1394 søndagen efter den hellige jomfru Marias renselsesdag.

1394. 8. februar. 145

Mikkel Rud, ridder, høvedsmand på Vordingborg, bevidner over for rådet i Lübeck, at hans svende Johan Skomager og Klaus Møller på egen bekostning har saltet de sild ned, som de bringer til Lübeck.

Original på nedertysk i Lübeck.

Til de ærlige herrer, borgmestre og rådmænd i staden Lübeck. Jeg Mikkel Rud, ridder, høvedsmand på Vordingborg, gør vitterligt og bevidner åbent med dette mit nærværende åbne beseglede brev, at Johan Skomager og Klaus Møller er mine dygtige svende, der er i mit brød og nøje har bevist over for mig, at de for deres egne penge og på deres egen bekostning har saltet de halvanden læster sild ned, som de har bragt til Eders stad på Lorenz Knapes skib, nemlig Johan Skomager een læst og Klaus Møller forskrevne seks tønder, og at de ikke har gjort det for nogen anden, men på eget ansvar har bragt silden til Eders stad.

Til vidnesbyrd om dette har jeg hængt mit segl under dette mit nærværende åbne brev, der er givet i det Herrens år 1394 søndagen efter kyndelmisse[1]).

1) 2. februar.

1394. 10. februar. Helsingborg. 146

Jakob Mus, ridder, høvedsmand på Helsingborg, bevidner over for rådet i Lübeck, at Gerhard Kræmmer og Mathias er hans svende, og at de på egen bekostning har saltet de sild ned, som de har bragt til Lübeck.

Original på nedertysk i Lübeck.

Til de ærlige herrer, borgmestre og rådmænd i staden Lübeck. Jeg Jakob Mus, ridder, høvedsmand på Helsingborg, gør vitterligt og bevidner åbent med dette mit nærværende åbne beseglede brev, at Gerhard Kræmmer og Mathias er mine dygtige svende, der er i mit brød, og fyldestgørende har bevist over for mig, at de for deres egne penge og på deres egen bekostning har saltet de 4 1/2 læster sild ned, som de i Lorenz Knapes skib har bragt til Eders stad, Gerhard Kræmmer således tre læster og forskrevne Mathias halvanden læst, og at de ikke har gjort det for nogen anden end sig selv og har bragt (silden) til Eders stad på deres egen bekostning og risiko. Til vidnesbyrd herom har jeg trykt mit segl på dette brev. Derfor beder jeg Eder, kære venner, om, at I er så venlige og giver dem deres sild tilbage. Det vil jeg gerne gengælde over for Eder på samme måde, når I beder mig om det. Skrevet på borgen Helsingborg i det Herrens år 1394 på den hellige jomfru Scolasticas dag.

1394. 14. februar. 147

Rådet i staden Lund beder rådet i staden Lübeck om at frigive 5 læster sild tilhørende Jens Karlsen, borger i Lund.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i staden Lund i Skåne til de hæderværdige mænd og agtværdige herrer, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, oprigtig og gensidig kærlighed med Gud tillige med evig hilsen.

Omsigtsfulde mænd og berømte herrer. Vi vil, at I skal vide, at vi i sandhed ved og havde erfaret for vist, at en medborger hos os, den gode

mand ved navn Jens Karlsen, der på lovlig vis er avlet af gode forældre hos os i Lund, og som rosværdigt har levet sammen med os uden at have overtrådt nogen retsregel, har oversendt sit gods, nemlig fem læster sild, med en skipper ved navn Herman Smakkarth til Eders egne og stad, at lægge på lager i en Hannes Springenbergs hus og i hans hånd og at anvende til hans fordel. Men nu havde samme Jens Karlsen erfaret, at samme gods eller betalingen for samme var blevet beslaglagt hos samme Hannes Springenberg af Eder eller Eders officialer og sendebud og til prøvelse af sandheden holdt i varetægt , hvad vi anerkender med tak, og vi anser det ikke for uretfærdigt på grund af folks og landenes forskellige stilling nu for tiden, men der består dog ingen mistanke med hensyn til denne Jens Karlsen, thi han havde både været for os på rådhuset og havde med sin herom aflagte ed på det hellige og med påberåbte troværdige vidner påvist, at han var og er den rette, sande, eneste og fuldstændige ejermand til alt det fornævnte gods. Vi anråber derfor Eder, herrer, med højst indtrængende bønner om, at I frit og fuldt ud af hensyn til Gud og retfærdigheden og vor bønfaldelse og sandfærdige bevidnelse skal værdiges og vil overgive, gengive og tilbagegive denne Jens Karlsen fornævnte gods eller betalingen for samme, hvilket vi til alt Eders bifald ønsker at gøre os fortjent til sammen med Eder og enhver af Eder, tilskyndet af formålstjenlig gensidighed. Lev vel i Kristus og hav det godt, idet I skal byde over os i alle forhold, som retten bestemmer. Givet under vor fornævnte stads segl i det Herrens år 1394 på martyren sankt Valentins dag.

1394. 14. februar. 148

Rådet i Stralsund bevidner over for rådet i Wismar, at de ni læster sild om bord på Bertold Stekemes's skib, der er kapret og ført til Wismar, retmæssigt er købt, indladet og indsaltet 'efter overenskomst mellem hansestæderne', *og at Bertold Stekemes* 'intetsteds i Danmark eller i Eders fjenders lande er borger eller indbygger og dér ikke har nogen ejendom eller noget tilholdssted, og at han heller ikke fører nogens penge eller gods med sig derfra'.

Original i Lübeck.

1394. 17. februar. Odense herredsting. 149

Tingsvidne af Odense herredsting om, at Lars Wether har pantsat sin lod i en øde gård ved Snestrup by i ti år til Mads Jensen, borger i Odense, for to skilling grot.

Original i rigsarkivet.

Henneke Ebbesen, foged i Odense herred, Anders Andersen, Jens Tordsen, Werneke Grote, Otto Grote, Klaus Markvardsen, Niels Jakobsen af Tommerup og Povl Jakobsen af Snestrup til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi i det Herrens år 1394 tirsdagen før dagen for sankt Peters stol[1]) var til stede på Odense herredsting, så og hørte, at en Lars kaldet Wether fremstod der og efter overvejelse og af egen drift til nærværende brevfører Mads Jensen, borger i Odense, pantsatte al den part og ejendomsret, der fordum tilhørte ham i en øde gård ved Snestrup by mod nord, med alle dens tilliggender for to skilling grot for fulde ti år frem i tiden. Givet under vore segl år, dag og sted som ovenfor.

1) 22. februar.

1394. 17. februar. Hammershus. 150

Konrad Iserenvord, væbner, høvedsmand på Bornholm, erklærer, at de fire læster sild, som Albert Kræmmer rejser med, tilhører ham.

Original på nedertysk i Lübeck.

Jeg Konrad Iserenvord, væbner[1]), høvedsmand på borgen og i landet Bornholm, beder for denne nærværende brevviser Albert Kræmmer, alle, der ser, hører eller læser dette brev, om, at de ikke tillader, at han skulde lide nød eller blive skadet på sit gods og på sin person; thi de sild, nemlig fire læster, der er mærket med dette mærke (*bomærke*), og som han rejser med, de tilhører mig og ingen anden. Skrevet på Hammershus, i det Herrens år 1394 fredag efter sankt Valentins dag. Til et vidnesbyrd har jeg trykt mit segl på dette brev.

1) teksten har *knape van wapen*.

1394. 22. februar - 1395. 22. februar. 151

Peder Vrese og Konrad Unrowe, Rostocks kæmnere, aflægger regnskab for årets indtægter og de deraf afholdte udgifter.

Original i Rostock.

Det skal være vitterligt, at i det Herrens år 1394 har de herrer Peder Vrese og Konrad Unrowe, kæmnere[1]), af kæmnerbordet i et helt år fra 22. februar i året (13)94 indtil nævnte (dag) (13)95 oppebåret nedenfor nævnte ..... Kæmnernes udgifter i det Herrens år, der foran er anført på den anden side[2]) ..... Fremdeles gav de ud til ..... hr. Johan Wulf 10 mark til rejseunderstøttelse til Danmark..... til Vurworwe 10 mark til rejseunderstøttelse til Danmark sammen med Johan Wulf..... Fremdeles til den rejse, der blev foretaget til Ålholm af de herrer Johan v. d. Aa og Henrik Witte, udgav de ..... Ialt 157 mark og 8 skilling. Fremdeles udgav de Judica søndag[3])..... fremdeles 3 1/2 mark og 4 skilling for 1/2 tønde ål til en rejse til Skåne.....

1) således gengives tekstens *magistri uadii.* - 2) indtægterne er ført på forsiden, udgifterne på bagsiden af originalen. - 3) 5. søndag i fasten, i 1394 5. april.

1394. 23. februar. 152

Rådet i Flensborg bevidner, at Mathias Bekker, borger sammesteds, retmæssigt er kommet i besiddelse af de fem læster sild, der nu er beslaglagt i Lübeck.

Original i Lübeck.

Rådmændene i Flensborg til de vise og gode mænd, borgmestrene og rådmændene i staden Lübeck, vore elskede venner.

Vi meddeler og erklærer klart gennem dette brev, at i vor nærværelse har Thomas, Peder og Tue Bekker samt Markvard Smed, vore borgere, troværdige mænd, med fingrene løftet mod himlen under lovformelig edsaflæggelse bevidnet, at nærværende brevviser Mathias Bekker, vor borger, hverken med fremmedes penge eller gods imod Eders vilje og forskrifter, men med egne penge og som befuldmægtiget med vore borgeres gods uden medvirkning af nogen fremmed fra vor stad har erhvervet og ladet salte de fem læster sild, der nu er beslaglagt i Eders stad. Derfor beder vi Eder, gode mænd, om, at I skal værdiges at befordre og lede samme Mathias Bekker til med Eders gunst og hjælp fuldt ud og ufortøvet at generhverve, opnå og besidde de fornævnte fem læster sild.

Givet i det Herrens år 1394 dagen før den berømmelige apostel Mathias' dag med vort sekret påtrykt på bagsiden af dette brev til vidnesbyrd om det fornævnte.

1394. 25. februar. Nyköping. 153

Dronning Margrete stadfæster Lundekirkens privilegier, således som de indeholdes i kong Olufs stadfæstelse af 1385 17. august.

Original i det svenske rigsarkiv.

Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrste af Danmarks rige, til alle, der får dette brev at se, hilsen og oprigtig kærligheds tilvækst.

Eftersom vor såre kære søn kong Oluf - lykkelig ihukommelse - i sin tid af særlig nåde overdrog og tilstod provst, dekan, ærkedegn og hele kapitlet ved kirken i Lund visse nåder, friheder og privilegier og gavmildt stadfæstede de af hans forfædre Danmarks konger tilståede, som det klart vil kunne ses i hans herom affattede åbne brev[1]), stadfæster vi, der ønsker at omfatte hans bestræbelser på dette punkt med velvillig gunst, med dette brev de samme nåder, friheder, immuniteter og privilegier, som med alle de vilkår, betingelser og artikler, indeholdt i vor fornævnte søns brev, for fremtiden skal gælde for samme provst, dekan, ærkedegn og hele Lundekirkens kapitel, idet vi under trussel om vor nådes fortabelse strengt forbyder, at nogen af vore fogeder eller sammes officialer eller nogen som helst anden, hvilken stilling eller stand han end indtager, drister sig til på nogen måde at anfægte eller forulempe dem eller nogen af dem i modstrid med denne vor nåde, som er bevilget dem af vor søn som ovenfor omtalt og af os, såfremt han ønsker at undgå vor kongelige harme. Til sikrere bevis på denne vor stadfæstelse og nåde er vort segl hængt under dette brev. Givet i Nyköping i det Herrens år 1394 dagen efter apostlen St. Mathias' dag.

1) jf. 1385 17. august, DRB. IV 2 nr. 603.

1394. 28. februar. Nyköping. 154

Fikke van Vitzen, ridder, kvitterer dronning Margrete for 900 lødige mark, for hvilke han havde solgt hende Påbonäs i Möre og sit og sin søsters øvrige gods i Sverige.

Original på svensk i rigsarkivet.

Jeg Fikke van Vitzen, ridder, erkender med dette mit åbne brev over for alle nulevende og fremtidige, at jeg efter min egen vilje, således at jeg er fuldstændig tilfreds, har oppebåret 900 lødige mark af den hæderlige og værdige fyrstinde fru Margrete, af Guds nåde Sveriges og Norges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og af hr. Jakob Mus, Jakob Absalonsen og af bymændene i Malmø og Ystad på hendes vegne for det gods, som jeg solgte hende, hvilket er Påbonäs, som ligger i Möre, og for alt det gods og den ret, min søster og jeg ejede og havde i Sverige, og i særdeleshed den ret, vi arvede efter vor broderdatter, Arnold van Vitzens datter, hvilken fornævnte gård, gods og ret jeg solgte hende med god vilje, og efter at jeg har oppebåret denne fornævnte pengesum efter min egen vilje og til min tilfredshed, som ovenfor sagt, da lader jeg og mine arvinger denne min fornævnte fru dronningen og hendes arvinger og alle dem, som på hendes vegne har lovet[1]) mig for de penge, være kvit, fri og aldeles fritaget for de fornævnte 900 lødige mark, således at fornævnte dronning Margrete og hendes arvinger og alle de, der på hendes vegne har lovet[1]) for de penge, herefter ikke skal lide eller få nogen nød, påmindelse eller kval for denne fornævnte pengesums skyld. Og jeg og min søster og vore arvinger skal ikke få nogen yderligere påtale eller krav på fornævnte pengesum og fornævnte gård, gods og ret, som ovenfor sagt, fordi der i alle disse fornævnte punkter på alle måder er sket os fyldest, således at vi er tilfredse. Og hvor det brev end findes, som jeg havde på de 900 lødige mark, da skal det være magtesløst og aldeles dødt, således at det ikke efter denne dag skal komme nogen til skade eller tynge. Og jeg og mine arvinger forpligter os til fast og ubrydeligt at overholde alle disse ovenanførte punkter på alle måder som ovenanført uden enhver form for argelist og udflugter. Til yderligere sikkerhed og bevis for alle disse fornævnte punkter har jeg fornævnte hr. Fikke van Vitzen, ridder, hængt mit segl under dette brev med ja og samtykke, og til vidnesbyrd beder jeg de ærlige mænd hr. Predbjørn Podebusk, hr. Klaus Hogenskild, riddere, Nicolaus v. Skarsow, Kristian Holk, Mogens Munk og Lydeke van Berge, væbnere, hænge deres segl under dette brev. Givet i Nyköping i det Herrens år 1394 lørdagen før søndagen Esto mihi.

1) d.v.s. stillet sikkerhed.

1394. [Efter] 1. marts. Lübeck. 155

Reces af hansedagen i Lübeck.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-21) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1394 på fastelavns søndag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i staden Lübeck, nemlig fra Hamburg Kristian Ritter og Markvard Screye, fra Stralsund Gregor Swerting og Arnold v. Soest, fra Greifswald Arnold Letzenitze og Lorenz Bokholt, fra Stettin Henrik Sotebotter, fra Kolberg Vincent Holk og Pardam v. Braunschweig, fra Preussen: Henrik Hetveld fra Thorn, og fra Elbing Johan v. Herford, fra Zuidersøen: fra Kampen Jan Schilder og Wighard Schursack, fra Zierikzee Pieter Dideriksen og Ilies Hoppenbeer, fra Amsterdam Hendrik van Muiden, fra Livland: fra Riga Tideman van der Halle, fra Dorpat Winold Klinkrode, fra Reval Johan Stoltevot, fra Lübeck de herrer Gerhard v. Attendorn, Henrik Westhof, Johan Pertzeval, Thomas Morkerke, Johan Nyebur, Bruno Warendorp, Henrik v. Hachede, Bertold Kerkring og Herman Dassow, og gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager.

<1> .....[1])

<2> Endvidere har stæderne skrevet til købmanden i Flandern, at de skal bekendtgøre for deres folk, at ingen må sejle gennem Øresund under trussel om fortabelse af liv og gods så længe, indtil stæderne beordrer dem noget andet, og at de skal meddele dette videre til købmanden i England og andre stæder, hvor der er behov for det.

<3> .....[2])

<4> Fremdeles var hertug Johan af Mecklenburg, hans råd, de fra Rostock og fra Wismar hos stæderne, og stæderne klagede til dem over den skade, der er påført hansekøbmanden og stadig hver dag øves af dem og deres folk og deres hjælpere fra landet Mecklenburg, udgående fra de to havne Rostock og Wismar og tilbage. Dertil svarede de og anmodede om, at man hjalp dem med, at deres herre blev løsladt, og at man stillede skaden i bero, indtil han blev løsladt. Så skulde han visselig yde stæderne ret derfor. Forholdt det sig imidlertid således, at han afgik ved døden og ikke blev løsladt, så vilde de, nemlig hertug Johan og hans to stæder, yde stæderne ret derfor. Det vilde stæderne ikke godtage og svarede dertil, at kongen, så længe han var fri, viste købmanden al mulig godhed; men denne skade var sket, mens han var i fangenskab. Derfor kunde de ikke rejse klage mod ham. Endvidere forhandlede stæderne

med dem om at skabe fred på havet, således at der ikke mere var anledning til nogen skade. Dertil svarede de, at de ikke kunde lade deres forsvarsstyrke opløse, medmindre de var sikre på hjælp til, at deres herre kunde løslades. Hertil blev der svaret dem, at der i deres krig ikke var behov for deres forsvar mod stæderne, men at de skulde sørge for, at der ikke blev voldt købmanden skade af deres folk. Således skiltes de på dette tidspunkt herfra uden afgørelse. Men før det tidspunkt, da de skiltes herfra, havde de tydeligvis forklaret sig yderligere over for dem fra Preussen og fra Livland. Derfor blev der efter stædernes råd indledt andre forhandlinger med dem fra Rostock og fra Wismar, således at disse igen kom hertil. Så indkaldte stæderne da dem fra Hamburg, Preussen og fra Livland for at føre forhandlinger mellem stæderne og dem[3]). Da krævede de ligesom tidligere erstatning af dem[3]) for skaden og fred på havet, således at der ikke mere var anledning til nogen skade. Dertil svarede de for det første, at hvilken skade der var anrettet ud fra de tre riger[1]), var den sket med ret og med ære. Det punkt vilde de have ret i, (nemlig) at de i den sag helt havde varet deres ære. Det blev ikke godtaget. Med henblik på den anden skade, som var sket fra venneland og til venneland, anmodede de om at vide, hvor stor summen deraf var. Det drøftede stæderne og meddelte dem summen af det, de kendte til, med forbehold for det, som de ikke kendte til. På det gav de stæderne deres svar skriftligt, som det står skrevet herefter: Kære ærlige herrer (*o.s.v.* = *nr. 157*). Da dette svar var blevet læst op for stæderne og ikke tilfredsstillede dem, da blev der forhandlet yderligere med dem om, at de skulde levere alt det gods tilbage, som der stadig var noget af, det være sig skibe, eller hvilket gods det end måtte være, med undtagelse af de skibe, der var bygget til deres forsvar. Ønskede de at beholde dem, så skulde de købe dem af dem, som de tilhører, eller lade dem ske fyldest derfor. Angående den anden skade, der var voldt fra venneland, så delte de den således, at det, som var sket, (og) som deres herre havde deltaget i til søs, vilde de ikke stå inde for alene, men deres herre og de vilde i fællesskab komme til rette derom. Det vilde stæderne ikke godtage, og de har henvist det til forelæggelse for deres råd. Men (angående) den anden skade, som deres herre ikke havde været delagtig i, (og) som var sket udgående fra deres havne og tilbage, underkastede de sig stædernes afgørelse og føjede sig her efter stædernes vilje og bad dem om en udsættelse deraf til førstkommende sankt Hans dag til midsommer. Da spurgte man dem, hvilken sikkerhed de vilde stille derfor. Dertil svarede

de, at stæderne også skulde have fuldmagt med henblik på, hvilken sikkerhed de vilde have for det og som var rimelig for dem, og de anmodede som før indtrængende om, at man skulde hjælpe dem, så at deres herre blev løsladt; da skulde alt så vist blive godt. Da blev de spurgt, hvad de krævede af stæderne, at de skulde gøre for dem. Da anmodede de om, at man til gavn for deres herre skulde kræve af dronningen, at hun vilde tage imod en rimelig løsesum fra deres herre; stæderne skulde have fuldmagt over deres herre med henblik på alle retslige afgørelser, ved forlig eller i venskab og vedrørende løsepenge. Hvis dronningen ikke ønskede at gøre dette, så skulde stæderne da yde hjælp i deres krig mod dronningen. Hertil svarede stæderne dem, at de tidligere, som de godt vidste, havde holdt møde med dronningen derom og ydet store omkostninger og udgifter derpå. Således vilde de fortsat gerne skrive deres breve derom til dronningen og stille krav og arbejde til gavn for deres herre, så godt de på nogen måde kunde; men at deltage med dem i deres åbenlyse krig det var de, der er forsamlede her, ikke bemyndigede til, og de har henvist det til forelæggelse hver for sit råd, og det blev forlangt af dem[3]), at de i mellemtiden ved tilbageleveringen af det gods og de skibe, der stadig er forhånden, og ved at skabe fred på havet skulde vise sig så (imødekommende), som de selv indtrængende anmodede om, at stæderne gjorde til fordel for dem; thi den ene gode vilje kunde da danne forbillede for den anden. Dertil har de sagt, at de vilde gøre det efter deres formåen, og de har allerede påbudt og vil fremover påbyde alle dem, der sejler ud fra deres havne og derind igen, at de ikke skal volde den købmand skade, der sejler fra venneland og til venneland. Gjorde de dette og mere til, så skal de og deres gods ikke længere nyde nogen beskyttelse i deres stæder og havne. Og de havde også allerede foranstaltet dette og vilde også fremover foranstalte det i alle landsbyer ved kysten,(nemlig) at man ikke skulde indføre noget godt i landet, som kom til landet.

Lübecks og Hamburgs eksemplar:

<5> *mangler*

Stralsunds eksemplar:

<5> Fremdeles angående den store, alvorlige skade, der som forskelligartet sørøveri og drab i lange tider er voldt og fortsat voldes hansekøbmanden til søs, skal stæderne hver hjemme i sit råd drøf-

te, hvad man vilde gøre i denne sag, for på næste møde at blive enige derom, med mindre der i mellemtiden bliver bestemt noget andet mellem dronningen og kongen.

<17> *se nedenfor*

<17> Endvidere har stæderne skrevet til dronningen, at de ønsker at holde et møde med hende og hendes råd i Danmark til midsommer på sankt Hans dag angående kongens løsladelse og for at kræve (erstatning for) hansekøbmandens skade[5]).

<6> Fremdeles angående den store alvorlige skade, der som forskelligartet sørøveri og drab i lange tider er voldt og fortsat voldes hansekøbmanden til søs, så er stæderne, forsamlede her på dette tidspunkt og til møde, blevet enige om, at de vil skabe fred på havet mod sørøverne, så at købmanden kan sejle trygt, og at enhver trofast vil hjælpe den anden hermed på den måde, som det står skrevet herefter:[6]) Nemlig således at de fra Lübeck skal udruste seks kogger, bemandet med gode krigere, således at forstå: 100 krigere på hver enkelt kogge. Og til hver enkelt kogge skal der høre en "schute" og en "snekke". De fra Stralsund skal udruste fire kogger med 400 krigere på samme måde. De fra Greifswald, Anklam, Wolgast og Demmin to kogger med 120 krigere på samme måde. De fra Stettin, Stargard, Gollnow, Gartz, Greifenhagen, Alt-Damm og fra Kammin to kogger med 200 krigere på samme måde. De fra Kolberg, Rügenwalde, Stolp, Treptow, Greifenberg og fra Wollin to kogger med 80 krigere. De fra Preussen ti kogger med 1000 krigere på samme måde. De fra Kampen to kogger og fire "Rhinskibe"[7]) med 300 krigere på samme måde. De fra Dordrecht, Amsterdam, Stavern, Harderwijk og fra alle de stæder, der ligger ved Zuidersøen, med undtagelse af dem fra Kampen skal udruste to kogger med 200 væbnede mænd, som det er skrevet ovenfor. De fra Zeeland skal udruste fire kogger med 400 væbnede mænd, som det er skrevet ovenfor. De fra Livland skal udruste to kogger med 200 væbnede mænd på samme måde. I hver enkelt kogge skal der altid blandt de 100 væbnede mænd være 20 gode skytter med

deres fulde udrustning og med gode, kraftige armbrøster. Denne forsvarsstyrke er fastsat således, som det står skrevet ovenfor, og det har hver enkelt af stæderne, forsamlede her, henvist til forelæggelse for deres råd med henblik på at sende et svar derpå til de herrer rådmænd i Lübeck 14 dage efter førstkommende påske, og disse skal ufortøvet skrive videre til alle de andre stæder, som for øjeblikket er forsamlede her, således at enhver ved, hvad han skal rette sig efter. Men til pinse skal de allerede være i den forfatning, som står beskrevet herefter, (nemlig) at alle koggerne og mændene fra Zuidersøen og Holland og Zeeland skal gøre sig rede, så at de alle førstkommende pinse er klar til med den første vind at sejle ud sammen med hele flåden af alle handelsskibe fra Flandern og fra England ind i Øresund og at samles dér eller et andet sted, hvor de nu beslutter det, og dér skal alle indfinde sig og vente på hinanden; og alle koggerne og mændene fra stæderne fra den vendiske side, fra Preussen og fra Livland skal gøre sig rede til førstkommende pinse med hele deres flåde sammen med alle de skibe, der vil sejle ud fra deres havne, at sejle til Gellen for at forsamles dér og for at sejle ind i Øresund til flåden fra Zuidersøen, så snart de får at vide, at de (andre) er der, og når de er forsamlet dér, så skal hele flåden på begge sider blive liggende sammen med "fredekoggerne" og gøre, hvad høvedsmændene byder dem; for på dette tidspunkt, hvor høvedsmændene giver dem tilladelse til at sejle under trussel om fortabelse af liv og gods, da skal man fælde dom, hvis nogen forbryder sig mod det, som den forordning foreskriver, der blev udfærdiget i Köln i år (13)67[a]), og hver enkelt stad skal påbyde sine borgere, som agter at sejle gennem Øresund, at de udruster sig med gode våben. Forholdt det sig yderligere således, at en skipper[b]), styrmand, skibsmand[b]), bådsmænd eller andre frie løse folk, som var fra stæderne i dette forbund, skulde gå over til dem, der volder købmanden skade, da skal disse være retsløse i alle dette forbunds stæder og havne til evige tider. Skulde det fremdeles ske, at nogen stad blandt de forskrevne stæder, som er udpeget til at hjælpe de andre stæder, ikke var dem til hjælp, så skal denne stads borgere og købmænd ikke have noget fællesskab med alle de stæder, der er i dette forbund, således at man ikke må sælge til eller købe af dem, og at de ej heller må søge nogen af stædernes havne for at sejle derind eller ud derfra eller for at laste eller losse inden for et tidsrum af ti år. Og skulde det ske, at nogen fra stæderne inden for det tidsrum købte gods af dem eller solgte, lastede eller lossede, så vilde han have sat lige så meget gods over styr,

som han havde købt af dem eller solgt, lastet eller losset, og det skulde tilfalde den stad, som de var udpeget til at hjælpe, på den betingelse, at staden havde opfyldt sin fulde forpligtelse, som det er skrevet ovenfor. Og skulde det forholde sig således, at en stad manglede hjælp fra nogle af de stæder, som det er pålagt at hjælpe den, da skal den meddele det til de andre stæder, for at man kan overholde det, således som det er skrevet ovenfor. Herom er der sendt breve til de stæder, som ikke er til stede her, og som er udpeget til at hjælpe de andre, med den ordlyd, som står herefter. Kære venner. Vi anmoder Eder om (*o.s.v.* = *Hanserec. IV 178 nr. 198*)[10]).

<7-8> .....[11])

<9> Fremdeles for at bære disse omkostninger er stæderne blevet enige om, at man skal opkræve pundtold af dem, der måtte være i dette forbund og ikke er skikkede til denne forsvarsstyrke og ikke bidrager til den hverken med mænd eller med skibe og dog drager nytte af havet, hvor de end måtte være beliggende, således at man af ethvert pund grot skal betale to grot, af seks mark lybsk otte lybske penninge, af ni mark stralsundsk en[12]) skilling stralsundsk, af en mark preussisk 15 preussiske penninge, af tre mark rigask ni lybske penninge, af seks mark vinkenoger otte vinkenoger, ligemeget hvorhen han vil sejle. På samme måde skal skipperne af deres skibe betale halv pundtold[13]). Og af deres gods og købmandsvarer, som de medfører, skal de ligesom de andre købmænd betale, hvad der rækker ud over deres forplejning. Stæderne vil for øjeblikket fritage borgerne fra Hamburg for pundtolden på grund af de store omkostninger, som de fra Hamburg har haft og stadig har med at skabe fred på Elben. Denne pundtold skal man opkræve i hver enkelt stad, når man sejler ud af havnen, af de stæder og folk, der i overensstemmelse med deres ed ikke bidrager til denne forsvarsstyrke, og herom skal man udstede breve, som de skal medføre til den anden handelsplads, som de sejler til. Hvis nu nogen var sejlet ud fra en havn, hvor man ikke oppebærer pundtolden, for eksempel fra England, fra Flandern eller andetsteds fra, og han ikke medførte noget brev derhen, hvor han ankom, så skulde han erlægge sin pundtold dér. Men hvis nogen kommer fra Østersøen og vil i retning af Zuidersøen eller Vesterhavet, så behøver han ikke at erlægge pundtold i Hamburg, hvis han medfører et brev på, at han har erlagt den dér, hvorfra han er sejlet ud. Og kommer der en vestfra og er sejlet ud (fra en havn), hvor han ikke har betalt nogen pundtold, så skal han erlægge sin pundtold i Ham-

burg, og vil han videre østpå, så skal han være fri herfor, indtil han kommer til den handelsplads, som han vil til. Og havde han betalt pundtold dér, hvor han sejlede ud fra, så skulde han dermed være fri, hvis han medbragte breve derom. Og i disse fornævnte breve, som de skal medbringe, skal være indeholdt, hvor meget de har erlagt i pundtold og endvidere for hvilket gods og for hvor meget gods og på hvilket tidspunkt. Man skal oppebære pundtolden til brug for de hansestæder, som har været med til at udruste koggerne, og aflægge regnskab herfor, (nemlig) når stæderne samles for at dele den efter mandtal. Fremdeles skal tidspunktet for denne opkrævning af pundtolden være førstkommende påske, og den skal vare et år, at forlænge efter hansestædernes behag. Skulde det forholde sig således, at der forfalder nogen pundtold i Skanør for dem, der kommer til "dat Hol", så skal fogeden fra Kampen oppebære den, og han skal overdrage den til dem fra Lübeck til hansestædernes brug, og hvad der kommer ind i Falsterbo, det skal hver enkelt foged fra stæderne opbevare på deres fed; men med hensyn til det, der forfalder i Skanør på det fed, der bruges af dem fra Zierikzee, kommer der en edsvoren foged fra deres råd, og han skal oppebære det under ed og overdrage det til fogeden fra Kampen. Men fogeden fra Kampen skal pålægge ham, at han skal oppebære det.

<10> Skulde det forholde sig således, at der på det forskrevne forbunds vegne pålægges nogen fornævnt stad bevisførelse, så skal de andre stæder i den sag forblive trofaste over for denne, så længe indtil de får et forlig i sagen, således som man tidligere har gjort det i krigen med Danmark[14]).

Lübecks og Hamburgs eksemplar:

<11> Alle dem, der ikke gør brug af købmandens rettigheder og ikke er med i stædernes forbund og som ikke har modtaget breve om stædernes påbud, nemlig om Skånefarten,

Stralsunds, Danzigs og Thorns eksemplar:

<11> Fremdeles har stæderne drøftet den sidste Skånefart, således at alle dem, der ikke gør brug af købmandens rettigheder og ikke er med i stædernes forbund og ikke har modtaget breve om stædernes påbud,

kan man, hvis deres sild er blevet beslaglagt, give den tilbage, hvis de beviser, at de ikke hører til blandt hansestæderne, og aflægger ed på, at de ikke handler til gavn for andre end sig selv.

<12> .....[15])

<13> Vilde man fremdeles anklage nogen for, at han mod stædernes påbud havde opsøgt Skåne eller Danmarkssiden for at salte sild, så skal han med sin ed rense sig derimod, hvis man ikke kan bevise det om ham.

<14> Desuden har stæderne drøftet de borgere fra Preussen, som sidste efterår har saltet sild på Danmarkssiden og i Skåne. Herom har stæderne sagt følgende til sendebudene fra Preussen, at overenskomsten blev vedtaget med tilslutning fra hansestæderne og deres udsendinge fra Preussen, som var til stede her med fuldmagt, således at hver enkelt skulde meddele det til sine borgere. De, som ikke har fået det meddelt, har i den sag ikke begået nogen forseelse, som krænker deres ære. Men godset er gået tabt og skal tilfalde den stad, som de er borgere i, og den, der her har fået beslaglagt gods, hans (gods) skal forblive beslaglagt så længe, indtil den stad, som det bør tilfalde, skriver hertil om, hvem man skal give det til. De fra Lübeck, fra Hamburg og fra Livland har tilsluttet sig dette, og alle de andre stæder har henvist det til forelæggelse for deres råd.

<15>.....[16])

<16> Desuden har fru dronningen af Norge o.s.v. sendt breve hertil, idet hun beklager, at hun ikke har sendt sit råd til dette møde. Brevene lyder, som det står skrevet herefter. Vor oprigtige gunst (*o.s.v. = nr. 139*)[17]).

<17> Derfor har stæderne berammet et møde, fordi de gerne vil have deres folk til møde i Danmark hos den fornævnte fru dronning førstkommende sankt Hans dag til midsommer, et møde som der er skrevet et brev til hende om af den ordlyd, som det står skrevet herefter. Højbårne, berømmelige fyrstinde (*o.s.v. = nr. 175*)[18]).

<18> Fremdeles har rådsudsendingene fra Preussen meddelt stæderne og klaget over store og alvorlige skader, der adskillige gange er voldt deres folk i form af sørøveri og strandingsgods udgående fra Danmarks rige, og de har indtrængende anmodet stæderne om, at stæderne, hvis dronningen ikke vilde give dem deres ret i sagen efter privilegiernes anvisning, da vilde hjælpe dem med at kræve denne under trussel om krig. Hertil har stæderne svaret dem således, (nemlig) at de vil holde et møde med dronningen og i fællesskab alvorligt og strengt vil kræve erstatning af hende lige trofast, hvad angår den enes skade som den andens. Efter at have hørt dronningens svar derpå, da vil de gerne drøfte det yderligere.

<19-21> .....[19]).

1) § 1 handler om afsendelse af et brev til hertugen af Stettin om Odertolden. - 2) § 3 handler om købmændenes klager over brud på privilegierne i England. - 3) d.v.s. Rostock og Wismar. - 4) d.v.s. Danmark, Norge og Sverige. - 5) § 5 og § 17 mangler i Danzigs og Thorns eksemplar. - 6) det efterfølgende er opbygget med forbillede i forbundet af 1367 19. november, DRB. III 8 nr. 92. - 7) handelsskib, der sejler på Rhinen. - 8) jf. note 6 ovenfor. - 9) teksten har i første tilfælde *schiphere*, i det andet *schipman*, der skelnes tilsyneladende mellem en skipper, der også er skibsejer, og en skipper, der blot er skibsfører, jf. også DRB. III 8 nr. 92 note 2. - 10) rettet til stæderne i Pommern om udrustningen af skibene. - 11) § 7 handler også om breve angående udrustningen af skibe, § 8 om en udsending til Bremen i samme anliggende. - 12) Stralsund-, Danzig- og Thornhåndskrifterne har 12 skilling, hvilket muligvis kan være rigtigere. - 13) d.v.s. af skibenes værdi, jf. Schäfer, Die Hansestädte s. 435 samt DRB. III 8 nr. 92 note 3. - 14) d.v.s. i 1367-1369. - 15) § 12 handler om forholdet til dem, der uden tilknytning til stæderne driver handel med dem. - 16) § 15 handler om brev til Gotland på de preussiske stæders opfordring. - 17) i tre af håndskrifterne kort formuleret: har dronningen sendt breve til hansestæderne med denne ordlyd. Vi Margrete, af Guds nåde Norges (*o.s.v. = nr. 139*). - 18) i tre af håndskrifterne kun i forkortet form: Stædernes svar. Vor tjenstvillige o.s.v. Højbårne, berømmelige fyrstinde (*o.s.v. = nr. 175*). - 19) § 19 handler om valg af oldermænd m.fl. for købmændene i Flandern, § 20 om, at Lübeck med breve skal gentage opfordringen til stæderne om at være rede til pinse, og § 21 om, at ingen skal sejle ud før pinse.

[1394. Efter 1. marts]. 156

De preussiske stæders tilføjelser til recessen af 1394 [efter] 1. marts.

Afskrift på nedertysk i Thorn og Danzig.

Dette findes ikke i stædernes reces.
<1-2> .....[1])

<3> Fremdeles har vi også forhandlet om skader(, påført os) af Danmark. Hvis dronningen ikke vilde yde os ret for uret, og vi kunde opnå hjælp fra vor herre højmesteren og også fra andre venner, således at vi selv o.s.v. Derpå svarede de os som før, men hvis det skulde komme så vidt, så kunde det vel være muligt, at man vilde være gunstigere stemt over for os end over for dronningen.

<4> .....[2])

<5> Desuden har stæderne sendt breve til dronningen af Danmark angående skaden(, påført os) på Bornholm o.s.v.

1) § 1 handler om handelen på Novgorod, § 2 om en sending guld og sølv til Livland. - 2) § 4 handler om en lybsk sendefærd til Bremen på hansestædernes vegne.

[1394. Omkring 1. marts[1]). 157

Stæderne Rostock og Wismar beder de øvrige hansestæder om hjælp til løsladelse af kong Albrecht af Sverige og stiller erstatning i udsigt for de skader, som Mecklenburgerne og deres forbundsfæller til søs har forvoldt hansestæderne.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Kære ærlige herrer og gunstige venner, stædernes rådsudsendinge, for tiden forsamlet til møde i Lübeck.[2])

Eftersom stædernes udsendinge, der var til stede på det møde, som vor herre, hertug Johan, hans råd og stæderne holdt i Skanør og Falsterbo[3]) med den høje fyrstinde, fru Margrete, dronning af Norge, som modpart angående løsladelsen af vor kære nådige herre kong Albrecht af Sverige, godt kan huske, at vor herre, hertug Johan, hans råd og stæderne Rostock og Wismar højtideligt erklærede sig indforstået med, at stæderne skulde have uindskrænket bemyndigelse til at yde enhver form for ret, forlig, mindelig afgørelse og betaling for kongens løsladelse, og til alt, hvad der kunde have freden for øje, hvilket jo desværre alligevel ikke kunde hjælpe dem over for dronningen, og (at disse) ydmygt bad om, at stæderne måtte stå bi med råd og dåd, for at kongen kunde blive løsladt; thi de havde i enhver henseende bemyndigelse over ham og gjorde derfor deres hertug Johan, kongen, deres land og stæder evig forpligtet, så beder vi fortsat indstændigt og med al mulig flid. Som I, ærlige herrer og gunstige venner, rådsudsendinge fra forskrevne stæder, fremdeles udmærket erindrer, (nemlig) hvorledes vor herre, hertug Johan, hans råd og stæderne Rostock og Wismar var hos Eder i ugen lige før fastelavn, hvor de med stor indstændighed bad, således som de tidligere havde bedt, om råd og bistand og erklærede sig rede, således som de tidligere i Skåne og ofte før havde erklæret sig indforstået med, at stæderne skulde have uindskrænket bemyndigelse til al ret, forlig, mindelig afgørelse og betaling for kongen(s løsladelse) o.s.v. Desuden talte I om den skade, der var forvoldt Eder, (og om) hvorledes det skulde gå med den. Derom bad vor herre, hans råd og vi med dem om, at I vilde stille den skade i bero, der var forvoldt Eder, (og) som vi ifølge ære og ret var forpligtet til at stå inde for, for Guds æres og almenvellets skyld, (og overlade den) til vor kære nådige herre, den fornævnte konge, om Gud i sin nåde vilde hjælpe ham, så at han blev løsladt, (og) så han da kunde øve ære og ret over for Eder for at godtgøre Eders skade,

sådan som vi håbede, at han bestemt vilde gøre. Skulde det ske, at kongen ikke vilde gøre dette, døde eller ikke blev løsladt, hvilket Gud måtte forhindre, så vilde vor herre og hans råd og de fra Rostock og Wismar sammen med dem angående den samme skade gøre over for Eder, hvad vi ifølge ære og ret vilde være forpligtet til at gøre over for Eder. Således beder vi fortsat i al ydmyghed og med indstændige bønner om, at Eders nåde og godhed vil stille den forskrevne skade i bero, således som vor herre, hertug Johan, og hans råd og fornævnte stæder har bedt og anmodet Eder om. Skulde det imidlertid ske, at vor herre, hertug Johan, hans råds og stædernes bøn i denne sag ikke kunde imødekommes ved Eders hengivenhed, (nemlig) at I ikke således vilde stille skaden i bero, så skal vor herre, hertug Johan, og hans råd, håber vi, og vi fra Rostock og Wismar angående den fornævnte skade gøre over for Eder, hvad vi ifølge ære og ret er forpligtet til, og vi vil i dette underkaste os den ærværdige og mægtige herre, højmesteren af Preussens afgørelse, hvis han vilde påtage sig at bilægge sagen. Skulde det ske, at han ikke vilde gøre det, (så foreslår vi,) at I da vælger én herre, og vi en anden for med ære og ret at underkaste os deres afgørelse og at bilægge (striden om) den fornævnte skade. Men kunde herrerne ikke blive enige om forliget, (så foreslår vi,) at den ærværdige herre, fornævnte højmester af Preussen, da skal være den øverste forligsmand i disse sager, hvis det vil behage hans nåde. Skulde det forholde sig således, at vor herre og hans råd ikke vil gøre som skrevet ovenfor, sådan som vi håber, at de uden videre gør, så vil vi fra Rostock og Wismar alligevel yde Eder ære og ret for den skade, der er tilføjet Eder, (og) som vi ifølge ære og ret er forpligtet til at stå inde for på enhver måde, som det står skrevet ovenfor. Skulde det forholde sig således, at vor herres og vort forskrevne tilbud i så henseende ikke var fyldestgørende, så vilde vi fra Rostock og Wismar og enhver af os for sig på helt redelig vis hjælpe til følgende: Hvis nogen er kommet til vore stæder og spærrede havne (med gods), der var sejlet fra venneland og til venneland og ikke til fjendeland eller derfra og ikke medbragte vore herrers fjender eller fjendegods, og (godset) befinder sig dér, så at det er under vor myndighed, (så foreslår vi,) at det skal gives tilbage til dem, som det tilhører. Er der blandt os nogen, som man vil anklage for (at have forvoldt) skade, (så foreslår vi,) at hvis han tilstår (denne), skal han erstatte den, (og) at hvis han ikke tilstår, hvad man i overensstemmelse med sandheden heller ikke finder ham skyldig i, skal han frikendes. Men den, som man i sandhed finder skyldig, han skal

ikke aflægge ed derpå. Angående de folk, der er til søs for at hjælpe vor herre, kongen, dem vil vi gerne holde i ave og i fuldkommen redelighed, som vi på bedste vis kan og formår, bidrage til at gøre, hvad det er os muligt, for at den købmand, der sejler fra venneland til venneland, som beskrevet ovenfor, kan forblive uantastet af dem. Frem for alt, kære herrer, hvis der i disse forskrevne punkter er nogen som helst mangel eller utilstrækkelighed, så vil vi, hyppigt nævnte stæder Rostock og Wismar, i ærlig tillid forblive hos Eder selv og i Eders hengivenhed med henblik på forlig, ret, mindelig afgørelse og fuldkomment venskab angående den skade, der er forekommet i vore havne, som det står skrevet umiddelbart ovenfor, og vi vil helt og holdent overholde alt, der kan sigte mod fred, forlig og god indbyrdes samdrægtighed i overensstemmelse med Eders råd. Kære ærlige herrer og venner. På denne forskrevne måde tilbyder vor herre, hans råd og vi vort forslag, og vi ønsker af inderligt hjerte, at I med råd og dåd overvejer den bitre nød, som vor kære herre, kongen af Sverige, lider, han, der i al sin tid har æret og begunstiget købmanden, (og) som hans søn, de andre herrer, riddere og væbnere, der er holdt fanget med ham, og vore arme folk lider, således som I godt formår (og) som I ofte er blevet bedt om det, så at de kan blive løskøbt for sølv og guld, og at kongen og hans søn ikke bliver frataget deres kongelige værdighed; thi i sandhed, det ved Gud for vist, at hvad vi har gjort, det har intet overmod, men vor egen ære og den bitre nød angående vor arveherres løsladelse tvunget os til. Og (vi) måtte for vor æres skyld ikke undlade dette, som I selv klart erkender, vi måtte åbne vore havne for vor herre og hans venner i denne krig.

1) brevet er optaget i 1394 1. marts § 4, i nr. 155. - 2) udstedernes navne er udeladt i afskriften. - 3) jf. nr. 82.

[1394. Omkr. 1. marts][1]). 158

Danzigs opgørelse over lidte tab, især ved Bornholm og i Danmark iøvrigt.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

<1> Summen af den skade, der først påførtes dem fra Danzig ved Bornholm i året (13)91, da hertugerne Johan den gamle og den unge begge var til stede og lovede dem fra Preussen sikkerhed for liv og gods, (udgør) 1158 mark preussisk minus en halv fjerding. Fremdeles den anden skade, der i året (13)93 påførtes dem fra Danzig ved Bornholm,

da hertug Johan den unge selv var til stede, og han med sine folk havde brandskattet landet, og da der var udråbt våbenstilstand over hele landet. Summen (udgør) 6156 1/2 mark preussisk og 17 1/2 læster sild, der ikke er opgjort i penge. Summa summarum (for skaden) ved Bornholm 7314 1/2 mark preussisk og 17 1/2 læster sild.

<2> .....[2]).

<3> Summen af det gods, som de fra Danzig har til gode i Danmark, (udgør) 2342 mark preussisk og 1222 pund grot. Heri er medregnet 936 pund grot, der var i Lubbert van der Bekes skib,

1) Opgørelsen er rimeligvis udfærdiget til brug for de preussiske stæders udsendinge til hansedagen 1394 1. marts, nr. 155. - 2) § 2 indeholder en opgørelse af de tab, som Mecklenburgerne og dem fra Stockholm har påført Danzig, ud over tabene ved Bornholm.

[1394. Omkr. 1. marts(?)][1]). 159

Bremens opgørelse over lidte tab i Danmark.

Afskrift på nedertysk i Bremen.

Fremdeles fratog dronningen af Danmark Henneke Holman en kogge i København. Den lovede hun at erstatte ham senere, og af den erstatning har han endnu 80 mark til gode, som han også skal have. Fremdeles fratog Henneke Limbæk Rolf Border og Henneke Schutte i Danmark (så meget) sild og smør og læder, at de ikke vilde have indvilget i en skadeserstatning på 120 mark for dette. Ligeledes fratog han Henneke Schutte to hingste og en hoppe, som han ikke vilde have afstået for 60 mark.

1) Opgørelsen er muligvis indgivet til hansedagen 1. marts.

[1394. Efter 1. marts - Før 7. juni][1]). 160

Kampen meddeler Lübeck[2]), at man er rede til at udruste fredeskibe, som vil være rede ved Skagen eller i Kalvsund til pinse.

Afskrift på nedertysk i Kampen.

Reverens og ære med al gunst foranskrevet.

Særlig kære venner. Måtte I behage at vide, at vor kære udsendinge Jan Schilder og Wighard Schursack, der nu på det sidste har været forsamlet med hansestæderne i Eders stad, har meddelt os en sådan aftale, som hansestæderne er blevet enige om for at skabe fred til søs, (og) at vi

i vor stad er blevet enige om at udruste fredeskibe, eftersom vore udsendinge er skiltes fra Eder i den overbevisning, at de andre stæder vil gøre det samme, og vi vil, om Gud vil, være rede førstkommende pinse og vil samles ved Skagen eller i Kalvsund og (være rede til) at sejle ud derfra. Og hvilket svar de fra Preussen og de andre stæder skriver til Eder, kære venner, det beder vi om at lade skrive tilbage til os med dette bud, og sørg også yderligere for dette i Flandern og i England, hvis det synes Eder nyttigt o.s.v.

1) brevet er udstedt, efter at Kampens repræsentanter var vendt tilbage fra forhandlingerne i Lübeck 1394 1. marts, jf. nr. 155, hvor man besluttede at samle fredeskibe til pinse, d.v.s. omkr. 7. juni. - I Kampenarkivet findes endvidere regnskabsnotitser om udrustningen af skibene, jf. indledningen i Dipl. Dan. - 2) at brevet er rettet til Lübeck, fremgår af overskriften i afskriftsamlingen: *Afskrift af brev til staden Lübeck.*

1394. 4. marts. 161

Rådet i Malmø erklærer, at Jens Rige og Klaus Søkeland, deres medindbyggere, selv har saltet seks tønder og en læst sild ned, som de nu afsender.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i Malmø til alle, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, idet vi offentligt erklærer, at de gode mænd Jens Rige og Klaus Søkeland, vore elskede medindbyggere, fremstod for os i vort rådhus og med udstrakte arme og fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde deres ed på, at enhver af dem sad inde med neden anførte gods, nemlig for det første Jens Rige seks tønder sild og Klaus Søkeland en læst sild, som de på deres egen og ingen andens bekostning havde saltet ned, og at de ikke havde til hensigt skjult eller fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sender de fornævnte gods frem over havets bølger. Af den grund anråber vi bønfaldende alle, til hvem disse måtte henvende sig, om, at de af kærlighed til Gud og retfærdigheden på ingen måde vil hindre disse eller deres sendebud eller befuldmægtigede med fornævnte gods, men velvilligt fremme dem i deres retfærdige sager. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til af alle, der gør dette. Til vidnesbyrd herom er vor bys sekret fæstnet til bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 onsdagen næst før søndagen Invocavit[1]).

1) 1. søndag i fasten.

1394. 5. marts. Åhus. 162

Tove Nielsen, væbner og høvedsmand på borgen Åhus, bevidner for rådet i Lübeck, at Hans Lemgo er hans svend, og at de seks læster sild, de har indladet i Lydeke Knops skib, er saltet ned i Ystad og tilhører dem.

Original i Lübeck.

Jeg Tove Nielsen, væbner og høvedsmand på borgen i Åhus i Skånes land i Danmarks rige, hilser med dette brev på det inderligste med den herre Jesus Eder, fremsynede mænd og hæderværdige herrer, alle borgmestre samt rådmænd i staden Lübeck, højtelskede venner, idet jeg da i den sundeste forfatning meddeler Eder og åbenbart erklærer med dette brev, at nærværende brevviser Hans Lemgo vedblivende er min tjener hver dag til at forrette alle mine sager i hvert enkelt tilfælde. Denne har fra landet bragt seks læster sild med sig ad søvejen i Lydeke Knops skib, hvilke tilhører mig og denne og er saltet ned i Ystad. Disse nævnte seks læster tilstår og erklærer jeg med fuldstændigt sandfærdige ord tilhører ikke en borger eller borgertjener eller nogen anden, hvilken stilling han end indtager, i Tysklands lande men kun mig og denne tidligere anførte Hans Lemgo. Derfor bønfalder jeg til gengæld Eder med desto større ønske om, at I ikke forsøger at lægge hindringer i vejen for omtalte seks læster sild, men at de frit oplades til denne, at råde over til vort brug i hvert enkelt tilfælde bedst muligt. Til større forsikring for erklæringen er vort segl hængt under dette brev. Skrevet i Åhus i det Herrens år 1394 torsdagen næst efter fastelavnssøndag.

Sildetønderne findes forsynet med dette mærke (*bomærke*).

1394. 5. marts. Skam herredsting. 163

Tingsvidne af Skam herredsting om, at Peder Ravn, sognepræst i Skamby, har skaffet sig vidnesbyrd om, at fru Katerine af Stensby, enke efter hr. Jens Povlsen, ridder, har overdraget præstebordet i Skamby sin gård sammesteds.

Afskrifter i rigsarkivet og det kongelige bibliotek.

Gumme Madsen, foged i Skam herred, Morten i Klinte, Mads i Grindløse, præster, Niels Thomsen af Sandager, Peder Henriksen af Bastrup, Peder Dokke, Jens Nielsen af V.-Egense, Jens Pedersen af Uggerslev til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at vi i det Herrens år 1394 torsdag næst efter fastelavn var til stede på Skam herredsting, så og i lige måde hørte, at den gode mand hr. Peder Ravn, sognepræst ved Skamby kirke i sandhed sammesteds skaffede sig et fuldstændigt tingsvidnesbyrd ved otte gode mænd: Jens Klinte, Jens Nielsen, Jens Jul, Thomas Bosen, Niels Tuesen, Inge Skud, Jens Andersen og Peder Mikkelsen, om dette, at fru Katerine af Stensby, enke efter hr. Jens Povlsen, fordum ridder, i sit testamente på det yderste til bod for sin sjæl frelsebringende af egen drift overdrog og under trussel om den højeste dommers gengældelse testamenterede en gård tilhørende hende i landsbyen Skamby, som Hågen bebor, til den til enhver tid sammesteds tjenstgørende præsts bord med alle dens tilliggender, intet undtaget, delvis eller i sin helhed, til evindelig besiddelse, idet hun forbød, at nogen skulde tiltage sig ret til at befatte sig med nævnte gård eller dens tilliggender mod nævnte præsts vilje og tilladelse. Givet under vore segl, der er hængt under dette brev, år, dag og sted som ovenfor.

1394. 6. marts. 164

Rådet i Malmø beder rådet i staden Lübeck om at frigive næsten seks læster sild tilhørende tre bymænd i Malmø.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø hilser Eder oprigtigt og tjenstvilligt i Herren, I velbyrdige og meget omsigtsfulde mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, og alt, hvad vi formår af bifald og hæder, idet vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 fredagen næst før Quadragesima søndag[1]) fremstod de gode mænd Jakob Andersen, Jakob Flekke og Bernhard Fritow, vore elskede medbymænd, for os i vort rådhus og forklarede for os, at deres gods, nemlig seks læster sild minus to tønder var blevet lagt under hindrende beslaglæggelse hos Eder. Med udstrakte arme og fingrene oprakt over Guds det hellige bekræftede de med deres ed, at de på deres egen bekostning og ingen andens havde saltet disse seks læster sild minus to tønder ned, og at de ikke havde til hensigt skjult eller fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald havde de stået på havets bølger med fornævnte gods fra Malmø til staden Lübeck. Yderligere undrer vi os ikke lidet over, af hvilken grund I har villet hindre vore bymænds

gods hos Eder, idet vort til dem givne åbne brev var set i forvejen, eftersom vi ikke tror at have fortjent, ej heller ønsker at gøre os fortjent til det hos Eder eller nogen af Eders borgere eller venner. Vi beder derfor Eder, forstandige mænd, ydmygt om, at I af kærlighed til Gud, retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil være dem til gavn med hensyn til frit at opnå fornævnte gods, idet I ophæver en hvilken som helst beslaglæggelse, der er foretaget eller vil blive foretaget. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til af Eder eller en af Eders borgere eller venner. Lev lyksaligt i Kristus og lev vel. Skrevet under vor bys sekret ovennævnte år, dag og sted.

1) 1. søndag i fasten, i 1394 8. marts.

[Før 1394. 7. marts][1]). 165

John de Sessay, borger og købmand i York, anmoder ærkebispen af York, den engelske konges kansler, om fængsling af Peter Bevernek fra Danmark, som er ankommet til Kingston-upon-Hull med det preussiske skib La Baker, hvori købmanden havde indladet varer til en værdi af 200 mark, men som Peter Bevernek, da skibet var på vej til Preussen, under et uvejr i Øresund nær København havde gjort til krigsbytte til tab for købmanden.

Original på fransk i London [2]).

John de Sessay, borger og købmand i York, henvender sig til sin højærværdige fader i Gud, den såre nådige herre, ærkebispen af York, Englands kansler, og klager over Peter Bevernek fra Danmark. Nævnte John havde nemlig nogle varer og forskelligt andet gods og ejendele til en værdi af 200 mark om bord på et skib, kaldet La Baker af Preussen. Disse varer, dette gods og disse ejendele var på det nævnte skib i varetægt hos John Lofthouse, John de Sessays tjener, hvilket skib var under sejlads til Preussen, og det indtraf, at nævnte skib, tvunget af en hård storm, kom til et sted, kaldet Øresund, ud for København i Danmark med de fornævnte varer, gods og ejendele. Dér kom denne Peter med en væbnet styrke på et skib, der var bevæbnet og udrustet til krig, sammen med en stor mængde misdædere fredagen efter Kristi Legemsfest i vor herre kongens 16. regeringsår[3]) på det fornævnte sted, og han tog nævnte varer, gods og ejendele med krigsmagt og fjernede dem, og han arresterede fornævnte John Lofthouse, hans tjener, og tog ham til gidsel for at få løsepenge, og plyndrede således nævnte skib for alt det gods,

der var om bord, med et uretmæssigt tab for den nævnte klager på 500 mark. Men nu forholder det sig således, at ved en hård storm er nævnte Peter kommet til Kingston-upon-Hull med det samme skib, som han selv havde udplyndret. Der bedes om, at det må behage Eder, såre nådige herre, for Guds skyld og som barmhjertighedsgerning at udstede en befaling om at arrestere den nævnte Peter og bringe ham for vor herre kongens råd for at stå til ansvar over for den nævnte supplikant for det, som han da vil blive beskyldt for, og at nævnte skib må forblive under arrest med det gods, der er om bord, indtil denne sag er afgjort af det fornævnte råd.

1) datering mangler, men supplikken må være indgivet af John de Sessay nogen tid inden kong Richard 2.s befaling af 1394 7. marts, nr. 166, som i høj grad bygger på supplikkens formuleringer. - 2) oversat af dr. phil. Povl Skårup. - 3) d.v.s. 1393 6. juni.

[1394][1]). 7. marts. Westminster. 166

Kong Richard 2. af England pålægger mayor og fogederne i Kingston-upon-Hull efter ansøgning af købmanden John de Sessay, borger i York, at beslaglægge det skib med købmandsvarer, som Peter Bevernek fra Danmark på krigerisk vis har bemægtiget sig i Øresund og derefter ført til Kingston, da købmanden havde indladet varerne i skibet for at lade dem sejle til Preussen.

Afskrift i London.

Kongen til mayor og fogederne i byen Kingston-upon-Hull hilsen.

Det er i en alvorlig klage påvist over for os på John de Sessays vegne, borger og købmand i York, at da denne for nylig havde ladet laste et skib, tilhørende ham, kaldet La Baker fra Preussen, med forskelligt gods og købmandsvarer til en værdi af 200 mark ved John Lofthouse, hans tjener og befuldmægtigede, for at føre det til Preussen, og da det skib under sejladsen over havet af det oprørte hav var slået ud af kurs til et sted hen imod Øresund nær København i Danmark, bordede en Peter Bevernek fra Danmark og andre misdædere, bevæbnede og udrustede på krigerisk vis, fornævnte skib med alle kræfter og tog og bragte fornævnte gods og købmandsvarer bort fra nævnte skib til brug for samme Peter, og samme Peter fængslede fornævnte John Lofthouse sammesteds og stillede ham over for en stor løsesum i denne sag, idet han stadig tilbageholder fornævnte gods og købmandsvarer hos sig. Denne Peter landede nu for nylig pludseligt i nævnte Kingston bys havn med fornævnte

skib, lastet med visse købmandsvarer, af hvilken grund han[2]) har bønfaldet os om, at vi måtte ville befale, at hans fornævnte skib måtte blive tilbagegivet ham, og at alt det gods og købmandsvarer, der fandtes i samme skib, og desuden fornævnte Peter måtte blive tilbageholdt og holdes under beslaglæggelse, indtil han har gjort samme John de Sessay fyldest for de tab og skader, som han har lidt ved den lejlighed. Idet vi ønsker, at der i denne sag skal ske, hvad der er ret, påbyder vi urokkeligt som befaling, idet vi pålægger Eder, at I uanset alt det forudskikkede og en hvilken som helst undskyldning skal lade fornævnte skib og alt gods og købmandsvarer, der findes i samme, beslaglægge og holde og sætte det under velforvaret og sikker bevogtning, således som I ønsker at stå til ansvar derom over for os, indtil I får andet som befaling fra os derom. Og desuden skal I lade fornævnte Peter, hvor han end bliver fundet inden for Eders fogedi, gribe og fængsle og føre for os og vort nævnte råd i Westminster i løbet af de nærmest kommende 14 dage i påsken for sammesteds at stå til ansvar angående det fornævnte og andet, som da kan foreholdes ham på vore vegne og til yderligere at gøre og tage imod, hvad der da måtte blive anordnet af os og nævnte vort råd, og I skal der få dette befalingsbrev[3]). Med kongen som vidne i Westminster den 7. marts.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene for 1394. - 2) d.v.s. John de Sessay. - 3) teksten har *breue*, svarende til engelsk *writ*, jf. nu også Stuart Jenks, England, die Hanse und Preussen I (1992) s. 18 note 53.

1394. 10. marts. 167

Rådet i Malmø erklærer, at Oluf Øndersen og Lyder, deres medindbyggere, selv har saltet de to læster sild ned, som de nu afsender.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i Malmø til alle, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, idet vi offentligt erklærer, at de gode mænd Oluf Øndersen og Lyder, vore elskede medindbyggere, fremstod for os i vort rådhus og med udstrakte arme og fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde deres ed på, at de sad inde med to læster sild i Henrik Slataweghs skib, hvilke de på deres egen og ingen andens bekostning havde saltet ned, og at de ikke havde til hensigt skjult eller

fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sender de fornævnte gods frem over havets bølger. Af den grund anråber vi bønfaldende alle, til hvem disse måtte henvende sig, om, at de af kærlighed til Gud og retfærdigheden på ingen måde vil hindre disse eller deres sendebud eller befuldmægtigede med fornævnte gods, men velvilligt fremme dem i deres retfærdige sager. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til af alle, der gør dette. Til vidnesbyrd herom er vor bys sekret fæstnet til bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 tirsdagen næst efter søndagen Quadragesima[1]).

1) 1. søndag i fasten.

1394. 10. marts. 168

Rådet i Malmø erklærer, at Henneke Ågesen, deres medrådmand, selv har saltet de 16 tønder sild ned, som han nu afsender.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i Malmø til alle, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, idet vi offentligt erklærer, at den gode mand Henneke Ågesen, vor elskede medindbygger og medrådmand, fremstod for os i vort rådhus og med udstrakte arme og fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde sin ed på, at han sad inde med 16 tønder sild, som han på egen og ingen andens bekostning havde saltet ned, og at han ikke havde til hensigt skjult eller fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sender han fornævnte gods frem over havets bølger. Af den grund anråber vi bønfaldende alle, til hvem denne måtte henvende sig, om, at de af kærlighed til Gud og retfærdigheden på ingen måde vil hindre denne eller hans sendebud eller befuldmægtigede med fornævnte gods, men velvilligt fremme dem i deres retfærdige sager. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til af alle, der gør dette. Til vidnesbyrd herom er vor bys sekret fæstnet til bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 tirsdagen næst efter søndagen Quadragesima[1]).

1) 1. søndag i fasten.

1394. 11. marts. 169

Rådet i Malmø erklærer, at Tolv Gødmersen og Lyder, deres medindbyggere, selv har saltet de seks tønder og en læst sild ned, som de nu afsender.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i Malmø til alle, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Vi vil, at det skal stå fast for alle, idet vi offentligt erklærer, at de gode mænd Tolv Gødmersen og Lyder, vore elskede medindbyggere, fremstod for os i vort rådhus og med udstrakte arme og fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde deres ed på, at enhver af dem sad inde med neden anførte gods, nemlig for det første Tolv Gødmersen seks tønder sild og Lyder en læst sild, som de på egen og ingen andens bekostning havde saltet ned, og at de ikke havde til hensigt skjult eller fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sender de fornævnte gods frem over havets bølger. Af den grund anråber vi bønfaldende alle, til hvem disse måtte henvende sig, om, at de af kærlighed til Gud og retfærdigheden på ingen måde vil hindre disse eller deres sendebud eller befuldmægtigede med fornævnte gods, men velvilligt fremme dem i deres retfærdige sager. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til af alle, der gør dette. Til vidnesbyrd herom er vor bys sekret fæstnet til bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 onsdagen næst efter søndagen Invocavit[1].

1) 1. søndag i fasten.

1394. 13. marts. 170

Rådet i Wismar erklærer over for rådet i Lübeck, at de fire læster sild, som Mathias Gronenberg bringer dertil, blev indskibet i Skåne af Henze Vinke og udgør en del af de 35 1/2 læster sild, som denne tidligere fik lov at beholde.

Original på nedertysk i Lübeck.

Skal gives til de hæderværdige og vise mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore oprigtigt elskede venner.

Venlig og ærbødig hilsen tilforn. Kære venner. I skal vide, at vor borger Hildebrand van Herle har været hos os angående de fire læster sild, som Mathias Gronenberg, fremviser af dette brev, bringer til Eders stad, og (at han) over for os har gjort rede for, at han har solgt de samme fire læster sild til ham, og de er en del af de 35 1/2 læster sild, som Henze

Vinke erhvervede for Eder og retmæssigt har beholdt. Fremdeles har skipper Rust været hos os og har berettet for os, at den gamle Henze indskibede de samme fire læster sild hos ham sidst på den dag, denne var i Skåne. Og at disse ting således er i overensstemmelse med sandheden, det har den forskrevne Hildebrand og Skipper Rust bekræftet tilstrækkeligt over for os ved helgenerne. Denne bekræftelse og bevidnelse, der således har fundet sted over for os, dem bringer vi med dette nærværende brev til Eders og til alle folks kendskab. Givet i det Herrens år 1394 fredag før Reminiscere[1]) under vort sekret, der er trykt på bagsiden af dette brev til vidnesbyrd om det fornævnte.

Rådmændene i Wismar.

1) 2. søndag i fasten.

1394. 16. marts. Malmø. 171

Rådet i Malmø beder rådet i staden Lübeck om at frigive 3 1/2 læst sild, tilhørende to bymænd i Malmø.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø hilser Eder, anbefalelsesværdige og hæderlige mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtigt og lydigt med Gud og villige til at fremme alt, hvad der tjener til Eders behag eller hæder. Vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 mandagen næst efter søndagen Reminiscere[1]) fremstod for os på vort rådhus de gode mænd Klaus Søkeland og Holger Nielsen, vore elskede bysbørn, og med fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde deres ed på, at de sad inde med nedenfor anførte gods, nemlig for det første Klaus Søkeland tre læster sild og (dernæst) Holger Nielsen 1/2 læst sild, som de på ingen måde imod de stæders forbud, kaldet 'hansestæder'[2]), men på egen bekostning og ingen andens havde saltet ned, og at de ikke havde til hensigt skjult eller fordægtigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald begiver de sig med fornævnte gods over havets bølger fra Malmø imod staden Lübeck, og de lod os underrette om, at fornævnte gods var blevet beslaglagt hos Eder. Vi beder Eder derfor ydmygt, hæderlige mænd, om, at I af kærlighed til Gud og retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil hjælpe dem til frit at erhverve fornævnte gods, idet I ophæver en hvilken som helst

beslaglæggelse, der er foretaget eller vil blive foretaget. Det ønsker vi at gøre os fortjent til af Eder eller en af Eders borgere eller venner. Lev lyksaligt i Kristus og lev vel. Givet i Malmø under vor bys sekret, der er fæstnet til bagsiden af dette brev.

1) 2. søndag i fasten, 15. marts 1394. - 2) dansk ord i den latinske tekst. Der hentydes til forbudet af 1393 22. juli, jf. nr. 65 § 3.

1394. 16. marts. S. Pietro i Rom. 172

Pave Bonifacius 9. pålægger biskoppen af Skara at overdrage Nils Gudmundsson, kannik i Linköping og dronning Margretes kansler, dekanatet ved kirken i Linköping, som var ledigt ved biskop Knut af Linköpings udnævnelse.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin ærværdige broder biskoppen af Skara hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt anbefaler hertil. I sin tid, da vi reserverede alle digniteter, personater og officier og øvrige kirkelige beneficier med eller uden sjælesorg, som de, der skulde forfremmes af os til styret af alle domkirker, sad inde med på tidspunktet for disse forfremmelser, og de, som fra nu af i fremtiden måtte blive ledige, for vor rådighed og bestemmelse, erklærede vi det ugyldigt og magtesløst fra da af, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Men da dekanatet ved kirken i Linköping, som vor ærværdige broder biskop Knut af Linköping da i sandhed besad på det tidspunkt, da vi forfremmede ham til fornævnte kirke, senere blev ledigt, ved denne forfremmelse og ved indvielsens nådegave, der ved vor befaling blev meddelt ham uden for den romerske kurie, og da, således som en ansøgning, der nylig er forelagt os på vor elskede søn Nils Gudmundsson, kannik ved kirken i Linköpings vegne, indeholdt, vor såre kære datter i Kristus Margrete, Sveriges berømmelige dronning, eftersom den til enhver tid værende konge eller dronning af Sverige ifølge det apostoliske sædes særlige privilegium vides at være nævnte dekanats rette patronatsejer, var i ukæret besiddelse eller så at sige havde ret til at præsentere dekanen for nævnte kirke, præsenterede hun samme Nils

for fornævnte biskop iøvrigt i løbet af den lovlige tidsfrist, og samme biskop indsatte - omend de facto - med stiftsbiskoppelig myndighed samme Nils i nævnte dekanat, og samme Nils har under påskud af denne præsentation og indsættelse ukæret opnået samme dekanat og har fra da af beklædt og besiddet det, således som han beklæder og besidder det i god tro. Men da fornævnte dekanat ifølge det fornævnte stadig som forudskikket vides at være ledigt, og ingen uden os denne gang har kunnet eller kan træffe bestemmelse om det, eftersom ovennævnte reservation og erklæring lægger sig hindrende i vejen, og da vi ønsker at omfatte samme Nils, som er mangfoldigt anbefalet til os for sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige dyder og fortjenester, med nådig gunst under hensyntagen hertil og desuden i betragtning af den bøn, som nævnte dronning ydmygt har rettet herom til os på denne Nils' vegne, hendes elskede kansler, og yderligere hædre denne i nævnte kirke, pålægger vi Dig, broder, ved apostolisk brev, at Du, hvis nævnte dekanat er forbundet med sjælesorg eller er en dignitet, og Du efter omhyggeligt at have prøvet ham, finder, at nævnte Nils læser godt, analyserer godt, synger godt og taler latin på passende måde og iøvrigt er egnet til at opnå nævnte dekanat, eller selv om samme Nils ikke skulde synge godt, når blot han sværger i Dine hænder på Guds hellige evangelier, at han inden et år, at regne fra denne prøvelses tidspunkt, lærer at synge godt, med vor myndighed skal overdrage og anvise samme Nils fornævnte dekanat med al ret og tilbehør, selv om det er forbundet med sjælesorg og er en dignitet, dog ikke den største efter den biskoppelige i samme kirke, og hvis Du muligvis finder, at det ikke forholder sig således, og nævnte Nils ikke synger godt og ikke har svoret som fornævnt, og fornævnte dekanat ikke er forbundet med sjælesorg og ikke er en dignitet, når blot Du efter omhyggeligt at have prøvet ham iøvrigt finder ham egnet til at opnå nævnte dekanat - hvorom vi bebyrder Din samvittighed - da samme dekanat, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som det forsikres, ikke overstiger en årlig værdi af 50 floriner ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]), hvad enten det er ledigt på fornævnte eller enhver anden måde eller fra en hvilken som helst anden person eller ved opnåelse af et andet kirkeligt beneficium, der er overdraget med apostolisk myndighed, eller ved vor forgænger - salig ihukommelse - pave Johannes 22.s bestemmelse, som begynder: "Forbandelsesværdig"[2]), også om det har været ledig så lang tid, at dets overdragelse ifølge Laterankonciliets bestemmelser[3]) er hjemfaldet på lovlig

vis til samme sæde, eller dette dekanat iøvrigt særligt er reserveret for apostolisk bestemmelse, og den person, ved hvis handling det sidst er blevet ledigt, måtte være nævnte sædes kapellan eller nuntius eller official iøvrigt eller kollektor eller underkollektor af afkastninger og indkomster, der skyldes det apostoliske sæde, eller medlem af husstanden hos en af vore ærværdige brødre den hellige romerske kirkes kardinaler. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Nils eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte dekanat og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og skaffe denne Nils eller nævnte befuldmægtigede for ham tilstedelse til dette dekanat efter gældende sædvane og sørge for, at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette dekanat, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på digniteter, personater eller officier ved nævnte kirke, har fået særskilt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af nævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Nils med hensyn til opnåelse af nævnte dekanat skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre digniteter, personater eller officier eller beneficier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om den for tiden værende biskop og vore elskede sønner kapitlet i Linköping eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at digniteter, personater eller officier i denne kirke eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tyde-

lig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Nils ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde denne kirkes bestemmelser og sædvaner på grund af samme dekanat, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når han kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at nævnte Nils, som det forsikres, besidder et kanonikat og en præbende ved samme kirke, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ikke overstiger en årlig værdi af 30 guldfloriner ifølge fornævnte indtægtsangivelse[1]), og vi for nylig nådigt har tilstået, at han ved provision skal have en dignitet, et personat eller officium ved nævnte kirke, som er eller bliver ledigt[2]). Men det er vor vilje, at såsnart fornævnte Nils i kraft af dette brev ukæret har opnået nævnte dekanat, skal fornævnte tilståelses nåde, og hvad der er fulgt derefter, være kasseret, ugyldig og uden styrke eller betydning. Og vi erklærer det desuden ugyldigt og magtesløst, således som det også er, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom hidtil muligvis skulde have forsøgt eller i fremtiden skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 16. marts i vort femte (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 2) c. un. Extravag. Iohannis XXII 3 (Friedberg II 1207). - 3) jf. DRB. II 1 nr. 406 note 1. - 4) jf. DRB. IV 4. nr. 446.

1394. 23. marts. 173

Mads Mikkelsen Rudde, forstander for Roskilde sankt Agnete kloster, kvitterer Kristine Bodatter, priorinde sammesteds for alle de udlæg, han har gjort på hendes vegne indtil sidste mikkelsdag.

Original i rigsarkivet.

Mads Mikkelsen kaldet Rudde, forstander for sankt Agnete kloster i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, nulevende og fremtidige, at jeg med dette brev for mit og mine arvingers vedkommende erklærer søster Kristine Bodatter, priorinde for fornævnte kloster, og de øvrige søstre sammesteds nu og for bestandig kvit og ganske undskyldte at være for de udlæg, dem alle og hvert enkelt, jeg har foretaget af mit eget gods på deres vegne, nemlig

penge, korn og deslige fra det første år, i hvilket jeg overtog bestyrelsen af samme sankt Agnete kloster i Roskildes gods, og indtil sidste mikkelsdag. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd Jens Nielsen den yngre og Gyncelin Gyncekesen af Falkendal, borgere i Roskilde. Givet i det Herrens år 1394 mandagen før den berømmelige jomfru Maries bebudelsesdag[1]).

1) 25. marts.

13[9]4. 26. marts. Ystad. 174

Broder Peder Sommer, franciskanernes provinsial i provinsen Dacia, anbefaler ihændehaveren af nærværende brev, som medfører en læst sild, som skal afhændes til fordel for klostret i Ystad, til alles bevågenhed.

Original i Stralsund.

Broder Peder Sommer, provinsial for franciskanerne i provinsen Dacia, til alle, hvem dette brev når til, hilsen med den berømmelige jomfrus søn.

Eftersom vejfarende ofte uden nogen forudgående forseelse eller notorisk handling plejer at blive forulempet, medmindre de har brevligt vidnesbyrd med sig og til fordel for sig angående deres stilling og overfart, anbefaler jeg af den grund inderligt i Herren nærværende brevviser og navnlig den agtværdige overbringer heraf, der agter at rejse over for sine retmæssige sagers skyld, til alles kærlighed, hvem denne ved et tilfælde eller med hensigt måtte henvende sig til, især fordi han bringer en læst sild med sig, forsynet med det mærke, der er anbragt forneden i marginen[1]), for klostret i Ystad af omtalte orden, at omsætte til brug for oftenævnte kloster i Ystad .....[2]) til udbedring af samme klosters bygninger og til underhold af de fattige brødre, der lever sammesteds, idet jeg indtrængende på sammes vegne beder om, at I for Guds skyld og ved mine bønners mellemkomst og for fornævnte stiftelse til lindring må være sindet nådigt at fremme dennes (sager)[2]), som er klostrets, såvel under tilbagerejsen som under henrejsen. Det ønsker jeg at være opfordret til at gøre mig fortjent til over for hans velyndere.....[2]). Lev vel i Herren nu og altid. Skrevet i Ystad i det Herrens år 13[9]4[3]) dagen efter Herrens bebudelsesdag under mit embedes segl, der er fæstnet til bagsiden af dette brev.

1) under teksten er der tegnet et bomærke. - 2) brevet er beskadiget. - 3) årstallet er beskadiget. Peder Sommer tiltrådte som provinsial i 1394, Scriptores Minores II 322, og nævnes sidste gang 1397 9. oktober, Rep. nr. 4154.

[1394][1]). 27. marts. 175

Hansestæderne meddeler dronning Margrete, at de er villige til at mødes med hende og hendes råder i Danmark til forhandlinger 24. juni.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vor tjenstvillige o.s.v.

Højbårne, ædle fyrstinde. Eders brev har vi klart forstået og, som I blandt andre punkter skriver, (nemlig) at I gerne havde sendt Eders råd til os, hvis I havde vidst det så betids forud, så ønsker vi, at Eders stormægtige herlighed skal vide, at vore folk, som vi sidst havde hos Eder i Falsterbo[2]), har meddelt os det således, at der dengang ved afrejsen, da de skiltes fra Eder, blev sagt, at der skulde berammes et møde, der skulde holdes i Lübeck på førstkommende Tolvte dag jul[3]), eftersom stæderne jo skulde samles til kyndelmisse[4]). Og havde I sendt Eders råd dertil, så havde de gerne set dette, og derfor havde vi håbet, at I vilde have sendt Eders råd til os; men siden dette ikke kunde ske, og I skriver, at det forekom Eder nyttigt, at vi kom til Eder og til Eders råd et eller andet sted i Danmark for at tale om, hvad der kunde have freden som formål, og at vi bestemt skulde meddele Eder det så længe forinden, at I og Eders råd kan komme rettidigt dertil. Og eftersom vinteren varer længe i dette (Eders) land, og Eders råder er bosat vidt omkring, så har vi berammet et møde således, at vi gerne vil have vore folk hos Eder i Danmark på sankt Hans dag førstkommende midsommer og havde gerne afsluttet det tidligere; men vi mente, at Eders råd helt bestemt kunde samles til det tidspunkt. Og vi beder Eder venligt om, at I da vil have Eders råd samlet hos Eder og i særdeleshed dem, der har påført købmanden skade i Eders rige, hvilket der nøje er givet Eder skriftlig meddelelse om, (nemlig om) hvem de er, og hvilket der tidligere tit og ofte er fremført alvorlig klage og retsforfølgelse over, over for Eder og over for den høje fyrste, kong Oluf, Eders søn - salig ihukommelse. (Og vi beder om,) at I indtil da vil overveje, hvad der kan have tryghed og fred som formål, nemlig med henblik på kongens fangenskab og hans løsladelse; thi vi bør ikke længere tåle den store, alvorlige skade, som der er skrevet til Eder om, og det store fordærv, der nu er påført

købmanden på grund af denne krig. Gud bevare Eders stormægtige, ædle værdighed i lange tider. Skrevet fredag før midfaste under staden Lübecks segl, som vi alle anvender i denne tid.

1) brevet er optaget i nr. 155 og må være svar på nr. 139. - 2) jf. nr. 82. - 3) 6. januar. - 4) 2. februar.

1394. 29. marts. Ærø. 176

Klaus Kerle Rønnow kasserer de breve, hvormed ridderen hr. Jens Andersen havde pantsat sit gods på Fyn for 100 mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Klaus Kerle, også kaldet Rønnow, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg med dette brev kasserer og tilintetgør nogle breve, som på tro og love var overgivet mig af den hæderlige herre hr. Jens Andersen, ridder, vedrørende pantsættelsen af hans gods på Fyn for 100 mark sølv, således at hvor de nævnte breve end bliver fundet eller erhvervet, da skal de for fremtiden ikke kunne afstedkomme eller medføre nogen skade for nævnte hr. Jens Andersen eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom og til brevenes tilintetgørelse er mit segl med mit vidende hængt under dette brev. Givet på Ærø i det Herrens år 1394 på den søndag, på hvilken der som indgangsbøn synges Lætare Jerusalem.

1394. 29. marts. 177

Rådet i Flensborg bevidner, at Margrete, medborgerske i Lübeck, har købt de sild, som hun fører til Lübeck, i Flensborg af en købmand fra Næstved.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Flensborg gør med dette brev vitterligt over for de ærværdige og overordentligt gode mænd, borgmestre og rådmænd i Lübeck, vore elskede venner, idet vi klart erklærer, at Herbert Remsnider, vor borger, fremstod for os og bekræftede med sin korporligt aflagte ed sammen med to troværdige mænds, der stod ham bi, at nærværende brevviser, Margrete, Eders medborgerske, af en købmand, der bor i Næstved, en by på Sjælland, hos os lovformeligt har erhvervet en tønde sild, som hun har overført til Eders stad. Det er uomstødeligt for os, at nævnte købmand uden at sætte sig op mod Eders befaling[1]) personligt

og ved sine lovformelige tjenere har ladet fornævnte sild tilberede. Til vished for det fornævnte er vort sekret derfor til vidnesbyrd trykt på bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på den søndag i fasten, på hvilken der som indgangsbøn synges Lætare Jerusalem.

1) forbudet af 1393 22. juli, jf. nr. 65.

[1394][1]). 30. marts. Lübeck. 178

Johan Stoltevot meddeler borgmestre og råd i Reval, at hansestæderne nu har forhandlet i otte uger med hertug Johan 2. af Mecklenburg, Rostock og Wismar om det gods, disse har taget fra købmændene, at skibe, der vil sejle til Øresund, skal beholde deres bevæbning, og at han har forhandlet med Kampen om vejemesteren i Skåne.

Original på nedertysk i Reval.

Venlige hilsener skrevet til de ærlige herrer, borgmesteren og rådet i Reval.

I skal vide, herrer og kære venner, at stæderne har været forsamlet her i Lübeck i omkring otte uger og har forhandlet med hertug Johan af Mecklenburg og med dem fra Rostock og med dem fra Wismar, nemlig om det gods, som de har frarøvet købmanden under våbenstilstanden. På dette svarede de således, at de ikke var i stand til at betale skaden; thi den var for stor for dem. Derpå blev de også spurgt, om de vilde tøjle fetaljebrødrene, så at de ikke fremover skadede købmanden. På dette svarede de således, at de gerne vilde tøjle dem, som de herskede over, og som de havde magt over, og de vilde sørge for det, som de bedst kunde; men det står ikke til troende. .....[2]) Fremdeles bestemmer recessen, at handelsskibene skal sejle ind i Weichsel med deres udrustning. Dertil sagde vi: De skibe, der vil drive handel med Preussen? Det sagde stæderne ja til. Men de, der vilde ind i Trave eller til Øresund, de skulde bibeholde udrustningen indtil Øresund. .....[3]) Og yderligere talte jeg i nærvær af stæderne med dem fra Kampen, nemlig om vejemesteren i Skåne. På dette svarede de, at man plejede at afregne med ham hvert år, og de vilde gerne sørge for, at der ikke skulde voldes købmanden nogen skade derved. .....[4]) Skrevet i Lübeck mandag efter midfaste.

Af mig Johan Stoltevot.

1) jf. nr. 155, hvoraf fremgår, at forhandlingerne førtes i 1394. - Samme dag afsendte Johan Stoltevot et andet brev til Reval vedrørende gods, der var taget fra borgere i Reval, trykt Hanserec. IV 578 nr. 640. - 2) det udeladte vedrører forholdsregler mod fetaljebrødrene, som Winold Klinkrode, rådmand i Dorpat, vil afgive beretning om. - 3) det udeladte vedrører bl.a. fordelingen af pundtolden og de flamske privilegier.

1394. 31. marts. Ribe byting. 179

Tingsvidne af Ribe byting om, at Anders Henriksen har skødet et grundstykke i Grønnegade til Povl Tidemansen.

Original i rigsarkivet.

Johan Greverod, Jens Hermansen, Jens Madsen, Peder Stød, rådmænd, Erland, Herman Remsnider og Heine Båd, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at den gode mand, vor medborger Anders Henriksen, personligt i vor nærværelse i det Herrens år 1394 nærmeste tirsdag før sankt Ambrosius' dag[1]) på vort byting til nærværende brevviser Povl Tidemansen, ligeledes vor medborger, skødede og afhændede et grundstykke i Grønnegade lige over for Henrik Godows boder, omfattende 37 alen i længden, men 17 i bredden, at besidde med rette til evig tid, idet han erkendte, at han af fornævnte Povl fuldt ud havde oppebåret fuld betaling for samme grundstykke, og idet han bestemt forpligtede sig og sine arvinger til over for samme Povl at frigøre, hjemle og fuldstændigt fri samme grundstykke fra såvel alle hans arvingers som alle andres påkrav. Det erklærer vi klart med dette brev, således som vi har set og hørt det, over for alle, hvem det vedkommer eller i fremtiden vil kunne vedkomme. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet år og dag som ovenfor.

1) 4. april.

[1394][1]). 31. marts. Westminster. 180

Kong Richard 2. af England pålægger mayor og fogederne i Kingston-upon-Hull at frigive Peter Bevernek fra Danmark og det skib, han havde ført til byen, og som efter kongens befaling, jf. nr. 166, var blevet tilbageholdt efter anmodning af købmanden John de Sessay fra York, da dronning Margretes udsending har lovet at udvirke, at købmanden får det gods tilbage, som Peter Bevernek havde frataget ham i Øresund.

Afskrift i London.

Kongen til mayor og fogederne i byen Kingston-upon-Hull hilsen.

Skønt vi for nylig til fremme af John Sessay, borger og købmand i York, der klager til os over, at forskelligt gods og købmandsvarer tilhørende ham til en værdi af 200 mark, indladet i et skib, kaldet La Baker fra Preussen og af det oprørte hav slået ud af kurs hen imod Øresund nær København i Danmark, var blevet taget og bortbragt af en Peter Bevernek fra Danmark og andre misdædere fra de egne, ved vort befalingsbrev[2]) har påbudt Eder, at I skulde lade fornævnte skib og alt gods og købmandsvarer, der fandtes i samme, beslaglægge og stille det under velforvaret og sikker bevogtning, således som I måtte ønske at stå til ansvar derom over for os, indtil I skulde få andet som befaling fra os derom, og at I desuden skulde lade fornævnte Peter, hvor han end måtte blive fundet inden for Eders fogedi, gribe og fængsle og føre for os og vort nævnte råd i Westminster til en bestemt nu kommende dag for sammesteds at stå til ansvar angående det fornævnte og andet, som da kunde foreholdes ham på vore vegne, påbyder vi Eder, at I skal tillade, at fornævnte Peter og fornævnte skib samt det gods og de købmandsvarer, der findes i samme, frigives, fordi den for os elskede Svend Stalefod, udsending fra dronningen af Danmark, der personligt fremstod for os i vort kancelli, med håndslag har lovet, at han selv, så snart han kommer til sit land, vil anvende sin omhu over for fornævnte dronning og hendes råd på, at alt denne Johns gods og købmandsvarer, der som fornævnt er bortført, eller værdien af samme, fuldt ud tilbagegives samme John eller hans befuldmægtigede i denne sag med al hast, hvormed det fornuftigvis vil kunne ske, at denne Peter sammen med fornævnte skib og købmandsvarer frit kan gå uden nogen hindring eller vanskelighed af ovennævnte grund. Med kongen som vidne i Westminster den 31. marts.

1) jf. nr. 166 note 1. - 2) jf. nr. 166 note 2.

1394. 4. april. 181

Biskop Eskil af Ribe pålægger under trussel om bandlysning alle alterpræster og evige vikarer sammesteds i løbet af seks uger at aflægge fyldestgørende regnskab for deres altres eller kapellers gods til ærkedegnen hr. Jens Helt.

Original i rigsarkivet.

Eskil, af Guds nåde biskop af Ribe, til alle alterpræsterne og de evige vikarer sammesteds hilsen med Gud.

Vi pålægger Eder under trussel om nedenfor anførte straffe, at I inden seks uger fra dato, hvoraf vi fastsætter og anviser Eder og hvem som helst af Eder to uger som første og to uger som anden og to uger som den tredje peremptoriske termin, for den hæderværdige mand hr. Jens Helt, vor ærkedegn, aflægger fyldestgørende regnskab for alt gods, alle indtægter, breve, værnebreve og prydelser af enhver art tilhørende Eders altre eller kapeller, og at I aflægger detaljeret regnskab og fuldt ud fremlægger disse prydelser og værnebreve under trussel om den bandlysningsstraf, som vi med dette brev fælder mod Eder og hvem som helst af Eder, hvis ikke I gør, hvad vi befaler, og vi vil, at I, hvis kundskab om dette brev efter udløbet af den nævnte frist på seks uger i mellemtiden når til Eder, pådrager Eder den i kraft af selve kendsgerningen. Givet i det Herrens år 1394 lørdagen før passionssøndag[1]) under vort segl.

1) 5. søndag i fasten.

[Før 1394. 5. april][1]). 182

Fru Ida Pedersdatter, enke efter hr. Johan Snakenborg, pantsætter sit gods i Ölöv og Gärsnäs til sin svend Bjørn Pedersen.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Forpligtelse, givet af hr. Snakenborgs enke, fru Ida Pedersdatter, til hendes svend Bjørn Pedersen lydende på 30 mark sølv, som hun har lånt, og for hvilke hun oplader og sælger ham alt sit gods i Gärsnäs med fire andre huse og en mølle.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Pantebrev af Ida Pedersdatter, udstedt til hendes svend, på 30 mark sølv, som hun skyldte, hvorfor hun bortsolgte dette efterfølgende gods til ham, nemlig sit gods i Ölöv, fremdeles Gärsnäs fire gårde med en vandmølle tillige med en mølle, kaldet Brännemölla. Givet 1413[2]).

3. Tommerup klosters registratur (1550).

Fremdeles en vidisse[2]), som lyder på noget gods i Ölöv i Vemmenhögs herred, som Ida Pedersdatter af Gladsax har solgt for 30 mark. Under datum 1413[2]).

1) pantsættelsen af godset i Ölöv og Gärsnäs må være sket kort tid forud for salget af Ölöv m.m. 1394 5. april, jf. nr. 183, da Ida Pedersdatter første gang nævnes som enke efter Johan Snakenborg 1389 13. oktober, jf. DRB. IV 4 nr. 93, samt Curt Wallin, Tommarps Urkundsbok II Exkurs V. - 2) er vidissens datum, jf. også Rep. nr. 5258.

1394. 5. april. Ystad. 183

Ida Pedersdatter af Gladsax sælger alt sit gods i Vemmenhögs herred til Anders Pedersen af Dybäck for 30 mark sølv.

Dansk oversættelse i det svenske rigsarkiv.

Jeg Ida Pedersdatter af Gladsax hilser alle dem, der ser og læser dette brev, evindelig med Gud og gør med dette mit åbne brev vitterligt for alle, nulevende eller fremtidige, at jeg til den ædle og velbyrdige mand Anders Pedersen af Dybäck, der sidder inde med og fremviser dette mit brev, for 30 mark sølv har solgt og afhændet alt mit gods, som ligger i Vemmenhögs herred, nemlig først en gård i Ölöv, (som) Peder Jensen nu sidder inde med, dernæst en anden gård, (som) Niels Tuesen den ældre nu bor på, en lille øde gård sammesteds med en øde vandmølle, sted og grundstykke, fremdeles en gård i Östra Vemmenhög, som Mogens Jensen nu sidder inde med, hvilke gårde og hvilket gods min salig husbonde Torkil [Nielsen][1]) - hvis sjæl Gud nåde - retmæssigt havde købt af Katerine, salig Erland Andersens, og af hendes datters mand Anders Is, og som senere efter min fornævnte salig husbonde Torkilds og mine børns bortgang ved døden ved arv er tilfaldet mig, og det med vådt og tørt, skov, mark og fiskevand, rørligt og urørligt, løst og fast, med alt tilliggende, intet undtaget på nogen måde, med hvilket navn det end benævnes, hvorfor jeg med dette brev urokkeligt (og) fast forpligter mig og mine arvinger til at overgive, løse og overantvorde fornævnte gods med alt tilliggende og al ret til fornævnte Anders Pedersen eller hans arvinger, således at han efter landets lov skal nyde og beholde det frit for al trætte og tiltale på nogen måde. Til vitterlighed for og yderligere stadfæstelse af, at samme køb og skøde er sket og gjort på lovlig vis, er både mit segl[2]) så vel som segl[3]) tilhørende efterskrevne dannemænd, nemlig broder Peder Sommer, franciskanernes provinsial[4]) i Danmark, Sverige og Norge, Gudmund Degn, foged i Ystad, Niels Pedersen og Peder Mogensen, borgmestre sammesteds, og Bjørn Pedersen Skytte, føjet hertil og hængt under. Givet i Ystad i det Herrens år 1394 passionssøndag[5]).

1) oversættelsen har fejlagtigt *Trugildtson* - 2) oversættelsen har *signet.* - 3) oversættelsen har *signeter* - 4) oversættelsen har *miine bröders tienere*, hvilket er en misforstået gengivelse af *fratrum minorum ministro*, provinsial for franciskanerne, jf. nr. 174 og nr. 191. - 5) 5. søndag i fasten.

1394. 5. april. 184

Rådet i Ystad beder rådet i staden Lübeck om at frigive 2 1/2 læster sild tilhørende deres medborger Mogens Truge.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Ystad erklærer offentligt med dette brev over for Eder, vore hæderværdige og anbefalelsesværdige venner, de oprigtigt højtelskede herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, at den gode og troværdige mand, vor kære medborger Mogens Truge, der træder frem for os personlig, idet han har trofaste vidner med sig, med sin ed[1]) har bekræftet, at de to læster sild og en halv læst, der således er forsynet med hans mærke (*bomærke*), og som er betroet en Anders Bryning, og som nu er beslaglagt eller tilbageholdt af Eders udsendinge, er hans eget gods og ingen andens på en hvilken som helst måde, ej heller gør han eller havde han gjort dette til fordel eller hjælp for nogen, og ingen anden har del i disse 2 1/2 læster sild. Af den grund bønfalder vi Eder, agtværdige og vise mænd og enestående venner, indtrængende med vedholdende bønner på samme vor fornævnte medborgers vegne om, at I af hensyn til vor tjenstagtighed og kærlighed over for vor fornævnte medborger eller hans udsending i denne sag måtte være villige til at oplade hans fornævnte gods eller hans penge, der er anbragt i varetægt hos Everhard Warendorp, Eders medborger. Det ønsker vi, tilskyndet af taknemmelig gengæld, at gøre os fortjent til af Eder og alle dem, over for hvem vi skal øve vel i Eders navn, idet vi skal handle angående dette i samme forhold, som vi fæster særlig tiltro til Eder. Til vidnesbyrd herom er vor stads sekret påtrykt på bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 passionssøndag.

1) teksten har *iure*, der her må være brugt i betydningen *iureiurandum*.

1394. 12. april. 185

Niels Jakobsen, borger i Malmø, pantsætter sin gård til Peder Gødesen.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Pantebrev udstedt af Niels Jakobsen, borger og indbygger i Malmø, til den gode mand Peder Gødesen, på en gård, som han selv beboede, tillige med to boder, der kaldes klædeboder, for hvilken han fik 40 mark sølv i gode og gangbare penge til låns. Givet palmesøndag 1394.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Pantebrev, udstedt af Niels Jakobsen, borger i Malmø, til Peder Gødesen, som indeholder, at han skyldte fornævnte Gødesen 40 mark sølv, hvorfor han pantsatte sin gård med to boder, kaldet klædeboder, som ligger mod øst i staden. Givet 1394.

1394. 13. april. 186

Anders Glob pantsætter gården Brøndum til Jens Due for seks mark sølv.

Original i rigsarkivet.

Anders Glob til alle, der ser dette brev, hilsen og kærlighed med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg og mine arvinger i medfør af en retmæssig gæld i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige og gode mand Jens Due, nærværende brevviser, for 6 mark lødigt sølv i gode og gangbare penge, som skal betales på venskabelig vis inden påske, når et år er forløbet, for hvilke penge jeg med dette brev til samme Jens Due pantsætter min gård Brøndum, i hvilken jeg har min personlige bopæl, og som er beliggende i Slet herred, tillige med alle dens tilliggender, rørlige og urørlige, nemlig agre, enge, græsgange og fiskevande, intet undtaget, som fra gammel tid er knyttet til nævnte gård, idet den betingelse er aftalt og forud bestemt mellem os, at dersom nævnte sum penge ikke bliver betalt denne Jens Due i egen person af mig til foranomtalte termin, hvad Gud afvende, da skal nævnte gård tilfalde Jens Due og hans rette arvinger, at besidde med evig ret, som om den var solgt og skødet på tinge for de fornævnte penge. Skrevet under mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd

Niels Benvåben og Niels Glob til vidnesbyrd og fastere sikkerhed. Givet i det Herrens år 1394 på mandagen efter palmesøndag[1]).

1) 12. april

1394. 18. april. 187

Rådet i Ystad beder rådet i staden Lübeck om at frigive en halv læst sild tilhørende deres medborger Klaus Nyenkerke.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Ystad erklærer offentligt med dette brev over for Eder, agtværdige mænd og berømte herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore overordentligt kære venner, at den gode mand, vor indbygger Klaus Nyenkerke er trådt frem for os, og med sine fingre oprakt over det hellige lovligt og rigtigt har bekræftet, at han har sendt en halv læst sild over til Tyskland, på denne måde (*bomærke*) forsynet med sit mærke, betroet en Anders Bryning, men, som det siges, for nylig beslaglagt af Eder, og at den tilhører ham, nemlig vor fornævnte medborger Klaus Nyenkerke, og ingen anden på en hvilken som helst måde, ej heller gør han dette til fordel eller hjælp for nogen, og ingen anden har iøvrigt nogen del i denne halve læst. Af den grund bønfalder vi med attrå Eder, kære anbefalelsesværdige venner, om, at I af hensyn til vor tjenstagtighed nådigt vil fremme fornævnte Klaus eller hans befuldmægtigede i denne sag, idet I måtte ville tilbagegive ham hans penge, der er beslaglagt i Eders stad. Det ønsker vi til gengæld at gøre os fortjent til af Eder og Eders medborgere og alle, hvem vi skal fremme af hensyn til Eders nåde og kærlighed. Givet i det Herrens år 1394 dagen før påske under vort sekret, der er påtrykt på dette brev på bagsiden.

1394. 23. april. Hammershus. 188

Konrad Iserenvord erklærer, at Hannes Munk er ærkebiskoppen af Lunds undersåt på Bornholm i byen Rønne.

Original på nedertysk i Lübeck.

Jeg Konrad Iserenvord gør vitterligt over for alle dem, der hører dette brev blive læst op eller ser det, at dette brevs fremviser, Hannes Munk, er min herre ærkebiskoppen af Lunds undersåt på landet

Bornholm i byen Rønne. Derfor beder jeg alle, som han kommer til, om, at de står ham bi med henblik på hans gods og hans ære, således som de ønsker, at min herre til gengæld skal stå dem bi på samme måde eller mere, eller jeg på min herres vegne. Til vidnesbyrd har jeg trykt mit segl på dette brev i det Herrens år 1394 på sankt Georgs dag på Hammershus.

1394. 23. april. 189

Rådet i Malmø beder rådet i staden Lübeck om at frigive 18 tønder sild, tilhørende to bymænd i Malmø.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø hilser Eder, anbefalelsesværdige og såre omsigtsfulde mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtigt og lydigt med Gud og villige til at fremme al mulig ærbødighed eller hæder. Vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 torsdagen næst efter påskesøndag[1]) fremstod for os på vort rådhus de gode mænd Oluf Øndersen og Jakob Nielsen, vore elskede medbymænd, og erklærede med sandfærdige ord, at de til nærværende brevviser Peter van Daal, svend hos Oluf Øndersen, vor medrådmand, i sandhed har solgt nedenfor anførte gods, nemlig for det første Oluf Øndersen en halv læst sild og Jakob Nielsen syv tønder sild, men to tønder sild tilhører Mathias Hermansen, vor medbymand, og denne Peter van Daal med fingrene oprakt over Guds det hellige aflagde sin ed på, at han sad inde med tre tønder sild, som han på egen bekostning og ingen andens havde saltet ned. Fremdeles forklarede samme Peter van Daal for os, at hans penge for fornævnte gods, nemlig 18 tønder sild var blevet beslaglagt hos Eder, for hvilke den gode mand Herman Koteman havde stillet sikkerhed i det lybske råds påsyn. Vi beder derfor Eder, forstandige mænd, ydmygt om, at I af kærlighed til Gud og retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil hjælpe ham til frit at erhverve fornævnte penge, idet I ophæver en hvilken som helst beslaglæggelse, der er foretaget eller vil blive foretaget. Det ønsker vi at gøre os fortjent til af Eder eller en af Eders borgere eller venner. Skrevet under vor bys sekret ovennævnte år, dag og sted.

1) i 1394 den 19. april.

1394. 23. april. Malmø. 190

Rådet i Malmø beder rådet i staden Lübeck om at frigive en halv læst sild, tilhørende en bymand i Malmø.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø hilser Eder, anbefalelsesværdige og såre omsigtsfulde mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtigt og lydigt med Gud og villige til at fremme alt, hvad der tjener til Eders behag eller hæder. Vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 torsdagen næst efter påskesøndag[1]) fremstod for os på vort rådhus den gode mand Lyder, vor elskede medbymand, og forklarede for os, at hans gods, nemlig en halv læst sild var blevet beslaglagt hos Eder hos Johan Michelstorp. Med sin ed godtgjorde han, at han på egen bekostning og ingen andens havde saltet denne halve læst sild ned og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald havde stået på havets bølger med fornævnte gods. Vi beder derfor Eder, forstandige mænd, ydmygt om, at I af kærlighed til Gud og retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil hjælpe ham til frit at opnå fornævnte gods, idet I ophæver en hvilken som helst beslaglæggelse, der er foretaget eller vil blive foretaget. Det ønsker vi at gøre os fortjent til af Eder eller en af Eders borgere eller venner. Skrevet i Malmø ovennævnte år og dag under vor bys sekret, der er fæstnet til bagsiden af dette brev.

1) i 1394 den 19. april.

1394. 23. april. Ystad. 191

Broder Peder Sommer, franciskanernes provinsial i provinsen Dacia, beder rådet i Lübeck om at frigive salgssummen for 21 tønder sild, som til hjælp for Ystadklostrets bygningsfond var afsat til to preussiske købmænd, men som på grund af dårligt vejr endte i Lübecks havn og blev solgt der.

Original i Lübeck.

Forønsket hilsen med den herre Jesus tillige med anbefaling af min ydmyge tjeneste i oprigtighed tilforn[1]).

I skal vide, omsigtsfulde og skarpsindige herrer, vidt og bredt smykket med mangfoldigt rosende og hædrende lovprisninger, at jeg allerede i det nyligt forløbne efterår af almisser fra åndelige og ordenen hengivne

venner til udbedring af konventet i Ystads bygning, der trues af en ikke ubetydelig ødelæggelse, og til underhold af de fattige brødre, der bor sammesteds, til to fremsynede preussiske købmænd i nærværelse af retskafne vidner har overgivet 21 tønder sild, der skal bringes til Preussen og anvendes til fornødenheder til brug for fornævnte konvent og brødre, af hvilken grund samme købmænd, der blev narret fra deres forsæt af vindstød, dog med ejendelene i behold ved Guds nåde nåede til Eders havn, og alle sildene, således som det er indberettet til mig af et sandfærdigt sendebud, blev solgt hos Everhard von Warendorp i Alverstrasse, og de deraf afkastede penge blev beslaglagt af Eder. Derfor henvender jeg mig med ydmyg bøn til Eder, glimrende og fremsynede herrer, nidkære forkæmpere for sandhed og retfærdighed, forsvarere og befordrere af de fattige og især af de regelbundne mænd, og til hvem som helst af Eder enkeltvis om, at I med henblik på Guds gengældelse og til lindring for nævnte fattige konvent nådigt skal værdiges at oplade de penge, der er tilbageholdt af Eder, til den agtværdige mand Johan Koning, min vært og Eders medborger, eftersom jeg på tro og love erklærer og er rede til med troværdige vidner at godtgøre, at samme sild i sandhed ikke tilhørte nogen købmand men oftenævnte konvent. Gør dette nådigt, eftersom jeg har særlig tiltro til Eder, højst oprigtige agtværdige herrer. Jeg anbefaler Eder og alt Eders såre inderligt såvel i live som i døden til den højeste Herre. Jeg vil være rede til Eders behag. Skrevet i Ystad i det Herrens år 1394 torsdagen inden ottendedagen efter påske[2]) under mit embedes segl. Fremdeles har jeg angående samme sag tidligere sendt flere andre breve, som er opfanget af sørøvere, og af den grund skal I, ærværdige herrer, ikke undre Eder over, at jeg nu så sent har skrevet til Eder om dette. Lev vel o.s.v.

Broder Peder Sommer, provinsial for franciskanerordenen
i provinsen Dacia, hvem I skal byde over efter ønske.

1) adressen står på brevets bagside: *Skal gives til de omsigtsfulde mænd og fremsynede herrer, borgmestre og rådmænd i staden Lübeck med ærværdighed.* - 2) i 1394 19. april.

1394. 23. april. Marienburg. 192

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-13) i Thorn og Danzig.

I det Herrens år 1394 på martyren Georgs dag forsamledes de preussiske stæder, nemlig Kulm, Thorn, Elbing, Danzig, Königsberg, Braunsberg, i Marienburg og gennemdrøftede det nedenfor anførte.

<1> For det første, nemlig om fredeskibene, er de blevet enige om at skrive et brev som svar til herrerne i Lübeck, og det lyder således: Venlig hilsen i oprigtighed tilforn (*o.s.v. = nr. 193*). Efter hilsenen (*o.s.v. = nr. 194*).

<2-5> .....[1]

<6> Fremdeles af Johan Engelke, Peter Rogow, Peter Teschener og Grope under ed at erfare, hvad der fra Arnold Dukers skib blev solgt af klæde på Bornholm, og på det næste møde at meddele det.

<7> Fremdeles om dem, der har købt det skibbrudne gods fra Bornholm, er det stædernes samstemmende mening, at man skal skrive breve til stæderne i Livland, om, at man skal fængsle Herman Gral og opbevare godset til tro hånd[2]), og hvad denne bekender, det skal de skrive til os og holde manden fangen, indtil vi skriver andet til dem.

<8-11> .....[3]).

Thorn:

<12> Desuden skal de fra Thorn beregne afgiften[4]) for klædet fra Bornholm efter markedsværdi.

Danzig:

<12> Desuden skal de fra Thorn beregne afgiften[4]) for det gods, der er kommet tilbage fra Bornholm, hver mand efter markedsværdi. Det peber, der er kommet fra Bornholm, skal man beregne efter vægt. Hvis nogen af dem, der har haft peber om bord, ved helgenerne vilde sværge på, at det er hans peber, og (at det) for hans risiko er kommet fra Flandern, må han beholde det.

<13> Hvad der desuden er kommet af peber fra Bornholm, det skal man måle i pund. Skulde det også forholde sig således, at nogen vilde sværge på, at det var hans peber, må han beholde det.

1) § 2 handler om forhandlinger om det engelske klæde, § 3 om oldermændene i Flandern, § 4 om brev til den engelske konge vedrørende told og afgifter, og § 5 handler om en skipper, der uretmæssigt har forladt Zwijn (i Flandern). - 2) jf. DRB. III 2 nr. 79 note 2. - 3) § 8 handler om Arnd Güstrow, § 9 handler om, at vejning skal ske efter det kölnske pund, § 10 om vægte, der skal hentes i Kulm og Königsberg, og § 11 handler om udførelse af malerarbejde. - 4) teksten har *ungelt*, d.v.s. en omsætningsafgift, jf. også DRB. II 3 nr. 68 note 8.

[1394. Omkring 23. april][1]). 193

De preussiske stæder meddeler Lübeck, Stralsund, Greifswald, Stettin, Kolberg, Kampen, Zierikzee og Amsterdam, at man vedrørende punkterne om fredeskibe og forhandlingerne med dronning Margrete mener det klogest ikke blot at udruste disse skibe, men også indbyrdes at aftale, at man i nødsfald skal aftvinge de krigsførende erstatning for påførte tab.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Venlig hilsen i oprigtighed tilforn.

Ærlige, kære venner. Som I godt ved, har vore udsendinge nu på Marias renselsesdag[2]) været til møde i Lübeck med Eder og de andre stæder. De har gjort rede for og sat os ind i, hvorledes stæderne blandt andre artikler, som er blevet forhandlet dér, har besluttet, at man skulde lægge en forsvarsstyrke på havet for at sikre havet mod sørøverne o.s.v. Desuden har de klart og tydeligt sagt til os, således som det var blevet pålagt dem af os, at de har overbragt stæderne vort budskab og har på grund af den skade, som vi har lidt i riget Danmark, anmodet indtrængende om, at stæderne i forbundet i krigen mod Danmark skulde hjælpe os med at rejse krav om skadeserstatning og gøre krav gældende over for dronningen og riget Danmark. Og hvis dronningen ikke vilde øve ret over for os efter vore privilegiers ordlyd, så skulde stæderne hjælpe os med at kræve det af riget med krig o.s.v. Dertil har stæderne svaret således, at man, når man lagde forsvarsstyrken på havet, så skulde holde et møde med dronningen og rejse krav over for hende på grund af den skade, som alle stæderne havde lidt o.s.v. Og efter at man da hører dronningens svar, så vil stæderne da drøfte det yderligere. Desuden hører vi, selv om det ikke står skrevet i recessen, at man skulde lægge denne forsvarsstyrke på havet alene for at skabe fred på havet og ikke til hjælp eller til skade for nogen part. Og alt dette har stæderne henvist til deres råd, for at de skal give Eder et svar derpå 14 dage efter påske. Derfor, kære venner, har vi drøftet dette så indgående, som vi kunde, og det

forekommer os ikke tilrådeligt at påtage os så store omkostninger alene for at skabe fred på havet og ikke gøre yderligere derved; thi selv om der denne sommer blev skabt fred på havet, så vilde det i de følgende år blive lige så slemt, som det er nu. Skulde man da igen påtage sig sådanne omkostninger, så vilde der ikke være nogen ende derpå. Derfor forekommer det os tilrådeligt og er det vor indtrængende anmodning, at stæderne forinden bliver enige om og forpligter sig til, at man, når man drager til havs, skal stille retsligt krav om skadeserstatning, til hvem der da fra begge parter har voldt købmanden skade, (og) at man skal angribe den, der ikke vil øve ret eller rimelighed, og få ham til at øve rimelighed. Ganske vist er det besluttet, således som vore udsendinge meddeler os, at flådens øverste befalingsmænd skulde have beføjelse til (at afgøre), hvad man, når man var draget til havs med forsvarsstyrken, og man over for begge parter havde rejst krav om skadeserstatning, (og) efter at man så havde hørt svar fra begge parter, da skulde gøre i sagen. Dette forekommer os heller ikke at være godt, og det vilde være meget tvivlsomt at pålægge de øverste befalingsmænd en sådan byrde. Derimod forekommer det os at være langt mere sikkert og langt mere rimeligt, at stæderne forinden bliver enige om, hvad man skal gøre og undlade at gøre, før man påtager sig så store omkostninger. Og dette har vi skrevet til alle de stæder, der - som skrevet ovenfor - har været til møde i Lübeck, og vi anmoder indtrængende om Eders svar herpå med det nærværende bud. Og med sejladsen fra nu af og til pinse vil vi overholde det, som stæderne er blevet enige om. Fremdeles, kære venner, har I bestemt hørt, at herrerne i Lübeck afstår pengene for den sild, som vore folk i dette år havde saltet ned, til de stæder, hvor de boede. Dette henviste udsendingene fra de andre stæder til deres råd. Da vore udsendinge da på deres hjemrejse kom til herrerne i Stralsund og Greifswald og bad dem om et svar, da overrakte de det også; men da de kom til Kolberg, da udsatte de det til deres borgmesters tilbagekomst. Han var da endnu ikke kommet hjem. Vi beder Eder venligt om, at I skriver Eders mening herom til herrerne i Lübeck, (nemlig) hvad I agter at gøre i sagen, så snart I kan, og at I også skriver det til os med det første bud, I kan få. Herren bevare Eder o.s.v.

1) brevet er optaget i 1394 23. april, nr. 192. - 2) 2. februar.

[1394. Omkr. 23. april][1]). 194

Rådet i Elbing meddeler som repræsentant for de preussiske stæder stæderne i Livland, at en del af godset fra Arnold Dukers skib, der strandede på Bornholm, ulovligt er blevet købt af hansekøbmænd, og at klage herover er forelagt højmesteren for den tyske orden.

Afskrift på nedertysk i Thorn.

Efter hilsenen[2]).

Herrer og kære venner. Som klagere lader vi Eder, vise mænd, vide, ligesom vi også bestemt tror, at det er blevet vitterligt for Eder, at en skipper ved navn Arnold Duker forgangne efterår har mistet sit skib ved Bornholm, hvorved vi har lidt umådelig stor skade; imidlertid blev godset i alt fald bjærget på redelig vis og sikkert af bispen og af hans foged og af hans folk. Deraf fik vi den mindste del (tilbage), og vi har da Guds ret til vort (gods) efter ordlyden af Danmarks riges privilegier, hvilket I helt åbenbart er vidende om. Og dette samme gods, nemlig klæde og andet gods, der tilhører os, har en del folk på landet Bornholm købt noget af, hvad der da er imod de almindelige hansestæders forordning, hvilket det tilkommer Eder, vise mænd, at overveje nøje. Og dette har vi klaget over og forelagt vor herre, højmesteren, (nemlig) hvorledes nogle købmænd har været på Bornholm og dér har købt vort klæde og andet gods, hvilket åbenlyst er forbudt af de almindelige hansestæder efter den forordning, der er lavet og vedtaget af dem. Derfor har vor herre, højmesteren, givet os sin fuldmagt og billigelse til, at vi, hvor som helst vi opdager og kan pågribe sådanne folk, skal anholde dem og gøre med dem, således som stæderne er blevet enige om. Herfor, kære herrer og venner, vis os den godhed, ligesom vi gerne vilde vise Eder den godhed, hvis I var i samme omstændigheder, at I, hvis I på nogen måde hos Eder i stæderne eller i landsbyerne kan pågribe og efterspørge en, der hedder Herman Gral, (da) vil holde ham fangen og til tro hånd[3]) vil opbevare det gods, som han har i Livland eller andetsteds hos Eder, og hvis han over for Eder tilstår, (så ønsker vi,) at I skal skrive det til os og holde ham i sikker forvaring så længe, indtil vi er i stand til at skrive andet til Eder. Lev vel.

Skrevet under vort segl på de preussiske stæders vegne, som plejer at forsamles til møde o.s.v.

Rådmændene i Elbing.

1) brevet er optaget i 1394 23. april, nr. 192. - 2) adressen fremgår af overskriften til afskriften: *Brev, skrevet på disse hansestæder i Preussens vegne til hansestæderne i Livland under segl tilhørende dem fra Elbing.* - 3) jf. DRB. III 2 nr. 79 note 2.

1394. 25. april. 195

Rådet i Ystad beder rådet i Lübeck om at frigive fem læster sild tilhørende Peder Hjort, foged hos Holger Jensen, høvedsmand på Kalmar.

Original i Lübeck.

Vi rådmænd i Ystad erklærer offentligt med dette brev over for Eder, hæderværdige og anbefalelsesværdige mænd, vore enestående elskede venner, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, at den gode og troværdige mand Peder Hjort, foged hos Holger Jensen, høvedsmand på Kalmar, er trådt frem for os og med sine fingre oprakt over det hellige har aflagt ed på, at de fem læster sild, der er forsynet med dette mærke (*bomærke*) og beslaglagt af Eders udsendinge i Eders stad, er fornævnte Holger Jensens eget gods, og at denne Peder Hjort, hans foged, har saltet dem ned i sin egen gård, og det er ikke nogen anden danskers eller tyskers eller sammes svends gods, ej heller gør han dette til fordel eller hjælp for nogen anden, og ingen anden har nogen del i disse. Vi bønfalder ydmygt og indtrængende Eder, kære og ærværdige vise mænd, om, at I nådigt vil gavne fornævnte Holger Jensens udsending, nærværende brevviser Nicolaus van Exen, med hensyn til at få fornævnte gods eller sild eller deres værdi tilbage, idet I befordrer denne, således som I plejer vedvarende at befordre alle, der rejser i deres rette anliggender, uden at tillade, at samme Nicolaus på nogen måde hindres af nogen i disse sager. Det ønsker vi i kærkommen gengæld på et passende tidspunkt at gøre os fortjent til sammen med Eders tjenere og venner. Til vidnesbyrd herom er vor stads segl påtrykt på bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på den berømmelige evangelist sankt Markus' dag.

1394. 27. april. Lund. 196

Adelborg, enke efter Niels Pedersen, sælger sin gård i sankt Jakobs sogn i Lund tillige med et stenhus og en frugthave til Gøde Nielsen, borger sammesteds.

Afskrift i Lundebogen.

Adelborg, enke efter Niels Pedersen, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den gode mand Gøde Nielsen, nærværende brevviser, borger i Lund, lovligt og rigtigt har solgt, afhændet og ihændegivet ham min gård i sankt Jakobs sogn i Lund, der mod vest støder lige op til gaden, og i hvilken gård en Ingemar Nielsen bor, tillige med et stenhus og en frugthave i samme gård og alle andre tilliggender til denne gård, nemlig tofter, jorder, gårdsrum, huse og bygninger i alle fire verdenshjørner, intet af dette undtaget, med hvilke navne de end betegnes, nemlig således som den tidligere blev skødet på Lunde byting, at besidde med evig ret, idet jeg erkender, at jeg ubeskåret af ham har oppebåret den fulde og rette betaling for fornævnte gård, således at jeg med dette brev erklærer mig for fuldt tilfredsstillet. Derfor forpligter jeg mig og mine arvinger til over for omtalte Gøde Nielsen eller hans arvinger, således som lovene her i vort land rettelig fordrer og kræver, at hjemle, frigøre og fri fornævnte gård med dens tilliggender som fornævnt for og fra krav og tiltale fra alle nulevende og fremtidige. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd Jens Hennekesen, borgmester i Lund, Troels Pedersen og Åge Mogensen, Jens Pedersen, Knud Mathiasen, rådmænd i Lund, Mikkel Hennekesen, indbygger sammesteds, og Henneke Ågesen, indbygger i Malmø. Givet i Lund i det Herrens år 1394 mandagen næst før Valborgs dag.[1]).

1) 1. maj.

[1394][1]). 28. april. Sølvesborg. 197

Ærkebiskop Jakob af Lund meddeler borgmestre og råd i Danzig, at han har modtaget brev fra dronning Margrete om strandet gods på Bornholm, og tilføjer, at købmændene og befolkningen havde afgjort den sag, før han kom til. Derefter havde han anmodet højmesteren om at sende en befuldmægtiget, men der var ingen kommet.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, til de ærbare folk, borgmestre og det menige råd i Danzig, vore særlig gode venner o.s.v.

Vor venlige hilsen tilforn. I skal vide, at vi har fået vor frues, dronningens, brev og deri klart har forstået, at I har klaget til hende over os angående det klæde, der ved strandingen blev på Bornholm, og hun bad os i sit brev mindeligt om, at vi skulde ordne det således, at hverken hun eller vi var Eder noget skyldige, således som vi også håber, at vi ifølge lov og ret ikke skulde være nogen noget skyldige; thi sagen med godset er blevet fremstillet meget grovere over for Eder, end den er. Desuden havde købmændene en aftale med befolkningen, før vi kom til. Og derefter har vi ofte skrevet til højmesteren i Preussen, at han, hvis der var nogen, der ikke havde fået fuld erstatning, skulde sende én til os, (og) vi vilde forblive i hans venskab; (men) der er ikke kommet nogen til os. Er det således, at I virkelig vil anklage os, skønt vi håber, at vi ikke er nogen noget skyldige, så vil vi komme til vor frue, dronningen, når de preussiske stæder og hun samles, og gøre, hvad hun siger til os, at vi ifølge lov og ret skal gøre. Vi beder om et svar på dette brev. Og I skal vide, at dronningen altid har bedt os om, at vi skulde være særlig godsindede over for købmændene fra Preussen, således som vi også håber, at vi har været og fremover altid gerne vil være. Lev vel i Kristus. Skrevet i Sølvesborg tirsdag efter søndagen Quasi modo geniti[2]).

1) 1393 omkr. 18. december, nr. 106, klagede de preussiske stæder til dronning Margrete over behandlingen af strandet gods på Bornholm. Ærkebiskop Jakobs brev, der i håndskriftet er indført umiddelbart efter nr. 106, må være foranlediget af dronningens indgriben og derfor dateres til 1394. - 2) 1. søndag efter påske.

[Omkr. 1394. 29. april][1]). 198

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland og Zeeland, meddeler dronning Margrete, at Willem Gerrits, borger i Amsterdam, er blevet frataget værdier til 4000 Dordrechtske gylden af Wismar og Rostock, hvorfor han har tilladt ham at skaffe sig erstatning, og beder om, at han må finde støtte, hvis han kommer til hendes riger.

Udkast på nedertysk i Haag.

Højbårne og fornemme fyrstinde, kære frue og frænke[2]), dronning af Sverige og af Norge, og til alle fogeder og tjenere i de foranskrevne riger.

Vi hertug Albrecht af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre over Friesland, lader Eder vide, at Willem Gerrits, vor borger og undersåt i Amsterdam, har meddelt os, at de fra Wismar og Rostock har frataget ham hans skib og gods, hvorved de har tilføjet ham en uoprettelig skade på 4000 dordrechtske gylden, desuden og oven i købet, mens der herskede venskab, og uventet fra vor side. Derfor har vi givet vor fornævnte undersåt tilladelse til at holde sig skadesløs hos de foranskrevne fra Wismar og fra Rostock, og vi beder Eder, kære frue og frænke, og Eders fogeder og tjenere i Eders foranskrevne riger om, at I vil være vor fornævnte undersåt gunstigt stemte og behjælpelige og fremme ham i hans foranskrevne sager. Og hvis det skete, at han holdt sig skadesløs hos de fornævnte fra Wismar og fra Rostock eller hos deres folk eller på deres skibe og gods og med dette gik i land i Eders riger og havne, (håber vi,) at han kunde komme dér uden fare for sit liv, sit gods og andet af den besiddelse, som han havde taget dér, og desuden anvende sit gods til sin fordel og nytte og (så) at drage derfra. I denne sag vil I handle meget velbehageligt over for os, og vi vilde til gengæld handle på samme måde over for Eders undersåtter, hvis de havde brug for det i vore (lande). Til vidnesbyrd o.s.v.

1) 1394 29. april opnåede Willem Gerrits tilladelse af hertug Albrecht til at angribe søfarende fra Rostock og Wismar, trykt Oorkb. van Amsterdam 444 nr. 671. - 2) teksten har *nichte*, her brugt i vid betydning.

1394. 30. april. 199

Jens Jakobsen Skave, væbner, erklærer, at han og Henneke Godow har foretaget skifte, og opregner, hvad sidstnævnte på sin hustru fru Mettes vegne har fået tildelt.

Original i rigsarkivet.

Jens Jakobsen, kaldet Skave, væbner, til alle, der får dette brev at høre eller se, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1394 dagen før apostlene sankt Filips og sankt Jakobs dag ved det mellem nærværende brevviser, den velbyrdige mand Henneke Godow,

og mig foretagne og forhandlede skifte blev samme Henneke og jeg efter råd af vore venner på begge sider og med deres samtykke endrægtigt enige og tilfredsstillede på nedenfor anførte måde, således at fornævnte Henneke på sin hustru fru Mettes vegne skal have hendes lod i gården Udstolpe og dens tilliggender, nemlig i gården åbenlyst sammesteds ved den østlige højning, kaldet 'wal'[1]) i agre, enge, skove, græsgange, vådt og tørt, intet undtaget, idet grænseskellene ligger i overensstemmelse med solens løbebane, sammen med hele den vestlige højning, kaldet 'wal'[1]), at besidde med evig ret af ham og hans arvinger. Yderligere skal fornævnte Henneke og hans arvinger med evig ret besidde nedenfor anførte gods, nemlig en gård i Udstolpe, på hvilken Jens Olufsen bor, af hvilken han årligt skal give to pund korn, en gård i Østerby, på hvilken Peder Jensen boede, hvoraf der skal gives tre pund korn, en gård i Brandstolpe, på hvilket Peder Rome bor, af hvilken han skal give et pund korn, og en gård i Lille-Slemminge, på hvilken en Flue bor, af hvilken han hvert år skal give et halvt pund korn. Ydermere skal alle vide, at jeg med dette brev erklærer fornævnte Henneke og hans arvinger kvit og ganske undskyldt at være for ethvert skifte af det gods på landet Lolland, som fornævnte Henneke på sin hustru fru Mettes vegne og jeg på min hustru Kristines vegne indbyrdes har at skifte. I dette skifte deltog de velbyrdige og gode mænd, nemlig Absalon Mogensen af Krenkerup, Klaus Grubendal, Janneke Kruckow, Klaus Bintop og Peder Jakobsen, hvis segl tillige med mit er hængt under dette brev til vidnesbyrd om alt det ovenanførte. Givet ovennævnte år og dag.

1) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. 'vold' i betydningen 'jordvold'. I Maribo Amts Stednavne, under naturnavne s. 167, fortolker man de to udtryk *orientali cumulo dicto wal* og *occientali cumulo dicto wal* (begge steder med Rep. læst *tumulo)* som delvis latiniserede gengivelser af et ellers ikke kendt Øster-Voldhøj og et ligeledes ellers ikke kendt Vester-Voldhøj, om med rette kan ikke afgøres.

1394. 4. maj. Kalmar. 200

Rådet i Kalmar beder rådet i Lübeck om at frigive fire læster og tre tønder sild tilhørende Henrik Kölner, svend hos ridderen Fikke van Vitzen, der er i tjeneste hos dronning Margrete.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Kalmar hilser de ærbare, vise, skønsomme herrer, borgmestre og rådmænd i Lübeck, vore kære, særlige venner, med evig hilsen i Gud og vor tjeneste, hvor vi formår.

Vi ønsker med dette brev at gøre vitterligt for Eder, ærbare mænd og venner, at den ærbare ridder hr. Fikke van Vitzen, vor frue dronningens tjener, har været hos os og har bevist med sin ed, at Henrik Kölner, hans svend og tjener, der er i hans brød, var og stadig er i hans tjeneste, og at de hos ham har beslaglagt og tilbageholdt fire læster og tre tønder sild i Eders stad. Om dem har Eders borger Herman Cyrenbergh hævdet, at disse fornævnte sild tilhører ham og ingen anden, hvorfor vi venligt og indstændigt beder Eder, ærbare mænd og venner, om, at I vil være behjælpelige med, at disse foranskevne sild, eller hvad der er blevet tilbage deraf, bliver frigivet kvit og frit og uden hindringer. Dette vil vi gerne med al mulig flid gengælde over for Eder og over for Eders folk i lignende eller i større sager, hvor vi formår. Givet i Kalmar i det Herrens år 1394 på dagen efter den dag, da det hellige kors blev fundet[1]), under sekretet, der til vidnesbyrd om det fornævnte er trykt på bagsiden af dette brev.

1) 3. maj.

1394. 4. maj. 201

Rådet i Malmø beder rådet i staden Lübeck om at frigive pengene for en læst sild, tilhørende en bymand i Malmø.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø hilser Eder, anbefalelsesværdige og såre omsigtsfulde mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtigt og lydigt med Gud og villige til at fremme alt, hvad der tjener til Eders behag eller hæder. Vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 dagen efter den dag det hellige kors blev fundet[1]) fremstod for os på vort rådhus den gode mand Klement Bager, vor elskede medbymand, og forklarede for os, at hans gods, nemlig pengene for en læst sild var blevet beslaglagt og tilbageholdt hos Eder hos Lydeke Wilstede. Med sin ed godtgjorde han, at han på ingen måde imod stæderne i Tysklands befaling og vilje[2]), men på egen bekostning og ingen andens havde saltet denne læst sild ned, og at han ikke havde til hensigt skjult eller fordæg-

tigt at støtte nogen anden med dette, og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sendte han fornævnte gods frem over havets bølger fra Malmø til staden Lübeck. Vi beder derfor Eder, forstandige mænd, ydmygt om, at I af kærlighed til Gud og retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil hjælpe denne til frit at opnå fornævnte penge, idet I ophæver en hvilken som helst beslaglæggelse, der er foretaget eller vil blive foretaget. Det ønsker vi at gøre os fortjent til af Eder eller nogen af Eders borgere eller venner. Lev lyksaligt i Kristus og lev vel. Givet ovennævnte år, dag og sted under vor bys sekret.

1) 3. maj. - 2) jf. nr. 65.

1394. 4. maj. Malmø rådhus. 202

Rådet i Malmø beder rådet i Lübeck om at frigive pengene for de sild, som Jens Knop, bymand i Malmø, har saltet ned og udført, men som var blevet beslaglagt.

Original i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Malmø, hilser Eder, anbefalelsesværdige og omsigtsfulde mænd og herrer, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, vore elskede venner, oprigtigt og lydigt med Gud og villige til at fremme alt, hvad der tjener til Eders behag eller hæder. Vi meddeler Eder, omsigtsfulde mænd, at i det Herrens år 1394 dagen efter den dag det hellige kors blev fundet[1]) fremstod for os på vort rådhus den gode mand Jens Knop, vor elskede medbymand, og forklarede for os, at penge for fem læster og en tønde sild var blevet beslaglagt og tilbageholdt for Peter Dassow, således at han ikke kan få dem. Med fingrene oprakt over Guds det hellige godtgjorde samme Jens Knop med sin ed, at han på sin egen bekostning og ingen andens havde saltet disse fem læster og en tønde sild ned og på ingen måde imod de stæders forbud[2]), kaldet 'hansestæder'[3]), og farligt nok på grund af fjenders og sørøveres anfald sendte han fornævnte gods frem over havets bølger. Vi beder derfor ydmygt Eder, fremsynede mænd, om, at I af kærlighed til Gud, retfærdigheden og efter vor bøn nådigt vil hjælpe denne Peter Dassow til frit at opnå fornævnte penge, idet I ophæver en hvilken som helst beslaglæggelse. Det ønsker vi at gøre os fortjent til af Eder eller en af Eders borgere eller venner. Lev lyksaligt i Kristus og lev vel. Givet

ovennævnte år, dag og sted under vor bys sekret, der er fæstnet til bagsiden af dette brev.

1) 3. maj. - 2) jf. nr. 65. - 3) dansk ord i den latinske tekst.

[1394][1]). 4. maj. 203

Rådet i Kolberg meddeler de preussiske stæder, forsamlet i Marienburg, at de i medfør af brev fra sendemændenes møde i Lübeck 2. februar havde sammenkaldt repræsentanter fra Rügenwalde, Stolp, Greifenberg, Treptow og Wollin for at meddele disse beslutningen om at udruste fredeskibe, hvortil de havde svaret, at deres herrer, (hertugerne af Pommern), havde svaret tilbage, at disse skibe ikke måtte anvendes mod dronning Margrete eller hendes riger eller mod deres brodersøn.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Til de hæderværdige og omsigtsfulde mænd, de herrer rådsudsendinge fra de preussiske stæder, vore oprigtigt elskede venner, forsamlet i Marienburg, o.s.v. lørdagen før søndagen Quasimodogeniti[2]). Oprigtig hilsen med fuldkommen æresbevisning, tjeneste og gunst.

Fornemme, ærlige, kære venner. Eders brev[3]), har vi i venlighed forstået, hvorledes herrerne, Eders udsendinge, der nu på Maria renselsesdag[4]) var til møde i Lübeck sammen med de andre stæder, blandt de andre artikler, der er blevet forhandlet dér, har berettet for Eder, at stæderne har besluttet, at man skulde lægge en forsvarsstyrke på havet for at sikre havet mod sørøverne o.s.v. Og det forekommer Eder ikke tilrådeligt at påtage sig så store omkostninger alene for at sikre havet og ikke at gøre yderligere derved o.s.v. Derfor ønsker vi indtrængende, at I ærbare mænd skal vide, at de herrer rådsudsendinge, der nu senest var forsamlet i Lübeck på den fornævnte Marias renselsesdag, har sendt deres brev, beseglet med herrerne i Lübecks sekret[5]), til dem i Rügenwalde, Stolp, Greifenberg, Treptow og Wollin, nemlig angående sikringen af havet, (og) at de skulde hjælpe os med forsvarsstyrken. Derfor havde vi sammenkaldt de fornævnte stæder desangående i vor stad og lod dem det vide og læse brevet. Da svarede de derpå, at de ikke kunde gøre noget i sagen, de var nødt til først at tale med deres herrer derom[6]) og vilde så give os et svar derpå. Da de havde talt med deres herrer, da gav de os som svar, at deres herrer havde sendt deres breve derom[7]) til

Lübeck og havde sagt til dem, at hvis det var således, at togtet ikke skulde være rettet mod dronningen af Danmark eller mod hendes rige eller hendes brodersøn, men alene skulde sikre havet, så vilde de gerne tilslutte sig, at man sikrede havet, og de kunde ikke give os noget yderligere svar derpå, førend der kom svar tilbage fra Lübeck til deres herrer. Og således kan vi heller ikke i øjeblikket skrive yderligere til Eder om disse sager, før vi har fået svaret fra de fornævnte stæder. Fremdeles har I skrevet til os angående pengene for den sild, som Eders folk i dette år har saltet ned o.s.v., derom lader vi Eder vide, at hr. Vincent Holk, vort råds borgmester, som vi havde sendt til forhandlingerne i Lübeck, endnu ikke er kommet tilbage, og at vi har og udstår stor splid og dadel fra vore borgeres side, der nøje har overholdt det forbud[8]), som hansesøstæderne havde vedtaget mod i dette år at salte silden ned på Danmarkssiden med samtykke fra Eders rådsudsendinge, som I havde sendt dertil med fuldmagt, således som det er blevet meddelt os. Men når fornævnte hr. Vincent kommer tilbage og underretter os udførligt derom, så vil vi gerne vise vor velvilje med henblik på, hvad vi da kan yde i sagen til fordel for Eder, som vi kan gøre med ret og med ære og i rimelighed. Den almægtige Gud bevare Eder. Skrevet under vort sekret mandagen efter den dag, da det hellige kors blev fundet[9]).

Rådmændene i Kolberg.

1) brevet mangler årsangivelse. Forhandlingerne i Marienburg fandt sted i dagene omkr. 23. april 1394, jf. nr. 192. - 2) 1. søndag efter påske. - 3) kendes ikke. - 4) 2. februar. Forsamlingen i Lübeck var fastsat til denne dag i 1394, jf. f. eks. nr. 137, men fortsattes endnu omkring 1. marts, jf. nr. 155. - 5) det udaterede brev er trykt i Hanserec. IV 178 nr. 198. - 6) d.v.s. med hertugerne af Pommern. - 7) kendes ikke. - 8) jf. nr. 66 og 74. - 9) 3. maj.

1394. 5. maj. Års herredsting. 204

Tingsvidne af Års herredsting om, at Peder Andersen Munk har skaffet sig vidnesbyrd om, at præsten hr. Niels i Skyum pantsatte sit gods i Himmersyssel, der tidligere tilhørte Niels Buk, til hr. Troels, provst sammesteds, og at denne pantsatte det til Peder Andersen Munk. Endvidere solgte Bodil, arving efter Niels Buk, sin arveret til samme gods til Peder Andersen Munk.

Original i rigsarkivet.

Broder Peder, abbed i Vitskøl kloster, Tyge Torbensen, Jens Haning, Jens Nielsen af Låstrup, Kristian Nielsen, brødre, Peder Hvid, Jens

Rank, Niels Pedersen af Hornum, Niels, kaldet Lille Munk, og Jens Tordsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1394 fremstod den gode og hæderlige mand Peder Andersen, kaldet Munk, på vort ting i Års herred næst efter apostlene Filips og Jakobs dag[1]) i nærværelse af os og såre mange andre troværdige mænd, som dengang søgte tinget, og sammesteds skaffede sig et fuldt tingsvidne om, at hr. Niels i Skyum, præst, på samme ting til den gode mand hr. Troels, provst i Himmersyssel, pantsatte sit gods sammesteds, som en Niels Buk tidligere besad, tillige med alle dets tilliggender, intet undtaget, for 12 skilling grot, og at samme hr. Troels senere på samme ting fuldt ud pantsatte fornævnte gods til føromtalte Peder Andersen under samme betingelses form, indtil fornævnte gods på lovlig vis indløses fra fornævnte Peder Andersen eller hans arvinger af samme hr. Niels eller hans visse arvinger for omtalte sølv. Ydermere fremstod en Bodil, arving efter fornævnte Niels Buk, på samme ting og til fornævnte Peder Andersen oplod, afhændede og fuldt ud skødede al den arveret, som tilkom samme Bodil i nævnte gods, idet hun erkendte, at hun fuldt og helt havde oppebåret fuld og passende betaling for samme af denne Peder. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi med vore sandfærdige ord med dette brev. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 1. maj; da tirsdag var tingdag i Års herred i det 15. årh., jf. f.eks. 1415 30. april, Rep. nr. 5514, og 1455 16. september, Rep. 2. rk. nr. 520 med flere steder, jf. indl. i Dipl. Dan., er tingdagen 5. maj.

(13)94. 5. maj. 205

Rådet i staden Stettin besvarer de preussiske stæders brev af [1394 omkr. 23. april] blandt andet vedrørende beslutningen om, at dronning Margrete skal opfordres til at yde købmændene erstatning for lidte tab.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Til de ærværdige herrer udsendinge fra de preussiske stæder, senest forsamlet i Marienburg, vore særlige venner, i ærbødighed.

Venlig, tjenstvillig hilsen oprigtigt tilforn. Kære, ærlige venner. Vi har klart forstået Eders venlige brev. I særdeleshed skriver I blandt mange andre artikler, at det ikke forekommer Eder tilrådeligt at påtage sig og

yde så store omkostninger og udgifter alene for at sikre havet mod dem, der volder købmanden skade, men at man også skal få dem, der har voldt Eder og købmanden skade, nemlig dronningen og hvem de end er, til at vise ret og rimelighed i sagen. Videre skriver I, at det ikke forekommer Eder at være godt, at man skulde lægge hele en så stor beføjelse og byrde på de øverste befalingsmænd o.s.v., men I synes langt snarere, at stæderne først skal blive enige om, hvad man vil gøre og undlade at gøre, før man skulde ty til sådanne store omkostninger. Kære venner, derfor ønsker vi indtrængende, at I skal vide, at vi gerne vil overholde det, som vor rådsfælle og udsending, der nu senest var på mødet i Lübeck, hvor I og hansestæderne var forsamlet, har meddelt os og rapporteret hjem, og vi vil gerne vise os (velvillige) i denne sag, så vidt vi formår, men vi kan netop på dette tidspunkt ikke skrive Eder noget svar derpå. Men hvis stæderne mødes yderligere om sagen, hvad der da forekommer dem nyttigt og tilrådeligt, til dette vil vi igen gerne yde det bedste, vi formår. Ligeledes skriver I om Eders borgeres gods. Hvis der er noget af det beslaglagt hos os, hvilket vi dog bestemt ikke kender til, så vil vi gerne udlevere det til dem, hvis de kommer til os med Eders breve og beviser. Og vi anmoder også indtrængende om, at I gør det samme over for vore folk. Måtte den højeste værdiges at bevare Eder. Skrevet år o.s.v. 94 tirsdag efter den dag, da det hellige kors blev fundet[1]).

Rådmændene i staden Stettin o.s.v.

1) 3. maj.

1394. 6. maj. Rostock. 206

Borgmestre og rådmænd i Rostock sælger en årlig afgift på 9 mark Rostockisk til Peter v. Vreden for et lån på 111 mark til stadens tarv i anledning af togtet til Danmarks rige.

Original i Rostock.

1394. 6. maj. Rostock. 207

Borgmestre og rådmænd i Rostock sælger 20 mark årlig timelig afgift til Valborg, enke efter rådmanden Mathias Hoveman, og hendes søn Martin Hoveman for et lån på 200 mark til krigen mod Danmarks, Norges og Sveriges riger.

Original i Rostock.

1394. [Efter] 6. maj. Harderwijk. 208

Reces af de hollandske stæders dag i Harderwijk.

Afskrift på nedertysk i Arnhem.

I det Herrens år 1394 på lille sankt Hans dag.....

<1-2> .....[1])

<3> Ligeledes skal samtlige fogeder fra Zutphen, fra Harderwijk, fra Elburg og fra Stavern opkræve pundtold af deres gæster[2]) på deres fed i Skåne, nemlig af dem, der ikke bidrager til denne hjælp og dette forsvar, og (de skal) sejle pengene derhen, nemlig til hvilken stad de end vælger at bringe dem, og aflægge bevis og regnskab derfor hos de seks fornævnte stæder.

<4-5>.....[3]).

1) § 1 handler om de hollandske stæders udrustning af mandskab til deres skib og § 2 om opkrævning af pundtold af deres borgere. - 2) d.v.s. fremmede købmænd. - 3) § 4 handler om sold til krigsfolkene og § 5 om, at de skal stille i Harderwijk torsdag før pinse, d.v.s. 4. juni.

1394. 7. maj. 209

Testamente af Jens Pedersen, kantor ved kirken i Ribe.

Original i rigsarkivet.

I faderens og sønnens og (hellig)åndens[1]) navn, amen.

Jeg, Jens Pedersen, kantor ved kirken i Ribe, skønt uværdig, ved Guds nåde dog karsk på legeme og sjæl, og som frygter faren for døden, der altid til uvis tid kommer over menneskene, opretter i det Herrens år 13[93][2]) ærkeenglen sankt Michaels dag mit testamente over det gods, som Gud har skaffet mig, på følgende måde. Dette testamente, som jeg uden at forandre noget tværtimod anerkender og godkender, har jeg i det Herrens år 1394 onsdag, nemlig dagen efter lille sankt Hans dag, skønt skrøbelig af helbred så dog karsk på sjælen, ladet offentliggøre i nærværelse af nedenfor anførte vidner. For det første giver og testamenterer jeg til min herre biskop Eskil af Ribe den bedste hest, jeg har, en guldring og et sølvbeslået horn. Fremdeles erkender jeg, at jeg til kirken i Ribe til dens bygningsfond skylder 200 mark lødigt sølv, der skal betales af mig ud over det, der er udbetalt til mit rette brug, for hvilke jeg til

gengæld som betaling til fornævnte bygningsfond overlader mine utæmmede hopper med deres foler og føl, undtagen en hoppe, som nedenfor skal omtales. Fremdeles overlader jeg til gengæld som betaling fornævnte bygningsfond i stedet for fornævnte pengesum alt det gods, der er pantsat til mig eller købt af mig i Kalvslund herred, Jelling syssel, Almind syssel, Hardsyssel og Varde syssel tillige med alle de bygninger, jeg har rejst på samme gods, og mit sølvbælte, som ikke af mig, men af hr. biskoppen i Ribe er pantsat i Lübeck, og to mark rug, som Niels Svendsen, også kaldet Jens Skytte, der bor på Søgård, Bredsten sogn, og Mathias Smed, indbygger i Vejle, skylder mig og fornævnte Vor Frue kirke, og som de har lovet i stedet for rughøsten, der blev købt af hr. Ivar Lykke, ridder, der til gengæld for samme rug udleverede dem 30 får. Fremdeles til hver af de andre kirker i Ribe en skilling sterling til deres bygning. Fremdeles overlader jeg til gengæld som betaling til fornævnte domkirke til dens bygningsfond for den fornævnte pengesum, som jeg skylder den, alt mit løsøre, undtagen hvad jeg i dette testamente deler ud til mine slægtninge og venner[3]. Fremdeles testamenterer jeg til Skast, Smidstrup og Gadbjerg kirker fire øre korn, som skal fordeles ligeligt imellem dem. Fremdeles til Vejlby kirke en sten, der ligger foran den søndre dør, som jeg har købt for ni skilling kronede sterlinger, og en ager kaldet Hylager. Fremdeles til Vejle bykirke de jorder, som jeg har købt af en Inge, enke efter Tue Degn, og som ligger norden for møllen umiddelbart op til åen, uden at de ovenfor nævnte pantsættelser af jorder skal være til hinder herfor. Fremdeles testamenterer jeg til ærkedegnen Jens Helt mit breviar. Fremdeles erkender jeg, at jeg skylder samme ærkedegn Jens 30 mark lybsk i god mønt, overladt mig som et ret lån af ham til at betale hr. Knud, provst i Jelling syssel, for hvilke 30 mark lybsk jeg pantsætter disse mine bøger til ham, nemlig et passionarium[4] og Thomas' Compendium[5], samt to sølvbægre og halvparten af en bryggerkedel, hvis anden halvpart er hans egen. Fremdeles til magister Otto, provst i Varde syssel, en guldring og en sølvske, som har et billede af en velsignende hånd. Fremdeles til hr. Knud, provst i Jelling syssel, et dyrehorn. Fremdeles til hr. Niels Søbo, min medkannik, to skjoldgylden[6], overladt ham af mig til universitetet i Prag[7], men den tredie skjoldgylden, som jeg overlod ham tillige med de to fornævnte, skal han tilbagebetale, at den kan komme andre til gode. For disse tre nævnte skjoldgylden er Poppe Attesen gået i borgen. Fremdeles til hr. Peder Jensen, min medkannik, Monaldus' Summa[8]. Fremdeles til enhver af de andre med-

kanniker, der holder personlig residens ved kirken i Ribe og forretter messer, en skilling grot eller, hvad der svarer dertil i værdi. Fremdeles henlægger jeg til min årtid, som årlig skal holdes af kannikerne samme-steds, to skilling grot i gængs mønt, som årlig skal fordeles således: kannikerne skal have fire skilling sterling, vikarerne to skilling sterling, men disse fornævnte to skilling grot skal de til enhver tid værende forstandere for Ribe kirkes bygningsfond årlig udrede så længe, og så længe skal min årtid holdes, som ovenfor anført, som fornævnte forstandere årligt kan oppebære seks mark lybsk i afgifter eller, hvad der i værdi svarer dertil, af alt det rørlige eller urørlige gods, som jeg har henlagt til fornævnte bygningsfond. Fremdeles til Vor Frue kirke i Bredsten en utæmmet hoppe tillige med en toft og andre jorder, som Elisabeth, enke efter Klaus Friis, for mig pantsatte for 16 mark lybsk til hr. Niels Mortensen, præst i Jelling, i mit navn og til min hånd på Tørrild herredsting. Fremdeles til hr. Herman, sognepræst, en skilling grot. Fremdeles til hr. Mikkel, præst, en halv mark sølv eller, hvad der svarer dertil i værdi. Fremdeles til hr. Niels Hermansen, sakristan, seks grot. Fremdeles til hr. Jens Jul, præst, mit daglige bælte udbedret med sølv, tillige med en dolk og en fole. Fremdeles til Peder Ivarsen, min svend, og hans moder, så længe en af dem lever, en øre korn årlig, at oppebære fra forstanderne for Ribe kirkes bygningsfond. Fremdeles til hans søster Elisabeth syv alen klæde. Fremdeles til fornævnte Peder Ivarsen alle de klæder, i hvilke jeg plejede at ride. Fremdeles til Jakob Jensen, min svend, den bedste hest, jeg har, næstefter den hest, jeg har givet hr. biskoppen, tillige med et jagtspyd. Fremdeles til hr. Simon, præst, en fole. Fremdeles til min tjenestepige Margrete en tønde smør, for hvilken Lave Nielsen af Hygum sogn er gået i borgen. Fremdeles til Esger Pedersen en okse, som kan tages i kirkens gård i Skast eller Smidstrup. Fremdeles til dominikanerne, franciskanerne og nonnerne 300 brød og 3 tønder øl. Fremdeles til nonnen fru Elisabeth min dobbelte kjortel. Fremdeles til de fattige, de der lider sult og de der lever godt, en bryggerkedel af een tøndes størrelse, således at forstanderne for Ribe kirkes bygningsfond skal have denne bryggerkedel i deres besiddelse, men stille den til rådighed for disse fattige, efter påtrængende behov. Fremdeles til skolerne i Ribe tre bøger, nemlig "Grecismus"[9]) og to "Doctrinaler"[10]) med deres forklaringer på den betingelse, at kapitlet skal have bøgerne i deres besiddelse og efter påtrængende behov stille dem til rådighed for .....[11]) skolernes forstander efter i forvejen at have modtaget sikkerhed for tilbagelevering af

disse bøger i god stand .....[11]). Fremdeles til Ivar Thomsen en guldring og fade, kaldet 'sadelfad'[12]). Fremdeles efterlader jeg til mine arvinger, nemlig Jens Pedersen i .....[11]) og .....[11]) Plovmand i Tønder alle mine fædrene jorder i Randbøl sogn, i landsbyerne Daldover og Vand[el] .....[11]) en opredt seng, to gryder, to dunke, to skibskister og 10 mark lybsk, som eksekutorerne af mit testamente skal .....[11]) og give samme. Fremdeles til Marina Thomasdatter et nyt skrin. Eksekutorer af dette testamente ønsker jeg skal være de fornævnte hr. Jens Helt, ærkedegn, magister Otto, provst i Varde syssel, og Ivar Thomsen, væbner, idet jeg inderligt beder om, at de vil udføre og fuldende denne min sidste vilje, således som de vil stå til ansvar over for den strenge dommer, der på den yderste dommens dag skal dømme i hver enkelt sag. Dette er handlet i nærværelse af de fornævnte mænd og i nærværelse af mange troværdige vidner, der er tilkaldt, nemlig Troels, Niels Søbo, Peder Jensen, Detlev, mine medkanniker, herrerne Herman, sognepræst, Niels Hermansen, sakristan, præster, ...[11]) og Poppe Attesen, borger i Ribe, hvis segl tillige med mit segl er hængt under dette brev til vidnesbyrd om det fornævnte.

1) originalen har kun *spiritus*, er det normale tillæg *sancti* overspringet? - 2) testamentets øverste højre hjørne er beskadiget. Dateringen kan muligvis udfyldes til 1393. Terpager udfyldte fejlagtigt 1394. - 3) bestemmelsen om løsøret antydes med *x*'er at burde være placeret foran bestemmelsen til fordel for "de andre kirker i Ribe". - 4) jf. herom DRB. III 3 nr. 340 note 1. - 5) rimeligvis identisk med Thomas af Aquino's ufuldendte *Compendium theologiae ad fratrem Reginaldum*, tilegnet Thomas' ledsager Reginald af Priverno, jf. Lexikon für Theologie und Kirche X 122, jf. VIII 1098. - 6) jf. DRB. III 2 nr. 282 note 3. - 7) teksten har *ad studium Pragense;* meningen må være til studier ved universitetet i Prag. - 8) et slags alfabetisk leksikon over emner, hentet fra moralen og kanonisk ret, forfattet før 1274 af franciskanermunken Monaldus, kaldet Capo d'Istria, død før 1285, jf. Schulte, J.F. v., Die Geschichte der Quellen und Litteratur des canonischen Rechts II 414 flg., jf. også Dictionnaire de Théologie catholique X 2 (1926), 2193. - 9) jf. DRB. III 4 nr. 17 note 21. - 10) jf. DRB. III 4 nr. 17 note 22. - 11) lakuner i teksten som følge af beskadigelse af de sidste 14 linieudgange i testamentet. - 12) dansk ord i den latinske tekst. Ud for bestemmelsen til fordel for Ivar Thomsen er der i marginen anbragt et "*a*", som vistnok antyder en mulig redaktionel opflytning af de sidste bestemmelser til og med ' et nyt skrin' til placering foran ' Fremdeles til Peder Ivarsen', hvor der i originalen findes et " *b*".

1394. 8. maj. Lübeck. 210

Notaren Johan Möller fra Schwerin stift bevidner, at de lybske vikarer Johan Kule og Gerhard Poel med samtykke af biskop og kapitel mageskifter deres indkomster med Bartolomæus Torgelowe, professor i teologi og kannik i Lübeck, 'i nærværelse af de gode mænd Ludolf Mul og Lyder Ruge, gejstlige i

Bremen og Slesvig stifter, tilkaldt og udbedt som vidner til det fornævnte'.

Original i Slesvig.

[1394][1]). 10. maj. 211

Rådet i staden Lübeck meddeler de preussiske stæder, at man som besluttet vil opfordre dronning Margrete til at yde erstatning og afvente hendes svar, før man yderligere foretager sig noget, men bliver svaret negativt, er det muligt, at høvedsmændene skal slutte forbund. Endvidere beder det om, at der bliver sendt befuldmægtigede til forhandlingerne med dronningen 24. juni.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Meget venskabelig hilsen med oprigtig kærlighed tilforn.

Kære venner. Eders svarbrev, som I har sendt os om det møde, der senest blev holdt her[2]), har vi klart forstået. Det har Eders rådsudsendinge sikkert underrettet Eder nøje om, (nemlig) at hansestæderne, dengang forsamlede her med Eders folk, på grund af den store nød, således som det nu står til, i fællesskab har besluttet (at sende) forsvarsstyrken til søs imod sørøverne o.s.v. Og vi ved stadig ikke, hvorledes man kunde imødegå det bedre, hvilket I nu imidlertid forhaler, idet I skriver, at det syntes Eder tilrådeligt, at stæderne forinden slutter forbund og forener sig o.s.v. Om dette ved I udmærket, at det er blevet besluttet og vedtaget i enighed, at stæderne i fællesskab alvorligt og strengt vil kræve erstatning af dronningen lige så retfærdigt for den enes skade som for den andens. Og efter at de hører dronningens svar derpå, så vil de da gerne drøfte det yderligere. Derfor forekommer det os, at det ikke er det rigtige at gøre, at man sluttede forbund før det tidspunkt, hvor man hørte, hvad der kan eller ikke kan vederfares (os) af hende. Men skulde det forholde sig således, at der ikke kunde vederfares (os) ret og rimelighed i sagen, så er det passende[3]), at stædernes høvedsmænd da drøfter sammenslutningen og forbundet grundigere og mere udførligt med Eders folk, så at vi ikke mener at have nogen skyld over for Eder. Fremdeles skriver I, at det vilde være forkert og betænkeligt at lægge en sådan byrde på høvedsmændene. Om det ved I jo godt selv, at hvor stæderne udsender deres sendebud, (dér) ligger hele byrden af sager og gøremål, som de er kommet sammen for at drøfte og forhandle, på sendebudene. Og enhver stad plejer at pålægge deres folk

det, hvad der fra gammel tid er blevet overholdt i alvorlige sager og gøremål stæderne imellem. Derfor forekommer det os, at man uden at nære tvivl kunde betro hansestædernes høvedsmænd, der er beskikkede dertil, dette og uden risiko kunde pålægge dem det. Derfor beder vi Eder om, at I vil holde fast ved forsvarsstyrken, således som forordningen foreskriver, da vi har breve fra dem i Kampen og mange stæder om, at de gerne vil overholde det, som de har tilsluttet sig, og som vi og de fra Stralsund også agter at gøre. Kære venner. Eftersom hansestæderne sammen med os agter at holde fast derved, ønsker vi indtrængende, at det for almenhedens bedste ikke falder Eder ind ikke at holde fast og overholde dette sammen med alle andre punkter, således som det er indeholdt i recessen, ligesom de andre. Thi vi håber, at der, når vi kommer til det møde, der er berammet, nok skal vederfares os ret og rimelighed fra dronningens side. Og skulde I ikke holde fast derved, så vilde det være til ulempe og skade for hansekøbmanden. Fremdeles har Eders rådsudsendinge sikkert meddelt Eder, at der er berammet et møde, og hvorfor det er berammet, at holde med dronningen af Danmark på førstkommende sankt Hans dag, hvad der tidligere er skrevet udførlige breve om med medvidende og samtykke fra Eders udsendinge, der var til stede og overværede mødet. Dette (berammede) møde har I imidlertid ikke sendt os nogen svarskrivelse om. Derfor skal I vide, at vi for almenhedens bedste agter at holde mødet, således som det er berammet, og vi anmoder indtrængende om, at I sender Eders folk med fuldmagt dertil; thi Eders folk har været medansvarlige for[4]), at mødet er berammet. Og for deres og de andre stæders anmodnings skyld har vi skrevet dette til dronningen under vort segl. Fremdeles skriver I om silden o.s.v. Derom skal I vide, at vi endnu ikke har noget svar derpå fra stæderne undtagen fra dem i Stralsund. Det, som vi har sagt til Eder derom, det behøver I ikke vore breve til; thi vi vil da fuldt ud overholde det over for Eder, således som recessen indeholder det. Herren bevare Eder til evig tid, som vi ønsker. Skrevet på søndagen Iubilate[5]) under vort sekret. Vi beder om et svar på det fornævnte. Af dette brev har vi sendt Eder to enslydende, for at der ikke skal ske nogen forsømmelse eller skade.

Rådmændene i staden Lübeck.

1) brevet mangler årsangivelse, men er utvivlsomt fra 1394, da det møde med dronningen, der sigtes til, er mødet 1394 24. juni. - 2) jf. nr. 155. - 3) teksten har *mogelik*, der også kan gengives *muligt*. - 4) teksten har *sik hebben gemechtiget*, der også kan betyde *har samtykket i*. - 5) 3. søndag efter påske.

[1394][1]). 17. maj. 212

(Danzig svarer ærkebiskoppen Jakob af Lund) på dennes brev om det gods, der strandede på Bornholm, at man må beklage bruddet på stadens privilegier, og at man nu efter højmesterens råd sender en befuldmægtiget, til hvem det strandede gods skal overgives.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Tjenstvillig hilsen med skyldig underdanighed i oprigtighed tilforn. Nådige herre. Eders brev[2]), der for nylig er sendt til os, har vi modtaget i ærbødighed og klart forstået. I dette har Eders herlighed skrevet til os, at vor nådige frue, dronningen, har skrevet til Eder, at vi har klaget over Eder til hendes nåde på grund af det klæde, der strandede ved Bornholm, og at hun har bedt Eder om, at I ordner det sådan, at hun og I ikke var (nogen) noget skyldige, hvilket vi takker den højbårne, ædle dronning overmåde for. Desuden erfarer vi i Eders brev, at I håber, at I ifølge lov og ret ikke er (nogen) noget skyldige. Derpå lyder vort svar således: Så længe der ikke ydes os mere ret og rimelighed fra Eder og Eders folk angående tilbageleveringen af vort bjærgede gods i overensstemmelse med vore privilegier, som vi har fra Danmarks rige[3]), så er vi nødt til fortsat at fremføre klage derover, og vi vil klage så længe, at Gud lemper det for os. Desuden skriver I, at det er kommet os grovere for øre, end det er. Derpå lyder vort svar således: Vi ved godt, at klædet og godset blev bjærget velbeholdent og alt sammen er kommet i Eders og Eders embedsmænds vold. Af dette er der blevet meget lidt igen til os, hvad vi godt kan bevise. Desuden skriver I i Eders brev[2]), at I ofte har skrevet til vor nådige herre, højmesteren, at vor nådige herre, hvis der var nogen, hvem der ikke var sket fyldest, skulde sende ham til Eder, (og) I vilde forblive i hans gunst. Derpå er vort svar, at vi har været hos vor herre med det brev, som I sendte os, og har forelagt ham Eders anmodning. Han rådede os i sin visdom til, at vi skulde sende bude til Eder. Det vil vi gerne gøre. Og vi beder Eders nåde om, at I betænker Gud og hvad ret og rimeligt er, og hjælper vore bude, så at en tilbagelevering af vort gods kan finde sted til dem, det gods, der er bjærget velbeholdent inden for Eders område og er kommet i Eders og Eders folks vold[3]). Skrevet på den søndag, på hvilken man synger Cantate o.s.v.[4]).

1) brevet må være udstedt af Danzig, da det nøje følger opbygningen af ærkebiskop Jakobs brev af [1394] 28. april, nr. 197. - 2) nr. 197. - 3) jf. nr. 50 note 3. - 4) 4. søndag efter påske.

[1394][1]. 20. maj. 213

Rådet i Stralsund meddeler de preussiske stæder som svar på deres brev, at man har besluttet at udruste fredeskibe, at et forbund er unødigt, at der skal forhandles med dronning Margrete 24. juni bl.a. om erstatninger, og at man allerede har skrevet til Lübeck om silden.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Til de omsigtsfulde mænd af stor anseelse, de herrer borgmestre og rådmænd i de preussiske stæder, vore venner o.s.v..

Med efter ønske om held oprigtig venskabelig kærlighed og tjenstvillighed (tilforn).

Gode, kære venner. Vi har modtaget og klart forstået Eders brev, der blandt andre sager indeholder (meddelelsen om), at Eders rådsudsendinge, der senest var til møde i Lübeck[2]), har underrettet Eder om, at stæderne har besluttet at udlægge forsvarsstyrken mod sørøverne på havet, og at det forekom Eder tilrådeligt, at stæderne forinden skulde forenes og slutte forbund. Derfor er det vort inderlige ønske, at I, hæderlige mænd, nøje skal vide, at hansekøbmanden på grund af ufred og ubehagelige tildragelser til søs i lange tider har befundet sig i stor nød og (lidt) uudholdelige skader og stadig udsættes derfor, og skulde det i længden forblive i den tilstand[3]), frygter vi, at det vilde være til hansekøbmandens evige fordærv. Derfor har stæderne efter omhyggelig betragtning af den nødsituation, som det fælles gods og købmanden befinder sig i, vedtaget forsvarsstyrken på havet og som krav i retsgyldig nød. Og vi kan ikke vælge nogen bedre måde at standse en sådan nød og et sådant fordærv på end som stæderne har besluttet i overensstemmelse med recessens indhold. Derfor synes vi ikke, at der er behov for nogen sammenslutning eller noget forbund mellem stæderne forinden; thi skulde sammenslutningen ske forinden, så vilde det efter vor mening kræve en ny forsamling af stæderne, hvilket imidlertid på grund af den korte tid ikke så godt lader sig gøre, og vi synes heller ikke, at forsamlingen er nødvendig, eftersom der, som I selv godt ved, allerede er fastsat et møde, der om kort tid skal holdes med dronningen, nemlig på sankt Hans dag førstkommende midsommer, for almenvellets skyld og med samtykke fra Eders udsendinge, der har været medansvarlige for[4]), at mødet er fastsat, således som vi har erfaret. På dette foranskrevne møde vil de fra Lübeck og vi og stæderne i al almindelighed have deres befuldmægtigede rådsudsendinge (til stede), og vi beder Eder om, at I ikke

undlader at have Eders folk til stede dér med fuldmagt. Dér vil stæderne rejse alvorlige krav om erstatning over for dronningen for hver enkelts tab og skade, der er forvoldt af riget. Og da kan stæderne rette sig efter ordlyden af hendes svar; thi vi håber, at dronningen bestemt vil vise ret og rimelighed. Skulde det imidlertid ikke ske, og hun vilde modsætte sig ret og rimelighed, så skal stædernes høvedsmænd tale mere indgående med Eders folk om forbundet. Og det forekommer os at være passende og ikke forkert eller betænkeligt at pålægge høvedsmændene dette; thi de er rådsudsendinge, og stæderne har altid fastholdt, at deres udsendinge har båret byrden ved store, vigtige sager. Derfor finder vi, at man godt kan pålægge stædernes høvedsmænd dette. Derfor beder vi Eder, kære venner, om, at I ikke trækker Eder ud af forsvarsstyrken, men overholder det, således som recessen foreskriver; thi de fra Lübeck og vi og stæderne i al almindelighed vil overholde det således. Og skulde det ske, at I trak Eder ud af forsvarsstyrken, hvad vi dog ikke håber, så vilde det være til skade for hansekøbmanden. Hvad I agter at gøre i denne sag, det beder vi Eder om at skrive os et venligt svar på med dette nærværende bud. Fremdeles anmoder I indtrængende om, at vi skriver til dem i Lübeck angående silden. Derom har vi allerede sendt vore breve[3]) til dem, og (således) opfyldt Eders indtrængende ønske i denne sag. Må den Højeste værdiges at bevare Eder, ansete mænd, lykkeligt i et langt liv ved godt helbred. Skrevet på onsdagen efter søndagen Cantate[6]) under vort sekret.

Rådmændene i Stralsund, Eders oprigtige (sender) dette).

1) Stralsunds brev er affødt af de preussiske stæders brev af [1394. Omkr. 23. april] nr. 193, jf. også et lignende brev fra Lübeck, nr. 211. - 2) jf. 1394 1. marts, nr. 155. - 3) gengiver tekstens *vnde in deme stade dat alzo de lenghe thu bliuende*, hvor *dat* bryder sammenhængen; et verballed til styring af *thu bliuende* synes glemt. - 4) jf. nr. 211. - 5) kendes ikke. - 6) 4. søndag efter påske.

1394. [21. maj][1]). 214

Det engelske skatkammer (Exchequer) udbetaler 26 pund 13 skilling 4 penning for et guldbæger, der er købt hos en guldsmed i London, som den engelske konges gave til dronning Margrete.

Originalregnskab i London.

Til dronningen af Sverige og Norge angående de penge, der er udbetalt hende af Ludvig fra kammeret til betaling af de 40 mark, som

den herre konge befalede at betale samme dronning som prisen for et guldbæger, købt af Druge Barentyn, guldsmed i London, som hans gave, ved brev med sekretet blandt befalingerne fra denne termin 26 pund 13 skilling fire penning.

1) ifølge Devon, Issues of the Exchequer 255 fandt udbetalingen sted 21. maj.

[1394][1]). 22. maj. Westminster. 215

Kong Richard 2. af England kundgør for sine sheriffer, mayorer, fogeder samt skipperne og deres tjenere, at han har udpeget købmanden Thomas Fymer fra Hull til at overvåge tilberedningen af hvidsild i Scarborough og Whitby og påse, at behandlingen af silden sker 'i overensstemmelse med den fremgangsmåde og brug ved behandlingen af denne sild, der er anvendt i Skåne', *og pålægger dem at være denne behjælpelig.*

Afskrift i London.

1) brevet er indført i kopibogen blandt brevene for 1394.

1394. 23. maj. Fyns landsting. 216

Fin Pedersen, landstingshører og -dommer på Fyn, Henneke Pranger, sognepræst i Agedrup, og otte verdslige erklærer, at notaren Niels Mule har ladet ridderen Jens Andersens brev af 1394 29. marts vidimere på Fyns landsting.

Original i rigsarkivet.

Fin Pedersen, landstingshører og -dommer på Fyn, Henneke Pranger, sognepræst i Agedrup, Fin Ågesen af Løjtved, Tue Skytte, foged på borgen Ørkild, Niels Garlop, Jens Klementsen, Henrik Pedersen og Jens Pedersen, rådmænd og borgere i Odense, Gunnar Holm, borgmester i Svendborg, og Peder Povlsen, rådmand sammesteds, til alle, hvem dette brev nu vedkommer eller på nogen som helst måde vil kunne vedkomme i fremtiden, hilsen og (ønsket om) at udtrykke sandheden om det, der er sket.

Lad de nulevendes erindring mindes, og lad ikke de fremtidiges lykkelige efterslægt være uvidende om, at vi i det Herrens år 1394 lørdagen nærmest før den søndag, på hvilken der synges Vocem Iocunditatis[1]), har været til stede på Fyns Landsting og har set og i lige måde hørt, at en notar ved navn Niels Mule fremstod på denne tingdag inden for sam-

me tings fire grænselinjer og offentligt fremlagde og personligt oplæste fra ord til andet i alle de tingsøgendes påhør et åbent brev tilhørende den strenge ridder, nemlig hr. Jens Andersen, høvedsmand på borgen Tranekær, med dets velbevarede og hele segl, sådan som det er skik, uskrabet, ustungent og i enhver henseende ubeskadiget, hvilket brevs ordlyd følger på denne måde og er denne: Klaus Kerle, også kaldet Rønnow, ridder (*o.s.v.* = *nr. 176*). Dette erklærer vi, således som vi har set og hørt det, og også i virkeligheden ved, at det er gået for sig på denne måde, offentligt med sandfærdige ord, idet vi til vidnesbyrd om det fornævnte hænger vore segl under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 5. søndag efter påske.

1394. 24. maj. 217

Notits i staden Deventers regnskaber om udgift til Kampens sendebud, der bragte et brev om, at de preussiske stæder ikke ønskede at sende fredeskibe til Øresund.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles om søndagen, dagen før St. Urbans dag[1]), (udbetalt) fire grot som drikkepenge til staden Kampens sendebud, der overbragte vor stad et brev om, at de fra Preussen ikke vilde sende deres fredeskibe til Øresund, således som hansestæderne var blevet enige om[2]).

1) 25. maj. Søndagen før er i 1394 5. søndag efter påske, Vocem iocunditatis. - 2) notitsen er indført i regnskabet for 1394 22. februar - 1395 22. februar.

[1394. 27. maj.][1]). 218

Rostocks og Wismars udsendinge anmoder højmesteren for den tyske orden om at gribe ind til fordel for frigivelse af kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

Kære, nådige og ærværdige herre. Således som stæderne Rostock og Wismars råd i deres breve, som de har sendt til Eders nåde og ædle højhed, indtrængende i dyb ydmyghed har bedt om forhåbningsfuld trøst og hjælp til løsladelsen af vor bedrøvede herre, kongen af Sverige, hans søn og de andre herrer, riddere og væbnere, der er i fangen-

skab sammen med dem, og til (lindring af) vore arme folks bitre nød, således kaster vi udsendinge A. B. C., der på dette tidspunkt er sendt til Eders hengivenhed for at drøfte det samme anliggende, og hvad der måtte vedrøre dette, os for Eders nådes fødder med inderlige, hjertelige bønner om, at I vil betænke Gud og vore bønner og betragte vore fornævnte fangne herrers bitre nød, hvem den højbårne, mægtige fru Margrete, Norges dronning, der ikke betænker barmhjertigheden over for de gavmilde fyrster, der fordum plejede at nære medynk med tilfangetagne og besejrede folk, desværre ikke vil modtage nogen passende og rimelig løsesum i sølv eller guld fra, ligesom man plejer at modtage den fra herrer og fyrster, der bliver taget til fange i ære; men hun vil forjage dem fra deres rige Sverige.

<1> .....[3])

<2> Fremdeles anmoder vi hjerteligt Eders fromme godhed om, at I vil sende Eders vægtige breve og budskaber til fru Margrete, Norges dronning, idet I påbyder hende at vise billighed og ret over for vore herrer, riddere og væbnere, der er i fangenskab, og (at I) i Eders visdom med henblik på dem (vil) opfordre (hende) til, at hun skal modtage en passende og rimelig løsesum fra dem og skal lade dem forblive i besiddelse af lande og folk. Og I skal i sandhed til enhver tid have endelig bemyndigelse til på deres vegne efter billighed og ret at fastlægge møder og til (at aftale) enhver løsesum. Vi håber ved Guds nåde, at hvis I endvidere kan formå dronningen til (at vise) rimelighed, ret og andre foranskrevne punkter, så vil Gud takket være Eder give velfærd og fred til trøst for folkene, og vore herrers løsladelse. Men kan dette ikke ske, så beder vi indtrængende Eders nådige højhed om, at I betænker Gud og ret og den umenneskelige ubarmhjertighed, som vederfares vore herrer, og at I fastholder vore herrers ret; thi vore herrer af Mecklenburg og vi håber ikke længere på nogens trøst og nåde i disse store, alvorlige sager undtagen hos Gud og i Eders umådelige godhed.

<3> Og overvej i Eders visdom, om det vilde være til fordel for hansekøbmanden, at dronningen fik magten over Sveriges rige, således som hun allerede har magten over de to riger Danmark og Norge; og hav endvidere også den godhed at sende Eders vægtige budskab til høvedsmændene i Sverige, der begynder og opretholder krigen mod vor herre kongen, (nemlig) at de skal afstå derfra og igen slutte op om deres herre, kongen. Skulde det forholde sig således, at de til deres skændsel frygtede nogen gengældelse og unåde fra kongens side, så vil herrerne af

Mecklenburg og deres stæder i overensstemmelse med Eders vilje, hvis I bestemmer det, yde dem sikkerhed derfor og et sådant løfte, at der ikke er behov for det.

<4> .....[3])

<5> Desuden vil vi fra Rostock og fra Wismar sammen med vore herrer omhyggeligt sørge for, at Eders købmænd, der sejler i flåder på 60 skibe eller flere fra venneland til venneland og ikke opsøger rigerne Danmark og Norge, idet de bærer Eders vartegn og bevisligheder på, at I beskytter dem, skal forblive ubeskadigede af dem, der sejler ud af vore havne og tilbage igen. Og vi vil ære og fremme dem efter vor formåen, hvor vi kan. Skulde det ske, at der var nogen, der ikke vilde overholde vor fred, så vil vi ikke beskytte ham og give ham frit lejde, men vil dømme ham. Og vi anmoder indtrængende om, at vor købmand ligeledes igen venskabeligt kan komme til Eder til Eders havne og stæder med vartegn og bevisligheder.

<6> .....[4])

1) dette og efterfølgende tre breve samt brevene nr. 222, 223 og 236 ndf. er alle optaget i den indberetning, som rådsudsendinge fra Rostock og Wismar sammen med den mecklenburgske ridder Reimar v. Hagenow afgav om deres sendefærd til Konrad v. Jungingen, højmester for den tyske orden, 1394 12. maj - 11. juni, dag for dag, især om de egentlige forhandlinger 25.-30. maj for at opnå støtte til kong Albrecht af Sveriges løsladelse og for at få udjævnet stridighederne om skibsfarten. Ifølge indberetningen blev nærværende brev afgivet 27. maj, og inden 29. maj forelå højmesterens svar, udsendingenes gensvar samt det mecklenburgske udkast til overenskomst, nr. 221, og denne forhandlingsrunde afsluttedes med de preussiske stæders udkast af 1394 30. maj, der dog ikke nævner forholdet til dronning Margrete, trykt Hanserec. IV 208 nr. 222. I den endelige overenskomst af 1394 24. juni, ndf. nr. 241, optages derimod en henvisning til dronningens stilling i konflikten. - Den samlede indberetning er senest trykt Mekl. UB. XXII 368 nr. 12654. - 2) indeholder et sammentrængt referat af nr. 155 § 4. - 3) handler om højmesterens mulige støtte til sejladsen på Stockholm. - 4) drejer sig om et muligt forbund mellem kong Albrecht, hertugerne af Mecklenburg og højmesteren for den tyske orden.

[1394. Omkr. 27. maj][1]). 219

Højmesteren for den tyske ordens svar på anmodningen fra Rostocks og Wismars udsendinge.

Afskrift på tysk i Wismar og Rostock.

Dette er svaret på de artikler, som I har givet os skriftligt[2]).

<1> For det første beder I om og har før angående den skade, der er voldt købmanden, bedt om, at man skal stille den i bero, indtil kon-

gen kommer på fri fod o.s.v.[3]). Derpå svarer vi således, ligesom der også tidligere er blevet svaret af hansestæderne, (og) som vore udsendinge har underrettet os om det, (nemlig) at den skade, der dér er sket fra venneland til venneland o.s.v., hvad der endnu er gældende af denne, eller hvad man tilforladeligt kan erfare om denne, det være sig skib eller gods, det (forventer vi,) at I forlods giver tilbage. Men hvad der er spredt eller skaffet af vejen, det skal I gøre fyldest for. Men hvad der er sket på Bornholm og i Skåne eller i Danmark, Sverige og Norge, det skal stå hen indtil dets retslige afgørelse.

<2> Desuden anmoder I indtrængende om, at vi vil sende vore breve og fortræffelige udsendinge til dronningen og forhandle om kongens løsladelse o.s.v. Derpå er vort svar, at vi for ærens og Eders bøns skyld vil sende vor ordens og vore stæders udsendinge til dronningen og forhandle og med flid bestræbe os på, at kongen bliver løsladt, på den betingelse, at I således sikrer os og forvisser os om, at købmanden frit kan sejle ud og vende hjem fra venneland til venneland uden at blive tilføjet nogen skade af Eders folk; thi det sømmer sig ikke for os at gå ind i nogle forhandlinger, under hvilke nogen kunde blive skadet på grund af mistænkeliggørelse[4]).

<3> Desuden anmoder I om, at vi skulde have fuldmagt over kongen angående billighed og ret, møder og løsepenge o.s.v., endvidere hvis dronningen ikke vilde lade sig nøje med, hvad der er ret og billigt, og ikke vilde modtage nogen rimelig løsesum, at vi da vilde stå fast ved kongens ret; dette kan vi på dette tidspunkt ikke svare på, medmindre vi da hørte, hvorledes mødet med dronningen ender. Hvem der da måtte blive kendt skyldig i bruddet, så vilde vi da tale yderligere derom med vore herrer kommendatorer.

<4-7> .....[5]).

1) for dateringen, jf. nr. 218 note 1. - 2) d.v.s. nr. 218. - 3) jf. nr. 155 § 4. - 4) det fremgår hverken af forhandlernes samlede indberetning eller af de øvrige breve i sagen, hvad der sigtes til. - 5) § 4 indeholder et afslag på opfordringen i nr. 218 § 3 uden at nævne dronningen; § 5 handler om sejladsen på Stockholm; § 6-7 indeholder med visse forbehold et imødekommende svar på § 5 i nr. 218, men uden at nævne Danmark og Norge.

[1394. Omkr. 27. maj][1]). 220

Gensvar af Rostocks og Wismars udsendinge til højmesterens svar.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

<1> .....[2]).

<2> Desuden svarer I, at I for ærens og vor bøns skyld vil sende Eders ordens og Eders stæders udsendinge til dronningen og forhandle om kongens løsladelse o.s.v. Det takker vi tjenstvilligt Eders nåde for. Men som I skriver, (nemlig) at vi skulde borge og sørge for, at den købmand, der sejler fra venneland til venneland, ikke tilføjes nogen skade af vore folk, derpå svarede vi, at det ikke tilkommer os, der er til stede her, at borge for dette; men vor herre og vi vil trofast sørge for, at den købmand, der sejler fra venneland til venneland o.s.v., ikke tilføjes nogen skade af vore folk. Hvem der da ikke vil overholde vor fred, ham vil vi dømme på livet, og vi beder ydmygt om, at Eders nåde vil lade det blive derved og sende Eders udsendinge til dronningen, således som der står skrevet foran.

<3> I skriver også, at I på dette tidspunkt ikke kan svare på den artikel om, at I, hvis dronningen ikke vilde lade sig nøje med billighed og ret, da vilde stå fast ved kongens ret, medmindre I hørte, hvem der blev fundet skyldig i bruddet. Det vil vi overlade til Eders nåde. Dog skal I, kære herre, vide, at bruddet på de første forhandlinger, der blev påbegyndt i Nyköping med det formål at udrede en sum penge til kongens løsladelse, var dronningens værk, da man skulde fuldbyrde dem i Vordingborg[3]), hun, der også var skyld i bruddet på de seneste forhandlinger i Skanør og Falsterbo[4]), som Eders stæder deltog i. Dette kan Eders stæder underrette Eder nøje om. Der skete således intet brud fra vor side.

<4-7> .....[5]).

1) jf. nr. 218. - 2) § 1 handler om udsættelse af skadeserstatninger til efter kong Albrechts løsladelse, jf. også nr. 219 § 1. - 3) jf. 1392 10. juli, DRB. IV 4 nr. 583. - 4) jf. ovf. nr. 82. - 5) § 4 handler om striden mellem kong Albrecht og hans høvedsmænd i Sverige, § 5 om sejladsen på Stockholm, § 6-7 om købmændenes uhindrede sejlads og udskydelse af skadesspørgsmål til efter kongens løsladelse.

[1394. Omkr. 27. maj][1]). 221

Mecklenburgsk udkast til overenskomst mellem hertug Johan 2. af Mecklenburg, Rostock og Wismar på den ene side og Konrad v. Jungingen, højmester for den tyske orden på den anden.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

Vi Johan, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, og vi borgmestre og stæder(ne) Rostock og Wismar, bekendtgør åbenbart for alle de

folk, der ser dette nærværende brev eller hører det blive læst, og bevidner med denne skrivelse, at vi sammen med den mægtige og ærværdige herre, hr. Konrad von Jungingen, den tyske ordens højmester, med hans komturer og hansestæderne i Preussen, nemlig Kulm, Thorn, Königsberg, Braunsberg, Elbing og Danzig, for god freds og købmandens bedstes skyld har besluttet, at vi trofast vil sørge for, at vore folk skal lade de retskafne købmænd uskadte, der står under vor beskyttelse, hører ind under købmandens ret, sejler fra venneland til venneland og ikke opsøger vore fjenders land og heller ikke har fællesskab med disse. Skulde det ske, at en af vore folk alligevel påførte dem skade og ikke vilde erstatte eller godtgøre den, så vil vi ikke beskytte ham og give ham lejde, og hvor vi end pågriber ham, der vil vi dømme ham på livet. (Dette sker) på den betingelse, at vi anmoder om, at den fornævnte ærværdige hr. højmester på sine egne og sine fornævnte stæders vegne vil sende sine fortræffelige bude til den mægtige frue, Margrete, dronning af Norge, for at tilbyde (en afgørelse) i overensstemmelse med billighed og ret for vor herre kongen, og (at højmesteren skal) have bemyndigelse til al (afgørelse) i billighed (og) ret (og) til at fastsætte tidspunkt for forhandlinger og at fastsætte løsesummen for kongen. Hvis budene på den måde ikke kan opnå billighed og ret hos dronningen, så skal de stå fast ved vor herre kongens og vor ret. Hvis der da var nogen, der var til sinds at volde købmanden skade og ikke vilde komme til vore havne igen, så vilde vi trofast hjælpe købmanden, så at skadevolderen blev fordrevet fra havet eller dømt, hvor vi end traf ham. Til sikkerhed og vidnesbyrd om disse ting o.s.v.

1) jf. nr. 218.

[1394. Efter 30. maj][1]). 222

Rostocks og Wismars udsendinge meddeler hertuginden af Görlitz, datter af kong Albrecht af Sverige, at de har forhandlet med højmesteren for den tyske orden, som har lovet at sende udsendinge til forhandlingerne med dronning Margrete 24. juni om løsladelse af kongen.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

Til den såre berømmelige fyrstinde og frue . .[2]), hertuginde af Görlitz, vor nådige frue og velynder o.s.v.

Underdanig, beredvillig tjeneste med ønsket om alt godt tilforn. Kære

nådige frue og høje fyrstinde. Vi gør vitterligt for Eders kærlighed, at vi nedenfor anførte udsendinge, Eders ydmyge tjenere, på vor herre hertug Johans og hans stæder Rostock og Wismars vegne er blevet sendt til Preussen til den ærværdige herre, højmesteren, dér efter hjælp og trøst med henblik på vor kære nådige herre, kong Albrecht af Sverige, Eders kære faders, løsladelse; thi hidtil har vi desværre hos andre herrer og fyrster kun fundet ringe trøst i hans nød, og vi håber i sandhed i forbindelse med hans løskøbelse at opnå nogen nåde af selve højmesteren, (nemlig) således at han vil sende sine ordenskomturers og sine stæders fortræffelige bude til dronningen af Norge for på vor herre kongens vegne indtrængende at henstille, at hun skal tage imod en rimelig løsesum for ham o.s.v. Og til det formål er der yderligere berammet et møde, der skal holdes førstkommende sankt Hans dag, hvor han som fornævnt vil have sine fortræffelige bude og søstæderne deres bude til stede. Vil Gud da give trøst og nåde til hans løsladelse, så vil man erfare det o.s.v. Derfor, kære nådige frue og ædle fyrstinde, måtte den medfødte naturlige kærlighed til Eders fader og hans tunge, bitre nød røre Eders barnehjerte, så at I udvirker vægtige breve og bude fra Eders herre og mand, hertug Johan af Görlitz, fra markgrev Jobst, markgreve af Mähren, og andre fyrster, hvem Eders kære faders bitre nød ligger på hjerte som krænkelse af fyrstelig ære, (Eders fader), som dronningen af Norge utvivlsomt vil fratage hans rige Sverige, og som ikke kan nyde godt af nogen rimelig løsesum i sølv og guld. De skal sende deres breve og bude til dronningen før forskrevne sankt Hans dag om, at hun skal tage imod en passende og rimelig løsesum for kongen og ikke fratage ham hans rige og kongelige værdighed i Sverige. Det vil vi beredvilligt (og) gerne gengælde. Den Almægtige bevare Eder længe uskadt og lykkelig o.s.v.

1) Rostock og Wismars brev er formentlig afsendt, efter at højmesteren for den tyske orden 30. maj havde stillet modforslag til den overenskomst, der senere endeligt dateredes til 24. juni, jf. nr. 241. - 2) hed Katharina, jf. V.A. Nordman, Albrecht, Herzog von Mecklenburg, König von Schweden (Helsinki 1938) s. 202-203.

[1394. Efter 30. maj][1]). 223

Rostocks og Wismars udsendinge beder hertugen af Görlitz om at sende udsendinge til dronning Margrete angående løsladelse af kong Albrecht af Sverige, førend forhandlingerne den 24. juni indledes.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

Til den højbårne og såre berømmelige fyrste, søn af den afdøde Karl, romernes kejser, hertug af Görlitz, vor nådige herre.

Såre ydmyg og skyldig ærbødighed i alle forhold og lyksalighed både i dette og det hinsides liv. Kære nådige herre og højbårne, ædle fyrste. Vi nedenfor anførte udsendinge, Eders ydmyge tjenere, sendt på vor herre, hertug Johans, og hans stæder Rostock og Wismars vegne til den ærværdige herre, højmesteren af Preussen, efter trøst og hjælp til vor kære herre, kongen af Sveriges løskøbelse, anmoder med ydmyge, indtrængende bønner om, at I for Guds og for fyrstelig æres skyld vil sende Eders vægtige breve og bude til dronningen af Norge før det møde, der er berammet til at holdes på sankt Hans dag, og som højmesteren af Preussen, hans komturer og hans stæder og andre stæder vil sende deres bude til for indtrængende at opfordre og belære dronningen om, at hun bør tage imod en passende og rimelig løsesum i sølv og i guld for kongen og lade ham beholde sit rige Sverige; thi det er utilbørligt at fratage konger deres kongelige værdighed, som Gud har forlenet dem med. Og lad den fornævnte konge, hans søn, hans land og stæder derfor altid være Eder forbundne i tjeneste. Den Højeste lede Eder til evig tid under frelsebringende vilkår. Skrevet o.s.v.

1) jf. nr. 222.

1394. 2. juni. Ribe byting. 224

Tingsvidne af Ribe byting om, at Anders Henriksen har solgt rådmændene sammesteds et stenhus i Grønnegade med tilhørende grundstykker og bygninger.

Original i rigsarkivet

Detmar Blå, Jens Kirt, Jens Bramsen, Rikmar Majesen, Herman Remsnider, Godskalk Brynjemester, Albert Skomager, Walter Waltersen, Henrik Guldsmed, Henze Lang, Niels Jakobsen og Johan Stoltfod, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel nulevende som fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1394 tirsdagen næst før pinsedag, fremstod Anders Henriksen, søn af Henrik Andersen, vor tidligere rådmand og medborger - salig ihukommelse - personligt på vort byting i nærværelse af os og flere andre troværdige mænd og til de gode mænd, nærværende brevvisere, rådmændene i Ribe, til gavn og fordel for fornævnte stad Ribe skødede, afhænde-

de og med fuld ret frit oplod et stenhus, der ligger mod øst i Grønnegade mellem et stenhus, der nu tilhører den hellige jomfru Maries kirke, og et stenhus, som Gødeke Nyborg tidligere boede i[1]), og alle de grundstykker, der hører til samme hus, på hvilke der engang lige overfor i bagenden af gården var opført et stenhus, på folkesproget kaldet 'tværhus'[2]), tillige med et lille tilbygget privet[3]) og desuden med de enkelte jorder, der umiddelbart ved siden af hinanden strækker sig fra den fornævnte kirkes grundstykke mod øst, med fri gennemgang til åen, på folkesproget kaldet 'gangsti'[2]) og med jordernes hele bredde, idet han erkendte, at han af omtalte rådmand fuldt og helt havde oppebåret fuld betaling for fornævnte gods, og idet han forpligtede sig til at hjemle fornævnte rådmænd foranskrevne huse og jorder fra krav fra hvem som helst. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi klart med sandfærdige ord med dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted under vore segl.

1) jf. DRB. III 3 nr. 497. - 2) dansk ord i den latinske tekst. - 3) teksten har *domuncula priuata*, jf. også DRB. III 3 nr. 497.

1394. 2. juni. S. Pietro i Rom. 225

Pave Bonifacius 9. reserverer et beneficium, hvortil abbederne i klostrene Eldena og Stolp har overdragelsesretten, for Wilken Schacht, præst i Roskilde stift.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Wilken Schacht, præst i Roskilde stift, hilsen o.s.v.

Din velbyrdige fødsel, Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi derfor under hensyntagen til Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde - Du, der, som Du forsikrer, på begge forældres side er avlet af riddermæssig slægt - reserverer vi et kirkeligt beneficium med eller uden sjælesorg til apostolisk overdragelse til Dig, hvilket plejer at blive overgivet til verdensgejstlige, og hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge indtægtsangivelsen[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 25 mark sølv, hvis det er forbundet med sjælesorg, men 18 mark sølv, hvis det er uden, og hvortil vore elske-

de sønner, abbederne og konventerne ved klostrene i Eldena og Stolp af cistercienserordenen i Kammin stift, i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, hvis det for tiden er ledigt, eller når det bliver ledigt, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dets ledighed, beslutter at godtage det, at overdrage til Dig med al ret og tilbehør efter denne godtagelse. ..... Givet ved S. Pietro i Rom den 2. juni i vort femte pontifikatsår[2]).

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 2) samme dag udstedtes indførelsesbrev til fordel for Wilken Schacht, stilet til bispen af Penne samt til provsten og dekanen ved kirken i Lübeck.

1394. 2. juni. 226

Notits i staden Deventers regnskaber om udgift til Kampens sendebud, der bragte et brev om afholdelse af en dag i Utrecht angående de skibe, der muligvis skal fredeliggøre Øresund.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles den samme dag[1]) (betalt) seks grot som drikkepenge til staden Kampens bud, der bragte vor stad et brev, nemlig angående et møde, der skal holdes i Utrecht sammen med de stæder, der er beliggende her omkring, (et brev) om det anliggende, at man skulde sende skibe ud, der skulde stifte fred i Øresund.

1) d.v.s. tirsdagen efter søndagen, dagen før sankt Nycomedis' dag.

1394. 2. juni. 227

Notits i staden Deventers regnskaber om udgift til stadens bud, der red til Zutphen med budskab angående fredeliggørelsen af Øresund.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles tirsdagen derefter[1]) (betalt) 8 grot til Herman, vor stads bud, der var redet til Zutphen nemlig for at lade dem vide, at de fra Kampen havde skrevet til vor stad, at mødet om det tyske Hanseforbunds anliggende, (nemlig) at man skulde stifte fred i Øresund, skulde finde sted i Utrecht.

1) d.v.s. efter Kristi himmelfartsdag, den 28. maj i 1394.

1394. 4. juni. 228

Rådet i Slesvig bevidner over for rådet i Lübeck, at Tideman von der Lippe har bemyndiget sin hustru Tale til at sælge eller pantsætte deres hus i Lübeck.

Original i Lübeck.

Rådmændene i Slesvig til de ærværdige mænd og gode herrer borgmestre og rådmænd i Lübeck hilsen og tilbørlig ærbødighed tillige med voksende hæder.

I skal vide, ærværdige herrer, at en Tideman van der Lippe fremstod i vor nærværelse og indsatte, anordnede og gjorde nærværende brevviser Tale, hans elskede hustru, til sin befuldmægtigede på bedst mulig måde og form til at sælge, pantsætte og afhænde hans hus og arv i Eders stad Lübeck, således som det vil synes hende bekvemt at være til gavn, og til at gøre alt angående dette hus og denne arv, som om denne Tideman var til stede i egen person, og idet han lovede, at han vil anerkende og godkende alt, hvad der bliver foretaget eller anordnet af denne Tale og hendes datter med hensyn til det fornævnte. Det erklærer vi klart med dette brev. Til vidnesbyrd herom er vor stads sekret påtrykt på bagsiden af dette brev. Givet i det Herrens år 1394 nærmeste torsdag før pinsedag.

1394. 4. juni. 229

Notits i staden Deventers regnskaber om udbetaling til Jan ter Poerten og Hendrik Nyeghenap, der var redet til Utrecht angående sagen om fredeliggørelsen af Øresund.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles torsdagen derefter[1]) (betalt) 12 gylden (og) 22 grot til Jan ter Poerten og Hendrik Nyeghenap, der var redet til Utrecht nemlig i det tyske Hanseforbunds anliggende, (gående ud på,) at man skulde stifte fred i Øresund.

1) d.v.s. efter Kristi himmelfartsdag, den 28. maj i 1394.

1394. 5. juni. Utrecht. 230

Gotfred van der Krempe, kejserlig notar i Lübeck, afgiver beretning om sine drøftelser med stæderne ved Zuidersøen bl.a. om de kommende forhandlinger med dronning Margrete.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

I det Herrens år 1394 fredagen før pinse var hansestæderne fra Zuidersøen forsamlet til møde i staden Utrecht, nemlig de fra Kampen, fra Amsterdam, Zierikzee, Zutphen, Deventer, Harderwijk, Elburg og Stavern. Jeg[1]) var til stede sammen med disse forskrevne stæder og lod dem forstå Eders anliggende som skrevet herefter.

<1> Kære hæderlige herrer. Mine herrer, borgmestre og rådmænd i Lübeck, har sendt mig til Eder og meddeler Eder, hvad I selv ved, (nemlig) at det desværre står ilde til på havet, og at købmanden dag på dag udsættes for alvorlig skade på liv(et) og på sit gods, og at hansestæderne af den grund sidste faste var forsamlede herom til møde i Lübeck og dér besluttede at anbringe deres forsvarsstyrke på havet for at stifte fred på havet og til gavn for købmanden, således som recessen viser[2]), og at hver stad dér fik pålagt sit antal af deres skibe og deres forsvarsduelige mænd, og at de stæder, der dengang ikke var til stede dér, blev sat til at hjælpe de stæder, der var til stede dér, og at de stæder, der var til stede dér, henviste det til forelæggelse for deres råd og skulde meddele mine herrer, rådet i Lübeck, deres svar derpå. Nu har de fra Preussen meddelt mine herrer deres svar derpå, og som svaret lyder, så ser mine herrer tydeligt, at disse på dette tidspunkt udskyder (oprettelsen af) forsvarsstyrken. Da var mine herrer af den klare formening, at de af den grund ikke vilde udskyde (oprettelsen af) deres forsvarsstyrke, og snarere end at de derfor opgav det, vilde de øge deres forsvarsstyrke. Var de pålagt 600, vilde de øge forsvarsstyrken til 700, til 800, til 900, til 1000, før de af den grund opgav det, og de sendte mig med dette budskab til dem i Stralsund og lod dem i Stralsund bede om, at de også vilde gøre det samme. Nu skiltes jeg fra dem i Stralsund med besked om, at de også gerne vilde overholde det sådan og efter evne vilde øge deres forsvarsstyrke, så godt de på nogen måde kunde. Derfor lader mine herrer Eder bede om, at I også vil gøre det samme, og at I med Eders forsvarsstyrke vil være sammen med mine herrer og med dem fra Stralsund på det møde, som det i Lübeck blev besluttet at holde med dronningen i Danmark, således som dronningen indtrængende anmodede om det. Og dronningen har nu skrevet til mine herrer, at hun vil holde mødet i Helsingborg, og derfor lader mine herrer bede om, at I vil være til stede der[3]).

<2> Dette drøftede de og lod mig igen træde frem for sig og svarede således derpå: Først de fra Amsterdam på deres egne og på dem fra Zie-

rikzees vegne, at de straks var rede til at sejle til Preussen med deres forsvarsstyrke og med deres handelsskibe[4]). Da spurgte jeg dem, om de ikke vilde komme til mødet i Helsingborg og dér vilde vente på de andre stæder. Da sagde de, at hvis de dér fandt dem fra Preussen med deres forsvarsstyrke, så vilde de gerne vente dér. Da spurgte jeg dem yderligere, om de, hvis de ikke fandt dem fra Preussen dér, men til gengæld fandt mine herrer og dem fra Stralsund, om de så ikke vilde vente. Det sagde de nej til.

<3> De fra Kampen svarede, at de gerne vilde overholde det, som mit hverv indeholdt, hvis de fra Zierikzee og Amsterdam vilde vente på dem så længe, at de kunde blive rede; thi en del af deres skibe, som de havde købt til formålet, var stadig i Swijn, og de ventede dem, hvad dag det skulde være, og vilde gerne gøre sig rede, så snart de kunde. Men hvis de ikke vilde vente på dem, så kunde de ikke sige mig noget sikkert derom.

<4> De andre stæder, nemlig Zutphen, Deventer, Harderwijk, Elburg og Stavern, sagde følgende dertil: Eftersom de fra Kampen, Amsterdam og Zierikzee ikke var enige derom, så kunde de (selv) på dette tidspunkt ikke gøre noget med henblik på forsvarsstyrken.

1) hvem jeg er, fremgår af overskriften til brevet: *Gotfred van der Krempe, kejserlig notar i staden Lübeck, forhandlede nedenfor anførte.* - 2) jf. nr. 155. - 3) jf. referatet i nr. 257. - 4) teksten har *kopuard*, der egentlig betyder handelsrejse, koffardifart.

1394. 6. juni. 231

Bjørn Olufsen skænker en gård i Køge til Vor Frue og sankt Gertruds altre sammesteds.

Original på dansk i Sjællands landsarkiv.

Jeg Bjørn Olufsen hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Det skal være bekendt for alle, at den gård, jeg fik af kirken og af Margrete Bos, Bo Seyds enke, den erkender jeg med mit åbne brev at have givet til Vor Frue alter og til sankt Gertruds alter med al ret til frelse og husvalelse for min, min hustrus og mine forældres sjæle på det vilkår, at så længe jeg og min hustru lever, skal den være vor med al ret, men siden skal den komme til de samme altre, som er nævnt ovenfor. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under[1]) sammen med segl til-

hørende de gode mænd, nemlig Niels Torstensen og Peder Olufsen, bymænd i Køge. Givet i det Herrens år 1394 og dagen før pinsedag.

1) herefter er det sædvanlige "dette brev" underforstået, således også på samme sted i nr. 247, der er skrevet af samme skriver. Om lignende afkortning i formlen jf. 1392 8. december, DRB. IV nr. 637 note 1.

1394. Omkr. 11. juni[1]). Lübeck. 232

Tale, Tideman v. d. Lippes hustru, pantsætter sammen med sin datter Tale i kraft af bemyndigelse under Slesvigs sekret sin mands hus til Sander v. Embeke for 16 mark.

Indførelse i Lübecks Niedestadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Tale, Tideman v. d. Lippes hustru, skylder Sander v. Embeke 16 mark penge, at betale førstkommende mikkelsdag, for hvilke samme Tale sammen med sin datter af samme navn til fornævnte Sander for rådet pantsatte ejendomsretten til fornævnte Tidemans hus, der ligger i tværgaden mellem Hüxgade og Kuskegade nær Kloppooks hus, og de kunde det i kraft af en bemyndigelse under rådmændene i Slesvigs sekret, der var oversendt hertil[2]).

1) indførelsen er den 6. og sidste på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1394 pinsedag.* - 2) nr. 228.

[1394][1]). 9. juni. Lübeck. 233

Tideman van der Halle meddeler borgmestre og råd i Riga, at Lübeck har sendt sin skriver til Holland, Zeeland og Kampen; at disse vil komme med alle deres skibe til forhandlingerne med dronning Margrete 24. juni, og at Lübeck møder med 50. Fetaljebrødrene er meget stærke; sidst har de taget fem engelske skibe i nærheden af Blekinge.

Efter tryk på nedertysk hos Bunge.

Venlige hilsener til de hæderlige herrer, borgmestre og råd i Riga, tilforn.

I skal vide, herrer og kære venner, at de fra Lübeck har sendt deres skriver til Holland og til Zeeland og til Kampen[2]). .....[3]), at de alle sammen ruster sig svært, og de vil med alle de handelsskibe, som er i Flandern og i Zuidersøen, sejle ind i Øresund til det møde med dronningen,

der skal holdes sankt Hans dag, og også herrerne fra Lübeck vil være dér til det samme møde med omkring 50 skibe, små og store, og jeg har hørt, at de vil tage omkring 3000 bevæbnede mænd med herfra. Sammen med dem agter jeg at sejle ind i Øresund og derfra, om Gud vil, til Preussen, når mødet er slut. Fremdeles skal I vide, at de fra Wismar og de fra Rostock endnu er til møde i Preussen. Dette kan jeg ikke skrive Eder noget om, (nemlig om,) hvad de forhandler; men jeg har ladet min broder bede om, at han skal anmode rådet i Danzig om, at man skal skrive det til Eder. Fremdeles skal I vide, at fetaljebrødrene er meget stærke; man siger, at de har omkring 300 skibe, og at de nu før Kristi himmelfartsdag[1]) kaprede fem engelske skibe med klæde og har taget det som bytte i Blekinge på en ø. De fra Rostock og de fra Wismar vilde ikke give dem lejde, og det står i sandhed ilde til på havet. Give vor kære Gud, at det må tage en god ende. Fremdeles finder herrerne i Lübeck det nyttigt, at vi ikke skal fragte klæde ind i Øresund og mellem grundene og (dette) på grund af fetaljebrødrene. Af den grund tror jeg bestemt ikke, vi laster klæde; men hvem ved, hvad vi en gang beslutter sammen med dem. ..... Lev vel i Gud. Skrevet i Lübeck tirsdag i pinsen.

Ved mig Tideman van der Halle.

1) i den udeladte del af brevet nævnes rygtet om, at den romerske konge var fanget. Dette skete i 1394, jf. indledningen i Dipl. Dan. - 2) jf. den lybske skrivers beretning af 1394 5. juni, nr. 230. - 3) forlægget er beskadiget; den indledende sætning, der begynder med et *Des so vor* kan ikke rekonstrueres. - 4) 28. maj i 1394.

1394. 10. juni. Opensten. 234

Abraham Brodersen, Jakob Bille, riddere, Peder Ribbing, Jens Eskilsen, Niels Myg, Jakob Kalv, Svend Sture, Mogens Munk, Hartvig Limbæk og Jens Bentsen, væbnere, erklærer, at Bent Sture på sin moders og egne vegne, Berthord og Jens Bentsen på brødrene Jons og Folkes vegne skøder dronning Margrete al deres ret til borgen Openstens grund og til Ryd med alle tilliggender.

Original på dansk i rigsarkivet.

Vi Abraham Brodersen, Jakob Bille, riddere, Peder Ribbing, Jens Eskilsen, Niels Myg, Jakob Kalv, Svend Sture, Mogens Munk, Hartvig Limbæk og Jens Bentsen, væbnere, erkender og bevidner med dette åbne brev, at år 1394 efter Vor Herres fødsel fjerde pinsedag mødte de gode mænd, som var Bent Sture på sin moder fru Ingerds vegne og på

egne vegne, Berthord på egne vegne, og jeg fornævnte Jens Bentsen på Jons og Folkes vegne, som er brødre, på Opensten i vor og flere gode mænds nærværelse, skødede, oplod og overantvordede den højbårne fyrstinde og frue fru dronning Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, vor nådige frue, al den ret og del, som de havde i det sted, som borgen Opensten ligger på, og dertil al den ret og del, som de havde i Ryd, som ligger derved, både i ager og eng, skov, fiskevand, vådt og tørt, intet undtaget, til evindelig ejendom for hende og hendes arvinger, og de vedkender sig, at de havde oppebåret fuldt ud derfor efter deres samtykke og vilje og lod sig aldeles stille tilfreds derfor angående al videre tiltale eller påkrav på fornævnte Openstens sted og Ryd og alt deres tilliggende på alle fornævntes og alle deres arvingers vegne, fødte og ufødte, og takkede vor fornævnte fru dronning Margrete og lod sig aldeles stille tilfreds for alt, hvad hendes fader kong Valdemar - hvis sjæl Gud have - og hvem der end tidligere havde besiddet det, og at hun og hendes arvinger skulde besidde og beholde det til evindelig ejendom, fordi hun har gjort dem fyldest derfor, og at disse fornævnte tillige med deres arvinger har bundet sig til at hjemle, at skøde, at fri og 'orgrant'[1]) at gøre al deres ret og lod i stedet Opensten og Ryd med alt deres tilliggende fra hvermands tiltale og påkrav for hende vor fornævnte fru dronning Margrete og hendes arvinger til evindelig ejendom uden enhver hindring. Fremdeles skal jeg fornævnte Abraham på min fru dronning Margretes vegne magelægge fornævnte Jens Bentsen kronens jord andetsteds for al den ret og alt det gods, som han har i Åsarp og i det sted, som Opensten ligger på, hvis han har nogen ret dertil, så vidt muligt således, at det går ens og lige til på begge sider for både min fornævnte fru Margrete og ham, og dermed har samme Jens Bentsen ladet sig stille tilfreds med, at han vil tage det af mig på min fornævnte frues vegne, hvis han har nogen ret deri, og dermed vil han skøde det til hende og hendes arvinger til evindelig ejendom, og han forpligtede sig til at ville stille mig sådan sikkerhed på min fru dronning Margretes vegne, at hun og hendes arvinger bliver vel sikrede derved, for så vidt som han har ret til dette fornævnte. Fremdeles så vi på, at disse fornævnte skødede vor fornævnte fru dronning Margrete alle disse fornævnte rettigheder og gods på Opensten og (forpligtede) sig til fremdeles at skøde det til hende vor fornævnte fru dronning Margrete og hendes arvinger eller hendes officialer på hendes vegne på tinge i gode mænds påhør, som landsloven

påbyder, hende og hendes arvinger til evindelig ejendom. Til vidnesbyrd om alle disse forhold og dette skøde har vi fornævnte alle villigt hængt vore segl tillige med Bent Stures segl og Jens Bentsens segl - dem, som skødede hende en lod i disse fornævnte Opensten og Ryd - under dette brev, der er skrevet og givet år, sted og dag, som står skrevet foran oppe i brevet.

1) rimeligvis skadesløs, jf. DRB. II 8 nr. 249 note 2.

1394. 11. juni. 235

Notits i staden Deventers regnskaber om udbetaling til Jan ter Poerten og Hendrik Nyeghenap, der var draget til Nijenbeek angående sagen om fredeliggørelsen af Øresund.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

Fremdeles torsdagen efter pinse (betalt) 26 grot til Jan ter Poerten og Hendrik Nyeghenap, der var taget til Nijenbeek til Didrik ten Walle, nemlig for at fastsætte, hvad man skulde give til de mænd, der havde ordnet for ham, hvad der skulde være på fredeskibet med henblik på at fredeliggøre Øresund.

[1394. Efter 11. juni][1]). 236

Rostocks og Wismars udsendinge meddeler hertug Johan 4. den yngre af Mecklenburg, at de har sluttet overenskomst med højmesteren for den tyske orden, som vil sende udsendinge til forhandlingerne med dronning Margrete om kong Albrechts løsladelse.

Afskrift på nedertysk i Wismar og Rostock.

Til den berømmelige fyrste og herre hr. Johan den Yngre, hertug af Mecklenburg, samt til hans velbyrdige råd o.s.v. bestandig og såre inderlig kærlighed og tjenstvillighed vedvarende forudskikket.

Kære, nådige herre og venner. I skal vide, at vi nedennævnte sendebude, sendt på vor herres og stædernes vegne til Preussen, dér har været i Marienburg hos højmesteren af Preussen, hans komturer og hansestæder og har sluttet overenskomst med ham, hvilken hr. Johan van dem Schonenberg og hr. Konrad van Kumen, dette brevs fremvisere, hvem vi

har givet afskrifter med, nøje kan underrette Eder om, (en overenskomst,) som vi håber tjener vor herres løskøbelse og hansekøbmandens bedste, (og) som er beregnet til hertug Johan, vor herres, Eders, Eders råds og staden Stockholms og vore stæder Rostocks og Wismars gavn. Og den overenskomst går delvis ud på, at højmesteren af Preussen vil sende ordenens og sine stæders fortræffelige bude til det møde, som stæderne vil holde for kongens skyld med dronningen som modpart for at stille krav om kongens (løskøbelse). Forholdt det sig således, at dronningen ikke vilde tage imod en passende løsesum for kongen, så vil I da, om Gud vil, bestemt få at vide, hvorledes de vil forholde sig i den sag. Og vi beder Eder, så meget som kongen og vore alles bedste ligger Eder på sinde, om, at I vil beflitte Eder og være behjælpelige til, at aftalerne bliver overholdt således, som de er vedtaget; thi en stor skadelig ulykke er i sandhed ryddet af vejen med de aftaler, (nemlig) at hansestæderne havde fastsat hjælp til kongen med de punkter, således som det står i aftalerne, (nemlig) at vi skal dømme dem, der ikke overholdt freden, hvor vi (end) støder på dem; og høvedsmændene skal angribe dem, hvor de kan o.s.v. Skønt punkterne lyder noget besværlige, er de dog til fordel for kongen og vil, om Gud vil, fremover være til fordel for ham. Hjælp derfor trofast med til, at aftalerne bliver overholdt meget strengt; så kan Eders købmænd sejle til Preussen eller andre steder, hvorhen de ønsker, til vennelande, hvis de ikke medbringer ranet gods eller kaprede skibe; og ligeså kan hansekøbmanden sejle. Den Almægtige bevare Eder; I skal ufortøvet sende Eders svar tilbage til højmesteren af Preussen og hans stæder o.s.v.

1) den ene af brewiserne ridderen Johan van dem Schonenberg mødtes med udsendingene 1394 11. juni, jf. Hanserec. IV 202 § 43. Selve overenskomsten er dateret 24. juni, jf. nr. 241.

1394. 14. juni. 237

Rådet i Malmø beder rådet i Lübeck om at frigive otte læster sild tilhørende Johan Strelow, ærkebispen af Nidaros' tjener.

Original i Lübeck.

Borgmestre og rådmænd i Malmø i landet Skåne til de omsigtsfulde og meget agtværdige mænd, vore oprigtige venner, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Lübeck, al sømmelig ærbødighed og hæder.

Vi meddeler Eder, omsigtsfulde anbefalelsesværdige mænd, idet vi erklærer offentligt med dette brev, at de gode og troværdige mænd, vore såre kære bymænd, fremstod i vor nærværelse, nemlig Mathias Skap og Henrik Vogn, der over for os i vort rådhus med oprakte fingre bekræftede med deres aflagte ed og med fyldestgørende vidnesbyrd bevidnede, at Johan Strelow, nærværende brevviser, har saltet de i Eders stad beslaglagte otte læster sild ned i Malmø for sine egne penge og ikke til hjælp for nogen anden uden nogen som helst svig og list og på ingen måde imod befalingen[1]) fra tyskernes hansestæder, og at nævnte Johan med fornævnte sild havde forladt sig på sit held over hav og strandbred ansigt til ansigt med alle rivaler og fjender af de tre riger, nemlig Danmark, Sverige og Norge. Ligeledes erklærer vi med dette brev, at det er os fuldstændigt bekendt, at fornævnte Johan Strelow på det tidspunkt, da han saltede disse sild ned, var og er daglig svend hos den ærværdige fader i Kristus og herre den herre ærkebispen af Nidaros og på ingen måde har skilt sig fra hans tjeneste. Vi beder derfor ydmygt Eder, gode mænd, om, at I af hensyn til hans retfærdige anliggender vil lade ham nyde retfærdighed og ikke yderligere lægge ham hindringer i vejen. Det ønsker vi med glæde at gøre os fortjent til over for Eders udsendinge og venner. Lev vel i Kristus. Skrevet under vor bys sekret i det Herrens år 1394 trinitatis søndag.

1) jf. nr. 65.

1394. 16. juni. 238

Jens Knudsen skøder alt sit gods i Rejnstrup til Svend Jakobsen, som tidligere havde det i pant.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jens Knudsen til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg offentligt erkender over for den gode mand Svend Jakobsen i Rejnstrup, nærværende brevviser, at alt mit gods i samme landsby, nemlig fire ørtug jord, som samme Svend tidligere havde i pant, hvilket tilkommer mig som retmæssig arv efter Cecilie Tyges' død - dette skøder og oplader jeg til fornævnte Svend[1]), og jeg selv og mine arvinger hjemler ham og hans arvinger samme gods i overensstemmelse med landets love, og dersom han på grund af mangel ved min hjemling måtte lide noget tab, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at holde denne og hans arvinger skadesløse.

Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Niels Knudsen og Jakob Halvegge hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på den hellige bekender Vilhelms dag.

1) sætningen er anakolutisk; den påbegyndte konstruktion i forbindelse med 'erkender' fuldføres ikke.

1394. 22. juni. S. Pietro i Rom. 239

Pave Bonifacius 9. pålægger provsten ved kirken i Eutin ved provision at overdrage Konrad Rothgersen, sognepræst ved sankt Laurentius på Før, et kanonikat ved kirken i Slesvig og give ham ventebrev på en præbende, en dignitet, et personat eller officium med eller uden sjælesorg sammesteds.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn provsten ved kirken i Eutin, Lübeck stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Vi anser det for sømmeligt og passende, at det apostoliske sæde viser sig nådigt over for dem, hvem deres egne dyders fortjenester rosværdigt anbefaler hertil. Idet vi derfor ønsker at omfatte vor elskede søn Konrad Rothgersen, præst ved sognekirken sankt Laurentius på Før, Slesvig stift, som er mangfoldigt anbefalet til os for sit liv, sin vandel i ærbarhed og gode sæder og sin retskaffenheds øvrige fortjenester og dyder, med en nådig gunst i betragtning heraf, pålægger vi Dig, gode søn, ved apostolisk brev, at Du, hvis Du efter omhyggeligt at have prøvet ham finder fornævnte Konrad egnet hertil, med apostolisk myndighed ved provision giver ham et kanonikat ved kirken i Slesvig med fuld kanonisk ret og skaffer denne Konrad eller hans befuldmægtigede i hans navn anerkendelse som kannik og broder i denne kirke i Slesvig efter at have anvist ham sæde i koret og plads i kapitlet med fuld ret som nævnt, og hvis Du ved samme prøve finder, at fornævnte Konrad læser godt, analyserer godt og synger godt og taler latin på passende måde og iøvrigt er egnet til at opnå en dignitet, et personat eller et officium med sjælesorg, eller selv om nævnte Konrad ikke skulde synge godt, når blot han sværger i Dine hænder på Guds hellige evangelier, at han inden et år, at regne fra denne prøvelses tidspunkt, lærer at synge godt, skal Du med vor myndighed for Din overdragelse reservere en præbende ved denne kirke i Slesvig og en dignitet eller et personat eller officium med eller uden sjælesorg ved samme eller en af kollegiatkirkerne i staden og stiftet Slesvig,

der blot plejer at blive styret af en kannik ved denne kirke i Slesvig, selv om denne dignitet er den største i denne kirke i Slesvig efter den biskoppelige eller den vigtigste i en af disse kollegiatkirker, og man plejer at blive antaget ved valg til den eller det, og hvis Du muligvis finder, at det ikke forholder sig således, og nævnte Konrad ikke synger godt og ikke har svoret som fornævnt, når blot Du efter omhyggeligt at have prøvet ham iøvrigt finder ham egnet til at opnå en præbende og et officium uden sjælesorg - hvorom vi bebyrder Din samvittighed - da blot en præbende og et officium uden sjælesorg, hvis sådanne for tiden er ledige, eller når de bliver ledige, og samme Konrad selv eller ved sin dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at han eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til deres ledighed, beslutter at godtage dem, at overdrage til samme Konrad efter denne godtagelse med alle deres rettigheder og tilbehør. Du skal strengt forbyde vor ærværdige broder biskoppen af Slesvig og vore elskede sønner kapitlerne i Slesvig og ligeledes i den af disse kollegiatkirker, i hvilken denne dignitet eller dette personat eller officium måtte være, og den eller dem, under hvem overdragelsen, provisionen, præsentationen af, valget til eller al anden rådighed over præbenderne ved kirken i Slesvig og denne dignitet eller dette personat eller officium i fællesskab eller hver for sig hører, at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om denne præbende og dignitet eller dette personat eller officium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at fornævnte Konrad eller hans befuldmægtigede ikke har villet godtage dem, og skal lige så vel efter fornævnte godtagelse overdrage og anvise samme Konrad denne præbende og dignitet eller dette personat eller officium, som Du reserverer, hvis de som ovenfor nævnt er ledige, eller når de bliver ledige, med alle deres rettigheder og tilbehør. Du skal personligt eller ved en eller flere andre indføre samme Konrad eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af præbenden og digniteten, personatet eller officiet og deres omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at denne Konrad eller nævnte befuldmægtigede for ham tilstedes til denne dignitet, dette personat eller officium efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette kanonikat og denne præbende og dignitet eller dette personat eller officium, idet Du med vor myndighed tugter dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel, uanset bestem-

melsen om et vist antal kanniker i samme kirke i Slesvig og i sammes eller i den af disse kollegiatkirker, i hvilken denne dignitet eller dette personat eller officium måtte være, og alle andre herimod stridende bestemmelser og sædvaner, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller en hvilken som helst anden bekræftelse, eller uanset om nogen med apostolisk eller hvilken som helst anden myndighed er anerkendt som kanniker ved kirken i Slesvig eller arbejder på at få anerkendelse eller med hensyn til provisioner, de skal have på kanonikater og præbender ved denne kirke i Slesvig og på disse digniteter, personater eller officier har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af fornævnte sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på nogen som helst anden måde. Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Konrad med hensyn til opnåelse af denne præbende og denne dignitet eller dette personat eller officium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har fået anerkendelse i denne kirke i Slesvig eller har ventebrev på disse præbender eller digniteter eller personater eller officier, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre præbender eller digniteter eller personater eller officier; (Din overdragelse skal endvidere gælde), uanset om fornævnte biskop og kapitler eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal kunne tvinges dertil eller rammes af interdikt, suspension eller bandlysning, og at kanonikater og præbender i denne kirke i Slesvig og disse digniteter, personater eller officier med sjælesorg eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af dette på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (Din overdragelse skal også gælde), hvis nævnte Konrad ikke har været til stede for at aflægge de sædvanlige eder på at ville overholde denne kirke i Slesvigs og den af disse kollegiatkirkers bestem-

melser og sædvaner, i hvilken denne dignitet eller dette personat eller officium muligvis måtte være, når blot han i sin fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge dem, og når han kommer til disse kirker, gør det i egen person, eller (uanset) at samme Konrad, som han forsikrer, vides at besidde fornævnte sognekirke. Men det er vor vilje, at fornævnte Konrad, så snart han i kraft af dette brev ukæret har opnået denne dignitet, dette personat eller officium, fuldt ud, således som han også af egen drift har erklæret sig villig til, skal afstå fornævnte sognekirke, som han som fornævnt besidder, og som vi erklærer for ledig fra da af. Og hvis man desuden finder nævnte Konrad egnet hertil som fornævnt, erklærer vi det derefter fra da af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, ganske som om vi på dette brevs udstedelsesdag havde overdraget samme Konrad et kanonikat ved nævnte kirke i Slesvig, og hvis en præbende og desuden denne dignitet, dette personat eller officium da var ledige, eller når de blev ledige, og samme Konrad som ovenfor omtalt vilde godtage dem, ved en truffen afgørelse særligt havde ladet dem reservere til apostolisk overdragelse til samme Konrad efter fornævnte godtagelse. Givet ved S. Pietro i Rom den 22. juni i vort femte (pontifikats)år.

[1394. Før 24. juni][1]). 240

De preussiske stæder meddeler staden Lübeck som svar på dens brev af 10. maj, at man ikke har skibshøvedsmænd, som på egen hånd kan slutte forbund som et sidste middel til at få dronning Margrete til at betale skadeserstatning; at man agter at deltage i forhandlingerne 24. juni med denne, og at højmesteren også sender udsendinge.

Afskrift på tysk i Danzig.

Hæderlige venner.

Vi har klart forstået Eders brev[2]), som I har sendt os (som svar på vort svarbrev[3]), som vi forinden havde sendt til Eder og også til de andre stæder, der var med på det sidste møde i Lübeck. Angående beslutningen om at lægge en forsvarsstyrke på havet, at det ikke forekom os tilrådeligt o.s.v. Derom skriver I til os, at de fra Kampen og mange andre stæder har skrevet til Eder[4]), at de vil overholde det, således som de har

aftalt, og at de fra Stralsund[5]) og I også agter at gøre det. Og I anmoder os om, at også vi vil stå fast, og (nævner,) at det vilde være til skade og til ulempe for hansekøbmanden o.s.v., hvis vi ikke stod fast. Derom skal I vide, at vi er uden skyld i, om vi mod vor vilje måtte gøre eller undlade at gøre noget, der er til ulempe for købmanden, men at vore sendebude, sådan som vi tidligere har skrevet, har underrettet os om, og som det også står skrevet i recessen[6]), (nemlig) at beslutningen om at lægge en forsvarsstyrke på havet af alle stæderne var blevet henvist til forelæggelse for deres råd, og at det var overladt til deres tilsagn og forgodtbefindende, der havde udsendt dem, at skrive et svar til Eder 14 dage efter påske. Det har vi gjort. Ligeledes skriver I, at stæderne vil stille krav til dronningen o.s.v., og at stæderne, efter at de har hørt hendes svar, da gerne vil drøfte sagen yderligere[7]), og forholdt det sig ydermere således, at der ikke kunde vederfares ret og rimelighed fra hendes side, så vilde det i sandhed være rimeligt og passende, at stædernes høvedsmænd da drøfter forbundet og sammenslutningen. Derom skal I vide, at det ikke tilkommer os at gøre det, (nemlig) at yde sådanne omkostninger på en forhandling mere[7]); thi det kunde let ske, at de, der så vilde forhandle derom, ikke kunde blive enige derom. Da vilde omkostningerne være spildt på forhånd. Desuden har vi ikke nogle høvedsmænd, der vil være beredte til at påtage sig at tage ansvar for så stor en opgave uden vort råd og vor anvisning. Derfor beder vi Eders hengivenhed om, at I ikke tager os det ilde op; thi vi er af samme mening og mener det godt. Fremdeles minder I os om det møde, som stæderne har aftalt at holde med dronningen sankt Hans dag. Derom skal I vide, at vi vil sende vore folk dertil. De vil bestemt være i Stralsund før sankt Hans dag, så at de kan sejle derover sammen med dem fra Stralsund. Desuden vil vor herre, højmesteren, sende sit ordensbud med til det samme møde, og vi beder Eder venligt om, at I ordner det således, at vor herres forskrevne bud og vore rådsudsendinge vil få at vide, hvor man vil holde mødet, og at I vil være så venlige at ordne det således, at de af dronningen får frit lejde til at komme til og fra. Ligeledes skal I vide, at der har været bude fra hertugen af Mecklenburg og stæderne Rostock og Wismar hos vor herre og hos os, og de har haft mange forhandlinger og mestendels sådan, som de også i Lübeck har forhandlet med stæderne, og de er på dette tidspunkt skiltes fra vor herre og fra os således, at de har henvist alle sager til forelæggelse for deres råd, (nemlig) til dem, der har udsendt dem. Hvilke aftaler det har været, det skal vore sendebude

underrette Eder nøje om, når de kommer til Eder. Desuden ved vi ikke, om hertug Johan og stæderne Rostock og Wismar vil anerkende og besegle aftalerne. Når vi får det at vide, vil vi skrive det til Eder, og vi håber, at det nok skal ske mellem nu og sankt Hans dag. Og så længe skal alle skibe ligge stille her i landet. Er der derefter nogen, der vil sejle til forhandlingerne og løbe den risiko, så kan han gøre det, medmindre vi forinden hører noget andet. Og her er intet (andet) blevet forhandlet, hvis ikke det er til fordel for såvel hansekøbmanden som for os o.s.v.

1) brevet har i afskriftsamlingen efterfølgende overskrift: *Følger svar til begge de foregående breve*, d.v.s. til [1394] 10. maj, nr. 211 og til 20. maj, nr. 213. I nærværende brev forudsættes de preussiske udsendinge at skulle være fremme i Stralsund før 24. juni for at kunne følges med denne bys repræsentanter. Også overenskomsten af 24. juni, nr. 241, nævnes som værende på overvejelsernes stadium. Brevet er da antagelig fra månedens begyndelse. - 2) d.v.s. nr. 211. - 3) ovf. nr. 193. - 4) Kampens brev ovf. nr. 160. - 5) jf. ovf. nr. 213. - 6) 1394 efter 1. marts, nr. 155. - 7) jf. formuleringerne i nr. 211.

1394. 24. juni. Rostock. 241

Hertug Johan 2. af Mecklenburg og borgmestre og råd i Rostock og Wismar slutter overenskomst med Konrad v. Jungingen, højmester for den tyske orden, og de preussiske stæder om, at de skal udlevere alt det gods, der er frataget hansekøbmændene i krigen, afkøbe ejermændene de beslaglagte skibe, pålægge deres høvedsmænd at undlade at tilføje købmændene skade. Uafgjorte sager skal henstå til næste forhandlinger. 'Denne forskrevne fredstraktat skal stå ved magt, indtil mødet med dronningen som modpart er afholdt, med den fornævnte ærværdige herre, højmesterens, og vor og vore stæders (ret til) opsigelse og herefter seks uger'.....

Original på nedertysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

(13)94. 26. juni. Haag. 242

Hertug Albrecht af Bayern, greve af Holland, overlader staden Briels fogedi i Skåne til Jan Mouwer på livstid.

Afskrift på nedertysk i Haag.

Albrecht, af Guds nåde pfalzgreve ved Rhinen, hertug af Bayern, greve af Hennegau, af Holland, af Zeeland og herre over Friesland, kundgør for alle folk, at Jan Buekel kom til os og erklærede over for os

til fordel for mester Jan Mouwer at være kvit med henblik på det fogedi, som vi havde givet ham på livstid i Skåne over de skibe, der sejler fra vor stad Briel. Dette forskrevne fogedi har vi med dette brev igen givet og giver (det) til fornævnte mester Jan Mouwer på livstid med sådan indtægt, nytte og sådanne indkomster, som følger dermed og fornævnte Jan Buekel og andre folk før ham har haft deraf. Med vidnesbyrd af dette brev, beseglet med vort segl. Givet i Haag fredagen efter sankt Hans dag ved midsommer i året 94.

1394. 28. juni. 243

Fru Marina, enke efter Niels Hak, skøder Hyby til hr. Jakob Mus.

Skånebrevsfortegnelsen.

Skøde- eller salgsbrev, udstedt af husfrue Marina, enke efter Niels Hak, til Jakob Mus, ridder, på gården Hyby med tilliggende fang. Givet dagen før apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag 1394.

[1394][1]). 2. juli. Demmin. 244

Rådet i staden Demmin anmoder rådet i staden Lübeck om at frigive salgssummen for de sild, som fire borgere fra Demmin havde fanget og nedsaltet ved Trelleborg og indladet i skipper Johan v. Dulmens skib, bestemt for Stralsund, men som måtte sælges i Lübeck, fordi vinden havde tvunget skibet til Trave.

Original på nedertysk i Lübeck.

Skal gives til de ærværdige og oprigtige herrer af stor fornemhed og højærværdighed, borgmestrene og rådmændene, der bor i den kejserlige stad Lübeck, med den ærbødighed, som det sømmer sig.

Kære herrer og fortræffelige venner. Vi bekendtgør og bevidner med dette åbne brev offentligt for Eders velærværdighed, at vore kære borgere, nemlig Timme Vunke, Didrik Sodeman, Nicolaus Thuthe og Martin Vunke, på samme tid har været hos os og for øjnene af os med løftede fingre (og) øjnene rettet mod himlen ved helgenerne korporligt har aflagt ed på, at de havde lastet tre læster sild, som de selv havde fanget og nedsaltet i Trelleborg, hos en skipper ved navn Johan van Dulmen, der skulde fragte dem til Stralsund. Da slog vinden den fornævnte skip-

per ud af kurs, så at han måtte lægge kursen om ind i Eders farvand Trave. Da han kom ind i Trave, da solgte samme skipper silden. Da blev han, efter hvad de siger til os, forhindret af Eder i at tage pengene med sig fra Eders (stad), således som vi jo tidligere har skrevet om det til Eder, redelige hædersmænd. Derfor beder vi, kære herrer og venner, om, at I for vor tjenstvilligheds skyld vil give pengene fra samme sild tilbage til os og vore stakkels fornævnte borgere; thi vi kender ikke til andet end al mulig hengivenhed og godhed over for Eder. Hvis der er noget, vi kan tjene Eder med til gengæld, som vi kan gøre i rimelighed og med ære, så byd over os. Desuden skal I vide, at den samme sild var blevet saltet ned, før vi var bekendt med, at det var forbudt at salte[2]). Vi beder med dette om med brev at få tilskrevet et velvilligt svar, idet I vedvarende må leve vel i Kristus. Skrevet i Demmin på den hellige jomfru Marias besøgelsesdag under vort sekret.

Rådmændene i staden Demmin,
Eders oprigtige (tjenere) til disse pålæg.

1) det i brevets tekst nedenfor omtalte forbud mod saltning af sild udstedtes 1393 22. juli, jf. nr. 65 ovenfor. - 2) jf. note 1. Endvidere findes der et andet brev af 1394 21. juli fra Danzig til Lübeck med anmodning om at få frigivet salgssummen for 13 læster og fire tønder sild, indkommet til Lübeck forrige efterår, uden at det nævnes i teksten, hvorfra silden kom, trykt Hans. UB. V 92 nr. 171, som antager, at silden stammede fra Skåne; det er dog ikke uden videre givet, jf. f. eks. nr. 131 ovenfor.

[1394][1]). 7. juli. Rostock. 245

Herman van Allen og Henrik Damerow meddeler de preussiske stæder, at de har forhandlet med hertug Johan 2. af Mecklenburg og hans stæder, endvidere med Lübeck, Stralsund, Greifswald og Kampen og er enedes om, at hertugens råder skal med til Danmark til forhandling om kong Albrechts løsladelse. Hertugen har dog ikke villet frigive sejladsen på Skåne.

Afskrift på tysk i Danzig.

Tjenstvillig hilsen.

Herrer og kære venner. I skal vide, at vi har holdt et møde i Rostock med hertug Johan af Mecklenburg og hans stæder og med de andre stæder, nemlig Lübeck, dem fra Stralsund, fra Greifswald og fra Kampen, og har talt og forhandlet således med dem, at forskrevne hertug Johan sender sit råd med os til Danmark til mødet angående kongen af Sveriges løskøbelse. Og vi har til hensigt at sejle fra Wismar på den

hellige jomfru sankt Margretes dag[2]). Fremdeles har den fornævnte hertug af Mecklenburg og hans stæder Rostock og Wismar af egen fri vilje beseglet brevet, således som vor herre, højmesteren, er blevet enig med sine stæder og med den fornævnte hertugs sendebude om[3]). Og de har lovet at sende brevet til vor herre i Preussen, sådan som det i forvejen er blevet aftalt; thi vi er alvorligt bekymrede for, at den forskrevne hertug Johan og hans folk efter alt det, som vi iagttager og bemærker, vil give os mangelfuld besked. Desuden har de forskrevne stæder anstrengt sig og forhandlet med henblik på farten på Skåne, men den vil hertugen og hans råd og hans stæder ikke gå med til og siger, at hvis det sker, at købmanden kommer til Skåne og dronningen opkræver told, så er skaden deres. På dette tidspunkt ved vi ikke yderligere at skrive. Hvorledes det går os fremover, det vil vi meddele Eder, så snart vi kan. Gud være med Eder til alle tider. Givet i Rostock tirsdagen før sankt Margretes dag[2]) under Herman van Allens sekret.

Herman van Allen Henrik Damerow.

1) i nærværende brev omtales, at overenskomsten 1394 24. juni, nr. 241, mellem hertug Johan 2., Rostock og Wismar på den ene side og højmesteren for den tyske orden på den anden er blevet beseglet. Endvidere repræsenterede Herman van Allen og Henrik Damerow de preussiske stæder i Helsingborg 1394 22. juli, nr. 257. - 2) i Nordtyskland den 13. juli. - 3) nr. 241.

1394. 8. juli. 246

Rådet i Ystad beder rådet i Stralsund om at drage omsorg for, at der ikke lægges hindringer i vejen for de 11 tønder sild, som deres medborgere Jens Tubbesen og Jakob Andersen har sendt til byen.

Original i Stralsund.

Vi rådmænd i Ystad beder i al kærlighed Eder, hæderværdige og elskeligt befordrende mænd, I herrer borgmestre og rådmænd i staden Stralsund, vore særlige venner, om, at I venskabeligt måtte ville befordre vore medborgere Jens Tubbesen og Jakob Andersen, som nu med en skipper, kaldet Bolt, havde sendt 11 tønder sild - deres eget gods og ikke på nogen måde en andens - til Eders stad, idet I ikke tillader, at deres fornævnte gods bliver udsat for hindringer fra nogens side. Det ønsker vi at gøre os fortjent til over for Eder og alle, hvem vi er befordring skyldig for Eders skyld. Til vidnesbyrd herom er vort sekret påtrykt

dette brev. Givet i det Herrens år 1394 onsdag efter ottendedagen efter Peters og Paulus' dag[1]).

1) 29. juni.

1394. 10. juli. 247

Anders Jakobsen erkender at have oppebåret 12 lødige mark og 40 lybske mark af Peder Henriksen i Søtofte for Mårsø på Tuse næs, som Arvid Svendsen havde i pant af Gynceke Jensen.

Original på dansk i rigsarkivet.

Jeg Anders Jakobsen, væbner, hilser alle, der hører eller ser dette brev, kærligt med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, at jeg erkender at have oppebåret 12 lødige mark efter kølnsk vægt og 40 lybske mark i hvide penge af den hæderlige og ærlige mand Peder Henriksen i Søtofte, væbner, for det gods, som Arvid Svendsen havde i pant af Gynceke Jensen, hvilket er Mårsø på Tuse næs i Tuse herred, som jeg fik med min hustru. Og jeg overlader ham og hans arvinger dette gods fra mig og mine arvinger frit og upåklaget med hensyn til al den ret, jeg havde dertil på min hustrus vegne. Og med dette brev lader jeg Henneke Rantzaus børn og deres arvinger være kvit og fri for alt det, de har oppebåret af dette samme gods Mårsø. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under[1]) sammen med segl tilhørende de velbyrdige og gode mænd, hr. Zabel Kerkendorp, hr. Anders Olufsen, riddere, og Bjørn Olufsen. Givet i det Herrens år 1394 på sankt Knud konge og martyrs dag.

1) jf. nr. 231 note 1.

1394. 18. juli. Sejlstrup. 248

Biskop Svend af Børglum tilstår provst Jens og kannikerne i Viborg den biskoppelige jurisdiktion på Læsø mod en årlig afgift på to mark sølv, dog med undtagelse af skilsmisse, indvielse af kirker og kirkegårde, manddrab og vold mod gejstlige.

Afskrift i rigsarkivet.

Svend, af Guds nåde biskop af Børglum, til de for ham i Kristus elskede Jens, provst, og kannikerne ved kirken i Viborg af sankt Augustins orden, hilsen med Gud.

Da vi af det apostoliske sædes velvilje ved Guds bestemmelse forestår styret af hyrdeembedet, anser vi det for fortjenstfuldt, at vi med faderlig omhu elsker de personer, der har viet sig til Guds dyrkelse. Da I, provst Jens, og fornævnte kanniker ved Viborg kirke, ydermere har mange frihedens stadfæstelser med hensyn til den lille ø, kaldet Læsø, ved pavelig bevilling, kongelig gave og de troendes almisser, således at der tilkommer Eder fuld ret i timelige anliggender på samme ø, så besidder I faktisk fornævnte ø, at styre uanfægtet under Eders ledelse og herredømme som fornævnt. Thi man havde mange gange på Eders vegne ydmygt bønfaldet os om, at vi vilde værdiges at drage omsorg for Eder med et formålstjenligt middel angående de ubehageligheder og forstyrrelser, der hyppigt er blevet forvoldt Eder og Eders undergivne på nævnte ø Læsø af nogle af vore forgængere og deres officialer, der har overskredet grænserne for deres ret, således som vi har erfaret det af troværdige mænds pålidelige indberetning, og således som erfaringen, læremester i alt, klart belærer os. Men idet vi, ledede af from hensigts forsæt, bøjer os for Eders berettigede forlangender, så vidt det tillades os af det høje, vil vi indpode fred og ganske bortskære årsager til trætter, og idet vi har medfølelse med Eder i Eders ubehageligheder og forstyrrelser, anspores vi herved til mildhed. Og for at I des mere brændende skal kunne tjene Gud og leve i fred i fremtiden, begynder vi ikke på noget nyt eller går ad uvante veje, men ad en ved gammel rets fodspor banet vej, og med vort elskede kapitels enstemmige samtykke og efter forudgående forhandling og moden overvejelse, tilstår og bevilger vi efter en utvivlsom afstemning med dette brev Eder og Eders efterfølgere hele den stiftsbiskoppelige jurisdiktion og hvad som helst der vides at tilkomme os af rettigheder på fornævnte ø Læsø, såvel over gejstlige som over lægfolk, for en årlig afgift af to mark sølv i gængs mønt, for Eder og Eders efterfølgere at råde over til evige tider som tegn på nævnte frihed. Følgende rettigheder derimod, nemlig skilsmisser, indvielser af kirker og kirkegårde, manddrab og voldelig håndspålæggelse mod en gejstlig forbeholder vi specielt os og vore efterfølgere, idet vi under trussel om afslutningen for Guds strenge domstol forbyder, at nogen vover at bryde fornævnte friheder eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Men hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og den hellige jomfru Maries vrede. Til vidnesbyrd om denne tilståelse har vi ladet vort segl tillige med vort elskede kapitels segl hænge under dette brev. Givet på vor borg Sejlstrup i det Herrens år 1394 på bekenderen sankt Kjelds overførelsesdag.

1394. 21. juli. 249

Rådet i Flensborg beder rådet i Lübeck om at tilbagegive Niels Thomsen, borger og rådmand i Flensborg, fem tønder sild, der er beslaglagt.

Original i Lübeck.

Rådmændene i Flensborg til de anbefalelsesværdige gode og overordentlig vise mænd, borgmestrene og rådmændene i Lübeck, vore oprigtigt elskede venner.

Vi vil, at det skal stå fast, idet vi med dette brev offentligt erklærer, at den gode mand Niels Thomsen, vor borger og medrådmand, i vor nærværelse i en klage har forebragt os, at I i Eders stad tilbageholder de fra ham beslaglagte fem tønder sild - af hvilken grund ved han dog ikke - hvilke han oversendte gennem en Otto vam Laze, hans gæsteven, af hvilken grund fornævnte Niels Thomsen med fingrene løftet mod det hellige under lovformelig edsaflæggelse af ham og to troværdige mænd, nemlig Johan Hofman og Manne Kjeldsen, vore borgere, bevidnede, at han retmæssigt og rigtigt med købs adkomst har erhvervet fornævnte fem tønder sild af en borger i Ålborg uden medvirkning for ham af nogen fremmed med hensyn til dette. Derfor har vi anset det for rigtigt at anråbe Eder, oprigtige og gode mænd, om, at omtalte Niels Thomsen må opnå frigivelse og ufortøvet få sit gods tilbage, der som fornævnt retmæssigt og uhindret er erhvervet. Til bevis for det fornævnte er vort sekret derfor trykt på bagsiden af dette brev til vidnesbyrd i det Herrens år 1394 dagen før Marie Magdalenes dag[1]).

1) 22. juli.

1394. 29. juli. 250

Biskop Jakob af Constantia, biskop Tetze af Odenses vikar, eftergiver alle, der øver vel mod Håstrup kirke, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1394 ..... 29. juli bevilger biskop Jakob af Constantia, vikar for biskop Tetze af Odense i biskoppelige anliggender, dem, som skænker Håstrup kirke gaver, tilgivelse for forseelser, nemlig 40 dage (af den dem pålagte kirkebod).

1394. 6. august. Helsingborg. 251

Ærkebiskop Jakob af Lund, bisperne Peder af Århus, Tetze af Odense, Eskil af Ribe, Tord af Strängnäs, Øystein af Oslo, Hemming af Växjö, Henrik af Orkneyøerne, Vigbald af Færøerne og Johannes af Christopolis eftergiver dem, der besøger sankt Nikolaj kirke i Ellested, en del af deres kirkebod.

Udtog af Hamsfort.

Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund o.s.v., Peder af Århus, Tetze af Odense, Eskil af Ribe, Tord af Strängnäs, Øystein af Oslo, Hemming af Växjö, Henrik af Orkneyøerne, Vigbald af Færøerne og Johannes af Christopolis, af samme nåde biskopper, giver begunstigelser til sankt Nikolaj kirke i Ellested. Givet i Helsingborg år 1394 på paven og martyren sankt Sixtus' dag.

1394. 10. august. 252

Dronning Margrete giver Bent Sture og hans moder så meget gods i Kind, som sidstnævnte har haft fra kronen sammesteds, for det gods, som de har haft ved Opensten, og desuden deres ret til den grund, som borgen Opensten er bygget på. Til vidnesbyrd 'da udbeder vi os de velbyrdige mænds segl, som er hr. Svarteskånings, ridders, Nicolaus van Skarsows og Svend Stures, tillige med vort eget under dette brev'.

Original i det svenske rigsarkiv.

1394. 10. august. Helsingborg. 253

Ærkebiskop Jakob af Lund, biskopperne Peder af Århus, Tetze af Odense, Eskil af Ribe, Tord af Strängnäs, Øystein af Oslo, Hemming af Växjö, Henrik af Orkneyøerne, Vigbald af Færøerne og Johannes af Christopolis eftergiver alle, der besøger sankt Laurentius' kirke i Kærum eller rækker dens bygningsfond en hjælpende hånd, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrift på det kgl. bibliotek.

Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Sveriges primas og det apostoliske sædes legat, Peder, Tetze, Eskil, Tord, Øystein, Hemming, Henrik, Vigbald og Johannes, af samme nåde biskopper af kirkerne i Århus, Odense, Ribe, Strängnäs, Oslo, Växjö, på Orkneyøerne, Færøer-

ne og i Christopolis, til alle troende kristne, der får dette brev at se eller høre, hilsen med Gud.

Vi tror at yde Gud from og kærkommen tjeneste, så ofte vi ansporer hans troende til fromme gerninger. Idet vi derfor ønsker, at martyren sankt Laurentius' kirke i Kærum, Odense stift, skal holdes i tilbørlig ære og ærbødighed, eftergiver vi, enhver af os, barmhjertigt med Gud i tillid til den almægtige Guds nåde og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed lige så ofte alle, der føler sand anger og bekender deres synder, og som for fromheds og bøns skyld kommer til nævnte kirke, hører messer og andre gudstjenester i den, følger efter Herrens legeme og den sidste olie, når den bringes til de syge og føres derfra, går i processionen på dens kirkegård for at bede for de afdøde, deltager i de dødes begravelser sammesteds eller rækker en hjælpende hånd til dens bygningsfond eller til forbedring af dens udsmykning, eller som under aftenklokkens bedeslag efter den romerske kirkes skik under knæfald tre gange fremsiger englehilsenen[1]), eller som fromt beder til Gud for vor og vore kirkers held og lykke, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, så ofte de eller alle foretager ovennævnte handlinger eller noget deraf, så vidt vi kan med Gud, når blot stiftets biskop giver sin billigelse og sit samtykke hertil. Givet i Helsingborg i det Herrens år 1394 på den berømmelige martyr sankt Laurentius' dag under vore segl.

1) d.v.s. Ave Maria.

[1394 omkr. 24. august][1]). 254

Biskop Tord af Strängnäs underretter Henrik v. Brandis samt borgmestre og rådmænd i Stockholm om, at to herrer fra Preussen, der repræsenterer højmesteren og den tyske orden, samt borgmestrene fra Lübeck, Stralsund og andre stæder har mæglet overenskomst med dronning Margrete om løsladelse af kong Albrecht af Sverige, at de er rejst til hertug Johan af Mecklenburg i den anledning, og at aftalen skal bekræftes ved forhandlinger på Ålholm 1. november.

Afskrift på svensk i Olaus Petris svenske krønike.

Vid det, ærlige mænd, hr. Henrik v. Brandis, borgmestre og rådmænd i Stockholm, at to mægtige herrer fra Preussen på mesterens[2]) og ordenens vegne sammesteds og borgmestre fra Lübeck, Stralsund og de andre stæder har forhandlet sig frem til en fuldstændig afslutning med vor frue dronningen, således at vor herre kong Albrecht

og hans søn skulde blive fri mod en pengesum eller Stockholm eller også komme tilbage igen, og derom har hun betroet otte stæder tillige med Rostock, Wismar og Stockholm, og ved den forhandling var hr. Werner Axekow, Hr. Helmold v. Plessen og fem eller seks andre riddere fra Mecklenburgs lande, og alle skiltes glade fra Helsingborg fra vor frue dronningen fem dage før Bartholomæus' dag og rejste til hertug Johan med den mægling og har aftalt en dag, som er allehelgens dag, da skal hertug Johan og de fornævnte herrer af Preussen og stæderne møde vor frue dronningen i Ålholm og bekræfte den mægling og dermed en fred og sone, og ved samme mægling skal greven af Ruppin da blive fri. Vedrørende alle andre fanger er det udskudt til fornævnte dag, om de skal blive frie på begge sider eller ej. Dette er de otte stæder: Lübeck, Hamburg, Stralsund, Danzig, Thorn, Elbing, Kampen og tillige enten Stettin eller Greifswald[3]).

1) Det i brevet givne referat af forhandlingerne i Helsingborg slutter sig nøje til de preussiske udsendinges beretning i nr. 257. Men allerede inden 1. november, jf. nr. 279, bebudede Kampen over for Lübeck, at man ikke vilde deltage i den endelige sikkerhedsstillelse for kong Albrecht, jf. hertil også 1395 26. september, nr. 438. - 2) d.v.s. højmesteren, der ved forhandlingerne repræsenteredes af kommendatoren af Schönsee og storskafferen, jf. nr. 257 III § 6. - 3) brevets udsteder nævnes i den indledende bemærkning til afskriften hos Olaus Petri: *Og hvorledes den dagtingning foregik, kan vel forstås af et sendebrev, som biskop Tord af Strängnäs, der var med ved dagtingningen, skrev til dem af Stockholm.*

1394. 2. september. Höxter. 255

Konrad, dekan i Höxter og værneherre for cistercienserordenen, meddeler alle gejstlige myndigheder i en række kirkeprovinser og stifter, at han har vidimeret pave Innocens 6.s bulle af 1353 21. maj om samme orden, og indskærper dens ordlyd.

Original i Greifswald.

Konrad, af Guds nåde dekan ved kirken i Höxter i Paderborn stift, dommer og værneherre for abbeder, abbedisser, konventer og klostre af cistercienserordenen såvel i riget Frankrig som udenfor, særligt udpeget sammen med vore nedenfor anførte kolleger i denne henseende af pave Innocens 6. - salig ihukommelse - i overensstemmelse med forskriften fra konciliet i Vienne[1]), til alle de ærværdige fædre i Kristus og herrer, de herrer ærkebisper, bisper, udvalgte og bekræftede bisper, abbeder, priorer, provster, dekaner, ærkedegne, skolemestre, kantorer,

skatmestre og alle og hvilke som helst andre, der har personater eller digniteter, i kirkeprovinserne Mainz, Magdeburg, Bremen, Lund, Uppsala, Riga og Gnesen samt i kirkerne, stæderne og stifterne Verden, Kammin, Minden, Osnabrück, Münster, Paderborn, Lübeck, Ratzeburg, Schwerin, Slesvig, Havelberg, Brandenburg, Hildesheim, Halberstadt, Roskilde, Ribe, Ermland, Włocławek, Pomesanien, Samland og iøvrigt, hvor de end er, hilsen med Gud og fuld lydighed mod vor eller rettere de apostoliske befalinger. ..... Givet og forhandlet i Höxter i det Herrens år 1394 i den 2. indiktion den 2. september omtrent i den 3. time i den højhellige fader i Kristus og vor herre hr. Bonifacius, ved Guds forsyn den 9. paves femte pontifikatsår i kollegiatkirken Höxter i Paderborn stift.

1) jf. c. 2 Clem. De rescriptis I 2 (Friedberg II 1134).

[1394][1]). 8. september. Rostock. 256

Søstædernes rådsudsendinge meddeler de øvrige hansestæder, hvorledes forhandlingerne med dronning Margrete om betingelserne for løsladelsen af kong Albrecht af Sverige er forløbet. Hvis de otte stæder skal overtage kautionen for kongens løsladelse, må alle hansestæder deltage i de dermed forbundne omkostninger og skader.

Afskrift på nedertysk i Thorn og Dortmund.

Hilsen i kærlighed og oprigtigt venskab tilforn.

Kære venner. Som I nok har hørt, er der stor ufred både til lands og til vands. Det hidrører fra kongen af Sveriges tilfangetagelse, som vi har holdt mange møder om, (og) for hvilken vi har påtaget os meget besvær og mange udgifter for fredens og almenvellets skyld. Og nu for nylig holdt vi i Helsingborg et møde derom med dronningen, hvorfra vi skiltes således, at det dér blev vedtaget bestemt, at dronningen mod sikkerhed for en tid vil frigive kongen og hans søn til de otte herefter anførte stæder, nemlig Lübeck, Hamburg, Stralsund, Thorn, Elbing, Danzig, Kampen, Greifswald eller Stettin på følgende betingelse: Skulde det ske, at kongen inden for det tidsrum ikke skiltes fra hende i venskab eller i mindelighed, så skal han give dronningen 60.000 lødige mark eller vende tilbage i fangenskab, levende eller død, sammen med alle de (andre) tilfangetagne, eller man skal overdrage Stockholm til dronningen. Derfor anmoder hertug Johan af Mecklenburg, kongens råd i Sverige, de fra Rostock og fra Wismar indtrængende om, at de otte fornævn-

te stæder vil stille sikkerhed for kongens og hans søn løsladelse, og som sikkerhed tilbyder de stæderne deres herre, nemlig kongen, og hans søn, hertug Johan af Mecklenburg og en af hans brødre, hertil 100 riddere og væbnere, de bedste i landet, og alle stæder, store og små, beliggende i herskabsområdet Mecklenburg, og Stockholm. Forholdt det sig nu således, at de fornævnte stæder for fredens og almenvellets skyld besluttede at stille sikkerhed for kongens løsladelse, for hvilken de dog (alligevel) agter at kræve en sådan sikkerhed, at det med Guds hjælp er uden risiko, så forekommer det alle os, der er forsamlet her, hvis der da alligevel, hvad Gud forbyde, skete et eller andet forræderi, eller hvis de pådrog sig omkostninger i den anledning eller af den grund led nogen skade, utvivlsomt at være rimeligt og passende, at I og alle de andre stæder, der er i hanseforbundet, i fællesskab er behjælpelige med at bringe det til en rimelig og retfærdig afslutning; thi hvad der sker i denne sag, det gør man for at bilægge den store ufred for hansestædernes og købmandens bedste. På samme måde har vi også sendt breve til alle de andre stæder, der er samlede i hanseforbundet. Eders svar, (nemlig) hvad I vil gøre i den sag, anmoder vi på vore vegne om, at (I vil) skrive (og sende) til de herrer, rådet i Lübeck, med dette nærværende bud. Herren bevare Eder, som vi ønsker det. Skrevet under staden Lübecks sekret, som vi alle for tiden bruger.

Rådsudsendingene fra søstæderne, forsamlet til forhandlinger i Rostock på den højhellige jomfru Marias fødselsdag.

1) de i nærværende brev omtalte forhandlinger med dronning Margrete indledtes 1394 22. juli, jf. nr. 257.

1394. [Omkr. 8. september][1]). 257

De preussiske stæders udsendinge afgiver beretning om hansestædernes forhandlinger i Rostock, afsluttet omkr. 7. juli, i Helsingborg omkr. 22. juli og i Rostock omkr. 8. september.

Afskrift på nedertysk i Thorn.

I det Herrens år 1394 på sankt Maria Magdalenes dag[2]) forsamledes stæderne i Helsingborg, fra Lübeck hr. Gerhard van Attendorn, hr. Henrik Westhof, hr. Henrik van Hachede, fra Preussen: fra Thorn Herman van Allen, fra Elbing Henrik Damerow; fra Stralsund hr. Gregor Swerting, Nicolaus Segefrid, Bernhard van dem Rode, Herman Elm-

horst; fogeden fra Kampen; fra Greifswald Lorenz Bokholt, fra Riga Tideman van der Halle, fra Stettin Otto Jageduvel. De har forhandlet og er blevet enige med dronningen og med hendes råd angående løskøbelsen af kong Albrecht. Under mange forhandlinger og mangehånde drøftelser, som fandt sted dér, er det blevet besluttet således, som det står skrevet herefter.

<I:1> Kongen og dronningen har på intet punkt givet afkald på deres rettigheder og vil på begge sider ikke være eftergivende med hensyn til deres rettigheder. Og hun vil frigive kongen og hans søn imod sikkerhed for et tidsrum, således som det er skrevet nedenfor, til de otte nedenfor skrevne stæder, nemlig Lübeck, Hamburg, Stralsund, Thorn, Elbing, Danzig, Kampen, dem fra Riga eller fra Reval. Skulde det forholde sig således, at de ikke kunde gøre dette, så vil hun udtage flere stæder, (nemlig) dem fra Stettin eller dem fra Greifswald, og desuden følgende tre stæder, Rostock, Wismar og Stockholm foruden de otte fornævnte på nedenstående betingelse. Forholdt det sig således, at kongen inden for dette tidsrum ikke kunde komme overens med hende i venskab eller mindelighed, så skal han give hende 60.000 lødige mark. Hvad han skal give mere, det har hun overladt til stæderne at afgøre, eller man skal overgive hende Stockholm, eller han skal vende tilbage i fangenskab, levende eller død, sammen med sin søn og med alle de (andre) tilfangetagne. Hvad hun gør i denne sag, det gør hun for Guds skyld, for fredens og stædernes hengivenheds skyld, så at hun så meget mere kan nyde godt af stædernes venskab og gunst, og så det kommer til en sådan fred og forsoning, hvorved de på begge sider, hun og hendes riger, kongen og hans folk, er tilgodeset. Og freden skal man fuldbyrde, afslutte og sikre ved ed, førend dronningen mod sikkerhed løslader kongen og hans folk; thi skulde det forholde sig således, at dette ikke kunde finde sted forinden, så skal alle disse aftaler ingen gyldighed have. Dronningen vil frigive kongen og hans søn mod sikkerhed, (nemlig) mod en sådan sikkerhed, som står skrevet foran, og vil give dem et halvt års frist, og er det således, at det kan komme til en sådan fred og forsoning, hvorved hun og hendes riger er tilgodeset, hvis det da forekommer råd og stæderne, at det er gavnligt at give dem en længere frist, da vil hun gerne foranledige dette efter sine rådgiveres og stædernes råd. For at fuldbyrde denne overenskomst er der berammet et venskabeligt møde, som skal holdes på Ålholm førstkommende allehelgensdag[3]). Og dronningen vil sende sine bude med over til hertug Johan af Mecklenburg, og

skulde det ske, at hertug Johan havde indvendinger derimod, så skal han meddele hende det igen. Hvilken sikkerhed de stæder, som dronningen betror dette, skal stille hende ved at borge for, at det overholdes sådan, som det er skrevet foran, det vil hun overlade til stædernes afgørelse, så at stæderne i denne sag fuldt ud indestår for hende med løfter og med breve, for at hun ikke kan bebrejdes, at hun har betroet stæderne dette, og sådan at de på begge sider kan være det bekendt for Gud og mennesker. Og når denne bekendtgørelse har fundet sted, så skal kongen og hans søn og alle de (andre) tilfangetagne løslades på begge sider på de forud trufne betingelser, sådan som det er skrevet foran. Angående alle dem, der drager til mødet, så skal de have frit lejde fire uger før mødet og fire uger efter mødet, når mødet er holdt. Angående freden og forsoningen, så skal de holdes således, at dronningen .....[1]), kongen og hans folk på begge sider er sikrede derved. Hvilken sikkerhed og hvilke løfter man skal give til det formål, det vil hun overlade til sit riges rådgivere og til stæderne, når de kommer, som aflægger løfterne over for hende.

<2> Fremdeles tilbød og tilbyder dronningen stæderne sin hjælp til at skabe fred på havet, førend hun indbyder sine andre venner hos sig, (på havet), hvor købmanden kan lide stor skade.

<3> Desuden bad dronningen om, at vi skulde anmode vor herre og stæderne om, at de ikke lovede noget, medmindre hun og hendes rige var sikrede derved.

<II> Fremdeles holdt sendebudene, da de igen kom herover fra Helsingborg, et møde i Rostock med hertug Johan af Mecklenburg og forhandlede med ham, som det står beskrevet herefter.

<1> For det første blev der talt om de beslutninger, som sendebudene havde aftalt under forhandlingerne med dronningen i Helsingborg. Og hertug Johan af Mecklenburg, kongens råd i Sverige, de fra Rostock og fra Wismar har bedt de stæder, der var forsamlet her, om, at de sammen med de andre stæder, der er nævnt foran, vil stille sikkerhed for kongens og hans søns løsladelse på sådanne betingelser, som aftalen indeholder; thi de er villige til at yde en passende sikkerhed herfor. Da spurgte stædernes sendebude dem om, hvis det skete, at deres råd besluttede at stille sikkerhed for kongens og hans søns frigivelse, hvilken sikkerhed de da vilde give dem for det. På det svarede de, at de bestemt havde hørt sendebudene i Danmark, angående hvilken sikkerhed de dér har tilbudt. Dertil har de sagt følgende, (nemlig) at de som sikkerhed for stæderne

vil sætte deres herre, altså kongen, og hans søn og hertug Johan af Mecklenburg og en af dennes brødre, tillige 100 riddere og væbnere, de bedste i landet, og alle stæder, store og små, som er beliggende i herskabsområdet Mecklenburg. Hvis dette ikke var nok, så vilde de derudover pantsætte Stockholm som sikkerhed for stæderne. Dette har hver enkelt af stæderne påtaget sig at forelægge for sit råd og at meddele et svar derpå. Angående den forskrevne aftale, således som det er besluttet at fuldbyrde den, har hertug Johan, kongens råd og de fra Rostock og fra Wismar besluttet at holde møde på Ålholm på allehelgensdag[3]), som det er blevet vedtaget i Helsingborg. Og dette har de ladet meddele dronningen ved hendes sendebude, nemlig hr. Jens Rud og hr. Predbjørn Podebusk. Angående dem fra Hamburg og de andre stæder, der ikke er til stede her og er udtaget som garanter, dem vil hertug Johan holde møde med og sende sine breve[5]) om dette til dem.

<2> Fremdeles har herrerne fra Preussens sendebude og desuden fra de stæder, der er forsamlede her, besluttet at skrive breve til de menige stæder i hanseforbundet med den herefter skrevne ordlyd. Efter hilsenen, kære venner (*o.s.v. = nr. 256*).

<3> Forholdt det sig fremdeles således, at den fornævnte aftale ikke blev fuldbyrdet, så forekommer det de sendebude, der er forsamlede her, at være godt og nyttigt, at man indtil årets udgang fastholdt det med forsvarsstyrken på havet, således som den forordning indeholder, der i sidste faste blev udformet i Lübeck[6]), at man (nemlig) førstkommende midfaste vilde være parat til at sejle ud med forsvarsstyrken. Men det har hver enkelt venligt ønsket at forelægge for sit råd og åbent at erfare, om det kunde ske.

<4> Fremdeles forekommer det stæderne bestemt at være rimeligt, at man skal forhøje pundtolden ud over, hvad der er aftalt; thi der er mange, som ikke bidrager til forsvarsstyrken og sender store mængder gods til søs.

<5> Fremdeles er stæderne blevet enige om (spørgsmålet), om købmændene skal anklage dem fra Rostock og fra Wismar for retten eller ikke, for at de .....[7]) kongen således .....[7]). Det har hver enkelt henvist til forelæggelse for sit råd.

<6> Fremdeles anmodede stæderne hertug Johan og hans råd med henblik på farten til Skåne om, at han vilde overveje den store møje og de omkostninger, som stæderne har bidraget med hertil. Det vilde han tilstå stæderne.

<7> Fremdeles havde hertug Johan taget otte vogne med stort gods og lovede de stæder, der var til stede, at give (dem) deres gods tilbage. Men til Holland, Zeeland og andre vilde han ikke give noget tilbage.

<III: 1-3> .....[8]),

<4> Greifswald. Fremdeles har sendebudene talt med rådet i Greifswald om den olie, der blev bjærget på Bornholm fra Arnold Dukers (skib). På det svarede disse blandt mange ord, at fogeden på Bornholm havde truet dem på grund af olien, (nemlig) over at de havde beslaglagt den. Dog vilde de lade ham det meddele, at han skulde komme herhen eller sende et befuldmægtiget bud derhen, som retmæssigt krævede godset. Det samme skulde de fra Preussen også gøre på Vor Frues himmelfartsdag[9]).

<5> Stralsund. Fremdeles så indkaldte rådet sendebudene, da de kom til Stralsund. Der var mester Johan, herrerne i Lübecks skriver, kommet og havde ventet på dem med deres brev, der lød således, at hertug Johan af Mecklenburg og hans stæder Rostock og Wismar havde forlagt mødet fra Stralsund til staden Rostock, og de anmodede indtrængende om, at de skulde følge med og skulde holde mødet dér med dem.

<6> Dér kom hertug Johan af Mecklenburg og hans råd sammen med stæderne Rostock og Wismar, fra Lübeck hr. Henrik Westhof, hr. Johan Nyebur, hr. Herman Dassow, hr. Jordan Pleskow, fra Preussen komturen fra Schönsee, storskafferen fra Marienburg, fra Thorn Herman van Allen, fra Elbing Henrik Damerow, fra Stralsund Gregor Swerting, hr. Nicolaus Segefrid, fra Greifswald Lorenz Bokholt, (og) fogeden fra Kampen.

<7> Da forhandlede disse forskrevne sendebude med hertug Johan af Mecklenburg og med hans råd om at sende hans råd med til Danmark og at forhandle om løskøbelsen af kong Albrecht af Sverige med dronningen af Danmark. Blandt mange ord indvilgede hertugen i, at han vilde sende sit råd derop.

<8> Fremdeles talte sendebudene med hertug Johan og hans råd om Skånefarten. Hertil svarede han og hans råd, at det ikke tilkom ham, at han nedlagde sit forsvar og øgede dronningens magt gennem tolden i Skåne o.s.v.

<9> Fremdeles tilbød hertug Johan og hans råd at besegle brevet og har beseglet det og har lovet at sende brevet til Preussen til vor herre, højmesteren, med sådan ordlyd, som hertug Johans råd forhandlede med dem fra Preussen i Marienburg[10])

<10> Fremdeles anmodede sendebudene hertug Johan og hans råd om Markvard Warsows løsladelse, ligesom vor herre, højmesteren, havde anmodet sit råd i Preussen om på hans vegne. Hertil svarede han således, at han vilde bede Moltkerne venligt derom. Kunde dette ikke hjælpe, så vilde han stævne dem ifølge lov og ret, og sagsøge dem inden for det tidsrum, hvor sendebudene var i Danmark. Da blev han vurderet til 40 mark lybsk i løsepenge. Og Klaus Lemme blev vurderet til 100 mark lybsk i løsepenge og købte sit skib tilbage af dem for 275 mark. Og den anden skipper, der havde sine redskaber i Klaus Lemmes (skib), han gav også 100 mark for sin frigivelse og 40 mark for sit anker.

<11-12> .....[11]).

<IV: 1> Kristian Rudiger. Fremdeles har de krævet den skade (dækket) af dronningen, som er påført dem fra Preussen i riget Danmark, nemlig på Kristian Rudigers vegne, der forliste ved Helsingborg. Hertil svarede dronningen, at hun intet havde at gøre dermed. Det var hr. Henning Podebusk, der på hansestædernes vegne havde haft Helsingborg under sig, dengang skaden var sket. Da krævede sendebudene en retslig afgørelse over for hans søn. Da sagde dronningen, at hun ikke havde indbudt dem, for at de skulde underkaste sig os i retslig forhandling; desuden sagde de, at de havde gode beseglede breve angående det gods, som var fuldt ud tilfredsstillende for stæderne, dem havde de i Tyskland. Disse beviser skal de medbringe på næste møde. Ialt 1214 pund grot.

<2> Folkvin Vorschutze. Fremdeles anklagede sendebudene Svarteskåning på grund af 40.312 nobler, som han havde taget i klæde fra Folkvin Vorschutzes skib. Hertil svarede han, at han havde fået frit lejde af dronningen og af stæderne. Hvis nogen vilde anklage ham, (skulde) man stævne ham .....[12]) fire uger forinden.

<3> Peder Gerhardsen. Fremdeles klagede sendebudene til dronningen over Henneke Limbæk, der fratog Peder Gerhardsen omkring .....[13]) ialt 2808 1/2 nobler i voks, i pelsværk, i kobber og i jern. Hertil svarede dronningen, at hun vilde sende ham sit brev om, at han skulde komme til det næste møde. Desuden havde hun ikke myndighed til at fælde dom over ham.

<4> Egbert Heket. Fremdeles klagede de over, at Egbert Heket forliste ved Anholt, og at landets foged fratog ham alt godset, da de havde bjærget det. Dronningen og hendes råd vilde ikke vide noget af, at der var forlist noget skib dér.

<5> Parow. Fremdeles klagede de over hr. Parow. Han fratog Henrik

Grøning ialt 600 nobler i Mönstersund. Hertil svarede dronningen, at hr. Parow på de tider var rigets fjende og ikke havde efterladt noget len eller gods i hendes rige.

<6> Jul. Fremdeles har Klaus Jul frataget samme Henrik Grøning ialt 300 nobler i Vnsberghe. Dennes navn kender ingen.

<7> Fremdeles fratog Anton, skibet fra Ribes kaptajn, Johan Dissow tre læster og fire tønder sild. Denne mand var der ingen dér som kendte.

<8> Becker. Fremdeles fratog dronningens tjenere Herman van der Asschen fem stykker engelsk klæde fra Beckers skib. Hertil svarede dronningen, at hun havde forligt sig med Becker, således at han var tilfreds.

<9> Lorenz Rute. Fremdeles tog dronningens tjenere fra Lorenz Rutes skib 173 halve stykker klæde, af redskaber, af proviant, af rustning, af købmændene og skippernes klæder for ialt 11512 nobler. Hertil svarede dronningen, at de havde råbt Mecklenburg, og hr. Albrecht Russe (og) hr. Tideman van Huxer havde lovet dronningen at overdrage erstatningen til skipperen og hans skib til retslig afgørelse.

<10> Fremdeles rejste Peter Vorrad fra Danzig krav mod Jens Due for sin skade på 150 mark preussisk om et år til mortensdag.

<11> Neglinge. Fremdeles tog høvedsmanden fra Neglinge et skib med vin. Hertil svarede dronningen, at det vilde forsyne hendes fjender i Stockholm med proviant.

<12> Reimar Jordanssen. Fremdeles rejste Reimar Jordanssen fra Königsberg krav på 411 nobler. Hertil svarede dronningen, at biskoppen fra Århus og hr. Jens Andersen og andre fra hendes råd skulde give ham 100 nobler, og dronningen gav ham 10 nobler.

<13> Lubbert van Telgite. Fremdeles forliste Lubbert van Telgite ved Bornholm. Godset tog fogeden Tove Nielsen, ialt 3521 nobler, hvilket han beviste med beseglede breve fra staden Thorn (om), at han havde forligt sig med Henrik Wegener om det fælles gods, der tilkommer dem fra Thorn.

<14> Lubbert van der Beke. Fremdeles anklagede sendebudene dronningen på grund af det gods, der var blevet bjærget i Skagen fra Lubbert van der Bekes skib. Hertil svarede dronningen, at det var hendes søn, der havde været .....[14]) for riget .....[14]) og ikke hende. Dog indrømmede hun, at hun deraf havde modtaget 250 stykker klæde, 100 (stykker) kirsey[15]), 50 (stykker) fra Arras. Dette forskrevne gods blev med stædernes råd vurderet til 2750 nobler. Af denne forskrevne sum har de fra Lübeck fået 600 mark lybsk. Således forbliver dronningen af denne forskrevne

sum 2430 nobler skyldig. I denne sag har de fra Kampen gjort krav på 16 1/2 stykker klæde. Desuden har de fra Stralsund gjort krav på de forskrevne penge. Desuden skulde dronningen selvtolvte have svoret på, at hun og hendes søn ikke havde nydt og modtaget mere af godset i overensstemmelse med privilegierne og stædernes udsagn.

<15> Arnold Duker. Fremdeles anklagede sendebudene biskoppen af Lund på grund af det gods, der forliste i Arnold Dukers (skib) ved Bornholm. Summen af godset (er) 8396 1/2 nobler. Dette er ordnet således med dronningen og med stæderne, at han skal give 5000 nobler, (nemlig) nu på førstkommende sankt Mortens dag 1000 nobler, yderligere 2000 nobler på sankt Mortens dag et år senere og yderligere 2000 nobler året efter på sankt Mortens dag. Disse forskrevne penge skal biskoppen betale i staden Greifswald i det hus, som hr. Lorenz Bokholt bor i. Deraf skal han give os 500 mark lybsk, når vi kommer dertil, og desuden de penge, der stammer fra olien, endvidere skal han nu på sankt Mortens dag lægge så meget til, at de første 1000 nobler bliver betalt fuldt ud. Skulde det ske, at han ikke overholdt disse betalingsdage, så skal alle aftaler mellem den forskrevne biskop og os være ophævet, og vi skal og vil kræve erstatning for hele den skade, vi har lidt, over for biskoppen og hans land, nemlig 8396 1/2 nobler.

1) som allerede nævnt i Hanserec. falder de preussiske udsendinges beretning i fire dele: 1) forhandlingerne med dronning Margrete i Helsingborg 22. juli og senere, 2) forhandlingerne i Rostock med hertug Johan 2. af Mecklenburg omkr. 8. september, jf. hertil også nr. 256, 3) forudgående forhandlinger i Rostock med hertugen omkr. 7. juli, jf. hertil også nr. 245, og 4) de preussiske krav om skadeserstatninger, rejst over for dronning Margrete. De sidste to dele har karakter af bilag, således at 3) hører til 2), medens 4) hører til forhandlingerne i Helsingborg, der som allerede nævnt må have strakt sig over længere tid, jf. også Detmar, ed. Koppmann II 58. Detmar henlægger forhandlingerne til 15. august og noterer samtidig, at Gregor Swerting blev dræbt af en dansker, da han var på vej til forhandlingerne med dronningen på borgen. - 2) 22. juli. - 3) 1. november. - 4) lakune i håndskriftet på 15-20 bogstaver på linieudgang. - 5) kendes ikke. - 6) 1394 [efter] 1. marts, nr. 155. - 7) lakune i håndskriftet på 15-20 bogstaver på linieudgang. - 8) § 1 handler om sild beslaglagt i Stolp, § 2 om en henvendelse til en rådmand i Rügenwalde om sild, beslaglagt af hertugen af Pommern. § 3 om frigivelse af sild i Kolberg mod beseglet brev fra ejerens hjemby. - 9) 15. august. - 10) jf. 1394 24. juni, nr. 241. - 11) § 11 handler om drøftelser med Rostock om salt om bord på Klaus Lemmes skib, § 12 om drøftelse med Wismar om gods, taget ved Pernau. - 12) lakune i håndskriftet på 10-15 bogstaver på linieudgang. - 13) lakune i håndskriftet på ca. 9 bogstaver. - 14) lakuner i håndskriftet på ca. 7 og 4 bogstaver. - 15) jf. ovf. nr. 133 note 2.

1394. 16. september. 258

Niels Ivarsen, ridder og høvedsmand på Hagenskov, og Jens Absalonsen, væbner, lejer halvdelen af Hyby og Hyby fang på livstid.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Niels Ivarsens, ridder og høvedsmand på borgen Hagenskov, og Jens Absalonsens, væbners genbrev eller lejekontrakt, udstedt til Marina Jensdatter, på at måtte bruge efterfølgende gods på livstid, nemlig halvdelen af Hyby og Hyby fang, halvdelen af ladegården, halvdelen af ager og eng, halvdelen af fiskeriet tillige med halvdelen af jagten samt hele haven. Givet tamperonsdag efter det hellige kors' ophøjelsesdag[1]). 1394.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Niels Ivarsens og Jens Absalonsens, væbners til Marina Jensdatter udstedte genbrev, at de har fået i leje Hyby og Hyby fang, som var den halve hovedgård og ladegård med mere dertil liggende ejendom, hvoraf han modtog halvdelen. Givet 1394.

1) 14. september.

1394. [Omkr. 16. september][1]). 259

Fru Marina Jensdatters genbrev til forrige nr.

Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Forpligtelse, udstedt af Marina Jensdatter, enke efter Niels Hak, som indeholdt, at hun ikke skulde overgive Hyby eller Hyby fang til nogen anden end fornævnte[2]) hr. Jens Absalonsen, væbner.

1) jf. nr. 258. - 2) hermed henvises til det næstforrige nr. i udkastet, brevet af 1395 30. juni.

1394. 17. september[1]). Slet herredsting. 260

Tingsvidne af Slet herredsting om, at Anders Glob overdrager Peder Andersen Munk alt sit pantsatte gods med indløsningsret.

Vidisse 1414 15. april i rigsarkivet.

Broder Peder, abbed i Vitskøl kloster, Troels Jensen, provst i Himmersyssel, Tyge Torbensen, Povl Bosen, Jens Jursen, Jens Nielsen, Kristian Nielsen, brødre, Bo Thomsen og Jens Povlsen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle gode mænd, nulevende og fremtidige, skal vide, at i det Herrens år 1394 på vort første ting i Slet herred efter det hellige kors' ophøjelsesdag fremstod for os og flere andre troværdige mænd, der på det tidspunkt søgte tinget, den gode og ærlige mand Anders Glob og til nærværende brevviser, den gode og ærlige mand Peder Andersen, kaldet Munk, - og til ingen anden nulevende - med god vilje og sundt sind offentligt og fuldt ud afstod og overdrog fuldstændig og fuld myndighed til at indløse alt sit gods, såvel bebygget som øde, der var pantsat af ham, hvor det end er beliggende, med alle dets tilliggender, som hører til det fra gammel tid, rørligt og urørligt, vådt og tørt, nemlig agre, enge, græsgange og fiskevande, aldeles intet undtaget, indtil dette fornævnte gods lovligt og velvilligt indløses af omtalte Anders Glob eller hans rette arvinger fra tidligere berørte Peder Andersen, kaldet Munk, eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom og fastere sikkerhed herfor har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) Torsdag var tingdag på Slet herredsting, jf. DRB. IV 4 nr. 630.

1394. 19. september. Ribe byting. 261

Tingsvidne af Ribe byting om, at Kristian Thomsen, kaldet Kristian Lille, skøder Anders Henriksen alt det gods i eller uden for Ribe by, der ikke var skiftet mellem dem.

Original i rigsarkivet.

Johan Greverod, Wilken Piksten, Henrik Godow, Jens Madsen, Gødeke Bake, Ove, rådmænd, Jens Kirt og Jakob Jensen, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1394 lørdagen næst før apostlen og evangelisten sankt Matthæus' dag[1]) fremstod Kristian Thomsen, også kaldet Kristian Lille, vor medrådmand og medborger, personligt i denne anledning på vort byting i nærværelse af os og flere andre troværdige mænd, og til nærværende brevviser Anders Henriksen, ligeledes vor medborger, skødede, afhændede og med fuld ret af egen drift og frit oplod alt det gods, der ikke var skiftet mellem dem, hvor det end er beliggende inde i eller uden for staden Ribe, rørligt og urørligt, intet undtaget, der med arveret var tilfaldet fornævnte Kristian tillige med hans hustru Gertrud. Dette erklærer vi, såle-

des som vi har set og hørt det, klart med sandfærdige ord over for alle med dette brev. Givet foran anførte år, dag og sted under vore segl til vidnesbyrd om alt det fornævnte.

1) 21. september.

1394. Omkr. 22. september[1]). Lübeck. 262

Tale, Tideman v.d. Lippes hustru, pantsætter sammen med sin datter Tale i kraft af bemyndigelse under Slesvigs sekret sin mands hus til Nicolaus Keding for 22 mark lybsk.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Tale, Tideman v.d. Lippes hustru, skylder Nicolaus Keding 22 mark lybske penge, at betale førstkommende sankt Michaels dag, for hvilke samme Tale sammen med sin datter af samme navn for rådet til fornævnte Nicolaus pantsatte ejendomsretten til nævnte Tideman v.d. Lippes hus, der ligger i tværgaden mellem Hüxgade og Kuskegade nær Kloppops hus, og de kunde gøre det i (kraft af) et brev med bemyndigelse under rådmændene i Slesvigs sekret, der var oversendt hertil[2]).

1) indførelsen er den 4. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1394 Mauritius' dag.* - 2) jf. nr. 228.

1394. 23. september. 263

Tue Nielsen, væbner, afstår for anden gang al sin ret til fire gårde i Fosie til Lunds kirkes bygningsfond til afholdelse af en årtid for hans fader hr. Niels Tuesen.

Original i det svenske rigsarkiv.

Tue Nielsen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg vil, at det med dette brev skal stå fast for nulevende og fremtidige, at ligesom jeg for 27 år siden til sankt Laurentius' kirke i Lund til dens bygningsfond gav og oplod al den ret, som jeg nogensinde havde haft til gods i Fosie i Oxie herred, nemlig til fire gårde, som en Erland Isaksen - god ihukommelse - ved sit åbne brev[1]) havde pantsat til mig for 15 mark sølv, til derfor årligt i samme kirke at lade afholde årtider for min elskede fader hr. Niels Tuesen, fordum ridder, - from ihukommelse

- og mig, giver jeg nu for anden gang og oplader jeg den til denne kirke til større sikkerhed og forvaring at besidde, ligesom før, til evig tid, og for at der ikke nogensinde på nogen måde skal opstå nogen tvivl angående fremdragelsen af det af mig til denne kirke tidligere udstedte brev[2]) angående nævnte gave og opladelse, bekræfter jeg med dette brev dette tidligere brev i alle henseender. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende den velbyrdige mand hr. Niels Bild, ridder, Otto Strangesen, Anders Stigsen og Jens Svendsen, væbnere. Givet i det Herrens år 1394 onsdagen efter sankt Mauritius' og hans fællers dag.

1) 1367 7. december, DRB. III 8 nr. 99. - 2) 1369 24. februar, DRB. III 8 nr. 278.

1394. 25. september. 264

Lave Degn, væbner, afstår alt sit gods i Vester-Vedsted sogn, Brøns sogn og sit øde gods i Skærbæk sogn til Ribe kapitel.

Original i rigsarkivet.

Lave Degn, væbner, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen med alles frelser.

Efterdi vi alle - som apostlen siger[1]) - skal stå for Kristi domstol for at få igen, alt eftersom vi har handlet her i livet, enten godt eller ondt, så vil jeg derfor, i ønsket om på frelsebringende måde at sørge for min sjæls frelse, at det skal stå fast for de nulevende og bringe det til evig erindring for de fremtidige, at jeg med dette brevs ordlyd til kapitlet i Ribe henlægger, giver og med al ret helt og fuldt oplader alt mit nedenfor anførte gods i Hviding herred med alle dets tilliggender, rørligt og urørligt, med hvilke navne det end betegnes, at besidde til evig tid, til årligt at afholde årtider for mig og min elskede hustru Ingerd i Ribe kirke til evig tid på visse og bestemte dage, de dage på hvilke vi drager bort fra dette livs fængsel, til frelse for vore sjæle og bod for vore synder, for det første nemlig alt mit gods i Vedsted sogn, nemlig to mark jord, som Niels Jakobsen og Thomas Jensen har mod årlig at betale mig ti ørtug korn, fremdeles mit gods i Brøns sogn i landsbyerne Havervad og Søndernæs, på hvilket bor Niels Jakobsen, der årligt betaler syv tønder byg, Niels Oggesen, der årligt betaler fem tønder byg, Niels Pedersen, også kaldet Daniel, der betaler fire tønder byg, Anders Olufsen, der betaler

fire tønder byg, og Esbern Skomager, der betaler en skilling grot, fremdeles mit øde gods i Skærbæk sogn på Misthusum mark, hvorpå fordum boede en, der hed Kamphård, fremdeles det gods i fornævnte sogn Brøns og landsby Søndernæs, som Kristian Kås den yngre har pantsat til mig. Pantsætningen og indløsningen af dette gods tillige med det derom affattede brev oplader jeg med dette brev helt og fuldt til omtalte Ribe kapitel efter samme brevs ordlyd. Alt dette fornævnte gods tillige med alle dets tilliggender, rørligt og urørligt, nemlig agre, enge, græsgange, fiskevande, jorder, vådt og tørt, og alt andet, med hvilke navne det end betegnes, intet undtaget, oplader jeg til fornævnte Ribe kapitel på enhver måde, som ovenfor nævnt, og jeg forpligter mig og mine arvinger fast med dette brev til på Hviding herredsting og andetsteds om fornødent at skøde og helt og fuldt at oplade det, når jeg eller mine arvinger første gang bliver anmodet derom af samme kapitel eller dets befuldmægtigede. Til vidnesbyrd om alt dette og til sikrere forvaring er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Lave Larsen og Svend Jensen, væbnere, hængt under dette brev. Givet og handlet i det Herrens år 1394 sidste fredag før den berømmelige ærkeengel sankt Michaels dag.

1) jf. Rom.14, 10. 2. Kor. 5, 10, og også c. 14 X de poenitenciis V 38 (Friedberg II 888).

1394. 26. september. Ribe byting. 265

Tingsvidne af Ribe byting om, at Steffen Hjort har solgt to grundstykker i sankt Hans sogn til rådmændene i Ribe.

Original i rigsarkivet.

Detmar Blå, Henrik Kræmmer, Lars Jonsen, Jens Bramsen, Herman Remsnider, Henneke Jensen, Godskalk Rumpe, Niels Jakobsen Kirkemisse, Albert Skomager, og Reineke Skrædder, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1394 lørdagen næst før ærkeenglen sankt Michaels dag fremstod Steffen Hjort, vor medborger, personligt på vort ting i nærværelse af os og flere andre troværdige mænd og til de gode mænd, nærværende brevvisere, rådmændene i Ribe, til fordel og nytte for fornævnte stad Ribe solgte, skødede og med fuld ret frit oplod to grundstykker i sankt Hans sogn,

der ligger mod syd nær sankt Hans kirkes grundstykke ved den nye grav, og som hver for sig holder 24 alen i bredden, men som i længden strækker sig fra Bredegade til sankt Hansgade[1]), at besidde evindelig, idet han erkendte, at han af samme rådmænd fuldt ud havde oppebåret fuld betaling for nævnte grundstykker. Ydermere forpligtede han sig til at hjemle dem fornævnte grundstykker og i enhver henseende at frigøre dem for krav fra hvem som helst. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi med sandfærdige ord klart over for alle. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) nu Bispegade.

1394. 29. september. 266

Ingjald Lang sælger sin hustru Kristine Bondedatters gods i Halland til Jens Bentsen.

Original på dansk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Ingjald Lang kundgør med mit åbne brev for alle, der ser eller hører dette brev, at jeg til den forstandige mand Jens Bentsen har solgt og opladt så stor en del, som min hustru Kristine Bondedatter ejede i det gods, der ligger i Halland, nemlig en sjettedel i Linnesås i Gällareds sogn, en sjettedel af en gård i Rävige og dernæst i det laksefiske, der ligger derved i Okome sogn samt en sjettedel af Mosegården i Alvshögs sogn med alt, hvad der hører til det fornævnte gods. Til bestyrkelse af dette brev og til yderligere forvaring har vi fornævnte Ingjald Lang og mester Bjørn hængt vore segl herunder. Givet i det Herrens år 1394 på selve ærkeenglen sankt Michaels dag.

1394. 30. september. Sunds herredsting. 267

Tingsvidne af Sunds herredsting om, at væbneren Erland Krugelund har skaffet sig tingsvidne på, at Brenne Kristiansens fader med samtykke af dennes brødre havde afstået ham al sin ret til at oppebære bod for drabet på Brenne Kristiansen.

Original i rigsarkivet.

Tideman, foged i Sunds herred, Fin Ågesen af Løjtved, Struve Rantzau, Jens Est af Klingstrup, Absalon Krugelund af Tved, Tue Skytte af Sanderum og Jens Hvid, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi i det Herrens år 1394 onsdagen efter ærkeenglen sankt Michaels dag var til stede på Sunds herredsting, så og hørte, at en Erland Krugelund, væbner, i sandhed fik og på tinge skaffede sig et fuldstændigt tingsvidne ved lovfaste mænd, med navns nævnelse optagne i dette brev, nemlig Mads Jensen af Ollerup, Peder Jensen af Banketoft, Jens Nielsen af Dongs-Højrup, Kol af Rødskebølle, Niels Pedersen, Jens Pedersen sammesteds, Niels Bosen af Kirkeby og Jens Åstredsen af Egebjerg, som erklærede og sagde, at de i sandhed af mange havde hørt, at faderen til en Brenne Kristiansen med samtykke af hans brødre og alle hans slægtninge og også sammes andre arvinger til fornævnte Erland Krugelund inden for samme tings fire grænselinjer klart med dette brev afstod og frivilligt oplod al landenes ret med henblik på ubeskåret at oppebære og inddrive al 'bod'[1]) fra drabsmændene for drabet på samme Brenne Kristiansen, således som Sjællands love fordrer[2]), og når drabsmændene havde gjort og betalt al 'bod'[1]) og bøde til ham, da skal fornævnte Erland med dette brev for sig og sine arvinger gøre og erklære dem kvit og ganske fritaget med hensyn til fornævnte Brenne Kristiansens død, ligeledes med henblik på at frigøre (og) hjemle dem og deres for al 'fejde'[1]) og skade, der fra nu af vil indtræffe, idet de skal værnes med dette brev. Det erklærer vi over for alle, således som vi har set det, idet vi hænger vore segl under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) dansk ord i den latinske tekst. - 2) jf. Eriks sjællandske lov III, 27-28, DgL. V 289 flg.

1394. 8. oktober. S. Pietro i Rom. 268

Pave Bonifacius 9. reserverer et kirkeligt beneficium uden sjælesorg, hvortil ærkebiskoppen af Lund, dekanen og kapitlet sammesteds har overdragelsesretten, for Peder Isaksen, kannik i Roskilde.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Peder Isaksen, kannik i Roskilde, hilsen og apostolisk velsignelse.

Dit liv, Din vandel i ærbarhed og gode sæder og Din retskaffenheds

øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke Du anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise Dig en nådig gavmildhed. Idet vi derfor i betragtning af Dine fornævnte fortjenester ønsker at vise Dig en særlig nåde, reserverer vi til apostolisk overdragelse til Dig et kirkeligt beneficium uden sjælesorg, hvis afkastninger, afgifter og indkomster i overensstemmelse med indtægtsangivelsen[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 18 mark sølv, hvortil vor ærværdige broder ærkebispen af Lund og vore elskede sønner dekanen og kapitlet ved kirken i Lund i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, selv om det skulde være et kanonikat og en præbende ved nævnte kirke, hvis et sådant (beneficium) for tiden er ledigt, eller når det bliver ledigt, og Du eller Din dertil lovformeligt indsatte befuldmægtigede inden en måneds forløb, efter at Du eller samme befuldmægtigede har fået kendskab til dets ledighed, beslutter at godtage det, at overdrage til Dig med alle rettigheder og tilbehør efter denne godtagelse. Vi forbyder strengt samme ærkebiskop, dekan og kapitel at driste sig til også i tiden før samme godtagelse på nogen måde at træffe bestemmelse om dette beneficium, undtagen efter at have bragt i sikker erfaring, at Du eller fornævnte befuldmægtigede ikke har villet godtage det. Og vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, uanset alle herimod stridende bestemmelser og sædvaner ved denne kirke i Lund eller en anden kirke, i hvilken dette beneficium muligvis måtte være, selv om de er bekræftede ved ed, apostolisk stadfæstelse eller hvilken som helst anden bekræftelse, eller (uanset) om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på dette kirkelige beneficium, har fået særligt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået et almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om man derved er skredet til forbud, reservation og afgørelse eller er gået frem på en hvilken som helst måde. Det er nemlig vor vilje, at Du med hensyn til opnåelse af nævnte beneficium skal foretrækkes for alle disse undtagen for dem, der med vor myndighed har ventebrev på disse beneficier, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (vor reservering gælder endvidere), uanset om fornævnte ærkebiskop, dekan og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af samme sæde, at de ikke skal være pligtige til anerkendelse eller provision af nogen, og at de ikke skal

kunne tvinges dertil, og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil de i fællesskab eller særskilt har ret til overdragelse, provision, præsentation eller al anden rådighed af enhver art, ikke skal kunne tildeles nogen ved provision ved apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, tydeligt og ord til andet omtaler denne bevilling; fremdeles uanset hvilken som helst anden begunstigelse fra nævnte sæde, almindelig eller særlig, hvilken ordlyd den så har, hvorved, når den ikke er tydelig omtalt eller i fuld udstrækning optaget i dette brev, virkningen af denne nådesbevisning på nogen som helst måde kan hindres eller blot opsættes, og hvorom og om hvis fulde ordlyd der i vort brev skal finde særlig omtale sted; (vor reservering gælder også), hvis Du ikke har været til stede for at aflægge den sædvanlige ed på at ville overholde bestemmelser og sædvaner i denne kirke i Lund eller en anden kirke, i hvilken dette beneficium muligvis måtte være, når blot Du i Din fraværelse lader en egnet befuldmægtiget aflægge den, og når Du kommer til denne kirke, gør det i egen person, eller (uanset) at Du vides at besidde et kanonikat og en præbende ved kirken i Roskilde. Intet menneske må bryde dette vort reservations-, forbuds-, bestemmelses- og viljesbrev eller i dumdristig forvovenhed gå imod det. Hvis nogen drister sig til at forsøge herpå, skal han vide, at han derved vil pådrage sig Gud den almægtiges og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' vrede. Givet ved S. Pietro i Rom den 8. oktober i vort femte (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1394. 8. oktober. S. Pietro i Rom. 269

Pave Bonifacius 9. pålægger bisperne af Acqui og Roskilde og dekanen ved kirken i København at indføre Peder Isaksen i et kirkeligt beneficium, hvortil ærkebispen af Lund, dekanen og kapitlet sammesteds har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vore ærværdige brødre bisperne af Acqui og Roskilde og til vor elskede søn dekanen ved kirken i København, Roskilde stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Det liv, den vandel i ærbarhed og gode sæder og den retskaffenheds øvrige rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Peder Isaksen, kannik i Roskilde, anbefales til os ved troværdige mænds o.s.v.[1]). Derfor pålægger vi Eder, gode sønner, ved apostolisk brev, at I alle tre

eller to eller blot en af Eder personlig eller ved en eller flere andre med vor myndighed efter fornævnte godtagelse skal sørge for at overdrage og anvise samme Peder dette beneficium med alle rettigheder og tilbehør, der af os som ovenfor omtalt er reserveret ham, hvis et sådant, da vi foretog reservationen, var ledigt eller fra da af blev ledigt, eller når det måtte blive ledigt. I skal fremdeles indføre denne Peder eller nævnte befuldmægtigede for ham i faktisk besiddelse af fornævnte beneficium og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen og sørge for, at denne Peder eller nævnte befuldmægtigede for ham tilstedes til dette beneficium efter gældende sædvane, og at der fuldt ud svares ham af samtlige afkastninger, afgifter, indkomster, rettigheder og oppebørsler af dette beneficium, uanset alt det ovenanførte, eller (uanset) om samme ærkebiskop, dekan og kapitel eller hvilke som helst andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke skal kunne rammes af interdikt, suspension eller bandlysning ved et apostolisk brev, som ikke fuldstændigt, udtrykkeligt og ord til andet omtaler denne bevilling, idet I med vor myndighed skal tugte dem, der sætter sig op herimod, under udelukkelse af appel. Givet som ovenfor[1]).

1) jr. nr. 268.

1394. 9. oktober. Rendsborg. 270

Grev Albrecht af Holsten erklærer, at hans kære broder Gerhard, hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og Schauenburg *har overgivet ham borgen Segeberg med tilhørende fogedi på den betingelse, at når denne kræver det, eller han ønsker at afhænde borgen, skal han tilbagelevere den til hertugen.*

Original på nedertysk i Slesvig.

1394. 16. oktober. 271

Biskop Jakob af Constantia, biskop Tetze af Odenses vikar, indvier et alter for Marie Magdalene og andre helgener i Brenderup kirke.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1394 ..... og[1]) 16. oktober indvier han altre for Marie Magdalene og andre helgener i Brenderup (kirke).

1) notitsen står i fortsættelse af nr. 250.

1396. 17. oktober. Trollaborg. 272

Svend Sture pantsætter Landboarp til Svend Båd for 130 mark.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Svend Sture kundgør for alle, til hvem dette brev når, at jeg visselig erkender, at jeg står i skyld til denne brevviser Svend Båd med hensyn til 130 mark, for hvilke jeg til ham pantsætter Landboarp og alt det gods, der ligger dertil, intet undtaget, hvilket jeg fik af hr. Mathias Götstavsson, og fornævnte Båd og hans arvinger skal hvert år oppebære alt, hvad det gods skylder, - og intet afregnes i hovedstolen - så længe indtil det fornævnte gods lovligt indløses af mig eller mine arvinger fra fornævnte Båd eller hans arvinger for den fornævnte pengesum. Fremdeles forpligter jeg mig og mine arvinger til at frigøre og hjemle dette fornævnte gods for fornævnte Båd og hans arvinger uden indsigelse fra nogen som helst. Indløsningsdagen angående dette gods er sankt Michaels dag og intet andet tidspunkt. Til vidnesbyrd om denne sag har jeg ladet mit segl hænge under dette brev og tillige udbedt mig den gode mands segl derunder, nemlig Esbern Båds. Givet på Trollaborg i det Herrens år 1394 på selve dagen efter sankt Gallus' dag[1]).

1) 16. oktober.

1394. 21. oktober. S. Pietro i Rom. 273

Erik Ebbesen, gejstlig i Lunds stift, ansøger pave Bonifacius 9. om ved provision at måtte få Vor Frue alter i kirken i Lund, som er ledigt, efter at Mikkel Turesen har opnået kanonikat og præbende sammesteds.

Afskrift i de pavelige supplikregistre.

Eders hengivne Erik Ebbesen, gejstlig i Lunde stift, ansøger Eders hellighed om, at I vil vise ham en særlig nåde og værdiges ved provision at give samme Erik Vor Frue alter i kirken i Lund, som er ledigt derved, at Mikkel Turesen, kannik i Lund, med apostolisk myndighed fra da af ukæret har opnået et kanonikat og en præbende ved samme kirke, hvis afkastninger, afgifter og indkomster ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 15 guldfloriner, selv om det iøvrigt er ledigt på enhver måde eller fra en hvilken som helst anden person, og selv om det iøvrigt er reserveret eller hjemfaldet. Og

med formålstjenlige bestemmelser. *Lad det ske, som der ansøges P*[2]). Uden anden læsning og med overdragelse af prøvelse til de egne[3]). *Lad det ske P.* Givet ved S. Pietro i Rom den 21. oktober i vort femte (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4. - 2) pavens signatur. - 3) d.v.s. at den, der får pålagt at overdrage altret til Erik Ebbesen, skal prøve hans egnethed, jf. f. eks. 1394 22. juni, nr. 239.

1394. 21. oktober. Plön. 274

Hertug Gerhard 6. af Slesvig, greverne Klaus og Albrecht af Holsten overlader borgmestre og råd i Oldesloe indløsningen af to gårde uden for byen, som grev Johan 3. af Holsten købte af hr. Herman og hr. Henrik v. Tralow, og som nu er pantsat til Lübeck for 850 mark, og giver dem i pant til byen for samme sum.

Original på nedertysk i Oldesloe.

Vi Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, vi Klaus og vi Albrecht, af samme nåde alle grever af Holsten, af Stormarn og af Schauenburg, bekendtgør åbent med dette nærværende brev. .....Til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter har vi med vilje og med vidende ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet i Plön i året 1394 efter Guds fødsel på de hellige 11.000 jomfruers dag. Til bevidnelse af disse forskrevne punkter har vore trofaste mænd og rådgivere været med og til stede, (nemlig) hr. Breyde van Rantzau, ridder, hr. Henrik van dem Zee, provst i Slesvig, hr. Markvard Hoveman, kannik i Bremen, hr. Engelbert Lowe, præst i Flensborg, Snote van Buchwald og Detlev Walstorp, væbnere, og mange andre tilforladelige hæderlige mænd.

1394. Omkr. 21. oktober[1]). Lübeck. 275

Lydeke Koesfeld køber en grund i Falsterbo til en klædeskærerbod og en grund til en gård i Malmø, som Anders Pedersen fordum bebyggede, for ti mark i afgift på livstid.

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

Det skal være vitterligt, at Lydeke Koesfeld af Johan v. Hessen købte et grundstykke til en klædeskærerbod i Falsterbo på det nærmeste hjørne ved borgen og et grundstykke til en gård i Malmø, på hvilken

Anders Pedersen fordum byggede, hvilke steder han oplod for rådet, at nyde og besidde frit, således som hans fader Johan van Hessen nogensinde frit havde og besad dem. Og herfor skal denne Lydeke Koesfeld og hans arvinger give denne Johan van Hessen ti mark penge som livrente, så længe han lever, hvoraf han skal oppebære halvdelen førstkommende mikkelsdag, den anden den derefter førstkommende påskedag og således videre hvert år, så længe han lever. Når denne Johan v. Hessen omsider er afgået ved døden, skal disse indtægter være kvit for denne Lydeke. Men hvis det på nogen måde skulde ske, at disse grunde måtte fravindes samme Lydeke ad rettens vej, skal dette være til tab for denne Johan van Hessen og ikke for Lydeke Koesfeld. Forhandlet for rådet og skrevet således på rådets befaling.

1) indførelsen er den 3. på en side, der som overskrift har *I det Herrens år 1394 de 11.000 jomfruers dag.*

1394. 24. oktober. 276

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen, skænker en gård i Harlösa til Bosjø kloster.

1. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd, udstedt af både gejstlige og verdslige personer, og som indeholder Kristine Konstantinsdatters gavebrev, udstedt til Bosjø kloster på en gård i Harlösa. Dette brev blev bekræftet af Stig Ågesen og flere andre. Givet lørdagen inden apostlene sankt Simons og sankt Judas' dag 1394.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Fru Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen, væbner, skænker en gård i Harlösa til præsten i Bosjø kloster til afholdelse af en messe, der skal forrettes dagligt. - Sognets navn fandtes ikke, men Frosta herreds er nævnt - Med mange mænds segl, nemlig syv, til bekræftelse af denne gave. Givet 1394.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd, udstedt af Stig Ågesen, landsdommer i Skåne med samtykke af dets assessorer[1]) angående, at Kristine Konstantinsdatter skænkede præsten i Bosjø kloster sin gård i Harlösa i Frosta herred. Givet i 1394.

1) d.v.s. bisiddere, anakronistisk udtryk, brugt om de øvrige udstedere af tingsvidnet.

1394. [Efter] 25. oktober. 277

Konrad Römer, rådsnotar i Rostock, afgiver beretning om sin rejse til højmesteren for den tyske orden.

Udtog efter original på nedertysk i Rostock.

I det Herrens år 1394 nærmeste lørdag inden ottendedagen efter Marias fødselsdag[1]) red jeg fra Rostock..... og kom til Danzig den følgende søndag, dagen før den hellige apostel og evangelist Matthæus' dag[2]). For det første angående de breve, som jeg ved Swine skrev tilbage til mine herrer i Rostock om, at de preussiske herrer, som havde været til mødet, dér havde fået meddelelse om, at højmesteren på sankt Johannes døberens halshugningsdag[3]) var kommet til Vilna og ikke kom tilbage til Preussen i en måned efter udstedelsen af samme brev, (og) at man skulde meddele det til dem fra Lübeck eller til dronningen, hvis de bude, som fra Preussen igen blev sendt til mødet, ikke kunde komme så hurtigt til mødet på Ålholm..... Således red jeg lørdag før sankt Michaels dag[1]) sammen med skafferen til Elbing, og vi fandt de fornævnte komturer, komturen fra Elbing og hr. Frederik van Wenden, skatmesteren, i Leske og overrakte dem mine akkreditivbreve og udførte mit hverv over for dem. ..... Endvidere overrakte jeg hver af de fornævnte komturer en skrivelse, hvori de aftaler står, der er fastsat i Helsingborg[3]). Og jeg gav skatmesteren en skrivelse angående kongens fangenskab (om), hvor strengt han holdes fangen. Det var han meget taknemmelig for. Og jeg bad om, at han lod højmesteren læse det. Det vilde han gøre. ..... I Elbing var hr. Tideman van der Halle fra Livland. Jeg talte med ham og med hr. Henrik Damerow, borgmester i Elbing, (og sagde,) forholdt det sig således, at de stæder fra Livland, som dronningen havde udtaget som garanter, ikke kunde komme til mødet på Ålholm, at hr. Tideman (da) skulde forhandle med dem fra Elbing og med andre stæder i Preussen om, at de med disses fuldmagt skulde komme til mødet på deres fra Livlands vegne. ..... Fredag på sankt Dionysius' dag[6]) red jeg til Marienburg og overnattede i Grebin. ..... På vejen talte jeg meget med højmesterens skriver. Han fortalte mig, at skafferen havde bragt lukkede breve med fra dronningen, hvori hun indgående skrev om sine rettigheder. ..... Søndag[7]) lod højmesteren mig indbyde som gæst. Dengang der var spist, da forelagde jeg ham og hans komturer mit hverv. ..... og sagde: Kære, nådige herre. Biskoppen af Schwerin, hertug Johan af Mecklenburg, dennes broder, kongens råd og hans stæder har sendt mig til Eders

nåde..... Og de takker yderligere de hæderlige herrer fra Eders orden, komturen af Schönsee og storskafferen af Marienburg, og Eders stæder, som I havde sendt til mødet i Helsingborg for kongens bedstes skyld, for at de i kongens anliggender ærligt og godt har vist sig som retskafne mænd og har lyttet til hans ret, som han har til Sveriges rige, og også til den uret, der er begået mod ham. Derfor føjede han og hans slægtning, hertug Johan, hans råd og hans stæder sig efter disse Eders sendebudes og de andre stæders kendelse og vil fremover gøre det, hvilket sendebudene kan underrette Eder nøje om, og de har i Lübeck tit og ofte over for hansestæderne erklæret sig villige til, at de skulde have fuldmagt til billighed og ret, mindelighed og løsepenge for kongen. Det kunde aldrig ske, og kongen erklærede sig i Lindholm også beredt, hvilket komturen af Schönsee, som var hos ham, nøje kan underrette Eder om og andre folk, riddere og væbnere og borgmestrene fra stæderne. Når jeg berørte retten i mit hverv, selv om det ikke var indeholdt i mit akkreditivbrev, så gjorde jeg det, fordi højmesterens skriver havde fortalt mig, som det er skrevet ovenfor, at skafferen havde bragt dronningens breve med, i hvilke hun skrev indgående om sine rettigheder o.s.v. og især, fordi højmesteren i sin skrivelse i sommer skrev, at han vilde sende sine bude til mødet og lade (dem) se, hos hvem uretten blev fundet. Det vilde han da drøfte med sine komturer, for at disse kunde vide, at uretten ikke blev fundet hos os. Og jeg bad endvidere om, at højmesteren igen sendte de samme sendebude til mødet på Ålholm, hvis det behagede hans nåde således, thi de var vidende om alle forhold, kongens ret og hans uret, og jeg gav dem fuldmagt til at beslutte og fuldbyrde sådanne punkter og sager, som var bestemt i aftalerne eller som man fremover vilde bestemme, det være sig for at sikre freden og forsoningen, for at løskøbe kongen mod garanti og at opnå sikkerhed herfor. Og endvidere skulde samme bude, hvis de fra Livland, som dronningen også har udtaget som garanter, ikke kunde komme til mødet på Ålholm, komme med fuldmagt på deres vegne; thi jeg håbede, at han havde fuld bemyndigelse over dem. Og jeg bad ydmygt om, at de vilde tage Gud og almenvellet og kongens store nød i betragtning, som han lider i sit fangenskab, eftersom han dog er taget til fange i ære, for at hindre uret, (nemlig det forhold), at aldrig nogen fyrste eller misdæder holdtes fangen således, hvilket komturen af Schönsee og andre retskafne folk, der havde været i tårnet hos kongen, nøje kunde berette om; og de skulde hjælpe ham, så at han blev løsladt og fri; thi næst efter Gud beroede hans løsladelse og al

hans trøst på dem og (på), at de vilde hjælpe ham med penge og med gods og med anden venskabelig hjælp, hvor han havde brug og behov for det; de havde jo fuldmagt over ham med henblik på ret, billighed, mindelighed og løsepenge og skulde tage sikkerhed derfor. Hans ordens bude vidste godt, at kongens råd og stæder hemmeligt havde tilbudt dem at tage Stockholm som pant. Skulde det ske, at man var nødt til at pantsætte byen, så undte de den ingen mere end hans orden. Og jeg sagde: Kære herre, dette hverv har jeg i forvejen udført over for de hæderlige herrer, komturen af Elbing og skatmesteren, da I endnu ikke var kommet hjem, og jeg har overrakt dem mine akkreditivbreve, og jeg bad om, at de vilde drøfte det og give mig et venligt svar. Da havde højmesteren en lang drøftelse med sine komturer. Da blev jeg tilkaldt igen. Da sagde højmesteren: Kære mester Konrad ..... Vi vilde ønske, at forhandlingerne var vel udførte, og at det også vilde komme til den afslutning, det så vi gerne. ..... Og til de ord, som højmesteren sagde: Vi vilde ønske, at forhandlingerne var vel udførte o.s.v., sagde jeg: Kære herre, kongens råd og hans stæder Rostock og Wismar, der var på mødet i Helsingborg, havde med glæde godtaget, at aftalerne var blevet bedre, hvis det kunde være sket; men de sætter bestemt deres lid til Eders sendebude og til stæderne (i håb om), at aftalerne skal blive bedre på mødet på Ålholm. Da sagde højmesteren: Om Gud vil, formår han det vel. Da tilbød jeg ham en afskrift af aftalerne. Da sagde han: Vi har allerede nøje hørt dem, som I har overgivet vore bude. Søndag aften[8]) kom sendebudene fra seks preussiske stæder: Kulm, Thorn, Braunsberg, Königsberg, Elbing og Danzig, fra hver enkelt stad fire eller tre bude. Tidligt mandag morgen[9]) var de i rådet sammen med højmesteren og med hans komturer. Da aflagde sendebudene beretning om de aftaler, der var blevet drøftet på mødet i Helsingborg. Det varede til langt hen på middagen. ..... Komturerne og de preussiske stæder holdt et møde i Marienburg søndag på sankt Crispinus og Crispinianus' dag[10]). Fra det møde red budene på sankt Simons og Judas' dag[11]) fra Danzig videre til mødet på Ålholm med fuldmagt på deres fra Livlands vegne. Ordenens bude er komturen af Schwetz, det er greven af Schwarzburg, og storskafferen af Marienburg og bude fra de tre stæder Thorn, Elbing og Danzig, som dronningen har udtaget som garanter. ..... På denne side af Swine mødte jeg dronningens klerk; han vilde ride til hertugen af Pommern[12]).

1) 8. september; lørdagen inden ottendedagen er 12. september. - 2) 21. september. - 3) 29. august. - 4) 29. september; lørdagen før er 26. september. - 5) teksten har fejlagtigt

Ålholm, men jf. nedenfor. - 6) 9. oktober. - 7) 11. oktober. - 8) 11. oktober. - 9) 12. oktober. - 10) 25. oktober. - 11) 28. oktober. - 12) Konrad Römer tiltrådte rejsen 1394 12. september, kan dog tidligst have afgivet beretningen efter 25. oktober, men inden de preussiske udsendinge til Ålholmmødet 1. november var taget til fange af hertugen af Pommern, jf. nr. 281.

1394. 31. oktober. København. 278

Ilies Peterssen erklærer over for dronning Margrete, at han med hendes lejde ikke har lidt skade i hendes lande.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Til den allerhøjeste frue, dronningen af Norge, af Sverige og ret arving til Danmark. Eders højhed og Eders nåde skal vide, at Ilies Peterssen med Eders lejde i hele Eders land ikke har lidt nogen slags skade (eller) ulempe af Eder eller af Eders høvedsmænd eller Eders folk eller dem, der hører Eder til. Og jeg takker venligst Eders nåde og alle Eders høvedsmænd og alle Eders folk. Til vidnesbyrd om sandheden har jeg Ilies Peterssen hængt mit segl under dette brev, og jeg Heine Hoppenbeer har til vidnesbyrd også hængt mit segl under dette brev. Skrevet i København i det Herrens år 1394 på allehelgens aften.

(13)94. [Før 1. november]. 279

Staden Kampen meddeler Lübeck, at den ikke kan sende udsendinge til forhandlingerne på Ålholm 1. november og ikke agter at være medlover for kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på nedertysk i Kampen.

Med forudskikket anbefaling og beredvillighed til at tjene Eder.

Særlig kære og højt elskede venner. Måtte det behage Eder at vide, at vi gennem meddelelse fra Jan Schilder og Wighard Schursack, vore kære fæller og rådsudsendinge, har hørt, at der er berammet et møde på Ålholm førstkommende allehelgensdag, hvor otte stæder er udtaget til at love sikkerhed for kongens og hans søns frigivelse og at komme dertil. Hertil skriver vi tilbage til Eder, velvillige, vise herrer, at det hos os på dette tidspunkt er så vinterligt, og (at det er) så fjernt beliggende, at vi ikke kan sende nogen til mødet. Fremdeles, kære venner, lader vi Eder angående det løfte til fordel for kongen, som også vi

er omfattet af, venligt vide, at det ikke behager os at aflægge løftet, da vi bor så langt borte. Og desuden, særlig kære venner, lader vi Eder angående kopien af det brev[1]) som I har skrevet til de menige hansestæder, vide: Forholder det sig således, at der er nogle stæder, der afgiver løfte til fordel for kongen og får ulempe og besvær derved, hvad Gud forbyde, så vil vi gerne medvirke til, hvad hansekøbmanden da bidrager dertil. Eftersom det fremdeles, kære venner, forholder sig således med os, at vi ikke sender nogen dertil, så anmoder vi Eder, vise herrer, så ydmygt og venligt vi end formår, om, at I, hvis der rejses krav om erstatning for den skade, som man har lidt, i denne sag drager omsorg for, at vi ikke bliver forbigået med henblik på erstatning for vor skade. Og hav den godhed, særlig kære venner, at lægge Eder dette ganske særligt på sinde; thi vi har for tiden nok at gøre med vore naboer, hvilket er os meget magtpåliggende. Og, kære venner, hvad der bliver aftalt på mødet, det anmoder vi venligt om at meddele os skriftligt, så snart I kan og formår, når mødet er afsluttet. Og, kære venner, hav den godhed at vise Eder så venlige i denne sag, som vi fuldt ud tiltror Eder det, og som vi særdeles gerne vilde gøre for Eders skyld i lignende eller langt flere sager. Guds nåde bevare Eder og byd med fuldkommen tiltro over os. Givet i året 94.

1) kendes ikke; om en parallel udfærdigelse til Dortmund se nr. 256.

1394. 9. november. 280

Anders Glob pantsætter alt sit øde gods i Hemdrup til Peder Andersen Munk, høvedsmand på borgen Hedegård, for 30 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Anders Glob til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser, den gode og hæderlige mand Peder Andersen, kaldet Munk, høvedsmand på borgen Hedegård, for 30 mark lybsk i god og gangbar mønt, der uden nogen forhalelse fuldt ud skal betales ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger inden den førstkommende mikkelsdag, for hvilke jeg med dette brev til ham pantsætter alt mit øde gods, der ligger i Hemdrup i Skarp-Salling sogn, tillige med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange og fiskevande, der fra gammel tid hørte herunder, intet und-

taget, idet denne betingelse er aftalt, at i et hvilket som helst år, i hvilket jeg ønsker at indløse fornævnte gods for de fornævnte 30 mark lybsk på nærmeste Slet herredsting før mikkelsdag, da skal jeg i forvejen betids varsle ham derom på det ting, som går nærmest forud for fastesøndagen[1]). Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle ham og hans arvinger fornævnte gods for påkrav fra hvem som helst i overensstemmelse med landets love og til at holde ham skadesløs i enhver henseende for istandsættelse af husene, dersom han på nogen måde har ladet foretage forbedringer på fornævnte gods, i overensstemmelse med beretning af vore venner fra begge sider. Til vidnesbyrd herom har vi ladet mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Rothger, præst i Vokslev, Tyge Torbensen og Poul Bosen, hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på den hellige martyr Theodorus' dag.

1) d.v.s. 1. søndag i fasten.

[1394][1]). 11. november. Montau. 281

Den tyske ordens højmester beder hertug Vartislav 7. den yngre af Stolp om at løslade hans af denne tilfangetagne udsendinge, der var udsendt til forhandlingerne på Ålholm med dronning Margrete og hertug Johan 2. af Mecklenburg om løsladelse af kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Høje fyrste[2]). Vi havde udsendt en af vore komturer, nemlig komturen af Schwetz, og vor storskaffer sammen med nogle af vore borgere som udsendinge til det møde, der er fastsat mellem den allerhøjeste frue (Margrete), dronning af Danmark, og den højbårne hertug af Mecklenburg på Ålholm i Danmark med den højeste fyrste, kongen af Sveriges løsladelse for øje efter indtrængende anmodning og bøn fra begge parter; thi de har fra begge sider bedt om, at vi vilde sende vore folk dertil. Disse vore bude har I taget til fange, selv om vi ikke havde udsendt dem med noget andet ønske end efter begges anmodning og for freden på havets skyld og til gavn for hansekøbmanden og alle lande. Disse vore udsendinge har også sagt til os, at I beskylder os for, at vi ikke vil ride til (at afholde) møde sammen med Eder, men at vi har vægret os derimod, hvilket vi imidlertid er ganske uskyldige i; thi vi har stedse erklæret os villige til at sende vore folk med fuldmagt til et møde med Eders folk og der at kræve og at modtage billighed og ret af Eders folk.

Det samme skulde vore folk gøre over for Eders folk, således som de breve, som vi ofte har sendt derom, klart viser. Derfor beder vi Eder indtrængende om, at I løslader vore folk fra deres fangenskab. Hvis det da behager Eder, så vil vi gerne fastsætte og holde et møde med Eder og forlanger ikke andet fra Eder end billighed og ret, (nemlig) at dette måtte blive os til del. Det samme vil vi også gerne gøre over for Eder, skulde vi have nogen forpligtelse over for Eder. Og vi anmoder om et svar på dette brev med dette nærværende bud. Givet i Montau på sankt Mortens dag.

1) ifølge nr. 254 og 272 ovenfor var forhandlingerne på Ålholm fastsat til 1394 1. november. - 2) adressen fremgår af overskriften til afskriften: *Til hertugen af Stolp, hr. Vartislav den yngre.*

1394. Omkr. 11. november. 282

Biskop Jakob af Constantia, biskop Tetze af Odenses vikar, eftergiver alle, som udsmykker Hårslev kirke eller skænker den gaver, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1394 ..... og kort efter[1]) omkring 11. november tildelte han benådning for 40 dage[2]) til dem, som udsmykker kirken i Hårslev, skænker den gaver og deltager i højtiderne der. I dette brev omtales Kristi legem.

1) notitsen står i fortsættelse af nrr. 250 og 271. - 2) nl. af den dem pålagte kirkebod.

1394. 15. november. Skänninge. 283

Ingeborg Bengtsdotter sælger sin gård i Segerstad og sin gård i Ölmestad til ridderen hr. Abraham Brodersen for et halvt stykke klæde og 100 mark svensk.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Ingeborg Bengtsdotter hilser alle dem, der ser eller hører dette brev, kærligt med Vor Herre.

Jeg erkender åbenbart med dette mit åbne brev såvel over for fremtidige som over for nulevende, at jeg med ja, god vilje og velberåd hu har solgt og til evindelig ejendom opladt en gård i Segerstad og en

større gård i Ölmestad i Refteles sogn tilhørende mig til den ærlige og velbyrdige mand hr. Abraham Brodersen, ridder, for et halvt stykke klæde og 100 mark svenske penge i så god mønt, at seks mark udgør en lødig mark, hvilke penge jeg erkender fuldt ud at have oppebåret, så at det vel tilfredsstiller mig, og derfor afhænder jeg fra mig og mine arvinger det fornævnte gods i Segerstad og Ölmestad, og jeg overlader det til den fornævnte herre Åbraham med hus og jord, ager og eng, skov og fiskevande og alle tilliggender nær og fjernt fra by inden og uden for hegn i vådt og tørt, nævnt og unævnt, intet undtaget, som fra gammel tid har tilhørt eller også nu kan tilhøre det gods, således at den fornævnte herre Abraham og hans arvinger må råde over det på alle måder, således som det synes ham eller dem nyttigst eller bedst, uhindret og upåtalt på mine og mine arvingers vegne og for hver mand på mine vegne efter denne dag. Til yderligere sikkerhed og højere garanti for dette brev udbeder jeg mig Skänninge stads segl herunder tillige med den hæderlige og velbyrdige fru priorindens i nonneklostret sammesteds tillige med mit eget segl til vidnesbyrd. Givet og forhandlet fornævnte sted Skänninge i det Herrens år 1394 søndagen i de otte dage efter sankt Morten bisps dag til vidnesbyrd om det fornævnte.

1394. 16. november. Horns herredsting. 284

Tingsvidne af Horns herredsting om, at Jakob Pedersen på Kristian Vendelbos vegne har skaffet sig vidnesbyrd om, at det grundstykke, som gården Lunholm er bygget på, tilhørte Niels Bugge og gik i arv til fru Elene Buggesdatter.

Original i rigsarkivet.

Niels Mus af Kabbeltved, Bernhard af Skagen, Jens af Tværsted, præster, Jens Værkmester, Peder Sture, Anders Lang, væbnere, Peder Gris af Skeen, Jakob Madsen af Skagen til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi i det Herrens år 1394 på mandagen næst efter sankt Mortens dag var til stede på Horns herreds ting og i sandhed hørte og så, at en Jakob Pedersen fremstod på den ærværdige herre, ridderen hr. Kristian Vendelbos vegne i nærværelse af os og andre troværdige mænd, der dengang søgte tinget der, og uden indsigelse fra nogen opnåede, fik og skaffede sig, således som landets love kræver, et fuldt og fyldestgørende vidnesbyrd fra fornævnte ting,

hvilket vidnesbyrd nemlig godtgjorde, at det grundstykke, på hvilket gården Lunholm var bygget og nu på ny var blevet grundfæstet, fra gammel tid med rette tilhørte hr. Niels Bugge, ridder – salig ihukommelse – hvilket grundstykke samme hr. Kristian Vendelbo, ridder, på lovlig måde erhvervede i sin elskede hustru fru Elene Buggesdatters arvepart, og at det er velbekendt for flere gode mænd. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi med sandfærdige ord. Givet år, dag og sted som ovenfor under vore segl.

1394. 30. november. 285

Kristine Konstantinsdatter, enke efter væbneren Lars Pedersen, skøder halvdelen af en gård i Malmø til kapitlet i Lund mod afholdelse af en årtid for hendes afdøde mand og en anden for hende selv.

Afskrift i Lundebogen.

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg efter grundig overvejelse og med mine venners og slægtninges gode vilje til det ærværdige Lundekapitel har skødet, afhændet og til nævnte kapitel frit ihændegivet halvparten af en gård i Malmø tæt øst for Radike Parkentins gård, i hvilken fordum en Kristine, kaldet Gralens, boede, og som Mikkel Jonsen nu har lejet for 12 skilling grot årligt, med alle nævnte gårds tilliggender uden nogen undtagelse til bod for vore sjæle, nemlig min elskede afdøde ægtefælle Lars Pedersens og min sjæl, at besidde evindeligt på det vilkår, at samme kapitel årligt skal holde to årtider i koret i Lund, den ene for min nævnte ægtefælle og den anden for mig på følgende måde: nemlig at halvdelen af afgiften fra nævnte gård skal deles i tre dele; for det første skal den ene del tilfalde kannikerne, som tager del i vigilierne og messen, den anden del vikarerne og de fattige, den tredje del bygningsfonden og til afholdelse af messer nede i samme kirke, hvoraf der skal gives klokkerne i tårnet en øre penge. Men den (anden) halvdel af afgiften skal på samme måde, som ovenfor angivet, anvendes til min årtid. Jeg forpligter mig og mine arvinger til at frigøre og fri nævnte Lundekapitel fornævnte halvpart af min gård i Malmø for og fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig broder Åge Konstantinsen,

prior for klostret i Åhus, hr. Kristian, kannik i Dalby, Absalon Pedersen og Henrik Jensen, væbnere, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på apostlen sankt Andreas' dag.

1394. 2. december. Ullerup. 286

Biskop Eskil af Ribe, Peder Nielsen, provst i Hardsyssel, Albert Andersen, Peder Henriksen og Jakob Nielsen, væbnere, bevidner, at fru Edle, enke efter Jens Jakobsen, afstår Tjærbygård i Ommersyssel til Ivar Thomsen.

Original i rigsarkivet.

Eskil, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Ribe, Peder Nielsen, provst i Hardsyssel i fornævnte Ribe kirke, Albert Andersen, Peder Henriksen og Jakob Nielsen, væbnere, til alle, der ser dette brev, hilsen og oprigtig kærlighed i Gud.

Vi gør vitterligt for alle, hvem det angår, eller rettere erklærer offentligt med dette brev, at i det Herrens år 1394 onsdagen næst efter apostlen sankt Andreas' dag i boligen for den gode mand hr. Niels, sognepræst i Ullerup i fornævnte Ribe stift, fremstod personligt for os og mange andre troværdige mænd den hæderlige frue, en Edle, enke efter afdøde Jens Jakobsen - god ihukommelse - og ikke tvunget ved vold eller besnæret ved list eller svig, men af egen drift, ligefrem, frit og enkelt til den gode mand Ivar Thomsen, nærværende brevviser, oplod en gård, på folkemålet kaldet Tjærbygård, i Ommersyssel med alle dens tilliggender, skove, agre, enge, græsgange, lunde, krat, fiskevande, vådt, tørt, intet undtaget, og med alt sit arvegods, tilkommende hende ifølge arveretten efter fru Elenes død, enke efter Karl Mikkelsen, der fordum var hendes ægtefælle, at besidde med rette evindeligt, og overførte al den hende tilkommende adkomst til den nævnte gård og arvegodset som fornævnt til samme uden nogen som helst formaliteter. Det har vi set og hørt og erklærer offentligt med sandfærdige ord. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet år, dag og sted og iøvrigt som ovenfor.

1394. 5. december. 287

Mikkel Olufsen, indbygger i Køge, oplader sin bod med grundstykke til sankt Marie alter i Køge efter sin død til afholdelse af en messe for sin og sin hustrus sjæle.

Original i Sjællands landsarkiv.

Mikkel Olufsen, indbygger i Køge, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med dette brev til den hellige jomfrus alter i Køge, nemlig til sammesteds at holde den messe til bod og frelse for min sjæl og min hustru Katerines sjæl, efter at vi begge er døde, giver og oplader min bod med grundstykke og i længde og i bredde seks alen, kaldes 'seks alen rum'[1]) fra den bod, der ligger nær dette grundstykke, hvorpå boden er bygget, at besidde med rette til evig tid. Til vidnesbyrd herom er mit segl sammen med segl tilhørende de gode mænd Niels Torstensen, borgmester, Bo Skomager og Niels Holm, indbyggere sammesteds, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 dagen før den hellige biskop og bekender Nicolaus' dag.

1) danske ord i den latinske tekst.

1394. 6. december. 288

Folmer Jakobsen af Højstrup, ridder, erkender at have fået fuld erstatning af biskop Niels af Roskilde for de tab, han led, mens han havde borgen og fogediet København af biskoppen.

Original i rigsarkivet.

Folmer Jakobsen af Højstrup, ridder, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen med Gud.

I skal vide, at jeg med dette brev erkender, at der ikke tilkommer mig eller mine arvinger noget påkrav imod den ærværdige fader i Kristus, hr. Niels, biskop af Roskilde, nærværende brevviser, eller hans efterfølgere for tab eller morarente af enhver art, som jeg måtte have pådraget mig i den tid, da jeg havde borgen København og dens fogedi af denne hr. Niels, biskop af Roskilde. Tværtimod erkender jeg, at der fuldt og helt i venskab er blevet ydet mig fyldest for alt dette af samme, således at jeg med tilbørlige taksigelser med dette brev erklærer denne hr. Niels,

biskop af Roskilde, og hans efterfølgere fuldstændig kvit og løst for påkrav fra mig og alle mine arvinger med hensyn til fornævnte tab og morarente. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende min elskede broder hr. Niels Jakobsen, kannik i Roskilde, og min elskede slægtning Anders Olufsen af Næsby. Givet i Roskilde i det Herrens år 1394 på sankt Nicolaus' dag.

[1394 omkr. 6. december][1]). 289

Biskop Niels af Roskilde kvitterer hr. Folmer Jakobsen af Højstrup for regnskabet for den tid, han havde Københavns slot.

Registratur i rigsarkivet.

Fremdeles giver biskop Niels af Roskilde hr. Folmer Jakobsen af Højstrup en kvittering, som lyder, at han gjorde biskoppen godt regnskab for Københavns slot, mens han havde det i sin varetægt.

1) angående dateringen, jf. nr. 288.

1394. 6. december. 290

Niels Jakobsen, borger i Malmø, skøder en gård sammesteds til Peder Gødesen.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Skøde- eller salgsbrev, udstedt af Niels Jakobsen, borger i Malmø, til Peder Gødesen på en gård i Malmø tillige med to boder, kaldet klædeboder, ved siden af gård og boder tilhørende Povl Eskilsen, der tidligere var borgmester i Malmø, mod øst i staden. Givet på biskoppen og bekenderen sankt Nicolaus' dag 1394.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev, udstedt af Niels Jakobsen, borger i Malmø, til Peder Gødesen angående en gård tilhørende ham tillige med to boder, kaldet klædeboder. Givet 1394.

[1394. Omkr. 6. december?]. 291

Niels Jakobsen, borger i Malmø, skøder to boder i Malmø til Konventsbrødrene i Lund.

Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Skødebrev udstedt af Niels Jakobsen, borger i Malmø, til "konventsbrødrene" i Lund angående to boder i Malmø, der ligger mod øst i staden. Givet 1333[1]).

1) Det overleverede årstal er givetvis fejlagtigt, jf. nr. 185 og nr. 290, men hvorledes forholdet mellem de forskellige transaktioner med godset i Malmø har været, lader sig ikke udrede. Niels Jakobsen kendes kun fra disse tre breve.

1394. 9. december. Malmø. 292

Rådet i Kalmar beder rådet i Lübeck om at frigive 3 1/2 læster sild, der kom fra Bornholm, og som tilhører Henrik van der Hove, der er i tjeneste hos Jens Due, høvedsmand på Kalmar, og også var i hans tjeneste, medens denne var foged i Falsterbo.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi borgmestre og rådmænd i Kalmar hilser de hæderlige, vise, skønsomme herrer borgmestre og rådmænd i Lübeck, vore særlig kære venner, med evindelig hilsen med Gud og (tilbyder) vor tjeneste, hvor vi formår.

Vi ønsker med dette vort nærværende brev indtrængende at gøre vitterligt over for Eder, hæderlige herrer og venner, at det klart er berettet for os, at Henrik van der Hove indskibede 3 1/2 læster sild i skipper Nortmeyers skib, der kom fra Bornholm, til Eders stad Lübeck, og dér er de blevet beslaglagt og tilbageholdt for ham efter en retslig afgørelse. Derom lader vi Eder vide, at Jens Due, vor frue dronningens høvedsmand og foged her i Kalmar, med sin ed med hænderne løftede og fingrene udstrakte har bekræftet, at fornævnte Henrik van der Hove, fremviser af dette brev, kom i hans brød som svend og tjener i Falsterbo, dengang han var foged dér, og stadig er hans svend og tjener. Derfor beder vi Eder, hæderlige herrer og venner, venskabeligt og indtrængende om, at I vil bidrage med Eders gunst og Eders råd i denne sag og hjælp, så at denne forskrevne sild bliver frigivet og ikke bliver tilbageholdt for denne fornævnte Henrik van der Hove. Dette vil vi gerne med al flid

gengælde med tjeneste over for Eder og over for Eders folk, hvor vi end formår. Givet i Kalmar i det Herrens år 1394 dagen efter den hellige jomfru Marias undfangelsesdag[1]) under vor stads sekret, der er trykt på bagsiden af dette brev til vidnesbyrd om det fornævnte.

1) 8. december.

1394. 12. december. Ribe byting. 293

Tingsvidne af Ribe byting om, at Jens Turesen Kræmmer har skødet rådmændene i Ribe et grundstykke uden for stenporten i sankt Nikolaj sogn, hvilket var tilfaldet hans hustru ved arv.

Original i rigsarkivet.

Henneke Jensen, Jakob Jensen, Lars Jonsen, Niels Smed, Lars Thomsen, Walter, Steffen Gødesen, Henrik Springe, Wirik Poppesen, Povl Tidemansen, Godskalk Rumpe og Steffen, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1394 lørdagen, nemlig dagen før jomfruen sankt Lucias dag[1]) fremstod personligt på vort byting Jens Turesen, kaldet Kræmmer, og til nærværende brevvisere, de gode mænd, rådmændene i Ribe, til stadens fordel og nytte skødede, afhændede og med fuld ret frit og af egen drift oplod et grundstykke med evig besiddelsesret uden for stenporten i sankt Nikolaj sogn ved siden af de boder, som hr. Kjeld, præst, har opført. Dette grundstykke, der omfatter en længde fra gaden til åen og en bredde på ti alen, og som fordum Niels Klokgyder, Henneke Bestskin og Jakob Jensen Voksmand efter hinanden havde besiddet, var ved arveretten lovligt tilfaldet ham med hans hustru Ingerd. Han erkendte at have modtaget fuld og fyldestgørende betaling af samme for samme grundstykke og forpligtede sig fast til at hjemle og frigøre nævnte rådmænd fornævnte grundstykke fra krav fra hvem som helst. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi klart med dette brev. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 13. december.

1394. 13. december. Slesvig. 294

Biskop Johan af Slesvig eftergiver alle, der rækker en hjælpende hånd eller testamenterer eller giver gaver til indstiftelse af et sankt Gertruds kapel uden for Rostock, 40 dage og en karene af den dem pålagte kirkebod.

Efter tryk i Rostock. Etwas 1737.

Johan, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Slesvig, til alle troende kristne, til hvem dette brev når, hilsen evindelig med Gud.

Efterdi vi alle - som apostlen siger[1]) - skal stå for Kristi domstol, for at vi kan få igen, alt efter som vi har handlet her i livet, godt eller ondt, bør vi forekomme den yderste høstens dag ved barmhjertighedens gerninger og med henblik på det evige liv, her på jorden så, hvad vi kan høste med mangedoblet frugt i himmelen. Thi det er vort faste håb og vor sikre tro, at den, der sår lidet, også vil høste lidet, men at den, der sår i velsignelse, også af velsignelse vil høste det evige liv[2]), eftersom alle har syndet og trænger til Guds nåde[3]). I tillid til den almægtige Guds miskundhed og i tillid til de hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed og den myndighed, som Herren har overladt os, bevilger vi også barmhjertigt med Gud alle, der i sandhed bekender deres synder og er sønderknust, og som vil række en hjælpende hånd til indstiftelse af en kirke med dens kirkegård til ære for alle helgener, sankt Michael og alle engle, apostlen sankt Bartholomæus, jomfruerne sankt Martha, sankt Gertrud og sankt Dorothea og sankt Appollonia og desuden martyrerne sankt Cosma og Damianus uden for byen Rostocks mure, Schwerin stift, eller som - trætte på det yderste - vil testamentere noget af deres ejendom eller give eller sende deres fromme almisser og yde hjælp med deres hænders arbejde, eller yde eller værne med deres gaver i råd og gunst, så ofte de gør det, benådning for 40 dage og en karene[4]), når blot stiftets biskop giver sit samtykke og sin billigelse hertil. Til vidnesbyrd herom har vi ladet dette brev bestyrke med vort segls værn. Givet i Slesvig i det Herrens år 1394 på selve jomfruen sankt Lucias dag.

1) jf. Rom. 14,10. 2. Kor. 5, 10, smlgn. c. 14 X de poenitenciis V 38 (Friedberg II 888). - 2) jf. 2. Kor. 9,6, smlgn. Galat. 6,8. - 3) jf. Rom. 3, 23. - 4) jf. DRB. III 5 nr. 8 note 3.

1394. 26. december. 295

Lars Jensen i Oreby overlader Henneke Olufsen al den ret, han på sin hustru Bodil Eriksdatters vegne har til gods i Bregentved og Hvalsø, som var pantsat til hendes fader hr. Erik Sjællandsfar.

Original i rigsarkivet.

Jeg Lars Jensen i Oreby til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at jeg med velberåd hu og med klar tilslutning og i overensstemmelse med mine venners råd til den velbyrdige mand Henneke Olufsen og hans rette arvinger på mine og mine arvingers vegne på lovlig vis har afstået al den ret, som jeg på min elskede ægtefælle Bodil Eriksdatters vegne har angående gods i Bregentved og Hvalsø på Sjælland med alle dets tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, højt og lavt, intet undtaget, idet jeg erkender, at jeg i enhver henseende har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for fornævnte gods af fornævnte Henneke Olufsen, så at jeg er vel tilfreds. Dette gods var virkeligt pantsat til hr. Erik Sjællandsfar, ridder, - salig ihukommelse - fader til min i Kristus elskede fornævnte hustru, for ti mark sølv, af hvilken grund jeg offentligt med dette brev til Henneke Olufsen og hans rette arvinger på min foran anførte hustrus vegne oplader alle de åbne breve og bekræftelser, som jeg i sandhed er i besiddelse af vedrørende fornævnte gods. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Hans, sognepræst i Vordingborg, Peder Krag, Hemming Jensen, Jens Vendelbo, væbnere, Henrik Dondeman, foged i byen Nykøbing, Peder Staldsvend, Niels Jyde og Niels Rykop, borgmestre sammesteds, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 på selve den berømmelige protomartyr sankt Stefans dag.

1394. 31. december. 296

Byrådet i Abbeville udsteder en forordning om handel med sild i byen, hvorved der især bestemmes, at silden fra Skåne ikke må opblandes med ringere lokale sild, men skal være tydeligt mærket.

Forordning på fransk [1]) i Abbeville.

Og fordi der i det parti saltsild, som er sild fra Skåne, og som er god og nærende, kunde blandes den nævnte falske sild og begås flere bedrag i strid med det nævnte edikt og statut, er det af os beordret og fastsat, at sild, som bringes til den nævnte by til vands eller i vogn, ikke af nogen som helst må aflæsses eller losses hverken i hus eller andetsteds, åbenlyst eller skjult, førend den er set af edsvorne betjente, som har fået ordre og pålæg om det, og mærket eller skåret med det jern og mærke, som vi for nylig har fastsat til det. Den, der handler herimod, skal lide straf og bøde ved at miste den nævnte sild og blive straffet med fængsel og bøde efter vor vilje, så mange gange som det sker, og hvis de tilhører professionen, skal de miste den år og dag. Og ligeledes forbyder vi under trussel om samme straf alle husejere og alle andre at huse eller oplagre den nævnte sild, hvis det ikke klart fremgår, at den er blevet set og inspiceret. Udstedt den sidste dag i december i året 1394.....

1)oversat af dr. phil. Povl Skårup.

1394. Uvis dag.[1]) 297

Anders Mortensen Pep, ridder, pantsætter sit gods i Skåne til Niels Svendsen for en gæld på 110 mark sølv i hvide og 11 mark sølv i grot tournois og sterling.

Original i det svenske rigsarkiv.

Anders Mortensen, kaldet Pep, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg vil, at det med dette brev skal stå fast for nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand Niels Svendsen, nærværende brevviser, for 110 mark sølv i god og gængs hvid mønt[2]) - en hvid penning regnet til fire lybske og ikke nogen anden værdi - og 11 mark sølv i gode og lovlige groter fra Tours og gamle sterling, ubetinget at betale af mig og mine arvinger til ham og hans arvinger i medfør af et ret og venskabeligt lån, for hvilken sum penge i sin helhed jeg til ham med dette brev pantsætter min hovedgård Tostorp med otte landbosteder, der fra gammel tid hører til denne i Stora Harrie sogn, fremdeles min gård sammesteds, i hvilken Niels Tulesen bor, som årligt skal give en øre korn, fremdeles en gård sammesteds, kaldet Bolsgård, i hvilken Jakob Tulesen bor, som årligt skal give seks pund

korn, fremdeles to og en halv gård i Skär, Onsjö herred, fremdeles en gård i Härslöv tillige med alle hovedgårdens og de øvrige andres tilliggender, med hvilke navne de end betegnes, intet undtaget, hvilket gods jeg på lovlig vis ifølge arveretten erhvervede efter min elskede hustru Margretes død - salig ihukommelse -, på denne betingelse, at denne Niels Svendsen straks og umiddelbart skal have alt dette gods til sin fri rådighed, oppebære afgifter og tjenesteydelser af det, have fri magt til at indsætte og afsætte på det, indtil dette gods som fornævnt fuldt ud indløses på sankt Mortens dag, som altid skal forblive betalings- og indløsningsdag for fornævnte gods, og alt, hvad denne Niels og hans arvinger i mellemtiden oppebærer af samme, skal slet ikke afregnes i gældens hovedstol. Fremdeles oplader jeg til ham den ret, som jeg har i tre gårde i nævnte landsby, der var testamenteret af min fornævnte hustru og hendes forældre til sognekirken sammesteds. Fremdeles skal han have fuldmagt til at indløse min gård Hermanstorp i samme sogn, få og beholde den på de samme betingelser, som han har med hensyn til det andet ovennævnte gods. Fremdeles skal jeg, når jeg et hvilket som helst år - dog på sankt Mortens dag - vil indløse dette gods, et helt år før ved en egnet sendemand underrette ham om denne indløsning. Fremdeles skal jeg efter fire af vore venners skøn gøre ham fyldest for de bygninger, som han måtte have rejst på dette gods, førend jeg indløser samme gods. Fremdeles skal han have min frie patronatsret. Desuden forpligter jeg mig fast med dette brev til, at jeg ikke og heller ikke nogen anden skal have nogen magt til at indløse, sælge, pantsætte til nogen eller på nogen måde afhænde fornævnte gods eller noget af det fornævnte fra denne Niels' eller hans arvingers hænder, medmindre jeg vil indløse dette gods med mine egne penge, at råde over til min egen nytte. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til for nævnte Niels Svendsen og hans arvinger at hjemle og fri alt det fornævnte gods i dets vilkår fra alles tiltale i overensstemmelse med landets love, indtil det som forudskikket på lovlig vis genindløses. Til vidnesbyrd om alt dette er mit segl sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd Trued Hase, Oluf Tuesen og Jens Truedsen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1394 fredagen inden ottendedagen efter den hellige jomfru Maries dag[1]).

1) Da det ikke oplyses, hvilken Mariedag det drejer sig om, men kun, at det er foregået 'inden ottendedagen efter' kan det ikke afgøres, om det er udstedt 6. februar, 27. marts, 21. august eller 11. september. - 2) gengiver tekstens *alba moneta.*

1394. Uvis dag. 298

Predbjørn og Hans Podebusk, brødre, sælger en gård på Algade i Roskilde til biskop Peder af Århus.

Original i den arnamagnæanske samling.

Predbjørn og Hans Podebusk, brødre, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi fuldstændigt har overladt den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Peder, af Guds nåde biskop af Århus, en gård beliggende ved Algade mod syd i Roskilde og nu øde sammen med et stenhus i samme gård, ligeledes øde, som Peder Jensen, kaldet Dyppe, forhen besad, og som var pantsat til vor fader hr. Henning Podebusk, forhen Danmarks riges drost, - salig ihukommelse - af en Wilken Depenbrok for en sum penge[1]) og efter samme vor faders død tilfaldet os ifølge arveretten, med al afgift og ret, som vi har i nævnte gård, idet vi erkender, at vi helt og fuldt efter vort behag har oppebåret fuld og fyldestgørende betaling af samme ærværdige fader i Kristus og herre hr. Peder, af Guds nåde biskop af Århus, for nævnte gård. Til vidnesbyrd herom er vore segl sammen med segl tilhørende den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Tetze, af Guds nåde biskop af Odense, vor elskede broder, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1[39]4 tamperfredag før[2]).

1) jf. DRB. IV 1 nr. 490. - 2) brevet er beskadiget; der kan læses *n.....i*, dog således at *n* også kan være et læderet *m*. Under disse omstændigheder kan man enten udfylde *Mathei apostoli* eller *natiuitatis domini*, hvorefter dateringen enten bliver 18. september eller 18. december.

1394. Uvis dag. Ålborg. 299

Rådet i Ålborg meddeler rådet i Lübeck, at Wineke van Herke, indbygger i Ålborg, og Herman Osenbrugge, borger i Lübeck, har erklæret, at den læst sild, som sidstnævnte har modtaget, er betaling for tre læster oksekød.

Original i Lübeck.

Rådmændene i Ålborg til de omsigtsfulde og meget hæderværdige mænd, de for os med rette såre elskelige herrer borgmestre og rådmænd i Lübeck, al udvist velvilje, ærbødighed og ære med evig hilsen.

I skal herefter vide, gode ærværdige herrer, at en Wineke van Herke,

vor medindbygger, og Herman Osenbrugge, borger i Lübeck, var personligt til stede for os i nærværelse af troværdige mænd i vor rådstue[1]). Men denne Wineke erkendte og bekræftede af hensyn til sandheden i sagen, at han visselig havde modtaget tre læster kokød, der var overgivet ham af fornævnte Herman efter påskedag i det nys forbigangne år, medens de under ledingen i Danmarks rige er beredt med skib, for at føre dem med sig mod København, idet selvsamme Hermans lod og risiko består og er i kraft. Men dette kød bestemte han at bytte mod betaling og for ham såre nyttige værdier, således som det syntes ham end mere nyttigt, da fornævnte Herman Osenbrugge på det tidspunkt blev tilbage for lovligt og rosværdigt at færdes hos os i Ålborg, og endelig da det syntes ham til gavn til hest ad landeveje at vende tilbage til Lübeck, da dette kød ligeledes var solgt og ordnet til hans egen nytte, sendte denne Wineke ydermere en læst skånske sild til Lübeck til fornævnte Herman til sin egen fordel og medgang, at oversende i stedet for samme kød. Dette, således som det står i ordlyden, har vi hørt, og vi var til stede, og vi erklærer det med dette brev offentligt med sandfærdige ord. Til klart vidnesbyrd og fastere sikkerhed om det fornævnte har vi ladet dette brev skrive og bestyrke med de nedenanførte gode mænds segl, nemlig Wineke van Herke, der da udførte forvaltningen af vort byområde[2]), Henneke Lange, vor borgmester, Jens Uffesen og Bertold van Brakke, rådmænd i Ålborg. Handlet og givet i Ålborg i det Herrens år 1394 sankt .....s[3]) dag.

1) teksten har *in nostro capitolio.* - 2) gengiver tekstens *nostri comitatis.* - 3) helgenens navn mgl.

1394. 300

Rådmændene i Hamburg meddeler magistrater og rådmænd i Antwerpen, at købmanden Sigge fra Ribe, der er afgået ved døden i Antwerpen, skyldte Hamburgs foged Jesse Schutte 19 mark lybsk, og at denne har udnævnt Fikke Elbeke den yngre til sin befuldmægtigede, da den afdøde har efterladt så meget, at gælden kan betales.

Afskrift i Hamburg.

Til magistrater og rådmænd i Antwerpen.

I skal vide, at Jesse Schutte, vor foged, har forklaret over for os, hvorledes en købmand, kaldet Sigge fra Ribe i Danmarks rige, retmæs-

sigt skylder ham 19 mark lybske penge, nemlig for et halvt uldent klæde af smuk farve og for 200 stykker lærred, og samme Jesse tilføjede, at nævnte Sigge er afgået ved døden i Eders stad og har efterladt sig så meget gods, som efter Eders befaling er anbragt i sikker varetægt og forvaring, at hans gæld kan betales deraf i fuldt mål, hvorfor vor fornævnte foged i vor nærværelse har indsat Fikke Elbeke den yngre som sin bemyndigede befuldmægtigede. Givet i det Herrens år 1394.

1394. 301

Staden Kleve udsteder en forordning, hvori bl.a. indeholdes bestemmelser om falbyden af sild fra Skåne.

Udtog på nedertysk, efter tryk i Hansisches UB.

Endvidere skal man vide, at det i forgangne tider af vore forfædre er blevet bestemt og forordnet, at den, der falbyder sild ud over skånsk sild, han skal sætte et tydeligt mærke derpå, sådan som det blev bestemt i den sag. Den, der ikke måtte gøre dette, skylder staden en mark, hver gang han bliver dømt derfor. Eftersom der nu kun kommer lidt skånsk sild her til landet, så er det blevet vedtaget, at man ikke behøver at sætte det forskrevne mærke på den rette engelske sild, som det er sædvane nu; thi ingen må falbyde to slags sild på samme tid, i så fald idømmes den forskrevne bøde. Endvidere må ingen falbyde fisk fra tønde uden for tønden, undtagen på tøndens låg, ellers idømmes den forskrevne bøde, så ofte han måtte blive fundet skyldig deri eller dømt derfor. Og af alle disse forskrevne bøder skal staden have de to dele og bødemestrene den tredie del[1]).

1) forordningen udgør en del af stadens statutter af 1394.

1394. 302

Bernhard Møller pantsætter sin gård i Møllegade i Næstved til Peder Jakobsen.

Næstved klosters registratur (1528).

Bernhard Møller skyldte Peder Jakobsen fem mark sølv, for hvilke han pantsatte ham sin gård i Møllegade. 1394.

1394. 303

Lars Jensen i Oreby skænker sin gård i Råby til Næstved sankt Peders kloster.

Næstved klosters registratur (1528).

Lars Jensen i Oreby skænkede og skødede os sin gård i Råby. 1394.

1394. 304

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

For forseelser: ..... 8 skilling af Mathias, kræmmer, fordi han sendte dansk smør i hamburgske tønder.

1394. 305

Hr. Anders Uffesen sælger alt sit gods i Vrangstrup, Sandby og Tyvelse til dronning Margrete.

Kalundborgske registratur (1476).

Fremdeles at hr. Anders Uffesen af Torup sælger, oplader og skøder dronning Margrete alt sit gods i Vrangstrup, i Sandby og i Tyvelse på Sjælland med alle deres tilliggender, hvilket gods han fik som arv efter hr. Lars Larsen. Givet i det Herrens år 1394.

Yngre Kalundborgske registratur (1551).

Fremdeles Anders Uffesens skødebrev på gods i Sandby og andetsteds, i Hammer herred og flere breve derpå[1]).

1) fra disse er vel herredsopgivelsen hentet; den kan ikke gå på Sandby, der ligger i Tybjerg herred, men må vedrøre andet ikke nævnt gods, som er indgået i transaktionerne.

1394. 306

Jakob Troelsen lejer to gårde i Hansted af Vor kloster.

Skanderborgske registratur (1606).

Jakob Troelsens latinske brev, hvorved han erkender at have lejet to gårde og et bol i Hansted af abbed og konvent i Vor kloster i sin og sin hustrus levetid. Givet 1394.

1394. 307

Jens Madsen Hornsylds skødebrev på gods i Tyrsted og to gårde i Hatting.

Skanderborgske registratur (1606).

Jens Madsen Hornsylds skødebrev på hans gods i Tyrsted og to gårde i Hatting. Givet 1394.

1394. 308

Peder Høg skøder Ris og et bol i Iller til Jens Nielsen af Aunsbjerg.

Alling klosters registratur (1580).

Peder Høgs latinske skøde på pergament til Jens Nielsen af Aunsbjerg på Ris i Grønbæk sogn tillige med et bol i Iller med alt deres tilliggende. Givet 1394.

1394. 309

Hr. Jens Jakobsen, præst i Ørslev, skøder en gård i Eggeslev til hr. Anders Olufsen af Tystofte.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Hr. Jens Jakobsen, præst i Ørslevs skøde til hr. Anders Olufsen af Tystofte på en gård i Eggeslev. Givet 1394.

1394. 310

Prior Jens i Antvorskov giver hr. Predbjørn Podebusk en gård i Sønderup på livstid.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Prior Jens i Antvorskovs brev om en gård i Sønderup i Boeslunde sogn i Slagelse herred, hvilken han undte hr. Predbjørn Podebusk i hans levetid, og som giver fire pund korn i skyld. 1394. På latin.

1394. 311

Eggert Wiltberch skøder fru Lucie og hendes søn Ravn Barnekow det gods på Sjælland, som tilkom ham på hans hustrus vegne.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Eggert Wiltberch, kaldet Knoges skødebrev til fru Lucie og hendes søn Ravn Barnekow på alt det gods, som kunde tilfalde ham på hans hustrus vegne, hvor det end fandtes på Sjælland. 1394. På latin.

1<39>4?[1]) 312

Mogens Larsen skøder en gård i Jenslev til biskop Niels af Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Mogens Larsen har skødet biskop Niels en gård i Jenslev. Givet 1404 (!). På latin.

1) registraturens årstal kan ikke være rigtigt, da biskop Niels døde 1395. Brevets årstal *mcccxciiii* er antagelig fejllæst som *mccccciiii*.

1394. 313

Anders Gris i Bøstrup skænker gods i Sludstrup til Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Anders Gris i Bøstrup gav hospitalet et stykke jord i Sludstrup og et stykke skov sammesteds. 1394.

1394. 314

Kristine, enke efter Peder Brund, skøder to gårde i Rågelund til Ebbe.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Kristine, Peder Brunds enke, skødede to gårde i Rågelund til Ebbe. År 1394.

1394. 315

Ludvig Pommer erkender, at han har gods i pant af Antvorskov kloster for 60 mark sølv.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Et brev, hvori Ludvig Pommer erkender, at han har adskilligt af Antvorskov klosters gods i pant for 60 mark sølv. 1394.

1394. 316

Henrik Jensen, væbner, skøder gårde i Fjälkinge, Legeved, Viby, Näsby og Balsby til Åhus helligåndshus.

Åhus hospitals registratur (1600).

Et skødebrev på de tre gårde i Fjälkinge, een i Legeved, een i Viby, een i Näsby, tre i Balsby, som Henrik Jensen, væbner, har skødet til Helligåndshuset fra (sig og) sine arvinger. År 1394.

1394. 317

Skødebrev på Nielstrupgård.

Registratur over brevene på Gl. Estrup (1568).

Et latinsk skødebrev på Nielstrupgård under datering 1394.

1394. 318

Fru Ingerd pantsætter Tummorp *til hr. Abraham Brodersen for 20 lødige mark.*

Registratur i det svenske rigsarkiv.

Et brev af hustru Ingerd på Tummorp, som hun pantsatte hr. Abraham for 20 lødige mark. Givet 1394.

[Omkr. 1394-1421][1]). 319

Jens Vendelbo erkender at skylde Mikkel Turesen fire mark sølv.

Registratur i rigsarkivet.

Jens Vendelbo, ridder[1]), bekender at skylde Mikkel Turesen fire mark purt sølv i gyldig og gangbar mønt at betale til førstkommende mikkelsdag og at holde ham skadesløs derfor.

1) Jens Vendelbo, der ikke var ridder, nævnes første gang 1394 26. december, nr. 295, og sidste gang 1421, ÆA. V 685 og 755. Mikkel Turesen er formodentlig den Mikkel Turesen, der nævnes første gang 1391 30. januar, DRB. IV 4 nr. 357, som vikar i Lund og sidste gang 1421 28. juni, Rep.nr. 5923.

1395. 6. januar. 320

Gerhard, hertug af Slesvig, *greve af Holsten, og Albrecht og Henrik, grever af Holsten, erklærer, at de har overladt nonnerne i Itzehoe et grundstykke og tre enge nær ved klostret.*

Original på nedertysk i Itzehoe.

(13)95. [Efter] 10. januar. Marienburg. 321

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-11) i Danzig og Thorn.

Danzigs eksemplar:

I det Herrens år o.s.v. 95 søndagen inden ottendedagen efter helligtrekongers dag.

<1-3> .....[1])

<4> .....[1])

<5> Fremdeles et brev til dem fra Hamburg og fra Kampen et brev med følgende ordlyd: Efter hilsenen o.s.v. (*o.s.v.* = *nr. 322*).

<6> Fremdeles et brev til høvedsmanden på Bornholm, hvori man giver ham frit lejde på vor herre højmesterens vegne så længe, indtil han helt og fuldt har betalt pengene, nemlig de 1000 nobler.

<7-10> .....[2])

<11> .....[3])

Thorns eksemplar:

I det Herrens år o.s.v. 95 søndagen inden ottendedagen efter helligtrekongers dag forsamledes Preussens stæder i Marienburg og gennemdrøftede nedenfor anførte.

<1-3> .....[1])

<4> *mangler.*

<5> Fremdeles skal der sendes breve til fogeden på Bornholm og til staden Greifswald og vedrørende fogedens lejde og til dem fra Hamburg og Kampen; disse (breve) skal herrerne fra Danzig udfærdige og udsende.

<6> Fremdeles skal herrerne fra Danzig skrive til dem fra Elbing om de 1000 nobler, som fogeden på Bornholm skal udrede, og om olien til Greifswald[4]).

<7-10> *mangler.*

<11> .....

1) § 1 handler om forhandlinger med den lybske stadsskriver om forsvaret på havet, § 2 om forholdet til Rostock og Wismar, § 3 om Hamburgs og Kampens stilling i forbindelse med løfterne i forbindelse med kong Albrechts løsladelse og § 4 om yderligere et brev til Rostock og Wismar. - 2) § 7 handler om yderligere et brev til Greifswald i sagen om olien, jf. § 6. I § 8 omtales et beløb på 500 nobler fra Henning Stangen. § 9-10 handler om forsvaret på havet. - 3) § 11 handler om afvikling af gæld. - 4) om dette punkt, jf. nr. 257 afd. III § 4.

[1395. Omkr. 10. januar][1]). 322

De preussiske stæder beder Hamburg og Kampen om ikke at frasige sig garantien vedrørende kong Albrecht af Sveriges løsladelse, da dronning Margrete har krævet deres deltagelse.

Afskrift på tysk i Danzig.

Efter hilsenen o.s.v.[2]).

Vid, at de fra Lübeck og Stralsund har gjort os bekendt med, at I har frasagt Eder garantien vedrørende kongens frigivelse. Derfor beder vi Eder om, at I af hensyn til hansekøbmandens bedste fastholder og ikke frafalder løftet, således som dronningen selv har forlangt af Eder.

1) brevet er optaget i forhandlingerne af 1395 10. januar, nr. 321. - 2) det udeladte har bl.a. også indeholdt udstederens og modtagerens navne, som fremgår af optagelsen i nr. 321.

1395. 13. januar. 323

Biskop Niels af Roskilde kvitterer Bent Bille for det regnskab, han har aflagt for fogediet Dragsholm.

Original i rigsarkivet.

Niels, af Guds nåde biskop af Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at den velbyrdige mand, vor elskede tjener, nærværende brevviser, Bent Bille over for os har aflagt fuldt regnskab og fuld opgørelse angående fogediet på vor borg Dragsholm, som han har haft fra os, hvorfor vi med dette brev kvitterer samme Bent og hans arvinger for vort og vore efterfølgeres vedkommende. Til vidnesbyrd herom er vort sekret hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 på ottendedagen efter helligtrekongersdag.

1395. 28. januar. Vordingborg. 324

Dronning Margrete og hendes råder lover biskop Rudolf af Schwerin, hertugerne Johan 2. og Ulrik af Mecklenburg, kong Albrechts råder og stæderne Rostock og Wismar frit lejde til forhandlinger i Falsterbo 23. april om løsladelse af kong Albrecht af Sverige.

Efter tryk på nedertysk i Meklenburgisches UB.

Vi Margrete, af Guds nåde dronning af Norge og Sverige og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, erkender og bevidner åbenbart med dette brev over for alle folk, der ser det eller hører det læse, at vi med dette skriftstykke har lovet og lover de høje fyrster og herrer, nemlig den ærværdige fader og herre i Gud, Rudolf, biskop af Schwerin, Johan og Ulrik, brødre, hertuger af Mecklenburg, kong Albrechts råd, mænd og stæder, nemlig Rostock og Wismar, at de hæderlige mænd Ivar Lykke, Jens Rud, Folmer Jakobsen, Predbjørn Podebusk og Mikkel Rud, riddere, Jens Due, Henneke Olufsen, Bernike Skinkel, væbnere, vort kære tro råd, skal og vil give frit og sikkert lejde frem og tilbage til hertug Johan af Mecklenburg, kong Albrechts råd og stæder - og til dem, de bringer med sig - der kommer til det venskabelige møde, der, som stæderne har besluttet, skal afholdes mellem dem og os, for på næstkommende sankt Jørgens dag[1]) i Falsterbo at holde drøftelse om kong Albrechts, hans søns og de andre fangers frigivelse, og de skal være i sikkerhed der, og yderligere skal alle, der på deres vegne kommer til det samme møde, have fred fire uger før den dag, på selve dagen og fire uger efter det forskrevne møde og sikkerhed til at komme i god behold for alle dem, der kommer fra de tre riger, Danmark, Norge og Sverige, og som for vor skyld vil gøre og undlade at gøre noget i troskab og uden udflugter og svig. Alle disse forskrevne punkter lover vi Margrete, fornævnte dronning, og vi fornævnte Ivar Lykke, Jens Rud, Folmer Jakobsen, Predbjørn Podebusk og Mikkel Rud, riddere, Jens Due, Henneke Olufsen og Bernike Skinkel, væbnere, med en samlet hånd at overholde trofast, fast og ubrydeligt i alle måder, som det er forskrevet, uden nogen som helst udflugter og svig. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for disse forskrevne punkter har vi Margrete, dronning, og vi ofte nævnte Ivar Lykke, Jens Rud, Folmer Jakobsen, Predbjørn Podebusk og Mikkel Rud, riddere, og Jens Due, Henneke Olufsen og Bernike Skinkel, væbnere, med viden hængt vore segl under dette brev, givet og skre-

vet i Vordingborg år 1395 efter Guds fødsel torsdagen næst efter sankt Paulus' omvendelsesdag[2]).

1) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april. - 2) 25. januar.

1395. 28. januar. 325

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, sælger alt sit gods i Ods herred til væbneren Jens Absalonsen af Ramløse.

Original i rigsarkivet.

Barnum Eriksen af Skarresholm, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg, sund og rask, ud fra mine arvingers og venners velovervejede sindelag til den velbyrdige mand Jens Absalonsen, nærværende brevviser, af Ramløse, væbner, og hans arvinger har solgt, skødet og til hans og hans arvingers hånd frit overgivet alt mit gods i Ods herred, nemlig i Svinninge og i Hønsinge, på hvilket henholdsvis Anders Pedersen og Peder Jensen og Jakob Klementsen nu bor, samt nogle småjorder, kaldet Tjørneholm, der nu er øde, nær Ebbeløkke i Højby sogn med alle dets tilliggender, intet undtaget, med hvilke navne det end betegnes, for 30 mark sølv i gode hvide penninge, der er oppebåret af mig, således at jeg er tilfreds, at besidde med rette evindeligt, idet jeg erkender, at jeg og mine arvinger for fremtiden ikke på nogen måde skal have nogen rettighed eller ejendomsret angående fornævnte gods. Desuden forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, frigøre og fri fornævnte Jens og hans arvinger alt det fornævnte gods med alle dets fornævnte tilliggender for alles påkrav, således som landets love kræver. Til vidnesbyrd om og fastere sikkerhed for dette salg og denne afhændelse er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Zabel Kerkendorp, ridder, Niels Basse af Udby, Hartvig Bryske, Bent Bille af Brorup, 'Røde' Niels Skytte, væbnere, og Troels Andersen, præst, evig vikar ved kirken i Roskilde. Givet i det Herrens år 1395 på ottendedagen efter jomfruen sankt Agnetes dag[1]).

1) 21. januar.

1395. 30. januar. S. Pietro i Rom. 326

Pave Bonifacius 9. udnævner skolemesteren ved kirken i Bremen, kantoren ved kirken i Lübeck og dekanen ved kirken i Hamburg til værneherrer for provst Henrik ved kirken i Slesvig for et tidsrum af fem år.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener til sine elskede sønner .., skolemester ved kirken i Bremen, og kantoren ved kirken i Lübeck og dekanen ved kirken i Hamburg, Bremen stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Da vi skønt uværdige efter Herrens bestemmelse står i spidsen for den kæmpende kirke, er vi i omsorgen for alle kirkerne utrættelige i vort arbejde og bekymring for i overensstemmelse med vor hyrdegernings pligt at imødegå deres tab og med Guds milde bistand at sørge heldbringende for deres fremgang. Ved en klage fra vor elskede søn Henrik, provst ved kirken i Slesvig, har vi da bragt i erfaring, at nogle ærkebisper[1]), bisper og andre prælater, klerke og gejstlige personer, såvel regelbundne som også verdensgejstlige, og desuden hertuger, markgrever, grever, baroner, adelige, riddere og lægfolk, stads- og bysamfund, borge, landsbyer og andre lokaliteter og enkeltpersoner i stæder, stifter og forskellige andre områder har bemægtiget sig og ladet lægge beslag på borge, landsbyer og andre lokaliteter, jorder, huse, besiddelser, rettigheder og jurisdiktioner så vel som afkastninger, skatter, afgifter og indkomster og adskilligt andet rørligt og urørligt gods, åndeligt og timeligt, der tilhører provsten og provstiet ved nævnte kirke, og at de tilbageholder det gods, de har tilegnet sig, eller hjælper dem, der tilbageholder det, med råd, dåd eller gunst, og at også nogle fra fornævnte stæder, stifter og områder, som ikke gyser tilbage for at tage Herrens navn forfængeligt, påfører samme provst mangfoldigt besvær, uret og tab på deres fornævnte borge, landsbyer med flere lokaliteter, jorder, huse, besiddelser, rettigheder og jurisdiktioner, afkastninger, skatter, afgifter og indkomster af samme og på alt andet rørligt og urørligt gods, åndeligt og timeligt, og på andre ejendele, der tilhører samme provst. Derfor har nævnte provst ydmygt bønfaldet os om med faderlig omhu at sørge for ham i den anledning, da det er såre vanskeligt for ham at tage sin tilflugt til det apostoliske sæde for hver enkelt klage. Idet vi nu ønsker at hjælpe samme provst mod disse, der plager ham med beslaglæggelse, anmasselse, tilbageholdelse, besværing og uret, med et middel,

hvorved deres ubesindighed kan tugtes, og hvorved andre kan afskæres fra at begå noget lignende, pålægger vi med apostolisk brev Eder, gode mænd, at I alle tre eller to eller een af Eder personligt eller ved en eller flere andre, også hvis de opholder sig uden for de områder, hvor I er udpeget som værneherrer og dommere, yder fornævnte provst et virksomt forsvars værn og ikke tillader, at han utilbørligt besværes af disse eller nogen anden med hensyn til disse ting eller med hensyn til andet gods og andre rettigheder, der tilhører fornævnte provst, eller at der påføres ham tynge eller tab eller uret, idet I, når nævnte provst eller hans befuldmægtigede eller en af disse kræver det, skal lade samme vederfares retslig fyldestgørelse mod fornævnte og alle andre personer, hvad angår tilbagegivelse af disse borge, landsbyer, jorder og andre lokaliteter, rettigheder, jurisdiktioner og rørligt og urørligt samt af indtægter og afkastninger og alt andet gods, og ligeledes med hensyn til enhver besværing og uret og ethvert tab både nu og i fremtiden, således at I i de sager, som kræver retslig undersøgelse, skal gå summarisk og uformelt frem uden offentlig og formelig rettergang, medens I i andre tilfælde må handle, som sagens beskaffenhed kræver det. Og når som helst, og så ofte som det kræves, skal I med vor myndighed tugte dem, som således har plaget ham med beslaglæggelse, tilbageholdelse, anmasselse, besværing og uret, og fremdeles andre genstridige og opsætsige uanset deres værdighed, stilling, grad eller rang med kirkens straf uden adgang til appel, idet I hertil, om fornødent, påkalder den verdslige arms hjælp, uanset - salig ihukommelse - pave Bonifacius 8's, vor forgængers forordning[2]), som fastsætter, at ingen må stævnes for en domstol uden for sin stad og sit stift undtagen i visse bestemte sager, og i disse ikke ud over een dagsrejse fra hans stifts grænse, og (hans forordning om), at dommere og værneherrer[1]), som er beskikket af fornævnte sæde, ikke må driste sig til at forfølge nogen som helst retsligt uden for den stad eller det stift, hvortil de er beskikkede, eller overdrage deres myndighed til en eller flere andre eller drage nogen for retten ud over een dagsrejse fra deres stifts grænse - dog må ingen i kraft af dette brev drages for retten ud over to dagsrejser[1]) -, eller at værneherrerne på ingen måde må befatte sig med andet end åbenlys uret og krænkelse og hvad der ellers behøver retslig undersøgelse, idet der er fastsat straf imod dem og deres dertil indsatte befuldmægtigede, hvis de handler anderledes, og ligeledes alle andre forordninger af vore forgængere, de romerske paver, såvel om beskikkede dommere og værneherrer som om, at der ikke må

stævnes udover et vist antal personer for retten, eller andre edikter, som på nogen måde kunde hindre Eders jurisdiktion eller myndighed og dennes fri udøvelse i denne sag, og fremdeles uanset om nogen i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke kan rammes af bandlysning, suspension eller interdikt og ikke kan stævnes for retten uden for eller ud over bestemte steder ved apostolisk brev, som ikke fuldt ud, udtrykkeligt og ord for ord omtaler den bevilling og nævner dem selv, deres stiftelser, ordener og navne, og uanset enhver anden almindelig eller særlig bevilling fra nævnte sæde, af hvad ordlyd den end er, hvorved udøvelsen af Eders jurisdiktion i denne sag på nogen måde kan antastes, når den ikke udtrykkeligt og fuldt ud er optaget i dette brev, af hvilken og af hvis fulde ordlyd der ord for ord skal finde særlig omtale sted i vort brev. Men det er vor vilje, og vi fastsætter med apostolisk myndighed, at enhver af Eder kan forfølge en sag, også hvis den er påbegyndt af en anden, selv om han, som har påbegyndt den, ikke er afskåret ved nogen kanonisk hindring[3]), og at varig fuldmagt og jurisdiktion fra dags dato er tildelt Eder og enhver af Eder i alle forudskikkede sager og hver enkelt af dem, påbegyndte og ikke påbegyndte, nutidige eller fremtidige, for at I kan gå frem med en sådan kraft og fasthed i alle de forudskikkede, påbegyndte og ikke påbegyndte, nutidige eller fremtidige sager og til fordel for de forud omtalte, som om de fornævnte sager, alle som een, var påbegyndt af Eder, og som det ved stævning eller på anden måde var udtrykt, at Eders jurisdiktion på lovlig vis havde varig gyldighed i alle fornævnte sager, uanset fornævnte forordning om værneherrer[3]) og enhver anden forordning, der går herimod, dog at dette brev skal miste sin gyldighed efter fem års forløb. Givet ved S. Pietro i Rom den 30. januar i vort sjette (pontifikats)år.

1) det efterfølgende er en stereotyp gentagelse af kuriens faste formular for breve af denne art. - 2) c. 11 VI De rescriptis I 3 (Friedberg II 941). - 3) c. 15 VI De officio et potestate iudicis delegati I 14 (Friedberg II 982), jf. DRB. II 4 nr. 217 note 3 og II 9 nr. 358 note 3 - 4) jf. c. 28 X De rescriptis I 3 (Friedberg II 31). - 5) f. eks. sygdom eller pilgrimsrejse.

(13)95. 1. februar. 327

Rådet i Maastricht påbyder, at den, der udbyder andre sild end sild fra Skåne fra tønde eller løb, under trussel om bøde klart skal markere varen til adskillelse fra Skånesilden.

Indførelse på nedertysk i Maastrichts Lang Verdragboek.

Iåret 95 den første dag i februar. ..... Fremdeles skal den, der udbyder anden sild end skånsk sild fra tønder eller fra løb, sætte en palmegren åbent på tønden eller løbet, så at enhver kan forstå og ved det og kan vogte sig for og være vidende om, hvad han betaler. Og den, der enten skadeligt sælger sild som sild fra Skåne eller ikke anbringer grenen åbent, som forskrevet står, han skal betale en bod på en Pieter d'or[1]), halvdelen til mestrene og dem, der har aflagt ed, og den anden halvdel til opsynsmændene for sildene, der har svoret med deres ed at overholde disse punkter. Og silden skal man sælge på Maasbroen og intet andet sted og den, der støder an mod dette, han skal betale den ovennævnte bod og dertil aflevere silden til de ovenfor nævnte, som forskrevet er.

1) brabantisk guldmønt, slået fra 1375 af Johanna og Wenceslav af Brabant, med apostlen Peter med bog og nøgle på forsiden; mønten efterlignedes i Maastricht, jf. P.v. Schrötter, Wörterbuch der Münzkunde (Berlin 1930) s. 517.

1395. 2. februar. 328

Jakob Jensen sælger det gods i Almind syssel, som Niels Kvie havde pantsat til Jakob Grummesen, til Henneke Limbæk for 100 mark.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg Jakob Jensen til Henneke Limbæk for 100 lybske mark har solgt alt det gods, som Niels Kvie har pantsat til Jakob Grummesen for 100 mark, og som ligger i Almind syssel og Nybøl, således som det åbne brev udviser. Disse 100 lybske mark har Henneke Limbæk fuldt ud udredet til mig fra første til sidste penning. Det forskrevne gods tillige med det åbne brev, som lyder derpå, oplader jeg, Jakob Jensen, og mine arvinger til Henneke Limbæk og hans arvinger med alle friheder og forpligtelser, som det er tilfaldet mig som retmæssig arv efter Jakob Grummesens død. Skulde det ske, at en af Jakob Grummesens arvinger, som er nærmere beslægtet, med rette gør krav på dette forskrevne gods, så skal jeg, Jakob Jensen, og mine arvinger over for Henneke Limbæk og hans arvinger frigøre det forskrevne gods fra alle fordringer fra dem og også fra alle dem, som med rette gør krav derpå. Alle disse forskrevne

punkter lover jeg, Jakob Jensen, og mine arvinger at overholde stadigt og fast, i troskab uden nogen slags svig eller udflugter, som kunde være til gavn for mig, Jakob Jensen, eller mine arvinger og til skade for Henneke Limbæk eller hans arvinger. Til vidnesbyrd herom har jeg Jakob Jensen hængt mit segl under dette brev, der er givet og skrevet år 1395 efter Guds fødsel på Vor kære Frues helligdag til kyndelmisse.

1395. 2. februar. Roskilde. 329

Ærkebiskop Jakob af Lund eftergiver alle, der besøger Roskilde sankt Clara klosters kirke eller rækker en hjælpende hånd til klostrets bygningsfond, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jakob, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, Sveriges primas, til alle troende kristne, hvem dette brev når frem til, hilsen med den herre Jesus Kristus.

Da vi ingenlunde tvivler om[1]), at helgenernes fortjenester hjælper de troende kristne til at nå den himmelske glans, hvis disse ved fromme gerninger gør sig værdige til deres beskyttelse, har vi, for at de lettere kan opnå fornævnte glans, besluttet at indbyde troende kristne med tillokkende gaver, nemlig ved benådninger og bodseftergivelser, for at de kan blive mere værdige til Guds nåde. Da vi derfor ønsker, at sankt Clarasøstrenes kirke i byen Roskilde skal søges under passende æresbevisninger, og at søstrene sammesteds, som ikke har tilladelse til at færdes uden for deres kloster for at skaffe sig underhold, hjælpes med fromme almisser fra troende kristne, eftergiver vi barmhjertigt med Gud, i tillid til den almægtige Guds miskundhed og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed alle, der føler sand anger og bekender deres synder, eller alle, der inden ti dage efter at have hørt dette brev ved sandfærdigt skriftemål gør sig rede til at modtage benådninger, og som for fromheds skyld årligt besøger nævnte kirke på de enkelte højtider, søndage og festdage og på alle fredage og dér påhører messe eller prædiken, eller som vandrer rundt om fornævnte kirkes kirkegård og fremsiger Fadervor tillige med Ave Maria for de afdøde troende kristne, hvis legemer hviler sammesteds og andre indviede steder, - eller som rækker en hjælpende hånd til samme kirkes bygningsfond eller til istandsættelse af andre byg-

ninger og til underhold for de nævnte søstre, der lever sammesteds, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, idet vi for disse yderligere tilføjer dette af særlig nåde, at enhver, der holder prædiken sammesteds eller bærer hostien til deres undergivne inden for klausuren[2]) eller udenfor, med den myndighed, vi udøver, må have fri tilladelse til at give benådninger for lige så mange dage til alle, der på det tidspuntkt er til stede sammesteds, såvel søstre som andre, idet vi med dette brev stadfæster de benådninger, der af hvem som helst er indrømmet samme kloster. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet i Roskilde i det Herrens år 1395 på den berømmelige hellige jomfrus renselsesdag.

1) jf. DRB. II 9 nr. 432. - 2) jf. DRB. I 4 nr. 64 note 8.

1395. 10. februar. 330

Fru Ida Pedersdatter af Gladsax, enke efter hr. Johan Snakenborg, skænker alt det gods i Gärds herred, som hun har arvet efter sine døtre Petronilla og Ingerd, til sankt Laurentii kirke i Lund til oprettelse af et alter for sankt Maria Magdalene.

Afskrift på dansk i Lundebogen.

Ida Pedersdatter af Gladsax, enke efter den velbyrdige mand hr. Johan Snakenborg, der var ridder, sender alle, der ser dette brev eller hører det læst, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil gøre det bekendt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at jeg med min egen vilje og gode hensigt og efter lang overvejelse til gavn for min sjæl giver, overdrager og retmæssigt og lovligt, således som landets lov kræver, skøder alt mit gods i Gärds herred, der er anført i det følgende, hvilket er tilfaldet mig på lovlig vis som retmæssig arv efter mine børn Petronilla og Ingerd, der var Torkil Nielsens børn, nemlig Skepparslöv og Skepparslövs fang[1]), Isgrannatorp, to gårde i Mansdala, Svenstorp, Bjärnhult, en gård i Vram, en gård i Litha med alle tilliggender til dette gods, nemlig ager, eng, skove, fiskevande, vådt og tørt, rørligt og urørligt, intet undtaget, til sankt Laurentii kirke i Lund til evig besiddelse på disse efterfølgende vilkår: For det første at der i samme kirke skal bygges et alter til ære for Gud og sankt Maria Magdalene; ved dette alter skal der være messe hver dag, om søndagen for den hellige treenighed, om mandagen for min sjæl og for alle kristne sjæle, om tirsdagen for

sankt Maria Magdalene, om onsdagen for sankt Nicolaus, hveranden torsdag for sankt Laurentius og hveranden for apostlen sankt Peter, om fredagen for det hellige kors og om lørdagen for Vor Frue, og ved hver messe skal der være kollekt og amindelse for min sjæl, mine forældres og alle kristne sjæle. Fremdeles vil jeg, så længe jeg lever, forbeholde mig fri myndighed til at præsentere en passende person, der er klerk, til det samme alter, så ofte som det bliver ledigt. Og denne person skal hvert år på min dødsdag til afholdelse af min årtid i Lundekirkens kor af godset betale een mark sølv at fordele blandt kanniker, vikarer og fattigfolk, til 12 messer og 12 psaltere nede i den samme kirke og til den, der ringer i tårnet; og den samme person skal samme dag give kirkeværgerne sammesteds to lødige mark sølv til udstyrelse af sankt Laurentius' kirke. Fremdeles vil jeg beholde dette gods i mit værge, i lydighed under mig og i mit værn, så længe jeg lever, og oppebære, hvad godset kan give i afgift. Efter min død og efter hans død - eller deres død, som jeg i min livstid præsenterer, skal den til enhver tid værende værge for kirken i Lund fremdeles have myndighed til at præsentere en passende person, der er præst, til det samme alter, og samme person skal være pligtig at søge Lundekirkens kor ved højmessen, ved processioner og på højtidsdage. Skulde det fremdeles ske, at den person, jeg præsenterer dertil, opnår en højere værdighed i Lundekirken, så må han med kirkeværgernes råd præsentere en anden værdig person, der er præst, til det samme alter på de betingelser og vilkår, der er skrevet ovenfor, og som fuldt ud skal overholdes uden svig. Skulde det fremdeles ske, at det foranskrevne gods på lovlig vis efter landets lov bliver fravundet den hellige kirke, så forpligter jeg mig og mine arvinger til at give 100 lødige mark i god mønt, gyldige og gængse, inden der er forløbet et år, eller så meget gods med en landgilde, der svarer til, hvad dette gods nu giver i afgift, til opretholdelse af det nævnte alter. Til vidnesbyrd herom og fastere sikkerhed herfor er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd, herrerne Stig Ågesen af Näs, høvedsmand på borgen Helsingborg, og Stig Pedersen af Krapperup, riddere, Jens Nielsen af Bollerup, væbner, Gøde Bentsen, landstingssaghører i landet Skåne, Jens Hennekesen og Niels Pedersen, borgmestre i Lund. Givet i det Herrens år 1395 på jomfruen sankt Scolasticas dag.

1) d.v.s. tilliggende.

(13)95. 17. februar. 331

Rådet i Lübeck meddeler borgmestre og råd i de preussiske stæder, at de forhandlinger, der tidligere var fastlagt til 1. november på Ålholm, er udskudt til 23. april i Falsterbo og Skanør, og beder dem sende befuldmægtigede, da det er dronning Margretes ønske.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i Preussens stæder, vore oprigtigt elskede venner.

Venlig hilsen tilforn. Kære særlige venner. Som I vel ved, blev der ikke noget ud af det møde, som var aftalt til at holdes på Ålholm på alle Guds helgeners dag[1]), og I skrev da til os, at mødet, hvis man kunde udvirke det, kunde finde sted på 'åbne dage'[2]) omved påske, så ønsker vi, at I skal vide, at vore og de fra Stralsund sammen med Mecklenburgerne i den anledning har været hos dronningen, og at mødet er udskudt til at afholdes næstkommende sankt Jørgens dag[3]) og finde sted i 'dat Hol' ved Falsterbo og Skanør; derfor beder vi Eder venligt om, at I også vil have Eders befuldmægtigede sendebud ved det møde, og at de vil være der i god tid endnu før mødet, fordi dronningen særligt ønsker det. Og vi beder Eder om et venligt svar herpå. Gud bevare Eder i lange tider. Skrevet onsdag før fastelavn under vort sekret i år 95 o.s.v.

Rådmændene i staden Lübeck.

1) 1. november. - 2) teksten har *to openen daghen*, hvormed betegnes de dage, på hvilke bindende aftaler kan indgås og domsafsigelser og edsaflæggelse kan finde sted uden at støde sammen med især helgtider, bevidnet f.eks. i Rigas stadsret, citeret i Schiller-Lübben, Mittelniederdeutsches Wörterbuch III 228 under *open*, samt efter hollandsk brevmateriale i Verwijs og Verdam, Middelnederlandsch Woordenboek V 1707. - 3) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april.

1395. 18. februar. 332

Niels, præst, erkender at skylde Roskilde sankt Agnete kloster tre pund byg og rug og een øre rug og een øre byg af Torup kirke, som han har lejet.

Original i rigsarkivet.

Jeg gør med dette brev vitterligt for alle troende kristne, der ser dette brev, at jeg Niels, præst, med rette skylder de hæderværdige nonner i sankt Agnete kloster i Roskilde tre pund rug og byg, en øre rug og byg af Torup kirke, som jeg har lejet af de fornævnte nonner, at besidde

til nytte for dem. Jeg vil ikke nægte, at jeg er forpligtet til redeligt at betale fornævnte afgift. Dernæst skal jeg efter min død redeligt overgive alt sædekorn, stort og småt, til frelse for min sjæl på det vilkår, at hvis jeg forbliver i fornævnte sogn, ...[1]). Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 torsdagen næst efter jomfruen Julianes dag.

1) den afsluttende eftersætning mangler. Kirken i Torup var siden 1336 annekteret af klostret, jf. DRB. II 11 nr. 336.

[1395][1]). 19. februar. 333

Borgmestre og råd i Rostock og Wismar meddeler borgmestre og råd i Thorn, Elbing og Danzig, at de forhandlinger, der var fastlagt til 1. november på Ålholm, er udskudt til 23. april i Falsterbo, og sender mester Konrad Römer til dem i samme sag.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Til de hæderværdige og vise mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i stæderne Thorn, Elbing og Danzig, vore højtelskede venner.

Al urokkelig kærlighed og hæder og tjenstvillig beredvillighed. Kære hæderlige herrer og venner. Vi takker venligt for Eders store velgerninger og gunstbevisninger, som I og Eders har bevist og til alle tider beviser over for vor kære herre, kongen af Sverige, og hans mænd, og i særdeleshed derfor, at I lod Eders sendebude, foged og udsending, komme til mødet på Ålholm, der skulde holdes på sidst forgangne alle Guds helgeners dag[2]), men som desværre på grund af tilfangetagelsen af de samme Eders sendebud ikke blev holdt på den tid, fordi vore herrer og vi ikke kunde afgøre meget dér uden dem. Derfor sendte Eders og Eders herres tro mænd deres venlige breve[3]) og budskaber til os om at udsætte mødet til påske eller til 'åbne dage'[4]), så vilde I med glæde igen sende Eders sendebud dertil. Derpå så samtykkede de fra Lübeck, fra Stralsund, vore herrers råd, de fra Wismar og vi med dronningen i at udsætte mødet til Eders og de andre stæders sendebuds ankomst, som dronningen også venligt ønsker til samme møde. Derfor ønsker vi, at I skal vide, at som følge af Eders brev og budskab er der berammet et andet møde, der skal afholdes på næstkommende sankt Jørgens dag[5]) i Falsterbo for at bekræfte de aftaler, som ordenens og Eders stæders og

de andre stæders sendebud har indgået i Helsingborg[6]) sidst forgangne sommer, thi vi vil ikke indgå nogen anden aftale end, hvad der før var besluttet. Derfor beder vi Eder, kære, med ganske ydmyg begæring, at I vil sende Eders befuldmægtigede sendebud til det forskrevne møde i Falsterbo for Guds og almenvellets skyld, for at der kan blive ende på den store strid og ufred, som vi håber vil ske på det møde formedelst Eders hjælp, thi vor herres frigivelse og trøst ligger næst Gud hos Eder. Og vor herre, hans råd, de fra Wismar og vi har sendt vor kære klerk og skriver mester Konrad Römer til Eder, kære venner, i samme anliggende og også dette nærværende brev, derfor, at hvis nogen hindring skulde møde ham på vejen, at så dog dette vort brev kunde nå frem til Eder. Og vi beder om Eders venlige velvillige svar herpå. Den almægtige Gud bevare Eder. Skrevet fredagen efter martyren Valentins dag[7]) under vor stad Rostocks sekret, som vi for øjeblikket bruger.

Borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar,
Eders oprigtige (tjenere) skriver dette o.s.v.

1) for dateringen til 1395, jr. nr. 331. - 2) 1. november. - 3) kendes ikke. - 4) jf. nr. 331 note 2. - 5) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april. - 6) jf. nr. 257 - 7) 14. februar.

13[9]5. 22. februar. 334

Johan Moltke af Bavelse lejer Roskilde sankt Clara klosters gods i Bavelse i tre år mod en afgift på en læst rug og en læst byg.

Original i den arnamagnæanske samling.

Johan Moltke af Bavelse, ridder, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at jeg af de regelbundne fruer, nemlig fru Kristine, abbedisse, og menige konvent i sankt Clara kloster i Roskilde i leje har modtaget deres klosters gods i Bavelse i Tybjerg herred for de tre følgende år tillige med tilliggenderne til dette gods, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, intet undtaget, på denne betingelse, at jeg i hvert af de tre år inden den hellige jomfru Marias renselsesdag[1]) i Roskilde ufortøvet skal betale dem eller deres kloster 2 læster korn, nemlig en læst rug og en læst byg, og ligeledes under forudsætning af, at jeg ikke lader deres undergivne, som lever på nævnte gods, beskatte på utilbørlig vis eller lader dem over-

flytte fra deres boliger, men at jeg holder nævnte gods i god skik, således som jeg har modtaget det, og at det efter de tre års forløb frit og uden ødelæggelse skal vende tilbage til deres hånd under tilsidesættelse af enhver indsigelse. Men i et hvilket som helst af disse tre år, i hvilket jeg ikke betaler fornævnte afgift inden Marie renselsesdag, skal deres fornævnte gods straks uden nogen som helst forhindring vende tilbage til dem og deres kloster tillige med den resterende afgift. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig Evert Moltke af Hegnede og Jens Gyrstinge hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 13[9]5[2]) på selve dagen for sankt Peter ad cathedram.

1) 2. februar. - 2) året er ufuldstændigt, men skal utvivlsomt rettes til 1395, da Johan Moltke nævnes 1382-1404, jf. Danmarks Adels Aarbog 1921, 501 og 1991-93, 827.

1395. 23. februar. Roskilde. 335

Dronning Margrete tager borgerne i Roskilde under sin beskyttelse og bekræfter de privilegier, de har fået af hendes fader kong Valdemar, vedrørende toldfrihed inden for rigets grænser, idet hun dog forbeholder sig den sædvanlige told på de skånske markeder, samt bekræfter alle andre privilegier, de måtte have fra hendes forfædre.

Dansk oversættelse i rigsarkivet.

Margrete, af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmark, til alle, der ser dette vort åbne brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, at vi har taget nærværende brevvisere, de for os elskede borgere i Roskilde, sammen med alt deres gods og undergivne under vor fred og i vort værn, idet vi lover dem, at de må nyde den særlige nåde, den højbårne fyrste og herre hr. Valdemar, af Guds nåde de Danskes og Venders konge og hertug af Estland, vor elskede salige[1]) hr. fader i fordums tid har vist dem[2]), nemlig, at de inden for hele Danmarks riges område må være kvit og fri for al told, dog at vi forbeholder os den sædvanlige told på Skånemarkederne, endvidere nyde og bruge alle andre privilegier, rettigheder, friheder og nådesbevisninger, som de vides at have haft af vore øvrige forfædre, hvilke vi stadfæster for dem med dette brev. Vi forbyder derfor strengt under vor gunst og nådes fortabelse, at nogen af vore dertil beskikkede fogeder eller nogen anden, af

hvad stand eller stilling han end er, på nogen måde hindrer vore fornævnte elskede borgere eller nogen af dem på deres gods eller deres person imod dette brevs ordlyd, såfremt de ikke vil falde i vor unåde og rammes af tilbørlig straf. Til vitterlighed har vi hængt vort segl under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 dagen efter sankt Peter ad cathedram i Roskilde i nærværelse af os og såre mange af Danmarks riges bedste mænd.

1) således i oversættelsen fra 1648; den tabte original har haft *bone memorie* - salig ihukommelse. - 2) jf. DRB. III 1 nr. 71.

1395. 23. februar. Lund. 336

Peder Due, kannik i Lund, sælger med samtykke af sin fader Tyge Vispe sin gård i Herrestorp til kapitlet i Lund mod afholdelse af en årtid for sin broder Jens Due.

Original i det svenske rigsarkiv.

Peder Due, kannik i Lund, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg efter at have rådført mig med min elskede fader Tyge Vispe og indhentet hans samtykke til det ærværdige Lundekapitel har givet, skødet og frit ihændegivet min gård i Herrestorp i Vällinge sogn i Skytts herred, på hvilken Tord bor, til bod for min elskede broder Jens Dues sjæl. Afgifterne fra denne gård skal deles i tre dele til afholdelse af hans årtid en gang om året i koret i Lund; af disse skal den første del samvittighedsfuldt uddeles til kannikerne, som overværer vigilierne og messen ved denne årtid, den anden til bygningsfondet og vikarerne ligeligt, og den tredje del til de fattige og til afholdelse af messer ved altrene nede i kirken og skal, som det ovenfor er nævnt, helt og fuldt udbetales; fra disse tre dele skal der tilsammen fradrages en øre, som skal tildeles klokkerne i tårnet. Af den grund forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fri fornævnte gård med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, slet intet undtaget, for og fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Tyge Vispe, min elskede fader, Jakob Absalonsen og Jens Due hængt under dette brev. Givet i Lund i det Herrens år 1395 dagen før apostlen Matthias' dag.

1395. 26. februar. S. Pietro i Rom. 337

Pave Bonifacius 9. udnævner biskop Peder af Århus til det apostoliske kammers kollektor i Danmarks rige og tilbagekalder alle tidligere udnævnelser.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin ærværdige broder biskop Peder af Århus, kollektor af de afkastninger og indkomster, der skyldes det apostoliske kammer i Danmarks rige, hilsen og apostolisk velsignelse.

Den trofaste og omsorgsfulde og omhyggelige visdom og dertil det fremsyn og den omsigtsfulde retskaffenhed og de andre dyder, som Du vides at funkle af, gør, at vi klart kan forestille os, at Du med kyndig og omhyggelig iver trofast vil udføre det, som vi betror Dig at udføre. Derfor udnævner, indsætter og ligeledes udpeger vi Dig, til hvis forstandighed vi nærer såre megen tillid, med apostolisk myndighed med dette brev, så længe det behager os, til almindelig kollektor og indsamler i Danmarks rige af de afkastninger og indkomster, skatter, tiender og andre afgifter, der skyldes os, den romerske kirke og det apostoliske kammer i dette rige, idet vi ganske og aldeles tilbagekalder alle andre kollektorer og underkollektorer af disse afkastninger, indkomster, skatter, tiender og andre afgifter, dem, der hidtil er udpeget af os eller det apostoliske sæde i fornævnte rige. Vi giver Dig med apostolisk myndighed fuldstændig adgang og fuldmagt til personligt eller ved en eller flere andre, der på grund af troskab og evner er egnede, i vort og nævnte kammers og den romerske kirkes navn at fordre, kræve og modtage alle afkastninger, afgifter og indkomster i det første år af de kirkelige beneficier, der er ledige i fornævnte rige, og som er overdraget og i fremtiden vil blive overdraget af os eller med vor myndighed, og andre rettigheder, ejendele, skatter og gods, der af en hvilken som helst grund eller årsag tilkommer eller vil tilkomme og i fremtiden tilhører os og fornævnte kirke og kammer i samme rige, hvad, hvor meget og af hvilken art det end er, det, der blot plejer at blive fordret, krævet og modtaget af de apostoliske kollektorer og underkollektorer i dette rige, dog med undtagelse af de servitia communia[1]) og de mindre servitier[2]), der skyldes fornævnte kammer af de prælater i de egne på grund af deres forfremmelser, og til at høre og prøve regnskaber og afregninger fra alle kollektorer og underkollektorer og ligeledes prædikanter af korsets ord, der hidtil er udpeget sammesteds, eller fra andre personer, for så vidt de vedrører

nævnte kammers tarv og anliggender, og til om nødvendigt med vor myndighed under tilsidesættelse af appel at tvinge dem dertil og videre dernæst til at benytte Dig af alle de fuldmagter og apostoliske breve, der med apostolisk myndighed er tilsendt, tilstået eller ligeledes tilstillet alle kollektorer i dette rige i dette embedsområde som kollektor, ligeledes i påbegyndte eller ikke påbegyndte sager vedrørende nævnte kammer eller dets rettigheder, og til at gennemføre dem og endeligt afslutte, hvad der således er givet som hverv, som om det var sket ved brev, tilstillet Dig specielt af os. (Vi giver Dig) fremdeles (fuldmagt) til med vor myndighed at tugte alle genstridige og opsætsige med kirkens straf under tilsidesættelse af appel, af hvilken stilling, grad, orden, stand eller fornemhed de end måtte være, ja uanset om de udmærker sig ved en biskoppelig eller en hvilken som helst anden dignitet, og desuden til at forøge trykket af de bandlysnings- og andre domme, som måtte fældes af Dig eller andre i fornævnte kirke og kammers navn mod dem, der ikke betaler Dig eller dem, Du har indsat eller måtte indsætte i Dit sted, de afgifter og gældsposter, der tilhører dette kammer, så ofte det måtte være til gavn, og til iøvrigt med vor myndighed at skride ind mod dem og desuden mod alle andre, der i et eller andet direkte eller indirekte, offentligt eller skjult lægger hindringer i vejen for Dig og nævnte kammers anliggender, således som det stemmer med fornuften, og til om nødvendigt at stævne dem til det apostoliske sæde, at de på et bestemt passende tidspunkt, der skal fastsættes for dem af Dig, personligt skal give møde for os, og til at anholde og ligeledes til at påkalde den verdslige arms hjælp og endelig til at kvittere og frigøre de betalende, dog kun for modtagne beløb, og til også at ophæve og suspendere de bandlysnings-, suspensions- og interdiktdomme, der er fældet og måtte blive fældet mod ulydige, genstridige og opsætsige såvel af Dine forgængere eller dem, der sammesteds er gået forud som kollektorer og deres stedfortrædere, som af Dig og af dem, der er udpeget eller måtte blive udpeget af Dig, og til at frigøre dem fra disse og til at dispensere dem fra den irregularitet, hvis de - således bundne - muligvis har pådraget sig en sådan ved at forrette gudstjeneste eller tage del i den, dog ikke til foragt for nøglemagten, uanset såvel vor forgænger - salig ihukommelse - pave Bonifacius 8's forordninger både om een og to dagsrejser på det almindelige koncilium[3]) som alle andre herimod stridende apostoliske bestemmelser, selv om der i dette brev ord til andet skulde finde særlig omtale sted af dem og deres fulde ordlyd, eller (uanset) om nogen i fæl-

lesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke kan rammes af interdikt, suspension eller bandlysning eller stævnes for retten uden for eller hinsides bestemte steder ved et apostolisk brev, der ikke fuldstændigt og udtrykkeligt og ord til andet omtaler den bevilling. Men det er vor vilje, at Du ikke kan give udsættelse ud over et års tid med hensyn til betalingen af de afkastninger, afgifter og indkomster og alt andet gods, der tilkommer nævnte kammer, og at Du kan udpege een - men kun een - underkollektor i hver stad og hvert stift i Dit kollektorområde, hvis det er store og vidtstrakte stæder og stifter, og hvis det er små, da een i to, og at Du ikke må undlade klart og tydeligt straks at indsende navn og tilnavn på hver enkelt underkollektor, som Du måtte udpege, til os eller vor kammermester, når Du har udpeget dem, og hvert andet år over for samme vor kammermester eller folkene i nævnte kammer at aflægge regnskab og afregne for, hvad Du har modtaget og foretaget Dig i dette hverv. Du skal følgelig vise Dig så omhyggelig, omsorgsfuld og trofast, hvad angår det fornævnte, at Du derved med rette kan anbefales til os og til overmål fortjene at opnå vor og vort nævnte sædes velsignelse og nåde. Givet ved S. Pietro i Rom den 26. februar i vort sjette pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 3) jf. DRB. II 10 nr. 382 note 1 og 3.

1395. 28. februar. 338

Bo Porse af Hagerup, væbner, oplader alt sit gods i Udlejre til Bosse og Henning Paris.

Afskrift i Æbelholtbogen.

Bo Porse af Hagerup, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg og mine arvinger til de hæderlige væbnere, nærværende brevvisere, Bosse Paris og Henning Paris med al ret har opladt alt mit gods i Udlejre i Jørlunde herred med alle tilliggender til dette gods, intet undtaget, der er solgt af Gyncelin Gyncekesen, at besidde med evig ret. Til vidnesbyrd om denne opladelse er mit segl tillige med segl tilhørende de gode velbyrdige mænd, nemlig hr. abbeden i Æbelholt, Jakob Nielsen af Ramsø,

Peder Mogensen og Henneke Pedersen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 på søndagen Invocavit[1]).

1) 1. søndag i fasten.

1395. [Efter 28. februar][1]). 339

Arnold Poleman skylder Jens Nielsen i Allinge 100 mark stralsundsk.

Indførelse i Stralsunds liber debitorum.

Arnold Poleman og hans arvinger skylder Jens Nielsen, der bor i Allinge på landet Bornholm, og hans arvinger 100 mark stralsundske penge.

1) indførelsen er den 19. på siden. Ved 11. indførelse begynder *I det Herrens år 1395*; ud for den 15. er angivet *Invocavit.*

1395. 4. marts. 340

Niels Jensen af Lundby bekendtgør, at han har skiftet med sin søstersøn Anders Skjold, således at denne har fået alt købegods i Herslev, som var tilfaldet Niels Jensen og hans søster Bodil.

Original på dansk i rigsarkivet.

Jeg Niels Jensen af Lundby sender alle, der hører dette brev, hilsen med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at jeg Niels Jensen har skiftet med min søstersøn Anders Skjold, og at jeg til ham oplader alt mit købegods, som jeg har i Herslev, og som med rette var tilfaldet min søster Bodil og mig, så at jeg oplader dette købegods kvit og fri for dette skifte og ethvert andet skifte indtil denne dag. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd Tyge Friis og Oluf Friis af Ørslev. Givet år 1395 på martyren sankt Lucius' dag.

1395. 11. (?) marts[1]). Århus byting. 341

Århus byting vidimerer på foranledning af hr. Jens Andersen, ridder, ærkebiskop Peders brev af 1349 20. juni, Jens Larsens brev af 1349 20. juni og Niels Haks brev af 1351 26. marts.

Original i rigsarkivet.

Peder Gylling, ærkedegn, Oluf Pedersen, provst ved kirken i Århus, Erik Jensen, Ove Thomsen, væbnere, Jens Smed, Peder Vinmand, borgmestre, og Peder Foged, rådmand i staden Århus, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi bringer det med dette brev til alles kundskab, at vi i det Herrens år 1395 på nærmeste byting i Århus før den hellige pave og bekender Gregors dag sammen med flere troværdige og gode mænd, der søgte tinget samme dag, var til stede, så og hørte, at den velbyrdige mand hr. Jens Andersen, ridder, på fornævnte Århus byting har ladet læse og offentligt fremføre tre åbne breve, uskrabet, ustunget og ubeskadiget i enhver henseende og med hele hængende vokssegl, og disse breves ordlyd ord til andet følger herefter på denne måde: Vi Peder, af Guds miskundhed ærkebiskop af Lund, (*o.s.v. = DRB. III 3 nr. 164*). Jens Larsen, væbner, til alle, (*o.s.v. = DRB. III 3 nr. 165*). Niels Hak, ridder, til alle, (*o.s.v. = DRB. III 3 nr. 405*). Vi erklærer med sandfærdige ord med dette brev, at det står således i disse breve, som vi har set og hørt. Givet ovennævnte år, dag og sted under vore segl, der er hængt under dette brev til vidnesbyrd om det fornævnte.

1) torsdag var tingdag på Århus byting i 15. årh., jf. f. eks. 1445 18. marts, Rep. nr. 7487, 1458 27. april, Rep. 2. rk. nr. 843, 1459 5. juli, Rep. 2. rk. nr. 1008 og 1466 22. august, Rep. 2. rk. nr. 2145. Nærmeste tingdag før Gregorius' dag 12. marts 1395 bliver derfor antagelig 11. marts.

1395. 12. marts. S. Pietro i Rom. 342

Pave Bonifacius 9. reserverer Jakob Hågensen, gejstlig i Slesvig, et kirkeligt beneficium med eller uden sjælesorg, hvortil biskop, provst, ærkedegnene, kantor, skatmester, kapitlet og de enkelte kanniker og præster i Slesvig har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sin elskede søn Jakob Hågensen, gejstlig i Slesvig, hilsen o.s.v.

Dit liv, Din vandel (- - -)[1]) et kirkeligt beneficium med eller uden sjælesorg, hvis afkastninger, afgifter og indkomster i overensstemmelse med indtægtsangivelsen[2]) ikke overstiger en årlig værdi af 25 mark sølv, hvis det er forbundet med sjælesorg, men ikke overstiger 18, hvis det er

uden, hvortil vor ærværdige broder (Johan), biskop af Slesvig, og vore elskede sønner provsten, ærkedegnene, kantoren, skatmesteren og kapitlet og de enkelte kanniker og præster ved kirken i Slesvig i fællesskab eller hver for sig, ligeledes på grund af de digniteter, personater eller officier eller forvaltninger, som de besidder i denne kirke, har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret, når blot det ikke er et kanonikat eller en præbende ved domkirken, hvis et sådant (- - -)[1]). Vi forbyder strengt samme biskop, provst, ærkedegne, kantor, skatmester, kapitel, kanniker og præster at driste sig til (- - -)[1]) i denne sag, uanset om nogen med hensyn til provisioner (- - -)[1]); (vor reservering gælder endvidere), uanset om samme biskop, provst, ærkedegne, kantor, skatmester og kapitel, kanniker og præster eller hvilke som helst andre (- - -)[1]) særlig omtale sted, eller (uanset) om vi i dag har ladet vort brev bevilge til fordel for en anden eller andre angående en lignende nådesbevisning eller lignende nådesbevisninger vedrørende et lignende beneficium eller lignende beneficier, hvortil nævnte biskop, provst, ærkedegne, kantor, skatmester, kapitel, kanniker og præster i fællesskab eller hver for sig har overdragelses-, provisions-, præsentations- eller al anden rådighedsret. Thi vi vil, at såvel det som dette brev skal få deres virkning, uanset en hvilken som helst apostolisk bestemmelse, der strider herimod. Intet menneske (- - -)[1]). Givet ved S. Pietro i Rom den 12. marts i vort sjette (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 268. - 2) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 4.

1395. 12. marts. S. Pietro i Rom. 343

Pave Bonifacius 9. pålægger bispen af Ribe og provst og ærkedegn sammesteds at indføre Jakob Hågensen i et kirkeligt beneficium, hvortil biskop, provst, ærkedegne, kantor, skatmester, kapitlet og de enkelte kanniker og præster i Slesvig har overdragelsesretten.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

På lignende måde[1]) til vor ærværdige broder bispen af Ribe og vore elskede sønner provsten og ærkedegnen ved kirken i Ribe hilsen o.s.v.

Derfor pålægger vi Eder, (- - -)[2]) anvise samme Jakob dette beneficium, med alle (- - -)[2]) blev ledigt, eller når det måtte blive ledigt. I skal

fremdeles med samme myndighed indføre samme Jakob eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte beneficium og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, og sørge for, at der fuldt ud (- - -)[2]) ovenanførte, eller (uanset) om samme biskop, provst, ærkedegne, skatmester og kapitel, kanniker og præster eller hvilke som helst andre (- - -)[2]). Givet som ovenfor[1]).

1) jf. nr. 342. - 2) for de forkortede formler se nr. 269.

1395. 13. marts. Gottorp. 344

Hertug Gerhard 6. af Slesvig bekræfter de privilegier, som er givet borgerne i Slesvig af kongerne Abel og Valdemar m. fl. vedrørende deres frie handel og toldfrihed i Danmark og deres ret til samme frihed på Skanørmarkedet, som andre danske købstæder har, samt stadfæster byens øvrige privilegier.

To originaler i Slesvig.

Gerhard, af Guds nåde hertug af Slesvig, greve af Holsten, Stormarn og af Schauenburg, til alle, der får dette brev at se eller hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, såvel nulevende som fremtidige, at vi har set breve af de berømmelige og stormægtige fyrster, herrerne Abel og Valdemar, Danmarks forhenværende konger samt af andre af deres efterfølgere og desuden af vor bedstefader grev Gerhard og af vor fader grev Henrik[1]) - salig ihukommelse - og af vor farbroder grev Klaus, indeholdende de friheder og nådesbevisninger, tilståede vore borgere i Slesvig af dem: at nævnte borgere frit kan føre deres købmandsvarer over hele kongeriget Danmark og alle dets lande og områder, købe og sælge og udføre det købte uden nogen told eller nogen anden beskatning eller indsigelse, uanset ethvert almindeligt forbud. Ligeledes har vore nævnte borgere i Slesvig alle de friheder, nådesbevisninger og fordele, som borgerne fra andre købstæder, købinger eller landsbyer i kongeriget Danmark vides at have på Skanørmarkedet. Vi beder derfor indtrængende alle og enhver, til hvem vi står i tillidsforhold, om og pålægger og befaler derudover alle vore fogeder og deres officialer strengt, at de af kærlighed til os fremmer vore nævnte borgere fra Slesvig, som er knyttede til os og betroede os til vort særlige venskab og værn, i deres friheder, nådesbevisninger og fordele, som er indrømmet og tilstået dem fra

arilds tid af de fornævnte konger af Danmark og af andre af disses efterfølgere, og at de ikke tillader, at de utilbørligt antastes i dette og andet, som vedrører dem. Vi vil til gengæld i alle tilfælde ubetinget være forpligtet til særlige tjenester over for alle dem, som i denne sag vil gøre noget for vor skyld. Desuden stadfæster, godkender og bekræfter vi Gerhard, ovennævnte hertug, med dette brev alle de friheder, nådesbevisninger og fordele, sædvaner og rettigheder, som er tilstået og indrømmet vore fornævnte borgere af vor bedstefader og vor fader - salig ihukommelse - og af vor farbroder og af de nævnte herrer konger og deres efterfølgere og lover på vor tro, at de skal have deres gyldighed og bestandighed og ubrydeligt skal overholdes af os og vore officialer til evig tid. Til vidnesbyrd herom er vort segl hængt under dette brev. Givet på Gottorp i det Herrens år 1395 nærmeste lørdag før søndagen Oculi[2]) i vor nærværelse.

1) jf. DRB. II 1 nr. 72; 3 nr. 223 og 351; 9 nr. 202 og 337; 10 nr. 387; III 1 nr. 379. - 2) 3. søndag i fasten.

1395. 14. marts. Prag. 345

Wenceslav, romernes konge og konge af Böhmen, meddeler bl.a. de høje fyrster kongerne af Danmark, Sverige, Norge og Polen, *at han efter ansøgning fra den ærkebiskoppelige kirke i Riga har stadfæstet og fornyet alle dens privilegier, immuniteter og øvrige rettigheder og opfordrer bl.a.* Eder, vore såre kære brødre kongerne af Danmark, Sverige, Norge og Polen *til at bistå den og ikke lade den blive forulempet eller påført tab.*

Efter tryk hos Dogiel.

[1395. 21. marts - 1. april][1]). 346

Johan Striesdorf og Johan Hoveman lover rådet i Wismar sikkerhed for et brev til Malmø.

Notits i Wismar.

Johan Striesdorf og Johan Hoveman afgav løfte over for rådet til gengæld for en anbefaling, skrevet til Malmø på Konrad Grabows og Rothkard Wittes vegne.

1) Notitsen er indført under 1395 i håndskriftet mellem disse datoer

(13)95. 22. marts. Marienburg. 347

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-8) i Thorn og Danzig.

I det Herrens år o.s.v. 95 nærmeste mandag efter Lætare Jerusalem[1]) forsamledes Preussens stæder i Marienburg og gennemdrøftede nedenfor anførte.

<1> For det første, at man skal udsende tre sendebud, nemlig fra Thorn, Elbing og Danzig, til Falsterbo på næstkommende sankt Jørgens dag[2]), og de skal ride af sted mandag efter palmesøndag[3]) og drage mod Rostock og sejle over derfra.

<2-8> .....[4])

1) 4. søndag i fasten. - 2) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april. - 3) 4. april. - 4) § 2 handler om fordelingen af udgifterne til udsendingene, § 3 om købmændenes tab under krigen, § 4 og 5 om økonomiske problemer i forbindelse med kong Albrechts kommende frigivelse og udrustning af fredeskibe, § 6 om guldsmedenes arbejdsforhold, § 7 om en gældspost og § 8 om lødighed og vægt.

1395. 25. marts. S. Pietro i Rom. 348

Pave Bonifacius 9. bemyndiger bisperne Nils af Västerås og Knut af Linköping samt Johannes magistri Gerardi, borger og købmand i Lucca, til at indkræve og oppebære de midler, der indkommer i Vadstena i forbindelse med, at paven tidligere efter ansøgning af dronning Margrete har bevilget personer af begge køn 'i hendes riger Sverige, Danmark og Norge', *der af nærmere angivne grunde ikke har kunnet besøge Rom i jubelåret 1390, samme syndsforladelse ved at besøge Vadstena kloster i løbet af en måned efter den kommende trinitatis søndag, og pålægger yderligere købmanden samtidig at oppebære andre beløb, der skyldes det apostoliske kammer*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1395. 28. marts. S. Pietro i Rom. 349

Pave Bonifacius 9. udnævner magister Nicolaus vom Werder, ærkedegn i Waren, til det apostoliske kammers kollektor i kirkeprovinserne Bremen og Riga samt i stæderne og stifterne Kammin, Verden og Slesvig.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn magister Nicolaus vom Werder, ærkedegn i Waren i kirken i Schwerin, licenciat i kanonisk ret, kollektor af de afkastninger og indkomster, der skyldes det apostoliske kammer i kirkeprovinserne Bremen og Riga samt stæderne og stifterne Kammin og Verden og Slesvig, hilsen og apostoliske velsignelse.

Den trofaste og omsorgsfulde og omhyggelige visdom og dertil det fremsyn og den omsigtsfulde retskaffenhed, som Du, efter hvad vi har erfaret gennem Dit åbenbare virke og troværdige mænds indberetning, vides at funkle af, gør, at vi klart kan forestille os, at Du med kyndig og omhyggelig iver trofast vil udføre det, som vi betror Dig at udføre. Derfor udnævner, indsætter og ligeledes udpeger vi Dig, til hvis retskaffenhed og dyder vi nærer såre megen tillid i Herren, med apostolisk myndighed med dette brev, så længe det behager os, til almindelig kollektor og indsamler af de afkastninger, afgifter og indkomster, skatter, tiender og andet, der skyldes os, den romerske kirke og det apostoliske kammer i kirkeprovinserne Bremen og Riga samt i stæderne og stifterne Kammin, Verden og Slesvig, idet vi ganske og aldeles tilbagekalder alle andre kollektorer og underkollektorer af disse afkastninger, afgifter, indkomster, skatter, tiender og gældsposter, dem, der er udnævnt af os og nævnte sæde eller med dets myndighed sammesteds, idet vi fjerner disse kollektorer og underkollektorer og andre fra disse embedsområder som kollektor og underkollektor og fra andre hverv, der særligt eller almindeligt er pålagt og givet dem. Og vi giver Dig med fornævnte myndighed fuldstændig adgang og fuldmagt til personligt eller ved en eller flere andre, dog kun gejstlige, der på grund af troskab og evner er egnede, i vort og nævnte kammers navn at fordre, kræve og modtage alle pengesummer og alle ejendele og gods af enhver art, der tilkommer og i fremtiden vil tilkomme os og fornævnte kammer og kirke fra alle prælater, kapitler, kollegiatkirker og klostersamfund og andre gejstlige personer, verdensgejstlige og regelbundne, eksimerede og ikke eksimerede, af alle ordener og ligeledes lægfolk, selv om dette gods måtte være beslaglagt, samt afkastninger, afgifter og indkomster i det første år af de kirkelige beneficier, der i fornævnte provinser, stæder og stifter eller en af dem er overdraget eller i fremtiden vil blive overdraget af os eller med apostolisk myndighed, og afkastninger, afgifter og indkomster, årlige skatter, tiender og alt andet, der af en hvilken som helst grund eller årsag tilkommer eller vil tilkomme os og samme kirke og kammer i ovennævnte

kirkeprovinser, stæder og stifter, eller som nu og i fremtiden tilhører os eller dem, hvad, hvor meget og af hvilken art det end er, dog med undtagelse af servitia communia[1]) og servitia minuta[2]), der skyldes samme kammer på grund af provisioner af de prælater, der af os eller med apostolisk myndighed sammesteds er forfremmet til styret af alle kirker og klostre. Og (vi giver Dig fuldmagt) til at høre og prøve regnskaber samt afregninger fra alle apostoliske kollektorer og underkollektorer og inkvisitorer af kættersk nedrighed og prædikanter af korsets ord og andre officialer, der hidtil er udpeget for nævnte kammer i fornævnte kirkeprovinser, stæder og stifter, eller nogle af dem eller fra andre personer, for så vidt de vedrører nævnte kammers tarv og anliggender, og til om nødvendigt at tvinge dem dertil og til på enhver måde at modtage, hvad de har modtaget, og som vedrører nævnte romerske kirke og kammer, og til at kvittere, frigøre og løse de betalende, dog kun for modtagne beløb. Og videre dernæst (giver vi Dig fuldmagt) til at benytte Dig af alle de pålæg, privilegier og apostoliske og andre breve og fuldmagter, der med apostolisk myndighed er tilsendt, tilstået eller ligeledes tilstillet Dig og hvilke som helst af Dine forgængere og dem, der er gået forud i dette embedsområde som kollektor, ligeledes i påbegyndte og ikke påbegyndte sager, og til at gennemføre dem og endeligt afslutte, hvad der således er givet som hverv, som om det var sket ved brev, tilstillet Dig specielt af os, fremdeles til med vor myndighed at tugte alle genstridige og opsætsige med kirkens straf og beslaglæggelse af deres gods og ved anholdelse af personer og med andre retsmidler under tilsidesættelse af appel, af hvilken stilling, grad, orden, stand eller fornemhed de end måtte være, ja uanset om de udmærker sig ved en biskoppelig eller en hvilken som helst anden dignitet, og ligeledes til at forøge trykket af de bandlysnings- og andre domme, som fældes og rettes af Dig eller en eller flere andre i Dit og nævnte kammers navn mod dem, der ikke betaler de afgifter og gældsposter, der som fornævnt tilhører denne kirke og dette kammer, så ofte det måtte være nødvendigt. Og (vi giver Dig fuldmagt) til i øvrigt at rette domme mod dem samt til med vor myndighed at skride ind mod alle andre, der øver uret mod Dig eller dine officialer eller direkte eller indirekte, offentligt eller skjult, lægger hindringer i vejen for Dig eller Dine nævnte officialer og nævnte kammers anliggender, således som det stemmer med fornuften, og til om nødvendigt at stævne dem til personligt at give møde for os eller vor kammermester inden en bestemt passende frist, der skal angives dem af Dig, og ligeledes til om nødvendigt

at påkalde den verdslige arms hjælp samt til at ophæve og suspendere de bandlysnings-, suspensions- og interdiktdomme, der er fældet og måtte blive fældet mod ulydige, genstridige og opsætsige, såvel af fornævnte forgængere eller dem, der er gået forud, eller deres stedfortrædere som af Dig, når de er kommet til tilbørlig lydighed, og til ligeledes med vor myndighed at dispensere dem fra den irregularitet, hvis de - således bundne - har pådraget sig en sådan ved at forrette gudstjeneste eller tage del i den, dog ikke til foragt for nøglemagten, uanset såvel vor forgænger - salig ihukommelse - pave Bonifacius 8.s forordninger både om een og to dagsrejser på det almindelige kirkemøde[1]) som alle andre herimod stridende apostoliske bestemmelser, selv om der i dette brev ord til andet skulde finde særlig omtale sted af dem og deres fulde ordlyd, eller (uanset) om nogen i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af det apostoliske sæde, at de ikke kan rammes af interdikt, suspension eller bandlysning eller stævnes for retten uden for eller hinsides bestemte steder ved et apostolisk brev, der ikke fuldstændigt og udtrykkeligt og ord til andet omtaler den bevilling, dog således, at Du ikke kan give udsættelse ud over et års tid med hensyn til betalingen til dette kammer af de afkastninger, afgifter og indkomster og alt andet gods, der tilkommer nævnte kammer, og at Du kan udpege een - men kun een - underkollektor i hver stad og hvert stift i Dit kollektorområde, hvis det er store og vidtstrakte stæder og stifter, og hvis det er små, da een i to, og at Du ikke må undlade klart og tydeligt straks at indsende navn og tilnavn på hver enkelt underkollektor, som Du måtte udpege, til os eller vor kammermester, når Du har udpeget dem, og hvert andet år over for os eller fornævnte kammermester eller folkene i nævnte kammer at aflægge regnskab og afregne for, hvad Du har modtaget og foretaget Dig i dette kollektorembede, samt så hurtigt og bekvemt som muligt sende alt, hvad du måtte have modtaget angående det fornævnte ved en veksel eller på anden måde. Du skal følgelig vise Dig så klog, omsorgsfuld og trofast, hvad angår det fornævnte, at Du med rette kan anbefales til os og til overmål fortjene at opnå vor og nævnte sædes velsignelse og nåde. Givet ved S. Pietro i Rom den 28. marts i vort sjette pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 3) jf. DRB. II 10 nr. 382 note 1 og 3.

1395. 1. april. S. Pietro i Rom. 350

Pave Bonifacius 9. godkender efter ansøgning af dronning Margrete de skridt, som Johannes Ottonis, provst i Växjö og pavelig kapellan, har foretaget på foranledning af kapitlet i Linköping med henblik på bevilling af syndsforladelser i Vadstena for personer af begge køn 'i hendes riger Sverige, Danmark og Norge', *der af nærmere angivne grunde ikke har kunnet besøge Rom i jubelåret 1390, da biskop Knut af Linköping på grund af langvarig bortrejse ikke er i stand til at varetage det ham pålagte pavelige hverv, jf. nr. 348.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1395. 4. april. Marienburg. 351

Broder Konrad v. Jungingen, højmester for den tyske orden, takker dronning Margrete for hendes gode modtagelse af udsendinge og for tilsendte gaver og anbefaler på ny sine udsendinge til hendes velvilje.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Høje fyrstinde og nådige frue[1]). Den skrivendes ydmyghed rækker ikke til på passende måde at udbryde i modsvarende taksigelser til gengæld for de så store og så kærkomne hædersbevisninger og velgerninger, hvormed I, høje dronning, så overdådigt og så kærkomment har behandlet vore udsendinge, af hvilken grund de over for os takker såre meget, men heller ikke til gengæld for de kærkomne kostbarheder fra Eder, nemlig en god ring og et billede, der er sendt os gennem vore samme udsendinge, da vi i virkeligheden mener, at så store hædersbevisninger er ydet over for os selv, og ud fra den gavmilde foræring erkender den oprigtige kærlighed og renhedens iver, dog fremfører vi over for Eder, høje dronning, ydmyge og utilstrækkelige taksigelser - således som de må være, sammenlignet med fortjenesterne. Lige så vel anbefaler vi urokkeligt til Eder, høje dronning, de hæderværdige og regelbundne mænd hr. Albrecht, greve af Schwarzburg, kommendator i Schwetz, og Johan, vor storskaffer, nærværende brevvisere, hvem vi efter Eders ønske, høje dronning, har ment at måtte sende til de forhandlinger, der med det første skal holdes, og til Eder personlig, ligeledes på fyldestgørende måde indviet i vore hensigter, idet vi beder om, at der vises dem troskab og tillid med hensyn til, hvad der skal siges. Givet på vor

borg Marienburg i det Herrens år 1395 palmesøndag.

Broder Konrad v. Jungingen, højmester for de tyskes orden.

1) adressen står som overskrift til afskriften og svarer til bagsidepåskriften på den tabte original: *Skal gives til den høje fyrste og fremtrædende frue fru Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til Danmark, vor nådige frue.*

(13)95. 4. april. Marienburg. 352

Broder Konrad v. Jungingen, højmester for den tyske orden, erklærer over for dronning Margrete, at han har bemyndiget sine udsendinge grev Albrecht af Schwarzburg, kommendator i Schwetz, og Johan, storskaffer, til på ordenens og Revals vegne at stille sikkerhed for kong Albrecht af Sveriges løsepenge.

Afskrift i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Vi Broder Konrad v. Jungingen, højmester for de tyskes sankt Maria orden, erkender med dette brev og erklærer offentligt over for den høje fyrstinde og den udmærkede frue fru Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til Danmark, samt over for alle, der får kendskab til dette brev, at vi med fuldstændigt og modent råd og samtykke af vore medordensmestre har bestemt og indsat de hæderværdige og regelbundne mænd hr. Albrecht, greve af Schwarzburg, kommendator i Schwetz, og Johan, storskaffer i vort hus, nærværende brevvisere, til vore særlige udsendinge angående det nedenfor anførte, idet vi i vort og vor stad Revals navn giver og tilstår samme fuld befaling og enhver myndighed til efter forhold eller efter den del, der angår nævnte stad Reval, ifølge antallet af stæder, der har magt til at stille denne sikkerhed og kaution, at afgive løfte og stille garanti angående og om en bestemt sum penge, der er bestemt eller pålagt af forligsdommere, venskabelige mæglere, eller ved parternes sammenkomst over for samme høje fyrstinde og fornævnte dronning eller over for den eller dem, der i hendes navn er indsat til at godtage nævnte sikkerhedsstillelse for løskøbelsen af den høje fyrste hr. Albrecht, Sveriges konge, hans søn og alle andre, der sammen med ham er holdt i fangenskab hos nævnte fyrstinde og dronning, idet vi lover på vore og nævnte stad Revals vegne, dog blot for dens andel som fornævnt, at vi på tro og love vil anerkende og godkende alt som urokkeligt, hvad der bliver stillet sikkerhed for og lovet af vore nævnte udsendinge. Til klart vidnesbyrd om det fornævnte har vi følgeligt ladet dette brev bestyrke med vort vedhængte segl. Givet palmesøndag i Marienburg i det Herrens år (13)95.

1395. 12. april. 353

Jakob Ivarsen, væbner, pantsætter sit gods i Oppekær i Halk sogn til Niels Røver, borger i Haderslev, for 20 mark lybsk.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Jakob Ivarsen, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Det skal med dette brev være vitterligt for hver enkelt, at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til nærværende brevviser, Niels Røver, borger i Haderslev, for 20 lybske mark i god og gængs mønt, for hvilke jeg med dette brev til ham pantsætter mit gods i Oppekær i Halk sogn med alle rettigheder og tilliggender, tørt og vådt, intet undtaget, indtil fornævnte gods indløses af mig eller mine arvinger fra nævnte Røver eller hans arvinger for fornævnte penge. De skal årligt oppebære afkastninger og oppebørsler af nævnte gods, nemlig to øre korn, som på ingen måde skal afregnes i gældens hovedstol. I det år, i hvilket de skal indløse nævnte gods, da skal betalingen varsles omkring sankt Hans dag over for ham eller hans arvinger af mig eller mine arvinger, og betalingsdagen skal være omkring efterfølgende sankt Mortens dag, og da skal nævnte korn ufortøvet følge med, når godset er indløst. Skrevet i det Herrens år 1395 mandag i påsken. Til vidnesbyrd herom er mit segl sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Jakob Friis og Jens Rudbæk, hængt under dette brev.

1395. 14. april. 354

Arvid Jönsson oplader alt det gods i Vällersten, som Brud Kuse havde ejet, til ridderen hr. Abraham Brodersen.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Det skal være vitterligt for alle, såvel efterkommende som nulevende, at jeg Arvid Jönsson erkender med dette mit åbne brev, at jeg til den hæderlige herre hr. Abraham Brodersen, ridder, med ja og god vilje har undt og opladt alt det gods i Vällersten i Värnamo sogn, som Brud Kuse ejede, hvilket er fire gårde med alle tilliggender uden og inden for gærde, ager og eng, oldenskov og fiskevand, intet undtaget, fra mig og mine arvinger, til den fornævnte hr. Abraham Brodersen og hans arvin-

ger som evindelig ejendom. Kan det også ske således, at det fornævnte gods bliver omstridt eller anfægtet, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at give den fornævnte hr. Abraham Brodersen og hans arvinger gods for gods og gøre fyldest efter dannemænds udsagn. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Atte, præst ved kirken i Värnamo, samt Lindorm Ulfsson og Trotte Atteson hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 onsdag i påsken.

1395. 15. april. 355

Mogens Nielsen skøder en gård i Toreby til Absalon Mogensen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles først et brev, at Mogens Nielsen skøder Absalon Mogensen en gård i Toreby til evig besiddelse for otte mark sølv. Givet dagen efter sankt Tiburtius' og Valerianus' dag 1395.

1395. 19. april. S. Pietro i Rom. 356

Pave Bonifacius 9. udnævner bisperne af Lübeck, Ribe og Børglum til værneherrer for ærkedegn, kanniker og kapitel ved kirken i Århus.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine ærværdige brødre bisperne af Lübeck, Ribe og Børglum hilsen o.s.v.

Da vi skønt uværdige efter Herrens bestemmelse står i spidsen for den kæmpende kirke o.s.v.[1]). Ved en klage fra vore elskede sønner ærkedegn, kanniker og kapitel ved kirken i Århus har vi bragt i erfaring, (- - -)[1]) afgifter og indkomster fra nævnte kirke og adskilligt andet rørligt og urørligt gods, åndeligt og timeligt, der tilhører fornævnte ærkedegn, kanniker, kapitel og kirke, og at de tilbageholder (- - -)[1]), dog at dette brev skal miste sin gyldighed efter fem års forløb. Givet ved S. Pietro i Rom den 19. april i vort sjette (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 326.

13[9]5. 23. april. 357

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal og Jakob Gyncekesen sælger deres gård i sankt Olufs sogn i Roskilde til væbneren Jens Bentsen af Karise.

Original i den arnamagnæanske samling.

Gyncelin Gyncekesen af Falkendal og Jakob Gyncekesen, hans broder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at vi med velovervejet sind og med enstemmigt samtykke med dette brev til den gode og hæderlige mand Jens Bentsen af Karise, væbner, vor elskede nevø[1]), til evig besiddelse har solgt og skødet vor gård, der ligger i sankt Olufs sogn i Roskilde på sydsiden af torvet og mod øst omved den gård tilhørende Peder Nielsen, borger sammesteds, som han nu bor i, tillige med alle bygninger og tilliggender, intet undtaget. Ydermere erkender vi, at vi af fornævnte Jens Bentsen fuldt ud har oppebåret penge og fuld betaling i overensstemmelse med vor vilje. Desuden forpligter vi os og vore arvinger til at fri og hjemle ham og hans arvinger fornævnte gård for krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er vore segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Henneke Gyncelinsen, Ove Steg, Bille Duesen og Tue Jonsen hængt under[2]). Givet i det Herrens år 1395 på martyren sankt Georgs dag.

1) teksten har *nepos*, men slægtskabsforholdet lader sig ikke udrede. - 2) jf. nr. 231 note 1.

1395. 24. april. 358

Peder Nielsen overlader sit mødrene gods i Ron i Ryssby sogn til ridderen Abraham Brodersen.

Original på svensk i det svenske rigsarkiv.

Det skal være vitterligt for alle, såvel efterkommende som nulevende, at jeg Peder Nielsen erkender med dette mit åbne og nærværende brev, at jeg med ja og god vilje, unødet og utvunget, til den hæderlige herre hr. Abraham Brodersen, ridder, har overladt et (jorde)gods i Ron i Ryssby sogn, som var mit mødrene (gods), uden for gærde og inden for, i vådt, i tørt, ager og eng, oldenskov og fiskevand, intet undtaget, fra mig og mine arvinger til den fornævnte hr. Abraham Brodersen og hans arvinger til evig ejendom. Hvis det skulde forekomme, at det fornævnte

gods bliver omstridt eller anfægtet, da forpligter jeg mig og mine arvinger til at give den fornævnte hr. Abraham Brodersen og hans arvinger gods for gods og at gøre fyldest efter dannemænds udsagn. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Atte, sognepræst i Värnamo, samt Peter Ingevaldsson, landstingssaghører i Sunnerbo. Givet i det Herrens år 1395 lørdagen næst efter søndagen Quasi modo geniti infantes[1]).

1) 1. søndag efter påske.

(13)95. 25. april. Rostock. 359

De preussiske stæders udsendinge meddeler disse, at de er ankommet til Rostock og har ført forhandlinger med hertug Johan 2. af Mecklenburg, hans råd, Rostock, Wismar og Stockholm bl.a. om de lidte skader og løsladelsen af kong Albrecht af Sverige. Endvidere har de hørt, at fetaljebrødrene vil sejle til Gotland, men frygter, at de snarere drager til Øresund og advarer i denne anledning.

Afskrift på tysk i Danzig.

Skal gives til de hæderværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i Preussens stæder[1]).

Ærede venner. Vid, at vi ved Guds nåde er kommet velbeholdne til Rostock mandag efter Quasimodogeniti[2]), og (udsendinge fra) stæderne Lübeck og Stralsund er på dette tidspunkt kommet her til os og har holdt et møde med hertug Johan af Mecklenburg, med hans råd og med stæderne Rostock og Wismar og dem fra Stockholm på denne dag og har talt med dem om dette møde i særdeleshed om den sikkerhed, som de har tilbudt stæderne, om de vil blive derved eller ej. Derfor har de efter mange forhandlinger og rådslagninger stillet den sikkerhed, som det er nedfældet i den forskrevne reces, og de er i fællesskab blevet enige med dem om, at vi, om Gud vil, på næste fredag eller lørdag planlægger at sejle ud fra Lübeck, Rostock og Wismar og fra Stralsund. I skal også vide, at om den skade, der er tilføjet vore, har vi talt noget med dem fra Rostock i overværelse af vore herrer, og i alle sager så vederfares der os så stor uret, som det nogensinde er sket, vi kunde på ingen måde komme til en endelig afgørelse med dem, så vi afstår simpelt hen indtil denne dag. Skulde det ende godt med kongens løsladelse, hvad vi da kunde forhandle os til af godt, det vil vi vel være opmærksomme på,

men skulde det gå dårligt, så kan vi ikke forvente et rimeligt svar vedrørende vor lidte skade. I skal også vide, at vi vel har erfaret, at hurtige skibe tilhørende fetaljebrødrene er sejlet ud fra Wismar og en af hertug Johans brødre med dem og også fra rådet i Wismar, og rygtet går her, at de vil til Gotland og besætte det, så de beholder det. Og de kom nu fredag frem her til Warnow; da sejlede alle, der lå her og var parate, ud til dem, og de fra Rostock havde lukket deres bom og vilde have holdt på alle dem, som lå inden for bommen; dog brød de bommen op og sejlede ud med magt og kunde ikke opholdes af nogen. Og man siger, at de vilde mod Gotland sammen med dem fra Wismar, men vi frygter og er også vel advaret om, at de har til hensigt at sejle ind i Øresund og der vente på skibe østfra og vestfra, og vi frygter, at skulde der komme skibe i vejen, så vilde de tage, hvad de kunde overmande. Derfor synes det os tilrådeligt, at I advarer alle folk, at ingen skal forlade sig for meget på dette møde, og de skal sejle så stærkt rustet, at de kan forsvare deres ejendom, vi frygter ellers, at de lider skade. Hvad der herefter vederfares os på det møde, det vil vi også gerne skrive til Eder. Dermed bevare Eder Gud. Skrevet i Rostock på søndagen Misericordia domini.

1) afsenderne af brevet og dateringen fremgår af overskriften til afskriften: *Følger brev af Henrik Helveld, Henrik Damerow (og) Lubbert Sak år 95.* - 2) 1. søndag efter påske, i 1395 18. april.

1395. 28. april. Lübeck. 360

Lydeke Munter, borgmester, og Tideman Drossate og Kristoffer Bekker, rådmænd i Oldesloe, erkender, at de har overgivet Jakob, søn af hr. Peter van Hereke, og Herbord van Lynden nogle åbne breve af de herrer Gerhard, hertug af Slesvig, Klaus og Albrecht, grever af Holsten og Stormarn, *vedrørende nogle gårde uden for Beste- og Hamburgporten i Oldesloe.*

Indførelse i Lübecks Niederstadtbuch.

1395. 1. maj. Snøde kirke. 361

Broder Jakob, biskop af Constantia og stedfortræder for biskop Tetze af Odense, eftergiver alle, der besøger Snøde kirke eller rækker en hjælpende hånd til dens bygningsfond, 40 dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrifter på det kgl. bibliotek.

Vi broder Jakob, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Constantia, stedfortrædende biskop for den ærværdige fader og herre, hr. Tetze, af Guds miskundhed biskop af Odense, til alle troende kristne, der hører til sankt Andreas kirke i Snøde, Odense stift, og desuden til alle andre, fremmede eller pilgrimme, hilsen med ønsket om i stråleglans at skue vor herre Jesu Kristi åsyn.

Da vi efter apostolisk skik altid skal kappes om de bedste gaver, bøjer vi os derfor oprigtigt for Eders fromme ønsker og gudhengivne vedtægter og eftergiver barmhjertigt med Gud i tillid til den almægtige Guds nåde og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed lige så ofte alle, der rækker en hjælpende hånd til nævnte kirkes bygningsfond og særligt til altre, hvis der er fuldendt sådanne, og til deres udsmykning, til kalke, bøger, alterklæder, belysning eller til alt andet herhen hørende, eller som også fromt besøger fornævnte kirke og altre med deres bønner og desuden deres fromme ofre på hele årets hovedfestdage: nemlig juledag, påske, pinse, Kristi legemsdag[1]) og på den berømmelige jomfru Marias festdage og på ottendedagene efter alle de fornævnte festdage, så ofte de kommer i året, eller på alle de hellige apostles[2]) og de hellige evangelisters og de hellige martyrers og hellige bekenderes og de hellige jomfruers og enkers dage, hvis hellige festdage vor kirke fejrer, og på allehelgensdag[3]) og på alle troende sjæles dag[4]) og på alle engles dag[5]), eller som også følger Kristi legemes eller den sidste olies sakramente, når det bringes til de syge, eller som også gudhengivent fremsiger Fader Vor og Ave Maria, når de går rundt om kirken eller kirkegården for fromt at bede for de døde, eller som testamenterer eller lader noget testamentere til fornævnte kirke, eller som er betænkte på at forbedre præstens underhold, eller som fromt beder til Gud for vor frelse, 40 dage af den dem pålagte kirkebod, så ofte de foretager det. Desuden godkender og stadfæster vi med dette brev alle nådesbevisninger og bevillinger, der hidtil er givet af alle ærkebiskopper og biskopper, og som skal stadfæstes af os. Givet i Snøde kirke i det Herrens år 1395 på sankt Filips og Jakobs dag under vort hængende segl.

1) torsdag efter trinitatis søndag. - 2) 15. juli. - 3) 1. november. - 4) 2. november. - 5) 29. september.

1395. 1. maj. S. Pietro i Rom. 362

Pave Bonifacius 9. pålægger alle gejstlige myndigheder at tage vel imod magister Johannes Ottonis, provst i Växjö og pavens kapellan, som udsendes til nogle lande: Italien, Tyskland, Sverige, Danmark og Norge *i hans og den romerske kirkes anliggender.*

Afskrift i de pavelige kopibøger.

1395. 3. maj. S. Pietro i Rom. 363

Pave Bonifacius 9. udnævner bisperne af Ribe, Odense og Viborg til værneherrer for abbed og menige konvent i Øm kloster.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine ærværdige brødre bisperne af Ribe og Odense og Viborg hilsen o.s.v.

Da vi skønt uværdige efter Herrens bestemmelse står i spidsen for den kæmpende kirke o.s.v.[1]). Ved en klage fra vore elskede sønner abbed og menige konvent i Øm kloster af cistercienserordenen i Århus stift har vi da bragt i erfaring, (- - -)[1]) afgifter og indkomster fra nævnte kloster og adskilligt andet rørligt og urørligt gods, åndeligt og timeligt, som tilhører fornævnte abbed og menige konvent og kloster, og at de tilbageholder (- - -)[1]) påfører samme abbed og menige konvent mangfoldigt besvær (- - -)[1]), og andre ejendele, der tilhører samme abbed og konvent og kloster. Derfor har nævnte abbed og menige konvent ydmygt (- - -)[1]). Idet vi nu ønsker at hjælpe samme abbed og menige konvent mod disse, (- - -)[1]), pålægger vi med apostolisk brev Eder, brødre, at I alle tre (- - -)[1]), yder fornævnte abbed og menige konvent et virksomt (- - -)[1]) rettigheder, der tilhører samme abbed og menige konvent og kloster, (- - -)[1]), idet I, når nævnte abbed og menige konvent eller en af dem kræver det, skal lade dem vederfares (- - -)[1]), dog at dette brev skal miste sin gyldighed efter fem års forløb. Givet ved S. Pietro i Rom den 3. maj i vort sjette (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 326.

1395. 6. maj. 364

Jens Thomsen af Mandø overgiver hr. Troels Nielsen, kantor i Ribe, på kapitlets vegne en eng vest for Ribe sankt Peders kirkes eng i Farup enge mod afholdelse af en årtid for ham og hans slægtninge.

Original i rigsarkivet.

Jens Thomsen af Mandø til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

I skal vide, at jeg til frelse for min, min hustrus og mine slægtninges sjæle til den hæderværdige mand hr. Troels Nielsen, kantor i Ribe, på det samlede kapitels vegne sammesteds, giver og overgiver en eng tilhørende mig, 24 'skår'[1]) bred, liggende syd og nord for åen og Kongsholm og vest for Ribe sankt Peders kirkes eng i Farup enge, som jeg ved retmæssig købs og skødnings adkomst har erhvervet af arvingerne efter Tideman Lille, afdød borger i Ribe - god ihukommelse - frit at besidde med evig ret på følgende vilkår og betingelser, nemlig at fornævnte hr. Troels, så længe han lever, skal have fornævnte eng til sit brug og til at råde over efter forgodtbefindende, og efter hans død skal den til enhver tid værende forstander for fornævnte kapitel have fornævnte eng til sin fulde rådighed til fordel for nævnte kapitel uden indsigelse fra mine arvinger, hvem de end er, og skal årligt lade afholde en årtid for mig og mine alt efter den til afgiften af fornævnte eng svarende værdi. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd hr. Tue, min sognepræst, Jens Hermansen, rådmand, og Lars Thomsen, borger i Ribe hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 lille sankt Hans dag.

1) dansk ord i den latinske tekst.

1395. 7. maj. 365

Hr. Jens Andersen af Gl. Estrup får gården Nielstrup i pant på livstid af Henneke Moltke af Torbenfeld.

Kalundborgske registratur (1476).

Fremdeles et brev, at hr. Jens Andersen, ridder, af Gl. Estrup erkender at have Nielstrup gård i pant af Henneke Moltke af Torbenfeld og hans arvinger for 100 mark sølv i gode sølvmønter, uden at den kan ind-

løses i hans levetid. Givet i det Herrens år 1395 fredag efter den dag, da det hellige kors blev fundet[1]).

1) 3. maj.

1395. 7. maj. Vadstena. 366

Detbern Hevenstrit, provst i Odense og kardinallegaten Philippus de Alenconios subdelegerede og særlige udsending til Vadstena kloster, fritager dette for udredning af underhold til kardinallegaten efter at have fået forevist de paveligt stadfæstede ordensregler.

Afskrift i det svenske rigsarkiv.

Det skal være åbenbart for alle, til hvem dette brev når, at vi Detbern Hevenstrit, provst ved kirken i Odense, den ærværdige fader kardinalen hr. Philippus de Alenconio, det apostoliske sædes kardinallegats underdelegerede og udsending, der særligt var til stede i den hellige jomfru Marias kloster i Vadstena, Linköping stift, i Sveriges rige, år 1395 efter Herrens menneskevorden den 7. maj med den myndighed, som tilkom os hertil, i nærværelse af den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Knut, biskop af Linköping, har opfordret fru abbedissen i dette kloster til at betale den understøttelse, som alle skulde betale til kardinallegaten, som om han var nærværende i vor person. Hun offentliggjorde sin ordens ordensregler, der var stadfæstet med apostolisk myndighed, og som indeholdt, at alt, hvad der hvert år, når de nødvendige udgifter er trukket fra, findes at være til overs, årligt skal udredes til de fattige. Og således, omendskønt de, der bor i stiftelsen, ikke tigger, kan de dog i sandhed siges at være fattige. Og desuden har vi på grund af den ordensmæssige overholdelse af den klosterregel, der ad guddommelig vej er givet ved den åbenbaring, som ukrænkeligt overholdes af denne ordens medlemmer, fundet, at klostret med apostolisk myndighed skal være løst, frit og fritaget for ethvert pålæg og krav fra stiftsbiskopperne og det apostoliske sædes kardinallegater. Eftersom vi har fundet, at det er overholdt af hver enkelt af vore forgængere i en lignende sendelse, er det passende, at dette også overholdes af os. Og for at vi ikke skulde synes at give nogen anledning i fremtiden til at krænke denne ordens personer, fordrister vi os ikke til at tvinge nævnte klosters abbedisse og menige konvent til ydelse og betaling af nævnte understøttelse eller andre pålæg eller oppebørsler eller til vurdering af dette klosters gods

eller til en endnu ikke foretaget beskatning af indtægter i modstrid med ordenens bestemmelser og det apostoliske sædes immuniteter, men erklærer tværtimod med dette brev nævnte kloster frit og fritaget for al betaling af alt underhold eller understøttelse, der i fremtiden skal pålægges ifølge formen og ordlyden af det apostoliske sædes breve. Givet i Vadstena år og dag og andet som ovenfor under vort hængende segl sammen med det vedhængte segl tilhørende den ærværdige fader fornævnte hr. biskop til sandheds vidnesbyrd om alt det fornævnte.

1395. 8. maj. 367

Detmar Tidemansen, borgmester i Ribe, skøder tre tofter i Vester-Vedsted sogn til Kristian Frellesen.

Original i rigsarkivet.

Detmar Tidemansen, borgmester i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg til nærværende brevviser, den hæderlige mand Kristian Frellesen, med dette brev har opladt og skødet mine tre tofter i Vedsted sogn, nemlig en, på hvilken Jon Tygesen bor, en, på hvilken Svend Konge bor, og en, der mod vest strækker sig fra Torkil Nielsens toft frem til den offentlige vej, tillige med alle deres tilliggender, at besidde med evig ret. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig Lave Nielsen, væbner, og Kristian Thomsen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 på ottendedagen efter apostlene Filips og Jakobs dag.

1395[1]). 8. maj. 368

Hr. Gotfred Nybe, der agter at sejle til Danmark, erkender at have oppebåret 600 mark stralsundsk af sine sønners gods i to år.

Indførelse i Stralsunds Liber memorialis.

Hr. Gotfred Nybe erkendte, da han vilde sejle til Danmark, over for de herrer kæmnere, at han har modtaget 600 stralsundske penge af sine sønners, nemlig Henrik, Godeke, Johan og Gerhards gods i to år, og hvis hr. Gotfred ikke vender tilbage - det ske ikke - da bestemte han for sine nævnte sønner de 50 mark afgift, som han har sammen med sta-

den, og det brev, der er affattet derom, og hvis staden vilde genkøbe disse afgifter, da skal pengene fra dette genkøb tilkomme og tilfalde til brug for nævnte sønner. Dog forbeholdt nævnte hr. Gotfred sig fuldmagt til at lade dette dokument ødelægge, når han vender tilbage eller når han offentligt måtte lade dette tilbagekalde. Forhandlet lørdag efter tredie søndag efter påske.

1) indførelsen er den 4. på siden, der som overskrift har *År 95.*

1395. 9. maj. Gudmundtorp. 369

Ærkebiskop Jakob af Lund giver benådning til nonnerne i Bosjø kloster eller til dem, der besøger klostrets kirke på sankt Nereus' og sankt Achilleus' festdag.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Jakobs benådningsbrev givet nonnerne i Bosjø kloster eller dem, der flittigt højtideligholdt sankt Nereus' og sankt Achilleus' fester og helgendage[1]) i Bosjø kloster. Givet på Gudmundtorp den fjerde søndag mellem påske og pinse 1395.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Jakobs benådningsbrev, givet nonnerne i Bosjø kloster, angående det flittige besøg af sankt Nereus' og sankt Achilleus' kirker[2]). Givet 1395.

1) 12. maj. - 2) misforståelse af registratoren Westhius, jf. ovf.

1395. 12. maj. 370

Kristine Pedersdatter, enke efter ridderen hr. Jakob Mus, pantsætter hovedgården Ellinge og landsbyen sammesteds samt en vandmølle og byerne Dammstorp og Skrubbarp til sin svoger væbneren Niels Svendsen for 200 mark sølv.

Original i det svenske rigsarkiv.

Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Jakob Mus, ridder - god ihukommelse -, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det med dette brev skal stå fast for nulevende og fremtidige,

at jeg erkender, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den hæderlige mand, nærværende brevviser, Niels Svendsen, væbner, min elskede svoger, for 100 mark sølv i medfør af medgift med min søster Petronilla, hans hustru, fremdeles i medfør af det tab, som denne Niels har godtgjort at have lidt under sin embedsudøvelse og tjeneste hos min elskede ægtefælle hr. Jakob Mus, ridder - from ihukommelse -, ligeledes for andre 100 mark sølv, som af mig eller mine arvinger ubetinget skal betales ham eller hans arvinger i gode hvide penge, som nu er gangbare, eller i lignende god mønt, idet en mark sølv beregnes til fem skilling grot, i rede penge og i ingen anden værdi. For disse 200 mark sølv pantsætter jeg med dette brev mit gods til ham og hans arvinger, nemlig en hovedgård i Ellinge og hele landsbyen sammesteds., en vandmølle tillige med byerne Dammstorp og Skrubbarp i Harjagers herred, med alle tilliggender til nævnte gods, alle som eet, nemlig agre, enge, græsgange, vådt og tørt, virninger, intet undtaget, med hvilke navne de end betegnes. Af alt dette skal han oppebære afgifterne og tjenesteydelserne og skal frit råde over det til eget brug, skal kunne indsætte og afsætte derpå, som han finder for godt, indtil nævnte 200 mark fuldt ud bliver betalt, uden at det skal fraregnes i gældens hovedstol, med den tilføjelse og med den bestemmelse, at hverken jeg eller mine arvinger, så længe Niels Svendsen lever, skal kunne kræve eller indløse dette gods eller noget af det fra denne, men at når han er død, skal nævnte gods straks og øjeblikkeligt uden protest kunne indløses og vende tilbage til mig og mine arvinger med hensyn til rådighed, således som det på det tidspunkt forholdt sig. Alt dette gods tillige med dets tilliggender forpligter jeg mig og mine arvinger urokkeligt med dette brev til at hjemle ham og hans arvinger og at fri det fra krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd om alt dette er mit segl tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd Absalon Pedersen, væbner, min kære broder, herrerne Lars Andersen, kannik i Lund, Lars Nielsen, prior for Bosjø kloster, Peder Jensen kaldet Danmark, præster, og Gøde Bentsen og Peder Ågesen hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 på martyrerne sankt Nereus' og sankt Achilleus' dag.

1395. 14. maj. S. Pietro i Rom. 371

Pave Bonifacius 9. udnævner abbeden i Essenbæk, provsten i Lübeck og dekanen i Roskilde til værneherrer for prior og priorinde og menige konvent i Ring kloster for et tidsrum af fem år.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine elskede sønner abbeden i klostret i Essenbæk, Århus stift, og provsten ved kirken i Lübeck og dekanen ved kirken i Roskilde hilsen o.s.v.

Da vi skønt uværdige efter Herrens bestemmelse står i spidsen for den kæmpende kirke o.s.v.[1]). Ved en klage fra vor elskede søn prioren og vore elskede døtre i Kristus priorinden og menige konvent i klostret i Ring, der plejer at blive styret af en prior og en priorinde, af sankt Benedikts orden i Århus stift, har vi da bragt i erfaring (- - -)[1]) afgifter og indkomster fra nævnte kloster og adskilligt andet rørligt og urørligt gods, åndeligt og timeligt, der tilhører fornævnte prior, priorinde og menige konvent og kloster, og at de tilbageholder (- - -)[1]), dog at dette brev skal miste sin gyldighed efter fem års forløb. Givet ved S. Pietro i Rom den 14. maj i vort sjette (pontifikats)år.

1) for de forkortede formler se nr. 326.

1395. 15. maj. S. Pietro i Rom. 372

Pave Bonifacius 9. pålægger bisperne af Odense og Århus at modtage biskop Peder af Roskildes troskabsed til paven.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sine ærværdige brødre, (Tetze), biskop af Odense, og bispen af Århus hilsen og apostolisk velsignelse.

Da vi for nylig på vore brødres råd[1]) og med apostolisk magtfuldkommenhed har løst vor ærværdige broder biskop Peder af Roskilde, dengang Århus, omend fraværende, fra det bånd, hvormed han knyttedes til kirken i Århus, som han da stod i spidsen for, og med apostolisk myndighed har ladet denne forflytte til kirken i Roskilde, der da savnede en hyrde, idet vi sætter denne i spidsen for samme kirke i Roskilde som biskop og hyrde, og da vi ønsker at skåne samme biskop, der bor i de

lande, for anstrengelser og udgifter, pålægger vi, for at han ikke personligt skal tvinges til at gøre sig anstrengelser ved at skulle komme til den romerske kurie, med dette brevs myndighed Eder, brødre, som vor befaling, at I to eller den ene af Eder af samme biskop i vort og den romerske kirkes navn skal modtage den gængse ed[2]) om skyldig troskab i overensstemmelse med den formular, som vi sender under vor bulle. Men ordlyden af den ed, som nævnte biskop skal aflægge, skal I sørge for så hurtigt som muligt ved Eders egen sendemand at sende os ord til andet ved hans åbne brev, beseglet med hans segl. Givet ved S. Pietro i Rom den 15. maj i vort sjette (pontifikats)år.

1) d.v.s. kardinalernes. - 2) jf. DRB. III 8 nr. 71 note 2.

1395. 19. maj. Hamburg. 373

Grev Otto 1. af Schauenburg og hans broder Bernhard, provst i Hamburg, overlader staden Hamburg indløsningsretten til Billwerder, som de havde arvet efter grev Adolf 7. af Holsten ifølge aftale med deres fædrene slægtninge grev Klaus, hertug Gerhard 6., 'hertug af Slesvig', *og grev Albrecht, men som var pantsat til Johan Hoyers, borgmester i Hamburg, og arvingerne efter Albrecht Hoyers, rådmand i Hamburg*[1]).

To originaler på nedertysk i Hamburg.

1) samme dag udstedte staden Hamburg genbrev hertil, trykt Schlesw.-Holst. Reg. u. Urk. VI 846 nr. 1195.

1395. Omkr. 20. maj. Skanør og Falsterbo. 374

Reces af hansedagen i Skanør og Falsterbo.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-29) i hanserecesserne.

Lübecks eksemplar:

I det Herrens år 1395 omkring Kristi himmelfarts dag fremstod de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i Skanør og Falsterbo, nemlig fra Lübeck de herrer Henrik Westhof, Johan Nyebur, fra Stralsund Gotfred Nybe, Bernhard van dem Rode,

Stralsund og Danzigs eksemplar:

I det Herrens år 1395 omkring Kristi himmelfarts dag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra den tyske orden i Preussen og fra nedenfor anførte stæder i Falsterbo og Skanør til forhandlinger, nemlig grev Albrecht af Schwarzburg, komtur i Schwetz, hr. Johan

Herman Elmhorst og Wulf Wulflam, fra Preussen fra Thorn Henrik Hetveld, fra Elbing Henrik Damerow og fra Danzig Lubbert Sak, idet de herrer udsendinge fra ordenen i Preussen, nemlig grev Albrecht af Schwarzburg, komtur i Schwetz, og Johan Tirgard, storskaffer i Marienburg, deltog i forhandlingerne, og gennemdrøftede de nedenfor anførte sager og artikler.

Tirgard, storskaffer i Marienburg, fra Lübeck hr. Henrik Westhof og hr. Johan Nyebur, fra Stralsund hr. Godfred Nybe, Bernhard van dem Rode, Herman Elmhorst, Wulf Wulflam, fra Preussen fra Thorn hr. Henrik Hetveld, fra Elbing hr. Henrik Damerow, fra Danzig hr. Lubbert Sak, og gennemdrøftede nedenfor anførte artikler og overenskomster.

<1> For det første har sendebudene talt med fru dronningen, med hertug Johan, med kongens råd om at opfølge de aftaler, der var opnået i Helsingborg, og hvorledes man herefter frafaldt dem i Vordingborg. Derved er der givet afkald på alt rænkespil på begge sider, og de forbliver uindskrænkede i deres rettigheder på begge sider. Og skulde det ske, at nogen artikel i disse efterskrevne aftaler ikke blev opfyldt, så skal alle disse aftaler ingen gyldighed have.

<2> Og da det tilforn var opnået, at man tilforn skulde sikre freden og udsoningen, er dronningen blevet spurgt, hvordan freden skulde lyde. Dertil har hun svaret således, at hun vil stille kongen som sikkerhed til stæderne på tre punkter, derfor skulde freden også omfatte tre punkter. Thi skulde det ske, at kongen og hans søn igen kom tilbage, så skulde freden vare ni uger, før den opsiges. Skulde det ske, at han betalte hende pengene, så skulde freden stå ved magt et år, før den opsiges. Og skulde det videre ske, at Stockholm blev overdraget til hende, så skulde der forblive varig udsoning.

<3> Vedrørende garantien for, at freden og udsoningen bliver overholdt, løftet derom vil dronningen vente sig af herrerne af Mecklenburg, af deres riddere og væbnere og stæder, dertil af kongen og hans søn, når som helst de bliver fri.

<4> Vedrørende staden Visby, den vilde dronningen allerede tilforn have tilbage til landet, dog på sendebudenes bøn og af kærlighed så har hun samtykket i, at landet skal forblive i dronningens og hendes (folks) hånd, og staden i kongens hånd med rette, og skulde det ske, at hans hjælpere havde fået magt over noget af landet før sankt Jørgens dag[1]) i

dette år, det skulde forblive ved staden og med rette, men det, de har fået magt over efter sankt Jørgens dag, det skal man overdrage min frue igen.

<5> Og skulde de i landet og i staden Visby være tilfredse med en gensidig fred, den skal man sikre, som tilforn er aftalt, og den ene (af parterne) skal behøve den anden part til at drage frem og tilbage og gensidigt hjælpe hinanden.

<6> Selv om det tilforn blev aftalt, at min frue vilde stille kongen og hans søn som pant til stæderne og vilde give dem et halvt års frist, så syntes kongens råd, at fristen var alt for kort. Derfor har sendebudene bedt min frue meget indstændigt om, at hun vil give dem frist fra dette tidspunkt indtil sankt Michaels dag[2]) og videre tre fulde år med sådanne betingelser, at hvis det er, at de vil have frist et halvt år, så skal min frue bære risikoen og ikke dem, der har stillet sikkerhed, således at forstå. Skulde det ske, at en af dem, nemlig kongen eller hans søn, afgik ved døden inden for det halve år, så skulde de andre overholde alle aftaler, som de er nedfældet, men afgik de begge ved døden inden for det halve år, så skulde de, der har stillet sikkerhed, være kvit. Men er det således, at de vil have en frist på de tre fulde år, så skal risikoen og faren være hos den, der har borget, ikke hos min frue på denne måde. Skulde det ske, at en af dem afgik ved døden inden for det tidsrum, så skulde de andre overholde alle aftaler, som de er nedfældet, men afgik de begge ved døden inden for det tidsrum, så skulde man give min frue pengene eller overdrage Stockholm.

<7> Med hensyn til fangerne, derom er således aftalt, at alle fangerne, der blev fanget sammen med kongen, de skal have lige så lang frist som kongen, men de skal forny deres løfte, og hvis kongen eller hans søn kom tilbage, så skal alle fangerne igen komme med ind, men hvis pengene bliver betalt til min frue eller Stockholm overdraget, så skal kongen, hans søn og alle, der blev fanget på begge sider, være frie, undtagen dem, der var afkrævet løsepenge før mødet i Helsingborg. Dertil har min frue sagt, at hun før mødet i Helsingborg havde frigivet og borget for nogle fanger, der var kommet fra hendes hånd, og mente, der skulde være lige så mange, som der var afkrævet løsepenge. Kongens råd mente det ikke. Og derfor vil de på begge sider forblive ved det rette, hvis min frue således har frigivet og borget for dem, at der skal være (krav om) løsepenge, at de fangne undgælder for det; er det imidlertid ikke således, at de har fordel deraf på passende måde, er det således, at

de bliver forligt, før de da drager fra dette møde. Hvad hr. Jens Rud endnu er skyldig af sine løsepenge, desangående er der givet ham frist til førstkommende påske. Ligeledes har hr. Arvid Bengtsson og Jon Darre frist med henblik på deres løsepenge indtil påske o.s.v., hvis de garanterer det med redelig sikkerhed.

Lübecks eksemplar:

<8> Fremdeles for at opfølge og fuldende disse forhandlinger så red sendebudene til Lindholm. Der blev ved de forskrevne forhandlinger over for kongen og hans søn, over for dronningen og hendes råd, på begge sider fastsat en fred, som blev bekræftet på begge sider og nedfældet i brev af den ordlyd, der herefter står skrevet. For det første på dronningens vegne et brev om fred, der lyder således: Dronningen af Danmarks brev: Vi Jakob, af Guds nåde (*o.s.v. = nr. 384*).

Stralsunds og Danzigs eksemplar:

<8> Fremdeles ved de forskrevne forhandlinger blev freden fastsat på Lindholm, hvor kongen var til stede, og sikret på begge sider og nedfældet i brev, som herefter følger: Vi Jakob, af Guds nåde, *og det findes herefter på fol. 10* (*o.s.v. = nr. 384*).

Et brev om fred i ordlyd lig med dette brev har hertug Johan, kongens riddere, væbnere og stæder beseglet på deres side, med undtagelse af, at navnene er placeret omvendt.

<9> Disse forskrevne breve om fred er læst og bekræftet på begge sider for kongen og dronningen og deres rådgivere og beseglet af de fornævnte fyrster, ærkebisper og bisper, riddere, væbnere og stæder på begge sider. Freden skal straks gælde til lands og til vands for alle dem, der her er tilstede,

Lübecks eksemplar:

som herefter står skrevet i dette skriftstykke, hvoraf der er fremstillet tre erindringsbreve, det ene skåret ud af det andet[3]). Deraf beholder kongen og hans eet, dronningen eet, de fra Lübeck på

stædernes vegne eet. Og erindringsbrevene lyder således som der herefter står skrevet:

Når nu alle aftaler, som blev indgået her, er ført ud i livet og brevene opsat og bekræftet på begge sider, så skal freden straks stå ved magt med hensyn til alle dem, der her er til stede, og det skal straks befales både til lands og til vands, at de skal holde fred på begge sider. Og den, der får det at vide og alligevel bryder freden, over ham skal man dømme, som brevet om fred udviser. Og de, der er på havet, de skal straks rømme havet, når de får det at vide, uden svig. Sker det, at nogen alligevel bryder freden eller påførte købmanden skade til lands eller til vands, ham skal man dømme over, som forskrevet er. Dog skal ingen blive på havet med vilje efter førstkommende sankt Jakobs dag[1]), hvis han har vejr og vind. Hvis nogen, som ikke vilde overholde dette bud, herefter blev grebet på havet, så skal man dømme over ham, som forskrevet er. Endvidere skal de fra Rostock, fra Wismar, fra Visby og fra Stockholm straks lukke deres havne, når de kommer hjem, og ikke slippe nogen ud, som kan skade dronningen eller købmanden, uden svig, til lands og til vands, og skulde det ske, at der kom nogen ind udefra, der har overholdt denne fred, han skal blive derinde, og har han brudt freden efter det tidspunkt, hvor han fik det forbud at vide, så skal man dømme over ham.

Stralsunds og Danzigs eksemplar:

Overenskomsten om denne fred og dette budskab er skrevet i tre breve, det ene skåret ud af det andet[3]). Deraf beholder dronningen eet, kongen og hans eet og de fra Lübeck på stædernes vegne eet.

<10> Når kong Albrecht og hans søn fremdeles bliver fri fra fangenskabet, som tidligere er aftalt i brevene om freden, så skal den ene give den anden brev på freden med denne ordlyd:

Vi Margrete o.s.v. erkender og bevidner åbent med dette brev, at vi med dette brev bekræfter og samtykker i brevet om fred, som nu er givet på begge sider, og vi vil og skal overholde denne fred, som den er fastsat og beseglet på alle måder, uden nogen udflugter og svig.

<11> Da de forskrevne breve om fred og erindringsbreve fremdeles var

blevet læst for kongen og dronningen, og de på begge sider havde bekræftet dem, da sagde sendebudene i overværelse af kongen og dronningen og deres råd: Skulde det ske, at når de breve, der er aftalt til mod sikkerhed at udløse kongen med, blev beseglet, at da en af dem vilde komme tilbage og ikke opfølge de aftaler, som de er fastsat, hvem af dem det måtte være, hvis stæderne gjorde ham noget, da vilde de holde på deres ære og vilde ikke stille nogen yderligere sikkerhed derfor. Det godtog kongen og dronningen og deres råd på begge sider. Videre sagde sendebudene: Skulde det ske, at kongen og hans søn undkom fra dronningen inden for det tidsrum, hvor man bestræber sig på, at brevene bliver beseglet, eller at brevene gik til på havet eller gik til ved forsømmelse, så skal alle disse aftaler, som her er fastsat, alligevel forblive ved fuld gyldighed. Det er også bekræftet på begge sider.

<12> Fremdeles så har dronningen givet de nedenfor anførte syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, kong Albrecht og hans søn som pant på sådan måde og på sådan betingelse, som herefter følger i det brev, som de fornævnte stæder skal give og besegle for dronningen med denne ordlyd: Vi borgmestre og rådmænd i nedenfor anførte stæder (*o.s.v. = nr. 432*).

<13> Fremdeles så har sendebudene videre talt med dronningen om sikkerhed for Stockholm. Derom skal dronningen give stæderne hendes åbne breve på det tidspunkt, da kongen skal komme ud, af den ordlyd, som herefter står skrevet: Vi Margrete, dronning over rigerne Sverige (*o.s.v. = nr. 426*).

<14> Fremdeles så skal kong Albrecht og hans søn, hertug Erik, til de fornævnte syv stæder, der mod sikkerhed udløser dem, til sikkerhed give deres åbne breve af den ordlyd, som herefter står skrevet: Vi Albrecht, af Guds nåde de Sveers og Goters konge, og vi Erik, hans søn, af samme nåde hertug (*o.s.v. = nr. 439*, dog Givet i *(lakune)* år 1395 på Vor Frues dag, da hun blev født).

<15> Fremdeles så skal hertugerne af Mecklenburg, nemlig hertug Johan den ældre og hertug Johan den yngre, og kongens rådmænd, riddere og væbnere og stæder, til sikkerhed give de fornævnte syv stæder deres brev, som herefter står skrevet: Vi Johan, af Guds nåde hertug af Mecklenburg (*o.s.v. = nr. 433*).

Lübecks og Danzigs eksemplar:

<16> Fremdeles så skal de fornævnte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, på deres side besegle et brev for kong Albrecht og hans søn til sikkerhed for Stockholm, hvis han indløser den til sin hånd, af den ordlyd, som herefter står skrevet: Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder (*o.s.v. = nr. 427*).

<17> Fremdeles så skal de fra Stockholm give de syv fornævnte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, deres beseglede breve på hyldningen, som herefter står skrevet: Vi borgmestre og rådmænd, borgere og hele samfundet i staden Stockholm (*o.s.v. = nr. 429*).

Lübecks eksemplar:

<18> Fremdeles så skal de fornævnte syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval på deres side besegle et brev til dem fra Stockholm af denne ordlyd: Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck (*o.s.v. = nr. 428*).

Stralsunds eksemplar:

<16> Fremdeles skal de syv stæder give kong Albrecht og hans søn brev angående sikkerhed for staden Stockholm, hvis de indløser den, at den i modsat fald skal komme i hans hånd, af den ordlyd, som følger på næstfølgende blad: Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder (*o.s.v. = nr. 427*).

<17> Fremdeles er der aftalt breve, som de fra Stockholm skal give de syv stæder i henhold til denne ordlyd, som herefter står skrevet om indtagelsen af Stockholm. Vi borgmestre og rådmænd fra de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck (*o.s.v. = nr. 429*).

Stralsunds og Danzigs eksemplar:

<18> Fremdeles så skal de syv stæder, som indtager Stockholm, til sikkerhed besegle et brev for rådet i Stockholm, som herefter følger: Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck (*o.s.v. = nr. 428*).

Lübecks og Danzigs eksemplar:

<19> Fremdeles har kongen og dronningen samtykket i over for de syv stæder, som skulde indtage Stockholm, at de, så længe de sidder inde med Stockholm, kan beholde seks sogne, der ligger dertil, nemlig Neglinge, og hvad der ligger dertil, til at bruge med al nytte til deres underhold. Dertil skal dronningen hvert år give stæderne 2000 mark lybsk, således som dette nedenfor anførte brev indeholder. Vi Margrete, dronning over rigerne Sverige og Norge (*o.s.v. = nr. 430*).

Stralsunds eksemplar:

<19> Fremdeles så har dronningen samtykket i over for de syv stæder, som indtager Stockholm, at de, så længe de holder Stockholm, kan beholde seks sogne, der ligger dertil, til fuld nytte til deres underhold. Dertil skal hun give dem 2000 mark lybsk, således som dette nedenfor anførte brev indeholder. Vi Margrete (*o.s.v. = nr. 430*).

<20> Endvidere skal de fornævnte syv stæder på kongens vegne hvert år have 2000 mark til hjælp til at holde Stockholm med. Dem skal man udrede til stæderne på den måde, som herefter står skrevet. De fra Rostock og fra Wismar skal på kongens vegne give 3000 mark lybsk til de syv stæder til at holde Stockholm med. Deraf skal de inden for de næstfølgende tre år betale stæderne 1000 mark til hver påskehøjtid efter ordlyden i dette brev, som herefter står skrevet. Vi borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar (*o.s.v. = nr. 431*).

Lübecks eksemplar:

Fremdeles om de andre 3000 mark. Desangående vil stæderne for det bedstes skyld give kongen en frist på tre år, og inden for det fjerde år skal han betale dem.

Stralsunds og Danzigs eksemplar:

Fremdeles skal kongen give de syv fornævnte stæder 3000 mark til hjælp. Desangående vil stæderne for det bedstes skyld give kongen en frist på tre år, og inden for det fjerde år skal han betale dem.

Men skulde det ske, at Gud hjalp ham til at indløse Stockholm, så skal stæderne ikke give Stockholm fra sig, medmindre de 3000 mark er betalt. Og hvis de holdt Stockholm ud over de tre år for pengenes skyld, de udgifter de yderligere måtte lægge dertil, dem skal han betale sammen med de 3000 mark. Dette har kongen og hans søn lovet stæderne

at besegle, så snart de bliver fri, og at overholde det således i ære og i troskab.

<21> Fremdeles så vil dronningen mellem førstkommende Vor Frues himmelfartsdag og fødselsdag[5]) i Helsingborg overdrage kongen og hans søn til de syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, og der modtage og på sin side give breve, som det er aftalt.

Lübecks og Danzigs eksemplar:

<22> Dronningen har medtaget to breve, skrevet i dette register, hvilke hun skal besegle for de syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, og hun vil bringe dem beseglet tilbage til mødet i Helsingborg[6]).

Stralsunds eksemplar:

<22> Fremdeles vil dronningen mellem de to Vor Fruedage, nemlig himmelfarts- og fødselsdag[5]), bringe de to breve, skrevet i registret, beseglet tilbage, hvilke hun skal besegle for de syv stæder.

<23> Sendebudene fra Lübeck har medtaget det brev, som de syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, skal besegle for dem fra Stockholm[7]). Når det er beseglet, så skal sendebudene sende det til de andre stæder, at det kommer videre til stæderne i Preussen, og de skal bringe det beseglet med til Stockholm.

<24> Sendebudene fra Preussen har medtaget to breve, som de syv stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, skal besegle, nemlig et, som de skal besegle for kongen, og et, som de skal besegle for dronningen. Når stæderne i Preussen og de fra Reval har beseglet dem, så skal de ordne det således, at brevene kommer til de andre stæder og videre til dem fra Lübeck, de skal bringe kongens brev til Stockholm og dronningens til Helsingborg[6]).

<25> Fremdeles så har købmanden i Flandern sendt breve, der er rettet til hansestæderne, hvori de klager over, at de bliver udsat for så store angreb fra Flamlænderne og mange andre folk på grund af, at de over for dem fra Rostock og fra Wismar holder fast i deres ret, og de begærer derfor råd om, hvorledes de skal forholde sig dermed. De har endvidere skrevet om at erhverve privilegier i Holland og om mange andre skader, på grund af hvilke det er nødvendigt. Af den grund og for, som det er nødvendigt, at tale om mange andre sager vedrørende købmanden så

har sendebudene aftalt at holde et møde i Lübeck på førstkommende sankt Michaels dag[2]), hvortil man skal indbyde de menige stæder i hansen. De fra Lübeck skal indbyde de saksiske og de westfalske stæder og dem fra Zuidersøen dertil, og de fra Stralsund skal indbyde de stæder, der ligger der, og de fra Preussen skal indbyde de livlandske stæder og de stæder, der ligger der.

<26> Fremdeles er de fornævnte sendebude kommet overens om udløsningen af kongen mod sikkerhed og indtagelsen af Stockholm, således at de tre stæder, Lübeck, Stralsund, Greifswald, skal stå inde for halvdelen af risikoen ved alle løfter, fortæring og skader, og stæderne fra Preussen og Reval den anden halvdel uden svig.

<27> Og om hjælpen, som kongen og dronningen yder de fornævnte syv stæder dertil, den skal også komme dem ligeligt til gode på begge sider.

<28> Om fremdeles de fornævnte stæder bar yderligere omkostninger, som de har fra kongen og dronningen, og at der derfor blev lagt pundtold på hansekøbmanden, det skal også komme dem lige meget til hjælp på begge sider.

<29> Og de fornævnte tre stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, skal udrede halvdelen af folkene og udrustningen til at holde Stockholm med, de fra Preussen og Reval den anden halvdel.

<a> For det første skal hver halvdel sende 40 gode krigere med brystharnisker[8]) og med fuld harnisk derhen og 30 gode skytter med armbrøster og med våben, som hører dertil[9]).

<b> Fremdeles skal hver halvdel bringe seks tønder ammunition[10]) derhen, fire stenbøsser, seks lodbøsser[11]) og så meget krudt, som man behøver dertil, og dertil 30 gode armbrøster rige på vipper og vinder[12]).

<c> Fremdeles skal hver halvdel tage en god bøssemager og en armbrøstmager med, og man skal tage store låse og fodlænker med.

<d> Fremdeles er det aftalt, at de fra Lübeck, fra Stralsund og de fra Greifswald skal sende 20 skippund flæsk, halv fed, halv mager, til fællesskabet på begge sider. Fremdeles 20 læster lybsk og stralsundsk øl og ti læster Wismarøl, fremdeles fem læster Travesalt, en pibe bomolie[13]), to fade valmueolie, to baller[14]) ris, en balle mandler, en halv læst sennep, 600 bergefisk[15]) og sild. Hvad det koster, det skal de tage fra de første penge, som kongen eller de fra Rostock og fra Wismar betaler.

<e> Fremdeles skal de fra Preussen i fællig købe 30 læster rug, ti læster rugmel, 300[16]) hvede, tre læster ærter, tre læster gryn, 40 læster malt og

lige så meget humle, som behøves dertil.

<f> Fremdeles skal de sende fire læster flamsk salt og stokfisk og flakfisk[17]) fra Hela eller Kurisches Haff, tørrede brasen, stør, torsk, ål. Og det skal de også tage fra de første penge, som falder der[18]).

1) d.v.s. sankt Georgs dag, den 23. april. - 2) 29. september. - 3) teksten har *dree denkebreue....de ene vd dem andren gesneden*, d.v.s. på et blad af pergament eller papir er teksten skrevet tre gange med et mellemrum; herefter klippes eller skæres i mellemrummene på en bestemt måde, og hver part i sagen fik sit eksemplar, jf. også det danske *udskaaren skrift* og Kult. leks. *cirographum* II 559-562. - 4) 25. juli. - 5) 15. august og 8. september. - 6) jf. nr. 426 og nr. 439. -7) jf. nr. 428. - 8) teksten har *platen*, jf. herom. Kult. leks. XIV 509. - 9) jf. herom Kult. leks. I 240. - 10) teksten har *scotelen*, der også kan læses *stotelen*, muligvis en form for ammunition, jf. Mekl. UB. XXII sagregister s. 159, der antyder muligheden = *scotsten*. - 11) jf. herom Kult. leks. III 566. - 12) værktøjer til hjælp ved spænding af armbrøsten, jf. Kult. leks. I 240-241. - 13) d.v.s. olivenolie. - 14) mål af varierende størrelse, også brugt synonymt med fad, se f. eks. Hans. UB. IV 414 nr. 965 af 1389 7. maj § 1, for en senere tid jf. Poul Rasmussen, Mål og Vægt (2. udg., København 1975) s. 72. - 15) teksten har *bergeruissches*, snarest tørfisk, tørret på bjergsider, jf. Kult. lek. XV 442, en anden mulighed, mindre sandsynlig, er fisk fra Bergen, jf. Kult. leks. IV 343. - 16) målangivelse mgl. - 17) teksten har *flagvisch*, tørret flækket fisk, jf. Kult. leks. XIV 350. - 18) jf. ovf. slutningen af <d>.

1395. 21. maj. S. Pietro i Rom. 375

Pave Bonifacius 9. eftergiver alle, der besøger sankt Clemens kirke i Århus på en række festdage eller rækker en hjælpende hånd til dens istandsættelse, et bestemt antal år og dage af den dem pålagte kirkebod.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til alle troende kristne, der får dette brev at se, hilsen og apostolisk velsignelse.

Skønt han, hvis gave det er, at hans troende på værdig og priselig måde kan tjene ham, af sin rige kærlighed, som overgår de bedendes fortjenester og ønsker, giver dem, der tjener ham på en god måde, langt mere til gengæld, end de kan fortjene, indbyder vi dog ikke desto mindre så at sige med lokkende belønninger, nemlig aflad og syndsforladelse - i ønsket om at gøre menigheden velbehagelig for Gud og til tilhænger af gode gerninger - disse troende til at være ham til behag, for at de derved kan gøres mere egnede til den guddommelige nåde. Da derfor, således som vi har hørt, kirken i Århus, som er opført til ære for og under sankt Clemens' navn, behøver en ikke ringe istandsættelse, og da vi ønsker, at denne kirke skal istandsættes og opnå passende hædersbevisninger, og at de troende kristne for fromhedens skyld desto hellere

skal strømme til samme og desto mere redebont række en hjælpende hånd til dens istandsættelse, jo mere de sammesteds som følge heraf i større fylde ser sig vederkvæget ved den himmelske nådegave, eftergiver vi barmhjertigt, i tillid til den almægtige Guds barmhjertighed og hans hellige apostle Petrus' og Paulus' myndighed, alle, der oprigtigt angrer og bekender deres synder, og som hvert år på Herrens fødselsdag, omskærelsesdag, helligtrekongersdag, på hans opstandelses dag og himmelfarts dag og på vor herre Jesu Kristi legems dag og pinsedag og desuden på den hellige jomfru Marias fødselsdag, bebudelsesdag, renselsesdag og himmelfartsdag og på sankt Johannes Døberens fødselsdag og nævnte apostle Petrus' og Paulus' og fornævnte sankt Clemens' og nævnte kirkes indvielses festdage og ved højtideligholdelsen af allehelgensdag og desuden i løbet af de otte dage efter festerne for denne fødsel, Helligtrekonger, opstandelse, himmelfart og Herrens legem og desuden for sankt Marias fødsel og himmelfart og sankt Johannes' fødsel og fornævnte apostle Petrus og Paulus og i løbet af de seks dage, der følger umiddelbart på pinsedag, fromt besøger fornævnte kirke og rækker en hjælpende hånd til dennes istandsættelse, tre år og lige så mange kvadragener, nemlig på hver enkelt festdag og højtidsdag, men 100 dage på ottendedagene og de fornævnte seks dage, på hvilke de årligt besøger fornævnte kirke og rækker en hjælpende hånd til dens istandsættelse som fornævnt, af den dem pålagte kirkebod, dog at dette brev skal miste sin gyldighed efter ti års forløb. Men det er vor vilje, at dette brev ikke skal have nogen styrke eller betydning, hvis iøvrigt en anden aflad er tilstået af os til dem, der besøger nævnte kirke eller rækker en hjælpende hånd til dens bygningsfond eller til dens istandsættelse eller iøvrigt udreder fromme almisser sammesteds, og som skal vare til evig tid eller til et bestemt endnu ikke indtruffet tidspunkt. Givet ved S. Pietro i Rom den 21. maj i vort sjette (pontifikats)år.

1395. 29. maj. Kalundborg. 376

Peder Sød, bymand i Nykøbing på Falster, sælger sit gods Asmindrup til sankt Gertruds gilde i Kalundborg.

Afskrifter i Langebeks Diplomatarium.

Peder, kaldet Sød, bymand i Nykøbing på Falster, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Det skal med dette brev være åbenbart for alle, der får dette brev at se, at jeg med retmæssig købs adkomst for passende betaling og fuld værdi har solgt, overgivet og lovligt afhændet mit gods, nemlig 5 1/2 ørtug jord i Asmindrup i Ars herred tilhørende mig ved lovlig testamentarisk gave, givet mig af min fadder på Ars herredsting, med alle tilliggender til dette gods, vådt og tørt, med hvilke navne det end betegnes, slet intet undtaget, til sankt Gertruds gilde i Kalundborg tillige med al min ejendomsret, kaldet 'eydom'[1]), at besidde til evig tid med hensyn til fornævnte gods. Jeg forpligter mig og mine rette arvinger til med dette brev ufortøvet at hjemle fornævnte gilde foran omtalte gods og at fri det for tiltale fra hvem som helst i overensstemmelse med landets love. Til vidnesbyrd herom er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Jon Skytte og Hagbard hængt under dette brev. Givet i Kalundborg i det Herrens år 1395 pinselørdag.

1) dansk ord i den latinske tekst.

1395. Maj. 377

Greverne af Holsten aftvinger biskop Johan af Slesvig 2000 gylden efter et overfald på borgen Svavsted.

Notits af Povl Cypræus.

Thi greverne af Holsted belejrede og indtog i modstrid med det indgåede forbund[1]) borgen Svavsted, som hører til kirken i Slesvig, uden nogen forudgående krigserklæring. Og det (skete) på råd af en Henrik v. See, provst ved kirken i Slesvig[2]). Og af denne grund afpressede de med magt 2000 guldfloriner af biskop Johan, apostolisk nuntius, og fravristede bispen penge. Dette skete 1395 i maj måned.

1) jf. DRB. IV 4 nr. 73. - 2) rimeligvis Povl Cypræus egne fortolkninger.

1395. 1. juni. 378

Biskop Jakob af Constantia, vikar for biskoppen af Odense, eftergiver dem, der besøger Søllinge og Hellerup kirker, en del af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1395 ..... På Fyn bevilger Jakob, biskop af Constantia og vikar for biskoppen af Odense, Hellerup og Søllinge kirker afladsbreve den 1. juni.

1395. 3. juni. Ellested. 379

Broder Jakob, biskop af Constantia, vikar for biskop Tetze af Odense, indvier altre i Ellested kirke og stadfæster tidligere givne afladsbreve.

Udtog af Hamsfort.

Broder Jakob, af Guds og det apostoliske sædes nåde, biskop af Constantia og hr. biskop Tetze af Odenses vikar i biskoppelige anliggender, indvier altre for den hellige jomfru Marie og andre og stadfæster alle ærkebiskoppers og biskoppers benådninger. Givet i Ellested år 1395 torsdag i pinsen.

139[5]. 4. juni. 380

Kapitlet i Lund udlejer en halv gård i Malmø til en ukendt, hans hustru Katerine og efter deres død til datteren Ermegård for 12 skilling grot.

Afskrift i Langebeks Diplomatarium.

Kapitlet i Lund til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle skal vide, at (vi) til .....[1]) i Malmø, hans hustru Katerine og efter deres død til deres datter Ermegård i deres levedage dags dato har udlejet en halv gård i Malmø tæt øst for Radike Parkentins gård, hvilken Kristine Larses af Vissmarlöv skødede til os[2]), for en årlig afgift, nemlig 12 skilling i gængs mønt, under forbehold af den ret tilhørende Mikkel Jonsen, bymand sammesteds, på den betingelse, at ..... Ermegård skal frigøre og indløse nævnte halve gård fra skatter og alle andre byrder, idet gods, bygninger og det varige, der er bygget på dem .....[3]) undtagen hvis ..... bliver påbyrdet eller påtvunget en anden afgift eller skat i almindelighed. (Hvis) de desuden ..... eller forsømmeligt sidder overhørig, skal de ifølge denne ret, der er søgt for dem, være berøvet ... i kraft af denne kendsgerning. Hvis ..... dør, skal nævnte halve gård med alle bygninger, der da findes sammesteds, ... krav fra enhver. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vort segl hænge under dette brev. Givet i det Herrens år 139[5][4]) fredagen før trinitatis søndag.

1) den tabte original var stærkt beskadiget. - 2) jf. 1394 30. november, nr. 285. - 3) oversættelsen her og i det følgende usikker på grund af beskadigelserne. - 4) slutningen af årsangivelsen tabt; to af afskrifterne oplyser, at bagsiden af originalen var påtegnet *1393 26. maj* med nyere hånd; men år og dagsangivelse stemmer ikke overens. Rep. fastholdt året og rettede dagen til 30. maj. Det påførte år kan dog heller ikke være rigtigt, fordi kapitlet først med brevet af 1394, jf. note 2, kom i besiddelse af halvgården. Lejemålet har da tidligst kunnet indgås 1395 4. juni.

1[39]5. 10. juni. Lund. 381

Gynter Lybbertsen sælger sin badstuegård i sankt Drottens sogn i Lund, som han havde købt af Jens Tranekær, til hr. Jens Bonde, præst ved sankt Dionysius' kapel i Lunds domkirke.

Afskrift på dansk i Lundebogen.

Jeg Gynter Lybbertsen hilser alle, der ser dette brev eller hører det læst, med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, både nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg til den forstandige mand hr. Jens Bonde, præst, skolemester og vikar ved sankt Dionysius' kapel i Lundekirken, har solgt min badstuegård, nemlig Pillebadstuen i sankt Drottens sogn i Lund med hus, grund, to brønde og med bygning, alt, hvad der findes derpå, hvilken gård er 8 1/2 favne i bredden ved den østre gade, regnet fra nord til syd, 18 favne i bredden midt i, regnet fra nord til syd, og 6 1/2 favne i bredden nede mod vest, hvilken gårds længde fra øst til vest er 25 favne. Denne gård, som jeg fik ved køb og skøde af den forstandige mand Jens Tranekær, der var bymand i Trelleborg, skal den samme fornævnte hr. Jens have for fuld betaling, som jeg har oppebåret fuldkomment efter min vilje, således at jeg er fuldt ud tilfreds. Jeg forpligter mig og mine arvinger til at skøde og hjemle samme hr. Jens og hans arvinger den fornævnte gård med alt, hvad der hører til den som fornævnt, således som vor landslov foreskriver og at fri den fra hindring og tiltale fra hvem som helst. Skulde det ske, at samme gård eller nogen del af den gård efter nogen landslov blev fravundet fornævnte hr. Jens eller hans arvinger på grund af mangel ved min hjemmel, da forpligter jeg med dette brev mig og mine arvinger til at bevare og holde fornævnte hr. Jens og hans arvinger skadesløse for al mulig skade, som de billigt kan bevise, at de har lidt derved. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende flere gode mænd, nemlig Jens Hennekesen, borgmester i Lund, Troels Pedersen, rådmand sammesteds, og Henneke Hågensen, rådmand i Malmø. Givet i Lund i det Herrens år 1[39]5 på Kristi legems dag.

1) afskriften har fejlagtigt *1455*, men brevet er registreret i B 29 (Skånebrevsfortegnelsen) med det rigtige år 1395. Gynter Lybbertsen levede endnu 1405, Rep. nr. 4697, men var død 1428, Rep. nr. 6368.

1395. 11. juni. Oslo. 382

Kong Erik 7. af Pommern giver brev om foreløbig opholdstilladelse for Dyre Thorgeirssøn, der var til stede, da Thorgeir Bjørnssøn dræbte Povl Nielssøn.

Original i Oslo.

1395. 15. juni. Galten herredsting. 383

Vidisse af Timme Limbæks pantebrev af 1391 21. maj til Niels Jensen på Næsfærg og andet gods.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles en vidisse af dette foran skrevne brev[1]) udstedt på Galten herredsting. Givet tirsdagen næst efter Kristi legemsdag 1395.

1) jf. DRB. IV 4 nr. 408.

1395. 17. juni. Lindholm. 384

Ærkebiskopperne Jakob af Lund, Henrik af Uppsala og Vinald af Trondhjem og en række danske, svenske og norske biskopper erklærer, at udsendinge fra højmesteren for den tyske orden, Lübeck, Stralsund, Thorn, Elbing og Danzig har mæglet fred for tre år mellem kong Albrecht af Sverige og dronning Margrete.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund o.s.v., Henrik, af samme nåde ærkebiskop af Uppsala, Vinald, ærkebiskop af Trondheim, Peder, biskop af Århus, Eskil, biskop af Ribe, Tord, biskop af Strängnäs, Knut, biskop af Linköping, Bjørn, biskop af Åbo, Tetze, biskop af Odense, Øystein, biskop af Oslo, Jakob, biskop af Bergen, og Svend, biskop af Vendsyssel, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at de nedenfor anførte ærlige herrer og sendebude, nemlig grev Albrecht af Schwarzburg, komtur af Schwetz, hr. Johan Deergarde, storskaffer i Marienburg, hr. Henrik Westhof og hr. Johan Nyebur, borgmestre i Lübeck, hr. Gotfred Nybe, borgmester i Stralsund, hr. Bernhard van dem Rode, hr. Herman Elmhorst og Wulf Wulflam, rådmænd sammesteds, hr. Henrik Hetveld, borgmester i Thorn, hr. Henrik Damerow, borgmester i Elbing, hr. Lubbert Sak, borgmester i Danzig, har aftalt og

fastsat en sikker fred mellem de ædle fyrster kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, og dem, der nu er deres tjenere, mænd og hjælpere og alt, hvad de nu har i deres værge, på den ene side og mellem vor nådige frue, den højbårne dronning fru Margrete o.s.v. og dem, der nu er hendes mænd, tjenere og hendes hjælpere, og vore og alt, hvad vor nådige frue og vi nu har i vort værge på den anden side. Og denne fred har vi på den dag, da dette brev blev skrevet, garanteret på begge sider; den skal og vil vi overholde på alle måder, som herefter står skrevet, fra dette tidspunkt indtil nu næstkommende sankt Michaelsdag og videre de næstfølgende tre år både til lands og til vands over for de fornævnte ædle fyrster kong Albrecht og hans søn, deres mænd og tjenere og dem, der nu er deres hjælpere, og alt, hvad de nu har i deres værge, uden argelist både med råd og med dåd på trefold måde, som herefter står skrevet. Thi skulde det ske, at den fornævnte kong Albrecht og hans søn igen kom tilbage til fængslet i levende live inden for dette forskrevne tidsrum, så skal freden stå ved magt i ni uger, før den kan opsiges efter det tidspunkt. Skulde det også ske, at de giver vor nådige frue dronningen eller hendes (mænd) de penge for deres udløsning, således som det er nedfældet i brevet, så skal freden stå ved magt i et år, før den kan opsiges. Skulde det endvidere ske, at Stockholm blev udleveret til hende inden for denne forskrevne tid, som det er aftalt, så skal det forblive en varig forsoning og fred, dog vedrørende freden at overholde dette med hensyn til Visby og med hensyn til Gotland, som det herefter står skrevet. Skulde det fremdeles ske, at nogen brød freden, det være sig på hvilken måde det kunde være, eller på hvilken side det kunde ske inden for dette forskrevne tidsrum, så skal den ene være den anden behjælpelig straks af al magt i troskab, når det bliver krævet af ham, og ikke afholde sig fra at hjælpe, medmindre der er sket ham retfærdighed, over for hvem freden er blevet brudt, fra dem, der har brudt freden. Og den, der notorisk huser, giver husly til eller beskytter den, der bryder freden, ham skal man holde for lige så skyldig som den, der bryder freden, og lige så vel hjælpe med at dømme over ham som over den, der bryder freden. Skulde fremdeles Gud hjælpe til, at man overmandede og fangede nogen af dem, der bryder denne fred, det være sig til lands eller til vands, inden for dette forskrevne tidsrum, det være sig på hvilken side det kunde være, kan man visselig holde rettergang over den, der bryder freden, og bryder dermed ikke freden på nogen af de to sider. Fremdeles skal og vil vi fornævnte ærkebiskopper og biskopper og vore neden-

for anførte medlovere sammen med vor nådige frues mænd og tjenere og dem, som nu er hendes og vore hjælpere, og alt, hvad hun og vi nu har i vort værge, på ingen måde påføre eller gøre skade mod de ædle fyrster kong Albrecht og hans søn hertug Erik og deres medlovere, mænd, tjenere og deres hjælpere og alt, hvad de nu har i deres værge, med råd eller med dåd, til lands eller til vands, så længe denne fornævnte fred er fastsat. Fremdeles så beholder fornævnte kong Albrecht og hertug Erik staden Visby, så længe denne forskrevne fred varer, og det, som han og hertug Johans hjælpere da havde i deres værge af Gotland nu til den sankt Jørgens dag[1]), der lige har været, og vor nådige frue dronningen skal beholde, hvad hun og hendes tjenere på den fornævnte sankt Jørgens dag da havde i deres værge af landet Gotland og landets indbyggere, og har kong Albrechts og hertug Eriks eller nogen af hertugernes hjælpere siden den fornævnte sankt Jørgens dag, som nu er forgangen, taget noget af landet Gotland med magt, det skal den fornævnte vor nådige frue og hendes på stedet have tilbage, og det skal forblive hos vor frue dronningen og hos hendes og ved landet, så længe som denne fred er fastsat, og når disse forskrevne tre år er gået til ende, strides da fornævnte kong Albrecht og hertug Erik eller vor frue dronningen eller hendes efterkommere om noget vedrørende Visby eller vedrørende landet Gotland, så skal den ene opsige den fornævnte fred over for den anden et år i forvejen, og det år skal der lige så vel holdes fred ligesom de andre forskrevne tre år, som det er fastsat vedrørende freden. Og fornævnte kong Albrecht og hertug Erik og vor nådige frue dronningen skal heri og i alle andre punkter uhindret sikres deres ret på begge sider, og de har hverken i disse punkter eller i nogen andre stykker givet afkald på deres rettigheder eller på, at denne fred stedse skal stå ved magt uden svig, således som den er aftalt. Fremdeles al den tid denne fred varer, så kan de, der er omfattet af denne forskrevne fred, drage til hinanden for at udføre deres hverv og føre deres varer den ene til den anden på begge sider i sikkerhed til lands og til vands, så frit som det har været fra gammel tid, dog enhver i henhold til sin ret. Bryder nogen dette, skal han da med rette stå til regnskab, når man griber ham, at den ene ikke anstifter eller gør skade for den anden på begge sider, til lands eller til vands, så længe denne forskrevne fred er fastsat, og ingen, der er omfattet af denne fred, skal heller på nogen sider bygge nye borge eller nye forskansninger under denne fred til skade for den anden i Sverige eller på Gotland, undtagen dem, der nu er bygget, dem kan

man bygge på og udbedre og bryder ingen fred på nogen sider ved at bygge, men at alle punkter og freden bliver overholdt uden argelist, som forskrevet står. Fremdeles så er fornævnte kong Albrecht, hertug Erik og vor nådige frue blevet enige om, at når kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, er ledige, frie og løsladte, så skal de gensidigt give breve, hvorved de på begge sider er sikret, at de bestyrker og fuldbyrder denne fred, som nu på begge sider er fastsat og sikret i de breve, som nu er givet vedrørende freden på begge sider. Alle disse forskrevne artikler og punkter og hver af dem for sig lover vi Jakob, Henrik og Vinald, ærkebiskopper, og vi Peder, Eskil, Tord, Knut, Bjørn, Tetze, Øystein, Jakob og Svend, fornævnte biskopper, og sammen med vore nedenfor anførte medlovere, nemlig hr. Henning Podebusk, hr. Kristian Vendelbo, marsk Erik Ketilsson, hr. Jens Andersen, hr. Sten Bengtsson, hr. Ivar Lykke, hr. Karl af Tofta, hr. Jens Rud, hr. Eringisl Nilsson, hr. Anders Uffesen, hr. Folmer Jakobsen, hr. Sten Boson, hr. Ivar Nielsen, hr. Niels Ivarsen, hr. Ture Bengtsson, hr. Anders Jakobsen, hr. Arvid Bengtsson, hr. Mikkel Rud, hr. Magnus Håkonsson, hr. Skåning, hr. Erik Nielsen, hr. Kristian Kås, hr. Abraham Brodersen, hr. Ragnvald Filipsson, hr. Stig Ågesen, hr. Mathias Götstavsson, hr. Stig Pedersen, hr. Torkil Haraldsson, hr. Predbjørn Podebusk, hr. Magnus Petersson, hr. Peder Basse, hr. Fikke van Vitzen, hr. Niels Nielsen, hr. Gøtstav Mattsson, hr. Johan Moltke, hr. Karl Öra, hr. Niels Ovesen, hr. Jöns Bengtsson, hr. Anders Olufsen, hr. Gregers Bengtsson, hr. Otto Jensen, hr. Amund Jonsson, hr. Niels Bild, hr. Erik Ummereise, hr. Jakob Bille, hr. Ulf Jönsson, hr. Erik Erlandsson, hr. Ulf Holgersson, hr. Heine Snakenborg og hr. Bertold van der Osten, riddere, og Jakob Absalonsen, Absalon Kjeldsen, Tord Bonde, Jakob Abrahamsson, Algot Magnusson, Jens Due, Henneke Olufsen, Gaute Eriksen, Jon Martinssen, Peder Nielsen, Hans Podebusk, Karl Magnusson, Karl Karlsson, Bernike Skinkel, Jens Thomsen, Jon Darre, Ogmund Bolt, Filip Karlsson, Magnus Sture, Jon Jakobsen, Anders Uffesen, Fin Gjurdsen, Alf Haraldssøn, Henneke Moltke af Torbenfeld, Bjørn Olufsen, Karl Bengtsson, Magnus Kase, Anders Nielsen, Henneke Skarpenberg, Otto Rømer, Svale Rømer, Niels Jensen af Clausholm, Jens Lykke, Verneke, Herman Nypertze, Esger Lavesen, Absalon Pedersen, Gudbrand Ellingsen, Håkon Top, Jens Nielsen, Trued Hase, Nils Boson, Nils Götstavsson, Niels Myg, Peder Walkendorp, Herman Fleming, Lars Jensen, Bent Nielsen, Jakob Knap, Eskil Falk, Jens Falk, Lars Glob, Herlek Svartebrok, Bent Piik, Klaus Fleming, Svend Sture, Hartvig Limbæk, Torkil Brahe,

Jens Pedersen, Jesse Arvidsen, Svend Piik, Arvid Stensen Båd og Klaus Doget, (lover) alle vi fornævnte at overholde med en samlet hånd i troskab varigt og fast uden nogen slags svig og udflugter over for den fornævnte ædle fyrste kong Albrecht og hertug Erik og deres, som har garanteret for freden, hvilke herefter står skrevet, nemlig hertug Johan den ældre og hertug Johan den yngre af Mecklenburg og hr. Reimar v. Plessen, hr. Werner van Axekow, hr. Ulrik van Pentz, riddere o.s.v. - navnene på de andre riddere, væbnere og stæderne står skrevet i dette register i kopien af dette brev, som fornævnte hertug Johan, riddere og væbnere har beseglet for stæderne, som har udløst kongen mod pant o.s.v.[2]). Og vi fornævnte ærkebiskopper og biskopper har lovet at overholde freden, som den er indeholdt i dette nærværende brev, undtagen det, som kunde stride mod vor bispevielse og vort gejstlige embede. Og skulde det ske, at nogen af de fornævnte, der skal besegle dette brev, afgik ved døden eller ikke kunde komme til stede, så han kunde besegle det, dermed skal denne fred ikke være svækket, men dette brev skal alligevel forblive i sin fulde kraft, og freden skal vedblive på begge sider på alle måder, som det står skrevet. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for alle disse forskrevne punkter så har vi ærkebiskopper og biskopper sammen med alle vore medlovere med vor vilje og rette vidende ladet vore segl hænge under dette brev, der er skrevet og givet på Lindholm år 1395 efter Guds fødsel på ottendedagen efter det hellige legemes festdag[3]).

1) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april. - 2) henviser til afskriften af nr. 433, se bemærkningerne i noteapparatet i Dipl. Dan. - 3) 10. juni.

1395. 17. juni. Lindholm. 385

Hertugerne Johan 2. og Johan 4. af Mecklenburgs genbrev til forrige nr.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Johan af Guds nåde, hertug af Mecklenburg, herre af Stargard og af Rostock, og vi Johan, af samme nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre af Stargard og af Rostock, erkender og bevidner åbent med dette brev, at de nedenfor anførte hæderværdige herrer og sendebude, nemlig grev Albrecht af Schwarzburg, komtur af Schwetz, Johan Deergarde, storskaffer i Marienburg, hr. Henrik Westhof, hr. Johan Nyebur, borgmestre i Lübeck, hr. Gotfred Nybe, borgmester i

Stralsund, hr. Bernhard van dem Rode, hr. Herman Elmhorst og hr. Wulf Wulflam, rådmænd sammesteds, Henrik Hetveld, borgmester i Thorn, hr. Henrik Damerow, borgmester i Elbing, hr. Lubbert Sak, borgmester i Danzig, har aftalt og fastsat en sikker fred mellem den højbårne fyrstinde dronning Margrete og dem, som nu er hendes mænd, tjenere og hjælpere, og alt, hvad de nu har i deres værge på den ene side, og mellem vor fætter kong Albrecht og hertug Erik, deres mænd, tjenere og dem, der nu er deres hjælpere og vore, og alt, hvad de nu har i deres værge på den anden side, og denne fred har vi på det møde, da dette brev blev skrevet, garanteret på begge sider; den skal og vil vi overholde på alle måder fra dette tidspunkt af indtil næstkommende sankt Michaels dag og videre de næste tre år, både til lands og til vands over for den fornævnte højbårne fyrstinde, hendes mænd, tjenere og dem, der nu er hendes hjælpere, og alt, hvad hun har i sit værge, uden svig, både med råd og med dåd, på trefold måde, som herefter står skrevet. Thi skulde det ske, at vor fætter kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, igen kom tilbage til fængslet i levende live inden for dette forskrevne tidsrum, så skal freden stå ved magt i ni uger, før den kan opsiges efter det tidspunkt. Skulde det endvidere ske, at de giver dronningen eller hendes (mænd) pengene for deres udløsning, således som det er nedfældet i brevet, så skal freden stå ved magt i et år, før den kan opsiges. Skulde det yderligere ske, at Stockholm blev udleveret til hende inden for denne forskrevne tid, som det er aftalt, så skal det forblive en varig forsoning og fred, dog vedrørende freden at overholde dette med hensyn til Visby og med hensyn til Gotland, som det herefter står skrevet. Skulde det fremdeles ske, at nogen brød freden, det være på sig hvilken måde det kunde være, eller på hvilken side det kunde ske inden for dette forskrevne tidsrum, så skal den ene være den anden behjælpelig straks af al magt i troskab, når det bliver krævet af ham, og ikke afholde sig fra at hjælpe, medmindre der er sket ham retfærdighed, over for hvem freden er blevet brudt, fra dem, der har brudt freden. Og den, der notorisk huser eller giver husly til eller beskytter den, der bryder freden, ham skal man holde for lige så skyldig som den, der bryder freden, og lige så vel hjælpe med at dømme over ham som over den, der bryder freden. Skulde fremdeles Gud hjælpe til, at man overmandede eller fangede nogen af dem, der bryder denne fred, det være sig til lands eller til vands, inden for dette forskrevne tidsrum, det være sig på hvilken side det kunde være, kan man visselig holde rettergang over den, der bryder

freden, og bryder dermed ikke freden på nogen af de to sider. Fremdeles så skal og vil vi hertug Johan og hertug Johan og vore medlovere med os, vore fætre kong Albrechts og hertug Eriks mænd, tjenere og dem, der nu er vore hjælpere, og alt, hvad de har i deres værge, på ingen måde påføre eller gøre skade mod den højbårne fyrstinde dronning Margrete, hendes medlovere, mænd, tjenere og dem, der nu er hendes hjælpere, og alt, hvad hun nu har i sit værge, med råd eller med dåd, til lands eller til vands, så længe denne fornævnte fred er fastsat. Fremdeles så beholder vore fætre, fornævnte kong Albrecht og hertug Erik, staden Visby, så længe den fornævnte fred varer, og det, som deres og vore forbundsfæller da havde i deres værge af Gotland nu til den sankt Jørgens dag[1]), der lige har været, og dronningen skal beholde, hvad hun og hendes tjenere på den fornævnte sankt Jørgens dag havde i deres værge af landet Gotland og landets indbyggere, og har vore fætre kong Albrechts og hertug Eriks eller nogen af vore hjælpere taget noget af landet Gotland med magt siden den fornævnte sankt Jørgens dag, som nu sidst er forgangen, det skal den fornævnte dronning og hendes på stedet have tilbage, og det skal forblive hos dronningen og hendes og ved landet, så længe som denne fred er fastsat, og når de forskrevne tre år er gået til ende, strides da vor fornævnte fætter kong Albrecht og hertug Erik eller dronningen og hendes efterkommere om noget vedrørende Visby eller landet Gotland, så skal den ene opsige den fornævnte fred over for den anden et år i forvejen, og det år skal der lige så vel holdes fred ligesom de andre forskrevne tre år, som det er fastsat om freden. Og vore fætre fornævnte kong Albrecht og hertug Erik og dronningen skal heri og i alle andre punkter alle uhindret sikres deres ret på begge sider, og de har ikke i disse punkter eller i nogen andre punkter givet afkald på deres rettigheder og på, at denne fred skal stå ved magt uden svig, således som den er aftalt. Fremdeles så længe denne fred varer, så kan de, der er omfattet af denne fred, drage til hinanden for at udføre deres hverv og føre deres varer den ene til den anden på begge sider i sikkerhed til lands og til vands, så frit som det har været fra gammel tid, dog enhver i henhold til sin ret. Bryder nogen dette, skal han da med rette stå til regnskab, når man griber ham, at den ene ikke anstifter eller gør skade for den anden på begge sider, til lands og til vands, så længe denne forskrevne fred er fastsat, og ingen, der er omfattet af denne forskrevne fred, skal heller bygge nye borge eller forskansninger på nogen sider under denne fred til skade for den anden i Sverige eller på

Gotland, undtagen dem, der nu er bygget, dem kan man vel bygge på og udbedre og bryder ikke freden på nogen side ved at bygge, men at man overholder alle punkter og freden uden argelist, som forskrevet står. Fremdeles så er vor fætter kong Albrecht og dronningen blevet enige om, at når kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, er ledige, frie og løsladte, så skal de gensidigt give breve, hvorved de på begge sider er sikret, at de bestyrker og fuldbyrder denne fred, som nu på begge sider er fastsat og sikret i de breve, der nu er givet vedrørende freden på begge sider. Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver af dem for sig lover vi hertug Johan og hertug Johan og sammen med os vore medlovere, nemlig vor fætter kong Albrechts mænd og hertug Eriks mænd og stæder, således som herefter står skrevet: hr. Reimar van Plessen, hr. Werner van Axekow, hr. Ulrik van Pentz, hr. Henrik van Brandis, hr. Wipert Lützow, hr. Henning van Stralendorp, hr. Helmold van Plessen, hr. Heidenrik van Bibow, hr. Johan Lützow, hr. Henrik Moltke, hr. Johan Stralendorp, hr. Henrik Stralendorp, hr. Gerhard Snakenborg, hr. Jon Gregorsson, hr. Magnus Trotteson, hr. Johan Dume, hr. Bengt Karlsson, hr. Henning Halberstadt, hr. Segeband Tun, hr. Peter Bützow, hr. Henning Hoge, hr. Reimar Hagenow, hr. Gerhard Negendanke, hr. Otto Beienfleth, hr. Johan v. Bülow, hr. Eggert van Bülow, hr. Otto Vieregge, hr. Eggert Negendanke, hr. Gerold Hasenkop, hr. Johan Storm, hr. Henrik Kulebus, hr. Bernhard van Plessen, hr. Didrik Moltke, hr. Henrik Babbe, hr. Otto Trechow, hr. Johan Stokelet, de fra Rostock, de fra Wismar, de fra Stockholm, Henneke Moltke af Strelitz, Herman Lützow, Lyder Lützow, hr. Wiperts broder, Hartvig van Bülow, Lyder Lützow, hr. Johans broder, Ulrik van Pentz, Fikke van Bülow af Siemen, Reimar Barnekow, Burchard Lützow, Volrad van Züle af Camin, Heine van Züle, Köpeke Hoikendorp, Fikke Moltke af Ribnitz, Hans van dem Kruge, Helmold van Plessen, Henrik Quitzow, Henning Parkentin, Ingjald Thörnsson, Helmold van Plessen, Tønnes van Plessen, Henrik Negendanke, Markvard Negendanke, Hartvig Preen, Klaus Parkentin, Detlev Buchwald, Sigfred Buchwald, Henrik van der Lühe af Tesmansdorf, 'lange' Henrik van der Lühe, Herman van der Lühe af Panzow, Arnold van der Lühe, Herman van Oertzen, Albrecht Zepelin, Konrad Zepelin, Köpeke Zepelin, Bernhard Tulendorp, Didrik Bützow, Otto Zickhusen, Henrik Zickhusen, Burchard Dambeke, Henrik Raven, Henneke van der Lühe af Körchow, Herman van der Lühe af Michelstorf, Henrik Barsse, Henning Bode, Fikke Schwiesow, Fikke Velehove, Fikke Plüschow,

Eggert Rode, de fra Schwerin, de fra Boizenburg, de fra Wittenburg, de fra Grevesmühlen, de fra Gadebusch, de fra Grabow, de fra Crivitz, de fra Gnoien og de fra Ribnitz, (lover) alle vi fornævnte at overholde med en samlet hånd i troskab stadigt og fast uden nogen slags svig og udflugter over for den fornævnte højbårne fyrstinde dronning Margrete og hendes, der har garanteret for den forskrevne fred, hvilke herefter står skrevet, nemlig ærkebiskop Jakob af Lund, ærkebiskop Henrik af Uppsala, ærkebiskop Vinald af Trondheim, biskop Peder af Århus, biskop Tord af Strängnäs, biskop Eskil af Ribe, biskop Knut af Linköping, biskop Bjørn af Åbo, biskop Tetze af Odense, biskop Øystein af Oslo, biskop Jakob af Bergen, biskop Svend af Vendsyssel, hr. Henning Podebusk, hr. Vendelbo, hr. Erik Ketilsson, marsk, hr. Jens Andersen, hr. Sten Bengtsson, hr. Ivar Lykke, hr. Karl af Tofta, hr. Jens Rud, hr. Eringisl Nilsson, hr. Anders Uffesen, hr. Folmer Jakobsen, hr. Sten Boson, hr. Niels Ivarsen, hr. Ivar Nielsen, hr. Ture Bengtsson, hr. Anders Jakobsen, hr. Arvid Bengtsson, hr. Mikkel Rud, hr. Magnus Håkonsson, hr. Skåning, hr. Erik Nielsen, hr. Kristian Kås, hr. Abraham Brodersen, hr. Ragnvald Filipsson, hr. Stig Ågesen, hr. Mathias Götstavsson, hr. Stig Pedersen, hr. Torkil Haraldsson, hr. Predbjørn Podebusk, hr. Magnus Petersson, hr. Peder Basse, hr. Fikke van Vitzen, hr. Niels Nielsen, hr. Gøtstav Mattsson, hr. Johan Moltke, hr. Karl Karlsson Öra, hr. Niels Ovesen, hr. Jöns Bengtsson, hr. Anders Olufsen, hr. Gregers Bengtsson, hr. Otto Jensen, hr. Amund Jonsson, hr. Niels Bild, hr. Erik Ummereise, hr. Jakob Bille, hr. Ulf Jönsson, hr. Erik Erlandsson, hr. Ulf Holgersson, hr. Heine Snakenborg, hr. Bertold van der Osten, Jakob Absalonsen, Absalon Kjeldsen, Tord Bonde, Jakob Abrahamsson, Algot Magnusson, Jens Due, Henneke Olufsen, Gaute Eriksen, Jon Martinssen, Peder Nielsen, Hans Podebusk, Karl Magnusson, Karl Karlsson, Bernike Skinkel, Jens Thomsen, Jon Darre, Ogmund Bolt, Filip Karlsson, Magnus Sture, Jon Jakobsen, Anders Uffesen, Fin Gjurdsen, Alf Haraldssøn, Henneke Moltke af Torbenfeld, Bjørn Olufsen, Karl Bengtsson, Magnus Kase, Anders Nielsen, Henneke Skarpenberg, Otto Rømer, Svale Rømer, Niels Jensen af Clausholm, Jens Lykke, Verneke, Herman Nypertze, Esger Lavesen, Absalon Pedersen, Gudbrand Ellingsson, Håkon Top, Jens Nielsen, Trued Hase, Nils Boson, Niels Götstavsson, Niels Myg, Peder Walkendorp, Herman Fleming, Lars Jensen, Bent Nielsen, Jakob Knap, Eskil Falk, Jens Falk, Lars Glob, Herlek Svartebrok, Bent Piik, Klaus Fleming, Svend Sture, Hartvig Limbæk, Torkil Brahe, Jens Pedersen, Jesse Arvid-

sen, Svend Piik, Arvid Stensen Båd, Jakob Hegle, Klaus Doget. Og til deres tro hånd lover vi med dette nærværende brev de herrer sendebude, borgmestre, rådmænd i de fornævnte stæder at overholde alle disse forskrevne punkter og hver af dem for sig stadigt og fast på alle måder, som det forskrevet er. De fornævnte ærkebiskopper og biskopper har lovet at overholde freden som aftalt med dette nærværende brev, undtagen hvad der kunde stride mod deres bispevielse og deres gejstlige embede. Og skulde det ske, at nogen af de fornævnte, der skal besegle dette brev, afgik ved døden eller ikke kunde komme til stede, så at han kunde besegle det, dermed skal denne fred ikke være svækket, men dette brev skal alligevel blive ved sin fulde kraft, og freden skal vedblive på begge sider på alle måder, som det står skrevet. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for alle de forskrevne punkter så har vi fornævnte Johan og Johan, hertuger sammen med vore fornævnte medlovere med vor vilje og rette vidende ladet vore segl hænge under dette brev, der er givet og skrevet på Lindholm år 1395 efter Guds fødsel på ottendedagen efter det hellige legemes festdag[2]).

1) d.v.s. sankt Georgs dag, 23. april. - 2) 10. juni.

1395. 18. juni. Skanør. 386

Hr. Wipert Lützow, marsk, og en række mecklenburgske riddere og væbnere samt rådene i Schwerin, Grevesmühlen, Gadebusch, Wittenburg, Grabow, Boizenburg og Crivitz lover at betale 1000 mark lybsk af de 3000, som Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval skulde have til dækning af deres omkostninger ved at holde Stockholm, som de havde som pant for de 60.000 mark, som de havde givet dronning Margrete sikkerhed for.

Original på nedertysk i Rostock.

Alle vi nedenfor anførte og hver enkelt af os for sig, nemlig hr. Wipert Lützow, marsk, hr. Henning van Stralendorp, hr. Ulrik van Pentz, hr. Helmold van Plessen, hr. Henning Halberstadt, hr. Reimar Hagenow, hr. Otto Beienfleth, hr. Gerhard Negendanke, hr. Johan Lützow, hr. Johan Storm, hr. Henrik Kulebus, hr. Gerold Hasenkop, hr. Bernhard van Plessen, riddere, Jakob Hoikendorp, Reimar Barnekow, Fikke Velehove, Henrik Schwiesow, Helmold van Plessen af Parin, Tønnes van Plessen, Hartvig Preen, Henning Parkentin, Detlev van Buch-

wald, Sigfred van Buchwald, Henrik Raven, Burchard Dambeke, Volrad van Züle af Camin, Henneke van Züle af Neuenkirchen, Henrik Negendanke, Markvard Negendanke, Markvard van dem Hagen, Henrik Quitzow, Lyder Lützow, Burchard Lützow, Hartvig van Bülow, Klaus Parkentin, Otto Zickhusen, Henrik Zickhusen, væbnere, rådet i Schwerin, rådet i Grevesmühlen, rådet i Gadebusch, rådet i Wittenburg, rådet i Grabow, rådet i Boizenburg og rådet i Crivitz, vor herre kong Albrecht af Sveriges mænd og stæder, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev for alle folk, der ser det og hører det læse, at vi til de hæderlige mænd, borgmestre og råd i stæderne Rostock og Wismar, med en samlet hånd står i skyld for en vitterlig gæld på 1000 lybske mark på vor herre kongens vegne, eftersom han har stillet os som sikkerhed for dem på behørig vis for vor andel på en trediedel, således som vor herres mænd og stæder indbyrdes har affundet sig med i tre dele at betale 3000 lybske mark til de nedenfor anførte stæder Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval til hjælp for deres udgifter og omkostninger ved at holde Stockholm slot og stad, som de har indtaget til sikkerhed og til pant for 60.000 lødige mark, som de har givet dronningen som sikkerhed for kongen. 3000 lybske mark har de fornævnte stæder selv lovet kong Albrecht og hertug Erik, vore fornævnte herrer, og seks sogne er lagt dertil, for at holde Stockholms slot og stad dermed tre år, som de breve udviser, som vore fornævnte herrer og de fornævnte stæder har givet hinanden derpå. Disse forskrevne 1000 lybske mark, som angår os på vor trediedels vegne, som forskrevet er, hvordan fornævnte mænd og stæder skal og vil betale i Wismar i tre år, således nu til sankt Michaels dag videre over de tre næstfølgende år på hver påskehøjtid 333 mark fem skilling og fire penning lybsk med gode rede lybske penge uden længere forhaling, udflugter og svig. De andre 2000 mark betaler de fra Rostock og fra Wismar til de ofte nævnte stæder, der kommer til hjælp dermed, således for deres to trediedele af de 3000 lybske mark som ovenfor anført. Og skulde det ske, at nogen af vor herres mænd og stæder, der kommer os fornævnte til hjælp, som her er til stede og besegler dette brev, eller som ikke er til stede her eller ikke besegler dette brev, ikke betalte deres andel af de forskrevne 1000 lybske mark, som forskrevet er, så skal den ene af os hjælpe den anden mod dem, der trækker sig ud, med at fordre og at hente så meget af deres gods, som det tilkommer dem til de 1000 lybske mark, som det er vor herre kongens bud og vilje. Skulde det også ske, at en eller flere af vor herres

mænd eller stæder, der kom os til hjælp hermed, ikke beseglede dette nærværende brev, så skal det alligevel have fuld gyldighed. Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver af dem enkeltvis lover vi fornævnte mænd og stæder med en samlet hånd i troskab at overholde stadigt og fast uden udflugter og svig over for borgmestrene og rådene i de ofte anførte stæder Rostock og Wismar.

(13)95. 19. juni. Skanør. 387

Henrik Hetveld, Henrik Damerow og Lubbert Sak, de preussiske stæders udsendinge, afgiver beretning til disse om forhandlingerne om kong Albrechts løsladelse.

Afskrifter på tysk i Reval.

Skal med ærbødighed overgives til de hæderværdige og gode mænd de herrer borgmestre og rådmænd i stæderne i landet Preussen.

Vor tjenstvillighed med venlig hilsen tilforn. Ærede venner. I skal vide, at vi kom her til Skåne mandag efter lille sankt Hans dag[1]) og lå her 14 dage, før dronningen kom. Og så snart hun var kommet, så begyndte vi forhandlingerne mellem hertug Johan af Mecklenburg og kongens og hans råd o.s.v. og dronningen, efter at man for over et år siden var skiltes i Helsingborg[2]), og blev enige om mange artikler. På den tid da kom de fra Stockholm til forhandlingerne, (og) da skete det således, at man ikke kunde blive enige uden kongens tilstedeværelse. Derpå så blev dronningen, hertug Johan og vi allesammen enige om, at dronningen lod kongen og hans søn bringe til Lindholm, og vi drog også derhen og lå vel 16 dage i lejr der foran borgen og forhandlede hver dag undtagen een så længe, at alle forhandlinger ved Guds nåde er ført til ende. Og i går kom vi igen her til Skanør, og dronningen vil også komme til Falsterbo i dag. Og vi må lade alle de breve, som man her er blevet enige om, skrive færdige, før vi drager herfra. Og I skal vide, at kongen bliver hos dronningen en kort tid endnu, thi hun vil først have de breve, hvorefter kongen skal komme ud (af fængslet), beseglet af de stæder, som borger for ham, før hun vil løslade ham fra sig. Endvidere vil stæderne, vi og alle de andre først have Stockholm i vort værge, og for at Skånefarten kan blive vellykket og til bedste for alle, så er der aftalt en kort tid, så at man skal afslutte alle sager, så vidt vejr og vind ikke hindrer det, både med at tage Stockholm i besiddelse og at overdrage dronningen breve-

ne, hvilket vi alt sammen vil berette mundtligt for Eder, når vi, om Gud vil, kommer hjem. Da I nu vel ved, at de fra Reval ligesom vi måtte besegle alle ting, og de sidder længere væk, og også at man desto tidligere beredte sig på at indtage Stockholm, så har vi med vore herrer, kommendatoren af Schwetz og skafferen aftalt for det bedstes skyld, at vi vil udruste en af vore med skib uden tøven, når vi kommet helt til ende med aftalen og brevet, og han skal på enhver måde underrette vor herre højmesteren og Eder alle om vor ankomst, om han med Guds hjælp kunde komme af sted tidligere, da vi så desto tidligere kunde komme til en afslutning med alle ting. Og vi skriver Eder også dette brev med et andet skib til stor sikkerhed, og det vilde synes os tilrådeligt, så vidt som det synes Eder nyttigt, at den første af Eders stæder, som dette brev kommer til, drog til vor herre højmesteren for at forelægge ham denne sag, for at hans nåde, hvis det synes ham tilrådeligt, forinden kunde indkalde dem fra Reval, så at de bragte deres segl til Preussen, så at de desto tidligere kunde besegle brevene sammen med os. Vi formoder også, at andre hansestæder bliver indkaldt på samme tidspunkt, da kongen vil komme ud på den betingelse, at man nu ikke fordrer erstatning af dem fra Rostock, Wismar o.s.v., og man må fordre erstatning på det møde, hvis der skal komme noget godt ud af det, og også hvis fetaljebrødrene ikke vil bort fra havet med denne fred, der nu er aftalt, så at man nu endelig kan blive enige om, hvad man vil gøre ved det og ved mange andre sager, som det er nødvendigt at behandle. Derfor synes det vor herre højmesteren og Eder tilrådeligt, at han indkalder dem fra Reval med seglet til Preussen, således at de i fremtiden drog med til mødet, derved tilstræber han det bedste i alle forhold. Vid også, at det er aftalt på mødet at svare på brevene fra dronningen og at indtage Stockholm på Marias himmelfartsdag[3]) eller kort derefter mellem begge Vor Frues dage[4]). Vid også, at freden mellem dronningen og hendes riger og kongen og hans (folk), både til lands og til vands, er sikret på begge sider og nedfældet i brev, og skal begynde nu straks, således at dronningen og kongen udsender deres bud både til lands og til vands, hver to bude med hinanden fra hver side, en for at den ene kan kende og høre den andens budskab, og de skal forkynde freden til alle sider, især til den mecklenburgske og til fetaljebrødrene, som er på havet, de skal straks rømme havet, når de får det at vide, og ikke mere tilføje nogen købmand skade, i modsat fald skal man dømme dem på begge sider. Og med det formål, at hvis nogen vilde fjerne sig, så forkyndelsen eller bud-

skabet om freden ikke kunde komme til dem, og hvis svig vilde skade, så er det således aftalt, at mellem nu og sankt Jakobs dag[5]) skal de alle rømme havet. Den man alligevel fanger, ham skal man dømme, medmindre han blev hindret af vejr eller vind. Vid også, at de fra Lübeck, de fra Stralsund og Greifswald skal udstyre det halve af folket til at indtage Stockholm, og vi sammen med dem fra Reval den anden halvdel, og hvor meget folk man skal sende derhen, det har vi endnu ikke holdt råd om, men vi formoder, at det fra begge sider skal være omkring 300 bevæbnede og skytter, og det skal være godt fortræffeligt folk og vel med harnisk. På denne side har de for det meste alle gode brystharnisker[6]) og gode stærke armbrøster. Herefter kan I også rette Eder og til tiden afvente skib, fetalje og folk. At vi skriver til Eder, at vi vil udruste en af vore med skib, det mener vi således, at om vi kan få skibe, og også at vi kan få sådant lejde fra fetaljebrødrene, som vi kan forlade os på. Er det ikke således, så må vi lade det blive ved dette brev og komme med hinanden over land, så snart vi kan. Ikke andet på denne tid, men byd over os og vær vor herre Gud befalet allesammen. Skrevet i Skanør i Skåne på lørdagen før sankt Hans dag, da han blev født, år 95 under Henrik Hetvelds segl.

Henrik Hetveld, Henrik Damerow, Lubbert Sak, Eders sendebude.

1) 6. maj. - 2) jf. nr. 257. - 3) 15. august. - 4) d.v.s. 15. august og 8. september. - 5) 25. juli. - 6. jf. nr. 374 note 8.

1395. 25. juni. S. Pietro i Rom. 388

Pave Bonifacius 9. giver abbed Niels i Sorø kloster tilladelse til at modtage velsignelsens nådegave af den biskop, han ønsker.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius, biskop, Guds tjeneres tjener, til sin elskede søn Niels, abbed i Sorø kloster af cistercienserordenen, Roskilde stift, hilsen og apostolisk velsignelse.

Da vi for nylig med apostolisk myndighed har ladet klostret i Sorø af cistercienserordenen, Roskilde stift, der var berøvet sin abbeds ledelse, ved provision overdrage til Dig personlig, hvem vi og vore brødre fandt egnet i kraft af Dine fortjenester, og da vi har sat Dig i spidsen for det som abbed, således som det fuldstændigt indeholdes i vort herom affat-

tede brev[1]), giver vi nådigt agt på, hvad der kan befordre Dit vel, hvorfor vi bøjer os for Dine bønner og med dette brev bevilger Dig fuld og fri adgang til, at du kan modtage velsignelsens nådegave af en hvilken som helst rettroende biskop, Du måtte ønske, som har det apostoliske sædes nåde, og som er i samfund med det, og (bevilger) samme biskop, at han med vor myndighed frit kan tildele Dig fornævnte nådegave. Det er dog vor vilje, at den samme biskop, som tildeler Dig fornævnte nådegave, efter at han har ydet Dig den, i vort og den romerske kirkes navn skal modtage den gængse ed[2]) om skyldig troskab af Dig i overensstemmelse med den formular, som vi sender Dig under vor bulle, og ordlyden af den ed, som Du aflægger, skal Du sørge for så hurtigt som muligt ved Din egen udsending at tilstille os ord til andet ved Dit åbne brev[3]), beseglet med Dit segl. Givet ved S. Pietro i Rom den 25. juni i vort sjette (pontifikats)år.

1) kendes ikke. - 2) jf. DRB. III 8 nr. 71 note 2. - 3) kendes ikke.

1395. 26. juni. 389

Biskop Jakob af Constantia, vikar for biskoppen af Odense, eftergiver dem, der viser sig gavmilde mod Kølstrup kirke, en del af den dem pålagte kirkebod.

Notits af Hamsfort.

I det Herrens år 1395 ..... 26. juni overdrager Jakob, biskop af Constantia, vikar for biskoppen af Odense, Kølstrup kirke benådninger, der skal tildeles dem, der viser sig gavmilde mod kirken.

1395. 26. juni. S. Pietro i Rom. 390

Pave Bonifacius 9. udnævner ærkebispen af Lund og bisperne af Århus og Odense til værneherrer for bispen af Roskilde, kapitlerne, kirkerne og alle gejstlige i samme stift samt for tiggermunkeordenerne med det formål specielt at påse, at pave Bonifacius 8.s forordning Super cathedram overholdes.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine ærværdige brødre ærkebispen af Lund og bisperne af Århus og Odense hilsen o.s.v.

Hidtil har talrige, ja endog på en måde utallige klager fra forskellige dele af verden fra vore ærværdige brødre bisperne og andre høje fore-

satte og desuden fra vore elskede sønner sjælesørgerne og sognepræsterne mod vore elskede sønner brødrene af dominikaner- og franciskanerordenerne allerede forlængst vakt og ophører ikke med at vække og plage det apostoliske sædes og vort gehør med klagende beretninger over, at samme brødre forvovent ikke sørger for at overholde den forordning, der i sin tid blev udstedt af vor forgænger pave Bonifacius 8. - salig ihukommelse -, og som begynder: På lærestolen[1]), og som dernæst blev fornyet af vor forgænger pave Clemens 5. - from ihukommelse - på kirkemødet i Vienne, men ikke tager i betragtning at overtræde denne til foragt for samme sæde, til fare for deres sjæle og til skade og tynge for de samme, der klager, og for sognekirkerne. Vi har også forstået, at der for det meste af fornævnte bisper, foresatte, sjælesørgere og præster i modstrid med fornævnte forordnings ordlyd i forskellige lande forvoldes alvorlige uretfærdigheder mod og forulempelser af fornævnte brødre af dominikaner- og franciskanerordenerne og desuden af sankt Augustins eremiterorden og karmeliterordenen og sankt Marias tjenere af nævnte sankt Augustins orden. Med hensyn til medlemmerne af denne orden af nævnte eremiter var det i alle henseender vor forgænger, samme Bonifacius' vilje, at fornævnte forordning, hvori der blot forordnes om disse dominikaner- og franciskanerordener, senere skulde overholdes fuldt ud og ubeskåret, og vore forgængere, de romerske paver Johannes 22. - salig ihukommelse - og dernæst Urban 6. - from ihukommelse - udstrakte den derefter med alt, hvad den indbefattede, til fornævnte ordener af fornævnte karmeliterbrødre og sankt Marias tjenere. For nylig er vi ligeledes blevet underrettet af vor ærværdige broder bispen af Roskilde og vore elskede sønner kapitlerne ved domkirken i Roskilde og ved andre kirker i staden og stiftet Roskilde og desuden af prælaterne, konventerne, priorerne, sjælesørgerne, sognepræsterne og -vikarerne og gejstligheden, såvel den regelbundne som den verdensgejstlige, i fornævnte stad og stift om, at fornævnte brødre af samme dominikaner-, franciskaner-, eremiter- og karmeliter- og tjenereordener i modstrid med samme forordnings ordlyd påfører samme og hvert enkelt af dem mange tynger og uretfærdigheder og skader. Eftersom det altså vilde være for lidt at fastsætte rettigheder, hvis der ikke er nogen, som kan beskytte dem, pålægger vi med apostolisk brev, idet vi træder i vor forgænger nævnte Johannes' fodspor, som på sine brødres råd pålagde som sin befaling, at fornævnte forordning fuldt ud skulde overholdes, Eder, brødre, at I alle tre eller to eller een af Eder personligt eller ved en eller flere andre,

også hvis de opholder sig uden for de områder, hvor I er udpeget som værneherrer eller dommere, yder lige så vel samme biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed i fornævnte stad og stift og enhver af dem et virksomt forsvars værn mod fornævnte brødre som på den anden side samme brødre et virksomt forsvars værn mod fornævnte biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed og hver enkelt af samme og sørger for, at fornævnte forordning urokkeligt overholdes med hensyn til alle dens punkter, og ikke tillader, at der i modstrid med denne ordlyd påføres samme biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed eller en eller flere af disse samme tynge eller uret af omtalte brødre af nævnte ordener, ligledes heller ikke samme brødre af fornævnte biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed eller en eller flere af dem, idet I fra alle sider skal lade dem vederfares rettens fyldestgørelse mod enhver uret, besværing, tynge og tab, der både hidtil er påført og ligeledes i fremtiden måtte påføres samme i modstrid med samme forordning, således at I i de sager, som kræver retslig undersøgelse, skal gå summarisk og uformelt frem uden offentlig og formelig rettergang, medens I i andre tilfælde må handle, som sagens beskaffenhed kræver det. Og når som helst, og så ofte som det kræves, skal I tugte disse, som således har plaget dem med besværing og uret, og fremdeles andre genstridige og opsætsige med kirkens straf uden adgang til appel, uanset alle eksimeringer, særlige eller almindelige, af såvel fornævnte brødre og ordener eller nogen eller nogle af fornævnte brødre og ordener som af fornævnte biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed eller nogen af dem eller nogle af dem, der er tilstået dem af samme sæde i fællesskab eller hver for sig ifølge en hvilken som helst ordlyd eller udtryksmåde, og såvel samme Bonifacius' forordning[2]), som fastsætter, at ingen må stævnes for en domstol uden for sin stad og sit stift (- - -)[3]) stifts grænse - dog må ingen i kraft af dette brev drages for retten ud over to dagsrejser[4]) uden for sin stad eller sit stift -, eller at værneherrerne på ingen måde må befatte sig med andet end åbenlys uret og krænkelse og hvad der ellers behøver retslig undersøgelse, idet der er fastsat straf imod dem og deres dertil indsatte befuldmægtigede, hvis de handler anderledes, og ligeledes alle andre forordninger (- - -)[3]) antal personer for retten ved apostolisk brev, eller andre edikter, (- - -)[3]) i denne sag, og fremdeles uanset om såvel samme

brødre eller deres ordener eller nogen eller nogle af fornævnte brødre og ordener som fornævnte biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed eller nogen af dem eller alle andre i fællesskab eller hver for sig har fået bevilget af fornævnte sæde, at de ikke kan rammes af bandlysning, suspension eller interdikt og ikke kan stævnes for retten uden for eller ud over bestemte steder eller på nogen som helst anden måde ved apostolisk brev, (- - -)[3]) navne, og uanset alle andre almindelige eller særlige bevillinger fra nævnte sæde, af hvad ordlyd de end er, hvorved udøvelsen af Eders jurisdiktion i denne sag på nogen måde kan antastes, når den ikke udtrykkeligt og fuldt ud er optaget i dette brev, af hvilken og af hvis fulde ordlyd der ord for ord skal finde særlig omtale sted i vort brev. Men vi forbyder strengt med dette brevs myndighed alle dommere eller værneherrer, der er udpeget ved apostolisk brev, affattet med enhver anden ordlyd eller udtryksform end nærværende, for såvel samme brødre af nævnte dominikaner-, franciskaner-, eremiter og karmeliter-, og tjenereordener eller disse ordener som for biskop, kapitler, prælater, priorer, konventer, sjælesørgere, præster, vikarer og gejstlighed eller nogle eller nogen anden af dem i fællesskab eller hver for sig angående tab og uret og alle andre sager eller anliggender iøvrigt, og deres nuværende og fremtidige subdelegerede, at de med dette brevs myndighed derefter drister sig til at stævne nogen eller nogle nogetsteds for sig til dom eller iøvrigt på nogen måde eller på en eller anden måde drage dem ind i en sag under påskud af eller med anledning i enhver form for tab eller uret eller tynge, der i modstrid med ordlyden af fornævnte forordning: På lærestolen[1]) hidtil er påført og ligeledes i fremtiden måtte påføres såvel disse brødre eller deres ordener som bispen, kapitlerne, prælaterne, priorerne, konventerne, sjælesørgerne, præsterne, vikarerne og gejstligheden eller nogle eller nogen af dem i fællesskab eller hver for sig af alle personer, idet det er vor vilje, at dette forbud skal udstrækkes ikke alene til fremtidige, men også til på enhver måde uafgjorte og allerede påbegyndte sager, og vi erklærer, at fornævnte brev og de skridt, der i kraft af det på enhver måde er taget eller måtte tages, ikke på nogen måde derefter skal udstrækkes til disse tab, tynger og uretfærdigheder, der, som det er sagt, er påført eller måtte påføres i modstrid med ordlyden af nævnte forordning, og erklærer det ligeledes ugyldigt og magtesløst, om nogen med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag, idet vi lige så vel pålægger Eder at sørge for at bringe dette vort for-

bud til nævnte dommeres eller værneherrers og subdelegeredes kundskab, for hvem I finder, at det måtte være til gavn. Men det er desuden vor vilje, og vi fastsætter med apostolisk myndighed, at enhver af Eder kan forfølge (- - -)[3]), der går herimod. Givet ved S. Pietro i Rom den 26. juni i vort sjette (pontifikats)år.

1) c. 2 Clem. de sepulturis III 7 (Friedberg II 1161) = c. 2 Extravag. comm. de sepulturis III 6 (Friedberg II 1273), hvori pave Bonifacius 8. fastsatte reglerne for tiggermunkeordenernes virksomhed. - 2) jf. DRB. II 10 nr. 382 note 1. - 3) for de forkortede formler se nr. 326. - 4) jf. DRB. II 10 nr. 382 note 3.

(13)95. 27. juni. Sobbowitz. 391

Højmesteren for den tyske orden meddeler borgmestre og råd i Reval, at han på grund af det korte varsel bemyndigede sine forhandlere til at stille sikkerhed på byens vegne under forhandlingerne med dronning Margrete om løsladelsen af kong Albrecht af Sverige, og beder dem bekræfte, hvad der er foretaget.

To originaler på tysk i Reval.

Skal gives til de hæderlige mænd, borgmestre og rådmænd i Reval i Livland, vore kære trofaste. Højmesteren for den tyske orden.

Hæderlige kære trofaste. Som I vel har erfaret, så havde vi efter råd fra vore kommendatorer og de ældste i vore stæder i Preussen før sidst forgangne alle Guds helgeners dag[1]) sendt vore sendebude vedrørende udløsningen af kongen af Sverige, hans søn, og hans (folk) til dronningen af Danmark, også til nytte for hansekøbmanden, og på den tid så blev vore sendebude fanget, så at de ikke kunde drage derfra. Dernæst så skrev søstæderne til os kort før påske og begærede af os, at vi også vilde sende vore bude med fuldmagt til mødet, der var fastsat for et år siden. Og mødet blev nu berammet og fastsat med (så) kort frist, så vi ikke kunde skrive til Eder derom. Og på grund af, at tiden var så kort, da mødet blev fastsat til at holdes nu, så har vi efter vore kommendatorers råd givet fuldmagt til en af vore kommendatorer til sammen med vor storskaffer på Eders stads vegne at stille sikkerhed på Eders stads vegne, på samme måde som de ældste fra vore tre stæder hver for sig skal stille sikkerhed for deres andel. Når dronningen af Danmark over for kongen af Sverige begærede otte stæder, som skulde stille sikkerhed for ham og hans (folk), og af de stæder er tre stæder i Preussen og den fjer-

de, Eders stad Reval, krævet til at stille sikkerhed hver for sin del, hvad den end vil iværksætte. Og altså har vi yderligere en af vore kommendatorer tillige med vor storskaffer som bud hos den fornævnte dronning og også sendebude fra andre af vore stæder i Preussen, som er med dem på deres stæders vegne og har fuldmagt til at stille sikkerhed for dem for, hvad enhver stad iværksætter, og vor kommendator og storskafferen stiller sikkerhed for Eders stad, som der står skrevet ovenfor. Og derfor så sender vi Eder denne vedlagte seddel, som vore stæders sendebud har sendt vore stæder i Preussen vedrørende den samme aftale, som I vel vil erfare, og vi beder Eder kære trofaste om, at I, når I har læst dette brev og den vedlagte seddel, holder råd og straks sender Eders (folk), som I stoler på, med stadens segl til os i Preussen, og at de får fuldmagt af Eder til at gøre og undlade at gøre noget på Eders stads vegne i de sager; det som de beslutter med de ældste fra vore stæder, som I vel vil erfare i den vedlagte seddel, for at løsningen desto bedre kan nyde fremgang, når Gud ved, at hvad vi gør i disse sager, det gør vi til nytte for vore og Eders og også for hansekøbmandens skyld. Derfor gør vel og send Eders desto hurtigere til os med stadens segl, som ovenfor står skrevet, hvorved I viser os særlig bevågenhed. Især af hensyn til stor sikkerhed, så har vi ladet dette brevs indhold skrive i to breve, et med skib, det andet over land, for at I, hvis det ene går tabt, så får det andet. Givet i Sobbowitz i vor gård på søndagen før apostlene Peters og Paulus' dag[2]) år 95.

1) 1. november. - 2) 29. juni.

1395. 28. juni. S. Pietro i Rom. 392

Pave Bonifacius 9. pålægger ærkebispen af Lund og bisperne af Århus og Tuy at overdrage Jakob Klementsen, kannik i Roskilde, dekanatet ved Vor Frue kirke i København, som afdøde biskop Niels af Roskilde havde givet ham ved provision.

Afskrift i de pavelige kopibøger.

Bonifacius o.s.v. til sine ærværdige brødre ærkebispen af Lund og bisperne af Århus og Tuy hilsen.

Den retskaffenheds rosværdige fortjenester og dyder, for hvilke vor elskede søn Jakob Klementsen, kannik i Roskilde, anbefales til os ved troværdige mænds vidnesbyrd, bevæger os til at vise ham en nådig gav-

mildhed. En ansøgning, der jo for nylig blev forelagt os på nævnte Jakobs vegne, indeholdt, at biskop Niels af Roskilde - salig ihukommelse - fordum, da dekanatet ved sankt Marie kirke i København, Roskilde stift, som afdøde Esbern Kare, samme kirkes dekan, besad, mens han levede, var ledigt ved denne Esberns død, han, som afgik ved døden uden for den romerske kurie, til samme Jakob overdrog samme således ledige dekanat med stiftbiskoppelig myndighed og gav ham det ved provision, og samme Jakob, der opnåede dette dekanat i kraft af denne overdragelse og provision, beholdt og besad det derefter ukæret og i fred og ro, således som han stadig gør det. Men da samme Jakob, som samme ansøgning tilføjede, tvivler på, at denne overdragelse og provision af visse grunde kan stå for en prøvelse, og fornævnte dekanat, som vi har hørt, stadig som fornævnt vides at være ledigt, og da vi ønsker at vise nævnte Jakob særlig nåde i betragtning af hans fornævnte fortjenester og desuden i betragtning af den bøn, som vor såre kære datter i Kristus Margrete, Danmarks, Sveriges og Norges berømmelige dronning, ydmygt har rettet herom til os på samme Jakob, hendes elskede kapellans vegne, pålægger vi Eder, brødre, ved apostolisk brev, at I alle tre eller to eller een af Eder personligt eller ved en eller flere andre med vor myndighed skal sørge for at overdrage og anvise samme Jakob fornævnte dekanat, som er forbundet med sjælesorg og ikke er en dignitet eller et personat, og til hvilket man ikke antages ved valg, og hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som denne Jakob forsikrer, ifølge den almindelige indtægtsangivelse[1]) ikke overstiger en årlig værdi af 22 guldfloriner, hvis det som fornævnt er ledigt, og der ikke på tidspunktet for dette brevs udstedelse særligt er søgt ret for nogen desangående, med al ret og tilbehør, når blot denne ikke er trængt ind i det. I skal fremdeles indføre denne Jakob eller hans befuldmægtigede i hans navn i faktisk besiddelse af fornævnte dekanat og dets omtalte rettigheder og tilbehør og forsvare ham efter indførelsen, idet enhver uretmæssig besidder er fjernet derfra, og skaffe denne Jakob eller nævnte befuldmægtigede (- - -)[2]), eller uanset om nogen med hensyn til provisioner, de skal have på dette, har fået særskilt eller angående kirkelige beneficier i de egne har fået almindeligt brev af det apostoliske sæde eller dets legater, selv om (- - -)[2]). Det er nemlig vor vilje, at fornævnte Jakob med hensyn til opnåelse af samme dekanat skal foretrækkes for alle disse, men at der ikke derved må gøres nogen indskrænkning i deres ret til at opnå andre beneficier; (Eders overdragelse skal endvidere gælde), uanset om den for

tiden værende biskop af Roskilde og vore elskede sønner kapitlet ved nævnte kirke eller hvilke som helst andre (- - -)[2]), og at dette eller andre kirkelige beneficier, hvortil (- - -)[2]) særlig omtale sted; (Eders overdragelse skal også gælde, hvis nævnte Jakob ikke (- - -)[2]) sædvaner, når blot (- - -)[2]) i egen person, eller (uanset) at samme Jakob vides at besidde et kanonikat og en præbende ved kirken i Roskilde, hvis afkastninger, afgifter og indkomster, som det forsikres, ikke overstiger en årlig værdi af 20 guldfloriner ifølge nævnte indtægtsangivelse[1]). Thi vi erklærer det fra nu af ugyldigt og magtesløst, om nogen med hvilken som helst myndighed med eller uden viden herom skulde forsøge at handle anderledes i denne sag. Givet ved S. Pietro i Rom den 28. juni i vort sjette (pontifikats)år.

1) jf. DRB. III 2 nr. 18 note 2. - 2) for de forkortede formler se nr. 172.

1395. 30. juni. 393

Tingsvidne om, at Hyby og Hyby fang fradømtes fru Kristine Pedersdatter, enke efter Jakob Mus, og tildømtes Jens Absalonsen af dronning Margrete og Danmarks riges råd.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd eller tingsvidne, udstedt af ærkebiskop Jakob af Lund, biskop Peder af Roskilde med flere fornemme mænd, som var Gøde Bentsen, landstingsdommer i landet Skåne, Åge Nielsen af Barsebäck, Werneke, Jens Hennekesen, borgmester i Lund, om, hvorledes Hyby og Hyby fang blev fradømt fru Kristine Pedersdatter, enke efter Jakob Mus, af dronning Margrete og Danmarks riges råd, som var samlet til danehof, og tildømt Jens Absalonsen at besidde efter gyldige grunde og beviser. Givet onsdagen næst efter apostlene Peters og Paulus' dag 1395.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Jakobs vidnesbyrd, bekræftet med flere andre fornemme mænds segl, som indeholder, at Hyby og Hyby fang retmæssigt blev tildømt hr. Jens Absalonsen. Givet 1395.

1395. 30. juni. Falsterbo. 394

Jens Absalonsen erkender, at Hyby og Hyby fang var pantsat til hr. Bo Falk og Eskil Falk for 400 lødige mark. For 100 mark heraf oplader han Egebjerg og Lestrup til Jens Falk af Vallø og fyldestgør ham på anden måde for de resterende 300 mark.

Afskrift på dansk i Esrombogen.

Jeg Jens Absalonsen, væbner, erkender med dette mit åbne brev, at jeg for 100 lødige mark efter kölnsk vægt af de 400 lødige mark efter kölnsk vægt, som hr. Bo Falk og Eskil Falk havde Hyby og Hyby fang i pant for af hr. Niels Hak af Hyby, og hvilket jeg har fået af min moster fru Marina, da til nærværende brevviser, Jens Falk af Vallø, har opladt Egebjerg og Lestrup i Ods herred med dets tilliggende og med brev og al den ret, som jeg har dertil, således at han og hans arvinger eller hvem, han vil overlade det til eller tilstå det, skal beholde det, således at jeg eller mine arvinger eller nogen på vore vegne aldrig skal påklage det eller rejse tiltale derom. Og desuden har jeg for de andre 300 lødige mark efter kølnsk vægt fyldestgjort ham således, at han er tilfreds, således som det fremgår af det kvitteringsbrev, som fornævnte Jens Falk har givet mig på de fornævnte 400 lødige mark på den måde som sagt ovenfor. Og eftersom at Jens Falk har kvitteret mig for den fornævnte sum, således som sagt ovenfor, da lader jeg og min moster fru Marina og vore arvinger fornævnte Jens Falk og hans arvinger være kvit og fri og ganske fritaget vedrørende alle mulige artikler, tiltale, krav og rettigheder, som vi fornævnte Jens Absalonsen, fru Marina og vore arvinger har haft på nogen som helst måde indtil i dag til hr. Bo Falk, Eskil Falk og Jens Falk eller deres arvinger. Til større sikkerhed for og bekræftelse på alle disse forskrevne artikler har jeg Jens Absalonsen og min moster fru Marina hængt vore segl under dette brev. Og til vidnesbyrd om alle disse forskrevne artikler har den stormægtige fyrstinde, fru Margrete af Guds nåde Norges og Sveriges dronning og ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, og de ærlige fædre, hr. Jakob, af Guds nåde ærkebiskop i Lund, og hr. Peder, biskop i Århus, ladet deres segl hænge under dette brev. Givet og skrevet på Falsterbo år 1395 efter Vor Herres fødsel dagen efter sankt Peters og sankt Paulus' dag.

1395. 30. juni. 395

Jens Eskilsen Falk erklærer at have Egebjerg og Lestrup i pant af Jens Absalonsen.

Skånebrevsfortegnelsen.

Jens Eskilsen, der kaldes Falk, af Vallø, væbner, bevidner eller bekender, at han har to gårde i pant af Jens Absalonsen, væbner, for 100 lødige mark efter kölnsk vægt, nemlig Egebjerg og Lestrup i Ods herred. Givet dagen efter apostlene sankt Peters og sankt Paulus' dag 1395.

1395. [Omkr. 30. juni.][1]). 396

Pantebrev om, at hr. Bo Falk og Eskil Falk havde Hyby i pant for 300 lødige mark.

Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Pantebrev, der indeholder, at hr. Bo Falk og Eskil Falk havde Hyby i pant af hr. Niels Hak for 300 lødige mark i kölnsk vægt. Givet 1395.

1) angående dateringen jf. nr. 394, hvoraf fremgår, at Hyby var pantsat til Bo og Eskil Falk for 400 mark. For 100 mark heraf oplader Jens Absalonsen Egebjerg og Lestrup i Ods h. til Jens Eskilsen Falk og lover denne fyldestgørelse på anden måde for de resterende 300 mark. Hertil svarer Jens Eskilsens brev af 30. juni, nr. 395, om Egebjerg og Lestrup for 100 mark, og nærværende brev i udkastet til Skånebrevsfortegnelsen om pantet for 300 mark omend rimeligvis kun ufuldstændig refereret. Året 1395 i nærværende brev må derfor opretholdes imod rettelsen til 1359 i Dipl. Svec., der henviser til DRB. III 5 nr. 276, hvori dog pantesummen angives til 320 mark.

1395. 1. juli. 397

Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, sælger alt sit gods i Ishøj til kapitlet i Roskilde til brug for Magni alter.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jakob Hennekesen, provst i Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg gør vitterligt for alle, at jeg til det ærværdige kapitel i Roskilde udelukkende til brug for sankt Magnus' alter i Roskilde kirke har solgt alt mit gods i Ishøj i Lille herred, som jeg med retmæssig købs og skødnings adkomst på lovlig vis erhvervede af den velbyrdige mand Gyncelin

Gyncekesen af Falkendal, således som det klart fremgår af de herom affattede breve[1]) nemlig en gård, som har 16 ørtug skyldjord, og på hvilken Oluf Jyde bor, fremdeles en gård, som har tre øre skyldjord, og på hvilken Jens Hennekesen bor, fremdeles en tredie gård sammesteds, som har 2 1/2 øre skyldjord, og på hvilken Niels Mogensen i sin tid boede, tillige med alle tilliggender til dette gods, hvilket gods jeg på Lille herreds herredsting personligt allerede havde skødet til samme kapitel og til brug for nævnte sankt Magnus' alter til evig og retmæssig besiddelse, idet jeg overgav samme kapitel foran anførte gods som fornævnt tillige med alle breve, der vedrører samme gods, og med al den ret, der tilkommer mig angående samme gods og breve. Jeg erkender ydermere, at jeg af samme kapitel i Roskilde har oppebåret fuld betaling efter min vilje af den pengesum på 100 mark sølv, som hr. Niels, tidligere biskop af Roskilde - salig ihukommelse - i sit testamente[2]) testamenterede fornævnte sankt Magnus' alter med det formål at købe gods til en daglig og evig messe, som skal afholdes ved samme alter til bod for hans sjæl. Til vidnesbyrd om alt dette er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig ovenfor anførte Gyncelin Gyncekesen, Jakob Jensen og Oluf Troelsen, borgmestre, Mogens Lang og hans søn Peder, borgere i Roskilde. Givet i det Herrens år 1395 på ottendedagen efter sankt Hans dag.

1) jf. DRB. IV 3 nr. 94-95, IV 4 nr. 589. - 2) kendes ikke.

1395. 3. juli. Ribe byting. 398

Tingsvidne af Ribe byting om, at fru Katerine, enke efter Erik, har opladt et grundstykke med hus øst for sankt Clemens kirke til rådmændene i Ribe.

Original i rigsarkivet.

Mathias Stigsen, Lars Jonsen, Anders Henriksen, Povl Tidemansen, Jens Kirt, Wirik Poppesen, Johan Gerhardsen, Herman Remsnider, Hannes Henriksen, Henneke Mund, Walter og Lars Thomsen, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1395 lørdagen inden ottendedagen efter de hellige apostle Peters og Paulus' dag[1]) fremstod den hæderlige frue fru Katerine, enke efter Erik, personligt i denne anledning på vort byting i nærværelse af os og flere

andre troværdige mænd og til de gode mænd, vore rådmænd i Ribe, skødede, afhændede og med fuld ret, frit og af egen drift til evindelig at besidde oplod et grundstykke tillige med et hus, der er opført på samme, hvilket ligger mod øst fra sankt Clemens' kirke, og hvis længde strækker sig fra kirkegården indtil den østlige gade, men hvis bredde strækker sig fra byens jord indtil en lille gade mod nord, idet hun erkendte helt og fuldt at have oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for fornævnte af samme. Ydermere forpligtede hun sig fast til at hjemle, frigøre og fuldstændig fri fornævnte rådmænd fornævnte grundstykke tillige med huset for ethvert retmæssigt påkrav fra hvem som helst. Dette erklærer vi, således som vi har set og hørt det, offentligt med dette brev over for alle med sandfærdige ord. Til vidnesbyrd herom har vi ladet vore segl hænge under dette brev. Givet ovenfor anførte år og dag.

1) 29. juni.

1395. 3. juli. Ribe byting. 399

Tingsvidne af Ribe byting om, at Egbert Stæding har skødet en eng til Wilken Piksten til gavn for byen.

Original i rigsarkivet.

Mathias Stigsen, Lars Jonsen, Anders Henriksen, Povl Tidemansen, Jens Kirt, Wirik Poppesen, Johan Gerhardsen, Herman Remsnider, Hannes Henriksen, Henneke Krassemund, Walter og Lars Thomsen, borgere i Ribe, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Vi gør vitterligt for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1395 lørdagen inden ottendedagen efter de hellige apostle Peters og Paulus' dag[1]) fremstod Egbert Stæding personligt på vort byting i nærværelse af os og andre troværdige mænd og til den gode mand Wilken Piksten til fordel og nytte for vor by skødede og frit og af egen drift afhændede en eng, der til alle sider er omgivet med grøfter, og som ligger mellem sankt Peders kirke og byen Jernkær, at besidde med evig ret. Halvdelen af denne eng, som Markvard Konradsen - god ihukommelse - tidligere besad, tilhører samme sankt Peders kirke. Han[2]) erkendte, at han fuldt ud havde oppebåret fuld og fyldestgørende betaling for fornævnte eng, og han forpligtede sig til at frigøre og fuldstændig fri fornævnte eng for ethvert retmæssigt krav. Hvad vi har set og hørt, det er-

klærer vi offentligt med sandfærdige ord over for alle. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet ovenfor anførte år og dag.

1) 29. juni. - 2) Egbert Stæding.

1395. 3. juli. 400

Biskop Peder af Roskilde lover at betale servispenge.

Optegnelse i de pavelige obligationsregistre.

År 1395 efter vor herre Jesu Kristi fødsel i den 3. indikation i den højhellige fader i Kristus og vor herre hr. Bonifacius 9., af Guds forsyn paves sjette pontifikatsår den 3. juli[1]) over for og i nærværelse af fornævnte[1]) lovede den ærværdige fader hr. Peder, biskop af Roskilde, gennem sin befuldmægtigede den ærværdige fader hr. Bo, biskop af Århus i Danmark, der ligeledes forpligtede sig som hoved- og privatperson, over for kammer og kollegium som sit servitium commune[2]) 1000 kammerfloriner i guld og de fem sædvanlige servitier[3]). Fremdeles anerkendte han dog blot over for kammeret som sin forgænger hr. Niels' servitium commune andre lignende 1000 floriner og de fem sædvanlige servitier, halvdelen af det lovede at betale til førstkommende apostlene Petrus og Paulus' dag[4]) og den anden halvdel til en lignende dag efter et års forløb og det anerkendte på lignende måde og til lignende terminer derefter, og han lovede at fremføre fyldestgørende befaling om godkendelse af denne forpligtelse eller forpligte sig på ny ved den første termin for den betaling, der skal ske, fordi befalingen ikke var fyldestgørende. I modsat fald o.s.v.[5]) og han svor o.s.v.[5]).

1) teksten har kun *Fornævnte år, pontifikat, sted, indiktion*, som her er udfyldt efter den foranstående indførelse i registret, jf. noteapparatet i Dipl. Dan. Det efterfølgende *fornævnte* er ikke identificeret. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 4) 29. juni. - 5) jf. DRB. III 6 nr. 92 note 4.

1395. 6. juli. Lund. 401

Ærkebiskop Jakob af Lund erklærer, at hr. Erik, evig vikar ved kirken i Lund, har forklaret, at hr. Jakob Mus, ridder, tvang ham til at besegle et brev, som denne hævdede var beseglet med segl tilhørende fru Marina Jensdatter, enke efter hr. Niels Hak.

Original i rigsarkivet.

Vi Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund og Sveriges primas, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Vi erklærer med dette brev offentligt over for alle, nulevende og fremtidige, at i det Herrens år 1395 på ottendedagen efter apostlene Peters og Paulus' dag[1]) mødte i Lund den hæderlige mand hr. Erik, evig vikar ved kirken i Lund, i vort kammer for os og nedenfor anførte, den ærværdige fader i Kristus og herre hr. Peder, biskop af Roskilde, hr. Folkvin, vor Lundeprovst, hr. Niels Jakobsen, hr. Peder Due, hr. Jens Falster, hr. Jakob Kort, kanniker i Lund, og Åge Nielsen af Barsebäck og mange andre troværdige mænd og erkendte offentligt, at hr. Jakob Mus, ridder, var kommet til ham og havde bedt om, at hans segl blev hængt under et åbent brev, som han viste ham og sagde, at det var beseglet med segl tilhørende hans søster[2]) fru Marina Jensdatter, enke efter ridderen hr. Niels Hak, men samme hr. Erik svarede ridderen hr. Jakob Mus og sagde, at hans segl ikke skulde hænges under det nævnte brev, uden at han først opfordredes af nævnte fru Marina Jensdatter, mundtligt eller med sikkert brev, til at hænge sit segl under nævnte brev, hvorpå samme hr. Jakob Mus, ridder, sagde til hr. Erik: "Tror Du mon, jeg vilde forråde Dig eller sværte mit gode navn og rygte derved, nemlig ved at bede Dig hænge dit segl under dette brev, uden at nævnte fru Marina Jensdatter havde bedt mig handle således?" og straks derpå truede samme hr. Jakob Mus, ridder, og hans følge nævnte hr. Erik og sagde, at han ikke vilde komme til at leve længe, hvis ikke han hængte sit segl under samme brev, og samme hr. Erik hængte da sit segl under fornævnte brev, skræmt ved sådanne truende ord, uden dog hverken før eller efter af nævnte fru Marina Jensdatter mundtligt eller med sikkert brev at være blevet opfordret til at hænge sit segl under det brev, således som samme hr. Erik tilstod over for os. Og hvad vi således har hørt af hr. Eriks egen mund, erklærer vi med dette brev. Til vidnesbyrd herom er vort sekret hængt under dette brev. Givet ovennævnte år, dag og sted.

1) 29. juni. - 2) her brugt i vid betydning.

1395. 6. juli. 402

Ærkebiskop Jakob af Lund bevidner, at hr. Jakob Mus, ridder, tvang hr. Svend Sakstorp, kannik i Lund, til at besegle et brev på fru Marina Jensdatters vegne.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Ærkebiskop Jakobs udstedte vidnesbyrd, hvorledes hr. Jakob Mus, ridder, tvang hr. Svend Sakstorp, kannik i Lund, til at besegle et brev på fru Marina, enke efter Niels Haks vegne. Givet ottendedagen efter apostlene Peters og Paulus' dag[1]) 1395.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Brev, der indeholder, hvorledes hr. Jakob Mus, ridder, tvang hr. Svend Sakstorp, kannik i Lund, til at besegle et brev på fru Marina, enke efter Niels Haks vegne. Givet 1395.

1) 29. juni.

1395. 8 (?). juli. 403

Biskop Bo af Århus lover at betale servispenge.

Optegnelse i de pavelige obligationsregistre.

År 1395 efter vor herre Jesu Kristi fødsel i den 3. indiktion i den højhellige fader i Kristus og vor herre hr. Bonifacius 9. af Guds forsyn paves sjette pontifikatsår onsdag den 8. juli[1]) over for og i nærværelse af som ovenfor[2]) lovede den ærværdige fader hr. Bo, af Guds nåde biskop af Århus i Danmarks rige, personligt over for kammer og kollegium som sit servitium commune[3]) 66 2/3 kammerfloriner i guld og de fem sædvanlige servitier[4]) halvdelen af det lovede at betale til førstkommende apostlene Petrus og Paulus' dag[5]) og den anden halvdel til en lignende dag efter et års forløb og mere eller mindre i overensstemmelse med, hvad han findes at være ansat til ifølge de oplysninger, der skal sendes fra landene. I modsat fald o.s.v.[6]) og han svor o.s.v.[6]).

1) teksten har kun *Fornævnte år, pontifikat, sted, indiktion,* der er udfyldt på samme måde som i nr. 400; der er uoverensstemmelse mellem ugedags- og månedsangivelsen, idet den 8. juli i 1395 var en torsdag. På samme side i håndskriftet findes yderligere to indførelser, hvoraf den sidste er dateret onsdag den 15. juli, altså samme uoverensstemmelse. Antagelig er månedsdagsangivelsen den rigtige. - 2) er ikke identificeret. - 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 4) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 5) 29. juni. - 6) jf. DRB. III 6 nr. 92 note 4.

1395. 9. juli. S. Pietro i Rom. 404

Kardinalkollegiets kammermester Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kvitterer biskop Bo af Århus for betaling af en del af hans servispenge.

Afskrift i de pavelige obligationsregistre.

Henrik, af Guds miskundhed kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kammermester for det hellige kollegium af de såre ærværdige fædre i Kristus de herrer kardinaler i den hellige romerske kirke, til alle og hver enkelt, der får dette brev at se, hilsen med Gud.

Vi gør vitterligt for Eder alle, at den ærværdige fader hr. Bo, af Guds nåde biskop af Århus, dags dato personligt virkeligt og med umiddelbar virkning i rette tid har indbetalt 12 kammerfloriner i guld 16 skilling tre penning og en hvid som en del af sit servitium commune[1]), som han på grund af sin kirke i Århus under trussel om bestemte straffe og domme virkningsfuldt skyldte kammeret for kollegiet af de nævnte herrer, og at han ligeledes som en del af sit ene servitium minutum[2]) har indbetalt en lignende florin tre skilling seks penning. Vi kvitterer og frigør ligeledes med dette brev nævnte ærværdige fader hr. Bo, biskop af Århus og hans arvinger og efterfølgere og hans nævnte kirke for det således givne, således indbetalte beløb. Til vidnesbyrd herom har vi befalet at lade dette brev udfærdige og bestyrke ved at hænge vort kardinalembedes segl under. Givet ved S. Pietro i Rom i det Herrens år 1395 i den 3. indiktion den 9. juli i det sjette pontifikatsår.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3.

1395. 9. juli 405

Optegnelse om, at biskop Bo af Århus' servispenge er blevet fordelt mellem kardinalerne.

Notits i Vatikanet.

Den 9. juli betalte hr. Bo, biskop af Århus, 12 floriner 16 skilling tre penning som en del af sit servitium commune[1]) og een florin tre skilling seks penning som minutum[2]). Ialt 13 floriner 19 skilling 9 penning. Han blev forfremmet i fornævnte hr. pave Bonifacius 9.s sjette år. Der var ved hans forfremmelse de nærmest fornævnte 14 kardinaler. Kollegiets klerk tager 6 skilling 8 penning. Der resterer 13 floriner 13 skilling 1 penning. Hver[3]) tager 47 skilling 4 penning.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 3) d.v.s. af de 14 kardinaler.

1395. 9. juli. S. Pietro i Rom. 406

Kardinalkollegiets kammermester Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kvitterer biskop Peder af Roskilde for betaling af en del af hans servispenge.

Afskrift i de pavelige obligationsregistre.

Henrik o.s.v.[1])
(Vi gør vitterligt for Eder alle,) at den ærværdige fader hr. Peder, af Guds nåde biskop af Roskilde, dags dato ved den ærværdige fader hr. Bo, biskop af Århus, virkeligt og virkningsfuldt i rette tid har ladet indbetale 82 kammerfloriner i guld 7 skilling 3 penning og en hvid som en del af sit servitium commune[2]) o.s.v., og at han ligeledes som en del af sit ene servitium minutum[3]) har ladet indbetale 7 lignende floriner 7 skilling og en penning. Vi kvitterer o.s.v.[1]). Til vidnesbyrd o.s.v.[1]). Givet som ovenfor[1]) den 9. juli i det sjette pontifikatsår.

1) for de i håndskriftet således forkortede formler jf. nr. 404. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 3) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 4) jf. nr. 404.

1395. 9. juli. 407

Optegnelse om, at biskop Peder af Roskildes servispenge er blevet fordelt mellem kardinalerne.

Notits i Vatikanet.

Den 9. i fornævnte (juli) måned betalte Peder, biskop af Roskilde, 82 floriner 7 skilling 3 penning og en hvid som en del af sit servitium commune[1]) og 7 floriner 7 skilling 1 penning som minutum[2]). Ialt 89 floriner 14 skilling 4 1/2 penning. Han blev forfremmet i fornævnte hr. Bonifacius fornævnte sjette år. Der var ved dennes forfremmelse de nærmest fornævnte 14 kardinaler. Kollegiets klerk tager 44 skilling 8 penning. Der resterer 88 floriner 18 skilling 9 1/2 penning. Hver[3]) tager 6 floriner 15 skilling og 7 1/2 penning.

1) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 2. - 2) jf. DRB. II 4 nr. 305 note 3. - 3) d.v.s. af de 14 kardinaler.

13[9]5.[1]) 10. juli. 408

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vissmarlöv, bemyndiger Peder Due, kannik i Lund, til at indløse en gård i Kabbarp, som hendes mand havde pantsat til Peder Pedersen for 11 mark sølv, fra Tord Absalonsen.

Afskrift på dansk i Lundebogen.

Jeg Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vissmarlöv, kundgør dette for alle, såvel fremtidige som nulevende, at jeg giver denne brevviser hr. Peder Due, kannik i Lund, fuldmagt til at indløse en gård i Kabbarp i Bara herred fra Tord Absalonsen, hvilken gård min husbond fornævnte Lars Pedersen pantsatte til Peder Pedersen for 11 mark sølv, hvilken gård rettelig er kommet mig i hænde ved ret arv efter min datter Cecilie Larsdatter, hvilken gård hun arvede efter sin fader Lars Pedersen, og jeg stadfæster med dette nærværende brev alt, hvad fornævnte hr. Peder Due foretager sig her i denne sag på mine vegne. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt herunder .....[2]), som er Gøde Bentsen, landsdommer, Peder Larsen af helligåndshuset og Povl af hospitalet, og det er givet år 13<9>5 efter vor Herres fødsel på martyren sankt Knud konges dag.

1) Afskriften har 1355, hvilket givetvis er fejlagtigt. Lars Pedersen levede endnu 1383 9. august, DRB. IV 2 nr. 373, men var død 1391 25. juli, DRB. IV 4 nr. 427, da Kristine Konstantinsdatter første gang nævnes som enke. - 2) slutningen af sætningen rimeligvis overspringet, jf. lignende formuleringer i nr. 381 og 447.

1395. 13. el. 15. juli. Marienburg. 409

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-16) i Thorn og Danzig.

Thorns eksemplar:

I det Herrens år o.s.v. 95 torsdagen efter Margretes dag[1]) forsamledes Preussens stæder i Marienburg og gennemdrøftede følgende.

Danzigs eksemplar:

År 95 Margretes dag[1]).

Fælles for Thorns og Danzigs eksemplarer:

<1-14> .....[2])

<15> På Peter i lænkers dag[3]) skal krigerne være i Danzig for at drage derover og indtage Stockholm. Og på det møde skal stæderne også være i Marienburg[1]) for at tale om at sende budene til Lübeck til mikkelsdag[5]), og Thorn, Elbing og Danzig skal bringe deres segl med til mødet for at besegle dronningens breve[6]). Også hvem der skal udsende sendebudene for at afslutte sagen med dronningen, for at overlevere brevene og bringe kongen ud.

<16> .....[7])

1) Margretes dag falder i Nordtyskland på den 13. juli. - 2) §§ 1-12 handler om forberedelsen af den kommende besættelse af Stockholm, § 13 om Elbings hverv i forbindelse med hansedagen 29. september og § 14 om beslaglagt engelsk klæde. - 3) 1. august. - 4) jf. nr. 415. - 5) 29. september. - 6) jf. nr. 438 og 441. - 7) handler om udsættelse af en sag om kandestøbernes forhold.

[1395][1]). 13. juli. 410

Lübeck meddeler Köln, at de tyske købmænd i Brügge har klaget over flamlænderne, og at brevet herom blev læst under forhandlingerne i Skåne. Nye forhandlinger blev fastsat til 29. september, hvortil man beder Köln om at lade sig repræsentere. Endelig henviser man til de netop afsluttede forhandlinger om kong Albrechts løsladelse.

Udtog efter tryk på nedertysk i Hanserec.

Meget venskabelig hilsen i oprigtig kærlighed tilforn[2]).

Kære venner. Vi begærer, at I kære skal være vidende om, at købmanden, der er i Brügge i Flandern, har sendt breve herover, skrevet til de menige østlige stæder i den tyske hanse. ..... Disse breve fra købmanden blev læst på hansedagen i Skåne[3]), hvor vort råds bude sidst var forsamlet med sendebudene fra stæderne i Preussen og også fra andre stæder. ..... Fremdeles på den forskrevne hansedag i Skåne har de fornævnte sendebude sammen med vore haft store besværligheder mellem den høje fyrste kong Albrecht af Sverige og den højbårne fyrstinde, dronningen af Danmark, for at følge de aftaler op, som var indgået mellem dem i Helsingborg[1]), således som, I kære, vi tidligere har skrevet det i vore breve; og hvorledes mødet i Skåne nu er endt, det finder I skrevet på den seddel, som er lagt inden i dette brev. Herren bevare Eder, som vi ønsker. Skrevet på den hellige jomfru Margretes dag[5]) under vort sekret.

1) brevet mangler årsangivelse, men jf. nr. 409. - 2) adressen fremgår af overskriften til afskriften af brevet: *Dette brev skrev Lybækkerne til dem i Köln.* - 3) jf. nr. 374. - 4) jf. nr. 257. - 5) Margretes dag falder i Nordtyskland på den 13. juli.

1395. 17. juli. 411

Henneke Olufsen af Søholm skænker gods på Stevns til præsten i Store-Heddinges bord mod afholdelse af en messe hver ugedag, herunder at lørdagens messe skal synges til bod for hans, hans hustrus, forældres og slægtninges sjæle.

Original i den arnamagnæanske samling.

Henneke Olufsen af Søholm til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til præsten i Store-Heddinges bord og til hans tarv med dette brev har givet, skødet og til evig besiddelse overgivet alt mit nedenfor anførte gods, nemlig to gårde i Klippinge, som med lovligt købs adkomst er skødet og overgivet mig af hr. Henrik Jensen, ridder, og en gård i Store-Heddinge, lovmæssigt købt af en Anders Rus, og ligeledes i samme by Heddinge jorder og andet gods, fordum tilhørende en Ingemar af Fledie, men solgt og skødet til mig af Jens Gyrstinge, og en gård i landsbyen Højerup, solgt til mig af hr. Niels Tygesen, præst, og tidligere opladt til mig af en Anders Pedersen, fremdeles i samme landsby Højerup en gård, solgt til mig af Jens Gyrstinge, af hvilket der årligt skal svares en skilling grot i afgift, og alt mit andet gods sammesteds, solgt og skødet til mig af Peder Mortensen, med alle tilliggender til dette gods, intet undtaget, nemlig agre, enge, græsgange, vådt og tørt, med åbent brev og med al den ret og de betingelser, der er affattet og givet mig angående dette gods, uden indsigelse fra mine arvinger eller slægtninge, hvem de end er, med den tilføjede betingelse, at præsten ved denne kirke ubetinget til evige tider i denne kirke hver dag skal lade afholde en messe til ære for vor herre Jesus Kristus og hans helgener, nemlig om søndagen for den hellige treenighed, om mandagen for de afdøde, om tirsdagen for sankt Gertrud, om onsdagen for sankt Erasmus, om torsdagen for den helligånd, om fredagen for det hellige kors og om lørdagen for den hellige jomfru Marie, hvilken messe højtideligt skal synges, til bod og frelse for min, min elskede hustru Ingeborg Pedersdatters og mine

forældres og slægtninges sjæle. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Oluf, præst i Havnelev, hr. Gerhard, præst i Holtug, Jens Falster af Bjælkerup, Peder Mortensen, foged i Vallø, og Henneke Reisere af Sigerslev. Givet i det Herrens år 1395 lørdagen før sankt Marie Magdalenes dag.

1395. 17. juli. 412

Genbrev til foregående nr. af Niels Almarsen, præst i Store-Heddinge.

Original i rigsarkivet.

Niels Almarsen, præst i Store-Heddinge, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at Henneke Olufsen af Søholm og hans hustru fru Ingeborg Pedersdatter og deres forældre og slægtninge hver dag skal have afholdt en messe i Store-Heddinge kirke til ære for vor herre Jesus Christus og hans helgener, nemlig om søndagen for den hellige treenighed, om mandagen for de afdøde, om tirsdagen for sankt Gertrud, om onsdagen for sankt Erasmus, om torsdagen for den helligånd, om fredagen for det hellige kors, og om lørdagen for den hellige jomfru Marie, hvilken messe højtideligt skal synges, til bod og frelse for deres sjæle, og den skal ubetinget og i sandhed vare til evig tid, til gengæld for deres nedenfor anførte gods, nemlig to gårde i Klippinge og en gård i Store-Heddinge og tillige med en anden jord sammesteds, og alt deres gods i Højerup tillige med alle dets tilliggender, intet undtaget, der er givet og skødet til præsten i Store-Heddinges bord og til hans tarv, at besidde til evig tid. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd, nemlig hr. Oluf, præst i Havnelev, hr. Gerhard, præst i Holtug, Jens Falster af Bjælkerup, Peder Mortensen, foged på Vallø, og Henneke Reisere af Sigerslev. Givet i det Herrens år 1395 lørdagen før sankt Marie Magdalenes dag.

13[9]5.[1]). 29. juli. 413

Cecilie Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal, pantsætter sit gods i Bjælkerup, Lille-Heddinge og Holtug til hr. Folmer Jakobsen af Højstrup, ridder, for 100 mark lybsk.

Original i rigsarkivet.

Cecilie Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal, tidligere af Vestud, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Jeg vil, at det skal stå fast for alle, nulevende og fremtidige, at jeg i sandhed står i skyld og gæld til den velbyrdige mand, hr. Folmer Jakobsen af Højstrup, ridder, nærværende brevviser, for 100 mark lybsk i hvide penge, som skal betales til den nærmeste Mortensdag, på den betingelse, at hvis jeg svigter med at betale fornævnte sum penge til nævnte dag, da pantsætter og oplader jeg fuldstændigt med dette brev alt mit gods i Bjælkerup, Lille-Heddinge og Holtug i Stevns herred til ham, hvilket tidligere var blevet pantsat til min elskede ægtefælle Henneke Grubendal for 100 mark lybsk af hr. Bent Byg, ridder, min elskede farbroder, tillige med det åbne brev, der er udstedt vedrørende nævnte gods, og de betingelser, som er indeholdt i samme brev[2]). Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig Jens Grubbe, min elskede broder, Niels Almarsen, sognepræst i Store-Heddinge, og Povl Henriksen. Givet i det Herrens år 13[9]5 på martyren sankt Olufs dag.

1) originalen har 1305, idet "90" er glemt ved linieskifte. - 2) jf. 1390 2. februar, DRB. IV 4 nr. 187.

1395. 30. juli. 414

Jens Bentsen af Karise sælger ejendomsretten til en gård ved torvet i sankt Olufs sogn i Roskilde til Jakob Pedersen, borger sammesteds.

Original i den arnamagnæanske samling.

Jens Bentsen af Karise til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den gode og hæderlige mand, nærværende brevviser Jakob Pedersen, borger i Roskilde, har solgt ejendomsretten til en gård, der er beliggende i Roskilde i sankt Olufs kirkes sogn ved torvet på sydsiden af torvet, og ejendomsretten til en bod, der er beliggende på vestsiden af et område, som kaldes 'loghærum'[1]) i samme gård, der af Gyncelin Gyncekesen var pantsat til Jens Læge[2]), og som Bodil, enke efter Gerhard Stenhals, nu bor i. Ejendomsretten til denne gård og denne bod havde jeg på retmæssig vis erhvervet af de rette ejere, således som det klart fremgår af de åbne breve[3]), der er udstedt angående dette. Ydermere forplig-

ter jeg mig og mine arvinger til på lovlig vis på Roskilde byting at tilskøde denne Jakob Pedersen eller hans arvinger fornævnte gård og bod tillige med alle deres tilliggender inden den nærmest kommende hellige jomfru Maries fødselsdag[4]). Iøvrigt forpligter jeg mig og mine arvinger til for ovennævnte Jakob Pedersen eller hans arvinger at hjemle og fri omtalte gård og bod tillige med deres grundstykker, huse og alle deres øvrige tilliggender, intet undtaget, for krav fra hvem som helst og desuden til at holde foran omtalte Jakob og hans arvinger skadesløs eller skadesløse, hvis fornævnte gård eller bod tillige med deres fornævnte tilliggender på nogen måde delvis eller helt fravindes ofte omtalte Jakob eller hans arvinger i overensstemmelse med landets love på grund af mangel ved min eller mine arvingers hjemling. Til vidnesbyrd om alt dette er mit segl tillige med segl tilhørende de gode mænd Gyncelin Gyncekesen, Jakob Gyncekesen, Ove Steg, væbnere, Mogens Lang, Jens Nielsen den yngre og Jakob Jensen, borgere i Roskilde, hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 dagen efter kongen og martyren sankt Olavs dag.

1) dansk ord i den latinske tekst, d.v.s. lorum. - 2) jf. DRB. III 8 nr. 309. - 3) jf. nr. 357. - 4) 8. september.

1395. 1. august. Marienburg. 415

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-13) i Thorn og Danzig.

I det Herrens år 95 på sankt Peter i lænkers dag forsamledes stæderne i Marienburg og gennemdrøftede disse artikler[1]).

<1-6> .....[2])

<7> Fremdeles så skal sendebudene udlevere dronningen de beseglede breve om at føre kongen ud og kræve (dækning af) skader (påført) af dronningen, af biskoppen af Lund og af de andre som tidligere[3]).

<8-9> .....[4])

<10> Fremdeles om silden, som fogden fra Bornholm har frataget stæderne Elbing og Danzig, derom vil han holde sig til stæderne, hvad han er forpligtet til at gøre for dem i den anledning.

<11-12> .....[5])

Thorns eksemplar:

<13> Fremdeles med hensyn til sagen om Herbord Platte, at man betror den til sendebudene o.s.v.

Danzigs eksemplar:

<13> Fremdeles med hensyn til sagen om Herbord Platte, om godset, som dronningen af Danmark har frataget Lorenz van Russen, at de vil holde sig til stæderne efter sendebudenes udsagn, hvordan de tidligere er skiltes fra hende o.s.v.[6]).

1) I Danzigs eksemplar findes kun datering og udstedelsessted. - 2) § 1-3 handler om høvedsmanden Herman v. Halles stilling i Stockholm, § 4 indeholder Stockholms edsaflæggelse og § 5-6 handler om stædernes udsendinge til hansedagen 29. september i Lübeck og fordeling af omkostningerne i den anledning. - 3) jf. opgørelserne i nr. 257. - 4) § 8 handler om forberedelser til mødet i Lübeck 29. september, og § 9 handler om fordelingen af omkostningerne. - 5) § 11 handler om beslaglagt engelsk klæde i Danzig og § 12 om Elbings penge for peber. - 6) jf. nr. 49-50 og nr. 257.

1395. 1. august. Marienburg. 416

Borgmestre og råd i Thorn, Elbing, Danzig og Reval meddeler borgmestre og råd i Stockholm, at de som aftalt på mødet på Lindholm sammen med Lübeck, Stralsund og Greifswald har taget Stockholm i deres varetægt, udnævnt Herman van der Halle, rådmand i Danzig, til befuldmægtiget høvedsmand og beder råd og borgere om at aflægge ed til ham.

Udtog efter afskrift på nedertysk i Danzig.

Til de vise ærværdige mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i staden Stockholm, byder vi borgmestre og rådmænd i de fire nedenfor anførte stæder, nemlig Thorn, Elbing, Danzig og Reval, venskab, og hvad vi formår af godt.

Kære venner. Som Eders råds sendebude, der nylig var ved forhandlingerne på Lindholm, vel må have berettet for Eder, at foranlediget af bøn fra begge Eders herrer, nemlig kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, Eders råd og Eders riddere, mænd og stæder, har vort råds sendebud godtaget, at vi fire fornævnte stæder sammen med de andre tre stæder, nemlig Lübeck, Stralsund og Greifswald, vil løse Eders fornævnte herrer fra deres fængsel mod sikkerhed, dog således, at vi syv stæder til sikkerhed først skal have Stockholm i vor varetægt, hvilket Eders herrer på Lindholm godtog og samtykkede i over for hele deres råd, og de har

henvist ham til os og til de andre fornævnte stæder og befalede det Eders høvedsmænd og rådssendebude, at I skal holde Eder, Eders borgere og hele samfundet i Eders stad til os i fuld troskab at forblive ved vore syv stæder så længe, til vi er løst fra vort løfte. ..... Givet i Marienburg år 1395 efter Guds fødsel på søndagen efter Jakobs dag[1]).

1) 25. juli.

1395. 1. august. Marienburg. 417

Thorn, Elbing, Danzig og Reval meddeler ridderne hr. Henrik van Brandis og hr. Otto von Peckatel, høvedsmænd i Stockholm, at de sammen med Lübeck, Stralsund og Greifswald har overtaget Stockholm som sikkerhed for kong Albrecht af Sveriges løsladelse, hvilket 'Eders herrer over for Eders hele råd på Lindholm godtog og fuldbyrdede'. *Endvidere har de udnævnt Herman van der Halle, rådmand i Danzig, til høvedsmand.*

Afskrift på tysk i Danzig.

1395. 3. august. 418

Biskop Peder af Roskilde stadfæster ridderen hr. Henrik Jensen af Ledøjes oprettelse af en kannikepræbende ved kirken i Roskilde.

Original i den arnamagnæanske samling.

Peder, af Guds nåde biskop af Roskilde, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Eftersom hr. Henrik Jensen kaldet af Ledøje, ridder, af nyt har stiftet en kannikepræbende ved vor kirke i Roskilde med vort og vort elskede kapitels samtykke og har doteret den med sit eget og arvet gods, nemlig seks bol jord i Ledøje i Smørum herred tillige med alle deres tilliggender, således som det tydeligt fremgår af brevet[1]) vedrørende denne indstiftelse og dotering, godkender, bekræfter og stadfæster vi i kraft af vor stiftsbiskoppelige myndighed med dette brev med vort nævnte kapitels samtykke fornævnte indstiftelse og dotering og overgivelsen og skødningen af samme gods til nævnte kannikepræbende, således som de bogstaveligt lyder. Til vidnesbyrd om denne stadfæstelse er vort segl tillige med vort fornævnte kapitels segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 tirsdagen næst efter kongen og martyren sankt Olavs dag.

1) kendes ikke, jf. også Arhnung, Rosk. Domkap. Hist. 105.

1395. [Før 7. august][1]). 419

Optegnelse om staden Deventers afregning med væbneren Walbert Hendrikssen på dronning Margretes vegne angående salget af et hus i Waterstrat i Deventer.

Regnskabsnotits på nedertysk i Deventer.

For det første til en væbner ved navn Walbert Hendrikssen, der på dronningen af Danmarks vegne er kommet til vor stad vedrørende de penge, som vor stad havde modtaget fra Johan Drulle for vort hus, der ligger i Waterstrate og blev solgt, 154 gylden.

1) notitsen er uden datering som den første indført under rubrikken *Om allehånde sager* i regnskabet for 1395. Den 4. indførelse er dateret lørdagen efter sankt Peters dag i lænker, den 1. august.

1395. 9. august. 420

Prior og menige konvent i Dalby kloster erklærer at skylde kapitlet i Lund fire skilling grot på Uffe Pedersen Degns vegne af en gård i Trelleborg, som denne havde testamenteret til Dalbykannikernes bord.

Afskrift i Lundebogen.

Prioren i Dalby og hele det menige konvent sammesteds til alle, der får dette brev at se eller ligeledes hører det læse, hilsen evindelig med Gud.

Vi bringer det med dette brev til kundskab for alle, nulevende og fremtidige, at vi i sandhed står i skyld og gæld til Lundekirkens ærværdige kapitel for fire skilling grot i Uffe Pedersen, kaldet Degns, navn og på hans vegne af en gård i Trelleborg, som samme Uffe til bod for sin og sine forældres sjæle har testamenteret, givet og overladt til overgivelse til vort, Dalbykannikernes, bord med evig besiddelsesret efter denne Uffes død, således som det indeholdes i hans åbne brev[1]), som han har givet os, til årlig afholdelse af hans og hans forældres årtid i domkirken i Lund, hvilke penge skal betales og overgives hr. kantoren ved Lundekirken til fordeling hvert år omkring mikkelsdag efter samme Uffes død, så længe gården i Trelleborg står opbygget. Men hvis ovennævnte gård ved fjendehånd, ildsvåde eller enhver anden uforudset hændelse skulde blive lagt øde - det ske ikke - da skal såvel Lundekapitlet som Dalby kloster ligeligt bære tabene, indtil gården efter sin genopførelse og genrejsning

kan svare leje og afgifter. Givet i det Herrens år 1395 dagen før den berømmelige martyr sankt Laurentius' dag under vort konvents segl til vidnesbyrd om og fastere sikkerhed for alt det ovennævnte.

1) kendes ikke.

1395. 14. august. Öresten. 421

Bengt Tureson, væbner, erkender at skylde Niels Svarteskåning, ridder og høvedsmand på Axevall, 300 mark svensk, som han har opbrugt i dronning Margretes tjeneste.

Vidisse 1430 21. marts i det svenske rigsarkiv [1])

Jeg Bengt Tureson, væbner, hilser alle dem, som hører eller ser dette brev, kærligt med Gud.

Det skal være vitterligt for alle, såvel fremtidige som nulevende, at jeg med dette mit åbne brev erkender, at jeg har oppebåret og står i skyld og gæld til den hæderlige mand og velbyrdige herre Niels Svarteskåning, ridder og høvedsmand på Axevall, for 300 mark svenske penge i sådan mønt, som var gangbar og gængs i den ærlige fyrste kong Albrechts første dage, nemlig seks svenske mark udgør en lødig mark, hvilke penge jeg oppebar af ham for min trangs og mit behovs skyld, og som jeg opbrugte i min frues opbud og rejse til rigets nytte og tarv, som andre dannemænd gjorde det sammen med mig, og fordi jeg havde et hårdt herskab i hr. Abraham, så længe han rådede, således at jeg ikke måtte nyde nogen ret for ham - Gud forlade ham det. På samme måde erkender jeg fremdeles yderligere at have oppebåret og stå i skyld til fornævnte hr. Niels Svarteskåning for en grå hingst til en værdi af 20 lødige mark, som fornævnte hr. Niels Svarteskåning betalte, een okse, een ko i sådan mønt, som foran står skrevet, okse gælder for tre mark, ko gælder for 12 øre, et stykke rødt ypernsk, ti timmer[2]) gråskind og fem timmer mårskind; disse fornævnte penge og fornævnte stykker og varer skal fuldstændigt betales og fyldestgøres for med min bedste samvittighed og gode tro uden enhver indsigelse og udflugt, som kunde komme mig og mine arvinger til nogen gavn, fornævnte hr. Niels Svarteskåning og hans arvinger til nogen skade på nogen måde. Til yderligere vished og vidnesbyrd og til forvarelse og bedre stadfæstelse hænger jeg mit segl under dette brev og udbeder jeg mig de hæderlige mænds segl, nemlig Sigge Larssons og Magnus Joarssons, væbnere, hr. Jons' i Fröjered sammen

med mit eget. Skrevet på Öresten i det Herrens år 1395 dagen før den hellige jomfrus himmelfartsdag o.s.v.

1) brevet er oversat fra svensk. - 2) en timmer = 40 stk.

1395. 15. august. Åbo. 422

Knut Boson, ridder, erkender, at Jakob Abrahamsson har overdraget ham de borge i Finland, som hans fader Bo Jonsson havde haft som len. Endvidere lover han ham hjælp mod dronning Margrete, hvis denne vil fortrænge Jakob Abrahamsson fra borgen Östhammar eller andet gods i Sverige og Finland.

Afskrift på nedertysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin), udtog.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser, hører eller læser dette brev, at jeg Knut Boson, ridder, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at Jakob Abrahamsson på alle Bo Jonssons arvingers vegne har overdraget mig borgen i Åbo med dens fogedi, Kastelholm på Åland med dens fogedi, Varcholm, den nye borg, (der) ligger i Nyland, med dens fogedi, Åborg, der ligger i Satakunda, med dens fogedi og borgen Vreghdenborch..... Skulde det også ske, at dronningen af Danmark o.s.v. eller nogen anden på hendes vegne vilde aftvinge Jakob borgen Östhammar eller lenet, det vil jeg og mine venner hjælpe ham med at hindre og afværge med al den magt, vi måtte have. Fremdeles .....[1]) godset, som jeg har forlenet ham med, og hvad han måtte have af gods i Østerland[2]) eller i Sverige, det vil jeg hjælpe ham med at forsvare og bevare for ham og hans retmæssige arvinger til gavn og glæde ligesom mit eget gods, og hvad jeg aftalte med kong Albrecht af Sverige eller med dronningen af Danmark eller hendes venner.....Til yderligere vidnesbyrd om vort tro løfte, så har vi allesammen med vidende hængt vore segl under dette brev, der er givet og skrevet i Åbo år 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues himmelfartsdag.

1) lakune i forlægget. - 2) d.v.s. Finland.

1395. 15. august. Lund. 423

Detbern Hevenstrit, provst i Odense, nuntius og befuldmægtiget for hr. Philippus de Alenconio, kardinalbiskop af Ostia, kvitterer biskop Knut af Linköping for 350 mark svensk til underhold af kardinalen som kardinallegat.

Original i det svenske rigsarkiv.

Det skal være åbenbart for alle, der får dette brev at se eller hører det læse, at vi Detbern Hevenstrit, provst ved kirken i Odense, udsending i anledning af nedenfor anførte og befuldmægtiget for den højærværdige fader hr. Philippus de Alenconio, kardinalbiskop af Ostia, erkender offentligt med dette brev og tilstår i sandhed, at den ærværdige fader i Kristus hr. Knut, af Guds nåde biskop af Linköping, og hans kapitel på egne og hele gejstlighedens vegne i hans stift Linköping, eksimeret og ikke-eksimeret, har betalt og virkeligt overgivet os 350 mark svensk i tysk mønt ved den ærværdige fader hr. Tideman, abbed i Alvastras hånd i rede og aftalte penge i medfør af det underhold, der skyldes nævnte hr. kardinal som kardinallegat af dem. For disse penge, der så redebont og omgående er udredt og overgivet os, kvitterer og løser vi jo med dette brev fornævnte herrer biskop og kapitel, kirke, gejstlighed, eksimeret og ikke-eksimeret, og Linköping stift og deres efterfølgere i beneficierne og desuden deres arvinger og alle andre, hvem det vedkommer eller kan eller i fremtiden på nogen måde vil kunne vedkomme, idet vi gør den aftale med samme og enhver af dem om ikke at kræve noget yderligere på grund af de penge, der som fornævnt er betalt os, og lige så vel løser vi med dette brev og anser vi med den myndighed, der er tilstået os i denne sag, disse og enhver af dem for løste fra bandlysningsdom, hvis de har pådraget sig nogen på grund af udsættelse med betalingen af nævnte penge, der ikke er sket til den fastsatte termin, idet vi barmhjertigt, dog ikke til foragt for nøglemagten, giver disse og enhver af dem dispensation for irregularitet, hvis de på grund heraf har pådraget sig nogen ved at befatte sig med gudstjeneste. Givet i staden Lund i det Herrens år 1395 på den hellige jomfru Marias himmelfartsdag under vort hængende segl.

1395. [Efter] 19. august. Marienburg. 424

Reces af de preussiske stæders dag i Marienburg.

Afskrift på latin og tysk (§§ 1-26) i Thorn og Danzig.

I det Herrens år o.s.v. 95 torsdag inden ottendedagen efter Marias himmelfartsdag[1]) forsamledes stæderne i Marienburg og traf bestemmelse om nedenfor følgende artikler:

<1> For det første at opkræve pengene i Stralsund, nemlig 500 mark lybsk på grund af skaden fra Bornholm, hvad der kan tilkomme os deraf. Det tager Konrad Musing sig af.

<2> Fremdeles at drage over til Danmark og i Danzig tage de to breve beseglet[2]) og føre dem til Stralsund, og at de sender dem videre til Lübeck, så skal de fra Lübeck bringe dem med til Helsingborg.

<3> Fremdeles at man svarer dronningen på hendes brev og på deres side modtager kongen og hans søn frie fra fængslet og dertil to breve, et om sikringen af Stockholm, hvis den kom stæderne af hænde[3]), og det andet om de 2000 mark lybsk, som årligt skal gives stæderne til påske[4])

<4-6> .....[5])

<7> Fremdeles om skaden fra Arnold Duker på Bornholm, den beløb sig tillige med skaffernes skade til 8400 nobler, det er overladt til biskoppen af Lund med hensyn til 5000 nobler[6]). Derfor skulde han til mortensdag i året 94 have betalt 1000 nobler. Fremdeles skulde han til mortensdag i året 95 betale 2000 nobler og derefter over et år igen 2000 nobler og skulde have beseglet og garanteret det, men det er ikke sket. Da det nu er blevet fastsat anderledes på mødet i Danmark, nemlig således at biskoppen har betalt 500 mark lybsk i stralsundsk mønt og har lovet, at det der mangler af de første 1000 nobler, vil han udrede til disse næste sendebude ved dette møde, hvis han kan, ellers skal fogden fra Bornholm visselig betale det i Danzig på mortensdag. For de ovenfor nævnte 4000 nobler begærer han frist på fire år og vil besegle det med kapitlet i Lund.

<8> Fremdeles så begærer dronningen at få kvitteringer for de 1200 nobler, som hun skal betale nu på mortensdag og vilde have vor herre højmesterens segl med. Disse kvitteringer skal sendebudene udfærdige i Danzig, når skafferen kommer dertil.

<9 Herbord Plattens sag vedrørende Lorenz von Russens skib, som dronningens tjenere har taget, det har dronningen ladet sige til sendebudene. Derfor har de samme sendebude, hr. Albrecht Russe og hr. Tideman Huxer, bekendt for stæderne, at de er skiltes fra dronningen med det resultat, at hun vil lade sagen om det fratagne gods forblive hos hansestæderne. Siger de, efter at sagen er bilagt, at de med rette skal betale det fratagne gods, det vil de gerne gøre. Tilkender de hende det imidlertid, at hun skal have det med rette, så vil hun beholde det. Det er det gods, som tilhører skipperen. For det første 110 mark fra fetalje og i udrustning og harnisk, fremdeles 28 halve 'laken'[7]) til fem mark. Sum i

det hele 250 mark. Fremdeles så tilkommer der skibsejerens børn 22 halve 'laken' til fem mark. Ialt 120 mark. Det andet gods, der tilhører andre folk, det står i recessen, og dette gods er medregnet i den samme sum.

<10-17> .....[8])

<18> Fremdeles om de breve, som kongen og dronningen og deres skal besegle, hvor man skal efterlade dem. Der tilstræber sendebudene det bedste.

<19-24> .....[9])

<25> Dronningen begærer også kvittering for de 1200 nobler.

<26> .....[10])

1) 15. august. - 2) jf. nr. 374 § 24. - 3) jf. nr. 374 § 22. - 4) jf. nr. 374 § 19 samt nr. 430. - 5) § 4-5 handler om Stockholms forhold, § 6 handler om et skib, taget af Stralsund fra sørøverne, bl.a. med en last sild tilhørende dem i Danzig. 6) jf. nr. 257. - 7) jf. DRB. III 7 nr. 116 note 3 samt D. Schäfer, Das Buch des Lübeckischen Vogts auf Schonen, 2. udg., Einleitung s. LXXXVI note 2. - 8) § 10 handler om gryde- og kandestøbere, § 11-12 om Stockholms forhold, § 13-14 om sørøverne, § 15-16 om skader påført af Rostocks og Wismars folk, § 17 om mulig opkrævning af pundtold. - 9) § 19 handler om mulige privilegier i Holland, § 20 om et svar til Greifswald, § 21 om Dorpats og de livlandske stæders skader, forvoldt af Mecklenburgerne, § 22-23 indeholder kun stikord fra Danzigs eksemplar, svarende til §§ 11-12, og § 24 stikord fra Danzigs eksemplar svarende til § 1 og § 7. - 10) § 26 kun stikord om grydestøberne svarende til § 10.

(13)95. 22. august. Marienburg. 425

Højmesteren for den tyske orden takker dronning Margrete for hendes modtagelse af hans udsendinge, lover at sende nye udsendinge og tilsikrer hendes frit lejde i sit land.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Allerhøjeste fyrstinde og højbårne nådige frue[1]).

Så sandt som vi ikke fuldkommen helt og fuldt kan takke Eders stormægtige højhed for den ære og velgerning, som I har vist vore sendebude, især vor ordensbroder Albrecht, greve af Schwarzburg, kommendator i Schwetz, Johan vor storskaffer, og alle vore, der har været med i sagen vedrørende den allerhøjeste fyrste og herre, kong Albrecht af Sverige - at de er behandlet så godt og velvilligt på Eders vegne, derfor takker vi og vil takke Eder overmåde og med stor flid. I den anledning og for yderligere at føre samme sag til en god ende, sender vi igen og for anden gang til Eder disse to ærværdige gejstlige mænd, vor

ordens broder Johan von Schonenfeld, foged i Dirschau, Johan Deergarde, vor storskaffer, sammen med vore mænd, som vi har instrueret eftertrykkeligt om at afgøre og føre sagen til en hæderværdig ende. Nogen møje og besvær skal de finde sig i til Eders behag. Derfor, nådige frue, beder vi Eders højhed med ivrig begæring om, at I behager at tænke på en varig fred for alle lande, det ser vi gerne. Endvidere, stormægtige nådige frue, da I skriver til os om lejde for Eders til at ride til os i vort land, så vid, højbårne højhed, at alle, som søger vort land og rider til os og rejser med Gud og med ridderskab, de har frit lejde fra os. Og hvor vi kan tjene Eder og Eders rige efter al vor evne, det vil vi gerne gøre til Eders behag og til tak. Givet på Marienburg den nærmeste søndag før Bartholomæus' dag[2]) år 95.

1) adressen står som overskrift til afskriften: *Skal gives til den allerhøjeste fyrstinde og højbårne frue, fru Margrete, Sveriges og Norges dronning og ret arving til Danmark, vor nådige frue.* - 2) 24. august.

1395. 8. september. Helsingborg. 426

Dronning Margrete lover Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval at ville hjælpe dem til at få Stockholm tilbage, hvis byen måtte blive frataget dem i løbet af de tre år, de holder den som sikkerhed for løsladelsen af kong Albrecht af Sverige.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi Margrete, af Guds nåde dronning over rigerne Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, til alle dem, til hvem dette nærværende brev når, frelse med Gud.

Da de ærlige mænd, borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, fra os mod sikkerhed har løst og modtaget de ædle fyrster kong Albrecht og hans søn Erik, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, fra dette tidspunkt og indtil den nærmest følgende sankt Michaels dag og de tre næstfølgende år, så har de samme stæder indtaget Stockholm slot, befæstning og stad beliggende i Sverige til sikkerhed for fornævnte kong Albrecht og hans søn og til tro hånd på begge sider, at det bliver overholdt, som de samme stæder har lovet os efter bestemmelserne i de breve, som de nu har beseglet for os derpå. Derfor har vi med velberåd hu og efter råd fra vore kære trofaste råder fra vore tre riger, Danmark, Norge og Sverige, lovet

de fornævnte stæder og lover dem med dette nærværende brev i troskab sammen med vore nedenfor anførte medlovere, at vi eller vore arvinger eller vore efterkommere, hvis det skulde ske, hvad Gud forbyde, at Stockholm slot, befæstning eller stad inden for dette forskrevne tidsrum skulde komme dem af hænde ved forræderi eller blev aftvunget dem ved list eller med al magt, med vore fornævnte tre riger med al magt troligt skal og vil være dem behjælpelige og de på deres side ligeledes, og at den ene ikke afstår fra at hjælpe den anden indtil det tidspunkt, hvor de samme stæder igen har Stockholm slot, befæstning og stad i deres værge og beholder den, således som de fornævnte stæder har lovet os i deres åbne brev, som de nu har beseglet for os derpå. Og vi Jakob, af Guds nåde ærkebiskop af Lund, Henrik, af samme nåde ærkebiskop af Uppsala, og Vinald, ærkebiskop af Trondheim, og vi Peder, biskop af Århus, Eskil, biskop af Ribe, Tord, biskop af Strängnäs, Knut, biskop af Linköping, Bjørn, biskop af Åbo, Tetze, biskop af Odense, Øystein, biskop af Oslo, Jakob, biskop af Bergen, og Svend, biskop af Vendsyssel, vi marsk Erik Ketilsson, Sten Bengtsson, Ivar Lykke, Erengisl Nilsson, Folmer Jakobsen, Sten Boson, Ivar Nielsen, Ture Bengtsson, Anders Jakobsen, Arvid Bengtsson, Skåning, Erik Nielsen, Abraham, Stig Ågesen, Ivar Nilsson, Mathias Götstavsson, Stig Pedersen, Torkil Haraldsson, Magnus Petersson, Fikke van Vitzen, Götstav Mattsson, Karl Öra, Jöns Bengtsson, Gregers Bengtsson, Amund Jonsson, Erik Ummereise, Ulf Jönsson, Erik Erlandsson, Ulf Holgersson og Heine Snakenborg, riddere, og vi Jakob Absalonsen, Absalon Kjeldsen, Tord Bonde, Gaute Eriksen, Jakob Abrahamsson, Algot Magnusson, Jens Due, Jon Martinssen, Karl Magnusson, Karl Karlsson, Jon Darre, Filip Karlsson, Magnus Sture, Ogmund Bolt, Bjørn Olufsen, Karl Bengtsson, Magnus Kase, Fin Gjurdsen, Herman Nypertze, Stale Ågesen, Esger Lavesen, Absalon Pedersen, Jens Nielsen, Trued Hase, Nils Boson, Alf Haraldsson, Nils Götstavsson, Otto Rømer, Niels Myg, Bent Piik, Svale Rømer, Klaus Fleming, Gudbrand Ellingsen, Svend Sture, Torkil Brahe, Jens Pedersen, Håkon Top, Jesse Arvidsen, Bent Nielsen, Svend Piik og Herlek Svarte, væbnere, alle vi fornævnte har lovet og lover med dette nærværende brev sammen med vor fornævnte nådige frue med en samlet hånd borgmestrene og rådmændene i de fornævnte stæder at overholde alle de forskrevne punkter i troskab stadigt og fast. Til vidnesbyrd om dette og til yderligere sikkerhed så har vi med vor gode vilje og rette vidende ladet vore segl hænge under dette nærværende brev sammen med vor fornævnte nådi-

ge frues segl. Men skulde det ske, at nogen af os fornævnte ærkebisper eller bisper, riddere eller væbnere, afgik ved døden eller ikke kunde være med til at besegle dette nærværende brev, dermed skal dette brev ikke svækkes, men skal alligevel blive ved fuld gyldighed, og vi andre, der besegler det, skal og vil ubrydeligt overholde det. Sker det fremdeles, at det med Guds hjælp kommer dertil, at man inden for denne forskrevne tid skal udlevere Stockholm til os, fornævnte dronning Margrete, så skal og vil vi eller vore arvinger og efterkommere på samme tid med vort åbne brev besegle over for rådet, borgerne og alle indbyggerne, både gejstlige og verdslige i Stockholm, at vi vil lade dem beholde alle deres rettigheder, privilegier og friheder, som de fra gammel tid indtil nu har fra konge til konge og fra Sveriges rige og fra gejstlig stand, og hansekøbmanden skal beholde alle sine rettigheder og friheder i Stockholm og i hele Sveriges rige, som de indtil nu har haft fra kongen og fra Sveriges rige, og (vi skal) forbedre og ikke skade disse. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi ladet vort segl hænge under dette nærværende brev med god vilje og ret vidende. Givet på vor borg Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues dag, da hun blev født.

1395. 6. el. 8. september. Stockholm el. Helsingborg. 427

Borgmestre og råd i Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval erklærer, at de har udløst kong Albrecht af Sverige og hans søn Erik af fangenskabet for 60.000 lødige mark, for hvilke Stockholm er pantsat til dem. Hvis kongen vender tilbage til fangenskabet eller betaler løsesummen, tilfalder byen ham; i modsat fald skal den overgives til dronning Margrete.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Elbing, Danzig og Reval, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at vi på grund af de høje fyrster og herrer, kong Albrecht af Sveriges og hertug Erik, hans søns, Johans og Johans, hertuger af Mecklenburg, deres fætres, deres råds, mænds og stæders forbøn og fortjeneste og det almene bedste fra den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning over rigerne Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, mod sikkerhed har udløst de fornævnte høje fyrster og herrer kong Albrecht og hertug

Erik, hans søn, af deres fangenskab fra dette tidspunkt af til nu næstkommende sankt Michaels dag[1]) og videre de næstfølgende tre år for 60.000 lødige mark, for hvilke de fornævnte herrer har givet os Stockholm slot, befæstning og stad i forvaring og som pant, som de breve dokumenterer, som de fornævnte herrer, mænd og stæder har givet os derpå, på sådan måde som herefter står skrevet. Skulde det ske, at fornævnte høje fyrste kong Albrecht og hans søn, hertug Erik, kom tilbage til fængslet eller betalte denne forskrevne sum penge inden for det forskrevne tidsrum på alle måder, som vi har beseglet det for fru dronningen i vore breve, så skal og vil vi borgmestre og rådmænd i de fornævnte stæder igen overdrage Stockholm til den fornævnte herre kong Albrecht, hertug Erik eller deres arvinger, eller hvem de måtte have overdraget Stockholm til, ledig, løs, kvit og fri, således som vi har modtaget Stockholm på deres vegne uden nogen udgifter, forhindringer, svig eller udsættelse eller rettergang, kanonisk eller romersk. Men skulde det ske, hvad Gud forbyde, at nogen genvordigheder skete på slottet eller i fornævnte stad, så vil vi ikke besværes dermed. Men skulde det ske, at de fornævnte herrer ikke kom tilbage til fængslet eller ikke forligede sig med fornævnte fru dronning med mindelighed, ret eller venskab, så dronningen eller hendes (folk) blev tilfredsstillede efter hendes vilje, eller den forskrevne sum penge ikke blev betalt inden for dette forskrevne tidsrum i alle måder, som det forskrevet står, så skal vi overdrage den højbårne fyrstinde dronning Margrete eller hendes (folk), som hun nu har henvist os til, Stockholm slot, befæstning og stad i alle måder, som vi har modtaget den fra de fornævnte herrer, som de beseglede breve dokumenterer, som de fornævnte herrer, deres rådmænd og stæder har givet os derpå. Dog skal det være vitterligt, at den fornævnte kong Albrcht og hans søn, hertug Erik, nu med disse aftaler, og i alle aftaler, som vi har været med til, ingenlunde har afstået fra deres rettigheder, som de nu og ofte har sagt, hvor vi og mange andres folk har været til stede, at de vil være uindskrænket i al deres ret. Alle disse forskrevne punkter og artikler lover vi borgmestre og rådmænd i de fornævnte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, for os, for vore efterkommere og for alle vore samfund i de fornævnte stæder at overholde i troskab stadigt og fast med en samlet hånd. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi med ret vidende ladet vore stæders segl hænge under dette nærværende brev.

Lübecks eksemplar:

Givet i Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel på festdagen for Vor kære Frue, da hun blev født.

Stralsund-Danzigs eksemplar:

Givet i Stockholm år 1395 efter Guds fødsel to dage før festdagen for Vor kære Frue, da hun blev født.

1) 29. september.

1395. 8. september. Stockholm. 428

Borgmestre og råd i Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval lover at overholde Stockholms privilegier og rettigheder og at udvirke bekræftelse på dem, hvis de må udlevere byen til dronning Margrete.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, erkender og bevidner åbenbart med dette nærværende brev, da vi har taget Stockholms befæstning, slot og stad i Sverige i besiddelse til sikkerhed og til pant for den høje fyrste kong Albrecht af Sverige og hertug Erik, hans søn, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, efter bestemmelserne i de breve, som samme fyrste kong Albrecht og hans søn har beseglet for os derpå, så lover vi med dette nærværende brev i troskab, at al den stund Stockholm er vort pant og i vort værge, så skal og vil vi lade hele rådet, borgere og alle indbyggere, både gejstlige og verdslige, i Stockholm beholde alle deres rettigheder, privilegier og friheder, som de har haft fra gammel tid indtil nu, fra konge til konge og fra Sveriges rige og fra gejstlig stand. Og skulde det da ske, at nogen inden for den tid vilde krænke rådet, købmænd eller indbyggere i staden Stockholm, gejstlige eller verdslige, så vil vi, det bedste vi kan, troligt være dem behjælpelige til, at de forbliver i deres rettigheder. Hvis det fremdeles skulde ske, at vi skulde overdrage Stockholm slot, befæstning og stad fra os til den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning af Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, efter bestemmelserne i de breve, der er beseglet for os i Stockholm af den fornævnte høje fyrste kong Albrcht og hans søn, om at de dermed har pantsat Stockholm til os, så skal og vil vi til samme tid skaffe dem privilegier fra den fornævnte fru dronning, således at hun

besegler dem med sit åbne brev, som hun har lovet os og har beseglet med sit brev, at hun og hendes arvinger og efterkommere skal og vil lade rådet, borgerne og alle indbyggere, både gejstlige og verdslige, i Stockholm beholde alle deres rettigheder, privilegier og friheder, som de har haft fra gammel tid indtil nu, fra konge til konge og fra Sveriges rige og gejstlig stand og at lade hansekøbmanden beholde alle sine rettigheder, privilegier og friheder inden for Stockholm og i hele Sveriges rige, som de har haft fra konge til konge og fra Sveriges rige, og at gavne og ikke skade dem. Til vidnesbyrd om alle disse forskrevne punkter har vi, borgmestre og rådmænd i de forskrevne stæder ladet vore stæders segl hænge under dette brev. Givet i Stockholm år 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues festdag, da hun blev født.

1395. 8. september. Stockholm. 429

Borgmestre, råd og borgerskab i Stockholm erklærer, at byen er pantsat til Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval for 60.000 lødige mark og lover disse stæder troskab i pantsættelsestiden.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi borgmestre og rådmænd, borgere og hele samfundet i staden Stockholm i Sverige erkender og bevidner åbenbart med dette nærværende brev, at de hæderværdige mænd de herrer borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval for vor bøns, venskabs og fortjenestes skyld mod sikkerhed har udløst vor nådige herre kong Albrecht af Sverige og hans søn hertug Erik, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, fra deres fangenskab fra den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning af Danmark og Norge, med en samlet hånd og taget imod i troskab og under retmæssigt løfte fra dette tidspunkt indtil næstkommende sankt Michaels dag og videre frem de næstfølgende tre år med sådanne aftaler og betingelser, som klart er udtrykt i vore fornævnte nådige herrers breve. Og derfor så har vore forskrevne herrer efter råd fra deres tro råder og med samtykke og godkendelse af os alle til de fornævnte stæder overdraget Stockholm slot, befæstning og stad i deres værge at holde i forvaring og som pant på sådan måde, som herefter står skrevet. Skulde det ske, at vore fornævnte herrer inden for den forskrevne tid ikke kunde forlige sig med

fru dronningen, således som det er skrevet i deres breve, eller at de ikke kom tilbage eller ikke betalte de 60.000 lødige mark på alle måder, som det er skrevet i samme deres breve, så skal og kan de førnævnte stæder frit og uhindret udlevere forskrevne Stockholm slot, befæstning og stad fra sig i den fornævnte fru dronnings hånd eller til hendes, således som de samme stæder har lovet fru dronningen i deres breve, som de har beseglet derpå. Og skulde det ske, hvad Gud forbyde, at det kom dertil, at de forskrevne stæder udleverede Stockholm fra sig på den forskrevne måde, så skal det være med vor gode vilje, således at vi ikke skal eller vil (gøre) nogen indsigelse, modstand eller hindring derimod. Fremdeles så har vi borgmestre, rådmænd, borgere og hele samfundet i staden Stockholm efter påbud og bøn fra vore fornævnte nådige herrer og med vor egen gode vilje og med fuld enighed retligt hyldet og hylder de hæderværdige herrer borgmestre og rådmænd i de forskrevne stæder o.s.v. og har lovet og lover dem med dette nærværende brev i troskab, at vi skal og vil holde os til dem i ære og i fuld troskab, stadigt at blive på deres side og aldrig at hylde nogen anden herre, ej heller at tillade det, ej heller at svigte dem så længe, indtil de fornævnte stæder er løst fra deres løfte, og at de samme stæder skal udlevere Stockholm slot, fæstning og stad fra sig med deres gode vilje, og at de lader os være helt kvit og frie.

Lübecks eksemplar:

Alle disse forskrevne punkter har vi borgmestre og rådmænd og borgere i Stockholm med vore medlovere lovet hele borgerskabet i de fornævnte stæder Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval og lover med dette nærværende brev for os og vore efterkommere at overholde i ære og troskab stadig og fast og ubrudt uden nogen slags svig. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed så har vi borgmestre og rådmænd o.s.v. som ovenfor.

Stralsunds og Danzigs:

Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver enkelt for sig har vi borgmestre, rådmænd, borgere og hele samfundet i forskrevne stad Stockholm lovet og lover for os og for vore efterkommere de hæderværdige mænd de herrer borgmestre og rådmænd i de fornævnte syv stæder og deres efterkommere med dette nærværende brev at overholde i ære og i troskab stadig og fast og ubrudt uden nogen slags svig og har derfor til erkendelse og yderligere sikkerhed med vor gode vilje og rette

vidende ladet vor stads store segl hænge under dette brev. Givet i Stockholm år 1395 efter Guds fødsel på Vor kære Frues festdag, da hun blev født.

1395. 8. september. Helsingborg. 430

Dronning Margrete lover at betale Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval 2000 mark lybsk årligt, så længe de holder Stockholm.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi Margrete, dronning over rigerne Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, erkender og bevidner åbenbart med dette nærværende brev, at vi sammen med vore nedenfor anførte medlovere har lovet og lover med dette nærværende brev, at vi inden for de næstfølgende tre år efter udfærdigelsen af dette brev til hver påskehøjtid i Stockholm ufortøvet skal og vil give 2000 mark lybsk til de hæderværdige mænd, borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval eller deres høvedsmænd, som på deres vegne sidder inde med Stockholm. Og sker det, at vi et år kan udrede de 2000 mark lybsk til dem før påske, det gør vi gerne med god vilje. Og skulde det ske, at vi inden for de tre år forsoner os med kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, eller at stæderne inden for den tid udleverer Stockholm fra sig, det skal komme os til fordel, og det skal man fradrage os i den forskrevne pengesum i et rimeligt forhold til det tidspunkt, da stæderne udleverede Stockholm fra sig. Og vi Peder, biskop af Århus, Jens Andersen og Folmer Jakobsen, riddere, og Tord, biskop af Strängnäs, Sten Bengtsson, ridder, og Algot Magnusson, væbner, har lovet og lover med dette nærværende brev med en samlet hånd sammen med vor fornævnte nådige frue, dronningen, borgmestrene og rådmændene i de fornævnte stæder at overholde alle disse punkter i troskab stadigt og fast. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi, fornævnte dronning Margrete, Peder, biskop, Jens og Folmer, riddere, Tord, biskop, Sten, ridder, og Algot, væbner, med vor gode vilje og rette vidende ladet vore segl hænge under dette nærværende brev. Givet i Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues festdag, da hun blev født.

1395. 8. september. Rostock. 431

Borgmestre og råd i Rostock og Wismar lover at betale Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval 1000 mark årligt i tre år til dækning af de syv stæders omkostninger ved at holde Stockholm.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Lübecks eksemplar:

Vi borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar erkender og bevidner åbenbart med dette nærværende brev, at vi med dette nærværende brev har lovet og med en samlet hånd i troskab lover de hæderværdige mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, at vi inden for de tre næstfølgende år efter udstedelsen af dette brev til hver påskehøjtid inden for staden Lübeck ufortøvet skal og vil give dem 1000 mark lybsk til hjælp til deres udgifter og omkostninger, hvormed de er i stand til at holde Stockholm. Og skulde det ske, at vi ikke betalte dem de 1000 mark til påske som forskrevet, og at de på grund af forsinkelsen led nogen betydelig skade, den skulde og vilde vi godtgøre dem helt og genoprette for dem sammen med den forskrevne sum. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi borgmestre og rådmænd

Stralsunds og Danzigs:

Vi borgmestre og rådmænd i stæderne Rostock og Wismar erkender og bevidner åbenbart med dette nærværende brev, da de hæderværdige herrer borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval har indtaget Stockholm til sikkerhed og pant for vor nådige herre kong Albrecht af Sverige og hertug Erik, hans søn, som de mod sikkerhed har udløst fra deres fangenskab fra den højbårne fyrstinde, dronning Margrete, at overholde i troskab på begge sider fra dette tidspunkt indtil næstkommende sankt Michaels dag og yderligere de næstfølgende tre år efter bestemmelserne i de breve, som de samme stæder har beseglet derpå for fru dronningen, har vi derfor lovet og lover med dette nærværende brev borgmestrene og rådmændene i de fornævnte syv stæder, at vi til dem eller deres høvedsmænd, som på deres vegne på den tid sidder inde med Stockholm, inden for de forskrev-

i de fornævnte stæder Rostock og Wismar med vor vilje og rette vidende ladet vore stæders segl hænge under dette brev. Givet i Rostock år 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues festdag, da hun blev født.

ne tre år til hver påskehøjtid ufortøvet skal og vil give 1000 mark lybsk i Lübeck til hjælp for deres udgifter og omkostninger, hvormed de er i stand til at holde Stockholm. Og skulde det ske, at vi ikke giver dem eller deres forskrevne høvedsmænd de 3000 mark[1]) til hver påskehøjtid inden for de tre år, som det er forskrevet, og at de på grund af forsinkelsen led nogen betydelig skade, den skal vi helt og holdent genoprette og godtgøre dem med den forskrevne sum. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed.

1) Danzigs eksemplar har *1000 mark.*

1395. 8. september. Helsingborg. 432

Borgmestre og råd i Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval erklærer, at de har udløst kong Albrecht af Sverige og hans søn hertug Erik af fangenskabet for tre år mod at betale 60.000 lødige mark eller udlevere Stockholm.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at vi på tidspunktet for udstedelsen af dette brev mod sikkerhed i troskab og efter retmæssigt løfte har udløst og taget imod de ædle fyrster kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, fra den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning over rigerne Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, på sådan måde, som herefter står skrevet. For det første, at vi uden nogen forhaling eller hindring igen skal udlevere den fornævnte kong Albrecht og hans søn hertug Erik i levende live mellem nu og førstkomemende sankt Michaels dag og videre de næstføl-

gende tre år eller betale 60.000 lødige mark for deres frigivelse eller overdrage Stockholm slot, befæstning og stad, beliggende i Sverige, frit og uden indsigelse i fru dronningens hånd eller til dem, som hun har henvist os til, som herefter står skrevet, så at hun bliver herre over det uden nogen svig eller udflugter, medmindre kongen og hans søn kunde forsone sig med fru dronningen inden for den forskrevne tid med mindelighed, ret eller venskab, hvorved den fornævnte dronning eller hendes blev tilfredsstillet efter deres vilje, og skulde det ske, at de inden for dette forskrevne tidsrum som forskrevet ikke kunde forlige sig, så skal og vil vi til hende eller hendes (folk) eller dem, som hun anviser os, udlevere den forskrevne konge og hans søn i levende live, på hvilket sted det måtte passe hende eller hendes folk på en af disse hendes fire borge Kalundborg, Vordingborg, Helsingborg eller Nyborg i hendes eller hendes folks værge, så at hun kunde have den fornævnte konge og hans søn i sin magt uden svig, eller vi skal betale den fornævnte sum på en af hendes fire borge, så hun har rådighed over pengene på samme måde, eller overdrage Stockholm slot, befæstning og stad på alle måder som forskrevet står. Og hvis man inden for den forskrevne tid skal betale og overføre den sum til en af hendes fornævnte borge, så skal folk og penge være under fru dronningens sikre lejde, videre i hendes værge for alle dem, som for hendes skyld vil gøre og undlade at gøre noget uden svig. Dog så skal hun eller hendes ikke udsættes for nogen risiko eller ulempe eller skade med hensyn til den forskrevne sum penge eller folkene. Skulde det ske, hvad Gud forbyde, at en af dem, nemlig kongen og hans søn, afgik ved døden inden for det forskrevne tidsrum, så skal vi udlevere den anden, som af disse fornævnte to forbliver i live, til dem igen eller betale den forskrevne sum eller overdrage Stockholm på alle måder, som forskrevet står. Men afgik de begge ved døden, så skal vi betale hende den sum penge eller overdrage hende Stockholm, som forskrevet står. Hvis man skal betale den fornævnte sum, så skal man betale den på denne måde inden for det forskrevne tidsrum, (nemlig) at man for hver lødig mark, marken at regne for fem skilling grot, skal udrede 45 skilling lybsk i gode hvide penninge, som nu på denne tid er gængse og gangbare i staden Lübeck, og ikke betale med ringere mønt, eller med nobler eller med guld efter værdien af samme penge. Fremdeles så skal vi på den hellige trefoldigheds dag[1]) i det sidste år af de forskrevne tre år eller tilforn gøre vitterligt for vor frue dronningen eller de nedenfor anførte med vort åbne brev på en af de fire fornævnte borge, at hun

mellem dette tidspunkt og næstfølgende sankt Michaels dag[2]) skal modtage kongen og hans søn i live, hvis de begge er levende eller (penge)-summen eller Stockholm på alle måder, som tidligere er skrevet. Fremdeles skal hun eller hendes inden for det tidsrum med deres åbne brev give besked til os ved bud, på hvilken af de forskrevne hendes fire borge hun vil modtage dem. Fremdeles skal og vil vi inden for dette forskrevne tidsrum, efter at vi har Stockholm i vort værge, afholde os fra at volde skade for Sveriges rige og for rigets indbyggere, og ej heller skal rigets indbyggere og deres tilstræbe eller tilføje skade på os og vore inden for det forskrevne tidsrum, men hver og en af vore skal være venlige mod den anden, og hver og en af vore skal drage til den anden og passe sine hverv og føre sine varer i sikkerhed og undgå skade for den anden på begge sider; er der en, der ikke opfylder det, skal han yde erstatning, når man griber ham. Stockholm skal vi give fra os fri og inden for det tidspunkt, som er forskrevet, undtagen møllerne og retsudøvelsen i staden, de er pantsat, og fornævnte fru dronningen og hendes efterkommere kan, hvis Stockholm bliver hendes, indløse møllerne og retsudøvelsen for 700 mark svensk og ikke højere, men mindre, hvis de er pantsat for mindre, eller overlade møllerne og retsudøvelsen til dem, de er pantsat til, indtil de indløser dem som forskrevet. Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver af dem for sig har vi, borgmestre og rådmænd i de fornævnte syv stæder, lovet og lover for os og vore efterkommere og hele vort samfund i vore nedenfor anførte stæder at overholde stadigt og fast over for den fornævnte fru dronning, mens hun lever, i ære og troskab med en samlet hånd uden nogen svig og udflugter og uden nogen forhaling eller rettergang, kanonisk eller romersk. Skulde det ske, at hun afgik ved døden inden for dette forskrevne tidsrum, hvad Gud forbyde, eller ikke var inden for et af disse hendes tre kongeriger Danmark, Sverige og Norge, så skal og vil vi inden for dette forskrevne tidsrum fuldbyrde og overholde alle disse forskrevne punkter over for kong Erik, der nu er konge i Norge, hendes slægtning[3]), eller, hvis de begge afgik ved døden inden for dette forskrevne tidsrum, hvad Gud forbyde, over for deres arvinger og efterkommere og til fornævnte konges og dronnings og deres arvingers og efterkommeres tro hånd over for det nedenfor anførte hendes riges råd og tjenere hr. Jakob, ærkebiskop af Lund, hr. Henrik, ærkebiskop af Uppsala, hr. Vinald, ærkebiskop af Trondheim, hr. Peder, biskop af Århus, hr. Tord, biskop af Strängnäs, hr. Eskil, biskop af Ribe, hr. Bjørn, biskop af Åbo, hr. Øystein, biskop af

Oslo, hr. Tetze, biskop af Odense, hr. Knut, biskop af Linköping, hr. Jakob, biskop af Bergen, og hr. Svend, biskop af Vendsyssel, og hr. Vendelbo, hr. Jens Andersen, hr. Sten Bengtsson, hr. Ivar Lykke, hr. Eringisl Nilsson, hr. Folmer Jakobsen, hr. Anders Jakobsen, brødre, hr. Sten Boson, hr. Ivar Nielsen, hr. Niels Ivarsen, hr. Predbjørn Podebusk, hr. Skåning, hr. Abraham, hr. Peder Basse, hr. Niels Nielsen, hr. Jakob Bille, riddere, Tord Bonde, Algot Magnusson, Jakob Abrahamsson, Lars Ulfsson, Henneke Olufsen, Jens Due, Hans Podebusk, Peder Nielsen af Ågård, Bjørn Olufsen, Bernike Skinkel, Jens Thomsen, Ogmund Bolt, Alf Haraldssøn, Fin Gjurdsen, Otto Rømer, Jens Martinssen, Jakob Knap, Herman Fleming, Peder Walkendorp, Mogens Munk, Klaus Grubendal, Frederik van Halleghe og Nicolaus van Skarsow. Dog skal det være vitterligt, at den fornævnte fru dronning nu med disse aftaler og i alle aftaler, hvor vi har været til stede, ikke har afstået nogen af sine rettigheder, men hun har nu og ofte sagt, hvad vi og mange folk har overværet, at hun vil være uindskrænket i alle sine rettigheder. Fremdeles erkender og bevidner vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Rostock, Wismar og Stockholm, med dette nærværende brev, at vi har udløst og modtaget vor fornævnte nådige herre kong Albrecht og hans søn sammen med borgmestrene og rådmændene i de syv forskrevne stæder med en samlet hånd på alle måder, som forskrevet står, på befaling og bøn fra samme vor nådige herre, derfor så har vi for os og vore efterkommere og vore hele samfund i vore fornævnte stæder lovet og lover med dette nærværende brev sammen med de fornævnte syv stæder med en samlet hånd at overholde alle de forskrevne punkter og artikler og de enkelte hver for sig i ære og troskab uden nogen svig og udflugter og uden nogen forhaling eller rettergang, kanonisk eller romersk, stadigt og fast over for den fornævnte fru dronning eller dem, som hun har henvist de fornævnte syv stæder til, og til hendes tro hånd over for de herrer ærkebiskopper, biskopper, riddere og væbnere på alle måder som forskrevet. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle de forskrevne punkter bliver overholdt, har vi borgmestre og rådmænd i de ti fornævnte stæder ladet de samme vore stæders segl hænge under dette nærværende brev med vor gode vilje og rette vidende. Givet i Helsingborg 1395 efter Guds fødsel på Vor Frues dag, da hun blev født.

1) søndag efter pinse. - 2) 29. september. - 3) teksten har *ome.* Kong Erik var søsterdattersøn af dronning Margrete.

1395. 8. september. Skanør. 433

Hertugerne Johan 2. og 4. af Mecklenburg, en række riddere og væbnere samt Rostock og Wismar m. fl. mecklenburgske byer erkender, at Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval har udløst kong Albrecht af Sverige og hans søn Erik af fangenskabet for tre år mod betaling af 60.000 lødige mark, for hvilke Stockholm er sat i pant.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi Johan, af Guds nåde hertug af Mecklenburg, herre over landene Stargard og Rostock, og vi Johan, af samme nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin og herre over de fornævnte lande, vi Reimar van Plessen, Werner van Axekow, Ulrik van Pentz, Henrik van Brandis, Wipert Lützow, Henning Stralendorp, Helmold van Plessen, Heidenrik van Bibow, Johan Lützow, Henrik Moltke, Johan Stralendorp, Gerhard Snakenborg, Jon Gregorsson, Magnus Trotteson, Johan Dume, Bengt Karlsson, Henning Halberstadt, Segeband Tun, Peter Bützow, Henning Hoge, Reimar Hagenow, Gerhard Negendanke, Otto Beienfleth, Johan Bülow, Eggert Bülow, Otto Vieregge, Eggert Negendanke, Gerold Hasenkop, Johan Storm, Henrik Kulebus, Bernhard van Plessen, Didrik Moltke, Henrik Babbe, Otto Trechow og Johan Stokelet, riddere, vi Henneke Moltke af Strelitz, Herman Lützow, Lyder Lützow, hr. Wiperts broder, Hartvig van Bülow, Lyder Lützow, hr. Johans broder, Ulrik van Pentz, Fikke Bülow af Siemen, Reimar Barnekow, Volrad van Züle af Camin, Burchard Lützow, Heine van Züle, Köpeke Hoikendorp, Fikke Moltke af Ribnitz, Hans van dem Kruge, Helmold van Plessen, Henrik Quitzow, Henning Parkentin, Ingjald Thörnsson, Helmold van Plessen, Tønnes van Plessen, Henrik Negendanke, Markvard Negendanke, Markvard van dem Hagen, Hartvig Preen, Klaus Parkentin, Detlev Buchwald, Sigfred Buchwald, Henrik van der Lühe af Tesmansdorf, 'lange' Henrik van der Lühe, Herman van der Lühe af Panzow, Arnold van der Lühe, Herman van Oertzen, Albrecht Zepelin, Konrad Zepelin, Köpeke Zepelin, Bernhard Tulendorp, Didrik Bützow, Otto Zickhusen, Henrik Zickhusen, Burchard Dambeke, Henrik Raven, Henneke van der Lühe af Körchow, Herman van der Lühe af Michelstorf, Henrik Barsse, Henning Bode, Fikke Schwiesow, Fikke Velehove, Fikke Plüschow og Eggert Rode, væbnere, og vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Rostock, Wismar, Schwerin, Boizenburg, Wittenburg, Grevesmühlen, Gadebusch, Grabow, Krivitz, Gnoien og Ribnitz,

erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at de hæderværdige mænd, borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, sammen med de ærværdige herrer sendebude fra ordenen i Preussen, i vor nærværelse mellem vore kære herrer, kong Albrecht af Sverige, og hertug Erik, hans søn på den ene side og den højbårne fyrstinde dronning Margrete af Danmark og Norge på den anden side med vilje, medvidende, samtykke og velbehag af os alle har forhandlet og aftalt alle de artikler og punkter, der står skrevet og er beseglet derpå i vore fornævnte herrer kong Albrechts og hans søns breve, og at de fornævnte stæder for vor bøns, venskabs og fortjenestes skyld har udløst og taget imod vor fornævnte herre fra den fornævnte frue dronning Margrete med en samlet hånd i troskab og efter ret løfte fra dette tidspunkt til næstfølgende sankt Michaels dag og videre frem de næstfølgende tre år med sådanne betingelser og forbehold, der klart er udtrykt i de samme vore herrers breve. Og derfor så har vore forskrevne herrer med råd, samtykke og velbehag af os alle overdraget de forskrevne stæder Stockholm slot, befæstning og stad, beliggende i Sverige, at holde i deres værge til sikkerhed og til pant på sådan måde, som står skrevet herefter. Skulde det ske, at vore fornævnte herrer ikke kunde forsone sig med fru dronningen inden for den tid, som det er skrevet i deres breve, eller at de ikke kom tilbage eller ikke betalte de 60.000 lødige mark på alle måder, der er skrevet i de samme deres breve, så skal og kan de fornævnte stæder fra sig udlevere Stockholm slot, befæstning og stad i fru dronningens hånd eller til hendes (folk), frit og uden retskrav på alle måder, som de samme stæder har lovet fornævnte fru dronningen med deres breve, som de har beseglet derpå. Og skulde det ske, hvad vi ikke håber, at Stockholms slot, befæstning og stad blev pantsat eller på anden måde bundet, så skal og vil vi med en samlet hånd indløse den kvit og frigøre den, når som helst de fornævnte stæder kræver det af os. Fremdeles så har vore herrer, nemlig fornævnte kong Albrecht og hans søn med vort råd, behag og samtykke påbudt og befalet borgmestrene, rådmændene, borgerne og hele samfundet i Stockholm, at de hylder de forskrevne stæder som panteherrer, og at de har at holde sig til stæderne i ære og i udelt troskab og stadigt at blive ved dem og ikke hylde nogen anden herre eller tilstede det og aldrig at skilles fra stæderne, så længe indtil de forskrevne stæder er befriet fra deres løfte og de med deres gode vilje giver Stockholm slot befæstning og stad fra sig, og lader de borgmestre,

rådmænd, borgere og hele samfundet i Stockholm være helt kvit og fri. Og skulde det ske, hvad Gud forbyde, at det kom dertil, at de forskrevne stæder afstod Stockholm på den forskrevne måde, derfor skal stæderne på ingen måde dadles eller tåle krav, rykning eller retslige påtaler i henhold til kanonisk eller romersk ret fra os, vore arvinger eller efterkommere på vore eller deres vegne fra nogen på nogen som helst måde i de kommende tider. Og inden for den tid, hvor de har Stockholm i deres værge, skal de heller ikke tåle noget krav eller nogen påtale i henhold til kanonisk eller romersk ret fra vore fornævnte herrer eller deres arvinger, fra os, vore arvinger eller efterkommere på vore eller deres vegne på nogen som helst måde, hvorved de kunde komme i skade og besværligheder eller kunde blive hindret i at holde det til det sidste, således som de har beseglet det med deres breve til fornævnte fru dronningen; thi hvad stæderne har påført og endnu gør, det gør de i troskab på grund af vor kærlighed og bøn om fred og for det fælles bedste. Og skulde det ske, at de derfor kom ud for nogen forhindringer, fortrædeligheder eller skader efter loven eller faktisk, det skal og vil vi, vore arvinger og efterkommere sammen med vore fornævnte herrer med en samlet hånd aflaste de fornævnte stæder fra, fritage dem og holde dem helt skadesløse til det sidste med vor egen møje og omkostninger. Skulde det fremdeles ske, at Stockholm slot, befæstning og stad inden for den forskrevne tid blev indesluttet eller kom dem af hænde ved forræderi eller svig eller blev aftvunget dem med magt eller på hvilken måde den end gik tabt for dem, så skal og vil vi med vore fornævnte herrer, når som helst det bliver forlangt af os, med al magt, med kærlighed og med det gode ufortøvet trofast være dem behjælpelige og de os, med at Stockholm slot, befæstning og stad igen kommer på de samme stæders hænder, og vi skal ikke afholde os fra at hjælpe dem, indtil den tid da de igen har Stockholm slot, befæstning og stad i deres værge og holde den, således som de forskrevne stæder for vor bøns skyld har lovet den fornævnte fru dronning i deres breve, som de har beseglet derpå. Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver af dem enkeltvis har vi lovet og lover med dette nærværende brev - vi, Johan og Johan, fornævnte hertuger, vi Reimar van Plessen, Werner van Axekow, Ulrik van Pentz, Henrik van Brandis, Wipert Lützow, Henning Stralendorp, Helmold van Plessen, Heidenrik van Bibow, Johan Lützow, Henrik Moltke, Johan Stralendorp, Gerhard Snakenborg, Jon Gregorsson, Magnus Trotteson, Johan Dume, Bengt Karlsson, Henning Halberstadt, Segeband Tun, Peter

Bützow, Henning Hoge, Reimar Hagenow, Gerhard Negendanke, Otto Beienfleth, Johan Bülow, Eggert Bülow, Otto Vieregge, Eggert Negendanke, Gerold Hasenkop, Johan Storm, Henrik Kulebus, Bernhard van Plessen, Didrik Moltke, Henrik Babbe, Otto Trechow og Johan Stokelet, riddere, vi Henneke Moltke af Strelitz, Herman Lützow, Lyder Lützow, hr. Wiperts broder, Hartwig van Bülow, Lyder Lützow, hr. Johans broder, Ulrik van Pentz, Fikke Bülow af Siemen, Reimar Barnekow, Volrad van Züle af Camin, Burchard Lützow, Heine van Züle, Köpeke Hoikendorp, Fikke Moltke af Ribnitz, Hans van dem Kruge, Helmold van Plessen, Henrik Quitzow, Henning Parkentin, Ingjald Thörnsson, Helmold van Plessen, Tønnes van Plessen, Henrik Negendanke, Markvard Negendanke, Markvard van dem Hagen, Hartvig Preen, Klaus Parkentin, Detlev Buchwald, Sigfred Buchwald, Henrik van der Lühe af Tesmansdorf, 'lange' Henrik van der Lühe, Herman van der Lühe af Michelstorf, Herman van der Lühe af Panzow, Arnold van der Lühe, Herman van Oertzen, Albrecht Zepelin, Konrad Zepelin, Köpeke Zepelin, Bernhard Tulendorp, Didrik Bützow, Otto Zickhusen, Henrik Zickhusen, Burchard Dambeke, Henrik Raven, Henneke van der Lühe af Körchow, Henrik Barsse, Henning Bode, Fikke Schwiesow, Fikke Velehove, Fikke Plüschow og Eggert Rode, væbnere, og vi borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Rostock, Wismar, Schwerin, Boizenburg, Wittenburg, Grevesmühlen, Gadebusch, Grabow, Krivitz, Gnoien og Ribnitz - alle vi fornævnte lover for os, for vore arvinger og efterkommere i ære og i troskab med en samlet hånd uden nogen slags svig eller udflugter og uden nogen slags videre forhaling eller rettergang, kanonisk eller romersk, stadigt og fast at overholde dem over for borgmestrene, rådmændene, borgerne og alle samfundene i de fornævnte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har alle vi fornævnte med vor vilje og ret vidende ladet vore segl hænge under dette nærværende brev, der er givet og skrevet i Skanør år 1395 efter Guds fødsel på festdagen for Vor kære Frue, da hun blev født. Skulde det ske, at nogen af os fornævnte afgik ved døden eller ikke kunde komme til stede, så han kunde besegle dette brev, derved skal dette nærværende brev ikke sættes ud af kraft, men det skal alligevel forblive ved fuld gyldighed, og vi andre, der besegler det, skal og vil alligevel med en samlet hånd overholde alle punkter og artikler og hver enkelt for sig, der står skrevet i dette brev.

1395. 14. september. 434

Jakob Halvegge i Førslev skøder en gård i Kvislemark til Åge Jakobsen i Kvislemark.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Jakob Halvegge i Førslev skøder Åge Jakobsen i Kvislemark en gård i Kvislemark. Givet på det hellige kors' ophøjelsesdag 1395.

(13)95. 17. september (og 1397. 17. september). 435

Staden Utrecht udsteder en forordning om salg af sild, herunder også om salg af sild fra Skåne.

Original på nedertysk i Utrecht.

På sankt Lamberts dag i året 95. Og dette blev fornyet ved klokkeringning på sankt Lamberts dag i året 97.

<1> .....[1]).

<2> Og den sild, der er ret skånsk sild, den kan enhver sælge overalt i staden og i stadens friheder[2]), hvor han vil.

<3-5> .....[1]).

1) det udeladte drejer sig om interne forhold i Utrecht. - 2) d.v.s. det område, der er omfattet af stadens privilegier.

1395. [Efter 18. september - før 25. november][1]). 436

Notits i byen Stadthagens regnskaber om udgift til beværtning af hertugen af Slesvig, provsten af Hamburg og greven af Schauenburg.

Notits på nedertysk i regnskab i det kgl. bibliotek.

Fremdeles 15 skilling for øl, der er drukket i beværtningen, da hertugen af Slesvig og provsten i Hamburg og vor herre var her.

1) dagsangivelse mgl., men den 8. notits forud i spalten er dateret *dagen efter Lambertus' dag*, den efterfølgende 8. notits i spalte 2 er dateret *lørdag før mikkelsdag*.

1395. 20. september. 437

Tingsvidne af Malmø byting om, at Simon Kirkewitz skøder en gård i Malmø til Bosjø kloster.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd, udstedt af Peder Jakobsen, vicefoged i Malmø, med flere medborgeres samtykke, indeholdende Simon Kirkewitzes skødebrev til prioren for Bosjø kloster på en gård i den nordlige del af Malmø ved Storegade. Givet dagen inden apostlen sankt Matthæus' dag 1395.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Vidnesbyrd udstedt af Peder Jakobsen, vicefoged i Malmø, med flere medborgeres samtykke omhandlende, at fornævnte[1]) Simon Kirkewitz solgte en gård, der ligger mod nord ved Storegade i Malmø, til hr. Lars af Gudmundtorp, prior for Bosjø kloster. Givet 1395.

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Peder Jakobsen, vicefoged i Malmø, Anders Mortensen og Åge Uffesen, borgmestre, Tolv Gødmersen, Jakob Andersen og Gynter Lybbertsen, rådmænd sammesteds. Givet dagen inden apostlen sankt Matthæus' dag 1395.

1) henviser til 1392 5. august, DRB. IV 4 nr. 598.

1395. 26. september. Helsingborg. 438

Hansestædernes udsendinge erklærer, at de har udleveret dronning Margrete og hendes riges råd forpligtelsesbrevet vedrørende kong Albrecht af Sverige og hans søn hertug Erik og derefter modtaget kongen og hans søn på de aftalte vilkår.

Oroginal på nedertysk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette nærværende brev eller hører det læse, at det åbne brev, som de ti nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig, Reval, Rostock, Wismar og Stockholm, har beseglet med deres råds og stads segl for den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning af rigerne Sverige og Norge, ret arving til og fyrstinde af Danmarks rige, hvori de samme ti stæder har lovet hende og hendes riges råd og lover for den høje fyrste kong Albrecht og hertug Erik, hans søn, hertug af Mecklen-

burg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, det erkender vi Henrik Westhof og Johan Nyebur, borgmestre i staden Lübeck, Gotfred Nybe, borgmester, Bernhard van dem Rode og Wulf Wulflam, rådmænd i Stralsund, Gotfred Rebber, borgmester i Thorn, Johan Stolte, borgmester i Elbing, Johan Stoltevot, borgmester i Reval, Johan van der Aa og Henrik Witte, borgmestre i Rostock, Markvard Bantzekow, Johan Tuckeswert og Herman Meyer, borgmestre i Wismar, og vi bevidner åbent med dette nærværende brev, at vi fornævnte med god vilje og velberåd hu på vort råds og vor stads og også på de andre fornævnte stæders vegne har overdraget det forskrevne åbne beseglede brev til fornævnte fru dronningen og hendes riges råd her i Helsingborg. Og vi fornævnte borgmestre og rådmænd har her i Helsingborg fra den fornævnte fru dronning og hendes riges råd taget imod og modtaget de forskrevne herrer, nemlig kongen og hans søn, på vort råds og vore stæders og også på de andre fornævnte stæders vegne under sådan loven og forsikring, som den fornævnte fru dronning og hendes riges råd har forsikret og lovet vort råd og vore stæder og de andre fornævnte stæder og i alle måder, som vort råds og vor stads og de fornævnte stæders åbne brev viser, som vi her har overdraget hende og hendes riges råd, og således som det var aftalt og besluttet i Falsterbo nu i sommeren, da vi skiltes fra hende og hendes riges råd[1]). Og til yderligere sikkerhed for alle disse forskrevne punkter så har vi fornævnte borgmestre og rådmænd med vidende og med god vilje ladet vore segl hænge under dette nærværende brev. Og vi Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, af Pommern, over venderne, Kassuberne og fyrste af Rügen, og vi, Johan Schonenfeld, foged af Dirschau, og Johan Deergarde, storskaffer i Marienburg i Preussen, og vi Otto Pflug, Wipert Lützow, Henrik van Jasmund, Werner van Axekow, Wedege Buggenhagen, Heidenrik van Bibow, Segeband Tun, Reimar Hagenov, Gerhard Negendanke, Otto Beienfleth, Johan van Bülow og Henning Hoge, riddere, og jeg Tideke van dem Borne, væbner, alle vi fornævnte har ladet vore segl hænge under dette nærværende brev sammen med de fornævnte borgmestres og rådmænds segl til bevis og vidnesbyrd om, at det er vitterligt for os alle, at alle de forskrevne ting er sket, således som det forskrevet er. Skrevet i Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel søndagen før sankt Michaels dag[2]).

1) jf. nr. 374. - 2) 29. september.

1395. 26. september. Helsingborg. 439

Kong Albrecht af Sverige og hans søn hertug Erik af Mecklenburg erkender, at de er udløst af fangenskabet for tre år ved Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Revals hjælp, og pantsætter Stockholm til dem for løsesummen på 60.000 lødige mark. Endvidere lover de stæderne hjælp til at genvinde byen, hvis den bliver frataget dem.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi Albrecht, af Guds nåde de Sveers og de Goters konge, og vi Erik, hans søn, af samme nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, erkender og bevidner åbent med dette nærværende brev, at de hæderlige mænd, herrer, borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, har haft mange møder og forhandlinger og stor møje og omkostninger angående vor udløsning af fængslet. Derfor har de sammen med de ærværdige herrer sendebude fra ordenen i Preussen til det sidste arbejdet så meget på og så indstændigt bedt om, at den højbårne fyrstinde fru Margrete, dronning af Danmark og af Norge, har tilbudt os til sikkerhed til de samme stæder på grund af stædernes og sendebudenes bøn om at give os en frist til den tid og efter de betingelser, som herefter står skrevet. Derfor har vi sammen med vor kære fætter, hertug Johan af Mecklenburg den ældre, tillige med vore tro rådgivere, riddere, mænd og stæder med stor flid bedt de fornævnte stæder om, at de for vor kærligheds, vort venskabs og vor fortjenestes skyld har udløst og taget imod os fra den fornævnte fru dronning med en samlet hånd og i troskab fra dette tidspunkt til næstkommende sankt Michaels dag[1]) og videre de tre næstfølgende år med disse betingelser og bestemmelser. Skulde det ske, at vi inden for dette tidsrum ikke kunde forlige os med den fornævnte fru dronning med mindelighed, ret eller venskab, der tilfredsstillede hende eller hendes efter hendes vilje, så skulde de fornævnte stæder inden for det tidsrum igen udlevere os begge i live, på hvilket sted det er mest tjenligt for hende eller hendes, af disse fire borge, nemlig Vordingborg, Kalundborg, Helsingborg eller Nyborg, til den fornævnte fru dronning eller til dem, som hun nu har henvist stæderne til, i hendes værge, så at hun eller hendes får herredømmet over os uden svig, eller betale 60.000 lødige mark for vor udløsning på en af de fire borge, at hun får rådighed over pengene på samme måde, eller overdrage Stockholm slot,

befæstning og stad, beliggende i Sverige, frit og uden retskrav, i fru dronningens hånd eller til dem, som hun nu har anvist stæderne uden nogen svig eller udflugter eller længere forhaling eller rettergang, kanonisk eller romersk. Skulde det også ske, hvad Gud forbyde, at en af os, nemlig vi kong Albrecht eller vor søn inden for det forskrevne tidsrum afgik ved døden, så skal stæderne igen udlevere den anden, der forbliver i live, levende eller betale den forskrevne sum eller overdrage Stockholm, på alle måder som forskrevet er. Men afgik vi begge ved døden, så skal stæderne betale den fornævnte sum eller overdrage Stockholm, som forskrevet er. Dog beholder vore arvinger udløsningen, hvis de kan føre det til en endelig afgørelse. Endvidere skal de fornævnte stæder med deres åbne breve gøre vitterligt for fornævnte fru dronning eller hendes i det sidste år af de tre forskrevne år på den hellige trefoldigheds dag[2]) eller forinden på en af de fire fornævnte borge, hvad de inden for den forskrevne tid skal modtage, nemlig os begge levende, hvis vi begge er i live, eller summen eller Stockholm, på alle måder som forskrevet er. Og den fornævnte sum skal man betale på denne måde, at man for hver lødig mark - den lødige mark at regne til fem skilling grot - skal udrede 45 skilling lybsk i gode hvide penninge, som de nu er gængse og gangbare på denne tid i staden Lübeck, og ikke betale ringere mønt, eller med nobler og guld efter de samme penges værdi. Og skulde det ske, at vore arvinger eller vi afgik ved døden, kunde det da afgøres, at de inden for det forskrevne tidsrum betalte summen, på alle måder som forskrevet er, så skal stæderne overdrage vore arvinger Stockholm. Alle disse forskrevne punkter og artikler, de er aftalt og forhandlet mellem den fornævnte fru dronning og os med vort og vor kære fornævnte fætters og vore tro rådgiveres, ridderes, mænds og vore stæders medvidende, samtykke og velbehag. Og af kærlighed til os alle og foranlediget af vore bønner så har de fornævnte stæder udløst og taget imod os, at overholde det, som forskrevet står på alle måder. Og for at de fornævnte stæder ikke skal bøde for deres troskab og velgerning og ikke lide nogen skade eller hindring ved det løfte og den sikkerhed, som de har stillet for os, så har vi med velberåd hu og efter fortræffeligt råd fra vor forskrevne kære fætter, fra vore trofaste rådgivere og stæder overdraget dem Stockholms slot, befæstning og stad, beliggende i Sverige, i deres værge, at holde til sikkerhed og til pant på sådan måde, som herefter står skrevet. Skulde det ske, at vi inden for det forskrevne tidsrum ikke kunde forlige os med fru dronningen på sådan måde, som

forskrevet er, eller at vi ikke kom tilbage igen eller ikke betalte summen, på alle måder som forskrevet er, så skal og kan de fornævnte stæder udlevere forskrevne Stockholm slot, befæstning og stad fra sig i fru dronningens hånd eller til hendes, frit og uden retskrav, på alle måder som forskrevet er. Og skulde det ske, hvad vi ikke håber, at fornævnte Stockholm slot, befæstning eller stad var pantsat eller på nogen måde bundet, så skal og vil vi indløse den kvit og frigøre den, når som helst de forskrevne syv stæder kræver det af os. Fremdeles så har vi med råd og samtykke fra vor forskrevne kære fætter, vore tro rådgivere og vore stæder budt og befalet borgmestrene, rådmændene, borgerne og hele samfundet i Stockholm (det), at de hyldede de syv forskrevne stæder som panteherrer og at holde sig til stæderne i ære og i fuldt troskab og at blive hos dem bestandigt og ikke at hylde, ej heller tilstede nogen anden herre og aldrig skilles fra stæderne, indtil de samme er fritaget fra deres løfte, og at de udleverer fornævnte Stockholm slot, befæstning og stad fra sig med deres gode vilje, og at de lader borgmestrene, rådmændene, borgerne og hele samfundet i Stockholm være kvit og fri. Og skulde det ske, hvad Gud forbyde, at det kom dertil, at de forskrevne stæder udleverede Stockholm slot, befæstning og stad fra sig på den forskrevne måde, det skal de ikke have nogen dadel for eller tåle nogen påtale, krav eller klage i henhold til kanonisk eller romersk ret fra os, vore arvinger eller efterkommere eller fra nogen på vore eller deres vegne på nogen som helst måde. Og inden for det tidsrum, hvor de har Stockholm i deres værge, skal de ikke tåle nogen påtale eller klage i henhold til kanonisk eller romersk ret fra os, vore arvinger eller efterkommere på vore eller deres vegne på nogen måde, hvorfor de kunde påføres skade eller hindring eller kunde forblive forhindret i at holde det eller komme til en endelig afgørelse, som de har beseglet det i deres breve til fornævnte fru dronning, thi hvad stæderne har gjort heri eller endnu gør, det gør de i god tro, af kærlighed og på grund af vor bøn og for freden og for det almene bedstes skyld. Og skulde det ske, at de af den grund mødte nogen slags besværligheder, hindringer eller skade, ad rettens vej eller i gerning, det skal og vil vi, vore arvinger og efterkommere sammen med vore medlovere såvel som med vor kære fætter hertugen af Mecklenburg, vore riddere, mænd og stæder, nævnt i deres brev, beseglet derpå, med en samlet hånd fratage de forskrevne stæder og befri dem derfra og holde dem helt skadesløse derfor til det sidste med vor egen møje og omkostninger. Skulde det fremdeles ske, at Stockholm slot, befæstning

eller stad inden for det forskrevne tidsrum blev belejret eller kom dem af hænde ved forræderi eller svig eller blev dem fravristet med magt, eller på hvilken måde den end kom fra dem, så skal og vil vi sammen med vor kære fætter, hertugen af Mecklenburg, med vore riddere, mænd og stæder, når som helst det bliver krævet af os, med al magt, med kærlighed og med det gode ufortøvet og trofast være dem behjælpelige og de også os, så at de samme stæder igen får Stockholm slot, befæstning og stad i hænde, og vi ikke afstår fra deres hjælp indtil det tidspunkt, da de igen har Stockholm slot, befæstning og stad i deres værge og holder den, som de fornævnte stæder på vor bøn har lovet den forskrevne fru dronning i deres breve, som de har beseglet derpå. Alle disse forskrevne punkter og artikler og hver af dem enkeltvis har vi lovet og lover med dette nærværende brev, at vi fornævnte Albrecht, konge, og Erik, hans søn, hertug, for os og vore arvinger og efterkommere på ære og i troskab med en samlet hånd at overholde stadigt og fast over for borgmestrene, rådmændene, borgerne og alle samfundene i stæderne, nemlig fornævnte Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, uden nogen slags svig og udflugter og uden nogen forhaling eller rettergang, kanonisk eller romersk. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi ladet vore segl hænge under dette nærværende brev med vor gode vilje og rette vidende. Givet i Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel den nærmeste søndag før den hellige ærkeengel sankt Mikkels dag.

1) 29. september. - 2) trinitatis, søndag efter pinse.

1395. 26. september. Helsingborg. 440

Kong Albrecht af Sverige og hans søn hertug Erik af Mecklenburg lover at betale Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval 3000 mark lybsk som bidrag til dækning af disses omkostninger ved at holde Stockholm.

Original på nedertysk i Lübeck.

Vi Albrecht, af Guds nåde de Sveers og Goters konge, og vi Erik, hans søn, af samme nåde hertug af Mecklenburg, greve af Schwerin, herre over landene Stargard og Rostock, til alle dem, til hvem dette nærværende brev når, frelse med Gud.

Da de hæderværdige mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i de nedenfor anførte stæder, nemlig Lübeck, Stralsund, Greifswald, Thorn, Elbing, Danzig og Reval, for vor kærligheds, venskabs og fortjenestes skyld har udløst og taget imod os fra den højbårne fyrstinde fru Margrete, Danmarks og Norges dronning, i troskab og efter ret løfte fra dette tidspunkt til den næstkommende sankt Michaels dag og videre de tre næstfølgende år, har vi til gengæld til de fornævnte stæder overleveret Stockholm slot, befæstning og stad, beliggende i Sverige, i deres værge og til sikkerhed og pant på, at det bliver overholdt for den fornævnte fru dronning, som de samme stæder har lovet hende efter ordlyden i det brev, som stæderne for vor bøns skyld har beseglet for hende derpå; af denne grund har vi lovet og lover med dette nærværende brev borgmestrene og rådmændene i de syv fornævnte stæder, at vi skal og vil give dem 3000 mark lybsk til hjælp for deres udgifter og omkostninger, hvormed de er i stand til at holde Stockholm. Imidlertid så vil forskrevne borgmestre og rådmænd på grund af særlig kærlighed og venskab give os udsættelse med de 3000 mark de tre næstfølgende år efter udstedelsen af dette brev, og inden for det fjerde år så skal og vil vi betale dem de 3000 mark lybsk i staden Lübeck helt og uden indskrænkninger. Skulde det også ske, at vi indløste Stockholm, så skal de fornævnte stæder ikke give Stockholm fra sig, medmindre de 3000 mark først er betalt til dem. Og holdt de forskrevne stæder Stockholm ud over de fornævnte tre år for pengenes skyld, hvilke omkostninger det da yderligere medførte for dem, det skal og vil vi godtgøre og betale dem fuldt ud sammen med de fornævnte 3000 mark. Alle disse forskrevne punkter og de enkelte hver for sig har vi fornævnte kong Albrecht og hertug Erik lovet og lover med dette nærværende brev med en samlet hånd i ære og troskab at overholde stadigt og fast over for de forskrevne borgmestre og rådmænd i de syv forskrevne stæder. Til vidnesbyrd og yderligere sikkerhed for, at alle disse forskrevne punkter bliver overholdt, så har vi med vor gode vilje og ret vidende ladet vore segl hænge under dette nærværende brev. Givet i Helsingborg år 1395 efter Guds fødsel på søndagen før sankt Michaels dag.

1395. [Efter] 26. september. Helsingborg. 441

Reces af hansedagen i Helsingborg.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-7) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1395 søndagen før sankt Michaels dag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i Helsingborg, nemlig fra Lübeck de herrer Henrik Westhof og Johan Nyebur, fra Stralsund Gotfred Nybe, Bernhard van dem Rode og Wulf Wulflam, fra Thorn Gotfred Rebber, fra Elbing Johan Stolte og fra Reval Johan Stoltevot, til forhandlinger og gennemdrøftede nedenfor anførte sager, idet de herrer Johan Schonenfeld, foged i Dirschau, og Johan Deergarde, storskaffer i Marienburg, overværede dem.

<1> For det første taler de forskrevne sendebud med dronningen om udløsningen af kongen, således som de senest var enedes om i Skåne ved forhandlingerne og sagde, at de var kommet derhen på stædernes vegne for at opfylde aftalerne, for at overlevere og modtage breve på stædernes vegne, som det da var aftalt og for at modtage kongen, som man sidst aftalte det i Skåne. Dertil sagde dronningen, at det ikke tilkom hende at udlevere kongen, medmindre hun havde bevis for, hvem de var, som havde overgivet hende stædernes brev, og hvem der fra hende havde taget imod kongen på stædernes vegne. Efter megen rådslagning på begge sider da besluttede sendebudene, at de vilde besegle et brev til dronningen derpå med den ordlyd, der herefter står skrevet. Og dette til yderligere vitterlighed, så har hertug Barnim, sendebudene fra ordenen i Preussen, de nedenfor anførte riddere og væbnere ladet deres segl hænge under brevet, der fra ord til andet lyder således: Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette nærværende brev (*o.s.v.* = *nr. 438*).

<2> Disse breve har man overdraget os:

Kongen og hans søn et på Stockholm, hertugerne, riddere, væbnere og stæder et på Stockholm, de fra Stockholm et på hyldningen, fremdeles kongen et på de 3000 mark, de fra Rostock og de fra Wismar et på 3000 mark, fremdeles dronningen to.

<3> Disse breve har vi overdraget og givet fra os:

Til kongen et, til dronningen et, til dem fra Stockholm et.

<4> Vedrørende det brev, som dronningen, ærkebisper, bisper, riddere og væbnere skal besegle på sikringen af Stockholm, hvis den kom stæderne af hænde o.s.v., for de stæder, der har udløst kongen mod sikkerhed, det brev havde dronningen, men det var ikke halvt beseglet med de

segl, der skulde være derunder. Derfor så vilde sendebudene ikke modtage det. Dog til bedste for at der ikke skal indtræffe en længere forsinkelse, så har sendebudene modtaget brevet med de samme segl, som det var beseglet med, med følgende forsikring, at dronningen og biskop Peder af Roskilde, hr. Jens Rud, hr. Folmer Jakobsen, hr. Abraham Brodersen, riddere, Jens Due, Algot Magnusson, Jon Darre og Mogens Munk, væbnere, de har lovet sendebudene, at de med skib vil sende et andet brev med samme ordlyd fra ord til andet, beseglet med alle de segl, som hører sig til derpå, til Lübeck mellem dette tidspunkt og næstkommende sankt Johannes Døberens fødselsdag, med den betingelse, at når det andet brev kommer til Lübeck, så skal man igen overdrage det brev til dronningens bude, som sendebudene nu har modtaget.

<5> Fremdeles så har sendebudene rejst klage over den skade, som deres borgere og hansekøbmanden i lange tider har lidt fra Danmarks rige, og over at de, der skulde svare på det, ikke var til stede, så har dronningen og hendes råd med sendebudene aftalt et møde, der skal holdes i København på næstkommende sankt Jakobs dag, og enhver af de stæder, hvis borgere har lidt overlast, de skal sende dronningen afskrifter deraf mellem pinse og næstkommende påske, så at hun ved bud kan indkalde dem, der skal svare derpå.

<6> Sendebudene har også talt om den uret, som vederfares købmanden med hensyn til tolden og med hensyn til mange indgreb mod hans privilegier fra fogderne i Skåne.

<7> Fremdeles så er kongen og dronningen blevet enige om, at de vil holde et møde i Nyköping på søndagen før næstkommende sankt Mortens dag.

1395. 29. september. 442

Søster Kristine, abbedisse i Roskilde sankt Clara kloster, udlejer klostrets brydegård i Sneslev til Tideman på livstid for fem pund korn årligt.

Original i den arnamagnæanske samling.

Søster Kristine, abbedisse i sankt Clara kloster i Roskilde, og hele det menige konvent sammesteds til alle, til hvem dette brev når, hilsen med Gud.

Vi vil, at det skal stå klart for alle, såvel nulevende som fremtidige, at vi med dette brev erkender, at vi til nærværende brevviser, Tideman, i hans

levetid har bortforpagtet vor brydegård i Sneslev i Flakkebjerg herred tillige med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, fiskevande, vådt og tørt, intet undtaget, for fem pund korn årligt, hvilke fem pund korn han i overensstemmelse med vor forstanders udsagn hvert år skal og er forpligtet til at betale os i Næstved inden den hellige jomfru Marias renselsesdag; denne betingelse er aftalt, at hvis han ikke betaler afgiften til den rette termin som forud berørt, da skal vor fornævnte brydegård med alle dens tilliggender, intet undtaget, uden enhver indsigelse uanfægtet vende tilbage til vort kloster tillige med afgiften af den for samme år, hel og fuldkommen, og med to skilling grot for tjenesteydelse i ethvert år han bruger vor gård og vort gods, uden nogen indsigelse fra dato og således indtil den termin, da han skilles fra denne vor gård og dette vort gods. Til vidnesbyrd herom er vore segl hængt under dette brev. Givet i det Herrens år 1395 på ærkeenglen sankt Michaels dag.

1395. 29. september. Stockholm. 443

Herman van der Halle, stædernes høvedsmand i Stockholm, anmoder de preussiske stæder om forskellige levnedsmidler og penge og meddeler desuden, at Sten og Ture Bengtsson har besøgt ham under frit lejde med krav om, at de 300, der forlod Stockholm under krigen, nu atter måtte kunne drive handel derfra. Nægtedes det, agtede dronning Margrete at rejse klage over misligholdelsen af freden.

Afskrift på nedertysk i Danzig.

Skal gives med ærbødighed til de hæderværdige vise mænd og herrer borgmestre og rådmænd i stæderne i Preussen o.s.v.

Min villige tjeneste og alt det gode jeg formår. Hæderværdige herrer, kære særlige venner. Vid, som jeg tidligere har skrevet i breve, da vi har indtaget borgen, og staden har hyldet os, det vil vi visselig bevare med Guds, vor herres hjælp, det bedste vi formår. ..... Og vid, at hr. Sten Bengtsson og hr. Ture, hans broder, som dronningen har overdraget Sverige til, havde vi givet lejde hertil, de begærede af os og af staden, at de borgere, der tidligere havde fjernet sig fra staden på grund af bursprog[1]), fordi rådet lod forkynde, at de, som ikke med troskab vilde blive i staden eller vidste sig skyldig i forræderi i kongens krig, skulde drage bort, da de ikke vilde have dem der. Derfor drog der vel 300 eller flere

ud af staden; om dem mente hr. Sten og hr. Ture, at vi skulde sikre dem her og sige, at de også var medforhandlet i freden, at de kunde købe og sælge ude og inde, og de vilde straks have et svar derpå af os; og de siger også, at gjorde vi det ikke, så vilde de skrive til dronningen, at vi ikke holdt freden. Derpå svarer vi og siger, at vi gerne vil holde freden, således som stæderne havde og har forhandlet den, og endvidere om den, der bryder freden, at man lader retten ske fyldest mod ham. Og det har vi også skrevet til de sendebude, som nu er på mødet. ..... Og gør vel og send os en afskrift af fredsbrevet, som kongen og dronningen har beseglet, så at vi, når mange klager kommer til os, kan rette os derefter. ..... Givet i Stockholm i det Herrens år på ærkeenglen sankt Michaels dag.

Ved mig Herman van der Halle.

1) d.v.s. forkyndelse fra rådhustrappen af rådsbeslutninger.

1395. [Efter] 29. september. Lübeck. 444

Reces af hansedagen i Lübeck.

Afskrift på latin og nedertysk (§§ 1-12) i hanserecesserne.

I det Herrens år 1395 på ærkeenglen sankt Michaels dag forsamledes de herrer rådsudsendinge fra nedenfor anførte stæder i Lübeck, nemlig fra Hamburg Kristian Ritter og Johan Hoyers, fra Stralsund Arnold von Soest, fra Preussen fra Thorn Gotfred Rebber, fra Elbing Johan Stolte, fra Livland, fra Reval Johan Stoltevot, fra Zuidersøen, fra Kampen Jan Schilder, fra Deventer Hendrik van Leiden, fra Zutphen Andries de Yserne, fra Harderwijk Hildebrand van Telgen, fra Stavern Otto Dodenssen, fra Lübeck Gerhard von Attendorn, Thomas Morkerke, Henrik Westhof, Johan Nyebur, Bertold Kerkring og Herman Dassow, og gennemdrøftede disse nedenfor anførte sager.

<1-2> .....[1])

<3> Fremdeles vedrørende de store voldsomme skader, der ved mange slags sørøveri og mord er påført hansekøbmændene på havet i lange tider og endnu sker, så er de stæder, der er samlet på denne forsamling, blevet enige om, at de vil befri havet for sørøvere, således at købmanden kan rejse sikkert, og enhver trofast vil hjælpe den anden på den måde, som herefter står skrevet: Således skal de fra Lübeck udruste to skibe med 200 bevæbnede mænd, de fra Preussen fire skibe med 350

bevæbnede, de fra Stralsund et skib med 100 bevæbnede, de fra Livland et skib med 100 bevæbnede, de fra Hamburg et skib med 50 bevæbnede, de fra Kampen og hansestæderne fra Zuidersøen, Holland og Seeland tilsammen to skibe med 200 bevæbnede, således at der blandt 100 bevæbnede skal være 30 skytter med deres fulde våben og med stærke armbrøster, og ethvert skib skal følges med snekke og med en skude. Det har enhver meddelt sit råd, at det skal give dem fra Lübeck et svar derpå. Og skulde det ske, at de blev enige om, at de vilde gøre det, så vil de indfinde sig søndagen fjorten dage efter påske, ligesom de fra Lübeck, de fra Stralsund, de fra Zuidersøen og de fra Hamburg skal indfinde sig i Dragør; den, der kommer før de andre, skal vente på de andre. Og når de er sammen der, så skal de sejle af sted til Bornholm til dem fra Preussen og dem fra Livland.

<4-11> .....[2])

<12> Fremdeles har stæderne skrevet et svar til dronningen på hendes brev, som hun har sendt til herrerne fra Lübeck, således som det herefter står skrevet. Højbårne frue (*o.s.v. = nr. 450*).

1) § 1 handler om klager over Rostocks og Wismars overgreb mod engelske og flanderske købmænd, og § 2 om forhold i Mecklenburg, der skal behandles ved et møde i Lübeck. - 2) § 4-11 indeholder hansestædernes besvarelse af de i § 1 rejste klager.

[1395. Omkr. 29. september. Lübeck]. 445

Tillægsartikler af de preussiske stæders udsendinge til recessen af 1395 [efter] 29. september.

Afskrift på nedertysk i Thorn.

<1> .....[1])

<2> Fremdeles vedrørende de høvedsmænd, der bor i forborgen på slottet, de skal holde den, som de sendebude har skrevet til dem, der var på mødet i Helsingborg, nemlig at de ikke skal holde nogen fremmede hos sig.

<3> Fremdeles om slottets brøstfældighed på taget og på murene, derom må vi tale med kongen og dronningen, eftersom de sidder inde med indløsningen, således at I ikke er forpligtet til at bygge noget kostbart derinde.

<4-8> .....[2])

<9> Hvis man fremdeles skulde yde dronningen hjælp med hensyn til

Stockholm, synes det os nyttigt, at man ikke svækker forsvaret på slottet.

<10> .....[3])

<11> Fremdeles om biskoppen af Lund. Herom vilde dronningen give et svar til Molnere, storskafferens tjener.

<12-15> .....[4])

1) § 1 handler om sognenes stilling (ved Stockholm). - 2) § 4 om muligt lejde til fetaljebrødre, der ikke har skadet købmændene, § 5 om et beseglet brev af Stockholm til høvedsmændene, § 6 om mulig hjælp til bønder på hærget land, § 7 om udrustning af skibe mod fetaljebrødrene og § 8 om Stockholm slot og forborg skal deles mellem høvedsmændene. - 3) § 10 handler om høvedsmanden fra Stralsunds stilling. - 4) § 12 handler om et pengebeløb i Stralsund, § 13 om sild i Kolberg, § 14 om pundtold og § 15 ubestemt om høvedsmanden i Stockholm.

1395. 29. september. 446

Lippold van der Osten skøder sit gods i Majbølle til Absalon Mogensen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at hr. Lippold van der Osten skøder Absalon Mogensen sit gods i Majbølle i Radsted sogn for 11 lødige mark, hvilket gods han fik efter hr. Kristian Kule. Givet sankt Michaels dag 1395.

1395. 2. oktober. Helsingborg. 447

Jens Due pantsætter forskelligt jordegods i Skåne til hr. Stig Ågesen, høvedsmand på Helsingborg, for 50 lødige mark.

Original på dansk i rigsarkivet.

Jeg Jens Due hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med Gud.

Jeg vil kundgøre for alle, nulevende såvel som fremtidige, at jeg med dette mit åbne brev klart erkender, at jeg står i skyld og gæld til den velbyrdige mand, hr. Stig Ågesen, ridder, høvedsmand på Helsingborg, for 50 lødige mark i gode hvide sølvpenge, gyldige og gængse, og i ingen anden værdi, at betale ham eller hans arvinger ved mig eller mine arvinger i en sum, der ikke kan forringes, nu nærmest følgende sankt Mikkelsdag. For disse 50 lødige mark pantsætter jeg ham mit gods, nemlig 12 gårde i Svinaberga i Mellby sogn i Albo herred, som jeg med rette fik som arv efter min morbroder Peder Due - i disse gårde bor nu Peder Neb, Mogens Erlandsen, Øiar Kyrning, Torsten, Jens Larsen, Niels

Jakobsen, Peder Rød, Niels Truedsen, Jens Gudmundsen, Niels Friis, Peder Turesen, og den tolvte gård er den, jeg købte af Filip Ågesen - fremdeles syv gårde i Borrby, bebyggede og øde, og to steder[1]) i Järrestads herred, hvilke den fornævnte Peder Due med rette fik af hr. Tue Galen, og som siden med rette lovligt tilfaldt mig som retmæssig arv efter Peder Dues død, to gårde i Hammenhög i Ingelstads herred, som jeg også med rette fik efter Peder Dues død, een gård i Risekatslösa i Luggude herred, i hvilken Jens Pedersen nu bor, hvilken gård jeg også med rette fik efter Peder Due som retmæssig arv. Dette fornævnte gods med alle dets tilliggender, nemlig ager, eng, græsgang, skov, fiskevand, intet undtaget, hvorledes de end benævnes, pantsætter jeg som før sagt med dette mit åbne brev til fornævnte hr. Stig på dette vilkår, at fornævnte hr. Stig og hans arvinger skal have al og fuldstændig magt til hvert år at oppebære landgilde og tjenesteydelser af det fornævnte gods og til at indsætte og afsætte vornede og at forvalte det til sin egen nytte, uden at det skal afregnes i hovedsummen, indtil den dag, da den fornævnte sum penge bliver fuldstændigt betalt til fornævnte hr. Stig eller hans arvinger. Fremdeles skal der ikke være nogen indløsningsdag for det fornævnte gods ud over den fornævnte sankt Mikkelsdag. Fremdeles i det år, da det fornævnte gods bliver indløst på fornævnte betalingsdag, skal landgilden af det fornævnte gods sandelig følge hovedsummen, uden at det afregnes i hovedsummen. Yderligere forpligter jeg mig og mine arvinger til over for den fornævnte hr. Stig og hans arvinger at beskytte, frigøre og hjemle det fornævnte gods med alle dets tilliggender for tiltale eller hindring fra hvem som helst nulevende og fremtidige. Hvis fornævnte hr. Stig eller hans arvinger fremdeles bygger på noget af det øde gods og sætter vornede og holdspenge[2]) ind derpå, så skal de have al og fuldstændig magt til at føre samme vornede og holdspenge bort fra dette gods, når det fornævnte gods bliver indløst. Til større sikkerhed for og vidnesbyrd om dette brev hænger jeg mit segl herunder sammen med segl tilhørende andre gode mænd, nemlig hr. Anders Jakobsen, ridder, Mogens Munk, Jakob Absalonsen og Oluf Lunge, som er væbnere. Givet på borgen Helsingborg i det Herrens år 1395 lørdagen næst efter ærkeenglen sankt Michaels dag.

1) teksten har *fæster*, der svarer til *colonias*, landbosteder, jf. her ovenfor nr. 297 samt DRB. IV 4 nr. 297 to *colonias*, landbosteder, kaldet *landbofestæ*. - 2) penge, der var stillet til rådighed for jorddyrkeren, men betragtedes som hørende til gården, jf. hold, DRB. III 2 nr. 255 note 1.

1395. 9. oktober. 448

Esbern Gjordsen i Vollerslev skøder alt sit gods i Skellingsted til Peder Nielsen i Vollerup.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Esbern Gjordsen i Vollerslev skøder Peder Nielsen i Vollerup alt sit gods i Skellingsted, som tilfaldt ham og hans søn Gerhard efter hans hustru Elene. Givet sankt Dionysius' dag 1395.

[1395. Omkr. 20. oktober][1]). 449

Hansestædernes rådsudsendinge meddeler Köln og de øvrige hansestæder, at forhandlingerne med kong Albrecht af Sverige foreløbig skal fortsættes førstkommende sankt Hans dag, og at der yderligere skal forhandles i København med dronning Margrete førstkommende 25. juli.

Original på nedertysk i Köln.

Meget venskabelig hilsen tilforn[2]).

Kære venner. I skal (ville) vide, at vi, således som vi er forsamlet her til dette møde, var blevet enige med den høje fyrste kong Albrecht af Sverige og med hans stæder Rostock og Wismar, og vi taler om den skade, som hansestæderne og hansekøbmanden har lidt fra dem fra Rostock og Wismar og hans mænds side, derpå fik vi ikke noget svar, som efter vort skøn var tilfredsstillende for stæderne og købmanden; derfor har vi fastsat at afholde et møde i Lübeck på næstkommende sankt Hans dag til midsommer[3]) for at tale om disse og andre sager vedrørende hansestæderne og købmanden, hvor enhver af dem, der har lidt skade fra dem fra Rostock og Wismar, skal bekendtgøre sin skade. Derfor beder vi Eder om, at I endelig ikke undlader det, medmindre I har Eders rådssendebude med fuldmagt på samme møde for at behandle denne sag videre; men skulde det ske, at I ikke kunde gøre det, at I da forkynder Eders vilje og skøn på det samme møde, hvis de fra Rostock og Wismar ikke vilde yde nogen rimelighed, hvorledes man da skulde forholde sig med dem, således at de, der så forsamles her, har beføjelser. Fremdeles er der aftalt et andet møde på næstfølgende sankt Jakobs dag[4]) i København for at tale med dronningen om skaden, der er sket købmanden fra hendes (folk) i hendes land, hvad angår rov og stran-

dingsgods. Derfor skal I tale med Eders borgere og betro skaden til dronningen før påske, og fra hvem og hvor der er sket dem skade, for at dronningen til det forskrevne møde kan tilkalde dem, som har gjort skaden, for at mødet ikke skal være forgæves. Og lad dem fra Lübeck tilkomme et svar på de forskrevne punkter. Vid fremdeles, at vi har skrevet vort svar til staden Brügge, hvilket svar vi sender Eder indlagt her i afskrift[3]). Herren bevare Eder. Skrevet under staden Lübecks sekret, som vi alle for øjeblikker bruger.

Rådsudsendingene fra stæderne i den tyske hanse,
dags dato forsamlet i Lübeck til forhandlinger.

1) brevet hører til den gruppe breve, der udfærdigedes i forbindelse med forhandlingerne i Lübeck 1395 29. september, nr. 444. Blandt dem er kun brevet til Brügge, trykt Hanserec. IV 309 nr. 315, - men ikke optaget i DRB. - indført i receshåndskrifterne med månedsdatering, 20. oktober. Den bliver da bestemmende for dateringen her, og i nrr. 450, 451 og 452. - 2) Adressen står på brevets bagsiden *Skal overgives til de anbefalelsesværdige og gode mænd, de herrer borgmestre, magistrater og rådmænd i staden Köln, vore oprigtigt elskede venner.* - 3) 24. juni. - 4) 25. juli. - 5) jf. Hanserec. IV 309 nr. 315, der er svar på brev fra Brügge af 17. september.

[1395. Omkr. 20. oktober][1]). 450

Hansestæderne meddeler dronning Margrete som svar på hendes brev om fetaljebrødrene ved Viborg, at kong Albrecht har erklæret, at de ikke er hans forbundsfæller, og beder hende om støtte til fredeliggørelse af havet.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Højbårne frue og berømmelige fyrstinde.

Vi begærer, at Eders herlighed skal vide, at vi vel har forstået fra det brev, som I har sendt rådet i Lübeck, hvorledes en del af fetaljebrødrene har forsamlet sig ved Viborg, i lighed med hvad der også tidligere var sagt os. Derfor bekendtgjorde vi det for kongen for at bede ham om, at han vilde gå ind for, at der ikke skulde ske yderligere skade fra dem. Dertil svarede han visselig, at de, der endnu var der, ikke hørte til hans hjælpere, ej heller vilde han forsvare dem. Derpå har vi visselig talt derom og håber i løbet af året at have vort forsvar på havet. Derfor beder vi Eder om, at I lader sige til dem fra Lübeck, hvor mange I vil komme os til hjælp med, hvis vi blev enige om at anlægge forsvaret på havet for at fredeliggøre havet, så kunde vi desto mere tænke på at lade et endeligt svar tilgå Eder.

1) for dateringen, jf. nr. 449 note 1.

[1395. Omkr. 20. oktober][1]). Lübeck. 451

Hansestædernes rådsudsendinge beder stæderne i Livland om at fremsende afregning vedrørende Novgorod og meddeler, at der førstkommende sankt Hans dag skal forhandles videre om de skader, der er påført af Rostock og Wismar, og at der ligeledes førstkommende 25. juli skal forhandles i København med dronning Margrete.

Udtog efter afskrift på nedertysk i Reval.

Skal overgives til de anbefalelsesværdige og gode mænd, de herrer borgmestre og rådmænd i stæderne i Livland, vore oprigtigt elskede venner[2]). Hilsen i oprigtig kærlighed og venskab tilforn. Kære venner. ..... Fremdeles er der aftalt et møde på næstkommende sankt Jakobs dag[3]) i København for at tale med dronningen om den skade, der er påført købmanden af hendes i hendes land ved rov og strandingsgods. Derfor så skulde I tale med Eders borgere og meddele skaden til dronningen før påske, og af hvem og hvor den er sket, for at dronningen til det forskrevne møde kan byde dem komme, som har gjort skaden, for at mødet ikke skal være forgæves. ..... Herren bevare Eder. Skrevet under staden Lübecks sekret, som vi alle for øjeblikket bruger.

Rådsudsendingene fra stæderne i den tyske hanse,
dags dato forsamlet i Lübeck til forhandlinger.

1) for dateringen, jf. nr. 449 note 1. - 2) gengiver adressen på bagsiden af den tabte original. - 3) 25. juli.

[1395. Omkr. 20. oktober][1]). 452

Hansestædernes rådsudsendinge meddeler de nederlandske stæder, at de har besluttet at udruste fredeskibe til kamp mod fetaljebrødrene i Østersøen, og at disse skal samles ved Dragør 14 dage efter påske.

Afskrift på nedertysk i hanserecesserne.

Kære venner.

Vi begærer, at det skal være vitterligt for Eder, at vi, som vi her er forsamlet, har fået at vide, hvorledes et stort opbud af fetaljebrødrene endnu er forsamlet i Østersøen, hvor de gør stor skade og har til hensigt i løbet af året at komme hertil på havet og tilføje købmanden skade, hvad vi dog med Guds hjælp har til hensigt at forhindre, det bedste vi formår. Og derfor har vi her aftalt at anlægge forsvaret på havet i løbet

af året. Og for at bringe dette forsvar sammen, så har vi pålagt enhver af vore stæder at være parat med et antal skibe og folk til at sejle 14 dage efter næstkommende påske for at indfinde sig på reden ved Dragør, således at I sammen med dem fra Kampen og med alle stæderne i Holland og Zeeland og ved Zuidersøen er ansat til to kogger med snekker og med skibe, som man behøver dertil, og med 200 bevæbnede mænd, og for hver 100 bevæbnede mænd skal der være 30 gode skytter med deres fulde harnisk og med stærke armbrøster. Denne aftale om forsvaret har enhver af de stæder, der her er forsamlet, henvist til deres råd for at tale om den og bearbejde den i troskab, hver i sit råd, at det også sker, og med det første at lade et svar derpå tilgå de herrer rådmænd i Lübeck. Af den grund beder vi Eder venligt om, at I vil tale med de andre stæder, beliggende hos Eder i Holland, Zeeland og ved Zuidersøen, vedrørende det forskrevne forsvar, hvori I er medansat, og af den grund drage ud sammen og der gøre det bedste og i troskab arbejde for, at det virkelig sker, og at I også lader Eders svar derpå tilgå de herrer, rådet i Lübeck, at I med det første kan overbringe dem svaret.

1) for dateringen, jf. nr. 449.

1395. 21. oktober. 453

Peder Henriksen af Søtofte skænker en gård i Malmø til Sorø kloster som betaling for sit og sin hustrus Katerine Klausdatters gravsted og til sjælebod for dem og deres slægt.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Velbyrdig mand Peder Henriksen af Søtofte, væbner, modtog i dyb følelse af fromhed broderskab i ordenen i sankt Marie kloster i Sorø og valgte sin grav der sammen med sin hustru Katerine Klausdatter, og for at han kunde anse sig for delagtig i alle de åndelige goder, som findes i hele ordenen, skænkede han klostret en gård i byen Malmø i Købmandsgaden mod vest lige over for Helligåndshuset, hvilken gård nemlig han selv dels havde arvet efter sine forældres død og dels med retmæssig købs adkomst havde erhvervet af sine søstre, og overgav den med grundstykker, jorder og jordområder og alle dens øvrige tilliggender til klostrets hånd, idet han på Malmø byting skødede den til evig besiddelse for sin, for faderens, moderens, brødrenes og søstrenes sjæle på den betingelse, at klostret skulde indløse den fra den pantsættelse,

han iøvrigt havde foretaget til en Anders Mortensen, indbygger i Malmø, og han forpligtede sig og arvingerne til at hjemle og fri for krav og til at gengive andet tilsvarende gods, hvis den nogensinde bliver fravundet på lovlig vis. Denne gave fandt sted i det Herrens år 1395 på de 11.000 jomfruers dag.

[1395. Omkr. 21. oktober]. 454

Peder Henriksen og hans hustru Katerine får tillagt seks mark korn og tre og en halv tønde smør af den årlige afgift i medfør af deres gave, jf. nr. 453.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

I medfør af denne gave[1]), hvis man dog bør sige således[2]), fik nævnte Peder Henriksen og Katerine tillagt seks mark korn og mere derudover og tre og en halv tønde smør af den årlige afgift. Thi de havde klostrets gods, nemlig Ørslev (under Skoven), Svallerup, Bjerge, Årby og Nyrup med al oppebærelse af afkastninger, så længe de levede, det vil sige godt 37 år.

1) jf. forrige nr. - 2) denne bemærkning skal ses i lyset af referatet af 1412 14. april, trykt SRD. IV 527, indført i håndskriftet umiddelbart forud. Heraf fremgår det, at Peder Henriksen havde fortiet en forpligtelse til at udrede en årlig ydelse til en årtid i Lunds domkirke i medfør af brevet 1392 28. juni, DRB. IV 4 nr. 578, jf. også Weeke 69 note 1.

1395. 24. oktober. 455

Hertug Barnim 5. af Pommern(-Wolgast) kvitterer dronning Margrete og Bernhard van dem Rode, rådmand i Stralsund, for 400 mark lybsk, som dronningen skyldte ham som årlig afgift.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Vi Barnim, af Guds nåde hertug af Stettin, fyrste af Rügen, gør vitterligt og erkender, at hr. Bernhard van dem Rode, rådmand i Stralsund, fuldt ud har betalt 400 lybske mark på dronningen af Danmarks vegne, hvilke hun skyldte os af vor årlige afgift. For de fornævnte 400 mark lybsk lader vi vor frue dronningen og fornævnte hr. Bernhard være kvit og fri. Til vitterlighed har vi ladet vort segl hænge under dette brev, der er givet år 1395 efter Guds fødsel søndagen efter de 11.000 jomfruers dag[1]).

1) 21. oktober.

1395. 25. oktober. Gjerlev herredsting. 456

Tingsvidne af Gjerlev herredsting om, at fru Johanne, enke efter Timme Nielsen, har skødet tre fjerdedele af Øster-Kondrup til væbneren Førbas på ridderen hr. Kristian Vendelbos vegne.

Original i rigsarkivet.

Peder Bosen, Niels af Tvede og Jon af Udbyneder, præster, Anders Pallesen, Jon Nielsen, væbnere, Esbern Ovesen, Anders Aslevsen og Tyge Nielsen, bønder, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, såvel efterfølgende som nulevende, skal vide, at vi i det Herrens år 1395 mandagen efter bekenderen sankt Sørens dag[1]) var til stede på Gjerlev herredsting, så og hørte, at den velbyrdige frue fru Johanne, enke efter Timme Nielsen, personligt fremstod for os og flere andre gode mænd på samme ting og fuldkommen sund af sind frit fra indsigelse fra hvem som helst skødede tre fjerdedele i Øster-Kondrup såvel i tofter som i marker med alle deres tilliggender, vådt og tørt, intet undtaget, undtagen blot een del (i agerjord) med det egentlige udtryk kaldet en fjerding jord til den gode væbner Førbas på den hæderlige herres, hr. Kristian Vendelbo, ridders, vegne, til evig besiddelse, og hun erkendte fuldt ud at have oppebåret fuld og fyldestgørende betaling efter sit ønske for disse jorder af fornævnte hr. ridder. Hvad vi har set og hørt, erklærer vi, idet vi hænger vore segl under dette brev. Skrevet ovennævnte år, dag og sted.

1) 23. oktober.

1395. 31. oktober. Lund. 457

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vissmarlöv, sælger sin gård i Kabbarp til hr. Lars Andersen, kannik i Lund.

Afskrift i Lundebogen.

Kristine Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vissmarlöv til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den hæderværdige mand hr. Lars Andersen, kannik i Lund, har solgt, skødet og frit ihændegivet min gård i Kabbarp, som jeg har fået med arveret efter min elskede datter Cecilies død, med alle tilliggender til denne

gård, nemlig agre, enge, græsgange, aldeles intet undtaget, med hvilke navne de end betegnes, for fuld betaling, således at jeg er stillet tilfreds. Af den grund forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle og fri denne hr. Lars og hans arvinger fornævnte gård med alle dens tilliggender som nævnt ovenfor fra krav og tiltale fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de gode mænd herrerne Peder Due, Jens Jakobsen, Kristian Jakobsen, kanniker, Jens Hennekesen, Jens Pedersen, borgmestre, og Åge Mogensen, rådmand i Lund. Givet i Lund i det Herrens år 1395 dagen før allehelgensdag.

1395. 6. november. Lund. 458

Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Jakob Mus, sælger hovedgården Ellinge og Ellinge by med mere gods til sin svoger Niels Svendsen med ret til genkøb, hvis han hustru Petronilla, hendes søster, dør barnløs.

Original på dansk i det svenske rigsarkiv.

Jeg Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Jakob Mus, hilser alle, der ser dette brev eller hører det læse, evindelig med vor Herre.

Jeg gør vitterligt for alle, at jeg bort fra mig og mine arvinger har opladt og solgt og med dette mit åbne brev overdrager den velbyrdige mand Niels Svendsen, min kære svoger, og hans arvinger disse efternævnte gårde og dette gods at beholde til evig besiddelse, nemlig først hovedgården i Ellinge med hele Ellinge by, fremdeles Dammstorp og Dammstorps mølle, som ligger derved, en gård i Böketofta, som giver en halv tønde smør, Skrubbarp, Klemedstorp og Hjuleröd med alle disse fornævnte gårdes og godsbesiddelsers retmæssige tilliggende, ager, eng, skov, mark, fiskevand, græsgang, vådt og tørt, intet undtaget, at skulle beholde til evig besiddelse. Og jeg erkender, at jeg derfor har oppebåret penge og fuld værdi af fornævnte Niels Svendsen, så at jeg er vel tilfreds. Af den grund forpligter jeg mig og mine arvinger til at fri og hjemle fornævnte Niels Svendsen og hans arvinger disse fornævnte gårde og godsbesiddelser til evig besiddelse for hindring eller krav fra hvem som helst. Men hvis det skulde ske, at fornævnte Niels Svendsens hustru Petronilla, min kære søster, som han nu har (til ægte), dør barnløs, så skal alle disse fornævnte gårde og godsbesiddelser med alle deres retmæssige tilliggender som foran nævnt kunne tilbagekøbes af mig og

mine arvinger for 600 lødige mark engelske hvide, idet der regnes fire engelske på hver skilling og 45 skilling på hver lødig mark, og 400 lødige mark i anden lovlig mønt, som er gyldig og gængs i Skåne, og ingen anden værdi, at betale i rede penge, sådan som foran står skrevet. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de gode mænd, hr. Peder Danmark, hr. Lars Andersen og Peder Ågesen. Givet i Lund i det Herrens år 1395 lørdag efter allehelgensdag.

(13)95. 10. november. Grebin. 459

Højmesteren for den tyske orden takker Reval for, at man på hans ønske sendte deres borgmester Johan Stoltevot til forhandlingerne om løsladelsen af kong Albrecht af Sverige, og henviser til, at han vil aflægge beretning, når han kommer tilbage, specielt om, hvad der er aftalt med dronning Margrete.

Original på tysk i Reval.

Højmesteren for den tyske orden.

Ærlige kære trofaste[1]). Vi takker Eder med flid for Eders gode vilje, som I har vist os derved, at I efter vor bøn og ønske har sendt Eders borgmester Johan Stoltevot til mødet om udløsningen af kongen af Sverige og hans (folk), hvilken også ved Guds nåde er vel afsluttet, som han visselig vil underrette Eder om. Han har også i alle sager arbejdet trofast og bevidst med god vilje sammen med vore andre stæder, som var med ham ved mødet, hvorfor vi takker ham overmåde og beder Eder, kære særligt trofaste, at I også vil takke ham for det samme på vore vegne. Ligeledes så vil han visselig underrette Eder om alle sager, hvorledes det er ordnet mellem kongen af Sverige og dronningen af Danmark og også om Stockholm og andre sager, som han har overværet sammen med nogle af vore stæder og også andre stæder og der har håndteret en del anliggender. Og vi beder Eder med flid om, at I venligt hører på ham og med ham betænker og kommer overens derom og skriver Eders mening til os, så vil vi sammen med vore stæder også betænke det og overveje, hvad der er nyttigt og gavnligt at gøre i alle sager. Givet på vor gård Grebin på sankt Mortens aften år 95.

1) adressen står på brevets bagside: *Brevet skal (gives) til vore særlige kære trofaste, rådmændene i Reval.*

1395. 11. november. 460

Peder Nielsen i Vollerup skøder alt sit gods i Skellingsted til sin broder Gerhard Nielsen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Peder Nielsen i Vollerup skøder sin broder Gerhard Nielsen alt sit gods i Skellingsted, som han købte af Esbern Gjordsen og dennes søn Gerhard, som vederlag for hans del i Vollerup. Givet sankt Mortens dag 1395.

1395. 14. november. Neukloster. 461

Meinhard v. Minden, provst, Valborg Schoneke, priorinde, Adelheid Preen, underpriorinde, og menige konvent i Neukloster sælger fem mark afgift til Johan Reventlow, evig vikar ved den hellige jomfru Maries kirke i Lübeck, nu for tiden forstander for den hellige jomfru Marias og de hellige apostle Petrus og Paulus' og de hellige tre kongers broderskab, Johan v. Seven, kannik i Slesvig, Henrik Beverstede, evig vikar ved apostlen St. Jakobs kirke i Lübeck, Ulrik Nyestad, Didrik Schonewedder, lægmænd, *og alle præster og lægfolk i samme broderskab for 80 mark under forbehold af tilbagekøbsret for samme beløb.*

Original i Schwerin.

1395. 21. november. 462

Peder Henriksen af Søtofte pantsætter en gård i Skanør til Klement Truedsen, borger i Lund.

1. Skånebrevsfortegnelsen.

Peder Henriksen af Søtoftes pantebrev, skrevet på hollandsk[1]), af det indhold, at han skyldte Klement Truedsen, borger i Lund, otte lødige mark i skånsk mønt, for hvilke han havde pantsat ham en gård eller et bosted i Skanør. Givet den 21. november 1395.

2. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Peder Henriksen af Søtoftes, væbners, pantebrev, udstedt til Klement Truedsen på en bod i Skanør ved siden af Jens Pedersens bod. Givet 1359[2]).

3. Udkast til Skånebrevsfortegnelsen.

Peder Henriksen af Søtoftes pantebrev, givet Klement Truedsen på en gård i Lund (!) for en gæld på otte lødige mark. 1300[2]).

1) Brevet har sandsynligvis været skrevet på nedertysk, der af registratoren er blevet forvekslet med hollandsk. - 2) fejl af registrator, jf. ovf. Peder Henriksen nævnes første gang af Søtofte i 1394, jf. nr. 247.

1395. 30. november. 463

Henneke Pedersen af Freerslev, væbner, sælger sin gård i Lund, Stevns herred, til ridderen hr. Folmer Jakobsen Lunge af Højstrup.

Vidisse 1400 3. februar i rigsarkivet.

Henneke Pedersen af Freerslev, væbner, til alle, der ser dette brev, hilsen med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg erkender, at jeg til den velbyrdige mand, hr. Folmer Jakobsen Lunge af Højstrup, ridder, nærværende brevviser, har solgt og skødet en gård, som jeg har i Lund i Stevns herred, i hvilken Peder Jakobsen tidligere boede, med alle dens tilliggender, nemlig agre, enge, græsgange, skove, vådt og tørt, intet undtaget, at besidde med evig ret, idet jeg erkender, at jeg har oppebåret fuld betaling af samme hr. Folmer for den fornævnte gård. Ydermere forpligter jeg mig og mine arvinger til at hjemle, fri og i overensstemmelse med landets love frigøre fornævnte hr. Folmer Jakobsen og hans arvinger den nævnte gård med dens tilliggender for krav fra hvem som helst. Til vidnesbyrd herom er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de velbyrdige mænd, nemlig hr. Niels Ovesen af Herlev, ridder, hr. Bent, abbed i Æbelholt, hr. Troels, kannik i Roskilde, og Peder Mogensen, væbner. Givet i det Herrens år 1395 på apostlen sankt Andreas' dag.

[1395. Omkr. 6. december][1]). Marienburg. 464

Højmesteren for den tyske orden besvarer dronning Margretes brev om, hvilke forholdsregler ordenen og de preussiske stæder agter at tage mod sørøverne og kong Albrecht af Sveriges hjælpere, og takker for den hest, som fogeden af Dirschau har overbragt ham fra hende.

Afskrift på tysk i Königsbergarkivet (nu i Berlin).

Redelig anbefaling og villig tjeneste til alles behag tilforn[2]).

Allerhøjeste fyrstinde og nådige frue. Eders brev, tilsendt os nylig med dette Eders bud har vi modtaget med ærefrygt og vel forstået, i hvilket Eders højhed blandt andet har skrevet til os vedrørende sørøverne og forbundsfællerne til den allerhøjeste fyrste, kongen af Sverige, at de endnu gør stor skade på havet, ikke alene mod Eders højhed, men også mod hansekøbmanden, hvorfor Eders nåde begærer at få brev fra os om, hvad vi og vore stæder vil gøre derved. Så vid, at det gør os ondt, at de påfører Eder eller nogen anden skade, og vi lader Eder vide, nådige frue, at (de fra) vore ældste stæder har været hos os og har forelagt os, hvorledes de er blevet enige indbyrdes og har skrevet til søstæderne for at erfare af dem, om de til foråret vil sende fredeskibe på havet, at de skriver det tilbage til vore stæder i Preussen; derpå er der endnu ikke kommet noget svar til vore, og sker det, at søstæderne bliver enige om at sende fredeskibe på havet, så vil vi gerne holde vore til, at de også skal gøre dertil, hvad de formår. Og derfor så kan vi ikke skrive Eders stormægtighed noget endeligt derom nu. Endvidere, nådige frue, så har vi, som Eders nåde begærer, nu skrevet til mesteren i Livland om sørøverne og har befalet ham, at han efter bedste evne skal gøre, hvad han kan dertil, og vi beder, nådige frue, om, at også I befaler Eders i Finland ikke at nære eller forsyne dem, thi vi har helt tydeligt forstået, at nogle af Eders høvedsmænd udruster og forsyner dem, hvilket dog er yderst skadeligt både for Eders og for vore lande. I særdeleshed, stormægtige frue, takker vi Eders nåde for den velgerning og godhed, som I nådigt har bevist vore sendebude, der nylig var hos Eder, i særdeleshed for Eders pasgænger, som I har sendt os med fogden af Dirschau, selv om vi ikke kan takke Eder fuldt ud for den gunst og kærlighed, og vi vil gerne gøre os fortjente af Eders stormægtighed, og hvormed vi ved at vise Eder og Eders rige velbehag, dermed vil vi altså vise os velvillige efter vor formåen. Givet på Marienburg[1]).

1) dateringen er udeladt i afskriften. Den her i brevet omtalte foged af Dirschau sendtes til dronning Margrete 1395 22. august, jf. nr. 425. Derfor må det møde af de preussiske stæder, der omtales sammesteds, antagelig være mødet 1395 6. december, jf. Hanserec. IV 315 nr. 324. - 2) Adressen står som overskrift i afskriften: *Skal med ærefrygt gives til den allerhøjeste fyrstinde og stormægtige frue, fru Margrete, dronning af Sverige og af Norge o.s.v., vor nådige frue.*

1395. 7. december. Gladsax. 465

Bodulv Ågesen sælger og skøder med sin hustru Ingerd Pedersdatters samtykke det gods i Gärds herred, som hun arvede efter sin fader Peder Holgersen, til fru Ida Pedersdatter af Gladsax.

Afskrift på dansk i Lundebogen.

Jeg Bodulv Ågesen, væbner, hilser alle, der hører eller ser dette brev, evindelig med vor Herre.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at jeg med disse mine nærværende åbne breve[1]) erkender, at jeg med min elskede hustru, Ingerd Pedersdatters samtykke, gode vilje og i samråd med hende til nærværende brevviser, den hæderlige og ærlige frue, fru Ida Pedersdatter af Gladsax, har solgt, opladt og skødet og til evindelig besiddelse ihændegivet al min ret og rettighed, al min besiddelse og ejendom, som jeg på min fornævnte hustru Ingerd Pedersdatters vegne efter hendes fader Peder Holgersens død har til og i dette mit nedenfor anførte gods i Gärds herred, nemlig Skepparslöv og Skepparslöv fang, Isgrannatorp, Svenstorp, Bjärnhult og Mansdala samt en gård i Vram og en gård i Litha med alt, hvad der hører dertil og alle tilliggender, rørligt og urørligt, vådt og tørt inden for alle fire markeskel, intet undtaget, hvorledes det end benævnes, således som de åbne breve udviser. Dette gods har jeg opladt og skødet til fornævnte fru Ida Pedersdatter og ihændegivet hende til evig besiddelse med disse åbne breve for penge og fuld værdi, hvilken jeg erkender fuldkomment at have oppebåret efter min egen vilje. Derfor forpligter jeg mig og mine arvinger med disse mine åbne breve til at fri og hjemle og 'orgrant'[2]) at gøre fru Ida og hendes arvinger al min fornævnte rettighed i alt det fornævnte gods og i alle dets tilliggender, som før nævnt og i de fornævnte åbne breve, til evig besiddelse for krav og tiltale fra hvem som helst. Skulde der fremdeles kunne findes nogle åbne breve, som eventuelt kunde komme fornævnte fru Ida og hendes arvinger til skade og mig eller mine arvinger til gode angående det fornævnte gods, så lyser og erklærer og gør jeg alle de åbne breve døde med disse åbne breve, således at de slet ikke skal have nogen magt. Til yderligere sikkerhed for, stadfæstelse af og vidnesbyrd om dette salg, denne skødning og opladelse er mit segl hængt under dette brev sammen med segl tilhørende de hæderlige mænd, Jens Truedsen og Peder Jensen af Värlinge, væbnere, og Jakob Lang, bymand i

Malmø. Skrevet og givet i Gladsax år 1395 efter Guds fødsel på den vor frue aften, der kommer inden jul[3]).

1) herfra og i resten af teksten indtil beseglingsformlen omtaler brevet sig selv i flertal. - 2) rimeligvis skadesløs, jf. DRB. II 8 nr. 249 note 2. - 3) d.v.s. dagen før Marie undfangelsesdag, 8. december.

1395. 13. december. 466

Bo Tabe sælger alt sit gods i Søvang, kaldet Pugholm, til Peder Eriksen af Solvig for 5 1/2 pund engelsk.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg Bo Tabe og mine rette arvinger til Peder Eriksen af Solvig, ham og hans rette arvinger, sælger alt mit gods, som jeg har i Søvang, hvilket hedder Pugholm, for fem et halvt pund engelsk, således som hr. Jens Tabe havde haft det. Det skal jeg og mine rette arvinger frigøre for ham og hans rette arvinger, som det er beliggende med alle rettigheder, vådt og tørt, bebygget og ubebygget, uden nogen slags svig og udflugter, som kunde komme mig og mine rette arvinger til hjælp og Peder Eriksen og hans rette arvinger til skade. Til et vidnesbyrd så har vi, jeg Bo Tabe og Nisse Ivarsen, og jeg hr. Johan Bekim hængt vore segl under dette brev, der er skrevet år 1395 efter Guds fødsel på sankt Lucias dag.

1395. 13. december. Malmø byting. 467

Peder Henriksen af Søtofte skøder en gård i Malmø til Sorø kloster.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Men skødningen skete samme år[1]) på den hellige jomfru Lucias dag.

1) jf. nr. 453.

1395. 13. december. 468

Henneke Spore pantsætter en ødegård i Radsted til Absalon Mogensen.

Eline Gøyes jordebog (1552).

Fremdeles et brev, at Henneke Spore pantsætter Absalon Mogensen en ødegård, som ligger øverst i Radsted, for 10 lødige mark, og Absalon Mogensen skal have samme gods uindløst i seks år. Når Henneke Spore siden vil indløse det, skal han give Absalon Mogensen gode hvide penninge, som er gængse og gangbare i Lübeck, Wismar, Rostock og Stralsund, og desuden 12 skilling grot for bygningen, men siden skal fornævnte gods med bygning og mand igen være Henneke Spores. Givet sankt Lucias dag 1395.

1395. 14. december. Lund. 469

Kristine Pedersdatter, enke efter ridderen hr. Jakob Mus, skøder sin gård i Malmø, kaldet Ladegård, til det af hendes afdøde mand indstiftede alter i sognekirken.

Original i det svenske rigsarkiv.

Kristine Pedersdatter, enke efter hr. Jakob Mus, ridder - god ihukommelse - til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Jeg vil, at det med dette brev skal stå fast for nulevende og fremtidige, at jeg erkender, at jeg har givet, skødet og til besiddelse overgivet min gård, kaldet Ladegård, i byen Malmø, som hr. Jakob Mus, ridder, fordum min elskede ægtefælle og herre, med retmæssig købs adkomst erhvervede af Oluf Tuesen, til det af denne hr. Jakob i denne bys sognekirke indstiftede alter, til afholdelse af en messe dagligt ved dette alter for vore begges sjæle samtidigt; denne gård med dens tilliggender forpligter jeg mig og mine arvinger med dette brev til at hjemle til dotering af dette alter og til at fri den for krav fra hvem som helst, dog på følgende aftalte betingelse, at hvis jeg får lyst til at kræve eller tage nævnte gård tilbage for atter at have den til mit eget brug, skal dette stå mig frit for uden indsigelse fra nogen som helst, når blot jeg først til samme alter på ny giver, skøder og med evig besiddelsesret atter overgiver andet gods til en værdi af ti mark sølv i årlig afgift i nævnte by. Til at besidde dette alter med det dertil nu givne gods eller med det gods, der som ovenfor nævnt i fremtiden måtte blive henlagt dertil, og til at forrette tjeneste som fornævnt derved tilbyder og erklærer jeg med dette brev nærværende brevviser hr. Peder, kaldet Danmark, præst, for af mig at være præsenteret og regner ubetinget med, at med hensyn til præsentationen til dette alter efter denne hr. Peder skal patronatsretten for fremtiden være forbe-

holdt mig og den ældste af mine arvinger. Til vidnesbyrd om alt dette er mit segl hængt under dette brev tillige med segl tilhørende de velbyrdige mænd hr. Jens Povlsen, ærkedegn i Lund, Absalon Pedersen, min broder, Henrik Jensen og Niels Svendsen. Givet i Lund i det Herrens år 1395 tirsdagen efter jomfruen sankt Lucias dag.

1395. 15. december. Vendsyssel sysselting. 470

Tingsvidne af Vendsyssel sysselting om, at Jakob Pedersen på ridderen hr. Kristian Vendelbos vegne har fået vidnesbyrd om, at denne lovmæssigt besidder det grundstykke, hvorpå Lunholm er bygget, som en del af hans hustru fru Elene Buggesdatters arv.

Original i rigsarkivet.

Mogens Pedersen af Hjørring, Jens af Bindslev, præster, Peder Nielsen af Gærum, Bo Torkilsen, Jens Pedersen af Linderum, Daniel Jensen, Anders Nielsen, kaldet Sværdsliber, Kristian Kristiansen, kaldet Smed, til alle, der ser dette brev, hilsen evindelig med Gud.

Alle, nulevende og fremtidige, skal vide, at vi i det Herrens år 1395 på tamperonsdag næst før Herrens fødselsdag var til stede på Vendsyssel sysselting, så og i sandhed hørte, at en Jakob Pedersen fremstod på den ærværdige herre hr. Kristian Vendelbos vegne i nærværelse af os og andre troværdige mænd, som på det tidspunkt søgte tinget sammesteds, og opnåede, fik og skaffede sig et fuldt og fyldestgørende vidnesbyrd af fornævnte ting uden modsigelse af nogen, således som landets love kræver, hvilket vidnesbyrd godtgjorde, at det grundstykke, på hvilket den gård, der kaldes Lunholm, er bygget og nu på ny grundfæstet, fra gammel tid tilhørte hr. Niels Bugge, ridder - salig ihukommelse - hvilket grundstykke samme hr. Kristian Vendelbo, ridder, erhvervede på lovlig vis i sin elskede hustru fru Elene Buggesdatters arvepart. Hvad vi har set og hørt, det erklærer vi med sandfærdige ord. Givet år, dag og sted som ovenfor under vore segl.

1395. 471

Johan v. Monnigh og hans hustru fru Berte kvitterer Erik Krummedige for 35 mark lybsk, som de har oppebåret for deres arvepart i Grødersby.

Original på nedertysk i rigsarkivet.

Det skal være vitterligt for alle dem, der ser dette brev eller hører det læse, at jeg Johan v. Monnigh og min hustru, fru Berte, og vore begges arvinger erkender, at vi har oppebåret 35 mark lybske penge af Erik Krummedige og hans medlovere af den arv, som var tilfaldet os af Grødersby, og som han har betalt til fuld tilfredshed, og vi lader ham være kvit og fri fra dette, lige så hans medlovere. Givet og skrevet år 1395 efter Guds fødsel. Til et sikkert vidnesbyrd så hænger jeg Johan v. Monnigh mit segl under dette brev.

1395. 472

Rigets justitiar tildømmer Næstved sankt Peders kloster en gård i Holløse.

Næstved klosters registratur (1528).

Fornævnte gård[1]) er blevet tildømt klostret af rigets justitiar i dronning Margretes tid, idet han forbyder, at nogen befatter sig dermed. 1395. På papir.

1) om gården, jf. DRB. IV 4 nr. 646 samt Helms, Næstved St. Peders kloster 477.

1395. 473

Fru Gertrud af Horsetofte, datter af hr. Peder Grubbe og enke efter hr. Erik Barnumsen, skænker en brydegård og to gårdsædegårde i Svinninge til Sorø kloster til sjælebod for sig og sin slægt.

Referat i Sorø gavebog (omkr. 1440).

Den velbyrdige og meget fromme husfrue, fru Gertrud af Horsetofte, datter af hr. Peder Grubbe, ridder, men enke efter hr. Erik Barnumsen af Skarresholm, overdrog klostret i Sorø noget gods i Svinninge, som tilhørte hende med arveret efter hendes broders Niels Pedersens død, nemlig en brydegård, som giver en halv mark korn, og to gårde til gårdsæder, som kaldes 'gårdsædestavne', og som giver fem pund korn i årlig afgift. Disse gårde med alle deres tilliggender skødede hun til klostret i Sorø til evig almisse for sig og for alle sine forfædre, for hr. Erik Barnumsen, for deres sønner og for sin grav. I det Herrens år 1395.

1395. 474

Hamburgs kæmnerregnskab.

Efter tryk i Kämmereirechnungen der Stadt Hamburg.

Til rejser: ..... til Mangold for at føre hertuginden af Slesvig til Winsen ..... Til to mænd, i Lübeck, med bispen af Århus..... 4 mark til Nicolaus Schnebergher, da han var med bispen af Århus til Danmark.... Til forskelligt: 5 mark 8 skilling for 3 stob klaret 4 pund droge for maven, da hertuginden af Slesvig var her, både 22. februar og 24. februar på rådssalen. 49 skilling for 2 gedder og 3 lampretter, hvormed fru hertuginden af Slesvig blev fejret.

1395. 475

Navn fra et brev på latin.

Notits i Niels og Otto Krags våbenbog i rigsarkivet.

Peder Abelsen. 1395.

13[9]5[1]). 476

Hertug Gerhard af Jylland og greverne Klaus, Albrecht og Henrik erkender, at dronning Margrete har indløst Varde og Varde syssel fra dem, og erklærer alle tidligere breve herom for ugyldige.

Kalundborgske registratur (1476).

Fremdeles hertug Gerhard af Jyllands, som var greve i Holsten og Stormarn, grev Klaus', grev Albrechts og grev Henriks brev, hvormed de erkender, at Varde og Varde syssel er indløst fra dem af dronning Margrete, og overantvorder hende det igen og erklærer alle de breve for døde at være, som måtte findes, lydende på fornævnte len, hvilke de eller deres arvinger har. Givet 13<9>5.

1) registraturen har året 1325, hvilket er åbenbart fejlagtigt. Antagelig er den tabte originals *mcccxcv* læst som *mcccxxv*.

1395. 477

Tingsvidne om, at Palle Nielsen af Sjelle skøder sin gård til Øm kloster.

Skanderborgske registratur (1606).

Tingsvidne om, at Palle Nielsen af Sjelle skødede den gård, han boede i, til Øm kloster. Givet 1395.

1395. 478

Hr. Niels Strangesens skødebrev på Ettrup.

Vestervig klosters registratur (1599).

Hr. Niels Strangesens latinske skødebrev på pergament på en gård, som kaldes Ettrup, sammen med noget mere gods. 1395.

1395. 479

Niels Jakobsen Bille pantsætter sit gods i Vejleby til jomfru Kristine Ebbesdatter.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Niels Jakobsen, kaldet Bille, af Æbeltveds pantebrev, givet jomfru Kristine Ebbesdatter på hans gods i Vejleby i Skippinge herred for fem mark sølv. 1395.

1395. 480

Fru Gertrud, enke efter hr. Erik Barnumsen, pantsætter sit gods i Bjergsted til abbeden i Sorø.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Fru Gertrud, hr. Erik Barnumsens enke, pantsætter abbeden i Sorø sit gods i Bjergsted i Ars herred for 30 mark sølv. Givet 1395.

1395. 481

Jens Knudsen af Fuglebjerg skøder sit gods i Flinterup til dronning Margrete.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Knudsen af Fuglebjergs skøde, givet dronning Margrete på hans gods i Flinterup. 1395.

1395. 482

Jens Andersen af Assendrup sælger en gård i Køge til Peder Lykke.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Jens Andersen af Assendrup solgte Peder Lykke en gård i Vesterstræde i Køge. 1395. På latin.

1395. 483

Henneke Moltke af Torbenfeld pantsætter gods i Tåstrup og Stripperup til Eggert Retteblok.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Henneke Moltke af Torbenfelds pantebrev til Eggert Retteblok på hans gods i Tåstrup og Stripperup for 12 mark sølv. År 1395. På latin.

1395. 484

Henneke Moltkes brev på Kyse.

Maribo klosters registratur (1624).

Henneke Moltkes brev på gods i Kyse. 1395.

1395. 485

Sølve Nielsen af Knudstrup og hans hustru lejer gods i Bildsø af Antvorskov kloster.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Prioren i Antvorskov undte Sølve Nielsen af Knudstrup og hans hustru klostrets gods i Bildsø i leje på det vilkår, at han årligt skulde give 30 pund korn og en tønde smør deraf. 1395.

1395. 486

Jakob Halvegge lejer Antvorskov klosters gods i Førslev.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jakob Halvegge erkender at have alt klostrets gods i Førslev i leje på den betingelse, at han det første år skal give tre pund korn deraf og siden give fire pund korn årligt, så længe han lever. År 1395.

1395. 487

Sølve Nielsen lejer Antvorskov klosters gods i Høng på livstid.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Sølve Nielsen erkender at have klostrets jord i Høng i leje i sin levetid for en årlig afgift på fire pund korn. 1395.

1395. 488

Jens Gyrstinge får livsbrev på to af Antvorskov klosters gårde i Rejnstrup.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Gyrstinge fik livsbrev på to af klostrets gårde i Rejnstrup i Flakkebjerg herred. 1395.

1395. 489

Ivan Radmarstorp bekender at have fået Anders Mikkelsens gård i Rostrup.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Ivan Radmarstorp erkender at have fået af Anders Mikkelsen dennes gård i Rostrup i Skam herred. 1395.

1395. 490

Tingsvidne om, at Katerine, enke efter Jens Povlsen, ikke har skødet sit gods i Rostrup til Mikkel Knob, men kun pantsat ham det.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Et tingsvidne om, at fornævnte[1]) Katerine, Jens Povlsens enke, ikke har skødet Mikkel Knob sin gård i Rostrup, men kun pantsat ham den for tre mark. År 1395.

1) henviser til registraturen forud af 1373, DRB. III 9 nr. 336.

1395. 491

Jens Knob lader Peder Dokke beholde en toft i Rostrup.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Jens Knob oplod Peder Dokke at måtte beholde en toft øst for Oluf Siels gård i Rostrup. 1395.

1395. 492

Henrik og Jakob Uffesen, brødre, skøder to gårde i Slagelse til Niels Bosen, borger sammesteds.

Antvorskov klosters registratur (1607).

Henrik og Jakob Uffesen, brødre, af Paddeborg skødede Niels Bosen, borger i Slagelse, to gårde øst for sankt Peders gård sammesteds. 1395.

[Omkr. 1395][1]). 493

Søster Kristine, abbedisse i sankt Clara kloster i Roskilde, kvitterer hr. Folmer Jakobsen Lunge af Højstrup for 10 mark sølv.

Registratur i rigsarkivet.

Søster Kristine, abbedisse i sankt Clara kloster i Roskilde, giver hr. Folmer Jakobsen Lunge af Højstrup, ridder, kvittering på 10 mark sølv, som han skyldte hende som rest af en gæld på 20 mark.

1) Søster Kristine nævnes som abbedisse 1395 22. februar, nr. 334, og 1395 29. september, nr. 442. Folmer Jakobsen Lunge skriver sig til Højstrup sidste gang 1399 30. oktober. Rep. nr. 4282.

[1395-96][1]). 494

Pave Bonifacius 9.s afladsbrev for kirken i Rye.

Referat af Hans Pedersen Horsens.

Under denne biskop[2]) (udstedte) Bonifacius 9. et brev til bispekirken i Rye og de besøgende, der rækker den en hjælpende hånd. (Givet) i hans syvende pontifikatsår.

1) Bonifacius 9.s syvende pontifikatsår omfatter tidsrummet 1395 9. november - 1396 8. november. Brevet kan derfor ikke være udstedt 1395 1. januar - 8. november og heller ikke 1396 9. november - 31. december. - 2) d.v.s. biskop Bo (1395-1424) af Århus.

[1395 - 1408][1]). 495

Brev af Bertold van der Osten.

Registratur i rigsarkivet.

Fremdeles Bertold van Ostens brev.

1) Bertold v.d. Osten nævnes første gang 1395 17. juni, nr. 384, og sidste gang 1408 14. oktober, Molbech og Petersen 397.

[1395 - 1410][1]). 496

Zabel Kerkendorp skøder gods i Ramsø herred til biskop Peder af Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Zabel Kerkendorp har skødet biskop Peder alt sit gods i Ørsted, Ramsølille og Syv.

1) Peder blev biskop af Roskilde 1395. Zabel Kerkendorp levede endnu 1410 8. maj, Rep. nr. 5093, men var død 1411 25. april, Rep. nr. 5147.

[1395 - 1416][1]). 497

Margrete Henriksdatter skøder sit gods i Bilstorp i Lyngby sogn til biskop Peder af Roskilde.

Roskildegårds registratur (omkr. 1570).

Margrete Henriksdatter har skødet alt sit gods i Bilstorp i Lyngby sogn i Sokkelund herred til biskop Peder af Roskilde. 1390[1]). På latin.

1) Årstallet er snarere forkert end bispenavnet. Peder var biskop af Roskilde 1395-1416.

PERSON- og STEDNAVNE-REGISTRE

VEJLEDNING

Registrene er delt i et person- og et stednavneregister. Ved *Personnavnene*, der er ordnet alfabetisk efter fornavne - hvorved å af hensyn til tidligere registre inden for Danmarks Riges Breve står foran a - oplyses stilling eller egenskab, i hvilken en person forekommer i nærværende bind. - Ved *Stednavne* er såvidt muligt oplyst deres beliggenhed med angivelse af herred efter den seneste herredsinddeling, herunder også herrederne i Skåne, Halland, Blekinge og Sydslesvig, for de udenlandske lokaliteter beliggende i de nuværende lande. Udenlandske lokaliteter, der kun forekommer i forbindelse med personnavne (slægtsnavne), er anført under disse. Der henvises ikke fra en navneform til en anden, hvis de tre første bogstaver er identiske.

FORKORTELSER

h. = herred. s. = sogn. N. = Nørre. Sdr. = Sønder. V. = Vester. Ø. = Øster.

PERSONNAVNEREGISTER

A og Å

Aa se Johan.

Åge: **1.** Å. Konstantinsen, prior i Åhus. *1393:* 17. *1394:* 285. - **2.** Å. Erlandsen, fæster i Gärsnäs. *1393:* 17. - **3.** Å. Eskilsen, væbner. *1393:* 46. - **4.** Å. Ingvarsen af Frøslev. *1393:* 69 (note). - **5.** Å. Jakobsen i Kvislemark. *1395:* 434. - **6.** Å. Mogensen, rådmand i Lund. *1394:* 196. *1395:* 457. - **7.** Å. Nielsen af Barsebäck. *1395:* 393, 401. - **8.** Å. Rask, i Malmø. *1393:* 42. - **9.** Å. Uffesen, borgmester i Malmø. *1395:* 437.

Abel, forhen konge af Danmark. *1395:* 344.

Abraham Brodersen (Båd), ridder. *1394:* 234, 283, 318. *1395:* 354, 358, 384, 385, 421, 426, 432, 441.

Absalon: **1.** A. Kjeldsen, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** A. Krugelund af Tved, væbner. *1394:* 267. - **3.** A. Mogensen (Gøye) af Krænkerup, væbner. *1394:* 199. *1395:* 355, 446, 468. - **4.** A. Pedersen, væbner, broder til Kristine Pedersdatter. *1394:* 285. *1395:* 370, 384, 385, 426, 469.

Adam Onclawe, engelsk skibskaptajn. *1393:* 25, 26.

Adelborg, enke efter Niels Pedersen. *1394:* 196.

Adelheid Preen, underpriorinde i Neukloster. *1395:* 461.

Adolf 7., afdød greve af Holsten(-Plön). *1395:* 373.

Agys se Walter.

Ahlefeld se Benedikt, Henrik og Klaus.

Albert: **1.** A. Andersen, væbner. *1394:* 286. - **2.** A. Skomager, borger i Ribe. *1394:* 224, 265. - **3.** A. Kræmmer, på rejse fra Bornholm. *1394:* 150.

Albrecht: **1.** A., konge af Sverige. *1393:* 4 (note), 9, 14, 82, 86, 87, 89, 90, 91, 101, 102, 109. *1394:* 136, 137, 155, 157, 175, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 236, 245, 254, 256, 257, 277, 279, 281. *1395:* 322, 324, 333, 345, 352, 359, 374, 384, 385, 386, 387, 391, 409, 410, 415, 416, 417, 421, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 443, 445, 449, 450, 459, 464. - **2.** A. I., hertug af Bayern, greve af Holland og Zeeland. *1393:* 35, 36, 43. *1394:* 198, 242. - **3.** A., hertug af Mecklenburg, broder til Johan 2. *1395:* 359. - **4.** A., greve af Holsten og Stormarn, broder til Gerhard 6. *1393:* 16, 80, 85. *1394:* 130, 270, 274. *1395:* 320, 360, 373, (377), 476. - **5.** A., greve af Schwarzburg, kommendator i Schwetz. *1394:* 277, 281. *1395:* 351, 352, 374, 384, 385, 387, 425. - **6.** A. van dem Berge, giver møde for fogeden i Wenden. *1393:* 96. - **7.** A. Hoyers, afdød rådmand i Hamburg. *1395:* 373. - **8.** A. Russe, rådmand i Thorn. *1393:* 65, 66, 72, 74, 76, 82, 89, 91. *1394:* 257. *1395:* 424. - **9.** A. Schulte, er ankommet til Wismar. *1393:* 96. - **10.** A. Zepelin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.

de Alenconio se Philippus.

Alf Haraldssøn, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432.

Algot Magnusson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 430, 432, 441.

Allen se Herman.

Alman van Minden, borger i Königsberg. *1393:* 50.

Altena se Henrik Walsrode.

Amund: **1.** A., prior i Dalum, præst. *1393:* 11. - **2.** A. Jonsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385,

426 (se også Ogmund).

Anders: **I.** Gejstlige: Ingen. **II.** Verdslige: **1.** A. Andersen, på Odense herredsting. *1394:* 149. - **2.** A. Aslevsen, bonde. *1395:* 456. - **3.** A. Bryning, har haft gods i varetægt for borgere i Ystad. *1394:* 184, 187. - **4.** A. Glob, pantsætter gods til Jens Due og Peder Andersen Munk. *1394:* 186, 260, 280. - **5.** A. Gris i Bøstrup. *1394:* 313. - **6.** A. Henriksen, borger i Ribe, søn af rådmand Henrik Andersen. *1394:* 179, 224, 261. *1395:* 398, 399. - **7.** A. Holbæk, borgmester i København. *1393:* 6, 34. - **8.** A. Is ~ ..., datter af Katerine, enke efter Erland Andersen. *1394:* 183. - **9.** A. Jakobsen (Lunge), ridder, broder til Folmer Jakobsen. *1393:* 57. *1395:* 384, 385, 426, 432, 447. - **10.** A. Jakobsen, væbner. *1394:* 247. - **11.** A. Jakobsen, afdød, ~ Margrete. *1393:* 13. - **12.** A. Lang, væbner. *1394:* 284. - **13.** A. Mikkelsen, afgiver gods til Ivan Radmanstorp. *1395:* 489. - **14.** A. Mortensen Pep, ridder, ~ Margrete. *1394:* 297. - **15.** A. Mortensen, borgmester i Malmø. *1395:* 437. - **16.** A. Mortensen, indbygger i Malmø (= nr. 15?). *1395:* 453. - **17.** A. Nielsen af Asdal, væbner. *1393:* 52. *1395:* 384, 385. - **18.** A. Nielsen af Sæby, bonde. *1393:* 97. - **19.** A. Nielsen Sværdsliber, på Vendsyssel sysselting. *1395:* 470. - **20.** A. Olufsen (Saltensee af Tystofte), ridder. *1394:* 247, 309. *1395:* 384, 385. - **21.** A. Olufsen af Næsby, slægtning af Folmer Jakobsen. *1394:* 288. - **22.** A. Olufsen, fæster i Brøns. *1394:* 264. - **23.** A. Pallesen (Munk), væbner. *1395:* 456. - **24.** A. Pedersen af Dybäck. *1394:* 183. - **25.** A. Pedersen, fæster i Svinninge. *1395:* 325. - **26.** A. Pedersen, har opladt gods til Henneke Olufsen. *1395:* 411. - **27.** A. Pedersen, forhen i Malmø. *1394:* 275. - **28.** A. Rus, har afhændet gods til Henneke Olufsen. *1395:* 411. - **29.** A. Skjold, søstersøn af Niels Jensen. *1395:* 340. - **30.** A. Stigsen, væbner. *1394:* 263. - **31.** A. Thyrgersen, vistnok på Fyn. *1394:* 149 (i Dipl.). - **32.** A. Uffesen af Torup, ridder. *1394:* 305. *1395:* 384, 385.

Andreas van Ruden, har fået strandingsgods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133.

Andries: **1.** A. van Doway, i Brügge på Deventers vegne. *1393:* 77. - **2.** A. de Yserne, rådmand i Zutphen. *1395:* 444.

Anton, skibshøvedsmand fra Ribe. *1394:* 257.

Arnold: **1.** A. Balke, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **2.** A. Buk, rådmand i Stralsund. *1393:* 65. - **3.** A. Duker, skipper fra Elbing. *1393:* 106. *1394:* 138, 142, 192, 194, 257. *1395:* 424. - **4.** A. Giscow, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **5.** A. van Hasselt, har ført gods fra Stralsund til Weichsel (Danzig). *1393:* 96. - **6.** A. Letzenitze, rådmand i Greifswald. *1393:* 82, 155. - **7.** A. Lowen, i Itzehoe. *1393:* 16. - **8.** A. van der Lühe, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **9.** A. Pinnow, bevidner brev af Sofie Jensdatter. *1393:* 17. - **10.** A. Poleman, i gæld til Jens Nielsen i Allinge. *1395:* 339. - **11.** A. Rover, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **12.** A. v. Soest, rådmand i Stralsund. *1394:* 155. *1395:* 444. - **13.** A. van Vitzen, broder til Fikke van Vitzen. *1394:* 154.

Arvid: **1.** A. Bengtsson, svensk ridder. *1395:* 374, 384, 385, 426. - **2.** A. Jönsson, afhænder gods til Abraham Brodersen. *1395:* 354. - **3.** A. Stensen Båd, væbner. *1395:* 384, 385. - **4.** A. Svendsen, har haft gods i pant af Gynceke Jensen. *1394:* 247.

Asschen se Herman.

Asser: **1.** A. Pedersen, på Svinø. *1393:* 112. - **2.** A. Skomager, borger i Lund, broder til Herman Stotteblok. *1393:* 44.

Astilby se Thomas.

Atte, sognepræst i Värnamo. *1395:* 354, 358.

Attendorn se Gerhard.

Axekow se Werner.

B

Båd, se Arvid Stensen, Esbern, Heine og Svend.

Babbe se Henrik.

Backer se Johan.

Bager se Klement.

Bake se Gødeke.

Balke se Arnold.

Balthasar, landgreve af Thüringen. *1394:* 141.

Bantzekow se Markvard.

Barentyn se Druge.

Barlaw se Johan.

Barnekow se Ravn og Reimar.
Barnim: **1.** B. 6., hertug af Pommern. *1395:* 438, 441, 455. - **2.** B. Eriksen af Skarresholm, ridder. *1393:* 20. *1395:* 325.
Barsse se Henrik.
Bartholomæus Torgelowe, professor i teologi, kannik i Lübeck. *1394:* 210.
Basse se Niels og Peder.
Beate Ingemarsdatter, skøder gods på Lolland. *1393:* 122.
Becker, skibsejer. *1394:* 257.
Beienfleth se Otto.
v. d. Beke se Lubbert.
Bekerholt se Johan.
Bekerton se Robert.
Bekim se Johan.
Bekker se Kristoffer, Mathias, Peder, Thomas og Tue.
Benedikt, v. Ahlefeld, ridder. *1393:* 108. *1394:* 130 (se også Bengt og Bent).
Bengt: **1.** B. Karlsson, svensk ridder. *1395:* 385, 433. - **2.** B. Tureson, svensk væbner. *1395:* 421.
Bent: **1.** B., abbed i Æbelholt kloster. *1395:* 338, 463. - **2.** B. Andersen (Skytte), broder til Erik, Hans og Jakob Andersen. *1393:* 13, 24. - **3.** B. Bille af Brorup, væbner. *1395:* 323, 325. - **4.** B. Byg, afdød ridder, farbroder til Cecilie Jensdatter. *1395:* 413. - **5.** B. Nielsen, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **6.** B. Piik, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **7.** B. Sture, søn af Ingerd. *1394:* 234, 252.
Benvåben se Niels.
Berge se Albrecht og Lydeke.
Bernhard: **1.** B., provst i Hamburg, broder til grev Otto 1. af Schaumburg. *1395:* 373, 436. - **2.** B., præst i Skagen. *1393:* 50. *1394:* 284. - **3.** B. Fritow, bymand i Malmø. *1394:* 164. - **4.** B. Møller, pantsætter gods til Peder Jakobsen. *1394:* 302. - **5.** B. v. Plessen, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433. - **6.** B. van dem Rode, rådmand i Stralsund. *1394:* 257. *1395:* 374, 384, 385, 438, 441, 455. - **7.** B. Tulendorp, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.
Bernike Skinkel, væbner. *1395:* 324, 384, 385, 432.
Bernwalde se Didrik.
Bersin se Gerhard.
Berte, fru, ~ Johan v. Monnigh. *1395:* 471.
Berthord, har skødet rettigheder til dronning Margrete. *1394:* 234.
Bertold: **1.** B. van Brakke, rådmand i Ålborg. *1394:* 299. - **2.** B. Kerkring, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155. *1395:* 444. - **3.** B. van der Osten, ridder. *1395:* 384, 385. *1395-1408:* 495. - **4.** B. Stekemes, skibsejer. *1394:* 148.
Bestskin se Henneke.
Bevernek se Peter.
Beverstede se Henrik.
Bibow se Heidenrik.
Bild se Niels.
Bille Duesen, bevidner brev af Gyncelin Gyncekesen. *1395:* 357.
Bille se Bent, Jakob, Niels, Niels Jakobsen og Oluf.
Bintop se Klaus.
Bjare Bosen, fæster i Lejeby. *1393:* 17.
Bjørn: **1.** B., biskop af Åbo. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **2.** B. Jensen, gejstlig i Roskilde stift. *1393:* 46. - **3.** B., mester, præst. *1394:* 266. - **4.** B. Olufsen (Bjørn), væbner. *1394:* 247. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **5.** B. Olufsen, skænker gods til altre i Køge kirke. *1394:* 231. - **6.** B. Pedersen Skytte, svend hos Ida Pedersdatter af Gladsax. *1394:* 182, 183.
Blå se Detmar.
Blome se Johan.
Blomsten se Henze.
Bluthegher, skipper. *1393-94:* 129.
Bo: **1.** B., biskop af Århus. *1395:* (372), (390), (392), 400, 403, 404, 405, 406, 474. *1395-96:* 494. - **2.** B. Falk, ridder. *1395:* 394, 396. - **3.** B. Jonsson, fader til Knut Boson. *1395:* 422. - **4.** B. Porse af Hagerup, væbner. *1393:* 13, 24. *1395:* 338. - **5.** B. Seyd, afdød, ~ Margrete. *1393:* 231. - **6.** B. Skomager, bymand i Køge. *1394:* 287. - **7.** B. Thomsen, på Slet herredsting. *1394:* 260. - **8.** B. Tabe, sælger gods til Peder Eriksen af Solvig. *1395:* 466. - **9.** B. Torkilsen (Due), på Vendsyssel sysselting. *1395:* 470.
Bode se Henning.
Bodenstein, skipper. *1393:* 96.
Bodil: **1.** B. Eriksdatter ~ Lars Jensen af Oreby. *1394:* 295. - **2.** B., enke efter Gerhard Sten-

hals. *1395:* 414. - **3.** B., enke efter Niels Degn. *1393:* 11, 12. - **4.** B., arving efter Niels Bugge. *1394:* 204. - **5.** B., søster til Niels Jensen af Lundby, moder til Anders Skjold. *1395:* 340.
Bodulv Ågesen, væbner, ~ Ingerd Pedersdatter. *1395:* 465.
Bokholt se Lorenz.
Bolt, skipper. *1394:* 246.
Bolt se Ogmund.
Bonde se Jens, Peder og Tord.
Bonifacius: **1.** B. 8., forhen pave. *1395:* 326, 337, 349, 390. - **2.** B. 9., pave. *1393:* 64, 75. *1394:* 172, 225, 239, 255, 268, 269, 273. *1395:* 326, 337, 342, 343, 348, 349, 350, 356, 362, 363, 371, 372, 375, 388, 390, 392, 405, 407. *1395-96:* 494.
Border se Rolf.
v. d. Borne se Tideke.
Bosse, Paris, væbner. *1395:* 338.
Brahe se Torkil.
Brakke se Bertold.
Brand se Peder.
van Brandis se Henrik.
Braunschweig se Pardam.
Bremer se Henrik.
Brenne Kristiansen, dræbt på Fyn. *1394:* 267.
Breyde v. Rantzau, holstensk ridder. *1394:* 274.
Brims se Jens.
Brockdorf se Henrik.
Brok se Mathias.
Brud Kuse, har ejet gods i Vällersten. *1395:* 354.
Brund se Peder.
Bruno Warendorp, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155.
Brussche se Kristian.
Bryning se Anders.
Brynjemester se Godskalk.
Bryske se Hartvig.
Buchwald se Detlev, Detlev Snote, Henneke og Sigfred.
Buekel se Jan.
Bugge se Niels.
Buggenhagen se Wedege.
Bugheym se Johan.
Buk se Arnold og Niels.
Bulhagen, skipper fra Elbing. *1393:* 76.
Burchard: **1.** B. Dambeke, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **2.** B. Lützow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.
Byg se Bent.
Bülow se Eggert, Fikke, Hartvig og Johan.
Bützow se Didrik og Peter.

C

Campen se Markvard.
Camphin se Jan.
Cecilie: **1.** C. Jensdatter, enke efter Henneke Grubendal. *1395:* 413. - **2.** C. Larsdatter, datter af Kristine Konstantinsdatter ~ Lars Pedersen. *1395:* 408, 457. - **3.** C. Tyges, arves af Svend Jakobsen. *1394:* 238.
Clauco van der Linde, har mistet gods på Bornholm. *1394:* 138.
Clemens 5., forhen pave. *1395:* 390 (se også Klement).
Clement fils Meeus, sendt fra Brügge til dronning Margrete. *1393:* 83 (se også Klement).
Cupere se François.
Cyrenbergh se Herman.

D

fan Daal se Peter.
Dambeke se Burchard.
Damerow se Henrik.
Daniel: **1.** D. Jensen, på Vendsyssel sysselting. *1395:* 470. - **2.** D. se Niels Pedersen.
Danmark se Peder Jensen.
Darre se Jon.
Dassow se Herman og Peter.
Deergarde se Johan.
Degn se Gudmund, Lave, Niels, Tue, Tyge og Uffe Pedersen.
Depenbrok se Wilken.
Detbern, Hevenstrit, provst i Odense. *1395:* 366, 423.
Detlev: **1.** D., kannik i Ribe. *1394:* 209. - **2.** D. Buchwald, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **3.** (D.) Snote v. Buchwald, holstensk væbner. *1394:* 274. - **4.** D. Walstorp, holstensk væbner. *1394:* 274.
Detmar: **1.** D. Blå, borger i Ribe. *1394:* 224, 265. - **2.** D. Tidemansen, borgmester i Ribe. *1395:* 367.

Didrik: **1.** D. v. Bernwalde, hofmester i Thüringen. *1394:* 141. - **2.** D. Bützow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **3.** D. Kukenshagen, død i Simrishamn. *1393:* 93. - **4.** D. Moltke, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **5.** D. Schonewedder, lægmand (i Lübeck). *1395:* 461. - **6.** D. Sodeman, borger i Demmin. *1394:* 244. - **7.** D. ten Walle, i Nijenbek. *1394:* 235. - **8.** D. van Weberstete, marsk i Thüringen. *1394:* 141.

Dissow se Johan.

Djäkn se Jöns.

Doget se Klaus.

Dokke se Peder.

Dondeman se Henrik og Jens.

Dosenrode se Volrad.

Doway se Andries.

Drage se Jens.

Drossate se Tideman.

Druge Barentyn, engelsk guldsmed. *1394:* 214.

Drulle se Johan.

Due se Jens, Mads og Peder.

Duker se Arnold.

Dulmen se Johan.

Dume se Johan.

Dyppe se Peder Jensen.

Dyre Thorgeirsson, får opholdstilladelse af kong Erik 7. *1395:* 382.

E

Ebbe, får skødet gods af Kristine, enke efter Peder Brund. *1394:* 314.

Edle, enke efter Jens Jakobsen. *1394:* 286.

Egbert: **1.** E. Heket, skipper fra Elbing. *1393:* 50, 76. *1394:* 257. - **2.** E. Smed, borger i Malmø. *1393:* 42. - **3.** E. Stæding, borger i Ribe. *1395:* 399.

Eggert: **1.** E. v. Bülow, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **2.** E. Kule, mæglingsmand. *1393:* 108. - **3.** E. Negendanke, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433. - **4.** E. Retteblok, får gods i pant af Henneke Moltke af Torbenfeld. *1395:* 483. - **5.** E. Rode, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **6.** E. Wiltberch Knoge, skøder gods til Ravn Barnekow. *1394:* 311.

Elbeke se Fikke.

Elene: **1.** E. Buggesdatter ~ Kristian Vendelbo. *1394:* 284. *1395:* 470. - **2.** E., enke efter Karl Mikkelsen. *1394:* 286. - **3.** E. ~ Esbern Gjordsen. *1395:* 448. - **4.** E., frue, skænker gods til Bosjø kloster. *1393:* 110.

Elisabeth: **1.** E., hertuginde af Slesvig, ~ Gerhard 6. *1395:* 474. - **2.** E., nonne, vistnok i Ribe. *1394:* 209. - **3.** E. Pedersdatter ~ Lars Jensen. *1393:* 18. - **4.** E., enke efter Klaus Friis. *1394:* 209. - **5.** E., søster til Peder Ivarsen. *1394:* 209.

Elmhorst se Herman.

.....elssen af Fur. *1393:* 68.

v. Embeke se Sweder.

Emeke: **1.** E. Eskens, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1393:* 27. - **2.** E. Wonsfleth, broder til Markvard, Hartvig og Henneke. *1393:* 107.

Emekendorp se Henrik.

Enge se Peder.

Engelbert, Lowe, sognepræst i Flensborg. *1394:* 274.

Engelke Nachtegale, borger i Lübeck. *1393:* 104.

Engelke se Johan.

Erik: **1.** E. Ebbesen, gejstlig i Lunds stift. *1394:* 273. - **2.** E., hr., evig vikar i Lund (= nr. 1?). *1395:* 401. - **3.** E. 7. af Pommern, konge af Danmark. *1393:* 15, 21. *1394:* 134, 203. *1395:* 345, 382, 432. - **4.** E. 3. den ældre, hertug af Sachsen-Lauenburg. *1393:* 79, 85. - **5.** E., hertug af Mecklenburg, søn af kong Albrecht af Sverige. *1393:* 14, 87. *1394:* 157, 218, 223, 254, 256, 257, 279. *1395:* 324, 352, 374, 384, 385, 386, 387, 391, 416, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441. - **5.** E. Andersen (Skytte), broder til Bent, Hans og Jakob. *1393:* 24. - **6.** E. Barnumsen af Skarresholm, afdød ridder, ~ Gertrud (Pedersdatter) af Horsetofte. *1395:* 473, 480. - **7.** E. Erlandsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **8.** E. Jensen, væbner. *1395:* 341. - **9.** E. Ketilsson, svensk ridder, marsk. *1395:* 384, 385, 426. - **10.** E. Krummedige, får kvittering af Johan v. Monnigh. *1395:* 471. - **11.** E. Nielsen, ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **12.** E. Sjællandsfar, afdød ridder, fader til Bodil ~ Lars Jensen. *1394:* 295. - **13.** E. Ummereise, svensk ridder. *1395:* 384, 385,

426. - **14.** E., afdød, ~ Katerine. *1395:* 398.

Eringisl, Nilsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426, 432.

Erland: **1.** E. Andersen, væbner, ~ Katerine. *1394:* 183. - **2.** E. Isaksen, har pantsat gods til Tue Nielsen. *1394:* 263. - **3.** E. Krugelund, væbner. *1394:* 267. - **4.** E. (i seglet: Nielsen), borger i Ribe. *1394:* 179.

Ermegård: **1.** E., priorinde i Skänninge nonnekloster. *1394:* 283. - **2.** E., datter af Katerine ~ ..... i Malmø. *1395:* 380.

Esbern: **1.** E. Kare, forhen dekan i København. *1394:* (269). *1395:* 392. - **2.** E. Båd, bevidner brev af Svend Sture. *1394:* 272. - **3.** E. Gjordsen af Vollerslev ~ Elene, fader til Gerhard. *1395:* 448, 460. - **4.** E. Ovesen, bonde. *1395:* 456. - **5.** E. Skomager, fæster i Brøns s. *1394:* 264.

Esger: **1.** E. Lavesen, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** E. Pedersen, betænkes i Jens Pedersens testamente. *1394:* 209.

Eskens se Emeke.

Eskil: **1.** E., biskop af Ribe. *1394:* 181, 209, 251, 253, 286. *1395:* 343, 356, 363, 384, 385, 426, 432. - **2.** E. Falk, væbner. *1395:* 384, 385, 394, 396. - **3.** E. Nielsen, stadfæster skøde på gods i Rubjerg. *1393:* 118.

Est se Jens.

Everhard (se også Evert): **1.** E., biskop af Lübeck. *1395:* 356. - **2.** E. Hoffe, skipper fra Elbing. *1393:* 50. - **3.** E. Mederik, skipper fra Elbing. *1393:* 76. - **4.** E. Sepperde, har mistet gods på Bornholm. *1394:* 138. - **5.** E. Ubach, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **6.** E. v. Warendorp, borger i Lübeck. *1394:* 184, 191.

Evert Moltke af Hegnede. *1393:* 98. *1395:* 334.

van Exen se Nicolaus.

F

Falk se Bo, Eskil, Hugo og Jens Eskilsen.

Falkenhagen se Hans.

Falster se Jens.

Fikke: **1.** F. v. Bülow af Groß Siemen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **2.** F. Elbeke, Jesse Schuttes befuldmægtigede. *1394:* 300. - **3.** F. Gransebyt, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1393:* 93. - **4.** F. Moltke af Ribnitz, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **5.** F. Plüschow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **6.** F. Schwiesow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **7.** F. Velehove, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **8.** F. v. Vitzen, ridder. *1394:* 154, 200. *1395:* 384, 385, 426.

Filip (se også Philippus): **1.** F. 2., hertug af Bourgogne. *1393:* 71. - 2. F. Ågesen, har afhændet gods til Jens Due. *1395:* 447. - **3.** F. Karlsson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426.

Fin: **1.** F. Ågesen (Ulfeld) af Løjtved, væbner. *1394:* 216, 267. - **2.** F. Gjurdsen, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **3.** F. Pedersen, landstingsdommer på Fyn. *1394:* 216.

Finke se Lydeke.

Flekke se Jakob.

Fleming se Herman og Klaus.

Flue, fæster i Lille-Slemminge. *1394:* 199.

Fobbyng se James.

Foged se Peder.

Foghler se Thomas.

Folke, broder til Jon. *1394:* 234.

Folkvin: **1.** F., provst i Lund. *1395:* 401. - **2.** F. Vorschutze, skipper. *1393:* 50. *1394:* 138, 257.

Folmer Jakobsen (Lunge) af Højstrup, ridder, høvedsmand på Gurre, broder til Anders. *1393:* 31, 57. *1394:* 288, 289. *1395:* 324, 384, 385, 413, 426, 430, 432, 441, 463. *Omkr. 1395:* 493.

François den Cupere, borgmester i Brügge. *1393:* 71.

Franke se Peter.

Frederik: **1.** F. van Wenden, skatmester i den tyske orden. *1394:* 277. - **2.** F. van Halleghe, væbner. *1395:* 432.

Friis se Jakob, Klaus, Niels, Oluf og Tyge.

Fritow se Bernhard.

Fymer se Thomas.

Førbas, væbner. *1395:* 456.

G

Galen se Tue.

Gandersheim se Herman.

Garlop se Niels.
Gaute Eriksen, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426.
Geldersen se Nicolaus.
Georg Jork, væbner. *1393:* 20.
Gerhard (se også Gerold og Gerrit): **1.** G., biskop af Ratzeburg. *1393:* 79. - **2.** G. (i seglet: Bennikesen), præst i Holtug. *1395:* 411, 412. - **3.** G. Poel, vikar i Lübeck. *1394:* 210. - **4.** G. 6., hertug af Slesvig, greve af Holsten og Stormarn, broder til Henrik og Albrecht. *1393:* 16, 80, 85, 107, 108. *1394:* 130, 270, 274. *1395:* 320, 344, 360, 373, 436, 476. - **5.** G. 3., afdød greve af Holsten. *1395:* 344. - **6.** G. v. Attendorn, rådmand i Lübeck. *1393:* 65, 82. *1394:* 155, 257. *1395:* 444. - **7.** G. Bersin, afdød, har efterladt gods i Ystad. *1393:* 27. - **8.** G. Kræmmer, Jakob Mus's svend. *1394:* 146. - **9.** G. Negendanke, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433, 438. - **10.** G. Nielsen, broder til Peder Nielsen. *1395:* 460. - **11.** G. Snakenborg, svensk ridder. *1395:* 385, 433. - **12.** G. Stenhals, afdød, ~ Bodil. *1395:* 414. - **13.** G., søn af Esbern Gjordsen. *1395:* 448, 460. - **14.** G., søn af Gotfred Nybe. *1395:* 368.
Gerold Hasenkop, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433.
Gerrit Die Witte, rådmand i Kampen. *1393:* 94.
Gertrud: **1.** G. af Horsetofte, datter af Peder Grubbe, enke efter Erik Barnumsen, søster til Niels Pedersen. *1395:* 473, 480. - **2.** G. ~ Kristian Thomsen Lille. *1394:* 261.
Geseke, slægtning af Johan Hogedorp. *1393:* 40.
Giscow se Arnold.
Gjurd Peterson, afdød, har testamenteret gods til Nydala kloster. *1393:* 8.
Glewetzow se Henrik.
Glob se Anders, Lars og Niels.
Godeke (se også Gotfred og Gødeke): **1.** G. van Nymegen, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **2.** G. van Reken, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **3.** G. Vasan, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **4.** G., søn af Gotfred Nybe. *1395:* 368.
Godow se Henneke og Henrik.
Godskalk: **1.** G. Brynjemester, borger i Ribe. *1394:* 224. - **2.** G. Olufsen, får gods i pant af Niels Andersen. *1393:* 92. - **3.** G. Rumpe, borger i Ribe. *1394:* 265, 293. - **4.** G. Wiltberch, holstensk ridder. *1393:* 30. - **5.** G. van Züle, lauenburgsk væbner. *1393:* 85.
Gotfred: **1.** G., provst i Eutin. *1394:* 239. - **2.** G. van der Krempe, kejserlig notar i Lübeck. *1394:* 230. - **3.** G. Nybe, rådmand, senere borgmester i Stralsund. *1393:* 82. *1395:* 368, 374, 384, 385, 438, 441. - **4.** G. Rebber, borgmester i Thorn. *1395:* 438, 441, 444.
Grabow se Konrad.
Gral se Herman.
Gralens se Kristine.
Gransebyt se Fikke.
Gravestens se Hille.
Gregers Bengtsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426.
Gregor Swerting, rådmand i Stralsund. *1393:* 65, 82. *1394:* 155, 257.
Greverod se Johan.
Gris se Anders, Niels Pedersen og Peder.
Gronenberg se Mathias.
Grope, har mistet gods på Bornholm. *1394:* 192.
Grote se Otto og Werneke.
Grubbe se Jens og Peder.
Grubendal se Henneke og Klaus.
Grøning se Henrik.
Gudbrand Ellingsen, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426.
Gudmund Degn, foged i Ystad. *1394:* 183.
Guldsmed se Henrik.
Gumme Madsen, foged i Skam h. *1394:* 163.
Gunnar: **1.** G. Jensen, kannik i Roskilde. *1393:* 2, 48. - **2.** G. Holm, borgmester i Svendborg. *1394:* 216.
Gunne Nielsen, erhverver gods af Herman Ivarsen Pinnow. *1393:* 120.
Gylling se Peder.
Gyncekc Jensen, har pantsat gods til Arvid Svendsen. *1394:* 247.
Gyncelin Gyncekesen af Falkendal (Mule af Falkendal), borger i Roskilde. *1394:* 173. *1395:* 338, 357, 397, 414.
Gynter: **1.** G. Lybbertsen, rådmand i Malmø. *1395:* 381, 437. - **2.** G., hr., vistnok ridder, i dronning Margretes tjeneste, dræbt ved Marstrand. *1393:* 50. *1394:* 138.
Günther, greve af Lindow og Ruppin. *1394:* 254.

Gyrstinge se Jens.
Gøde: **1.** G. Bentsen, landstingssaghører og -dommer i Skåne. *1393:* 116. *1395:* 330, 370, 393, 408. - **2.** G. Nielsen, borger i Lund. *1394:* 196.
Gødeke: **1.** G. Bake, rådmand i Ribe. *1394:* 261. - **2.** G. Nyborg, afdød, forhen i Ribe. *1394:* 224.
Gøtstav Mattsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426.

H

Hågen: **1.** H. Tygesen, bevidner brev af Ingvar Pedersen Tranekær. *1393:* 81. - **2.** H., fæster i Skamby. *1394:* 163.
Håkon Top, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426.
Hachede se Henrik.
Hagbard, bevidner brev af Peder Sød. *1395:* 376.
Hagen se Markvard.
Hagenow se Reimar.
Hak se Niels.
Halberstadt se Henning.
Halle se Herman og Tideman.
Halleghe se Frederik.
Hallen se Olf.
Halteren se Henrik.
Halvegge se Jakob.
Haning se Jens.
Hannes (se også Hans, Jens og Johan): **1.** H., udvalgt abbed i Tommerup kloster. *1393:* 17. - **2.** H. Henriksen, borger i Ribe. *1395:* 398, 399. - **3.** H. Munk, i Konrad Iserenvords tjeneste. *1394:* 188. - **4.** H. Springenberg, har fået sild tilført af Jens Karlsen. *1394:* 147.
Hans (se også Jens og Johan): **1.** H., sognepræst i Vordingborg. *1394:* 295. - **2.** H. Andersen (Skytte), broder til Bent, Erik og Jakob. *1393:* 24. - **3.** H. Falkenhagen, mecklenburgsk fisker. *1394:* 131. - **4.** H. van dem Kruge, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **5.** H. Lemgo, i Tovi Nielsens tjeneste. *1394:* 140, 162. - **6.** H. Podebusk, væbner, broder til Predbjørn og Tetze. *1394:* 298. *1395:* 384, 385, 432. - **7.** H. Robit, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **8.** H. Timmerman, mecklenburgsk fisker. *1394:* 131. - **9.** H. Walraven, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133.
Harstal se Herman.
Hartvig: **1.** H. Bryske, væbner. *1395:* 325. - **2.** H. v. Bülow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **3.** H. Limbæk, væbner. *1394:* 234. *1395:* 384, 385. - **4.** H. Preen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **5.** H. Wonsfleth, broder til Emeke, Henneke og Markvard. *1393:* 107.
Hase se Ove og Trued.
Hasenkop se Gerold.
Hasselt se Arnold.
Hegle se Jakob.
Heide se Johan.
Heidenrik van Bibow, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433, 438.
Heine: **1.** H. Båd, borger i Ribe. *1394:* 179. - **2.** H. Hoppenbeer, besegler brev af Ilies Pedersen. *1394:* 278. - **3.** H. Snakenborg, ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **4.** H. van Züle af Neuenkirchen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.
Heket se Egbert.
Helmesley se John.
Helmold: **1.** H. v. Plessen, mecklenburgsk ridder. *1394:* 254. *1395:* 385, 386, 433. - **2.** H. v. Plessen af Parin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **3.** H. v. Plessen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.
Helt se Jens.
Hemming: **1.** H., biskop af Växjö. *1394:* 251, 253. - **2.** H. Jensen, forhen munk i Næstved St. Peders kloster (Skovkloster). *1393:* 112. - **3.** H. Jensen, væbner. *1394:* 295.
Hendrik (se også Henricus og Henrik): **1.** H. v. Leiden, rådmand i Deventer. *1395:* 444. - **2.** H. van Muiden, rådmand i Amsterdam. *1394:* 155. - **3.** H. Nyeghenap, Deventers udsending til Utrecht og Nijenbeke. *1394:* 229, 235.
Henneke: **1.** H. Pranger, sognepræst i Agedrup. *1394:* 216. - **2.** H. Ågesen, rådmand i Malmø. *1394:* 168, 196. - **3.** H. Bestskin, har ejet grundstykke i Ribe. *1394:* 293. - **4.** H., "store", Buchwald, holstensk væbner. *1393:* 30. - **5.** H. Ebbesen, foged i Odense h. *1394:* 149. - **6.** H. Esbernsen, bevidner brev af Margrete, enke efter Anders Jakobsen. *1393:* 13. - **7.** H. Godow, skifter gods sammen med Jens Jakobsen Skave. *1394:* 199. - **8.** H. Grubendal af

Vestud, afdød, ~ Cecilie Jensdatter. *1395:* 413. - **9.** H. Gyncelinsen, bevidner brev af Gyncelin Gyncekesen. *1395:* 357. - **10.** H. Hågensen, rådmand i Malmø. *1395:* 381. - **11.** H. Holman, har fået taget en kogge af dronning Margrete. *1394:* 159. - **12.** H. Jensen, borger i Ribe. *1394:* 265, 293. - **13.** H. Kerkhof, mecklenburgsk fisker. *1394:* 131. - **14.** H. Krassemund, borger i Ribe. *1395:* 399. - **15.** H. Lange, borgmester i Ålborg. *1394:* 299. - **16.** H. Limbæk, væbner. *1393:* 3, 50, 52. *1394:* 130, 159, 257. *1395:* 328, 385 (indl.). - **17.** H. v. d. Lühe af Körchow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **18.** H. Moltke af Torbenfeld. *1395:* 365, 384, 385, 483, 484. - **19.** H. Moltke af Strelitz, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **20.** H. Mund, borger i Ribe. *1395:* 398. - **21.** H. Olufsen (Bjørn) af Søholm, væbner, ~ Ingeborg Pedersdatter. *1393:* 46, 57, 59. *1394:* 295. *1395:* 324, 384, 385, 411, 412, 432. - **22.** H. Pedersen af Freerslev, væbner. *1395:* 338, 463. - **23.** H. Rantzau, hans børn har ejet gods i Mårsø. *1394:* 247. - **24.** H. Reisere (Bryske) af Sigerslev. *1395:* 411, 412. - **25.** H. Røper, væbner. *1393:* 97. - **26.** H. Schutte, har fået frataget gods af Henneke Limbæk. *1394:* 159. - **27.** H. Skarpenberg, væbner. *1393:* 52. *1395:* 384, 385. - **28.** H. Spore, pantsætter gods til Absalon Mogensen. *1395:* 468. - **29.** H. Wonsfleth, broder til Emeke, Hartvig og Markvard. *1393:* 107.

Henning: **1.** H. Bode, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **2.** H. Halberstadt, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **3.** H. Hoge, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433, 438. - **4.** H. Paris, væbner. *1395:* 338. - **5.** H. Parkentin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **6.** H. Podebusk, ridder, forhen drost. *1393:* 3, 49, 50. *1394:* 138, 257, 298. - **7.** H. Podebusk, ridder. *1395:* 384, 385. - **8.** H. v. Stralendorp, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433.

Henricus, kardinalpresbyter af Sta. Anastasia, kardinalkollegiets kammermester. *1395:* 406.

Henrik: I. Gejstlige: **1.** H., ærkebiskop af Uppsala. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **2.** H., biskop af Orkneyøerne. *1394:* 251, 253. - **3.** H. v. dem See, provst i Slesvig. *1393:* 108. *1394:* 274. *1395:* 326, 377. - **4.** H. Beverstede, evig vikar ved St. Jakobs kirke i Lübeck. *1395:* 461.

II. Verdslige: **1.** H. 2., forhen greve af Holsten. *1395:* 344. - **2.** H. 3., greve af Holsten, broder til hertug Gerhard 6. og Albrecht. *1395:* 320, 476. - **3.** H. v. Ahlefeld, ridder. *1394:* 130. - **4.** H. Andersen, forhen rådmand i Ribe. *1394:* 224. - **5.** H. Babbe, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **6.** H. Barsse, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **7.** H. v. Brandis, mecklenburgsk ridder, senere høvedsmand i Stockholm. *1394:* 254. *1395:* 385, 417, 433. - **8.** H. Bremer, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1393:* 27. - **9.** H. v. Brockdorf, holstensk ridder. *1393:* 30. - **10.** H. Damerow, borgmester i Elbing. *1394:* 245, 257, 277. *1395:* 359 (note), 374, 384, 385, 387. - **11.** H. Dondeman, foged i Nykøbing. *1394:* 295. - **12.** H. Emekendorp, skipper fra Wismar. *1393:* 76. - **13.** H. Gerdes, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **14.** H. Glewetzow, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1393:* 27. - **15.** H. Godow, rådmand i Ribe. *1394:* 179, 261. - **16.** H. Grøning, er blevet berøvet gods af hr. Parow. *1394:* 257. - **17.** H. Guldsmed, borger i Ribe. *1394:* 224. - **18.** H. v. Hachede, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155, 257. - **19.** H. v. Halteren, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **20.** H. Hetveld, rådmand i Thorn. *1394:* 155. *1395:* 359 (note), 374, 384, 385, 387. - **21.** H. van der Hove, Jens Dues svend. *1394:* 292. - **22.** H. Jakobsen ~ Margrete Strangesdatter, fader til Peder Henriksen af Søtofte. *1395:* (453). - **23.** H. v. Jasmund, pommersk ridder. *1395:* 438. - **24.** H. Jensen af Ledøje, ridder. *1395:* 411, 418. - **25.** H. Jensen (Urup), væbner. *1393:* 17. *1394:* 285, 316. *1395:* 469. - **26.** H. Kölner, i Fikke v. Vitzens tjeneste. *1394:* 200. - **27.** H. Kræmmer, borger i Ribe. *1394:* 265. - **28.** H. Krummesse, lauenburgsk væbner. *1393:* 79. - **29.** H. Kulebus, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433. - **30.** H. Langebænk, oplader gods til Zabel Kerkendorp. *1393:* 123. - **31.** H. van der Lühe af Tesmansdorf, mecklenburgsk

væbner. *1395:* 385, 433. - **32.** H. van der Lühe, "lange", mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **33.** H. Moltke, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **34.** H. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **35.** H. Offersen, ejer brev udstedt af Jens Knudsen. *1394:* 238 (Dipl.). - **36.** H. Pedersen, rådmand i Odense. *1394:* 216. - **37.** H. Pflug, befuldmægtiget for Fikke Gransebyt og Henrik v. d. Springe. *1393:* 93. - **38.** H. Quitzow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **39.** H. Raven, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **40.** H. Slatawegh, skipper. *1394:* 167. - **41.** H. Sotebotter, rådmand i Stettin. *1393:* 82. *1394:* 155. - **42.** H. Springe, borger i Ribe. *1394:* 293. - **43.** H. v. dem Springe, afgiver løfte til rådet i Stralsund. *1393:* 93. - **44.** H. Stralendorp, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385. - **45.** H. Schwiesow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 386. - **46.** H. v. Tralow, holstensk ridder. *1394:* 274. - **47.** H. Uffesen af Paddeborg, broder til Jakob. *1395:* 492. - **48.** H. Walsrode Altena, erhverver gods af Ivar Finsen. *1393:* 97. - **49.** H. Wegener, aflægger beretning sammen med Lubbert v. Telgite. *1394:* 257. - **50.** H. Westhof, rådmand, senere borgmester i Lübeck. *1393:* 65, 82. *1394:* 155, 257. *1395:* 374, 384, 385, 438, 441, 444. - **51.** H. Witte, borgmester i Rostock. *1394:* 151. *1395:* 438. - **52.** H. Vogn, indbygger i Malmø. *1394:* 237. - **53.** H. Zickhusen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **54.** H., søn af Gotfred Nybe. *1395:* 368.

Henze: **1.** H. Blomsten, død i København. *1393:* 34. - **2.** H. Lang, borger i Ribe. *1394:* 224. - **3.** H. Vinke, har indskibet sild i Skåne. *1394:* 170.

Herbert: **1.** H. Plige, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **2.** H. Remsnider, borger i Flensborg. *1394:* 177.

Herbord: **1.** H. van Lynden, har fået overdraget brev af hertug Gerhard af Slesvig. *1395:* 360. - **2.** H. Platte, har mistet gods i Lorenz Russes skib. *1395:* 415, 424.

van Hereke se Peter.

Herford se Johan.

Herke se Wineke.

van Herle se Hildebrand.

Herlek Svartebrok, væbner. *1395:* 384, 385, 426.

Herlug Nielsen af Vognserup. *1393:* 46.

Herman: I. Gejstlige: **1.** H. Sammit, evig vikar i Dassow, biskop Gerhards kammermester. *1393:* 79. - **2.** H. v. Gandersheim, sognepræst i Mölln. *1393:* 79. - **3.** H., præst, bevidner Jens Pedersens testamente. *1394:* 209.

II. Verdslige: **1.** H. van Allen, rådmand i Thorn. *1394:* 245, 257. - **2.** H. van der Asschen, har mistet gods i Beckers skib. *1394:* 257. - **3.** H. Cyrenbergh, borger i Lübeck. *1394:* 200. - **4.** H. Dassow, rådmand i Lübeck. *1394:* 155, 257. *1395:* 444. - **4.** H. Elmhorst, rådmand i Stralsund. *1394:* 257. *1395:* 374, 384, 385. - **5.** H. Fleming, væbner. *1393:* 20, 59. *1395:* 384, 385, 432. - **6.** H. Gral, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133, 192, 194. - **7.** H. van der Halle, rådmand i Danzig, tillige høvedsmand i Stockholm. *1395:* 416, 417, 443. - **8.** H. v. Harstal, bevidner kvittering af biskop Johan af Slesvig. *1394:* 141. - **9.** H. Ivarsen Pinnow ~ Lucie. *1393:* 120. - **10.** H. Kersten, skal bo i Johan Hogedorps hus i Trelleborg. *1393:* 40. - **11.** H. Koteman, stiller sikkerhed i Lübeck. *1394:* 189. - **12.** H. Lange, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **13.** H. Ludenscheide, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **14.** H. v. d. Lühe af Michelstorf, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **15.** H. v. d. Lühe af Panzow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **16.** H. Lützow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **17.** H. Mejer, borgmester i Wismar. *1395:* 438. - **18.** H. Nypertze, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **19.** H. van Oertzen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433. - **20.** H. Osenbrugge, borger i Lübeck. *1394:* 299. - **21.** H. Pawels, skipper fra Reval. *1393:* 76. - **22.** H. Redebere, skipper fra Hamburg. *1393:* 31. - **23.** H. Remsnider, borger i Ribe. *1394:* 179, 224, 265. *1395:* 398, 399. - **24.** H. Rodenborg, har et tilgodehavende. *1395:* 385 (i Dipl.). - **25.** H. Smakkarth, skipper. *1394:* 147. - **26.** H. Stotteblok, afdød, broder til Asser Skomager. *1393:* 44. - **27.** H. v. Syghen, har ført sild til Lübeck. *1394:* 131.

- **28.** H. v. Tralow, holstensk ridder. *1394:* 274. - **29.** H., Deventers sendebud. *1394:* 227. - **30.** H., søn af Johan Hogedorp. *1393:* 40.
v. Hessen se Johan.
Hetveld se Henrik.
Hevenstrit se Detbern.
Hildebrand: **1.** H. van Herle, borger i Wismar. *1394:* 170. - **2.** H. van Telgen, rådmand i Harderwijk. *1395:* 444.
Hille Gravestens, ejer grundstykke i København. *1393:* 6.
Hjort se Peder og Steffen.
Hoffe se Everhard.
Hofman se Johan.
Hoge se Henning.
Hogedorp se Johan og Tideke.
Hogenskild se Klaus.
Hoikendorp se Köpeke (Jakob).
Holbæk se Anders.
Holger: **1.** H. Jensen, høvedsmand i Kalmar. *1394:* 195. - **2.** H. Nielsen, indbygger i Malmø. *1394:* 171.
Holk se Kristian og Vincent.
Holm se Gunnar og Niels.
Holtman se Henneke.
Hoppenbeer se Heine og Ilies.
Hornsyld se Jens Madsen.
Hove se Henrik.
Hoveman se Johan, Markvard, Martin og Mathias.
Hoyers se Albrecht og Johan.
Hugo Falk, får tilladelse af hertug Albrecht af Bayern. *1393:* 43.
Huxer se Tideman.
Hvid se Jens og Peder.
Høg se Peder.

I

Ida: **1.** I. Lavesdatter af Clausholm. *1393:* 115. - **2.** I. Pedersdatter af Gladsax, enke efter Johan Snakenborg, ridder. *1394:* 182, 183. *1395:* 330, 465.
Is se Anders.
Ilies: **1.** I. Hoppenbeer, rådmand i Zierikzee. *1394:* 155. - **2.** I. Petersen, har haft lejde af dronning Margrete. *1394:* 278.
Inge Skud, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163.
Inge, enke efter Tue Degn. *1394:* 209.
Ingeborg: **1.** I. Bengtsdotter, sælger gods til Abraham Brodersen. *1394:* 283. - **2.** I. Pedersdatter ~ Henneke Olufsen af Søholm. *1395:* 411, 412.
Ingefred, afdød datter af Marina Jensdatter. *1393:* 41.
Ingemar: **1.** I. Nielsen, vistnok borger i Lund. *1394:* 196. - **2.** I. af Fledie. *1395:* 411.
Ingerd: **1.** I. Knutsdatter, abbedisse i Vadstena. *1395:* (366). - **2.** I. Pedersdatter, datter af Peder Holgersen, ~ Bodulv Ågesen. *1395:* 465. - **3.** I. ~ Jens Turesen Kræmmer. *1394:* 293. - **4.** I. ~ Lave Degn. *1394:* 264. - **5.** I., moder til Bent Sture. *1394:* 234, 252. - **6.** I., pantsætter gods til Abraham Brodersen. *1394:* 318. - **7.** I., afdød datter af Ida Pedersdatter. *1394:* 183. *1395:* 330.
Ingjald: **1.** I. Lang ~ Kristine Bondedatter. *1394:* 266. - **2.** I. Skytte, har afhændet gods til Gjurd Peterson. *1393:* 8. - **3.** I. Thörnsson, svensk væbner. *1395:* 385, 433.
Ingvar Pedersen Tranekær, pantsætter gods til Kristian Vendelbo. *1393:* 81.
Innocens 6., forhen pave. *1394:* 255.
Insleger se Johan.
Is se Anders.
Iserenvord se Konrad.
Jul se Jens og Klaus.
Ivan: **1.** I. Didriksen, rådmand i Flensborg. *1393:* 84. - **2.** I. Radmarstorp, erhverver gods af Anders Mikkelsen. *1395:* 489.
Ivar: **1.** I. Finsen af Skydebjerg. *1393:* 97. - **2.** I. Lykke, ridder. *1394:* 209. *1395:* 324, 384, 385, 426, 432. - **3.** I. Nielsen, ridder. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **4.** I. Nilsson, svensk ridder. *1395:* 426. - **5.** I. Radmarstorp se Ivan Radmarstorp. - **6.** I. Thomsen, væbner. *1394:* 209, 286.

J

Jageduvel se Otto.
Jagiello, konge af Polen. *1395:* (345).
Jakob: I. Gejstlige: **1.** J., ærkebiskop af Lund. *1393:* 17, 106, 110. *1394:* 133, 138, 188, 194, 197, 212, 251, 253, 257, 268, 269. *1395:* 329, 369, 374, 384, 385, 390, 392, 393, 394, 401,

402, 415, 424, 426, 432, 445. - **2.** J., biskop af Bergen. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **3.** J., biskop af Viborg. *1393:* 55, 56. *1395:* 363. - **4.** J., biskop af Constantia, biskop Tetzes stedfortræder. *1393:* 51. *1394:* 250, 271, 282. *1395:* 361, 378, 379, 389. - **5.** J. Hennekesen, provst i Roskilde. *1395:* 397. - **6.** J. Klementsen, kannik i Roskilde, dekan i København. *1395:* 392. - **7.** J. Kort (Brevis), kannik i Lund. *1395:* 401. - **8.** J. Pleskow, kannik i Lübeck. *1394:* 135. - **9.** J. Hågensen, gejstlig i Slesvig. *1395:* 342, 343.

II. Verdslige: **1.** J. Abrahamsson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 422, 426, 432. - **2.** J. Absalonsen, væbner. *1394:* 154. *1395:* 336, 384, 385, 426, 447. - **3.** J. Andersen (Skytte), broder til Bent, Erik og Hans Andersen. *1393:* 13, 24. - **4.** J. Andersen, rådmand i Malmø. *1394:* 164. *1395:* 437. - **5.** J. Andersen, borger i Ystad. *1394:* 246. - **6.** J. Bille, ridder. *1394:* 234. *1395:* 384, 385, 432. - **7.** J. Bosen i Sallerup. *1393:* 113, 114. - **8.** J. Dubbelssen, skipper. *1393:* 76, 96. - **9.** J. Flekke, indbygger i Malmø. *1394:* 164. - **10.** J. Friis, bevidner brev af Jakob Ivarsen. *1395:* 353. - **11.** J. Grummesen, afdød, har haft gods i pant af Niels Kvie. *1395:* 328. - **12.** J. Gyncekesen, væbner, broder til Gyncelin Gyncekesen. *1395:* 357, 414. - **13.** J. Halvegge af Førslev. *1394:* 238. *1395:* 434, 486. - **14.** J. Hegle, væbner. *1395:* 385. - **15.** J. Hoikendorp se Köpeke Hoikendorp. - **16.** J. Ivarsen, væbner. *1395:* 353. - **17.** J. Jensen, sælger gods til Henneke Limbæk. *1395:* 328. - **18.** J. Jensen, borger i Ribe. *1394:* 261, 293. - **19.** J. Jensen, borgmester i Roskilde. *1395:* 397. - **20.** J. Jensen, borger i Roskilde. *1395:* 414. - **21.** J. Jensen, Jens Pedersens svend. *1394:* 209. - **22.** J. Jensen Voksmand, har forhen ejet grundstykke i Ribe. *1394:* 293. - **23.** J. Johanssen, skipper. *1393:* 76. - **24.** J. Kalv, væbner. *1394:* 234. - **25.** J. Klementsen, fæster i Hønsinge. *1395:* 325. - **26.** J. Knap, væbner. *1395:* 384, 385, 432. - **27.** J. Lang, indbygger i Malmø. *1395:* 465. - **28.** J. Lavesen, skøder gods i Nørager. *1393:* 119. - **29.** J. Madsen af Skagen. *1394:* 284. - **30.** J. Madsen, har bopæl i København. *1394:* 144. - **31.** J. Mus, ridder, høvedsmand på Helsingborg, ~ Kristine Pedersdatter. *1393:* 95. *1394:* 146, 154, 243. *1395:* 370, 393, 401, 402, 458, 469. - **32.** J. Nielsen, væbner. *1394:* 286. - **33.** J. Nielsen af Ramsø. *1395:* 338. - **34.** J. Nielsen, indbygger i Malmø. *1394:* 189. - **35.** J. Pedersen, i Kristian Vendelbos tjeneste. *1394:* 284. *1395:* 470. - **36.** J. Pedersen, borger i Roskilde. *1395:* 414. - **37.** J. Potghesze, broder til Lydeke og Markvard. *1393:* 7. - **38.** J. Skriver i Fjelde s. *1393:* 45. - **39.** J. Stromekendorp, rådmand i Wismar. *1393-94:* 129. - **40.** J. Troelsen, lejer gods af Voer kloster. *1394:* 306. - **41.** J. Tulesen, fæster i Stora Harrie s. *1394:* 297. - **42.** J. Uffesen af Paddeborg, broder til Henrik. *1395:* 492. - **43.** J., søn af Peter v. Hereke. *1395:* 360.

James Fobbyng, engelsk skibskaptajn. *1393:* 25, 26.

Jan: **1.** J. Buekel, afgået som Briels foged i Skåne. *1394:* 242. - **2.** (J.) Camphin, borgmester i Brügge. *1393:* 78. - **3.** J. Drulle, i Deventer. *1395:* 419. - **4.** J. Mouwer, Briels foged i Skåne. *1394:* 242. - **5.** J. ter Poerten, Deventers udsending til Utrecht og Nijenbeek. *1394:* 229, 235. - **6.** J. Schilder, rådmand i Kampen, foged. *1393:* 65, 82, 94. *1394:* 155, 160, 257, 279. *1395:* 444.

Janneke Kruckow, bevidner brev af Jens Jakobsen Skave. *1394:* 199.

Jasmund se Henrik.

Jens (se også Hannes, Hans, Jan, Jesse, Johan, John, Jon og Jöns): I. Gejstlige: **1.** J., abbed i Bækkeskov. *1393:* 17. - **2.** J., prior i Antvorskov. *1394:* 310. - **3.** J., provst i Viborg. *1393:* 55, 56. *1394:* 248. - **4.** J. Povlsen, ærkedegn i Lund. *1395:* 469. - **5.** J. Helt, ærkedegn i Ribe. *1393:* 18. *1394:* 181, 209. *1395:* 343. - **6.** J. Pedersen, kantor i Ribe. *1394:* 209. - **7.** J. Brynnekesen, kannik i Roskilde. *1393:* 2. - **8.** J. Falster, kannik i Lund. *1395:* 401. - **9.** J. Jakobsen, kannik i Lund. *1395:* 457. - **10.** J. Bonde, præst, skolemester og vikar ved St. Dionysius' kapel i Lund. *1395:* 381. - **11.** J. Jakobsen, præst i Ørslev. *1394:* 309. - **12.** J. Jul, præst. *1394:* 209. - **13.** J., præst i Bindslev. *1395:* 470. - **14.** J., sognepræst i Emmerlev. *1393:* 18. - **15.** J., præst i Tværsted. *1394:*

284. - **16.** J. Tabe, hr., vistnok præst. *1395:* 466.

II. Verdslige: **1.** J. Åstredsen af Egebjerg. *1394:* 267. - **2.** J. Absalonsen af Ramløse, væbner. *1394:* 258, 259. *1395:* 325, 393, 394, 395. - **3.** J. Andersen (Brok) af Estrup, ridder, høvedsmand på Tranekær. *1393:* 57. *1394:* 176, 216, 257. *1395:* 341, 365, 384, 385, 430, 432. - **4.** J. Andersen af Assendrup. *1395:* 482. - **5.** J. Andersen, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **6.** J. Bentsen af Karise, væbner. *1395:* 357, 414. - **7.** J. Bentsen, væbner. *1394:* 234, 266. - **8.** J. Bramsen, borger i Ribe. *1394:* 224, 265. - **9.** J. Brims, dronning Margretes skriver. *1394:* 139. - **10.** J. Dondeman, borgmester i Kalundborg. *1393:* 20. - **11.** J. Drage af Næsby. *1393:* 46. - **12.** J. Due, væbner, forhen foged i Falsterbo, høvedsmand på Kalmar. *1393:* 57. *1394:* 186, 257, 292. *1395:* 324, 336, 384, 385, 426, 432, 441, 447. - **13.** J. Due, afdød, søn af Tyge Vispe, broder til Peder Due. *1395:* 336. - **14.** J. Eskilsen (Krumpen), væbner. *1393:* 29. *1394:* 234. - **15.** J. Eskilsen Falk af Vallø, væbner. *1395:* 384, 385, 394, 395. - **16.** J. Est (Ulfeld) af Klingstrup, væbner. *1394:* 267. - **17.** J. Falster af Bjælkerup. *1395:* 411, 412. - **18.** J. Grubbe af Gunderslev, broder til Cecilie Jensdatter. *1393:* 46. *1395:* 413. - **19.** J. Gudmundsen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **20.** J. Gunnesen, bevidner brev af Jens Eskilsen. *1393:* 29. - **21.** J. Gyrstinge, landstingsdommer på Sjælland. *1393:* 46, 98. *1395:* 334, 411, 488. - **22.** J. Haning, på Års herredsting. *1394:* 204. - **23.** J. Hennekesen, borgmester i Lund. *1394:* 196. *1395:* 330, 381, 393, 457. - **24.** J. Hennekesen, fæster i Ishøj. *1395:* 397. - **25.** J. Hermansen, rådmand i Ribe. *1394:* 179. *1395:* 364. - **26.** J. Hvid, væbner. *1394:* 267. - **27.** J. Jakobsen, afdød, ~ Edle. *1394:* 286. - **28.** J. Jakobsen Skave, væbner, ~ Kristine. *1393:* 46. *1394:* 199. - **29.** J. Jul, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **30.** J. Juresen, på Slet herredsting. *1394:* 260. - **31.** J. Kås af Hessel. *1393:* 128. - **32.** J. Karlsen, borger i Lund. *1394:* 147. - **33.** J. Kirt, borger i Ribe. *1394:* 224, 261. *1395:* 398, 399. - **34.** J. Klementsen, rådmand i Odense. *1394:* 216. - **35.** J. Klinte, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **36.** J. Knob, oplader gods til Peder Dokke. *1395:* 491. - **37.** J. Knop, indbygger i Malmø. *1394:* 202. - **38.** J. Knudsen af Fuglebjerg. *1394:* 238. *1395:* 481. - **39.** J. Larsen, væbner. *1395:* 341. - **40.** J. Larsen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **41.** J. Lykke, væbner. *1395:* 384, 385. - **42.** J. Læge, har haft gods i pant af Gyncelin Gyncekesen. *1395:* 414. - **43.** J. Madsen af Ærø, væbner. *1393:* 11, 12. - **44.** J. Madsen, rådmand i Ribe. *1394:* 179, 261. - **45.** J. Madsen Hornsyld, skøder gods i Tyrsted og Hatting. *1394:* 307. - **46.** J. Mikkelsen, har gods i leje af helligåndshuset i Slagelse. *1393:* 127. - **47.** J. Nielsen (Galen), væbner. *1393:* 32. - **48.** J. Nielsen af Bollerup, væbner. *1395:* 330. - **49.** J. Nielsen, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **50.** J. Nielsen af Aunsbjerg. *1394:* 308 (= nr. 49?). - **51.** J. Nielsen af Egense. *1394:* 163. - **52.** J. Nielsen af Gudum. *1393:* 46. - **53.** J. Nielsen af Højrup. *1394:* 267. - **54.** J. Nielsen (Munk) af Låstrup, broder til Kristian Nielsen. *1394:* 204, 260. - **55.** J. Nielsen, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **56.** J. Nielsen, fæster i Östra Gårdstånga. *1393:* 17. - **57.** J. Nielsen, indbygger i Ringsted. *1393:* 46. - **58.** J. Nielsen den yngre, borger i Roskilde. *1394:* 173. *1395:* 414. - **59.** J. Nielsen i Allinge. *1395:* 339. - **60.** J. (i seglet: Nielsen) Værkmester, væbner. *1394:* 284. - **61.** J. Olufsen, fæster i Udstolpe. *1394:* 199. - **62.** J. Pedersen, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **63.** J. Pedersen af Linderum. *1395:* 470. - **64.** J. Pedersen af Uggerslev. *1394:* 163. - **65.** J. Pedersen i ....., betænkes i Jens Pedersens testamente. *1394:* 209. - **66.** J. Pedersen, i Fjelde s. *1393:* 45. - **67.** J. Pedersen af Rødskebølle. *1394:* 267. - **68.** J. Pedersen, fæster i Risekatslösa. *1395:* 447. - **69.** J. Pedersen, ejer bod i Skanør. *1395:* 462. - **70.** J. Pedersen, rådmand, senere borgmester i Lund. *1394:* 196. *1395:* 457. - **71.** J. Pedersen, rådmand i Odense. *1394:* 216. - **72.** J. Povlsen, afdød ridder, ~ Katerine af Stensby. *1394:* 163. - **73.** J. Povlsen, afdød, ~ Katerine. *1395:* 490. - **74.** J. Povlsen, på Slet herredsting. *1394:* 260. - **75.**

J. Rank, på Års herredsting. *1394:* 204. - **76.** J. Rige, indbygger i Malmø. *1394:* 161. - **77.** J. Rud, ridder. *1393:* 58, 59. *1394:* 257. *1395:* 324, 374, 384, 385, 441. - **78.** J. Rudbæk, bevidner brev af Jakob Ivarsen. *1395:* 353. - **79.** J. Smed, borgmester i Århus. *1395:* 341. - **80.** J. Svendsen af Tygelsjö, væbner. *1393:* 124, 125. *1394:* 263. - **81.** J. Thomsen, væbner. *1395:* 384, 385, 432. - **82.** J. Thomsen af Mandø. *1395:* 364. - **83.** J. Tordsen, på Års herredsting. *1394:* 204. - **84.** J. Tordsen, på Odense herredsting. *1394:* 149. - **85.** J. Torkilsen, har solgt gods til Niels Hak. *1393:* 41. - **86.** J. Tranekær, bymand i Trelleborg. *1395:* 381. - **87.** J. (i seglet: Niels) Truedsen (Due), væbner. *1394:* 297. *1395:* 465. - **88.** J. Tubbesen, borger i Ystad. *1394:* 246. - **89.** J. Turesen Kræmmer ~ Ingerd. *1394:* 293. - **90.** J. Uffesen, rådmand i Ålborg. *1394:* 299. - **91.** J. Vendelbo, væbner. *1394:* 295. Omkr. *1394-1421:* 319.

Jensike, ridder. *1393:* 20.

Jesse: **1.** J. Arvidsen, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** J. Ingvarsen, bonde. *1393:* 97. - **3.** J. Schutte, foged i Hamburg. *1394:* 300.

Jobst, markgreve af Mähren. *1394:* 222.

Johan (se også Hannes, Hans, Henneke, Henning, Jan, Jens og Johannes): I. Gejstlige: **1.** J., ærkebiskop af Riga. *1393:* 5, 49, 50. - **2.** J., biskop af Slesvig, apostolisk nuntius. *1394:* 141, 239, 294. *1395:* 342, 377. - **3.** J., provst i Lübeck. *1394:* 135. *1395:* 371. - **4.** J. Lange, kannik i Lübeck. *1394:* 135. - **5.** J. v. Seven, kannik i Slesvig. *1395:* 461. - **6.** J. Kule, lybsk vikar. *1394:* 210. - **7.** J. Reventlow, evig vikar i Lübeck. *1395:* 461. - **8.** J. Vlogel, har beneficium ved kapellet på Dannenberg. *1394:* 135. - **9.** J. Schole, sognepræst i Rendsborg. *1393:* 108. - **10.** J. Bekim, hr., vistnok præst. *1395:* 466. - **11.** J. Möller, notar fra Schwerin stift. *1394:* 210. - **12.** J. Schonenfeld, den tyske ordens foged i Dirschau. *1395:* 425, 438, 441, 464. - **13.** J. Deergarde (Tiergart), storskaffer i den tyske orden. *1394:* 257, 277, 281. *1395:* 351, 352, 374, 384, 385, 387, 391, (424), 425, 438, 441, 445. - **14.** J., magister, Lübecks skriver. *1394:* 233, 257.

II. Verdslige: **1.** J. 1. den Ældre, hertug af Mecklenburg. *1394:* 158. - **2.** J. 2. den Yngre, hertug af Mecklenburg, broder til Rudolf og Ulrik. *1393:* 3, 10, 22, 35, 49, 66, 74, 76, 82, 89, 90, 91, 96, 99, 101, 102, 106. *1394:* 139, 144, 155, 157, 158, 178, 218, 221, 222, 223, 236, 240, 241, 245, 254, 256, 257, 277, 281. *1395:* 324, 359, 374, 384, 385, 387, 427, 433, 439. - **3.** J. 4., hertug af Mecklenburg. *1394:* 236. *1395:* 374, 384, 385, 427, 433. - **4.** J., hertug af Görlitz. *1394:* 222, 223. - **5.** J. 3., afdød greve af Holsten(-Plön). *1394:* 274. - **6.** J. v. d. Aa, borgmester i Rostock. *1394:* 151. *1395:* 438. - **7.** J. Backer, skipper og borger i Danzig. *1393:* 49, 50. - **8.** J. Barlaw, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **9.** J. Bekerholt, i tjeneste hos borgmesteren i Ystad. *1394:* 143. - **10.** J. Blome, dronning Margretes udsending. *1393:* 3, 4, 5, 67. - **11.** J. Bugheym, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **12.** J. v. Bülow, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433, 438. - **13.** J. Dissow, har fået frataget gods af høvedsmanden i Ribe. *1394:* 257. - **14.** J. v. Dulmen, skipper. *1394:* 244. - **15.** J. Dume, svensk ridder. *1395:* 385, 433. - **16.** J. Engelke, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133, 192. - **17.** J. Gerhardsen, borger i Ribe. *1395:* 398, 399. - **18.** J. Greverod, rådmand i Ribe. *1394:* 179, 261. - **19.** J. Herford, rådmand i Elbing. *1394:* 155. - **20.** J. v. Hessen, fader til Johan v. Hessen. *1394:* 275. - **21.** J. v. Hessen, søn af Johan v. Hessen. *1394:* 275. - **22.** J. Hofman, borger i Flensborg. *1394:* 249. - **23.** J. Hogedorp, borger i Stralsund. *1393:* 40. - **24.** J. Hoveman, afgiver løfte til rådet i Wismar. *1395:* 346. - **25.** J. Hoyers, borgmester i Hamburg. *1395:* 373, 444. - **26.** J. v. der Heide, tidligere i Ystad. *1393:* 99. - **27.** J. Insleger, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **28.** J. Kanel, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **29.** J. Koning, borger i Lübeck. *1394:* 191. - **30.** J. Koppelow, fader til Ludolf Koppelow. *1393:* 111. - **31.** J. Lifholt, fra Thorn. *1393:* 50. - **32.** J. van dem Lohe, i Wismar. *1394:* 104. - **33.** J. v. Lützow, mecklenburgsk ridder, broder til Lyder Lützow, væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **34.** J. van der Mersche, har fået gods tilbage af

ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **35.** J. Michelstorp, i Lübeck. *1394:* 190. - **36.** J. (Henneke) Moltke af Bavelse, ridder. *1393:* 126. *1395:* 334, 384, 385. - **37.** J. v. Monnigh ~ Berte. *1395:* 471. - **38.** J. Mumhard, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **39.** J. Nyebur, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155, 257. *1395:* 374, 384, 385, 438, 441, 444. - **40.** J. Overfeld, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **41.** J. Paris, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **42.** J. Pertzeval, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155. - **43.** J. Repelhorst, skipper. *1393:* 76. - **44.** J. Rode, fra Lübeck. *1393:* 9 (i Dipl.). - **45.** J. Ryman, skipper fra Elbing. *1394:* 76. - **46.** J. van dem Schonenberg, mecklenburgsk ridder. *1394:* 236. - **47.** J. Skomager, Mikkel Ruds svend. *1394:* 145. - **48.** J. Snakenborg, afdød ridder, ~ Ida Pedersdatter. *1394:* 182. *1395:* 330. - **49.** J. Stokelet, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **50.** J. Stolte, borgmester i Elbing. *1395:* 438, 441, 444. - **51.** J. Stoltevot, rådmand, senere borgmester i Reval. *1393:* 96, 99. *1394:* 155, 178. *1395:* 438, 441, 444, 459. - **52.** J. Stoltfod, borger i Ribe. *1394:* 224. - **53.** J. Storm, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433. - **54.** J. Stralendorp, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **55.** J. Strelow, svend hos ærkebispen af Nidaros. *1394:* 237. - **56.** J. Striesdorf, afgiver løfte til rådet i Wismar. *1395:* 346. - **57.** J. v. Thienen, ridder, hertugen af Slesvigs drost. *1393:* 30, 85. *1394:* 130. - **58.** J. v. Thorn, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **59.** J. Tuckeswert, borgmester i Wismar. *1395:* 438. - **60.** J. Wessel, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **61.** J. Westfal, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **62.** J. v. Volmesten, hr., (rådmand i Elbing). *1394:* 133. - **63.** J. Wulf, rådmand i Rostock. *1394:* 151. - **64.** J. Wydeman, får anbefalingsbrev til dronning Margrete. *1393:* 103. - **65.** J., søn af Gotfred Nybe. *1395:* 368.

Johanne, enke efter Timme Nielsen. *1395:* 456.

Johannes (se også Jan, Jens, Jesse, Johan, John, Jon og Jöns): **1.** J. 22., forhen pave. *1394:* 172. *1395:* 390. - **2.** J., biskop af Christopolis. *1394:* 251, 253. - **3.** J., biskop af Tuy. *1395:* 392. - **4.** J. Ottonis, magister, provst i Växjö, pavelig kapellan. *1395:* 350, 362. - **5.** J. magistri Gerardi, borger og købmand i Lucca. *1395:* 348.

John: **1.** J. Helmesley, engelsk købmand. *1394:* 132. - **2.** J. de Lofthouse, engelsk købmand. *1394:* 132. - **3.** J. Lofthouse, John de Sessays tjener. *1394:* 165, 166. - **4.** J. de Sessay, borger og købmand i York. *1394:* 165, 166, 180. - **5.** J. Wace af Lynn, købmand. *1393:* 33. - **6.** J. Wisbech, engelsk skibskaptajn. *1393:* 25, 26.

Jon: **1.** J., præst i Fröjered. *1395:* 421. - **2.** J., præst i Udbyneder. *1395:* 456. - **3.** J. Darre, norsk væbner. *1395:* 374, 384, 385, 426, 441. - **4.** J. Gregorsson, svensk ridder. *1395:* 385, 433. - **5.** J. Håkonsson, skænker gods til bod for Gjurd Petersson. *1393:* 8. - **6.** J. Jakobsen, væbner. *1395:* 384, 385. - **7.** J. Martinssen, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **8.** J. Nielsen, væbner. *1395:* 456. - **9.** J. Skytte, bevidner brev af Peder Sød. *1395:* 376. - **10.** J. Tygesen, fæster i Vester Vedsted s. *1395:* 367. - **11.** J., broder til Folke. *1394:* 234.

Jordan Pleskow, rådmand i Lübeck. *1394:* 257.

Jork se Georg.

Josef Jensen, præst. *1393:* 37.

Jul se Jens og Klaus.

Juliane Ågesdatter, skænker gods til Vadstena kloster. *1393:* 69.

Jungingen se Konrad.

Jyde se Niels, Oluf og Peder.

Jöns: **1.** J. Bengtsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** J. Djäkn, eksekutor af Gjurd Petersons testamente. *1393:* 8.

K

Kås se Jens og Kristian.

Kalv se Jakob.

Kamphård, forhen fæster i Misthusum. *1394:* 264.

Kanel se Johan.

Kare se Esbern.

Karl: **1.** K. 4., forhen romersk kejser. *1394:* 223. - **2.** K. Bengtsson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **3.** K. Karlsson, svensk væbner.

1395: 384, 385, 426. - **4.** K. Karlsson Öra, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **5.** K. Magnusson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **6.** K. Mikkelsen, afdød, ~ Elene. *1394:* 286. - **7.** K. (Ulfsson) af Tofta, svensk ridder. *1395:* 384, 385.

Kase se Magnus.

Katerine: **1.** K. Klausdatter ~ Peder Henriksen af Søtofte. *1395:* 453, 454. - **2.** K. af Stensby, enke efter Jens Povlsen, ridder. *1394:* 163. - **3.** K., frue, enke efter Erik. *1395:* 398. - **4.** K., enke efter Erland Andersen. *1394:* 183. - **5.** K., enke efter Jens Povlsen. *1395:* 490. - **6.** K. ~ Mikkel Olufsen. *1394:* 287. - **7.** K. ~ ..... (hvem?), i Malmø. *1395:* 380.

Katharina, hertuginde af Görlitz, ~ Johan. *1394:* 222.

Keding se Nicolaus.

Kerkendorp se Zabel.

Kerkhof se Henneke.

Kerkring se Bertold.

Kerle se Klaus.

Kersten se Herman.

Kile se Sønnike.

Kirkemisse se Niels Jakobsen.

Kirkewitz se Simon.

Kirt se Jens og Palle.

Kjeld præst (i Ribe?). *1394:* 293.

Klaus (se også Nicolaus): **1.** K., greve af Holsten og Stormarn. *1393:* 16, 30, 80, 85, 107. *1394:* 130, 274. *1395:* 344, 360, 373, (377), 476. - **2.** K. v. Ahlefeld, væbner. *1394:* 130. - **3.** K. Bintop, bevidner brev af Jens Jakobsen Skave. *1394:* 199. - **4.** K. Bondeson, har skænket gods til bod for Gjurd Petersson. *1393:* 8. - **5.** K. Doget, væbner, ~ Juliane Ågesdatter. *1393:* (69). *1395:* 384, 385. - **6.** K. Fleming, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **7.** K. Friis, afdød, ~ Elisabeth. *1394:* 209. - **8.** K. Grubendal, væbner. *1394:* 199. *1395:* 432. - **9.** K. Hogenskild, ridder. *1394:* 154. - **10.** K. Jul, har fået frataget gods af Henrik Grøning. *1394:* 257. - **11.** K. Kerle Rønnow, ridder. *1393:* 30. *1394:* 176, 216. - **12.** K. Limbæk, væbner, søn af Henneke Limbæk. *1394:* 130. - **13.** K. Lemme, skipper. *1394:* 257. - **14.** K. Markvardsen, på Odense herredsting. *1394:* 149. - **15.** K. Møller, Mikkel Ruds svend. *1394:* 145. - **16.** K. Nyenkerke, indbygger i Ystad. *1394:* 187. - **17.** K. Parkentin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **18.** K. Søkeland, indbygger i Malmø. *1394:* 161, 171. - **19.** K. van Waren, har købt gods af Jakob Stromekendorp. *1393-94:* 129. - **20.** K. Wusseke, lauenborgsk væbner. *1393:* 85. - **21.** K., "Sorte", indbygger i København. *1393:* 6.

Klement: **1.** K. Bager, indbygger i Malmø. *1394:* 201. - **2.** K. Truedsen, borger i Lund. *1395:* 462

Klinkrode se Winold.

Klinte se Jens.

Klokgyder se Niels.

Kloppook, Kloppop, ejer hus i Lübeck. *1394:* 232, 262.

Knap se Jakob.

Knape se Lorenz.

Knob se Jens og Mikkel.

Knoge se Eggert Wildberch.

Knqp se Jens og Lydeke.

Knud: **1.** K., provst i Jelling syssel. *1394:* 209. - **2.** K., prior i Dalby. *1395:* (420). - **3.** K. Mathiasen, rådmand i Lund. *1394:* 196.

Knut: **1.** K., biskop af Linköping. *1393:* 64. *1394:* 172. *1395:* 348, 350, 366, 384, 385, 423, 426, 432. - **2.** K. Boson, svensk ridder. *1395:* 422.

Koesfeld se Lydeke.

Kol, af Rødskebølle. *1394:* 267.

Konge se Svend.

Koning se Johan.

Konrad: **1.** K., dekan i Höxter. *1394:* 255. - **2.** K. Rothgersen, kannik i Slesvig, sognepræst ved St. Laurentius på Før. *1394:* 239. - **3.** K. Römer, magister, rådsnotar i Rostock. *1393:* 14. *1394:* 277. *1395:* 333. - **4.** K. v. Jungingen, broder, højmester for den tyske orden. *1393:* 105, 109. *1394:* 156, 157, 194, 197, 212, 218, 219, (220), 221, 222, 223, 236, 240, 241, 245, 254, 257, 277, 281. *1395:* 321, 351, 352, 387, 391, 424, 425, 459, 464. - **5.** K. v. Wallenrode, højmester for den tyske orden. *1393:* 3, 4, 5, 49, 50, 67. - **6.** K. Grabow, får anbefalingsbrev til Malmø. *1395:* 346. - **7.** K. Iserenvord, væbner, høvedsmand på Bornholm. *1393:* (106). *1394:* 133, (138), 150, 188, (194). - **8.** K. v. Kumen, mecklenburgsk

ridder. *1393:* 104. *1393-94:* 129. *1394:* 236. - **9.** K. Milow, afdød ridder, ~ Margrete Pedersdatter. *1393:* 98. - **10.** K. Musing, borger i Stralsund. *1395:* 424. - **11.** K. Rusoppe, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **12.** K. Unrowe, rådmand i Rostock. *1394:* 151. - **13.** K. Zepelin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.

Koppelow se Johan og Ludolf.

Kort se Jakob.

Koteman se Herman.

Krag se Peder (Jensen).

Krassemund se Henneke.

Krempe se Gotfred.

Kristian: **1.** K. Jakobsen, kannik i Lund. *1395:* 457. - **2.** K., kannik i Dalby. *1394:* 285. - **3.** K. Brussche, borger i Lübeck. *1393:* 44. - **4.** K. Frellesen, erhverver gods af Detmar Tidemansen. *1395:* 367. - **5.** K. Holk, væbner. *1394:* 154. - **6.** K. Jensen af Brusgård. *1393:* 115. - **7.** K. Kås, ridder. *1395:* 384, 385. - **8.** K. Kås den yngre, har pantsat gods til Lave Degn. *1394:* 264. - **9.** K. Kristiansen Smed, på Vendsyssel sysselting. *1395:* 470. - **10.** K. Kule, afdød ridder. *1395:* 446. - **11.** K. Nielsen, broder til Jens Nielsen. *1394:* 204, 260. - **12.** K. Ritter, rådmand i Hamburg. *1393:* 65. *1394:* 155. *1395:* 444. - **13.** K. Rudiger, skipper. *1393:* 50. *1394:* 138, 257. - **14.** K. Sternberg, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **15.** K. Thomsen, bevidner brev af Detmar Tidemansen. *1395:* 367. - **16.** K. Thomsen, kaldet K. Lille, rådmand i Ribe, ~ Gertrud. *1394:* 261. - **17.** K. Vendelbo, ridder, ~ Elene Buggesdatter. *1393:* 52, 81. *1394:* 284. *1395:* 384, 385, 432, 456, 470.

Kristine: **1.** K., abbedisse i Roskilde St. Clara kloster. *1395:* 334, 442. Omkr. *1395:* 493. - **2.** K. Bodatter, priorinde i Roskilde St. Agnete kloster. *1393:* 2. *1394:* 173. - **3.** K. Bondedatter ~ Ingjald Lang. *1394:* 266. - **4.** K. Ebbesdatter, jomfru, får gods i pant af Niels Jakobsen Bille. *1395:* 479. - **5.** K. Konstantinsdatter, enke efter Lars Pedersen af Vismarlöv, moder til Cecilie. *1394:* 276, 285. *1395:* 380, 408, 457. - **6.** K. Pedersdatter (Thott), enke efter Jakob Mus, ridder, søster til Absalon Pedersen. *1395:* 370, 393, 458, 469. - **7.** K. Pedersdatter ~ Niels Truedsen. *1393:* 62, 63. - **8.** K. Gralens, har forhen boet i en halvgård i Malmø. *1394:* 285. - **9.** K. ~ Jens Jakobsen Skave. *1394:* 199. - **10.** K., enke efter Peder Brund. *1394:* 314. - **11.** K. ~ Peder Enge. *1393:* 84. - **12.** K. ~ Peder Jensen Preen. *1393:* 28. - **13.** K., datter af fru Gertrud (Pedersdatter Grubbe). *1395:* (473).

Kristoffer: **1.** K. 2., forhen konge af Danmark. *1393:* 79. - **2.** K. Bekker, rådmand i Oldesloe. *1395:* 360.

Kruckow se Janneke.

Kruge se Hans.

Krugelund se Absalon og Erland.

Krummedige se Erik og Segebod.

Krummesse se Henrik.

Kræmmer se Albert, Gerhard, Henrik og Jens Turesen.

Kukenshagen se Didrik.

Kule se Eggert, Johan og Kristian.

Kulebus se Henrik.

Kumen se Konrad

Kuse se Brud.

Kvie se Niels.

Kyrning se Øiar.

Kölner se Henrik.

Köpeke: **1.** K. Hoikendorp, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **2.** K. Zepelin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.

L

Lambrecht Schulte, Peder Ågesens svend. *1393:* 95.

Lang se Anders, Henze, Ingjald, Jakob og Mogens.

Lange se Henneke, Herman og Johan.

Langebænk se Henrik.

Lars (se også Lorenz): **1.** L. Nielsen af Gudmuntorp, prior i Bosjø kloster. *1395:* 370, 437. - **2.** L. Andersen, kannik i Lund. *1395:* 370, 408 (i Dipl.), 457, 458. - **3.** L. Glob, væbner. *1395:* 384, 385. - **4.** L. Jensen af Emmerlev, væbner, ~ Elisabeth Pedersdatter. *1393:* 18. - **5.** L. Jensen (Jonsen) af Oreby, væbner, ~ Bodil Eriksdatter. *1394:* 295, 303. *1395:* 384, 385. - **6.** L. Jonsen, borger i Ribe. *1394:* 265, 293. *1395:* 398, 399. - **7.** L. Lar-

sen, afdød ridder. *1394:* 305. - **8.** L. Pedersen af Vismarlöv, afdød væbner, ~ Kristine Konstantinsdatter. *1394:* 276, 285. *1395:* 408, 457. - **9.** L. Skomager, skøder gods til Niels Tulesen. *1393:* 45. - **10.** L. Thomsen, borger i Ribe. *1394:* 293. *1395:* 364, 398, 399. - **11.** L. Ulfsson, svensk væbner. *1395:* 432. - **12.** L. Wether, pantsætter gods til Mads Jensen. *1394:* 149.

Lave: **1.** L. Degn af Hviding, væbner, ~ Ingerd. *1393:* 18. *1394:* 264. - **2.** L. Larsen, væbner. *1393:* 18. *1394:* 264. - **3.** L. Nielsen af Hygum, væbner. *1394:* 209. *1395:* 367.

van Laze se Otto.

Lemgo se Hans.

Lemme se Klaus.

Letzenitze se Arnold.

Leyden se Hendrik.

Liden se Tue (Jonsen).

Lifholt se Johan.

Lille se Kristian Thomsen og Tideman.

Lillemunk se Niels (Nielsen).

Limbæk se Hartvig, Henneke, Klaus og Timme.

Linde se Clauco.

Lindebjerg se Peder.

Lindorm Ulfsson, besegler brev af Arvid Jönsson. *1395:* 354.

Lippe se Tideman.

Lippold van der Osten, ridder. *1395:* 446.

List se Nicolaus.

Lofthouse se John.

v. d. Lohe se Johan.

Lorenz: **1.** L. Bokholt, rådmand i Greifswald. *1394:* 155, 257. - **2.** L. Knape, skipper. *1394:* 145, 146. - **3.** L. van Russen (Rute), skipper, borger i Danzig. *1393:* 49, 50. *1394:* 257. *1395:* 415, 424.

Lowe se Engelbert.

Lowen se Arnold.

Lowenbeke se Markvard.

Lubbert: **1.** L. van der Beke, skipper. *1393:* 50. *1394:* 158, 257. - **2.** L. v. Münster, vekselerer i Rostock. *1393:* 47. - **3.** L. Sak, borgmester i Danzig. *1395:* 359 (note), 374, 384, 385, 387. - **4.** L. v. Telgite, skipper. *1394:* 138. 257.

Lucie: **1.** L. ~ Herman Ivarsen Pinnow. *1393:* 120. - **2.** L., frue, moder til Ravn Barnekow. *1394:* 311.

Ludenscheide se Herman.

Ludolf: **1.** L., dekan i Einbeck. *1394:* 135. - **2.** L. Mul, gejstlig i Bremen stift. *1394:* 210. - **3.** L. Koppelow, søn af Johan Koppelow. *1393:* 111.

Ludvig: **1.** L., i det engelske kammer. *1394:* 214. - **2.** L. Pommer, har gods i pant af Antvorskov kloster. *1394:* 315.

Lunge se Folmer Jakobsen, Oluf og Peder.

Lydeke: **1.** L. van Berge, væbner. *1394:* 154. - **2.** L. Finke, har haft gods i pant af Niels Pedersen Verre. *1393:* 42. - **3.** L. Knop, skipper. *1394:* 140, 162. - **4.** L. Koesfeld, køber gods af Johan v. Hessen. *1394:* 275. - **5.** L. Munter, borgmester i Oldesloe. *1395:* 360. - **6.** L. Potghecze, køber gods af Jakob og Markvard Potghecze. *1393:* 7. - **7.** L. Schack, lauenburgsk væbner. *1393:* 85. - **8.** L. Wilstede, i Lübeck. *1394:* 201.

Lyder: **1.** L. Ruge, gejstlig i Slesvig stift. *1394:* 210. - **2.** L. Lützow, mecklenburgsk væbner, broder til Wipert. *1395:* 385, 386, 433. - **3.** L. Lützow, mecklenburgsk væbner, broder til Johan. *1395:* 385, 433. - **4.** L., indbygger i Malmø. *1394:* 167, 169. - **5.** L., borger i Malmø. *1394:* 190 (= nr. 4?).

Lühe se Arnold, Henneke, Henrik og Herman.

Lykke se Ivar, Jens og Peder.

van Lynden se Herbord.

Lützow se Burchard, Herman, Johan, Lyder og Wipert.

Læge se Jens.

M

Mads (se også Mathias): **1.** M. Mikkelsen Rudde, forstander for Roskilde St. Agnete kloster. *1394:* 173. - **2.** M., præst i Grindløse. *1394:* 163. - **3.** M. Jensen, borger i Odense. *1394:* 149. - **4.** M. Jensen af Ollerup. *1394:* 267.

Magnus (se også Mogens): **1.** M. Håkonsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385. - **2.** M. Jonsson, svensk væbner. *1395:* 421. - **3.** M. Kase, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **4.** M. Petersson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **5.** M. Sture, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **6.** M. Trotteson, svensk ridder. *1395:* 385, 433.

Mangold, i Hamburgs tjeneste. *1395:* 474.

Manne Kjeldsen, borger i Flensborg. *1394:* 249.

Margrete: **1.** M., dronning af Norge og Sverige, fyrstinde af Danmark. *1393:* 1, 3, 4, 5, 9, 10, 19, 21, 22, 23, 25, 26, 31, 33, 36, 38, 39, 43, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 64, 66, 67, 74, 75, 77, 78, 82, 83, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 96, 101, 102, 103, 105, 106, 116. *1394:* 136, 138, 139, 153, 154, 155, 156, 157, 159, 172, 175, 180, 193, 197, 198, 200, 203, 205, 211, 212, 213, 214, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 230, 233, 234, 236, 240, 241, 245, 252, 254, 256, 257, 277, 278, 281, 292, 305. *1395:* 322, 324, 331, 333, 335, 348, 350, 351, 352, 374, 384, 385, 386, 387, 391, 392, 393, 394, 409, 410, 415, 419, 421, 422, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 443, 444, 445, 449, 450, 451, 455, 459, 464, 472, 476, 481. - **2.** M. Arnoldsdatter, Fikke v. Vitzens broderdatter. *1394:* (154). - **3.** M. Henriksdatter, skøder gods til biskop Peder af Roskilde. *1395-1416:* 497. - **4.** M. Larsdatter, overlader gods til Johan Moltke. *1393:* 126. - **5.** M. Pedersdatter, enke efter Konrad Milow. *1393:* 98. - **6.** M. Strangesdatter ~ Henrik Jakobsen, moder til Peder Henriksen af Søtofte. *1395:* (453). - **7.** M., enke efter Anders Jakobsen. *1393:* 13, 24. - **8.** M., afdød, forhen ~ Anders Mortensen Pep. *1394:* 297. - **9.** M. Bos, enke efter Bo Seyd. *1394:* 231. - **10.** M., borgerske i Lübeck. *1394:* 177. - **11.** M., Jens Pedersens tjenestepige. *1394:* 209.

Marina: **1.** M. Jensdatter (Galen), enke efter Niels Hak, moster til Jens Absalonsen. *1393:* 41. *1394:* 243, 258, 259. *1395:* 394, 401, 402. - **2.** M. Thomasdatter, betænkes i Jens Pedersens testamente. *1394:* 209.

Markvard: **1.** M. Hoveman, kannik i Bremen. *1394:* 274. - **2.** M., kannik i Odense. *1393:* 48. - **3.** M. Lowenbeke, gejstlig i Slesvig stift, offentlig notar. *1394:* 135. - **4.** M. Bantzekow, borgmester i Wismar. *1395:* 438. - **5.** M. van Campen, holstensk væbner. *1393:* 30. - **6.** M. v. dem Hagen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 386, 433. - **7.** M. Konradsen, afdød, har ejet gods ved Ribe. *1395:* 399. - **8.** M. Negendanke, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **9.** M. Potghecze, broder til Jakob Potghecze. *1393:* 7. - **10.** M. Screye, rådmand i Hamburg. *1394:* 155. - **11.** M. Smed, borger i Flensborg. *1394:* 152. - **12.** M. Warsow, i fangenskab hos mecklenburgerne. *1394:* 257. - **13.** M. Wonsfleth, broder til Emeke, Hartvig og Henneke Wonsfleth. *1393:* 107.

Martin: **1.** M. Hoveman, søn af Valborg ~ Mathias Hoveman. *1394:* 207. - **2.** M. Vunke, borger i Demmin. *1394:* 244 (se også Morten).

Mathias: **1.** M. Sivekensen, kantor i Lund. *1395:* (420). - **2.** M., tysk skriver. *1394:* 141. - **3.** M. Bekker, borger i Flensborg. *1394:* 152. - **4.** M. Brok, væbner. *1393:* 97. - **5.** M. Due, væbner. *1395:* 370 (i Dipl.). - **6.** M. Gronenberg, lader sild føre til Lübeck. *1394:* 170. - **7.** M. Götstavsson, svensk ridder. *1394:* 272. *1395:* 384, 385, 426. - **8.** M. Hermansen, indbygger i Malmø. *1394:* 189. - **9.** M. Hoveman, afdød rådmand i Rostock, ~ Valborg. *1394:* 207. - **10.** M. Skap, indbygger i Malmø. *1394:* 237. - **11.** M. Skønefeld, har givet brev om gods i København. *1393:* 6. - **12.** M. Smed, indbygger i Vejle. *1394:* 209. - **13.** M. Stigsen, borger i Ribe. *1395:* 398, 399. - **14.** M., kræmmer. *1394:* 304. - **15.** M., Jakob Mus' svend. *1394:* 146.

Mecklenburgerne (se også Albrecht og Johan): *1395:* 331.

Mederik se Evert.

Meinerstorp se Timme.

Meinhard v. Minden, provst i Neukloster. *1395:* 461.

Mejer se Herman.

Meritslev, datter af fru Gertrud Pedersdatter Grubbe. *1395:* (473).

Mersche se Johan.

Mette: **1.** M., frue, ~ Henneke Godow. *1394:* 199. - **2.** M., søster til Fikke v. Vitzen. *1394:* (154).

Michelstorp se Johan.

Mikkel: **1.** M. Turesen, vikar, senere kannik i Lund. *1394:* 273. Omkr. *1394-1401:* 319. - **2.** M., præst, betænkes i Jens Pedersens testamente. *1394:* 209. - **3.** M. Hennekesen, indbygger i Lund. *1394:* 196. - **4.** M. Jonsen, indbygger i Malmø. *1394:* 285. *1395:* 380. - **5.** M. Olufsen, indbygger i Køge, ~ Katerine. *1394:* 287. - **6.** M. Knob, har fået gods i pant

af Katerine, enke efter Jens Povlsen. *1395:* 490. - **7.** M. Rud, ridder, høvedsmand på Vordingborg, broder til Stolte. *1393:* 50, 59. *1394:* 138, 145. *1395:* 324, 384, 385.

Milow se Konrad.

Minden se Alman og Meinhard.

Mistorp se Otto.

Mogens: I. Gejstlige: **1.** M. Pedersen, præst i Hjørring. *1395:* 470.

II. Verdslige: 1. M. Erlandsen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **2.** M. Jonsen, fæster i Östra Vemmenhög. *1394:* 183. - **3.** M. Larsen, skøder gods til biskop Niels af Roskilde. *1394:* 312. - **4.** M. Munk, væbner. *1394:* 154, 234. *1395:* 432, 441, 447. - **5.** M. Nielsen, skøder gods til Absalon Mogensen. *1395:* 355. - **6.** M. (i bomærket: Pedersen) Lang, borgmester og borger i Roskilde. *1393:* 6, 28. *1395:* 397, 414. - **7.** M. Truge, borger i Ystad. *1394:* 184.

Molner, i tjeneste hos højmesteren for den tyske orden. *1395:* 445 (se også Johan Möller og Klaus Møller).

Moltke se Didrik, Evert, Fikke, Henneke, Henrik og Johan.

Moltkerne: *1394:* 257.

Monnigh se Johan.

Morkerke se Thomas.

Morten, præst i Klinte. *1394:* 163.

Mouwer se Jan.

van Muiden se Hendrik.

Mul se Ludolf.

Mule se Niels.

Mumhard se Johan.

Mund se Henneke.

Munk se Hannes, Mogens og Peder Andersen.

Munter se Lydeke.

Mus se Jakob og Niels.

Musing se Konrad.

Myg se Niels.

v. Münster se Lubbert.

Møller se Bernhard.

N

Nachtegale se Engelke.

Navne, sognepræst i Sanderum, kapellan for Dalum kloster. *1393:* 11.

Nanne Janssen fra Amsterdam, skipper. *1393:* 76.

Neb se Peder.

Negendanke se Eggert, Gerhard, Henrik og Markvard Negendanke.

Nicolaus (se også Klaus, Niels og Nils): I. Gejstlige: **1.** N., magister, dekan i Güstrow, bispen af Ratzeburgs sekretær. *1393:* 79. - **2.** N. vom Werder, magister, ærkedegn i Waren, kollektor i Bremen og Riga samt i Kammin, Verden og Slesvig stifter. *1394:* 135. *1395:* 349.

II. Verdslige: **1.** N. van Exen, Holger Jensens udsending. *1394:* 195. - **2.** N. Geldersen, rådmand i Hamburg. *1393:* 65. - **3.** N. Keding, får gods i pant af Tale ~ Tideman v. d. Lippe. *1394:* 262. - **4.** N. List, landgrev Balthasars kammermester. *1394:* 141. - **5.** N. Schnebergher, hamburgsk ledsager for bispen af Århus. *1395:* 474. - **6.** N. Segefrid, rådmand i Stralsund. *1394:* 257. - **7.** N. van Skarsow, væbner. *1394:* 154, 252. *1395:* 432. - **8.** N. de Skelton, engelsk serjeant-at-arms. *1394:* 165 (i Dipl.). - **9.** N. Thüthe, borger i Demmin. *1394:* 244. - **10.** N. Wegener, stiller sikkerhed for Johan Wydeman. *1393:* 103.

Niels (se også Nicolaus, Nils og Nisse): I. Gejstlige: **1.** N., biskop af Roskilde. *1393:* 37, 57, 125. *1394:* 269, 288, 289, 312. *1395:* 323, 392, 397, 400. - **2.** N., abbed i Sorø kloster. *1393:* 59. *1395:* 388, 480. - **3.** N. Jakobsen (Lunge), kannik i Roskilde, broder til Folmer Jakobsen. *1394:* 288. - **4.** N. Jakobsen, kannik i Lund. *1395:* 401. - **5.** N. Søbo, kannik i Ribe. *1394:* 209. - **6.** N. Hermansen, præst, sakristan i Ribe. *1394:* 209. - **7.** N. Mule, notar. *1394:* 216. - **8.** N. Almarsen, præst i Store-Heddinge. *1395:* 411, 412, 413. - **9.** N. Mortensen, præst i Jelling. *1394:* 209. - **10.** N. Mus af Kabbeltved, præst. *1394:* 284. - **11.** N. Tygesen, præst. *1395:* 411. - **12.** N., sognepræst i Musse. *1393:* 45. - **13.** N., præst i Skyum. *1394:* 204. - **14.** N., præst i Tvede. *1395:* 456. - **15.** N., sognepræst i Ullerup. *1394:* 286. - **16.** N., præst (i Torup). *1395:* 332. - **17.** N., broder, tilsynsmand. *1393:* 34.

II. Verdslige: **1.** N. Andersen, pantsætter gods til Godskalk Olufsen. *1393:* 92. - **2.** N. Basse af Udby, væbner. *1395:* 325. - **3.** N. Ben-

våben, bevidner brev af Anders Glob. *1394:* 186. - **4.** N. Bild, ridder. *1394:* 263. *1395:* 384, 385. - **5.** N. Bosen af Kirkeby. *1394:* 267. - **6.** N. Bosen, borger i Slagelse. *1393:* 24. *1395:* 492. - **7.** N. Bugge, afdød ridder. *1394:* 284. *1395:* 470. - **8.** N. Buk, afdød, har ejet gods i Himmersyssel. *1394:* 204. - **9.** N. Degn, afdød, ~ Bodil. *1393:* 11, 12. - **10.** N. Elinesen, bonde. *1394:* 149 (i Dipl.). - **11.** N. Esgesen (Ejsen), afdød ridder. *1393:* 29. - **12.** N. Friis, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **13.** N. Garlop, rådmand i Odense. *1394:* 216. - **14.** N. Glob af Vesløs, bevidner brev af Anders Glob. *1393:* 29. *1394:* 186. - **15.** N. Hak af Hyby, afdød ridder, ~ Marina Jensdatter. *1393:* 41. *1394:* 243, 259. *1395:* 341, 394, 396, 401, 402. - **16.** N. Holm, indbygger i Køge. *1394:* 287. - **17.** N. Ivarsen, ridder, høvedsmand på Hagenskov. *1394:* 258. *1395:* 384, 385, 432. - **18.** N. Jakobsen Bille af Æbeltved. *1395:* 479. - **19.** N. Jakobsen Kirkemisse, borger i Ribe. *1394:* 224, 265. - **20.** N. Jakobsen af Tommerup. *1394:* 149. - **21.** N. Jakobsen, borger i Malmø. *1394:* 185, 290, 291. - **22.** N. Jakobsen, fæster i Brøns s. *1394:* 264. - **23.** N. Jakobsen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **24.** N. Jakobsen, fæster i Vester Vedsted. *1394:* 264. - **25.** N. Jensen af Clausholm. *1395:* (383), 384, 385. - **26.** N. Jensen af Lundby, broder til Bodil. *1395:* 340. - **27.** N. Jyde, borgmester i Nykøbing. *1394:* 295. - **28.** N. Klokgyder, har ejet gods i Ribe. *1394:* 293. - **29.** N. Knudsen, bevidner brev af Jens Knudsen. *1394:* 238. - **30.** N. Kvie, har pantsat gods til Jakob Grummesen. *1395:* 328. - **31.** N. Mogensen, fæster i Ishøj. *1395:* 397. - **32.** N. Myg, væbner. *1394:* 234. *1395:* 384, 385, 426. - **33.** N. Nielsen, ridder. *1395:* 384, 385, 432. - **34.** N. (i seglet: Nielsen) Lillemunk (Munk), på Års herredsting. *1394:* 204. - **35.** N. Oggesen, fæster i Brøns s. *1394:* 264. - **36.** N. Ovesen af Herlev, ridder. *1395:* 384, 385, 463. - **37.** N. Pedersen, afdød broder til fru Gertrud Pedersdatter. *1395:* 473. - **38.** N. Pedersen af Hornum. *1394:* 204. - **39.** N. Pedersen af Rødskebølle. *1394:* 267. - **40.** N. Pedersen, afdød, ~ Adelborg. *1394:* 196. - **41.** N. Pedersen, borgmester i Lund. *1395:* 330. - **42.** N. Pedersen, borgmester i Ystad. *1394:* 183. - **43.** N. Pedersen, kaldet Daniel, fæster i Brøns s. *1394:* 264. - **44.** N. Pedersen Gris, får gods af brødrene Bent, Erik, Hans og Jakob Andersen. *1393:* 13, 24. - **45.** N. Pedersen Verre, får kvittering af Egbert Smed. *1393:* 42. - **46.** N. Rochenberg af N.-Frenderup. *1393:* 124. - **47.** N. Rykop, borgmester i Nykøbing. *1394:* 295. - **48.** N. Røver, borger i Haderslev. *1395:* 353. - **49.** N. Skytte, 'Røde', væbner. *1395:* 325. - **50.** N. Smed, borger i Ribe. *1394:* 293. - **51.** N. Strangesen, hr., skøder gods i Ettrup. *1395:* 478. - **52.** N. Svarteskåning, ridder, høvedsmand på Axevall. *1394:* 252, 257. *1395:* 384, 385, 421, 426, 432. - **53.** N. Svendsen (Sparre), væbner, ~ Petronilla, svoger til Kristine Pedersdatter. *1393:* 32, 41. *1394:* 297. *1395:* 370, 458, 469. - **54.** N. Svendsen, også kaldet Jens Skytte, på Søgård. *1394:* 209. - **55.** N. Thomsen af Sandager. *1394:* 163. - **56.** N. Thomsen, rådmand i Flensborg. *1394:* 249. - **57.** N. Torstensen, borgmester i Køge. *1394:* 231, 287. - **58.** N. Truedsen af Araslöv ~ Kristine Pedersdatter. *1393:* 62, 63. - **59.** N. Truedsen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **60.** N. Tuesen, afdød ridder, fader til Tue Nielsen. *1394:* 263. - **61.** N. Tuesen, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **62.** N. Tuesen den ældre, fæster i Ölöv. *1394:* 183. - **63.** N. Tulesen, erhverver gods af Lars Skomager. *1393:* 45. - **64.** N. Tulesen, fæster i Stora Harrie. *1394:* 297. - **65.** N. Vejlø, i Rislev. *1393:* 112. - **66.** N. ....., har afgivet gods til Niels Hak. *1393:* 41 (i Dipl.).

Nils: **1.** N., biskop af Västerås. *1395:* 348. - **2.** N. Gudmundsson, dekan i Linköping, dronning Margretes kansler. *1394:* 172. - **3.** N. Andersson af Tagel. *1393:* 8. - **4.** N. Boson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **5.** N. Götstavsson, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426.

Nisse Ivarsen, bevidner brev af Bo Tabe. *1395:* 466.

Nortmeyer, skipper. *1394:* 292.

Nybe se Gotfred.

Nyborg se Gødeke.

Nyebur se Johan.

Nyeghenap se Hendrik.

Nyenkerke se Klaus.
Nyestad se Ulrik.
Nymegen se Godeke.
Nypertze se Herman.

O

Oertzen se Herman.
Ogmund Bolt, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432.
Olf van Hallen, får gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133.
Oluf: I. Gejstlige: **1.** O. Pant, dekan i Roskilde. *1393:* 37, 58, 59. *1395:* 371. - **2.** O. Pedersen, provst i Århus. *1395:* 341. - **3.** O., præst i Havnelev. *1395:* 411, 412. - **4.** O., præst i Lynge. *1393:* 13.
II. Verdslige: **1.** O., forhen konge af Danmark. *1394:* 153, 175, 257. - **2.** O. Bille, fæster i Klovby. *1393:* 20. - **3.** O. Friis af Ørslev. *1395:* 340. - **4.** O. Henriksen, borger i Slagelse. *1393:* 24. - **5.** O. Jyde, fæster i Ishøj. *1395:* 397. - **6.** O. Lunge, væbner. *1395:* 447. - **7.** O. Nielsen, fæster i Klovby. *1393:* 20. - **8.** O. Siell, har gods i Rodstrup. *1395:* 491. - **9.** O. Troelsen, borgmester i Roskilde. *1395:* 397. - **10.** O. Tuesen, væbner. *1393:* 32, 41. *1394:* 297. *1395:* 469. - **11.** O. Øndersen, rådmand i Malmø. *1394:* 167, 189.
Onclawe se Adam.
Osenbrugge se Herman.
v. d. Osten se Bertold og Lippold.
Otto: **1.** O., magister, provst i Varde syssel. *1394:* 209. - **2.** O. 1., greve af Holsten-Schauenburg, broder til Bernhard. *1395:* 373, (436). - **3.** O., greve af Tecklenburg. *1393:* 85. - **4.** O. Beienfleth, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 386, 433, 438. - **5.** O. Dodenssen, rådmand i Stavern. *1395:* 444. - **6.** O. Grote, på Odense herredsting. *1394:* 149. - **7.** O. Jageduvel, rådmand i Stettin. *1394:* 257. - **8.** O. Jensen, ridder. *1395:* 384, 385. - **9.** O. van Laze, Niels Thomsens gæsteven. *1394:* 249. - **10.** O. Mistorp, lauenburgsk væbner. *1393:* 85. - **11.** O. v. Peckatel, ridder, høvedsmand i Stockholm. *1395:* 417. - **12.** O. Pflug, ridder. *1395:* 438. - **13.** O. Porsfeld, har gods betroet. *1394:* 149 (i Dipl.). - **14.** O. v. Ritzerow, lauenburgsk væbner. *1393:* 79, 85. - **15.** O. Rømer, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **16.** O. Strangesen, væbner. *1394:* 263. - **17.** O. Trechow, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **18.** O. Vieregge, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - **19.** O. Zickhusen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.
Ove: **1.** O., provst (på Mors). *1393:* 29. - **2.** O. Hase, ridder. *1393:* 20. - **3.** O. Steg, væbner, søstersøn af Margrete Pedersdatter. *1393:* 98. *1395:* 357, 414. - **4.** O. Thomsen, væbner. *1395:* 341. - **5.** O., rådmand i Ribe. *1394:* 261.
Overvelt se Johan.

P

Palle: **1.** P. Kirt, får kvittering af Jens Eskilsen. *1393:* 29. - **2.** P. Nielsen af Sjelle. *1395:* 477.
Pant se Oluf.
Pardam v. Braunschweig, rådmand i Kolberg. *1394:* 155.
Paris se Bosse, Henning og Johan.
Parkentin se Henning, Klaus og Radike.
Parow, hr., ridder. *1394:* 257.
Pawels se Herman.
Peckatel se Otto.
Peder (se også Peter og Pieter): I. Gejstlige: **1.** P., forhen ærkebiskop af Lund. *1395:* 341. - **2.** P., biskop af Århus, senere af Roskilde, tillige apostolisk kollektor i Danmark. *1393:* 52, 58, 59. *1394:* 251, 253, 257, 298. *1395:* 337, 372, 384, 385, 390, (392), 393, 394, 400, 401, 406, 407, 418, 426, 430, 432, 441. *1395-1410:* 496. *1395-1416:* 497. - **3.** P., broder, abbed i Vitskøl kloster. *1394:* 204, 260. - **4.** P. Jonsen, prior for Ålborg nonnekloster. *1393:* 56 (i Dipl.). - **5.** P. Gylling, ærkedegn i Århus. *1393:* 117. *1395:* 341, 356. - **6.** P. Nielsen, provst i Hardsyssel. *1394:* 286. - **7.** P. Bonde, kannik i København. *1393:* 34. - **8.** P. Due, kannik i Lund, broder til Jens Due. *1395:* 336, 401, 408, 457. - **9.** P. Isaksen, kannik i Roskilde. *1394:* 268, 269. - **10.** P. Jensen, kannik i Ribe. *1394:* 209. - **11.** P. Lunge, kannik i København. *1393:* 6, 34. - **12.** P. Larsen, (forstander) i helligåndshuset i Lund. *1395:* 408. -

13. P. Sommer, broder, franciskanernes provinsial i Dacia. *1394:* 174, 183, 191. - **14.** P. Bosen, præst. *1395:* 456. - **15.** P. Jensen Danmark, præst. *1395:* 370, 458, 469. - **16.** P. Ravn, sognepræst i Skamby. *1394:* 163.

II. Verdslige: **1.** P. Ågesen (Båd), broder til Juliane Ågesdatter. *1393:* 69 (note). *1395:* 370, 458. - **2.** P. Ågesen, foged i Simrishamn. *1393:* 95. - **3.** P. Abelsen, nævnt i våbenbog. *1395:* 475. - **4.** P. Andersen Munk, høvedsmand på Hedegård. *1394:* 204, 260, 280. - **5.** P. Basse, ridder. *1393:* 57, 59. *1395:* 384, 385, 432. - **6.** P. Bekker, borger i Flensborg. *1394:* 152. - **7.** P. Bonde, væbner. *1393:* 41. - **8.** P. Brand, borgmester i Kalundborg. *1393:* 20. - **9.** P. Brund, afdød, ~ Kristine. *1394:* 314. - **10.** P. Dokke, på Skam herredsting. *1394:* 163. *1395:* 491. - **11.** P. Due, Jens Dues morbroder, afdød. *1395:* 447. - **12.** P. Enge ~ Kristine. *1393:* 84. - **13.** P. Eriksen (Rosenkrantz) af Kogsbøl, væbner. *1393:* 18. - **14.** P. Eriksen af Solvig. *1395:* 466. - **15.** P. Foged, rådmand i Århus. *1395:* 341. - **16.** P. Gerhardsen, skipper. *1393:* 50. *1394:* 257. - **17.** P. Gris af Skeen. *1394:* 284. - **18.** P. Grubbe, ridder, fader til fru Gertrud (Pedersdatter). *1395:* 473. - **19.** P. Gødesen, erhverver gods af Niels Jakobsen, *1394:* 185, 290. - **20.** P. Henriksen af Søtofte, væbner, ~ Katerine Klausdatter. *1394:* 247. *1395:* 453, 454, 462, 467. - **21.** P. Henriksen, væbner. *1394:* 286. - **22.** P. Henriksen af Bastrup. *1394:* 163. - **23.** P. Hjort, Holger Jensens foged. *1394:* 195. - **24.** P. Holgersen, fader til Ingerd Pedersdatter. *1395:* 465. - **25.** P. Hvid, på Års herredsting. *1394:* 204. - **26.** P. Høg, skøder gods til Jens Nielsen af Aunsbjerg. *1394:* 308. - **27.** P. Ivarsen, Jens Pedersens svend, broder til Elisabeth. *1394:* 209. - **28.** P. Jakobsen, bevidner brev af Jens Jakobsen Skave. *1394:* 199. - **29.** P. Jakobsen, får gods i pant af Bernhard Møller. *1394:* 302. - **30.** P. Jakobsen, forhen fæster i Lund. *1395:* 463. - **31.** P. Jakobsen, vicefoged i Malmø. *1395:* 437. - **32.** P. Jensen af Vällinge, væbner. *1395:* 465. - **33.** P. (i seglet: Jensen) Krag, væbner. *1393:* 28. *1394:* 295. - **34.** P. Jensen Preen, væbner, ~ Kristine. *1393:* 28. - **35.** P. Jensen af Banketoft. *1394:* 267. - **36.** P. Jensen Dyppe, har ejet gods i Roskilde. *1394:* 298. - **37.** P. Jensen, fæster, vistnok i Svinninge. *1395:* 325. - **38.** P. Jensen, fæster i Ölöv. *1394:* 183. - **39.** P. Jensen, fæster i Østerby. *1394:* 199. - **40.** P. Jonsen, rådmand i Flensborg. *1393:* 84. - **41.** P. Jyde, i Fjelde s. *1393:* 45. - **42.** P. Lindebjerg, bevidner brev af Peder Jensen Preen. *1393:* 28. - **43.** P. Lykke, vistnok ridder. *1394:* 149 (i Dipl.). - **44.** P. Lykke, erhverver gods af Jens Andersen af Assendrup. *1395:* 482. - **45.** P. Mikkelsen, indbygger i København. *1394:* 144. - **46.** P. Mikkelsen, afgiver vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **47.** P. Mogensen, væbner. *1395:* 463. - **48.** P. Mogensen, bevidner brev af Bo Porse. *1395:* 338 (= nr. 47?). - **49.** P. Mogensen, borgmester i Ystad. *1394:* 183. - **50.** P. (i seglet: Mogensen), søn af Mogens (Pedersen) Lang, borger i Roskilde. *1395:* 397. - **51.** P. Mortensen, foged i Vallø. *1395:* 411, 412. - **52.** P. Mortensen, har solgt gods til Henneke Olufsen. *1395:* 411. - **53.** P. Mortensen, erhverver gods af Jens Kås. *1393:* 128. - **54.** P. Neb, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **55.** P. Nielsen af Ågård, væbner. *1393:* 52. *1395:* 384, 385, 432. - **56.** P. Nielsen i Vollerup, broder til Gerhard Nielsen. *1395:* 448, 460. - **57.** P. Nielsen af Gærum, på Vendsyssel sysselting. *1395:* 470. - **58.** P. Nielsen, overlader gods til Abraham Brodersen. *1395:* 358. - **59.** P. Nielsen, borger i Roskilde. *1395:* 357. - **60.** P. Nielsen (hvilken?). *1394:* 149 (i Dipl.). - **61.** P. Olufsen, indbygger i Køge. *1394:* 231. - **62.** P. Pedersen, havde gods i pant af Lars Pedersen. *1395:* 408. - **63.** P. Povlsen, rådmand i Svendborg. *1394:* 216. - **64.** P. Ribbing, væbner. *1394:* 234. - **65.** P. Rome, fæster i Brandstolpe. *1394:* 199. - **66.** P. Rød, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **67.** P. Staldsvend, borgmester i Nykøbing. *1394:* 295. - **68.** P. Sten af Huseby. *1393:* 2. - **69.** P. Sture, væbner. *1394:* 284. - **70.** P. Stød, rådmand i Ribe. *1394:* 179. - **71.** P. Sød, indbygger i Nykøbing. *1395:* 376. - **72.** P. Turesen, fæster i Svinaberga. *1395:* 447. - **73.** P. Walkendorp, væbner. *1395:* 384, 385, 432. - **74.** P. Vinmand, borgmester i Århus. *1395:* 341.

Pentz se Ulrik.

Pep se Anders Mortensen.
Pertzeval se Johanl.
Peter (se også Peder og Pieter): **1.** P., sognepræst i Hjelmseryd. *1393:* 8. - **2.** P. Bevernek, fra Danmark. *1394:* 165, 166, 180. - **3.** P. Bützow, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433. - 4. P. van Daal, Oluf Øndersens svend. *1394:* 189. - **5.** P. Dassow, har fået gods tilbageholdt i Lübeck. *1394:* 202. - **6.** P. Franke, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **7.** P. van Hereke, fader til Jakob. *1395:* 360. - **8.** P. Ingemarsson, har skænket gods til bod for Gjurd Petersson. *1393:* 8. - **9.** P. Ingevaldsson, landstingssaghører i Sunnerbo. *1395:* 358. - **10.** P. Johansen, skipper. *1393:* 104. - **11.** P. Rogow, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133, 192. - **12.** P. Rytzeke, borger i Lübeck. *1393:* 104. - **13.** P. Stangenwolt, har fået gods tilbage af ærkebiskop Jakob af Lund. *1394:* 133. - **14.** P. Teschener, har haft gods i Arnold Dukers skib. *1394:* 192. - **15.** P. Vorrad, i Danzig. *1394:* 257. - **16.** P. v. Vreden, har lånt rådet i Rostock penge. *1394:* 206. - **17.** P. Vrese, rådmand og kæmner i Rostock. *1394-95:* 151.
Petronilla: **1.** P. ~ Niels Svendsen, søster til Kristine Pedersdatter. *1395:* 370, 458. - **2.** P., datter af Ida Pedersdatter ~ Torkil Nielsen. *1394:* (183). *1395:* 330.
Pflug se Henrik og Otto.
Philippus de Alenconio, kardinalbiskop af Ostia, apostolisk legat. *1395:* 366, 423 (se også Filip).
Pieter Dideriksen, rådmand i Zierikzee. *1394:* 155.
Piik se Bent og Svend.
Piksten se Wilken.
Pilgrim Voern, rådmand i Kampen. *1393:* 94.
Pinnow se Arnold og Herman Ivarsen.
Platte se Herbord.
Pleskow se Jakob og Jordan.
Plessen se Bernhard, Helmold, Reimar og Tønnes.
Plige se Herbert.
Plovmand, i Tønder, betænkes i Jens Pedersens testamente. *1394:* 209.
Plüschow se Fikke.
Podebusk se Hans, Henning og Predbjørn.
Poel se Gerhard.
ter Poerten se Jan.
Poleman se Arnold.
Pommer se Ludvig.
Poppe Attesen, borger i Ribe. *1394:* 209.
Porse se Bo.
Porsfeld se Otto.
Potghecze se Jakob, Lydeke og Markvard.
Povl: **1.** P., i hospitalet (i Lund). *1395:* 408. - **2.** P. Bosen, på Slet herredsting. *1394:* 260, 280. - **3.** P. Eskilsen, forhen borgmester i Malmø. *1394:* 290. - **4.** P. Henriksen, bevidner brev af Cecilie Jensdatter. *1395:* 413. - **5.** P. Jakobsen af Snestrup. *1394:* 149. - **6.** P. Nielssøn, dræbt i Norge. *1395:* 382. - **7.** P. Tidemansen, borger i Ribe. *1394:* 179, 293. *1395:* 398, 399.
Pranger se Henneke.
Predbjørn Podebusk, ridder, broder til Hans og Tetze. *1394:* 154, 257, 298, 310. *1395:* 324, 384, 385, 432.
Preen se Adelheid, Hartvig og Peder Jensen.

Q

Quitzow se Henrik.

R

Radike Parkentin, ejer gård i Malmø. *1394:* 285. *1395:* 380.
Radmarstorp se Ivan.
Ragnvald Filipsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385.
Rank se Jens.
Rantzau se Breyde, Henneke og Struwe.
Rask se Åge.
Ratlowe se Wulf.
Raven se Henrik.
Ravn Barnekow, søn af fru Lucie. *1394:* 311.
Ravn se Peder.
Rebber se Gotfred.
Redebere se Herman.
Regitse, forhen hertuginde af Slesvig. *1393:* 85.
Reimar: **1.** R. Barnekow, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433. - **2.** R. Hagenow, mecklenburgsk ridder. *1394:* 218 (note). *1395:* 385, 386, 433, 438. - **3.** R. Johan

Jordanssen, fra Königsberg, vistnok skipper. *1393:* 50. *1394:* 257. - **4.** R. v. Plessen, mecklenburgsk ridder. *1395:* 384, 385, 433.
Reineke Skrædder, borger i Ribe. *1394:* 265.
Reisere se Henneke.
Reken se Godeke.
Remsnider se Herbert og Herman.
Repelhorst se Johan.
Retteblok se Eggert.
Reventlow se Johan.
Ribbing se Peder.
Richard 2., konge af England. *1393:* 21, 22, 23, 25, 26, 33, 38, 39, 61. *1394:* 132, 165, 166, 180, 214, 215.
Rige se Jens.
Rikmar Majesen, borger i Ribe. *1394:* 224.
Ritter se Kristian.
Ritzerow se Otto.
Robert: **1.** R. Bekerton, engelsk serjeant-at-arms. *1393:* 26, 38. - **2.** R. Turnebull, engelsk skipper. *1394:* 132.
Robit se Hans.
Rochenberg se Niels.
Rode se Bernhard, Eggert og Johan.
Rodenborg se Herman.
Rogow se Peter.
Rolf, Border, har fået frataget gods af Henneke Limbæk. *1394:* 159 (se også Rudolf).
Rome se Peder.
Rothger, præst i Vokslev. *1394:* 280.
Rothkard Witte, får brev udstedt til Malmø. *1395:* 346.
Rover se Arnold.
Rud se Jens, Mikkel og Stolte.
Rudbæk se Jens.
Rudde se Mads Mikkelsen.
Ruden se Andreas.
Rudiger se Kristian.
Rudolf, biskop af Schwerin. *1394:* 277. *1395:* 324.
Ruge se Lyder.
Rumpe se Godskalk.
Rus se Anders.
Rusoppe se Konrad.
Russe se Albrecht og Lorenz.
Rust, skipper. *1394:* 170.
Rykop se Niels.
Ryman se Johan.
Rytzeke se Peter.
Rød se Peder.
Römer se Konrad.
Rømer se Otto og Svale.
Rønnow se Klaus Kerle.
Røper se Henneke.
Røver se Niels.

S

Sak se Lubbert.
Sakstorp se Svend.
Sammit se Herman.
Sander v. Embeke, får gods i pant af Tale ~ Tideman v. Lippe. *1394:* 232.
Schacht se Wilken.
Schack se Lydeke.
Schilder se Jan.
Schnebergher se Nicolaus.
Schole se Johan.
Schoneke se Valborg.
Schonenberg se Johan.
Schonenfeld se Johan.
Schonewedder se Didrik.
Schulte se Albrecht og Lambrecht.
Schursak se Wighard.
Schutte se Henneke og Jesse.
Schwiesow se Fikke og Henrik.
Screye se Markvard.
v. See se Henrik.
Segeband Tun, mecklenburgsk ridder. *1395:* 385, 433, 438.
Segebod Krummedige, har udløst sig af fangenskab hos kong Valdemar 4. Atterdag. *1393:* 30.
Segefrid se Nicolaus.
Sepperde se Everhard.
Sessay se John.
v. Seven se Johan.
Siell se Oluf.
Sigfred v. Buchwald, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.
Sigge: **1.** S. Larsson, svensk væbner. *1395:* 421. - **2.** S., afdød købmand fra Ribe. *1394:* 300.
Sigmund fra Böllingetorp. *1393:* 8.
Sigvard Stenwek, borger i København. *1393:* 6 (se også Sigfred).
Simon: **1.** S., hr., vistnok præst, bevidner brev. *1393:* 32 (i Dipl.). - **2.** S., præst, betænkes i

Jens Pedersens testamente. *1394:* 209. - **3.** S. Kirkewitz, har solgt gods til hr. Lars, prior i Bosjø kloster. *1395:* 437.
Sjællandsfar se Erik.
Skap se Mathias.
Skarpenberg se Henneke.
Skarsow se Nicolaus.
Skave se Jens Jakobsen.
Skelton se Nicolaus.
Skinkel se Bernike.
Skjold se Anders.
Skomager se Albert, Asser, Bo, Esbern, Johan og Lars.
Skriver se Jakob.
Skrædder se Reineke.
Skud se Inge.
Skytte se Bjørn Pedersen, Ingjald, Jon, Niels Svendsen, 'Røde' Niels og Tue.
Skønefeld se Mathias.
Slatawegh se Henrik.
Smakkarth se Herman.
Smed se Egbert, Jens, Kristian Kristiansen, Mathias og Niels.
Snakenborg se Gerhard, Heine og Johan.
Snote v. Buchwald se Detlev.
Sodeman se Didrik.
de Soest se Arnold.
Sofie Jensdatter (Rani) ~ Tue Nielsen. *1393:* 17.
Sommer se Peder.
Sotebotter se Henrik.
Spore se Henneke.
Springe se Henrik.
v. d. Springe se Henrik.
Springenberg se Hannes.
Stale Ågesen, væbner. *1395:* 426.
Staldsvend se Peder.
Stalefod se Svend.
Stangenwolt se Peter.
Steffen (se også Steven): **1.** S. Gødesen, borger i Ribe. *1394:* 293. - **2.** S. Hjort, borger i Ribe. *1394:* 265. - **3.** S., borger i Ribe. *1394:* 293.
Steg se Ove.
Stekemes se Bertold.
Sten: **1.** S. Bengtsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426, 430, 432, 443. - **2.** S. Boson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **3.** S. Stensson, svensk ridder. *1393:* 69.
Sten se Peder.
Stenhals se Gerhard.
Stenwek se Sigvard.
Sternberg se Kristian.
Steven Yk fra Elbing, skipper. *1393:* 76.
Stig: **1.** S. Ågesen af Näs, ridder, høvedsmand på Helsingborg. *1394:* 276. *1395:* 330, 384, 385, 426, 447. - **2.** S. Andersen, i overenskomst med Peder (Gylling), ærkedegn. *1393:* 117. - **3.** S. Pedersen af Krapperup, ridder. *1393:* 32. *1395:* 330, 384, 385, 426.
Stokelet se Johan.
Stolte Rud, broder til Mikkel Rud. *1393:* 50. *1394:* 138.
Stolte se Johan.
Stoltevot se Johan.
Stoltfod se Johan.
Storm se Johan.
Stormer se Tideman.
Stotteblok se Herman.
Stralendorp se Henning, Henrik og Johan.
Strelow se Johan.
Striesdorf se Johan.
Stromekendorp se Jakob.
Struve Rantzau, væbner. *1394:* 267.
Sture se Bent, Magnus, Peder og Svend.
Stæding se Egbert.
Svale Rømer, norsk væbner. *1395:* 384, 385, 426.
Svartebrok se Herlek.
Svarteskåning se Niels.
Svend: **1.** S., biskop af Børglum. *1393:* 52, 53, 54. *1394:* 248. *1395:* 356, 384, 385, 426, 432. - **2.** S. Sakstorp, dekan i Lund. *1393:* 48. *1394:* 268, 402. - **3.** S. Stalefod, dronning Margretes udsending og kapellan. *1393:* 25, 26, 33, 38, 39. *1394:* 180. - **4.** S. Båd, får gods i pant af Svend Sture. *1394:* 272. - **5.** S. Jakobsen i Rejnstrup. *1394:* 238. - **6.** S. Jensen, væbner. *1393:* 18. *1394:* 264. - **7.** S. Konge, fæster i Vester Vedsted s. *1395:* 367. - **8.** S. (i seglet: Nielsen) Sture, væbner. *1394:* 234, 252, 272. *1395:* 384, 385, 426. - **9.** S. Olufsen, fæster i Sandby. *1393:* 28. - **10.** S. Piik, væbner. *1395:* 384, 385, 426.
Swerting se Gregor.
Sværdsliber se Anders Nielsen.
Syghen se Herman.
Søbo se Niels.

Sød se Peder.
Søkeland se Klaus.
Sølve Nielsen af Knudstrup. *1395:* 485, 487.
Sønnike Kile, rådmand i Flensborg. *1393:* 84.

T

Tabe se Bo og Jens.
Tage Nielsen, bevidner brev af Jens Eskildsen. *1393:* 29.
Tale: **1.** T. ~ Tideman v. d. Lippe. *1394:* 228, 232, 262. - **2.** T., datter af Tale ~ Tideman v. d. Lippe. *1394:* 228, 232, 262.
Telgen se Hildebrand.
Telgite se Lubbert.
Tesschener se Peter.
Tetze, biskop af Odense, broder til Hans og Predbjørn Podebusk. *1393:* 51, 57, 58, 59. *1394:* 250, 251, 253, 271, 282, 298. *1395:* 361, 363, 372, 378, 379, 384, 385, 389, 390, 426, 432.
Thienen se Johan.
Thomas: **1.** T., ærkebiskop af York, den engelske konges kansler. *1393:* 33. *1394:* 165. - **2.** T. Bentsen, præst. *1393:* 81. - **3.** T. Astilby, engelsk købmand. *1394:* 132. - **4.** T. Bekker, borger i Flensborg. *1394:* 152. - **5.** T. Bosen, aflægger vidnesbyrd på Skam herredsting. *1394:* 163. - **6.** T. Foghler, engelsk skibsejer. *1393:* 33. - **7.** T. Fymer, engelsk købmand. *1394:* 215. - **8.** T. Jensen, fæster i Vester Vedsted. *1394:* 264. - **9.** T. Morkerke, rådmand i Lübeck. *1393:* 65. *1394:* 155. *1395:* 444.
Thorgeir Bjørnssøn, Povl Nielssøns drabsmand. *1395:* 382.
v. Thorn se Johan.
Thuthe se Nicolaus.
Tideke: **1.** T. van dem Borne, mecklenburgsk væbner. *1395:* 438. - **2.** T. Hogedorp, Johan Hogedorps "onkel". *1393:* 40. - **3.** T. Wilde, fisker fra Rostock. *1394:* 131.
Tideman: **1.** T., abbed i Alvastra. *1395:* 423. - **2.** T. Drossate, rådmand i Oldesloe. *1395:* 360. - **3.** T. v. d. Halle, rådmand i Riga. *1394:* 155, 233, 257, 277. - **4.** T. Huxer, rådmand i Danzig. *1393:* 65, 66, 72, 74, 76, 82, 89, 91. *1394:* 257. *1395:* 424. - **5.** T. v. d. Lippe ~ Tale. *1394:* 228, 232, 262. - **6.** T. Lille, afdød borger i Ribe. *1395:* 364. - **7.** T. Stormer, har mistet gods ved Bornholm. *1394:* 138. - **8.** T., får gods i leje af Roskilde St. Clara kloster. *1395:* 442. - **9.** T., foged i Sunds herred. *1394:* 267.
Timme: **1.** T. Limbæk, væbner. *1393:* 52. *1394:* 130. *1395:* 383. - **2.** T. Meinerstorp, holstensk væbner. *1393:* 108. - **3.** T. Nielsen, afdød, ~ Johanne. *1395:* 456. - **4.** T. Vunke, borger i Demmin. *1394:* 244.
Timmerman se Hans.
Tolv Gødmersen, indbygger, senere rådmand i Malmø. *1394:* 169. *1395:* 437.
Top se Håkon.
Tord: **1.** T., biskop af Strängnäs. *1393:* 3. *1394:* 251, 253, 254. *1395:* 384, 385, 426, 430, 432. - **2.** T. Absalonsen, har gods i pant, til indløsning af Peder Due. *1395:* 408. - **3.** T. Bonde, svensk væbner. *1395:* 384, 385, 426, 432. - **4.** T., fæster i Herrestorp. *1395:* 336.
Torgelowe se Bartholomæus.
Torkil: **1.** T. Brahe, væbner. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** T. Haraldsson, svensk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **3.** T. Nielsen, afdød, ~ Ida Pedersdatter, fader til Ingerd og Petronilla. *1394:* 183. *1395:* 330. - **4.** T. Nielsen, fæster i Vester Vedsted s. *1395:* 367.
Torsten: **1.** T., biskop af Skara. *1394:* 172. - **2.** T., fæster i Svinaberga. *1395:* 447.
Toste, borgmester i Helsingborg. *1393:* 41.
Tove Nielsen, væbner, foged på Åhus. *1394:* 140, 162, 257.
Tralow se Henrik og Herman.
Tranekær se Ingvar Pedersen og Jens.
Trechow se Otto.
Troels: **1.** T. Nielsen, kannik, senere kantor i Ribe. *1394:* 209. *1395:* 364. - **2.** T. Troelsen, kannik i Roskilde. *1393:* 37. *1395:* 463. - **3.** T. Jensen, provst i Himmersyssel. *1394:* 204, 260. - **4.** T. Andersen, præst, evig vikar i Roskilde. *1395:* 325. - **5.** T. Pedersen, rådmand i Lund. *1394:* 196. *1395:* 381.
Trotte Attesen, bevidner brev af Arvid Jönsson. *1395:* 354.
Trued Hase, væbner. *1394:* 297. *1395:* 384, 385, 426.
Truge se Mogens.

Tuckeswert se Johan.
Tue: **1.** T., sognepræst på Mandø. *1395:* 364. - **2.** T. Bekker, borger i Flensborg. *1394:* 152. - **3.** T. Degn, afdød, ~ Inge. *1394:* 209. - **4.** T. Galen, ridder. *1395:* 447. - **5.** T. (i seglet: Tyge) Jonsen Liden, borger i Roskilde. *1393:* 28. *1395:* 357. - **6.** T. Nielsen, væbner, ~ Sofie Jensdatter. *1393:* 17. *1394:* 263. - **7.** T. Skytte af Sanderum, væbner, foged på Ørkild. *1394:* 216, 267.
Tulendorp se Bernhard.
Ture: **1.** T. Bengtsson, svensk ridder, broder til Sten. *1395:* 384, 385, 426, 443. - **2.** T. Knudsen, ridder. *1393:* 58, 59.
Turnebull se Robert.
Tyge: **1.** T. Degn i Fjelde s. *1393:* 45. - **2.** T. Friis, bevidner brev af Niels Jensen af Lundby. *1395:* 340. - **3.** T. Nielsen, bonde. *1395:* 456. - **4.** T. Torbensen (Munk), på Års, derefter på Slet herredsting, bevidner tillige brev af Anders Glob. *1394:* 204, 260, 280. - **5.** T. Vispe, fader til kanniken Peder Due. *1395:* 336.
Tyrgils Mattisson, skænker gods til bod for Gjurd Petersson. *1393:* 8.
Tønnes van Plessen, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.

U

Ubach se Everhard.
Uffe Pedersen Degn, har testamenteret gods til Dalby kloster. *1395:* 420.
Ulf: **1.** U. Holgerssøn, norsk ridder. *1395:* 384, 385, 426. - **2.** U. Jenssøn, norsk ridder. *1395:* 384, 385, 426.
Ulrik: **1.** U., hertug af Mecklenburg(-Stargard), broder til Johan. *1395:* 324. - **2.** U. Nyestad, lægmand (i Lübeck). *1395:* 461. - **3.** U. v. Pentz, mecklenburgsk ridder. *1395:* 384, 385, 386, 433. - **4.** U. v. Pentz, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 433.
Ummereise se Erik.
Unrowe se Konrad.
Urban 6., forhen pave. *1395:* 390.

V og W

Wace se John.
Walbert Hendriksen, væbner. *1395:* 419.
Valborg: **1.** V. Schoneke, priorinde i Neukloster. *1395:* 461. - **2.** V., enke efter Mathias Hoveman. *1394:* 207.
Valdemar: **1.** V. 3., forhen konge af Danmark. *1395:* 344. - **2.** V. 4. Atterdag, forhen konge af Danmark. *1393:* 30, 50, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 79. *1394:* 234. *1395:* 335.
Walkendorp se Peder.
ten Walle se Didrik.
Wallenrode se Konrad.
Walraven se Hans.
Walsrode se Henrik.
Walstorp se Detlev.
Walter: **1.** W., (i seglet: van Agys), borger i Ribe. *1394:* 293. *1395:* 398, 399. - **2.** W. Waltersen, borger i Ribe. *1394:* 224.
Waren se Klaus.
Warendorp se Bruno og Everhard.
Warsow se Markvard.
Vartislav 7., den yngre, hertug af Pommern (-Stolp), fader til kong Erik 7. *1393:* 21. *1394:* 277(?), 281.
Vasan se Godeke.
Webirstete se Didrik.
Wedege Buggenhagen, pommersk ridder. *1395:* 438.
Wegener se Henrik og Nicolaus.
Vejlø se Niels.
Velehove se Fikke.
Wenceslav, romersk konge og konge af Böhmen. *1394:* 233 (note). *1395:* 345.
Vendelbo se Jens og Kristian.
Wenden se Frederik.
Wennemar v. Bruggenoy, landmester i Livland. *1395:* 464.
vom Werder se Nicolaus.
Werneke: **1.** W. Grote, på Odense herredsting. *1394:* 149. - **2.** W. (Konradsen), høvedsmand på borgen Sundsholm. *1393:* 8. *1395:* 384, 385, 393.
Werner: **1.** W., dekan i Hamburg. *1395:* (326). - **2.** W. Axekow, mecklenburgsk ridder. *1394:* 254. *1395:* 384, 385, 433, 438. - **3.** W. v. Tettingen, den tyske ordens øverste marsk. *1393:* (3).

Verre se Niels Pedersen.
Wessel se Johan.
Westfal se Johan.
Westhof se Henrik.
Wether se Lars.
Vieregge se Otto.
Vigbald, biskop af Færøerne. *1394:* 251, 253.
Wighard Schursack, rådmand i Kampen. *1394:* 155, 160, 279.
Wikbolds se Vincent.
Wilde se Tideke.
Vilhelm: **1.** V. v. Helfenstein, storkommendator i den tyske orden. *1393:* 67, 88, 96. - **2.** V., markgreve af Meissen. *1393:* 75 (se også Willem og William).
Wilken: **1.** W. Schacht, præst i Roskilde stift. *1394:* 225. - **2.** W. Depenbrok, har pantsat gods til Henning Podebusk. *1394:* 298. - **3.** W. Piksten, rådmand i Ribe. *1394:* 261. *1395:* 399.
Willem Gerrits, borger i Amsterdam. *1394:* 198.
William Wynnesley, af Herefordshire. *1394:* 165 (i Dipl.).
Wilstede se Lydeke.
Wiltberch se Eggert og Godskalk.
Vinald, ærkebiskop af Nidaros. *1394:* 237. *1395:* 384, 385, 426, 432 (se også Winold).
Vincent: **1.** V. Holk, borgmester i Kolberg. *1393:* 65. *1394:* 155, 203. - **2.** V. Wikbolds, rådmand i Greifswald. *1393:* 65, 82.
Wineke van Herke, indbygger i Ålborg. *1394:* 299.
Vinke se Henze.
Vinmand se Peder.
Winold Klinkrode, rådmand i Dorpat. *1394:* 155.
Wipert Lützow, mecklenburgsk ridder, kong Albrechts marsk, broder til Lyder Lützow. *1395:* 385, 386, 433, 438.
Wirik Poppesen, borger i Ribe. *1394:* 293. *1395:* 398, 399.
Wisbech se John.
Vispe se Tyge.
Witold, storfyrste af Litauen. *1393:* 3.
Witte se Gerrit, Henrik og Rothkard.
Vitzen se Arnold og Fikke.
Vlogel se Johan.
Voern se Pilgrim.
Vogn se Henrik.
Voksmand se Jakob Jensen.
Volmesten se Johan.
Volrad: **1.** V. Dosenrode, holstensk væbner. *1393:* 30. - **2.** V. v. Züle af Camin, mecklenburgsk væbner. *1395:* 385, 386, 433.
Wonsfleth se Emeke, Markvard, Hartvig og Henneke.
Vorrad se Peter.
Vorschutze se Folkvin.
Vreden se Peter.
Vrese se Peter.
Wulf: **1.** W. Ratlowe, lauenburgsk væbner. *1393:* 85. - **2.** W. Wulflam, rådmand i Stralsund. *1395:* 374, 384, 385, 438, 441.
Wulf se Johan.
Wulflam se Wulf.
Vunke, 'unge', skipper fra Danzig. *1393:* 76; se også Martin og Timme.
Vurworwe, rejser til Danmark med Johan Wulf. *1394:* 151.
Wusseken se Klaus.
Wydeman se Johan.
Wynnesley se William.
Værkmester se Jens.

Y

Yk se Steven.
Yserne se Andries.

Z

Zabel Kerkendorp af Højby, ridder. *1393:* 123. *1394:* 247. *1395:* 325. *1395-1410:* 496.
Zepelin se Albrecht, Konrad og Köpeke.
Zickhusen se Henrik og Otto.
Züle se Godskalk, Heine og Volrad.

Ø

Øiar Kyrning, fæster i Svinaberga. *1395:* 447.
Öra se Karl Karlsson.
Øystein, biskop af Oslo. *1394:* 251, 253. *1395:* 384, 385, 426, 432.

STEDNAVNEREGISTER

A og Å

Åbo (Finland): 384, 385, 422, 426, 432.
Åbohus (Finland): 422.
Åborg (forsv. borg, Finland): 422.
Ågård (V. Han h.): 52, 432.
Åhus (Villands h., Skåne): 17, 140, 162, 285, 316.
Åland (Ålandsøerne): 422.
Ålborg: 249, 299. - Nonnekloster: 56.
Ålholm (Musse h.): 151, 254, 257, 277, 279, 281, 331, 333.
Årby (Ars h.): 454.
Århus: Biskop: 52, 58, 59, 251, 253, 257, 298, 337, 372, 384, 385, 390, 392, 394, 400, 403, 404, 405, 406, 426, 430, 432, 474, 494. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 341. - Byting: 341. - Domkirke (St. Clemens), kapitel og kanniker: 341, 356, 372, 375, 404. - Provst: 341. - Stift: 363, 371. - Ærkedegn: 341, 356.
Års h.: 204.
Åsarp, S. (Västergötland, Sverige): 234.
Abbeville (Frankrig): 296.
Acqui (Italien): 269.
Agdrup (forhen Skovbo h., nu under Brønderslev): 52, 53.
Agedrup (Bjerge h., Fyn): 216.
Akershus (Norge): 134.
Albo h. (Skåne): 447.
Alling kloster (Hids h.): 73.
Allinge (Bornholm): 339.
Almind syssel (Jylland): 209, 328.
Alt-Damm (Pommern): 155.
Alvastra (kloster, Östergötland, Sverige): 423.
Alvshög (Faurås h., Halland): 266.
Amiens (Frankrig): 78.
Amsterdam (Holland): 10, 76, 155, 193, 198, 230.
Anholt (ø, Djurs N. h.): 50, 257.
Anklam (Pommern): 155.
Antvorskov kloster (Slagelse h.): 310, 313, 315, 485, 486, 487, 488.
Antwerpen (Belgien): 300.
Araslöv (Ö. Göinge h., Skåne): 62, 63.
Ars h.: 20, 376, 480.
Asdal (Vennebjerg h.): 52.
Asmindrup (Ars h., nu Skippinge h.): 376.
Assens: 51.
Assendrup (Ramsø h.): 482.
Aunsbjerg (Lysgård h.): 308.
Avnø (Hammer h.): 113.
Axevall (Västergötland, Sverige): 19, 421.

B

Båg h.: 97.
Balsby (Villands h., Skåne): 316.
Banketoft (forsv. bebyggelse, Sunds h.): 267.
Bara h. (Skåne): 408.
Barløse (Båg h.): 97.
Barsebäck (Harjagers h., Skåne): 393, 401.
Bastrup (Skam h.): 163.
Bavelse (Tybjerg h.): 126, 334.
Bergen (Norge): 33, 49, 384, 385, 426, 432.
Bildsø (Slagelse h.): 485.
Billwerder (nu under Hamburg, Tyskland): 373.
Bilstorp (forsv. bebyggelse, Sokkelund h.): 497.
Bindslev (Horns h., Jylland): 470.
Birkelev (Hviding h.): 18.
Bjerge (Ars h.): 454.

Bjergsted (Ars h., nu Skippinge h.): 480.
Bjælkerup (Stevns h.): 411, 412, 413.
Bjärnhult (Gärds h., Skåne): 330, 465.
Blekinge: 233.
Bodatorp (Småland, Sverige): 8.
Boeslunde (Slagelse h.): 310.
Boizenburg (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Bosjø kloster (nu Bosjökloster, Frosta h., Skåne): 110, 276, 369, 370, 437.
Bollerup (Ingelstads h., Skåne): 330.
Bolsgård (forsv. navn på gård, Harjagers h., Skåne): 297.
Bornholm: 3, 105, 106, 133, 138, 142, 156, 158, 188, 192, 194, 197, 212, 219, 257, 292, 321, 339, 415, 424, 444. - Borgen (= Hammershus): 133, 150.
Borrby (Järrestads h., nu Ingelstads h., Skåne): 447.
Bourgogne (Frankrig): 71.
Brandenburg (Tyskland): 255.
Brandstolpe (Musse h.): 199.
Braunsberg (nu Braniewo, Polen): 192, 221, 277.
Bredsten (Tørrild h.): 209.
Bregentved (Volborg h.): 295.
Bremen (Tyskland): 159, 210, 255, 326, 349.
Brenderup (Vends h.): 271.
Briel (Holland): 242.
Brorup (nu Brorupgård, Slagelse h.): 325.
Brusgård (Galten h.): 115.
Brügge (Belgien): 71, 77, 78, 83, 410, 449.
Brännemölla (forsv. mølle, Ingelstads h., Skåne): 182.
Brøndum (Slet h.): 186.
Brøns (Hviding h.): 264.
Bækkeskov kloster (Bäckaskog, Villands h., Skåne): 17.
Bæring (Båg h.): 97.
Böketofta (Luggude h., Skåne): 458.
Böllingetorp (Småland, Sverige): 8.
Børglum (Børglum h.): 52, 53, 54, 248, 356.
Bøstrup (Løve h.): 313.

C

Camin (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Christopolis (nu Kavalla, Grækenland): 251, 253.
Clausholm (Galten h.): 115, 384, 385.
Constantia (nu Bourâq, Syrien): 51, 250, 271, 282, 361, 378, 379, 389.
Crivitz (Mecklenburg): 385, 386, 433.

D

Dalby kloster (Torna h., Skåne): 285, 420.
Daldover (Tørrild h.): 209.
Dalum kloster (Odense h.): 11, 12.
Dammstorp (Harjagers h., Skåne): 370, 458.
Dammstorps mølle (Harjagers h., Skåne): 458.
Danmark: (3), 9, 14, (25), 31, 38, 39, 43, 47, 49, 50, 64, 65, 66, 74, 76, 83, 91, 99, 104, 106, 109, 111, 136, 138, 139, 144, 148, 151, 155, 156, 158, 159, 162, 165, 166, 175, 180, 193, 194, 195, 198, 203, 206, 207, 212, 218, 219, 237, 245, 257, 281, 298, 299, 300, 324, 335, 337, 344, 345, 348, 350, 362, 368, (387), 393, 400, 403, 424, 426, 432, 441, 449, 451, (472), 474. - Franciskanerprovins: 174, 183, 191.
Dannenberg (Tyskland): 135.
Danzig (nu Gdańsk, Polen): 50, 65, 72, 76, 82, 86, 89 (note), 96, 99, 103, 105, 142, 158, 192, 197, 212, 221, 233, 244 (note), 254, 256, 257, 277, 321, 333, 347, 374, 384, 385, 386, 409, 415, 416, 417, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440.
Dassow (Lauenburg): 79.
Demmin (Pommern): 155, 244.
Deventer (Holland): 1, 70, 217, 226, 227, 229, 230, 235, 419, 444.
Dijon (Frankrig): 71.
Dirschau (nu Tczew, Polen): 425, 438, 441, 464.
Dordrecht (Holland): 155.
Dorpat (Tartu, Estland): 155.
Dortmund (Tyskland): 90, 102.
Dråby, Over- (Horns h.): 13, 24.
Dragsholm (Ods h.): 323.
Dragør (Sokkelund h.): 49, 444, 452.
Dybäck (Vemmenhögs h., Skåne): 183.

E

Ebbeløkke (Ods h.): 325.
Egebjerg (Sunds h.): 267.
Egebjerg (Ods h.): 394, 395.

Egense, V.-, (Skam h.): 163.
Eggeslevmagle (V. Flakkebjerg h.): 309.
Egholm (Hellum h.): 56.
Einbeck (Tyskland): 135.
Elben (flod, Tyskland): 155.
Elbing (nu Elblag, Polen): 3, 50, 76, 106, 109, 142, 155, 192, 194, 221, 254, 256, 257, 277, 321, 333, 347, 374, 384, 385, 386, 409, 415, 416, 417, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 444.
Elburg (Holland): 208, 230.
Eldena kloster (Pommern): 225.
Ellested (Vindinge h.): 251. 379.
Ellinge (Harjagers h., Skåne): 370, 458.
Emmerlev (Højer h.): 18.
Engestofte (Musse h.): 126.
Englandt: 21, 25, 33, 50, 82, 155, 160, 165.
Englerup (Ringsted h.): 46.
Ermland (Østpreussen): 255.
Essenbæk kloster (Sønderhald h.): 371.
Estrup, Gl.- (Sønderhald h.): 365.
Ettrup (Refs h.): 478.
Eutin (Holsten): 239.

F

Falkendal (Sømme h.): 357, 397.
Falster: 376.
Falsterbo (Skytts h., Skåne): 7, 74, 82, 89, 139, 155, 157, 175, 220, 275, 292, 324, 331, 333, 347, 374, 387, 394, 438. - Borgen: 275.
Farup, N.- (Ribe h.): 364.
Finland: 422, 464.
Fjelde (Musse h.): 45.
Fjälkinge (Villands h., Skåne): 316.
Flakkebjerg h.: 127, 442, 488.
Flandern (Belgien): 9, 50, 61, 82, 91, 132, 142, 155, 160, 192, 233, 374, 410.
Fledie (forsv. bebyggelse, Stevns h.): 411.
Flensborg (Sdrj.): 84, 152, 177, 249, 274.
Flinterup (vistnok Borød-Flinterup, Alsted h.): 481.
Fosie (Oxie h., Skåne): 263.
Frankrig: 255.
Freerslev (Ringsted h.): 463.
Frenderup, N.- (Mønbo h.): 124.
Frosta h. (Skåne): 41, 276.
Fröjered (Västergötland, Sverige): 421.
Fuglebjerg (Ø. Flakkebjerg h.): 481.
Fur (ø, Harre h.): 68.
Fyn: 176, 378. - Landsting: 216.
Færøerne: 251, 253.
Før (vesterhavsø): 239.
Førslev (Ø. Flakkebjerg h.): 127, 434, 486.

G

Gårdstånga, Ö. (Frosta h., Skåne): 17.
Gadbjerg (Tørrild h.): 209.
Gadebusch (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Galten h.: 383.
Gartz (Pommern): 155.
Gellen (farvand mellem Rügen og Pommern): 155.
Gent (Belgien): 77.
Getakärr (forsv. navn på lokalitet ved Varberg, Halland): 50.
Gjerlev h.: 456.
Gladsax (Järrestads h., Skåne): 182, 183, 330, 465.
Gnesen (nu Gniezno, Polen): 255.
Gnoien (Mecklenburg): 385, 433.
Gollnow (Pommern): 155.
Gotland (ø, Sverige): 9, 359, 384, 385.
Gottorp (Arns h., Sdrj.): 344.
Gram h.: 130.
Grabow (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Grebin (nu i Polen): 277, 459.
Greifenberg (Pommern): 155, 203.
Greifenhagen (Pommern): 155.
Greifswald (Pommern): 65, 82, 155, 193, 245, 254, 256, 257, 321, 374, 386, 387, 416, 417, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440.
Grevesmühlen (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Grindløse (Skam h.): 163.
Grossenbrode (Oldenburg): 80.
Grødersby (Slis h., Sdrj.): 471.
Grønbæk (Lysgård h.): 308.
Gudbrandsdal, søndre (Norge): 134.
Gudmundtorp (Frosta h., Skåne): 369, 437.
Gudum (Slagelse h.): 46.
Gundersley (Ø. Flakkebjerg h.): 46.
Gurre (Lynge-Kronborg h.): 31.
Güstrow (Mecklenburg): 79.

Gällared (Faurås h., Halland): 266.
Gärds h. (Skåne): 330, 465.
Gärsnäs (Ingelstads h., Skåne): 17, 182.
Gærum (Horns h., Jylland): 470.
Göinge h. (nu V. og Ö. Göinge h., Skåne): 62.

H

Haag (Holland): 35, 242.
Hårslev (Skovby h.): 282.
Håstrup (Sallinge h.): 250.
Haderslev: 353.
Hagenskov (Båg h.): 258.
Hagerup (Lynge-Frb. h.): 338.
Halberstadt (Tyskland): 255.
Hald (Nørlyng h.): 55.
Halk (Haderslev h.): 353.
Halland: 17, 266.
Hamburg (Tyskland): 9, 31, 65, 130, 155, 254, 256, 257, 300, 304, 321, 322, 326, 373, 436, 444, 474.
Hammenhög (Ingelstads h., Skåne): 447.
Hammer h.: 113, 114, 305.
Hammershus (Bornholms N.-h.): 106, 133, 150, 188 (se også Bornholm).
Hansestæderne: 9, 65, 66, 74, 82, 86, 88, 89, 90, 99, 101, 102, 106, 109, 136, 139, 140, 148, 155, 157, 160, 171, 175, 178, 193, 194, 202, 203, 205, 211, 213, 217, 219, 227, 229, 230, 236, 237, 240, 256, 257, 277, 279, 374, 387, 391, 410, 424, 441, 449, 450, 451, 452, 464.
Hansted (Voer h.): 306.
Harderwijk (Holland): 155, 208, 230, 444.
Hardsyssel (Jylland): 209, 286.
Harjagers h. (Skåne): 370.
Harlösa (Frosta h., Skåne): 276.
Harrie, Stora (Harjagers h., Skåne): 297.
Hatting (Bjerre h.): 307.
Havelberg (Tyskland): 255.
Havervad (Hviding h.): 264.
Havnelev (Stevns h.): 411, 412.
Heddinge, Lille- (Stevns h.): 413.
Heddinge, Store-: 411, 412, 413.
Hedegård (Hornum h.): 280.
Hegnede (Ramsø h.): 334.
Hellerup (Vindinge h.): 378.
Helsingborg (Skåne): 32, 41, 49, 50, 146, 230, 245 (note), 251, 253, 254, 256, 257, 277, 330, 333, 374, 387, 410, 424, 426, 427, 430, 432, 438, 439, 440, 441, 445, 447.
Helsingør: 31, 138.
Hemdrup (Slet h.): 280.
Herefordshire (England): 165 (i Dipl.).
Herlev (Sokkelund h.): 463.
Hermanstorp (Harjagers h., Skåne): 297.
Herrestorp (Skytts h., Skåne): 336.
Herslev (Sømme h.): 340.
Hessel (Djurs S.-h.): 128.
Hildesheim (Tyskland): 101 (note), 255.
Himmersyssel (Jylland): 204, 260.
Hjelmseryd (Småland, Sverige): 8.
Hjularöd (Frosta h., Skåne): 458.
Hjørring: 470.
Hoby (Lollands Sd.-h.): 126.
Hol (nu Höllviken ved Skanør, Skåne): 155, 331.
Holland: 35, 36, 155, 208, 233, 257, 374, 444, 452.
Holløse (Ø. Flakkebjerg h.): 472.
Holtug (Stevns h.): 411, 412, 413.
Horns h. (Jylland): 284.
Hornum, Ø.- (Hornum h.): 204.
Horsetofte (Ringsted h.): 473.
Horslunde (Lollands N.-h.): 122.
Hull (England): 215.
Hundslund kloster (nu Dronninglund, Dronninglund h.): 52, 53, 54.
Hurva (Frosta h., Skåne): 32.
Huseby (Holbo h.): 2.
Hvalsø, Kirke- (Volborg h.): 295.
Hviding (Hviding h.): 18.
Hviding h.: 18, 264.
Hyby (Bara h., Skåne): 41, 243, 258, 259, 393, 394, 396.
Hygum (Vandfuld h.): 209.
Hylager (forsv. navn på areal, Jylland): 209.
Hyllerup (Slagelse h.): 123.
Härslöv (Rönnebergs h., Skåne): 297.
Højby (Ods h.): 325.
Højerup (Stevns h.): 411, 412.
Højrup, Dongs- (Sunds h.): 267.
Højst, Ø.- (Slogs h.): 466 (indl.).
Højstrup (Stevns h.): 288, 289, 413, 463, 493.
Høng (Løve h.): 487.
Hønsinge (Ods h.): 325.
Hørby (Tuse h.): 123.

Hövede (Mecklenburg): 131.
Höxter (Tyskland): 255.

I

Iller (Lysgård h.): 308.
Ingelstads h. (Skåne): 447.
Isgrannatorp (Gärds h., Skåne): 330, 465.
Ishøj (Lille, nu Smørum h.): 397.
Italien: 362.
Itzehoe (Holsten): 16, 320.

J

Jardelund (Jarlund) (Kær h., Sdrj.): 84.
Jelling (Tørrild h.): 209.
Jelling syssel (Jylland): 209.
Jenslev (Volborg h.): 312.
Jernkær (forsv. bebyggelse ved Ribe): 399.
Jylland: 52, 53, 54, 55.
Järrestads h. (Skåne): 447.
Jørlunde h. (nu Ølstykke h.): 2, 338.

K

Kabbarp (Bara h.): 408, 457.
Kabbeltved (Vennebjerg h.): 284.
Kalmar (Sverige): 139, 195, 200, 292.
Kalundborg: 20, 376, 432, 439.
Kalvslund h.: 209.
Kalvsund (Bohus län, Sverige): 160.
Kammin (Pommern): 79, 155, 225, 255, 349.
Kampen (Holland): 1, 10, 65, 82, 94, 96, 155, 160, 178, 193, 211, 217, 226, 227, 230, 233, 240, 245, 254, 256, 257, 279, 321, 322, 444, 452.
Karise (Fakse h.): 357, 414.
Kartofte (Musse h.): 45.
Kastelholm (Ålandsøerne): 422.
Kattrup (Løve h.): 60.
Kelstrup (Ods h.): 58, 59.
Kiel (Tyskland): 130.
Kind (Västergötland, Sverige): 252.
King's Lynn (England): 25, 33, 38, 39, 132.
Kingston-upon-Hull (England): 165, 166, 180.
Kirkeby (Sunds h.): 267.
Klemedstorp (Frosta h.): 458.
Kleve (Tyskland): 301.
Klingstrup (Sunds h.): 267.
Klinte (Skam h.): 163.
Klippinge (Stevns h.): 411, 412.
Klovby (Ars h.): 20.
Knudstrup (Løve h.): 485.
Kogsbøl (Højer h.): 18.
Kolberg (Pommern): 65, 155, 193, 203.
Kondrup, Ø.- (Gjerlev h.): 456.
Kongsholm (Ribe h.): 364.
Krapperup (Luggude h., Skåne): 330.
Krenkerup (Musse h.): 199.
Kulm (nu Chelmno, Polen): 192, 221, 277.
Kulrud (ager i Kartofte, Musse h.): 45.
Kuserup (forsv. bebyggelse, Løve h.): 60.
Kvislemark (Ø. Flakkebjerg h.): 434.
Kyse (Ø. Flakkebjerg h.): 484.
Kærum (Båg h.): 51, 253.
København: 6, 34, 49, 144, 159, 165, 166, 180, 269, 278, 288, 289, 299, 392, 441, 449, 451.
Køge: 231, 287, 482.
Köln (Tyskland): 101, 102, 155, 410, 449.
Kølstrup (Bjerge h., Fyn): 389.
Königsberg (Østpreussen): 50, 133, 192, 221, 257, 277.
Køng (Hammer h.): 113, 114.
Körchow (Mecklenburg): 385, 433.

L

Låstrup (Rinds h.): 204.
Land (Norge): 15.
Landboarp (Västergötland, Sverige): 272.
Ledøje (Smørum h.): 418.
Legeved (Villands h., Skåne): 316.
Lejeby (Höks h., Halland): 17.
Leske (ved Marienburg, nu Polen): 277.
Lestrup (Ods h.): 394, 395.
Lille h. (nu del af Smørum h.): 397.
Linderum (Vennebjerg h.): 470.
Lindholm (Oxie h., Skåne): 82, 95, 277, 374, 384, 385, 387, 416, 417.
Linköping (Sverige): 64, 172, 348, 350, 366, 384, 385, 423, 426, 432.
Linnesås (Faurås h., Halland): 266.
Litauen: 3.
Litha (nu Norrlia og Österlia, Gärds h., Skåne): 330, 465.
Livland (Letland): 5, 9, 49, 50, 76, 82, 91, 96,

106, 155, 192, 193 (i Dipl.), 194, 277, 374, 391, 444, 451, 464.
Lolland: 92, 126, 199.
London (England): 61, 214.
Lucca (Italien): 348.
Ludderhuvud (Östergötland, Sverige): 69.
Luggude h. (Skåne): 447.
Lund (Skåne): 110, 147, 196, 336, 381, 401, 423, 457, 458, 469. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 44, 147, 196, 330, 381, 393, 457, 462. - Bredegade: 116. - Byting: 196. - Dekan: 48, 153, 268, 269. - Domkirke (St. Laurentius), kapitel og kanniker: 17, 153, 263, 268, 269, 273, 285, 330, 336, 370, 380, 381, 401, 402, 408, 420, 424, 457. - St. Drottens sogn: 381. - Helligåndshus: 408. - Hospitalet: 408. - St. Jakobs sogn: 196. - Kantor: 420. - Kirkeprovins: 255. - "Konventsbrødrene" (hvilke?): 291. - St. Peders sogn: 116. - Provst: 153, 401. - Stift: 273. - Ærkebiskop: 17, 106, 110, 133, 138, 188, 197, 212, 251, 253, 257, 268, 269, 329, 341, 374, 384, 385, 390, 392, 393, 394, 401, 402, 415, 424, 426, 432, 445. - Ærkedegn: 153, 469. - Østergade: 381.
Lund (Stevns h.): 463.
Lundby (Hammer h.): 340.
Lundforlund (Slagelse h.): 123.
Lunholm (Horns h., Jylland): 284, 470.
Lübeck (Tyskland): 10, 66, 70, 90, 94, 96, 109, 130, 135, 136, 137, 138, 139, 155, 157, 175, 178, 193, 203, 205, 209, 210, 213, 240, 245, 256, 257, 274, 277, 279, 299, 409, 410, 416, 417, 424, 426, 451, 468, 474. - Alfstrasse: 191. - Biskop: 210, 356. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 9, 10, 44, 65, 76, 82, 89, 90, 95, 101, 102, 104, 105, 109, 131, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 152, 155, 160, 162, 164, 170, 171, 175, 177, 184, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 200, 201, 202, 211, 213, 228, 230, 233, 237, 240, 244, 249, 254, 255, 256, 257, 277, 292, 299, 322, 331, 333, 359, 374, 384, 385, 386, 387, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 444, 449, 450, 451, 452. - Domkirke, kapitel og kanniker: 210, 255, 326, 371. - Hüxgade: 232, 262. - St. Jakobs kirke: 461. - St. Johannes kloster: 80. - Kantor: 326. - Kuskegade: 232, 262. - St. Mariekirke: 461. - Niederstadtbuch: 7, 232, 262, 275, 360. - Provst: 135, 371. - Stift: 239, 255.
Lyngby (Sokkelund h.): 497.
Lynn Deeps (England): 132.
Lynge (Lynge-Frb. h.): 13.
Læsø (Horns h., Jylland): 248.
Løjtved (Sunds h.): 216, 267.
Løve h.: 60.

M

Mårsø (Tuse h.): 247.
Maas (flod, Holland): 327.
Maastricht (Holland): 100, 327.
Magdeburg (Tyskland): 255.
Mainz (Tyskland): 255.
Majbølle (Musse h.): 446.
Malmø (Skåne): 49, 82, 129, 144, 164, 190, 237, 275, 285, 290, 291, 341 (i Dipl.), 346, 380, 467. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 42, 154, 161, 164, 167, 168, 169, 171, 185, 189, 190, 196, 201, 202, 237, 290, 291, 380, 381, 437, 453, 465, 469. - Byting: 437, 453, 467. - Helligåndshus: 453. - Købmandsgade: 453. - Ladegård: 469. - Sognekirken: 469. - Storegade: 437. - Vicefoged: 437.
Mandø (Ribe h.): 364.
Mansdala (Gärds h.): 330, 465.
Marienburg (ved Danzig, nu Polen): 4, 50, 67, 99, 109, 192, 203, 205, 236, 257, 277, 321, 347, 351, 352, 374, 384, 385, 409, 415, 416, 417, 424, 425, 438, 441, 464.
Marstrand (Sverige): 50, 138.
Mecklenburg: 3, 9, 49, 109, 155, 254, 256, 257, 387.
Medsted (Haderslev h.): 353 (i Dipl.).
Meissen (Tyskland): 75.
Mellby, S. (Albo h., Skåne): 447.
Michelsdorf (Mecklenburg): 385, 433.
Minden (Tyskland): 255.
Misthusum (Hviding h.): 264.
Montau (ved Danzig, nu Polen): 281.
Mosegården (forsv. navn på bebyggelse, Årstads h., Halland): 266.
Musse (Musse h.): 45.
Musse, Lille- (Musse h.): 92.
Musted (Skovbo h., nu Børglum h.): 52, 53.
Münster (Tyskland): 255.

Mölln (Lauenburg): 79.
Møn (Mønbo h.): 124.
Mönstersund (farvand mellem Mönsterås og Öland, Sverige): 257.
Möre (del af Småland, Sverige): 154.

N

Nebel, V.- (Brusk h.): 328.
Neglinge (Södermanland, Sverige): 257, 374.
Neuenkirchen (Mecklenburg): 386.
Neukloster (Mecklenburg): 461.
Newcastle-upon-Tyne (England): 132.
Niederlande (del af Østpreussen): 3.
Nielstrup (Sunds h.): 365.
Nielstrup (forsv. gård, Sønderhald h.): 317.
Nijenbeek (Holland): 235.
Njudung (del af Småland, Sverige): 8.
Norge: 9, 14, (25), 33, (38), (39), 47, 64, 78, 82, 111, 155, 183, 198, 207, 218, 219, 237, 324, 348, 350, 362, 426, 432.
Nortorf (Holsten): 107.
Novgorod (Rusland): 451.
Nyborg: 432, 439.
Nydala kloster (Småland, Sverige): 8.
Nyhus (forsv. borg ved Flensborg, Sdrj.): 85.
Nykøbing (Falster): 295, 376.
Nyköping (Sverige): 153, 154, 220, 441.
Nyland (del af Finland): 422.
Nyrup (Merløse h.): 454.
Näs (nu Trollenäs, Onsjö h., Skåne): 330.
Næsby (Tybjerg h.): 288.
Næsby ved Skoven (Slagelse h.): 46.
Näsby (Villands h., Skåne): 316.
Næsbæk (Rødding h.): 68, 120.
Næsfærge (forsv. gård, Vorup s., Galten h.): 383.
Næstved: 177, (302), 442. - St. Mortens kirke: 112. - Møllegade: 302. - St. Peders kloster: 112, 113, 303, 472.
Nørager, Gammel- (Gislum h.): 119.
Nørlyng h., Lyunge h.: 55.

O

Odense: Biskop: 51, 57, 58, 59, 250, 251, 253, 271, 282, 298, 361, 363, 372, 378, 379, 384, 385, 389, 390, 426, 432. - St. Knuds kloster: 48, 366, 423. - Provst: 366, 423. - Rådmænd, by og borgere: 149, 216. - Stift: 253, 361.
Odense h.: 149.
Ods h.: 59, 325, 394, 395.
Okome (Faurås h., Halland): 266.
Oldesloe (Holsten): 274, 360.
Ollerup (Sunds h.): 267.
Ommersyssel (Jylland): 286.
Onsjö h. (Skåne): 297.
Opensten (Kinds h., Västergötland, Sverige): 234, 252.
Oppekær (forsv. navn på bebyggelse, Halk s., Haderslev h.): 353.
Oppe-Sundby (Lynge-Frb. h.): 2.
Oreby (Musse h.): 295, 303.
Orkneyøerne (England): 251, 253.
Oslo (Norge): 15, 134, 251, 253, 382, 384, 385, 426, 432.
Osnabrück (Tyskland): 255.
Oxie h. (Skåne): 125, 263.

P

Påbonäs (nu Påboda, Småland, Sverige): 154.
Paddeborg (nu Sparresholm, Hammer h.): 492
Paderborn (Tyskland): 255.
Panzow (Mecklenburg): 385, 433.
Parin (Mecklenburg): 386.
Perugia (Italien): 64.
Plön (Holsten): 80, 274.
Pomesanien (Østpreussen): 255.
Prag (Tjekiet): 209, 345.
Preussen (se også den tyske orden): 3, 10, 49, 50, 61, 65, 66, 74, 76, 82, 86, 87, 88 (note), 89, 91, 96, 99, 105, 106, 109, 136, 137, 138, 142, 155, 156, 157, 158, 160, 165, 166, 178, 180, 191, 192, 193, 194, 197, 203, 205, 211, 213, 217, 221, 222, (223), 230, 233, 236, 240, 241, 245, 254, 257, 277, 321, 322, 331, 347, 359, 374, 387, 391, 409, 410, 415, 424, 433, 438, 439, 441, 443, 444, (459), 464.
Pugholm (Slogs h.): 466.

Q

Questenberg (borg, Tyskland): 141.

R

Råby (Stevns h.): 303.
Råby (Frosta h., Skåne): 41.
Rågelund (Åsum h.): 314.
Radsted (Musse h.): 446, 468.
Ramløse (Holbo h.): 325.
Ramsø (nu Ramsømagle, Ramsø h.): 338.
Ramsølille (Ramsø h.): 496.
Randbøl (Tørrild h.): 209.
Ratzeburg (Lauenburg): 79, 255.
Reftele (Småland, Sverige): 283.
Rejnstrup (Ø. Flakkebjerg h.): 238, 488.
Rendsborg (Holsten): 108, 270.
Reval (nu Tallinn, Estland): 76, 96, 99, 155, 178, 257, 352, 374, 386, 387, 391, 416, 417, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 459.
Revekol (Pommern): 91.
Ribe: 50, 209, 257, 300. - Åen: 224, 364. - Biskop: 181, 209, 251, 253, 286, 343, 356, 363, 384, 385, 426, 432. - Bredegade: 265. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 179, 209, 224, 255, 261, 265, 293, 364, 367, 398, 399. - Byting: 179, 224, 261, 265, 293, 398, 399. - St. Clemens kirke: 398. - Dominikanerne: 209. - Domkirke (Marie el. Vor Frue), kapitel og kanniker: 209, 224, 255, 264, 286, 343, 364. - Franciskanerne: 209. - Grønnegade: 179, 224. - St. Hans gade (nu Bispegade): 265. - St. Hans kirke: 265. - Kantor: 209, 364. - Kirkegården: 398. - St. Nikolaj sogn: 293. - Nonnerne: 209. - Nye grav: 265. - St. Peders kirke: 364, 399. - Provst: 343. - Skolerne: 209. - Stift: 255, 286. - Ærkedegn 18, 181, 209, 343.
Ribnitz (Mecklenburg): 385, 433.
Riga (Letland): 5, 9 (i Dipl.), 49, 50, 155, 233, 255, 257, 345, 349.
Ring kloster (Voer h.): 371.
Ringsted: 46.
Ris (Skovbo h., nu Dronninglund h.): 52, 53.
Ris (Lysgård h.): 308.
Rise, Store- (Ærø): 11, 12.
Risekatslösa (Luggude h., Skåne): 447.
Rislev (Tybjerg h.): 112.
Rom (Italien): 64, 75, 172, 225, 239, 268, 269, 273, 326, 337, 342, 343, 348, 349, 350, 356, 362, 363, 371, 372, 375, 388, 390, 392, 404, 406.
Ron (Sunnerbo, Småland, Sverige): 358.
Roskilde: 2, 28, 37, 288, 298, 329, 334, 335, 357, 414. - St. Agnete kloster: 2, 173, 332. - Algade: 298. - Biskop: 37, 57, 269, 288, 289, 323, 372, 390, 392, 393, 397, 400, 401, 406, 407, 418, 441, 497. - Borgmestre, rådmænd, by og borgere: 28, 173, 255, 329, 335, 357, 390, 397, 414. - Byting: 414. - St. Clara kloster: 28, 329, 334, 442, 493. - Dekan: 37, 58, 59, 371. - Domkirke, kapitel og kanniker: 2, 37, 48, 57, 255, 268, 269, 288, 325, 371, 372, 390, 392, 397, 418, 463. - St. Olufs sogn: 357, 414. - Provst: 397. - Stift: 46, 225, 255, 269, 388, 390, 392. - Torvet: 357, 414. - Vor Frue kloster: 58, 59.
Rostock (Mecklenburg): 3, 9, 14, 23, 35, 47, 49, 76, 78, 83, 87, 111, 131, 151, 155, 157, 178, 198, 206, 207, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 233, 236, 240, 241, 245, 254, 256, 257, 277, 294, 324, 333, 347, 359, 374, 385, 386, 387, 431, 432, 433, 438, 441, 449, 468.
Rostrup (Skam h.): 489, 490, 491.
Rubjerg (Vennebjerg h.): 118.
Rugtved (forsv. borg, Albæk s., Dronninglund h.): 50, 54.
Rusland: 3.
Ryd (antagelig Ölsremma s., Kinds h., Västergötland, Sverige): 234.
Rye (Tyrsting h.): 494.
Rügenwalde (Pommern): 155, 203.
Ryssby (Sunnerbo, Småland, Sverige): 358.
Rävige (Faurås h., Halland): 266.
Rødskebølle (nu under Svendborg): 267.
Rønne: 188.
Rørbæk, Lille- (Musse h.): 126.

S

Sachsen (Tyskland): 374.
Sallerup (Hammer h.): 113.
Salling syssel (Jylland): 120.
Salling, Skarp- (Slet h.): 280.
Saltø (Ø. Flakkebjerg h.): 57.
Salzwedel (Tyskland): 135.
Samland (Østpreussen): 255.
Samsø: 117.
Sandager, N.- (Skovby h.): 163.

Sandby (Tuse h.): 28.
Sandby (Tybjerg h.): 305.
Sanderum (Odense h.): 11.
Sanderum (nu Sanderumgård, Åsum h.): 267.
Satakunda (del af Finland): 422.
Scarborough (England): 215.
Schwerin (Mecklenburg): 210, 255, 277, 294, 324, 349, 385, 386, 433.
Schwetz (nu Swiecie, Polen): 277, 281, 351, 352, 374, 384, 385, 387, 425.
Schönberg (Tyskland): 79.
Schönsee (nu under Polen): 257, 277.
Segeberg (Holsten): 270.
Segerstad (Småland, Sverige): 283.
Sejlstrup (nu Sejlstrupgård, Børglum h.): 248.
Siemen, Gross- (Mecklenburg): 385, 433.
Sigerslev (Stevns h.): 411, 412.
Sild (vesterhavsø, Sdrj.): 50.
Simrishamn (Skåne): 93, 95.
Sinnen (nu N. og Ø. Sinnen, Norge): 15.
Sjelle (Framlev h.): 477.
Sjælland: 46, 177, 295, 305, 311. - Landsting: 46.
Skåne: 7, 9, 10, 17, 32, 41, 44, 61, 65, 66, 70, 71, 74, 95, 100, 104, 106, 125, 129 (note), 131, 132, 136, 140, 147, 151, 155, 157, 162, 170, 178, 208, 215, 219, 237, 242, 245, 257, 296, 301, 327, 341 (i Dipl.), 387, 410, 435, 441, 458. - Fogeder (på Skånemarkedet): 155, 208, 441. - Landstingsdommer: 393. - Landstingshører: 330. - Skånemarkedet: 335.
Skagen: 50, 160, 257, 284.
Skam h.: 163, 489.
Skamby (Skam h.): 163.
Skanør (Skanör, Skytts h., Skåne): 82, 91, 106, 129, 155, 157, 220, 331, 344, 374, 386, 387, 433, 462.
Skara (Sverige): 172.
Skarresholm (Skippinge h.): 20, 325, 473.
Skast (Skast h.): 209.
Skeen (Vennebjerg h.): 284.
Skellingsted (Tuse h.): 448, 460.
Skepparslöv (Gärds h., Skåne): 330, 465.
Skippinge h.: 479.
Skovbo h. (forsv. h., nu opdelt mellem Børglum og Dronninglund h.): 52, 53, 54.
Skrubbarp (Harjagers h., Skåne): 370, 458.
Skydebjerg (Båg h.): 97.
Skytts h. (Skåne): 336.
Skyum (Hassing h.): 204.
Skänninge (Östergötland, Sverige): 283.
Skär (Onsjö h., Skåne): 297.
Skærbæk (Hviding h.): 264.
Slagelse: 24, 127, 492.
Slagelse h.: 127, 310.
Slagstrup (Slagelse h.): 127.
Slemminge, Lille- (Musse h.): 199.
Slesvig (Sdrj.): 294. - Biskop: 141, 239, 294, 342, 377. - Domkirke, kapitel og kanniker: 239, 255, 326, 342, 377, 461. - Hertugdømmet se Sønderjylland. - Kantor: 342. - Provst: 108, 274, 326, 342, 377. - Rådmænd, by og borgere: 228, 232, 239, 255, 262, 344, 349. - Skatmester: 342. - Stift: 135, 210, 239, 255, 349. - Ærkedegn: 342.
Slet h.: 186, 260, 280.
Sludstrup (Slagelse h.): 313.
Smidstrup (Holmans h.): 209.
Smørum h.: 418.
Sneslev (Ø. Flakkebjerg h.): 442.
Snestrup (Odense h.): 149.
Snibegård (forsv. navn på gård, Skovbo h., nu Børglum el. Dronninglund h.): 52, 53.
Snøde (Langelands N.-h.): 361.
Sobbowitz (nu Sobowidz, Polen): 391.
Sokkelund h.: 497.
Solvig (Slogs h.): 466.
Sorø kloster: 59, 60, 388, 453, 454, 467, 473, 480.
Stadthagen (Tyskland): 436.
Stargard (Pommern): 155.
Stavern (Holland): 155, 208, 230, 444.
Stensby (Skam h.): 163.
Stettin (Pommern): 82, 155, 193, 205, 254, 256, 257.
Stevns h.: 413, 463.
Stockholm (Sverige): 49, 82, 109, 136, 236, 254, 256, 257, 277, 359, 374, 384, 385, 386, 387, 409, 416, 417, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 443, 445, 459.
Stolp (Pommern): 155, 203, 225.
Stralsund (Tyskland): 10, 27, 40, 49, 50, 65, 82, 93, 96, 109, 148, 155, 178, 193, 211, 213, 230, 240, 244, 245, 246, 254, 256, 257, 322, 331, 333, 359, 368, 374, 384, 385, 386, 387, 416,

417, 424, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 444, 455, 468.
Strelitz (Mecklenburg): 385, 433.
Stripperup (forsv. bebyggelse ved Holbæk): 483.
Strängnäs (Sverige): 251, 253, 254, 384, 385, 426, 430, 432.
Sundbylille (Lynge-Frb. h.): 2.
Sunds h.: 267.
Sundsholm (forsv. borg, Bolmsö s., Småland, Sverige): 8.
Sunnerbo (Småland, Sverige): 358.
Surasz (Sarrasin, forsv. borg, nu Choroszcz, Polen): 3, 4 (note).
Svallerup (Ars h.): 454.
Svavsted (borg, Sd. Gøs h., Sdrj.): 377.
Svendborg: 216.
Svenstorp (Gärds h., Skåne): 330, 465.
Sverige: 9, 14, 25, 38, 39, 47, 64, 82, 111, 154, 155, 183, 198, 207, 218, 219, 222, 223, 237, 256, 277, 324, 348, 350, 362, 366, 384, 385, 422, 426, 428, 432, 433, 439, 440.
Svinaberga (Albo h., Skåne): 447.
Swine (flod, Pommern): 277.
Svinninge (Ods h.): 325.
Svinninge (Tuse h.): 473.
Svinø (Hammer h.): 112.
Syv (Ramsø h.): 496.
Søby, Kirke- (Båg h.): 97.
Søgård (Tørrild h.): 209.
Søholm (Stevns h.): 46, 411, 412.
Søllerød (Sokkelund h.): 124, 125.
Søllinge (Vindinge h.): 378.
Sølvesborg (Sölvesborg, Blekinge): 197.
Sønderjylland (se også hertug Gerhard 6.): 85, 130.
Søndernæs (Hviding h.): 264.
Sønderup (nu Sønderupsønder, Slagelse h.): 310.
Søtofte (Merløse h.): 247, 453, 462, 467.
Søvang (Slogs h.): 466.

T

Tåstrup (nu under Holbæk): 483.
Tagel (Östbo, Småland, Sverige): 8.
Tesmannsdorf (Mecklenburg): 385, 433.
Thorn (nu Toruń, Polen): 50, 65, 82, 109, 136, 137, 138, 142, 155, 192, 221, 254, 256, 257, 277, 333, 347, 374, 384, 385, 386, 409, 416, 417, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 438, 439, 440, 441, 444.
Tjærbygård (Støvring h.): 286.
Tjørneholm (Ods h.): 325.
Tofta (Uppland, Sverige): 384, 385.
Tommarp (nu V. Tommarp, Skytts h., Skåne): 40.
Tommerup kloster (Tommarp, Järrestads h., Skåne): 17.
Tommerup (Odense h.): 149.
Torbenfeld (Tuse h.): 365, 384, 385, 483.
Tordrup (forsv. bebyggelse, Sokkelund h.): 124, 125.
Toreby (Musse h.): 355.
Torpen (Norge): 15.
Torup (nu Frisenvold, Galten h.): 305.
Torup (Strø h.): 332.
Tostarp (Harjagers h., Skåne): 297.
Tranekær (Langelands N.-h.): 216.
Trave (flod, Tyskland): 178, 244.
Trelleborg (Skåne): 40, 82, 244, 381, 420.
Treptow (Pommern): 155, 203.
Trollaborg (Östbo, Småland, Sverige): 272.
Trondheim (Nidaros) (Norge): 237, 384, 385, 426, 432.
Truust (Gjern h.): 73.
Tummorp (vistnok Halland): 318.
Tuse h.: 28, 247.
Tuse næs (Tuse h.): 247.
Tuy (Spanien): 392.
Tved (Sunds h.): 267.
Tvede (Nørhald h.): 456.
Tvilum kloster (Gjern h.): 73.
Tværsted (Horns h., Jylland): 284.
Tybjerg h.: 334.
Tygelsjö (Oxie h., Skåne): 125.
Tyrsted (Hatting h.): 307.
Tyskland: 15, 61, 162, 187, 195, 201, 257, 362. - Den tyske orden: 3, 4, 5, 49, 50, 67, 88, 156, (197), 218, 219, 220, 221, 222, 223, 236, 240, 241, 245, 254, 277, 281, 333, 351, 352, 374, 384, 391, 425, 433, 439, 441, 459, 464.
Tystofte (V. Flakkebjerg h.): 309.
Tyvelse (Tybjerg h.): 305.
Tønder: 209.
Tørning (borg, Gram h.): 130.
Tørrild h.: 209.

U

Udby (Tuse h.): 325.
Udbyneder (Gjerlev h.): 456.
Udlejre (Jørlunde h., nu Ølstykke h.): 338.
Udstolpe (Musse h.): 199.
Ugelvore (forsv. bebyggelse, Ølst s., Galten h.): 115.
Uggerslev (Skam h.): 163.
Uglestrup (Volborg h.): 98.
Ullerup (forsv. bebyggelse, nu under Fredericia): 286.
Uppsala (Sverige): 255, 384, 385, 426, 432.
Urnehoved (tingsted, Rise h.): 85.
Utrecht (Holland): 226, 227, 229, 230, 435.

V og W

Vadstena (kloster, Sverige): 64, 69, 348, 350, 366.
Vallø (Bjæverskov h.): 394, 395, 411, 412.
Vandel (Tørrild h.): 209.
Varberg (Halland): 50, 138.
Varcholm (forsv. borg, Finland): 422.
Varde: 476.
Varde syssel (Jylland): 209, 476.
Waren (Mecklenburg): 349.
Warnow (flod, Mecklenburg): 359.
Vedsted, V.- (Ribe h.): 264, 367.
Weichsel (flod, nu Vistula, Polen): 96, 178.
Weissensee (borg, Tyskland): 141.
Vejlby (Elbo h.): 209.
Vejle: 209.
Vejleby (Skippinge h., nu Ods h.): 479.
Vemmenhög, Ö. (Vemmenhögs h., Skåne): 183.
Vemmenhögs h. (Skåne): 182, 183.
Wenden (Letland): 96.
Vendsyssel (se også Børglum): 384, 385, 426, 432, 470.
Verden (Tyskland): 255, 349.
Vesløs (V. Han h.): 29.
Vestergård (forsv. bebyggelse, Ølst s., Galten h.): 115.
Vesterhavet: 155.
Westminster (England): 21, 22, 23, 25, 26, 61, 132, 166, 180, 215.
Vestud (nu N.-Vestud, Mønbo h.): 413.
Whitby (England): 215.
Viborg: Biskop: 55, 56, 363. - Domkirke (Vor Frue), kapitel og kanniker: 55, 56, 248. - Provst: 56, 248.
Viborg (Finland): 450.
Viby (Villands h., Skåne): 316.
Vibygård (Ramløse h.): 128.
Vienne (Frankrig): 255, 390.
Vilna (nu Vilnius, Litauen): 277.
Vinkel (Middelsom h.): 81.
Winsen (Tyskland): 474.
Vinslöv (V. Göinge h., Skåne): 62, 63.
Visby (Gotland, Sverige): 374, 384, 385.
Wismar (Mecklenburg): 3, 9, 23, 35, 49, 76, 78, 83, 86, 88, 91, 96, 99, 104, 129 (note), 148, 155, 157, 170, 178, 198, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 233, 236, 240, 241, 245, 254, 256, 257, 277, 324, 333, 346, 359, 374, 385, 386, 387, 431, 432, 433, 438, 441, 449, 468.
Vissmarlöv (Bara h., Skåne): 380, 408, 457.
Vitskøl kloster (Års h.): 204, 260.
Wittenburg (Mecklenburg): 385, 386, 433.
Wloclawek (nu Polen): 255.
Vnsberghe (mon fejl for Ungskär, Blekinge?): 257.
Vodder (Hviding h.): 18.
Vokslev (Hornum h.): 280.
Volborg h.: 98.
Wolgast (Pommern): 155.
Vollerslev (Bjæverskov h.): 448.
Vollerup (V. Flakkebjerg h.): 448, 460.
Wollin (Pommern): 155, 203.
Vor kloster (Tyrsting h.): 306.
Vordingborg: 3, 4 (note), 52, 145, 220, 295, 324, 374, 432, 439.
Vram (Gärds h., Skåne): 330, 465.
Vrangdrup (Skovbo h., nu under Brønderslev): 52, 53.
Vrangstrup (Tybjerg h.): 305.
Vreghdenborch (forsv. borg, Finland): 422.
Wutre (forsv. navn på bebyggelse, Værslev s., Skippinge h.): 121.
Välinge (Luggude h., Skåne): 17.
Välingetorp (Luggude h., Skåne): 17.
Vällersten (Småland, Sverige): 354.
Vällinge (Skytts h., Skåne): 336.
Värlinge, V. (Skytts h., Skåne): 465.
Värnamo (Småland, Sverige): 354, 358.
Værslev (Skippinge h.): 121.

Västerås (Sverige): 348.
Växjö (Sverige): 251, 253, 350, 362.

Y

York (England): 165, 166, 180.
Ypern (Belgien): 77.
Ysby (Höks h., Halland): 17.
Ystad (Skåne): 17, 27, 82, 99, 140, 143, 154, 174, 183, 184, 187, 191, 195, 246.

Z

Zeeland (Holland): 35, 36, 155, 233, 257, 444, 452.
Zierikzee (Holland): 35, 36, 155, 193, 230.
Zuidersøen (Zuiderzee, Holland): 9, 10, 155, 230, 233, 374, 444, 452.
Zutphen (Holland): 94, 208, 227, 230, 444.
Zwijn (Belgien): 230.

Æ

Æbelholt kloster (Strø h.): 338, 463.
Æbeltved (Merløse h.): 479.
Ærø: 11, 12, 176.

Ø

Ölmestad (Småland, Sverige): 283.
Ølst (Galten h.): 115.
Ölöv (Vemmenhögs h., Skåne): 182, 183.
Øm kloster (Tyrsting h.): 363, 477.
Öresten (borg, Västergötland, Sverige): 421.
Øresund: 1, 3, 10, 49, 50, 138, 155, 165, 166, 178, 180, 217, 226, 227, 229, 233, 235, 359.
Ørkild (nu under Svendborg): 216.
Ørslev (V. Flakkebjerg h.): 309.
Ørslev (Ringsted h.): 340.
Ørslev under Skoven (Ringsted h.): 454.
Ørsted (Ramsø h.): 496.
Østerby (Musse h.): 199.
Östergötland (Sverige): 19.
Østersøen: 155, 452.
Östhammar (borg, Uppland, Sverige): 422.

ORDFORKLARINGER

absolution: eftergivelse af syndeskyld, syndestraf og kirkestraf.

aflad: eftergivelse af straf for begåede synder.

akolyt: en gejstlig, der har modtaget den højeste af de fire lavere gejstlige grader (under præst, diakon og subdiakon, men over exorcist, lektor og ostiar).

allodialgods, -jord: jord, som besidderen ejer med fuld ejendomsret, i modsætning til den jord, over hvilken han kun har brugsret, navnlig som len.

annater (af annus): første års indtægt af et ledigt kirkeligt embede; denne indtægt tilfaldt for de mindre embeders vedkommende bispen, for de større paven.

antifon: egtl. vekselsang, korsang af menigheden delt i to afdelinger, eller med forsanger og kor; teksten var oprindelig Davids psalmer, senere originale kirkesange (cantica).

apostolisk: udgået fra (henhørende under) pavestolen, hvis myndighed nedledes fra apostlen Peter.

artes: de frie kunster, der ifølge Martianus Capella omfatter grammatik, dialektik, retorik, aritmetik, geometri, musik og astronomi, dyrkedes ved de middelalderlige universiteters laveste fakultet (artistfakultetet), hvoraf nutidens filosofiske og naturvidenskabelige fakulteter har udviklet sig; artistfakultetets højeste grad var magister artium (liberalium).

auditør: således kaldes ved kurien de personer, der beskikkes bl.a. til at optage eller fælde dom i en sag.

augustinere: munkeorden dannet med forbillede i et præstefællesskab, som den hellige Augustin (død 430) skabte. Ordensmedlemmerne kaldes kanniker.

autentisk: ægte, troværdig.

Ave Maria: liturgisk bøn til jomfru Maria.

baccalaureus: indehaver af den laveste akademiske grad.

band(lysning): udelukkelse fra kirken og dens nådemidler.

bede: en på fyrstens anmodning vedtagen skat eller ydelse.

benediktinere: munkeorden stiftet af Benedikt af Nursia 529.

beneficium: de til et kirkeligt embede som løn for tjenesten henlagte formuer og godser, dernæst også selve embedet.

birk: en fra herredsinddelingen undtaget jurisdiktion, der havde særlig ret og domsmyndighed.

bisidder (scabinus): oprindelig (siden Karl den stores tid) et medlem af et fast dommerkollegium inden for det tyske riges enkelte kommuner; i visse stæder udvides dettes myndighedsområde, idet det kom til at overtage byrådets rolle.

bol: en efter bolantallet vekslende kvotapart af en landsbys tilliggende, også et jordmål; fandt oprindelig anvendelse ved fordelingen af offentlige byrder.

bord, se fællesbord.

brevfører, -viser: ihændehaver af brev.

breviarium: den bog, der indeholder alle til tidegudstjenesten hørende stykker: bønnerne, lektionerne og sangene, sædvanligvis også Davids psalter.

bryde: forvalter, bestyrer af gård.

bulle: pavebrev, navnet stammer fra det blysegl (bulla plumbea), der hang under et sådant.

bygningsfond: fabrica, kirkens formue.

bymænd: indbyggere i en køb ing.

cantate (sc. Domino canticum novum): begyndelsesordene til introitusbønnen 4. søndag efter påske, dernæst betegnelse for selve søndagen.

cathedraticum: en fast årlig afgift til bispen af hver kirke i stiftet.

circumdederunt (sc. me dolores mortis): begyndelsesordene til introitusbønnen 9. søndag før påske (septuagesima), dernæst betegnelse for selve denne søndag.

cisterciensere: munkeorden stiftet i 1098 af Robert i Cistercium.

cluniacensere: munkeorden, stiftet i 910 af Berno i Cluny.

commune servitium se servispenge.

dagtingning: forhandlingsmøde på en i forvejen fastsat dag.

damsbånd: jorddæmning ind over marken ved en mølledam.

danefæ: jordfundne værdigenstande af guld og sølv, særlig hvad der fandtes i gravhøje fra den hedenske tid og oprindelig var medgivet de døde i graven som deres ejendom, men i kristen tid ansås for herreløst, hvorfor det tilfaldt kongen.

deger: 10 huder eller skind.

dedikation af kirke: kirkeindvielse.

dekan: indehaver af en af de højere værdigheder ved et domkapitel, i Roskilde kapitlets formand.

dekretaler: samlinger af pavebreve af retsstiftende karakter.

deus omnium (sc. exauditor): begyndelsesordene til introitusbønnen søndag efter Kristi legemsfests oktav, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

devolutionsret: den ret, der tilkommer en højere kirkelig myndighed m.h.t. besættelse af kirkelige stillinger, som ikke inden for en bestemt tidsfrist er blevet besat af en lavere kirkelig myndighed.

diakon: gejstlig grad næst efter præst.

dignitet: fællesbetegnelse for de højeste gejstlige embeder inden for domkapitlet, f. eks. ærkedegn, provst og dekan.

diplom: et under iagttagelse af bestemte garantigivende former som segl og/eller underskrifter udstedt brev, gerne af retligt indhold.

distribution: fordeling af årtidepenge og lign. blandt de kanniker, der overværer den daglige gudstjeneste.

dominikanere: sortebrødre, tiggerorden stiftet af spanieren Domingo Guzman.

dotering: tildeling af større gaver (faste indkomster o. lign.) til kloster eller kirke.

drost: navn på den højeste rigsembedsmand i middelalderen.

drømt: nedertysk udtryk for trimodius d.v.s. 3 hedebyskæpper (à 6 skæpper).

ekskommunikation: udelukkelse af det kirkelige fællesskab.

eksempt, eksimeret: fritaget for de(n) nærmeste kirkelige overordnedes jurisdiktion; som regel om dem, der er fritagne for bispens jurisdiktion og stillede direkte under paven.

enemærke: ager eller skov uden for fællesskabet.

esto mihi (sc. in deum protectorum): begyndelsesordene til introitusbønnen 7. søndag før påske (quinquagesima), dernæst betegnelse for selve denne søndag.

executoria: eksekutionsbrev, der nærmere angiver, hvorledes en pavelig bestemmelse skal føres ud i livet.

ex(s)urge (sc. quare obdormis domine): begyndelsesordene til introitusbønnen 8. søndag før påske; dernæst betegnelse for selve denne søndag.

fang: en landsbys el. en herregårds hele område.

fed: de hanseatiske byers afmærkede (lavtliggende) områder på skånemarkederne, inden for hvilke særlige retsregler gjaldt.

fjerding: en fjerdedel af et bol, af en købstad eller af et herred.

flodemål: det område, der dækkes af vandet, når dette opstæmmes i en mølledam.

floriner: opr. florentinsk guldmønt, præget år 1251 med en lilje (flos), byvåbnet; senere taget som mønster ved møntprægningen flere steder.

foged: oversættelse af aduocatus, den kongelige eller biskoppelige embedsmand (lensmand), der forvalter et eller flere herreder med underfogeder (officialer) som medhjælpere.

fogedi: en fogeds forvaltningsområde.

forlover: garant, kautionist.

forved: form for pantsætning, hvorved ejendomsretten over pantet går over til panthaveren, hvis pantet ikke indløses til en givet, kortfristet termin.

franciskanere: gråbrødre, tiggerorden, stiftet

omkr. 1210 af Frans af Assisi.

fravinde (el. afvinde): erhverve ad rettens vej (ved proces).

frugt: romerretligt udtryk for udbytte, afkastning.

fællesbord (mensalgods): gods, hvis indtægter går til et gejstligt samfunds (kapitels el. lign.) underhold.

fælleshånden: lensretligt udtryk for, at flere på en gang havde del i forleningen.

fællig: løsøre, som tilhører jordens ejer og dyrker i fællesskab.

gaudete (sc. in domino semper): begyndelsesordene til introitusbønnen 3. søndag i advent, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

genbrev: 1) en skriftlig forpligtelse svarende til den modparten har udstedt; 2) skriftligt vidnesbyrd, der automatisk standser låseforfølgningen, jf. låsebrev.

generalkapitel: 1) den forsamling, der har den øverste myndighed inden for visse munkeordener; også om denne forsamlings møde. 2) fuldstændigt kapitelmøde.

generalkoncil: almindeligt kirkemøde under pavens forsæde.

generalofficial: en bispeofficial, der har uindskrænket fuldmagt til at optræde på bispens vegne i verdslige anliggender, til tider også i gejstlige.

grammontenser: eremitorden stiftet i 11. årh. af Stefan d'Auvergne.

grot: (af lat. grossus, stor): betegner ofte en beregning efter vægten af et møntsteds store mønter; i Danmark om mønter fra Tours, groten, der havde en finvægt på 3,9 gr. sølv. Den bevarede i tiden 1330-1373 sin sølvværdi konstant og kom til at spille en grundlæggende rolle i dansk møntvæsen. 12 groter (værdi lig en guldflorin) kaldtes for en skilling grot, og 5 skilling grot regnedes = 15 skilling engelsk = 45 skilling lybsk = 1 lødig mark sølv (efter kølnsk vægt, 233,8 gr.). Efter 1373 forringedes mønternes sølvværdi væsentligt, den ovenanførte ligning gjaldt dog i flere århundreder, men grot-lødig mark er da kun en regningsenhed, ikke en værdienhed.

guardian: forstander for et franciskanerkloster.

gudsfred (treuga dei): den fred, der skulde råde i helgtiderne, og hvis brud straffedes af kirken.

gælker: den højeste kongelige embedsmand i Skåne.

gæst: fremmed købmand eller repræsentant for en sådan.

gæsteri: pligten til at forpleje en overordnet (gejstlig eller verdslig) og hans følge.

gårdsæde: fæster af et hus med en mindre jordlod, for brugen af hvilken han som vederlag præsterede arbejde for ejeren og en mindre afgift.

gårdsædetoft: den indhegnede plads, der hører til en gårdsædes beboelses- og avlsbygninger.

hageplov: middelalderlig regneenhed, der dannede grundlaget for beskatning i Venden og i Estland.

helgbrud: brud på de kirkelige helligdagsbestemmelser.

helligåndshus: helligåndsordenens hospitaler. Denne orden, efter sit symbol duen også kaldet duebrødrene, havde alene til formål at pleje de syge.

helligbrøde: bøderne for hellig brøde, hvorved forstodes vold udøvet i helgtiderne eller på helligdage; for sådan vold bødedes 3 mark til bispen, samtidig med at der som ved al anden vold bødedes til den forurettede og til kongen.

henlægge: annektere (kirker og kirkegods).

herlighed: indbegrebet af alle øvrighedsrettigheder (dominium) en fyrste eller jorddrot kunne have over sine undergivne.

hovedlod: en persons formue.

hovedstol: den oprindelige kapital uden påløbne renter.

humiliater: en gren af benediktinerordenen, oprettet i 12. årh.

højmester: leder af den tyske orden med sæde i Marienburg.

høvedsmand: øverste befalingsmand på et kongeligt slot.

immunitet: den et gods tillagte fritagelse for at være undergivet de kongelige embedsmænds myndighed med hensyn til indkrævning af skatter, sagefald o. lign.

indgangsbøn: introitusbønnen, hvormed messen indledes.

inhabilitet: uegnethed på grund af medfødte eller erhvervede egenskaber.

inkorporere: indlemme.

interdikt: forbud mod prædiken, forvaltning af sakramenterne, særlig dåb og kirkelig jordfæstelse. Det pålagdes oftest lokalt, men kunne dog også have form af personligt interdikt.

interlokutorier: domsafsigelser af midlertidig gyldighed (modsat: slutdom).

investere: højtideligt indsætte i et gejstligt embede.

invocavit (sc. me et ego exaudiam): begyndelsesord til introitusbønnen 1. søndag i fasten (6. søndag før påske), dernæst betegnelse for selve denne søndag.

irregularitet: udelukkelse fra at kunne ordineres eller modtage en højere vielsesgrad.

itinerar: rejserute.

johanniter: kirkelig ridderorden, reorganiseret 1113 af pave Paschalis II. Foruden de almindelige munkeløfter aflagde johanniterne et løfte om kamp for troen.

jubilate (sc. Deo omnis terra): begyndelsesord til introitusbønnen 3. søndag efter påske, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

judica (sc. me Deus): begyndelsesord til introitusbønnen 5. søndag i fasten, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

justitiar: dommer på kongens retterting.

kamaldulensere: italiensk munkeorden, stiftet 1018 af Ramualdo med hovedvægt på eremittilværelsen.

kalatravensere: gejstlig ridderorden, stiftet 1158 af abbed Raimund til værn mod maurerne; Calatrava er en kastiliansk ridderborg.

kammermester: embedsmand, som især har finansvæsenet og bestyrelsen af skatkammeret under sig.

kannik: medlem af et domkapitel eller kollegiatkapitel.

kanon: 1) del af den katolske gudstjeneste (messen), 2) regel, bestemmelse.

kanonikat: kanniks embede.

kanonisk: i overensstemmelse med den kirkelige lovgivning (Corpus Iuris Canonici).

kansler: den rigsembedsmand, der stod i spidsen for kongens kancelli.

kantor: højere gejstlig indenfor domkapitlet, som ledede gudstjenesten i domkirken; visse steder med rang af prælat.

kapellan: præster, der i modsætning til sognepræster kun betjente enkelte personer eller grupper af personer med de kirkelige sakramenter.

kapitel: forsamling af ligeberettigede personer ved samme gejstlige institution, af munke ved samme kloster, af præster ved samme kirke (domkapitel eller kollegiatkapitel) eller af personer hørende til samme gejstlige orden (ordenskapitel, provinskapitel).

kardinal: medlem af kardinalkollegiet, der omfattede de højeste gejstlige i Roms stift. Oprindelig bestod det af præsterne ved Roms hovedkirker (kardinalpresbytere) og af diakonerne ved byens 7 regioner (kardinaldiakoner). Fra 8. årh. kom hertil en række bisper (kardinalbiskopper). Bisperne havde den højeste rang, dernæst fulgte præsterne og diakonerne, og som en fjerde klasse nævnes undertiden kardinalsubdiakoner.

kardinallegat (egtl. legatus de latere): kardinal, der udsendes fra pavestolen, oftest i diplomatisk ærinde.

karene el. quadragene: 1) en fasteperiode på 40 dage. 2) 40 dages offentlig kirkebod eller eftergivelse af syndestraffe, der kan forlades ved 40 dages kirkebod.

karteusere: munkeorden stiftet 1084 af Bruno af Köln.

kirkeprovins (den danske): de 8 danske bispedømmer samt bispedømmet Reval.

klausur: indelukke, det med hegn eller mur omgærdede område nærmest et kloster.

kogge: et bredt skib med rundet for- og bagstavn, anvendt især af hanseaterne.

kollats: 1) overdragelse af kirkeligt embede. 2) sammenkomst i et kloster, hvorunder der læstes højt af Cassians Collationes og indtoges et mindre måltid.

kollegiatkirke: kirke, der ikke er domkirke, men hvor gudstjenesten ligesom ved en sådan varetages af et samfund (kollegium) af gejstlige.

kollegie: gejstlig sammenslutning.

kollekt: 1) indsamling til kirkeligt formål; 2) del af messen (fællesbønnen: *Lader os alle bede*).

kollektor: opkræver af afgifter til paven.

kommendator (komtur): forstander for "huse" i johanniterordenen og i den tyske orden.

koncilium: kirkemøde.

konsekration: bispens indvielse af kirker eller

kirkelige brugsgenstande.

konservator: paveligt ombud, der overvåger kirkers og fromme stiftelsers interesser.

konvent: et klosters munkesamfund.

korporlig besiddelse: romerretligt udtryk, der betegner den virkelige besiddelse (af et embede el. jord), hvis forudsætning er visse ceremonier.

korporlig ed: ed svoren med hånden på biblen, en relikvie eller anden hellig ting.

Kristi legemsfest: kirkefest torsdagen efter trinitatis.

kustode: forstander for en underafdeling af en ordensprovins hos franciskanerne.

kværsæde: årlig afgift, der ydes i stedet for leding.

kyndelmisse: missa candelarum purificatio - jomfru Marias renselsesfest, den 2. februar.

kældermester: den biskoppelige embedsmand, sædvanligvis en kannik, der bestyrer de biskoppelige indtægter, der indgik i fadeburet på bispegården.

kølnsk vægt: vægtenhed, 233,8 g pr. mark.

landbo: fæster på åremål.

landbostavn: en fæstegård.

landstingshører: var i senere tid en til landstinget knyttet embedsmand, der fungerede som stedfortræder for landsdommeren og havde at underskrive og forsegle landstingsakterne. På dette tidspunkt var det måske blot et andet navn for landsdommeren.

leding: pligt til at gøre krigstjeneste eller til i stedet at betale skat.

legat: 1) pavelig udsending, der er kardinal og udøver overordnet kirkelig myndighed inden for sit område. 2) ærkebiskop, der af pavestolen har fået tillagt overordentlige beføjelser af forbigående eller stedsevarende karakter.

lektie, lektion: stykke af den hellige skrift, kirkefædrene, helgenlegenderne o.s.v., som oplæses ved gudstjenesten.

livgeding: overenskomst angående en fyrstelig persons (navnlig en enkes) underhold, dernæst selve det gods, der tjener til vedkommendes underhold.

lov, fæste: afgive løfte om at præstere bevis ved partsed med mededsmænd.

lovbyde: tilbyde slægtninge jord til køb inden et salg el. tilbyde betaling af en pantegæld på tinge.

læst: varierende rummål for korn (fx. 40 tønder rug og hvede, 48 tønder byg, 80 tønder havre), idet værdien toges i betragtning. Bruges også om tørre varer, der fragtes med skib.

lætare (sc. Jerusalem): begyndelsesordene til introitusbønnen 4. søndag i fasten, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

låsebrev: kongebrev, der danner afslutning på den såkaldte låseforfølgning, hvortil hører 4 domsbreve, der fire gange efter hinanden tildømmer låseforfølgningens iværksætter det gods, som forfølges til lås; ved låsebrevet
satte kongen 'sagen evindelig tielse på'.

magister: 1) indehaver af artistfakultetets højeste grad (magister artium); 2) leder af en orden eller ordensprovins.

mandsed (hominium, homagium): troskabsed, som aflægges af en lensmand til lensherren eller af en herremand til dennes herre (konge, hertug, greve eller biskop).

mark: 1 mark = 8 øre à 3 ørtug à 10 el. 12 penninge; 1 mark penge: en vis efter tid og sted skiftende del af 1 mark sølv. Samme inddeling bruges om korn, således at den penning svarende mindste enhed er en skæppe; endelig bruges mark som jordemål om det til udsæd af en mark korn svarende areal.

marsk: den rigsembedsmand, som var rigets øverste hærfører.

matutina: den første morgengudstjeneste, der holdtes ved daggry, »ottesang«.

med(for)lover: garant.

mensalgods: gods, hvis indtægter går til gejstliges underhold.

messe: den katolske gudstjeneste, ved hvilken forvandlingen af brød og vin finder sted og alterets sakramente uddeles.

metropolitankirke: hovedkirke i en kirkeprovins.

midfastesøndag: fjerde søndag i fasten.

misericordias (sc. Domini cantabo): begyndelsesordene i introitusbønnen 2. søndag efter påske, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

missale: messebog.

monstrans: metalgemme, hvori relikvier eller (især) hostien opbevares, og som på visse dage fremstilles for menigheden.

morarente: den moderate rente (interesse), som det trods kirkerettens principielle forbud var tilladt at betinge sig.

nådsensår: det tidsrum, i hvilket en afgået gejstlig eller hans arvinger har del i embedets indtægter.

notar: person, der af paven eller kejseren er beskikket til at udfærdige eller bevidne dokumenter.

notarialinstrument, notarialvidne: dokument udstedt af en notar.

nuntius: pavelig udsending, der ikke er kardinal.

nøglemagten: den myndighed, der er overdraget paven »derved at himmeriges nøgler er overdraget ham i den hellige Petrus' person«.

oculi mei: begyndelsesordene til introitusbønnen på den 3. søndag i fasten, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

official: befuldmægtiget stedfortræder for 1) biskop, 2) foged.

officium: embede ved en domkirke, der ikke medførte en særlig rang for indehaveren (f. eks. kældermesteren) i modsætning til indehaverne af digniteterne (f. eks. domprovsten).

oplade: give afkald på (embeder), overdrage (gods).

orbodemål: forbrydelse, der ikke kan sones ved bod.

ordensmester: forstander for den tyske orden i Livland.

orfejde: edeligt løfte om en fejdes ophør.

ottendedag (oktav): ugedagen efter en kirkefest.

ottesang: gudstjeneste eller bedetime, som holdes ved daggry.

otting: ottendedel af et bol.

palliet: skulderbort af uld med sorte kors, som paven overrækker ærkebispen som tegn på hans værdighed.

passionssøndag: 5. søndag i fasten.

patron: den, der har opført og udstyret en kirke eller et kirkeligt embede, og sammes arvinger.

patronatsret: ret til at foreslå præst ved den kirke, hvis patron man er.

peremptorisk: uden mulighed for udsættelse.

personat: gejstligt embede, hvis indehaver repræsenterede embedet som juridisk person.

pertinensformel: underafdeling af diplomets hovedformel, dispositio. Pertinensformlen opregner f.eks. ejendomme, der ifølge dispositio sælges eller gives bort.

plica: (fold), den smalle, nederste kant på pergamentet, som ombøjes for at sikre befæstelsen af seglet.

pontifikat: paves regeringstid.

primas, Sveriges: ærkebispen i Lund som melleminstans mellem paven og ærkebispen af Uppsala.

priorat: ordensprovins inden for johanniterordenen, dominikanerordenen eller benediktinerordenen.

prokurator: 1) sagfører for gejstlige domstole, 2) forvalter af et kapitels fællesformue eller -indtægter.

protomartyr: den første martyr.

provinsialminister: leder af en franciskanerprovins.

provinsialprior: leder af en dominikanerprovins.

provision: besættelse af gejstligt embede af en højere el. højeste instans (pavestolen).

provst: gejstlig forstander for et kapitel (domprovst) eller for et distrikts gejstlighed (herredsprovst).

præbende: de indtægter og jordegods, der er tillagt et givet kannikedømme.

præmonstratensere: en orden, der levede efter den skærpede Augustinerregel, stiftet af Norbert af Xanten.

præsentationsret: ret til at foreslå en kandidat til et gejstligt embede.

pund: 1) møntenhed = 20 skilling grot, sterling eller lybsk, 2) kornmål = 1/12 af en læst korn.

pønitentiar: pavelig embedsmand, der uddelte absolution i tilfælde, hvor svære forseelser var henvist til kurien.

quasi modo geniti: (sc. infantes). begyndelsesordene til introitusbønnen 1. søndag efter påske, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

quinquagesima: 7. søndag før påske, fastelavnssøndag.

redskud: befordring af kongen eller kongehusets personer, hvilket ydes som pligt.

reminiscere (sc. miserationum tuarum, Domine): begyndelsesordene til introitusbønnen 2. søndag i fasten, dernæst betegnelse for selve denne søndag.

rentesynd: ulovlig rentefortjeneste (modsat den

af kirken tilladte rente: se morarente).
replik: indsigelse mod indsigelse.
reservation: pavens ret til at forbeholde sig besættelse af ledige gejstlige embeder.
residere: være bosat i stiftsstaden (om kanniker, som derved fik ret til andel i de uvisse indtægter).
responsorier: korvekselsange.
retterting, kongens: kongens domstol, der på kongens vegne forestås af rettere (iustitiarii).
riddermændsmænd el. riddermæssige mænd: gengiver det latinske militares, mænd, der af byrd hører til ridderstanden men ikke har ridderværdigheden.
rota: pavelig domstol.
sakristan: den, der i et kapitel eller kloster havde institutionens kostbarheder under sin bevogtning og omsorg.
salve regina: sekvens forfattet af biskop Petrus af Compostella til ære for jomfru Maria; synges efter completoriet, dagens sidste tidebøn.
sandemænd: nævninger, der skal sværge om drab, sår, voldtægt, hærværk og markskelstridigheder.
scabiner: et kollegium i hollandske byer med både dømmende og administrativ myndighed.
sekret: højtstående persons personlige segl (modsat "det store segl").
septuagesima: 9. søndag før påske.
servispenge (servitium commune): afgift til det pavelige kammer af bisper og højere gejstlige i anledning af deres udnævnelse.
sexagesima: 8. søndag før påske.
simoni: handel med gejstlige embeder eller verdslig indblanding i besættelsen heraf.
sitientes (sc. venite ad aquas): begyndelsen af introitusbønnen lørdagen efter Lætare (s.d.), dernæst betegnelse for selve denne lørdag.
sjælesorg (cura animarum): varetagelse af alt, hvad der kan føre til menneskenes frelse, i et sogn bl.a. sognepræstens modtagelse af skriftemål og uddeling af syndsforladelse.
skat(kammer)mester: kannik, der leder et kapitels økonomiske anliggender.
skilling: = solidus = 12 penning lybsk eller 12 groter eller 12 penning sterling.
skolar: pebling, studerende.
skyldjord: gengiver det latinske terra in censu, jord i skyld.
skæppe: rummål, hvoraf der gik 240 på en læst hvede, 288 på en læst byg og 480 på en læst havre.
sone: opr. nedertysk ord, der betyder 1) forlig, 2) traktaten om et sådant forlig.
spedalskhus: hospitaler for spedalske, sædvanligvis indviet til St. Jørgen og liggende uden for byerne.
stod: en hingst med en flok hopper (ifl. Jyske Lov ialt 12 eller flere heste).
stol. St. Peters: kirkefesten Petri ad Cathedram den 22. februar.
stud: navn på en fast årlig afgift (i naturalier) til kongen.
stuf: stykke jord, bl. a. en parcel af en gård, som ved salg eller gave er kommet på andre hænder end selve gården.
subdelegeret: bemyndiget af en iudex delegatus til at være dommer i hans sted.
subdiakon: den laveste af de 3 højere gejstlige grader (subdiakon, diakon = degn, præst).
svend: gengiver det latiske famulus, der både kan betyde (den adelige) væbner og (den borgerlige) svend.
sysselting: ting, der afholdes i de jyske sysler, og som ikke udøver lovgivende eller egtl. dømmende myndighed, men som dog i flere henseender benyttedes som de øvrige ting (f. eks. til skødning o. lign.).
sækulargejstlig: gejstlig, der ikke er underkastet nogen ordensregel (modsat: regelbunden).
tamperdag: benævnelse på 4 fastedage ved de enkelte kirkelige kvartalers begyndelse, nemlig onsdagen efter askeonsdag, efter pinse, efter korsets opløftelse (14. sept.) og efter St. Luciæ dag (13. dec.). Navnet af lat. quatuor tempora (de fire tider).
tingsvidne: skriftlig bevidnelse om, hvad der var foregået på tinge (almindeligt siden begyndelsen af 14. århundrede).
toft: den til hver gård hørende indhegnede plads med huse, have o.l. I byerne = grundstykke.
tonsur: kronragning som kendetegn for den gejstlige stand.
translation: højtidelig overførelse af en helgens relikvier. **transsumere (transsumpt):** gentage (afskrive) et ældre brev.

Traveøl: øl fra Trave, d.v.s. lybsk øl.
underkantor (succentor): kantorens undergivne, der forestår klerkenes læsning og sang i koret under gudstjenesten.
ustunget: gengiver det i latinske vidisser almindelige ord: non abolitas; ved at gennemstikke et brev erklærer man det for ugyldigt.
verdensgejstlig: de gejstlige, der ikke tilhørte en munkeorden.
vesper: den gudstjeneste, der oprindelig fandt sted efter mørkets frembrud, efterhånden om eftermiddagsgudstjenesten.
vidisse: dokument, som indeholder afskrift af et andet dokument og dokumentsudstedernes erklæring om, at de har set (på latin: vidisse) det pågældende dokument, samt deres udtalelse om samme dokuments tilforladelighed.
vigilier: de gudstjenester, der fandt sted om natten før en festdag.
vikar: 1) stedfortræder i et gejstligt embede; 2) evig vikar: vikar, der beklædte et fast embede i en domkirke, alterpræst.
virning: værdien af det inventar eller den besætning, der er anbragt på en ejendom, og som skal tilsvares ved fratrædelsen.
visitatorer: munke, som udsendes fra de enkelte ordeners og ordensgrenes hovedklostre for at visitere klostrene i ordensprovinserne.
vrag(ret): (kongens) ret til det på kysten inddrevne vrag.
væbner: (armiger, à wapn) adelsmand, der ikke har opnået ridderværdigheden.
ærkedegn: indehaver af en af de højere gejstlige værdigheder i et domkapitel.
ærkepræst (archipresbyter): overordnet præst, der oprindelig på bispens vegne skulle føre tilsyn med sognepræsterne i stiftet.
årtid: årlig sjælemesse.